

H.P. LOVECRAFT

Toplu Eserleri 1

DOST

TOPLU ESERLERİ 1

H. P. Lovecraft
(1890-1937)

Korku Edebiyatı'nın unutulmaz yazarı H. P. Lovecraft, 1890 yılında doğdu. Yaşamının büyük bir kısmı Rhode Island'daki Providence'de geçti. Romanlarında doğaüstü bir kurgu yaratarak bu biçemin 20. yüzyıldaki en etkileyici örneklerini verdi. Eserlerinin önemli bir bölümü 1937'deki ölümünden sonra yayımlandı. H. P. Lovecraft'ın toplu eserlerinin 2. ve 3. ciltleri de Dost Kitabevi Yayınları arasında çıkacak.

D

ISBN 975-8457-90-X

Omnibus 1
H. P. LOVECRAFT

© August Derleth, 1963, 1964, 1965

Bu kitabın Türkçe yayın hakları
Dost Kitabevi Yayınları'na aittir.
Birinci Baskı, Temmuz 2001, Ankara

İngilizceden çeviren, Hasan Fehmi Nemli

Teknik hazırlık, Ferhat Babacan - Dost İTB
Baskı ve cilt, Pelin Ofset

Dost Kitabevi Yayınları
Karanfil Sokak, 29/4, Kızılay 06650, Ankara
Tel: (0312) 418 87 72 Fax: (0312) 419 93 97
raulman@domi.net.tr

Dost Dağıtım
Tel: (0312) 432 48 68 Fax: (0312) 435 75 96

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Türkçede telif sahibinin önceden yazılı izni olmadan kısmen ya da tamamen yeniden basılamaz, herhangi bir kayıt sisteminde saklanamaz, hiçbir şekilde elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka türlü bir araçla çoğaltılıp iletilemez.

H. P. Lovecraft

TOPLU ESERLERİ 1

DOST
kitabevi

İÇİNDEKİLER

DELİLİK DAĞLARI'NDA	9
CHARLES DEXTER WARD VAKASI	135
CADI EVİNDEKİ DÜŞLER	279
RANDOLPH CARTER'IN İFADESİ	321
BİLİNMEYEN KADATH'A DÜŞ YOLCULUĞU	331
GÜMÜŞ ANAHTAR	445
GÜMÜŞ ANAHTARIN AÇTIĞI KAPILARIN ÖTESİ	461

DELİLİK DAĞLARI'NDA[1]

1) Bu ad, Lord Dunsany'nin bir öyküsünden (*The Dreamer's Tales*'deki '*Hashish Man*'den) alınmış olabilir. "Ve en sonunda Delilik Dağları denilen fildişi tepelere ulaştık."

I

Bilim adamlarının önerilerimi dinlemeyi, niyeyse, reddetmiş olmaları yüzünden konuşmak zorunda kaldım. Büyük çapta fosil araştırması yapmak ve eski buz örtüsünü tabanına kadar delip eritmek amacıyla Antarktika'ya yapılması tasarlanan sefere karşı çıkış nedenlerimi istemeye istemeye anlatıyorum. Uyarılarım boşa gidebileceği için de, oldukça gönülsüz yapıyorum bunu.

Açıklamak zorunda olduğum gerçeklerden kaçınılmaz olarak kuşku duyulacaktır; ama, abartılı ve inanılmaz görünen şeyleri çıkaracak olsaydım, geriye pek bir şey kalmazdı. Şimdiye kadar herkesten gizlenen hava ve yer fotoğrafları bana arka çıkar nitelikteler, çünkü bunlar lanet okutacak kadar canlı ve açıklayıcı resimler. Yine de, sahtekârlık sanatında ulaşılan düzeyin yüksekliği yüzünden bunlardan da kuşkulanılacaktır. Mürekkeple yapılmış çizimler bir sahtekârlık olarak alaya alınacak olsa da, tuhaf teknikleri sanat uzmanlarının dikkatini çekecek ve onları şaşırtacaktır.

Bir yandan, sunduğum verileri, verilerin kendi iğrenç inandırıcılıklarıyla ya da ta başlangıç dönemlerine ait son derece şaşırtıcı bazı efsanelerin ışığında tartabilecek kadar bağımsız düşünebilen, öte yandan keşif dünyasını genel olarak bu delilik dağları bölgesine yapılması düşünülen aceleci ve aşırı ihtiraslı bir geziden caydıracak kadar etkili birkaç önde gelen bilim adamının yargı ve değerlendirmelerine güvenmek zorundayım sonunda. Benim ve arkadaşlarım gibi, küçük bir üniversiteye bağlı, pek fazla tanınmayan insanların böylesine son derece acayip ve tartışmaya oldukça açık konularda etkili olma şanslarının pek bulunmayışı, ne yazık ki gerçek.

Ayrıca asıl önem taşıyan konularda kelimenin tam anlamıyla bir uzman olmayışımız da aleyhimize bir durum yaratıyor.

Bir jeolog olarak Miskatonic Üniversitesi Keşif Heyetine başkanlık etmedeki tek amacım, mühendislik bölümümüzden Profesör Frank H. Pabodie tarafından tasarımlanan olağanüstü sondaj makinesi yardımıyla Antarktika Kıtasının çeşitli bölgelerinin derinliklerinden kaya ve toprak numuneleri toplamaktı. Bundan başka herhangi bir alanda öncü olma isteğim yoktu; ama, bu yeni mekanik aygıtın daha önceden araştırılmış hatlar boyunca çeşitli noktalarda kullanılmasının alışılageldik numune alma yöntemleriyle bugüne kadar elde edilememiş yeni malzemeleri günışığına çıkaracağını umuyordum.

Kamuoyunun raporlarımızdan bildiği gibi, Pabodie'nin sondaj cihazı, hafifliği, kolay taşınabilirliği ve çok farklı sertliklerdeki katmanlarla çabucak başa çıkmak üzere alışılmış artezyen delik açma ilkesini küçük dairesel kaya matkabı ilkesiyle birleştirmeyeteneği bakımlarından eşsizdi ve bu alanda devrim sayılırdı. Çelik uç, eklemlenebilen çubuklar, benzin motoru, açılır kapanır ahşap iskele, dinamitleme donanımı, kablolar, döküntü temizleme burgusu, üç yüz metre derinliğe kadar ulaşan yüz yirmi yedi milimetre çapında bir deliğe yetecek kadar boru parçaları ve gerekli aksesuarın tamamı, yedişer köpekli üç kızağın taşıyabileceğinden fazla bir yük oluşturmuyordu. Bu, metal nesnelerin çoğunun yapımında kullanılan özel bir alüminyum alaşımı sayesinde mümkün olmuştu. Antarktika düzlüklerinde çok yükseklerde uçmak üzere özel olarak tasarımlanmış ve Pabodie tarafından geliştirilen yakıt ısıtma ve hızlı ateşleme cihazlarıyla donatılmış dört büyük Dornier uçağı bütün keşif ekibimizi büyük buz bariyerinin kıyısındaki bir üsten, kıtanın iç bölgelerinde uygun noktalara taşıyacak ve bundan sonrası için yeterli sayıda köpekten yararlanacaktık.

Bir Antarktika mevsiminin –kesinlikle gerekli olursa, daha uzun bir süre de olabilirdi– izin verdiği ölçüde büyük bir alanı incelemeyi planlamıştık. Daha çok Ross Denizi'nin güneyindeki sıradağlarda ve düzlüklerde, daha önce Shackleton, Amundsen, Scott ve Byrd tarafından değişik ölçülerde keşfedilmiş bölgelerde çalışacaktık. Kampımızı uçaklarla, jeolojik bakımdan anlamlı sayılabilecek uzaklıklara sık sık taşıyarak, özellikle daha önce

çok sınırlı sayıda numunenin elde edilebildiği Prekambriyen[2] katmanlardan benzeri görülmemiş miktarda malzeme kazıp çıkarmayı umuyorduk. Fosil içeren üst kaya tabakalarından da mümkün olduğu kadar çok çeşitli numune toplamak istiyorduk; çünkü, bu çıplak buz ve ölüm krallığının başlangıç dönemi yaşam tarihinin, dünyanın geçmişi konusundaki bilgilerimiz açısından önemi çok büyüktü. Antarktika kıtasının bir zamanlar ılımlı, hatta tropikal olduğu, zengin bitki örtüsünden ve hayvanlarından geriye yalnızca likenlerin, bazı denizdibi bitkilerinin, eklembacaklılardan bazı örümcek ve akrepler ile kuzey kıyılarının penguenlerinin kaldığı herkesin bildiği bir şey;[3] biz bu bilgiyi çeşitlilik, doğruluk ve ayrıntılar bakımından genişletmeyi umuyorduk. Açtığımız bir sondaj deliğinde fosil izine rastladığımızda, uygun boyut ve durumda numuneler elde edebilmek için patlatarak deliği genişletecektik.

Derinlikleri, üstteki toprak ya da kaya tabakasının vereceği ümide göre değişecek olan sondajlarımızı sadece toprağın buzla örtülü olmadığı ya da tamamen örtülü olmadığı yerlerde yapacaktık; alçak kesimlerin üzeri üç dört kilometre kalınlığında sert bir buz tabakasıyla kaplı olduğundan, burası, ister istemez yamaçlar ve sırtlar olacaktı. Her ne kadar, Pabodie, sık aralıklarla delinmiş deliklere bakır elektrotlar daldırıp, benzinle çalışan bir dinamodan sağlanan elektrik akımıyla belli bir buz alanını eritecek bir plan geliştirmişse de, hatırı sayılır kalınlıklarda buz tabakalarını delmekle zamanımızı harcayamazdık. Antarkti-

2) Prekambrium: Arkeen devrini izleyen ve Kambriyen devrinden önce gelen (bugün daha çok protorezoik denilen) devir. Günümüzden kabaca 2500 milyon-570 milyon yıl önceki zaman dilimini kapsar. Eonların, eraların, devirlerin ve devrelerin gerçek uzunlukları ve tarihleri bugün bazen Lovecraft zamanında anlaşıldığından çok farklı kabul edilmektedir.

3) Shackleton Keşif Gezisinde (1907-1909) derin kömür damarlarına rastlanıldığında kıtanın bir zamanlar sıcak olduğu fikri ortaya atıldı. 1930 Nisanında Lovecraft bir mektubunda, "Kuzey Kutbu'nun eski çağlardaki iklimine gelince, Berry'nin son zamanlarda ulaştığı sonuçlara karşın, sorunun hâlâ tartışmaya açık olduğunu düşünüyorum. Byrd Keşif Ekibindeki jeologlar tropik bir geçmişi gösteren fosiller bulduğuna göre aynı şey Antarktika için de geçerli" diye yazıyordu.

ka'dan dönüşümüzden beri yaptığım uyarılara rağmen, önümüzdeki günlerde yapılacak olan Starkweather-Moore Keşif ekibinin uygulama niyetinde olduğu plan, bizim keşif gezimizde denenmenin dışında hayata geçirilmeyen işte bu plandı.

Kamuoyu Miskatonic Keşif gezisinden, *Arkham Advertiser* ve Associated Press'e sık sık gönderdiğimiz telsiz mesajları ve Pabodie ile benim daha sonra yazdığımız makaleler yoluyla haberdar oldu. Ekibimiz, yedisi yüksek lisans öğrencisi, dokuzu usta teknisyen on altı yardımcıyla, Üniversite'den dört kişiden oluşuyordu: Mühendislik bölümünden Pabodie, biyoloji bölümünden Lake, fizik bölümünden –aynı zamanda meteorolog da olan– Atwood ve jeoloji bölümünü temsilen, ekibin sözde başkanı olan ben. Bu on altı kişiden on ikisi birinci sınıf pilot, ikisi dışında hepsi uzman telsiz operatörüydü. Sekizi, tıpkı Pabodie, Atwood ve benim gibi pusula ve sekstant kullanarak gemi yönetmeyi biliyordu. Bunlara ilâveten, elbette iki gemimiz –buz koşullarına karşı takviye edilmiş ve yardımcı buhara sahip, ahşap, eski balina avı gemileri– tam mürettebat hazırdı.

Birkaç özel katılımcının yardımıyla Nathaniel Derby Pickman Vakfı seferin giderlerini karşılıyordu; bu yüzden, büyük ölçüde reklamı yapılmamış olsa da, hazırlıklarımız neredeyse eksiksiz tamamlanmıştı. Köpekler, kızaklar, kamp malzemeleri ve beş uçağımızın monte edilmemiş parçalarının Boston'da teslimatı yapılarak gemilere yüklenmişti. Özel amacımız için mükemmel bir şekilde donatılmıştık ve erzak, beslenme rejimi, nakliye, kamp kurma konularına ilişkin bütün meselelerde bizden çok kısa bir süre önce benzer bir sefere çıkan olağanüstü başarılı öncellerimizin mükemmel deneylerinden yararlandık. Bizim seferimizin –kapsamlı olmasına karşın– dünya çapında genel olarak bu kadar az dikkat çekmesine neden olan da öncellerimizin alışılmadık sayısı ve ünleriydi.

Gazetelerin yazdığı gibi, 2 Eylül 1930'da Boston limanından yelken açtık, kıyı boyunca bir rota tutturup yavaş yavaş aşağı indik, Panama Kanalı'ndan geçerek Samoa Adalarında ve Tasmanya'nın Hobart limanında durduk; bu ikinci yerden son ihtiyaçlarımızı karşıladık. Keşif ekibimizden hiç kimse daha önce kutup bölgesinde bulunmamıştı, bu yüzden hepimiz bü-

yük ölçüde gemi kaptanlarımıza –Her ikisi de Antarktika sularında balina avcılığı yapmış tecrübeli denizciler; Arkham adlı brike kumanda eden, aynı zamanda deniz ekibinin başı J. B. Douglas ile *Miskatonic* adlı barkaya kumanda eden Georg Thorfinnssen– güveniyorduk.

Meskûn dünyayı ardımızda bıraktığımız ölçüde, güneş her geçen gün kuzeyde daha alçaktan battı ve ufkun üzerinde git gide daha çok kaldı. Yaklaşık 62° Güney Enleminde ilk buzdağlarımızı gördük –düşey yan yüzeyleri ile masa gibi nesneler– ve 20 Ekimde şanına yaraşır tuhaflıkta törenlerle Güney Kutup Dairesi'ne[4] girmeden önce buz sahasıyla başımız oldukça belaya girmişti. Tropiklerdeki uzun yolculuğumuzdan sonra sıcaklığın düşmesi beni oldukça rahatsız ettiyse de, kendimi çok daha büyük güçlüklerle karşılaşmaya hazırladım. Birçok defalar ilginç atmosfer olaylarıyla adeta büyülendim; bu olaylar arasında, uzaklardaki buzdağlarının hayal edilemez kozmik şatoların mazgallı siperlerine dönüştüğü çok çarpıcı ve çok canlı bir serap da –gördüğüm ilk serap– vardı.

Allahtan ki çok fazla yoğun ve kalın olmayan buz sahasında zorla kendimize yol açarak 67° Güney enlemi, 175° Doğu boylamında yeniden açık sulara kavuştuk. 26 Ekim sabahı güneyde kara bir görünüp bir kaybolmaya başladı ve öğleye kalmadan hepimiz, önümüzdeki bütün manzarayı kaplayan, dorukları karla kaplı yüce bir dağ silsilesini seyrediyor olmanın heyecanıyla titriyorduk. Sonunda, bilinmeyen kıtanın ve onun gizemli donmuş ölüm dünyasının bir ileri karakoluyla karşılaşmıştık. Bu dorukların, Ross tarafından keşfedilen Admiralty Sıradağları olduğu belliydi ve artık bize düşen görev Adare Burnunu dönüp, Victoria Toprakları'nın doğu kıyıları boyunca aşağıya inerek 77° 9′ Güney enleminde McMurdo Koyu kıyılarında, Erebus Volkanı eteklerinde kurmayı düşündüğümüz üssümüze ulaşmaktı.

Yolculuğun son ayağı oldukça renkli ve düş gücünü kışkırtır nitelikteydi. Öğlenin alçak kuzey güneşi ya da geceyarısının ufku sıyıran daha da alçak güney güneşi puslu, kızılımsı ışın-

4) Güney Kutup Dairesi: 66°30′ Güney enlemi.

larını beyaz karların, mavimsi buzun, yol yol olmuş suların ve açığa çıkmış kapkara granit yamaçların üzerine dökerken, batı yönündeuzakta beliren gizemli çıplak doruklar aslında olduklarından daha kocaman ve korkunç görünüyordu. Issız dorukların arasından, bazı bilinçaltı anılar yüzünden rahatsız edici, hatta düpedüz korkunç bulduğum, geniş bir yelpazeye yayılan notalarıyla ritmi çılgın ve yarı bilinçli bir müziği akla getiren soğuk Antarktika rüzgârı öfkeyle kesik kesik esiyordu. Manzaradaki bir şey bana, Nicholas Roerich'in[5] tuhaf ve rahatsız edici Asya tablolarını ve deli Arap Abdul Alhazred'in korkunç *Necronomicon*'undaki[6] efsanevi Leng yaylasınının daha tuhaf ve daha korkunç betimlemelerini anımsattı. Üniversite kütüphanesindeki bu iğrenç kitaba göz attığıma sonradan bin pişman olmuştum.

Kasımın 7'sinde batıya doğru uzanan sıradağlar geçici olarak gözden yiterken Franklin Adası'nı geçtik ve ertesi gün, gerisinde uzanan Parry Dağları'yla, Ross Adası'ndaki Erebus ve Terror Dağları'nın sivri tepelerini uzaktan seçtik. Şimdi, Quebec'in kayalık uçurumları gibi altmış metreye kadar dimdik yükselen buz bariyerinin alçak, beyaz hattı doğuya doğru uzanıyor ve güneye doğru olan yolculuğumuzun sona erdiğine işaret ediyordu. Öğleden sonra McMurdo Koyu'na girerek başı dumanlı

5) Nikolai Roerich (1874-1947): 1923 yılında Tibet'e giderek 1929'a kadar birçok Himalaya manzarası çizmiş olan Rus ressamı. Budizm üzerine de birkaç kitap yazmıştır.

6) *Necronomicon*, Lovecraft'ın uydurduğu efsane kitapların en ünlüsü. *Necronomicon*'dan ilk defa *"The Hound"* adlı öyküde (1922) söz edilirken, Abdul Alhazred'den *"The Nameless City"*de (1921) söz edilmiştir. Lovecraft "History of Necronomicon"da (1927), kitabın sekizinci yüzyılda Abdul Alhazred tarafından Al Azif (Samuel Henley'nin, William Beckford'un *Vathek*'ine (1786) yazdığı notlardan Lovecraft'ın aldığı, geceleri duyulan böcek vızıltılarını ima eden bir sözcük) adıyla yazıldığını ve 950 yılında Theodorus Philetas tarafından Yunancaya çevrildiğini söylemektedir. Son mektuplarından birinde Lovecraft Yunanca *Necronomicon* sözcüğünün, *"necros*, ceset, ölü; *nomos*, yasa; *eikon*, imge" sözcüklerinden türetilmişolduğunu yazmaktaydı; böylecesözcük, Ölüler Yasasının imgesi (ya da resmi) anlamına geliyordu. Oysa Lovecraft yanılıyordu. Sözcük, *"necros*, ölü; *nemo*, bölmek (sınıflamak, incelemek) ve *ikon*, nötr sıfat eki" sözcüklerinden türetilmişti ve Ölülerin Sınıflandırılması anlamına geliyordu.

Erebus Dağı'nın rüzgâr almayan tarafında, açıkta demirledik. Maden cürufu kaplı zirvesi, üç bin sekiz yüz yetmiş metreyi aşan yüksekliğiyle, kutsal Fujiyama, Japonya'da basılmış bir resmi gibi doğu göğünde yükselirken, öte yanında sönmüş bir yanardağ olan Terror Dağı üç bin üç yüz yirmi metrelik yüksekliğiyle beyaz bir hayalet gibi dikiliyordu.

Erebus'tan zaman zaman dumanlar püskürüyordu; araştırma görevlilerinden biri –Danforth adında çok zeki bir genç– karlı yamacındaki lava benzeyen şeyi göstererek, 1840'ta keşfedilen bu dağın, yedi yıl sonra aşağıdaki satırları yazmış olan Poe'nun esin kaynağı olmasından kuşkulanılamayacağı yorumunu yaptı:

-O uzak Kutup diyarında
Yaanek'ten aşağı dur durak bilmeden akan-
Kuzey kutbu krallığında
Yaanek'ten aşağı dökülürken inleyen kükürtlü lavlar.[7]

Danforth, acayip öyküler okumayı tutkuyla seven biriydi ve durmadan Poe'dan söz ederdi. Poe'nun tek uzun öyküsü olan tedirgin edici ve şaşırtıcı *Arthur Gordon Pym*'indeki Antarktika manzaraları nedeniyle söyledikleri benim de ilgimi çekmişti. Çıplak kıyıda ve daha gerideki yüksek buz bariyerinin üzerinde sayısız tuhaf görünüşlü penguen ciyakciyak bağırarak yüzgeçlerini çırparken, çok sayıda şişman ayıbalığının suda yüzdüğü ya da yavaş yavaş sürüklenen kocaman buz kekleri üzerine sere serpe uzanmış olduğu görülüyordu.

Ayın 9'u sabahı, geceyarısını biraz geçe, küçük kayıklarla güç bela Ross Adası'na çıktık; varagele düzeneğiyle yüklerimizi boşaltmak üzere her gemiden kıyıya halatlar çektik. Bizden önceki Scott ve Shackleton Keşif Heyetleri de tam olarak bu noktada karaya çıkmış olmakla birlikte, Antarktika toprağındaki ilk adımlarımızdan edindiğimiz izlenimler çok kuvvetli ve karmaşıktı. Volkanın eteklerindeki donmuş sahilde kurduğumuz kamp geçiciydi, karargâhımız *Arkham* adlı gemimizdi. Bütün

7) Poe'nun "*Ulalume*" adlı şiirinden.

delme cihazlarımızı, köpekleri, kızakları, çadırları, erzakı, benzin depolarını, buz eritme deney cihazını, yer ve hava fotoğraf makinelerini, uçak parçalarını ve kıta içerisinde gidebileceğimiz her yerden –uçaktakiler dışında– *Arkham*'daki büyük cihazla iletişim kurabilecek kapasitedeki taşınabilir üç küçük telsiz cihazı da dahil diğer bütün aksesuarı karaya çıkardık. Geminin dış dünyayla iletişim kuran cihazı, basın raporlarını *Arkham Advertiser*'ın Kingsport Head, Massachusetts'deki[8] güçlü telsiz istasyonuna yollayacaktı. İşimizi bir kutup yazında[9] tamamlamayı umuyorduk, ama bunun olanaksızlığı ortaya çıkarsa, gelecek yazın erzağını getirmek üzere Miskatonic'i sular donmadan kuzeye gönderecek, kışı *Arkham*'da geçirecektik.

Gazetelerin zaten yazmış bulunduğu ilk işlerimizden; Erebus Dağı'na tırmanışımızdan; Ross Adası'nın birçok yerinde yaptığımız başarılı sondajlardan, Pabodie'nin cihazının en sert kaya katmanlarını bile olağanüstü bir hızla delmiş olduğundan; küçük buz eritme cihazını denemek amacıyla kullanışımızdan; kızaklar ve erzakımızla büyük bariyere yaptığımız tehlikeli tırmanıştan ve bariyerin üstündeki kampta beş uçağımızı mönte edişimizden söz etmemin gereği yok. Kara ekibimizin –yirmi insan ve 55 Alaska kızak köpeği– sağlığı mükemmel durumdaydı, ama elbette ki, o ana kadar gerçekten öldürücü soğuklarla ya da kasırgalarla da karşılaşmamıştık. Hava sıcaklığı çoğu zaman sıfırın altında 4 ilâ 7 derece arasındaydı[10], New England'da yaşadığımız kışlar nedeniyle bu soğuğa alışkındık. Buz bariyeri üze-

8) Kingsport Head, Mass.: Lovecraft, Kingsport kentini *"Terrible Old Man"* (1920) adlı öyküsünde uydurdu, ama Massachusetts liman kentini ilk defa ziyaret ettikten bir yıl sonra yazdığı *"Festival"*e (1923) kadar bu kenti Marblehead ile özdeşleştirmedi. 'Head' sözcüğünü burun ya da denize bakan uçurum anlamında kullanmıştır.

9) Bir başka deyişle Kasımdan Marta kadar.

10) Metinde 20° –25° deniliyor. Belirtilmemiş de olsa bunun Fahrenheit olduğu açık. Bu da °C cinsinden sıfırın altında 4-7 civarında bir sıcaklıktır. Gerçekte, Antarktika'da yazları ortalama sıcaklık kıyıda 32 °F (0 °C), iç bölgelerde -30 °F (-34,4 °C), kışları ise kıyıda -4 °F (-20 °C), iç bölgelerde -94 °F (-70 °C)'dır. Rahatsızlığının nedeni tam olarak anlaşılmamış olsa da, Lovecraft'ın kendisi soğuğa karşı çok duyarlıydı, 70°F'ın (21 °C) altında büyük bir rahatsızlık duyuyor 20 °F'ın (-7 °C) altında ise bilincini yitiriyordu.

rindeki kampımız tam anlamıyla sürekli bir kamp değildi; benzin, erzak, dinamit ve diğer malzemeleri depolamak amacıyla kurmuştuk. Gerçek keşif malzemelerini taşımak için uçaklardan sadece dördünü kullanmamız yeterliydi; beşinci uçağı, keşif uçaklarını yitirmemiz halinde *Arkham*'dan bize ulaşılabilsin diye bir pilot ve gemi mürettebatından iki kişiyle beraber malzeme deposunda bırakmıştık. Daha sonra, uçakları araç gereç taşımada kullanmadığımızda, bir ikisini bu depoyla Beardmore Buzulu'nun[11] 600-700 mil güneyindeki yüksek bir yaylada kurulacak olan ikinci sürekli kamp arasında gidip gelmede kullanacaktık. Hemen hemen herkesin ağız birliğiyle anlattığı, yayladan aşağı doğru esen korkunç rüzgârlara rağmen, tasarruf yapmak ve daha verimli çalışabilmek amacıyla ara üsler kurmaktan vazgeçtik.

Telsiz raporları, 21 Kasım günü, batısında çok büyük yükseltilerin yer aldığı uçsuz bucaksız şelfbuzu üzerinde uçuş filomuzun hiç durmadan yaptığı dört saatlik nefes kesici uçuştan[12] ve motorlarımızın sesiyle yankılanan akıl sır ermez sessizliklerden söz ediyordu. Rüzgâr önemli bir sorun yaratmadı, karşılaştığımız yoğun siste yön belirten radyo alıcılarımızın büyük yararını gördük. 83. Ve 84. Enlemler arasında bir yerlerde çok yüksek dağlar bir hayal gibi belirdiğinde, dünyanın en büyük vadi buzulu olan Beardmore Buzuluna ulaşmış olduğumuz ve donmuş denizin yerini artık çatık kaşlı ve dağlık bir kıyı şeridine bıraktığını biliyorduk. Nihayet, en güneyin milyarlarca yıldır ölü dünyasına giriyorduk ve daha bunun bilincine yeni varmıştık ki, doğu yönünde 4500 metreyi aşan yüksekliğiyle dimdik göğe yükselen Nansen Dağı'nın[13] doruklarını uzaktan gördük.

11) Beardmore Buzulu: Ross Şelfbuzunun güneydoğusunda büyük bir buzul. 4530 metrelik yüksekliğiyle Antaktika'nın en yüksek dağı olan Kilpatrick Dağı'nın yakınındadır.

12) Lovecraft'ın buradaki vurgusu uçuşun süresine değil –Dornier Uçakları zaten daha uzun süreli transatlantik uçuşlar yapmaktaydı– Antarktikanın keşfedilmemiş alanlarının büyüklüğünedir.

13) Fridtjof Nansen Dağı, gerçekte 4070 m.

86° 7′ Enlemi ve 174°23′ Doğu Boylamında buzul üzerinde güney üssümüzü başarıyla kurmamız, kızaklarla ve kısa uçuşlarla ulaştığımız çeşitli yerlerde olağanüstü bir hız ve verimle sondajlar yapıp kayaları patlatmamız, tıpkı 13-15 Aralık tarihlerinde Pabodie'nin iki araştırma görevlisiyle –Gedney ve Carroll– beraber Nansen Dağı'na yaptıkları çetin ve başarılı tırmanış gibi, tarihi ilgilendiren konulardır. Deniz seviyesinden yaklaşık olarak iki bin altı yüz metre yüksekteydik ve deney niteliğindeki sondajlar kaya ve toprağın bazı noktalarda sadece üç dört metre kalınlığında bir kar ve buz tabakası altında olduğunu gösterdiğinde, küçük eritme cihazından büyük ölçüde yararlandık ve daha önce hiçbir kâşifin cevher numunesi almayı aklından bile geçirmemiş olduğu birçok yerde delikler açıp, patlatmalar yaptık. Bu şekilde elde ettiğimiz Prekambriyen devre ait granit ve kumtaşı numuneleri, bu yaylanın kıtanın batıya doğru uzanan büyük bölümüyle aynı yapıda, ama, Güney Amerika'nın aşağılarına düşen ve doğuya doğru uzanan kısmından oldukça farklı yapıda olduğu yönündeki inancımızı doğruladı. O zamanlar, Byrd'ün, varsayımı çürütmüş olmasına karşın, kıtanın iki ayrı kara parçasından oluştuğunu ve küçük olanındiğerinden donmuş Ross ve Weddell Denizleriyle ayrılmış olduğunu düşünüyorduk.[14]

Niteliği sondajla anlaşıldıktan sonra dinamitle patlatılıp, keskiyle kırılan bazı kumtaşlarında bazı çok ilginç fosil izlerine ve fosillere; en başta da eğrelti otları, deniz yosunları, trilobitler[15], denizlaleleri ile linguellae[16] ve karındanbacaklılar sınıfından bazı yumuşakçalara rastladık – bunların tümü de bölgenin çok

14) Antarktika'nın iki ayrı toprak kütlesinden oluştuğu ondokuzuncu yüzyıl boyunca bir azınlığın fikriydi, ama Ross, kıtanın birçok toprak kütlesinden oluşmuş olabileceğine inanıyordu. Lovecraft, Byrd'ün bu varsayımı çürütmüş olduğunu düşünürken yanılıyordu: Bu görüşü, Lincoln Ellsworth ve Herbert Hollick-Kenyon 1935 Kasımında Weddell Denizi'nden Ross Denizi'ne kadar kıtayı uçakla ilk defa katettiklerinde çürüttüler.

15) Kambriyenden Permiyene kadar var olduğu bilinen su eklembacaklıları altkolu.

16) Aslında linguilae, 400 milyon yıl boyunca değişmeden kalmış bir yumuşakça sınıfı.

çok eski dönemlerinin tarihi açısından son derece önemli görünüyordu. Ayrıca, patlatılmış derin bir delikten çıkarılan ve Lake'in birleştirmeyi başardığı üç arduvaz parçası üzerinde, yol yol çizgili, eni en geniş yerinde otuz santimetreyi bulan üçgen biçimi tuhaf bir iz vardı. Bu parçaları Kraliçe Alexandra Sıradağlarının batısında ve yakınlarında bir yerde yaptığımız sondajlardan elde etmiştik ve Lake, bir biyolog olarak taşlar üzerindeki garip işaretleri alışılmadık ölçüde şaşırtıcı ve kışkırtıcı buluyordu, oysa bir jeolog olarak benim gözümde bunlar, rüzgâr veya suyun tortul kayaçlarda bıraktığı sıradan izlerden başka bir şey değildi. Arduvaz, tortul bir tabakanın basınç altında kalarak başkalaşmasından başka bir şey olmadığına ve basınç da da zaten mevcut olan izleri çarpıtabileceğine göre, bu çizgili yapıda şaşılacak bir şey görmüyordum.

6 Ocak 1931'de, Lake, Pabodie Danforth ve daha başka altı yüksek lisans öğrencisiyle dört teknisyen ve ben büyük uçaklardan ikisiyle tam Güney Kutbu'nun üzerinden uçarken[17] ansızın çıkan, ama allahtan tam bir fırtınaya dönüşmeyen kuvvetli bir rüzgâr bizi alçalmaya zorladı. Gazetelerin yazdığı gibi, bu uçuş, daha önceki kâşiflerin ulaşamadıkları bölgelerde yeni topoğrafik özellikler görmek amacıyla yaptığımız birkaç gözlem uçuşundan biriydi. İlk uçuşlarımız, deniz yolculuğumuz sırasında tanık olduğumuz son derece inanılmaz ve aldatıcı kutup manzaralarına benzer manzaralar görmemize olanak sağladıysa da, bu bakımdan bir düş kırıklığı olmuştu. Uzak dağlar gökyüzünde büyülü kentler gibi yüzüyor ve geceyarısının iyice alçalmış güneşinin sihriyle bazen bütün beyaz dünya, Dunsanyvari[18] düşlerin ve cüretli beklentilerin altın, gümüş ve kızıl renkli ülkelerine dönüşüyordu. Bulutlu günlerde, karla kaplı toprakların, ufku ayırt edilemeyen, gizemli yanardöner bir boşluk halinde gökyüzüyle birleşmesi yüzünden uçmakta zorlanıyorduk.

17) Güney Kutbu'na ilk uçak yolculuğu 28 Kasım 1929'da Byrd tarafından gerçekleştirilmiştir.

18) Edward John Moreton Drax Plunkett, Lord Dunsany (1878-1957). 1919'da Lovecraft Dunsany'nin fantastik öykülerini okuyunca bu öykülere tutulmuştur.

Sonunda, dört keşif uçağımızla beş yüz mil doğuya uçarak, yanlış bir inanışla kıtanın küçük kara kütlesi sandığımız bölgesine yeni bir üs kurma yönündeki ilk planımızı uygulamaya karar verdik. Oradan elde edilecek jeolojik numuneler, karşılaştırma bakımından cazip olabilirdi. Sağlıktan yana şu ana kadar bir sorun yaşamamıştık – limon suyu, genellikle konserve ve tuzlanmış yiyeceklerden olan beslenme rejimimizi gayet iyi dengeliyordu ve genellikle sıfırın üzerinde seyreden sıcaklıklar, bizi, en kalın kürklerimizi giymek zorunda bırakmıyordu. Şimdi yaz ortasındaydık, elimizi çabuk tutar ve iyi çalışırsak, işi Marta kadar tamamlayabilir, uzun Antarktika gecesinde çetin bir kış geçirmekten kurtulabilirdik. Batıdan doğru birkaç şiddetli kasırga üzerimize çullandıysa da, Atwood'un uçaklar için ilkel korunaklar, büyük kar bloklarından rüzgâra karşı engeller kurmadaki ve esas kamp binalarını karla berkitmedeki becerisi sayesinde önemli bir zarara uğramadan bunları atlatabildik. Şansımızın hep yaver gitmesinde neredeyse tekinsiz bir şeyler vardı.

Dış dünya elbetteki programımızdan haberdardı ve yeni üssümüze taşınmadan önce Lake'in tuhaf ve dediğim dedik bir inatla batıya –daha doğrusu kuzeybatıya– doğru bir keşif gezisine çıkmakta ısrar ettiğini biliyordu. Besbelli, arduvaz üzerindeki üçgen çizgili işaretler konusunda epeyce kafa patlatmış, Doğa ve jeolojik devirlere ilişkin bu arduvazlarda okuduğu çelişkiler merakını bilediğinden, bu parçaların ortaya çıkarıldığı, batıya doğru uzanan topraklarda daha fazla sondaj ve patlatma yapma arzusuna kapılmıştı. Lake, tuhaf bir şekilde, bu izlerin ileri derecede evrimleşmiş, bilinen hiçbir sınıfa girmeyen iri bir organizmaya ait olduğu kanısına ulaşmıştı; oysa ki bu izleri taşıyan –gerçekte Prekambriyen değilse, Kambriyen[19]– kayaların yaşı, bırakınız evrimleşmiş bir organik yaşamı, tek hücreli, ya da en fazla trilobit aşamasından yukarı bir yaşamın varlığını olanaksızlaştırıyordu. Üzerlerindeki tuhaf işaretlerle bu kayaların yaşı 500 milyonla bir milyar yıl arasında olmalıydı.

19) Kambriyen devir, bundan 500 milyon-570 milyon yıl önceki zaman dilimini kapsar

II

Lake'in, daha önce hiçbir insanın ayak basmadığı ve hiç kimsenin düşlerinde bile görmediği bölgelere doğru yola çıkışı konusundaki telsiz mesajlarımız, biyoloji ve jeoloji bilimlerini kökten değiştirmek gibisine çılgınca umutlarından söz etmemiş de olsa, sanırım halkın düş gücünü harekete getirmiştir. Lake'in, Pabodie ve daha başka beş kişiyle birlikte 11-18 Ocak tarihleri arasında yaptığı ilk kızak yolculuğu ve sondajlar – yüksek bir sırtı aşarken kızağın devrilmesi sonucu iki köpeğin yitirilmesiyle başarısı biraz gölgelenmiş olsa da– bol miktarda Arkeen[20] arduvaz numuneleri sağladı; bu inanılmaz derecede eski katmanlardaki fosil izlerinin alışılmadık bolluğu benim bile ilgimi çekti. Ama bu izler çok ilkel yaşam biçimlerine aitti ve herhangi bir yaşam biçiminin bu kayaçlar gibi Prekambriyen bir kayaçta bulunması dışında bir çelişki içermiyordu; bu yüzden, Lake'in zaman kısıtlı programımıza, dört uçağımızın, birçok adamımızın ve mekanik cihazlarımızın tamamının kullanılmasını gerektiren bir ara vermemiz konusundaki ısrarına hâlâ bir anlam veremiyordum. Sonunda planı reddetmedimse de, Lake'in jeolojik konulardaki görüşlerimden yararlanmayı ısrarla istemesine karşın, kuzeybatıya doğru yola çıkan gruba katılmamaya karar verdim. Onlar gidince, Pabodie beş adamla beraber üste kalacak ve doğuya taşınma planlarımıza son şeklini verecektim. Bu taşınma işine hazırlık olarak uçaklardan biri McMurdo Koyu'ndan bol miktarda benzin getirmeye başlamıştı bile; ama bu iş şimdilik bekleyebilirdi. Kızaklardan birini ve dokuz köpeği yanımda alıkoydum, çünkü bu hiç kimsenin oturmadığı milyarlarca yıldır ölü dünyada ulaşım aracından yoksun kalmak hiç de akıllıca olmazdı.

Lake, bilinmeyene doğru çıktığı bu keşif gezisi sırasında, herkesin anımsayacağı gibi, uçaklardaki kısa dalga vericilerle

20) Arkeen era, 4000 milyon yıldan 2500 milyon yıl önceye kadar uzanır. İlk mikroorganizmaların 3000 milyon yıl önce ortaya çıktığı sanılmaktadır

sürekli olarak mesajlar gönderdi;[21] güney üssündeki cihazlarımızın ve McMurdo Koyu'nda demirli bulunan *Arkham*'ın aynı anda aldığı bu mesajlar, buradan da elli metreye varan dalga uzunluklarıyla dış dünyaya aktarıldılar. 22 Ocak sabahı, saat 4'te yola çıkıldı ve ilk mesajı bundan sadece iki saat sonra aldık; Lake, 300 mil uzakta indiklerini, küçük çapta buz erittiklerini ve sondaja başladıklarını bildiriyordu. Altı saat sonraki çok heyecanlı ikinci mesaj ise, çılgınca ve hummalı bir çalışmayla fazla derin olmayan bir delik açılıp patlatıldığını ve ilk büyük şaşkınlığa yol açan izlere benzer birçok iz taşıyan yeni arduvazlar keşfedildiğini anlatıyordu.

Üç saat sonra aldığımız kısa bir mesaj, şiddetli bir fırtınaya rağmen yeniden uçmaya başladıklarını haber veriyordu; daha fazla tehlikeye atılmalarına karşı itirazımı bildiren mesajıma Lake, her türlü tehlikeyi göze almaya değecek nitelikte numuneler elde etmiş olduğu şeklinde kısa ve ters bir yanıt verdi. Heyecanının isyan derecesine ulaşmış olduğunu ve keşfin başarısını düşüncesizce tehlikeye atmasına karşı elimden bir şey gelmeyeceğini gördüm; ama Lake'in Kraliçe Mary ve Knox Toprakları'nın[22] yarı bilinen, yarı kuşkulanılan sahil hattına doğru uzanan, yaklaşık bin beş yüz millik, fırtınaların ve anlaşılmaz gizemlerin güvenilmez ve sinsi uçsuz bucaksız beyazlığının derinliklerine git gide daha fazla dalmakta olduğunu düşünmek çok korkutucuydu.

Sonra, bundan bir buçuk saat sonra Lake'in hareket halindeki uçağından, bütün duygularımı tersine çeviren ve onlarla birlikte gitmiş olmayı dilememe yol açan iki misli heyecanlı mesaj geldi:

"Akşam 10.05. Havadayız. Tipinin ardından, bugüne kadar görülmüş en yüksek sıradağlar önümüzde belirdi. Yaylanın

21) Kısa dalga radyo kullanımının öncülüğünü Avustralyalı Douglas Mawson (1882-1958) 1911-12'deki Antarktika yolculuklarında yapmıştı. Byrd'ün ilk keşif gezisinde (1928-30) New York Times'dan bir muhabir halka sürekli olarak radyo yayını yapmıştı.

22) Kraliçe Mary ve Knox Toprakları: Bugünkü adları Kraliçe Mary ve Knox Sahilleri. Wilkes Toprakları'nın güney doğu ucunda Masson Adası ve Shackleton Buzşelfi yakınlarında yer almaktadır.

yüksekliği de dikkate alınacak olursa, Himalayalar'a eşit olabilir. Muhtemel koordinatlar: 76° 15′ enlemi, 113° 10′ Doğu boylamı. Dağlar, sağa ve sola doğru göz alabildiğine uzanıyorlar. İki koniden duman çıkmakta olduğunu sanıyoruz. Dağ dorukları simsiyah, hiç kar yok. Dağlardan doğru esen sert rüzgârlar uçağı idare etmemizi zorlaştırıyor."

Bundan sonra Pabodie, adamlar ve ben nefesimizi tutarak alıcıya yapıştık. Bu dev dağ silsilesi yedi yüz mil uzağımızda olmasına karşın, yüreğimizin derinliklerindeki macera duygularını tutuşturmuştu; şahsen içinde yer alıyor olmasak da bu keşfi ekibimizin yapmış olmasından büyük sevinç duyuyorduk. Yarım saat kadar sonra Lake yeniden aradı:

"Moulton'ın uçağı dağın eteklerinde yaylaya inmek zorunda kaldı, ama kimse yaralanmadı, uçak muhtemelen onarılabilecek durumda. Geri dönmek ya da gerekli olursa ileriye uçmak için önemli malzemeler diğer üç uçağa aktarılmalı, ama şimdilik zor uçuşlar gerekmiyor. Dağlar düş gücünü aşıyor. Carroll'ın yükü boşaltılmış uçağıyla keşfe çıkacağım. Böyle bir şeyi hayal bile edemezsiniz. Dorukların en yüksekleri on bin metreyi aşıyor olmalı. Everest'in hiç kazanma şansı yok. Ben Carroll ile uçarken, Atwood teodolitle[23] yüksekliği saptamaya çalışacak. Koniler hakkında büyük bir olasılıkla yanıldım, katmanlı bir oluşuma benziyorlar. Aralarına başka katmanlar da karışmış Prekambriyen arduvaz olabilir. Ufuk çizgisinde tuhaf görüntüler – dorukların en yükseklerine tutunmuş küplerin muntazam kesitleri. Alçak kutup güneşinin kızıl-sarı ışığında her şey muhteşem. Düşte görülen gizemli bir ülke ya da ayak basılmamış yasak dünyanın giriş kapısı gibi. Keşke burada olup kendi gözlerinizle görseydiniz."

Teknik olarak uyku zamanı olmakla birlikte, alıcının başından uzaklaşıp yatmak hiçbirimizin aklına gelmiyordu. Kaptan Douglas bir mesaj göndererek bu önemli keşif nedeniyle herkesi kutladığına ve depodaki telsizin operatörü Sherman da

23) Esas olarak yatay mesafeleri ölçmek üzere tasarımlanmış olmakla birlikte, nirengi yapmak suretiyle yükseklik ölçmede de kullanılabilen bir aygıt.

ona katıldığına göre mesajları alan deponun ve *Arkham*'ın bulunduğu McMurdo Koyu'nda da durum hemen hemen aynı olmalıydı. Hasar gören uçağa üzülmüştük, elbette, ama kolayca onarılabileceğini umuyorduk. Sonra saat 11'de Lake'ten bir mesaj daha geldi.

"Carroll'la birlikte bayırların en yüksek kesimi üzerinden uçuyoruz. Bu havada dorukların üzerinden aşmaya cesaret edemiyorum, bunu daha sonra deneyeceğim. Bu yüksekliğe çıkmak korkutucu, ama buna değer. Dağ silsilesi kesintisiz uzanıyor, bu yüzden arkasını göremiyoruz. Asıl doruklar Himalayalar'dan daha yüksek ve çok tuhaflar. Yüzeye çıkan daha başka katmanlar göze çarpıyor olmakla birlikte, sıradağlar, esas olarak Prekambriyen arduvaza benziyor. Onların volkanik olduğunu düşünürken yanılmışım. Her iki yöne doğru, gözümüzün seçemeyeceği uzaklıklara kadar uzanıyorlar. Altı yedi bin metrenin üzerinde zirvelerinde kar namına bir şey yok. En yüksek dağların yamaçlarında tuhaf oluşumlar var. Roerich'in resimlerindeki dimdik dağ yamaçlarına tutunmuş eski Asya şatoları gibi kenarları tamamen düşey büyük kare ve dikdörtgen bloklar bir sur gibi uzanıyor. Uzaktan çok etkileyici görünüyorlar. Bazılarına oldukça yakın uçtuk, Carroll onların ayrı ayrı daha küçük parçalardan oluştuğunu düşündü, ama havanın etkisiyle aşınmış olmaları yüzünden böyle görünüyor olabilirler. Kenarların çoğu, milyonlarca yıldır fırtınalara ve iklim değişikliklerine maruz kalmışçasına ufalanıp, yuvarlanmıştı. Bazı kısımları, özellikle de üst kısımları yamaçlardaki katmanlardan daha açık renkli görünüyor, bu da demektir ki kristalkökenli olabilirler. Daha yakın uçtuğumuzda, bazıları alışılmadık ölçüde düzenli kare veya yarım daire birçok mağara ağzı gördük. Gelip görmelisiniz. Dorukların birinin üzerindeki suru sanırım tam olarak gördüm. Dağların yüksekliği dokuz on bin metreyi buluyor olmalı. İnsanın iliklerine işleyen bu iğrenç soğukta altı bin beş yüz metrede uçuyorum. Geçitlerden esen, mağaralara girip çıkan rüzgâr ıslıklar çalıyor, ama şu ana kadar hiçbir tehlikeyle karşılaşmadık."

O andan itibaren yarım saat boyunca Lake bizi bir yorum bombardımanına tuttu ve eteklerde yer alan bazı doruklara çıkma isteğinden söz etti. Yanıt olarak, bir uçak gönderdiğinde

hemen kendisine katılacağını ve Pabodie ile birlikte, keşfin değişen gidişatı ışığında, –stokumuzu daha çok nerede ne nasıl kullanacağımız üzerine– yeni bir benzin kullanım planı yapmaya çalışacağımızı söyledim. Lake'in sondajlarının ve uçuş faaliyetlerinin, dağın eteklerinde kuracağı yeni üsse hatırı sayılır miktarda benzin taşınmasını gerektireceği çok açıktı ve doğuya yapacağımız uçuşu belki de bu mevsim gerçekleştiremeyecektik. Bu işle ilgili olarak Kaptan Douglas'ı aradım ve ondan mümkün olduğu kadar çok miktarda benzini gemilerden indirip bariyer üzerinde bıraktığımız tek köpekli ekibe ulaştırmasını istedim. Lake ile McMurdo Koyu arasındaki bilinmeyen bölgeden geçen dolaysız bir rota tespit etmemiz gerekiyordu.

Lake daha sonra, kampı Moulton'ın uçağının inmek zorunda kaldığı ve onarımının oldukça ilerlemiş olduğu yerde bırakmaya karar vermiş olduğunu söylemek üzere beni aradı. Burada buz tabakası çok inceydi, şurada burada toprak görünüyordu; Lake, kızak yolculukları yapmadan ve dağlara tırmanmadan önce burada birkaç sondaj ve patlatma yapacaktı. Manzaranın tarifsiz ihtişamından ve dünyanın sınırında bir duvar gibi gökyüzüne yükselen sessiz dorukların duldasında bulunmanın yarattığı tuhaf duygulardan söz etti. Atwood'un teodolitle yaptığı ölçmeler en yüksek beş doruğun yüksekliklerinin dokuz bin yüz metreyle on bin üç yüz metre arasında değiştiğini ortaya koyuyordu. Arazinin rüzgâra açık olması Lake'i bayağı rahatsız ediyordu, çünkü bu bölgede zaman zaman kopan fırtınalar, şimdiye kadar karşılaştıklarımızı şiddet bakımından fersah fersah geride bırakırdı.[24] Lake'in kampı dağ eteğinin birdenbire

24) Antarktik rüzgârlar hiç de hafife alınacak gibi değildir, saatte 200 mili aşan bir hıza ulaşabilir. Bu rüzgârların en ciddilerinden biri katabatik rüzgârlardır. "İç bölgelerle sahil arasında özel bir rüzgâr eser. Tersine devinimli rüzgârlarla siklonlar arasında katabatik olarak bilinen yerçekimi kuvvetiyle harekete geçen güçlü ve geçiş niteliğinde bir rüzgâr vardır... Sıradan katabatik rüzgârlar saatlerce, belkigünlerce eser, sonra yerini tersine devinimli rüzgârlara, hatta sakin havalara bırakır. Ama olağanüstü katabatik rüzgârlar günlerce, hatta haftalarca eser... Katabatik rüzgârlar daha çokdoğu Antarktika'da görülür. Burada kutup yaylaları öylesine geniş ve yüksektirki, seyrektik kutupatmosferinde kopan fırtınalar kıtanın içindeki bölgelere zor nüfuz eder." (Stephan J. Pyne, *The Ice: A Journey to Antarctica*, New York, Ballantine Books, 1986, s. 44-46)

dikleşmeye başladığı yerden beş mil kadar aşağıdaydı. Elimiz çabuk tutup, bu tuhaf bölgeden mümkün olan en kısa sürede uzaklaşmamız gerektiğini ileri sürerken –aradaki 700 mili yıldırım hızıyla aşıp bana ulaşan– sözlerinde bilinçaltı bir endişenin izlerini hissediyordum. Hemen hemen benzersiz bir hızla geçen yorucu bir günden ve elde edilen sonuçlardan sonra artık dinlenmeye çekilecekti.

Sabahleyin, birbirlerinden çok uzaktaki kamplarında bulunan Lake ve Kaptan Douglas'la üçlü telsiz görüşmesi yaptık ve Lake'in uçaklarından birinin benim bulunduğum kampa gelerek Pabodie'yi, beş adamımızı, beni ve taşıyabileceği kadar benzini almasını kararlaştırdık. Doğu yolculuğu konusunda vereceğimiz karara bağlı olarak yakıtın geri kalanının ne olacağı sorusunun yanıtı birkaç gün bekleyebilirdi; çünkü, Lake'in elinde kampın ısıtılmasına ve sondajlara yetecek kadar yakıt vardı. Güneydeki eski üsse yeniden stok yapılması ergeç gerekecekti, ama doğu yolculuğunu erteleyecek olursak, bu üssü gelecek yaza kadar kullanmayacaktık ve bu arada, Lake'in yeni keşfettiği dağlarla McMurdo Koyu arasında dolaysız bir rota belirlemek üzere uçaklardan birini keşfe göndermesi gerekiyordu.

Duruma bağlı olarak üssümüzü kısa ya da uzun bir süre kapatmak üzere Pabodie ile hazırlıklara başladık. Antarktika'da kışlayacaksak, büyük bir olasılıkla buraya geri dönmeden Lake'in üssünden doğrudan doğruya *Arkham*'a uçacaktık. Ortası direkli konik çadırlarımızdan bazılarını zaten sert kar bloklarıyla berkitmiştik; sürekli bir eskimo köyü oluşturma işimizi tamamlamaya karar verdik. Lake'in elindeki çadırlar bize de bol bol yeterdi. Pabodie ile benim, bir günlük çalışma ve bir gecelik dinlenmeden sonra kuzeybatıya doğru yola çıkmaya hazır olacağımızı telsizle bildirdim.

Ama akşamın dördünden sonra çalışma düzenimiz oldukça aksadı, çünkü bu saatten sonra Lake olağanüstü ve çok heyecanlı mesajlar göndermeye başladı. Lake için gün hiç de umutlu başlamamıştı; yakınlardaki kayalık yüzeylerin havadan incelenmesi, onun peşine düştüğü, çok çok uzaklarda hayal gibi beliren devasa dorukların büyük bölümünü oluşturan Arkeen katmanlardan en ufak bir iz bulunmadığını ortaya koydu. Göze

çarpan kayaların çoğunluğunun Jurasik[25] ve Komançiyen[26] kumtaşları ile Permiyen[27] ve Triasik[28] şistler olduğu açıktı; şurada burada, sert ve arduvaza benzer bir kömürü akla getiren parlak siyah oluşumlar görülüyordu. Bu durum, bütün planlarını 500 milyon yıldan daha eski numuneler bulmak üzerine kurmuş olan Lake'in cesaretini oldukça kırdı. Üzerinde tuhaf izler bulduğu Arkeen arduvaz damarını yeniden yakalamak için, dev dorukların dik yamaçlarına uzun kızak yolculukları yapmak zorunda kalacağını anladı.

Yine de keşif gezisinin genel programına uygun olarak orada bazı sondajlar yapmaya karar verdi ve sondaj cihazını kurarak, diğer adamlar yerleşimle ilgili işlerle uğraşır, hasar gören uçağı onarmaya çalışırlarken, beş adamı sondaj yapmakla görevlendirdi. İlk numune alma çalışması için, görünürdeki en yumuşak kaya –kamptan çeyrek mil ilerdeki bir kumtaşı– seçildi ve delme işi yardımcı patlatmalara gerek kalmadan başarıyla ilerledi. Üç saat kadar sonra, ilk ciddi patlatma işleminin ardından, sondaj ekibindekilerin bağırışmaya başladığı işitildi ve genç Gedney –ekibin başı– şaşırtıcı haberlerle alelacele kampa koştu.

Bir mağaraya rastlamışlardı. Sondajın başlangıcındaki kumtaşı yerini kafadanbacaklılar, mercanlar, denizkestaneleri, spiral kısa kabuklular ve zaman zaman taşlaşmış süngerleri ve deniz omurgalılarının –muhtemelen kemikli balıklar, köpek balıkları ve kemiksi pullarla kaplı balıklar– kemiklerini akla getiren küçük fosillerle dolu bir Komançiyen kireçtaşı damarına bırakmıştı. Keşif gezisinin elde ettiği ilk omurgalı fosilleri olmaları bakımından bu, tek başına bile önemliydi, ama bundan kısa bir süre sonra, matkabın ucu bir boşluğa rastladığında sondörleri

25) Jurasik: 190 milyon yıl önceden 136 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

26) Komançiyen terimi eskiden Jurasikle kretese arasındaki dönemi (136 milyon-65milyon yıl arası) belirtmek için kullanılırdı. 1930'lardan itibaren kullanılmaz olmuştur.

27) Permiyen: 280 milyon yıl önceden 225 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

28) Triasik: 225 milyon yıl önceden 190 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

tamamen yeni ve iki misli kuvvetli bir heyecan dalgası sardı. Esaslı bir patlatma, yeraltının esrarını ortaya çıkardı; geçmişte kalmış tropik bir dünyanın damla damla akan yeraltı suları tarafından en az elli milyon yıl önce kireçtaşları içine oyulmuş bir mağara, şimdi bir buçuk metre genişlik ve bir metre kalınlıkta kertikli bir delikten kendini hırslı araştırmacıların meraklı bakışlarına sunuyordu.

Oyuğun derinliği iki ikibuçuk metreden fazla değildi, ama her yöne belirsizce uzanıyordu ve oldukça büyük bir yeraltı sisteminin parçası olduğunu düşündüren hafifçe esintili, taze bir havası vardı. Bazıları neredeyse bir sütun halini almış birçok sarkıt ve dikit göze çarpıyordu, ama en önemlisi bazı yerlerde geçişi tıkayacak kadar bol miktardaki kabuk ve kemik yığınlarıydı. Meçhul Mezozoik[29] eğreltiotu ve mantar ormanlarından, Tersiyer[30] kabuksuz tohumlu, palmiye ve ilkel kapalı tohum ormanlarından sürüklenip gelmiş bitkilerle karmakarışık bir halde bulunan bu kemikler en becerikli paleontologun bir yılda sayabileceğinden ya da sınıflandırabileceğinden daha çok Kretase[31], Eosen[32] ve daha başka dönemlere ait hayvan türlerini kapsıyordu. Yumuşakçalar, zırh kabuklular, balıklar, amfibyanlar, sürüngenler, kuşlar, ilk –büyük ve küçük, bilinen ve bilinmeyen– memeliler. Gedney'nin bağıra çağıra kampa koşmasında ve herkesin elindeki işi bırakarak kavurucu soğuğa karşın iç dünyanın ve milyarlarca yıl öncesinin sırlarına açılan yeni kapının bulunduğu yeri gösteren sondaj kulesine doğru paldır küldür koşmasında şaşılacak bir yan yoktu.

Lake, ilk başlardaki yoğun merakını giderir gidermez, not defterine bir mesaj karalayarak genç Moulton'ı bu mesajı telsizle bildirmek üzere gerisin geri kampa yolladı. Keşiften ilk olarak bu mesajla haberdar oldum; mesaj, erken kabukluların,

29) Mezozoik: Triasik, Jurasik ve Kretase devirlerini içeren ve 225 milyon yıl önceden 65 milyon yıl önceye kadar uzanan zaman.

30) Tersiyer: 65 milyon yıl önceden 2,5 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

31) Kretase: Mezozoikin son devri.

32) Eosen: Tersiyer devir içerisinde 54 milyon yıl önceden 38 milyon yıl önceye kadar uzanan çağ.

ganoid ve plakoderm[33] kemiklerinin, labirentodont ve tekodont[34] kalıntılarının, büyük mozozor[35] kafatası parçalarının ve dinozor omurgalarının, zırh levhalarının, pterodaktil[36] diş ve kanat kemiklerinin, arkeopteriks[37] kalıntılarının, Miyosen[38] köpekbalığı dişlerinin, ilkel kuş kafataslarının ve palaeoter, ksifodon, eohippi, oreodon ve titanoter[39] gibi arkaik memelilerin kemiklerinin tanınmış olduğundan söz ediyordu. Mastodon, fil, deve, geyik ve sığır gibi yakın dönem hayvanlara rastlanmamıştı; bu yüzden Lake, burada en son, Oligosen[40] devirde tabaka çökelmesi oluştuğuna ve içi oyulmuş tabakanın şimdiki kuru, ölü ve nüfuz edilmez haliyle en azından otuz milyon yıldır yatmakta olduğu sonucuna vardı.

Öte yandan, kalıntılar arasında çok erken yaşam biçimlerinin ağırlıklı bir yer tutması son derece tuhaftı. Her ne kadar

33) Placoderm: Esas olarak devoniyen devirde (yani, 395-345 milyon yıl önce) yaşadığı bilinen kalın zırhlı, çeneli balıklar (Gnathostomata).

34) Labyrinthodont: Paleozoik era ve Triasik devirden beri yaşadığı bilinen ilkel amfibianların nesli tükenmiş altsınıfı.

Thecodont: Üst Permiyen ve üst Triasikte yaşamış, muhtemelen dinozorların, pterozorların ve krokodillerin atası; arkozoryen sürüngenlerin ilkel bir altsınıfı.

35) Mososaur: Nesli tükenmiş bir leipdozoriyen deniz sürüngeni; çeşitli kertenkelelerin atası. Adı mosasaur olarak da söylenir.

36) Pterodactyl: Soyu tükenmiş uçan bir sürüngen.

37) Arkeopteriks: Uzun omurgalı bir kuyruğu olan, bilinen en eski fosil kuş. Bulunan fosillerin tarihi geç Jurasik devire aittir.

38) Miyosen: Tersiyer devrin 26 milyondan 7 milyona kadar olan çağı.

39) Palaeother: Eosen ve Oligosende yaşamış at benzeri nesli tükenmiş bir memeli.

Xifodon: Eosen ve Oligosende yaşamış nesli tükenmiş ilkel artiodaktil sınıfından genellikle ot yiyen (ve her şeyi yiyen türleri de bulunan) ilkel kara memelileri.

Eohippi: At familyasının bilinen en eski türü. Terim bugün arkaiktir. Kullanıldığında, daha çok Kuzey Amerikan hyracotherium türünü gösterir.

Oreodon: Kuzey Amerika'da Oligosenden Miyosene kadar yaşamış artiodactyl cinsi nesli tükenmiş memeli.

Titanothere: Alt Eosenden orta Oligosene kadar yaşamış gergedana benzer nesli tükenmiş toynaklı bir memeli.

40) Oligosen: Tersiyer devrin 38 milyondan 26 milyon öncesine kadar uzanan çağı.

kireçtaşı oluşumunun, ventrikülitler[41] gibi tipik fosillerle dolu olması nedeniyle, kesin olarak ve hiçbir yanılgıya yer bırakmayacak şekilde Komançiyen devirden daha eski olmadığı belliyse de, kayaların içine gömülmemiş serbest halde duran kalıntılar, şimdiye kadar çok daha eski devirlere ait olduğu kabul edilen birçok organizmayı içeriyordu; bunlar arasında Silirüyen[42] ve Ordovisiyen[43] devirlere ait gelişmesini tamamlamamış balıklar, yumuşakçalar ve mercanlar vardı. Bütün bunlardan çıkarılabilecek sonuç, dünyanın bu bölgesinde üç yüz milyon yıl öncesinden sadece otuz milyon yıl öncesine kadar yaşamın eşi görülmedik ve dikkate değer ölçüde devamlı olduğuydu. Mağaranın kapanmasından sonra bu devamlılığın Oligosenin ne kadar uzağına ulaşmış olduğuysa elbette her türlü tahminin ötesindeydi. Her halükârda, –bu mağaranın yaşıyla karşılaştırıldığında daha dün sayılacak– beş yüz bin yıl önce korkunç Pleistosen[44] buzunun bastırması, normal yaşam sürelerinden fazla yaşamayı bu yörelerde başarabilmiş ilkel hayat biçimlerine son vermiş olmalıydı.

Lake, ilk mesajının içeriğinden hoşnut kalmamış olmalıydı ki, Moulton dönmeden önce ikinci bir bülten kaleme alarak kampa gönderdi. Bundan sonra Moulton, uçaklardan birinin telsizinin başına oturarak Lake'in ulaklarla art arda gönderdiği mesajları bana ve –dış dünyaya iletsin diye– *Arkham*'a gönderdi. Gazeteleri izleyenler, bu öğleden sonra gelen mesajların –benim ısrarla amacından caydırmaya çalıştığım Starkweather-Moore Keşif gezisinin örgütlenmesine bunca yıl sonra yol açan mesajların– bilim adamları arasında yarattığı heyecanı anımsayacaklardır. Lake'in gönderdiği steno mesajları üsteki telsiz operatörümüz McTighe'ın çevirdiği şekliyle kelimesi kelimesine versem daha iyi olacak.

41) Ventriculit: Üst Kretseden bir tip sünger.

42) Silirüyen: 430 milyon yıl önceden 395 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

43) Ordovisiyen: 500 milyon yıl önceden 430 milyon yıl önceye kadar uzanan devir

44) Pleistosen: Kuvaterner devrin 2,5 milyon yıl önceden 10000 yıl önceye kadar uzanan çağı.

"Fowler, patlatma sonucu elde edilen kumtaşı ve kireçtaşı parçalarda son derece önemli keşifler yaptı. Kaynağının altı yüz milyon yıl önceden Komançiyen çağa kadar önemli bir yapısal değişikliğe uğramadan ve ortalama büyüklüğü pek fazla değişmeden yaşamış olduğunu kanıtlayan, Arkeen arduvazdakine benzer birçok çizgili iz –Komançiyen izler, daha eski döneme ait izlerden açıkça daha ilkel veya dejenereydi– buldu. Keşfin önemini basında vurgulayın. Einstein matematik ve fizik için ne anlama geliyorsa bu keşif de biyolojide o anlama gelecektir. Keşif, daha önceki çalışmalarımla uyuşuyor ve onları destekliyor.

"Bu keşif, kuşkulandığım gibi, Arkeozoik[45] hücrelerle başlayan organik yaşamdan önce de dünyanın bir veya birçok yaşam evresi geçirmiş olduğunu gösteriyor. Bu yaşam biçimi, gezegenin genç ve herhangi bir yaşam biçimi ya da normal protoplazmik yapıya uygun olmadığı dönemlere çok yakın bir dönemde başlamış ve evrimleşmiş olmalıydı; ama sorun bu gelişmenin ne zaman, nerede ve nasıl başlamış olduğuydu."

"Sonra. Kertenkele ve timsah cinsinden bazı büyük kara ve deniz hayvanlarıyla ilkel memelinin iskelet kalıntılarını incelediğimde, hiçbir devrin bilinen yırtıcı veya etçil hayvanına atfedilemeyecek çok tuhaf kemik kırıklarına ve yaralara rastladım. İzler iki türlüydü: düz, delip geçen delikler ve yanlma izleri. Bir iki kemikse tamamen kopmuştu. Zarar görmüş numune sayısı çok fazla değil. Elektrik feneri getirmeleri için kampa adam gönderiyorum. Sarkıtları kırarak yeraltı inceleme sahasını genişleteceğiz."

"Daha sonra. Çevrede görülen oluşumlara hiç benzemeyen yaklaşık on beş santimetre genişliğinde ve üç dört santimetre kalınlığında garip bir sabuntaşı parçası bulduk. Yeşilimsi renkte, ama hangi devre ait olduğunu gösterir hiçbir işaret taşımıyor. İlginç bir şekilde pürüzsüz ve düzgün. Uçları kırık, beş köşeli bir yıldız şeklinde, girintili köşelerinden merkeze doğru uzanan yanklar var. Kırık olmayan yüzeyin ortası hafifçe çöküK. Kayna-

45) Archeozoic: Gezegenimizde ilk canlıların yaşamaya başlamasından önceki era. Bu terim artık kullanılmamaktadır.

ğı ve aşınma biçimi merak uyandırıyor. Suyun etkisiyle oluşan bir garabet de olabilir. Elindeki büyüteciyle sabuntaşını inceleyen Carroll, jeolojik bakımdan önemli olabilecek işaretler de bulabileceğini düşünüyor. Düzgün bir desen oluşturan bir grup küçük nokta var. Biz çalışmamızı sürdürürken köpekler huzursuzlanıyor, bu sabuntaşından nefret ediyor gibiler. Kendine has bir kokusu olup olmadığını anlamalıyız. Mills ışık getirdiğinde, yeraltında çalışmaya başlayınca yeni bir rapor göndereceğim."

"Gece, 10.15. Önemli keşif. Yeraltında ışıkla çalışmakta olan Orrendorf'la Watkins saat 9.45'te aşırı büyümüş, bilinmeyen bir deniz ışınlısı değilse, bitki olması gereken fıçı biçiminde, bilinmeyen nitelikte kocaman bir fosil buldular. Dokuları belli ki mineral tuzları sayesinde korunmuş. Deri kadar sert olmakla birlikte, yer yer şaşırtıcı bir esneklikte. Uçlarında ve yan taraflarında kırılmış parçaların varlığını gösteren işaretler var. Boyu bir uçtan diğerine yüz seksen santimetre, çapı orta bölümünde yaklaşık bir metre, uçlarda otuzar santimetre kadar. Beş adet tümsek şeritten oluşmuş bir fıçıya benziyor. İnce bitki saplarını andıran yan kırıklar, bu şeritlerin tam ortasına isabet ediyor. Şeritlerin birleşim yerlerinde katlanan ve bir yelpaze gibi açılan bir sorguç ya da kanada benzeyen ilginç oluşumlar görülüyor. Kanat açıklığı iki metreyi geçen biri dışında kanatların hepsi büyük ölçüde hasar görmüş. Bu yapı, gezegenin ilk dönem efsanelerindeki bir canavarı, özellikle de Necronomicon'daki efsanevi 'Eskiler'i anımsatıyor.

"Bu kanatlar, salgı bezi kanallarından oluşan bir kafesin üzerine gerilmiş zarımsı bir yapıya benziyor. Kanat uçlarında, kafesi oluşturan kanalların minik delikleri açıkça görülüyor. Gövdenin uç kısımları, içinde ne olduğu ya da oralardan neyin kopup düşmüş olduğu hakkında hiçbir ipucu vermeyecek şekilde kuruyup büzüşmüş. Kampa döndüğümüzde, parçalara ayırmalıyız. Bitki mi, hayvan mı olduğu konusunda bir karara varamıyorum. Çoğu özelliği, inanılmayacak kadar ilkel. Herkesi sarkıtları kırmakla ve yeni numuneler aramakla görevlendirmiş bulunuyorum. Yara izleri taşıyan başka kemikler de bulduk, ama bunlar şimdilik bekleyebilir. Köpeklerle başımız be-

lada. Bu yeni numuneye tahammül edemiyorlar, uzak tutmamış olsaydık, numuneyi belki de parça parça ederlerdi."

"Gece, 11.30. Dyer, Pabodie ve Douglas'ın dikkatine. Önemli, hatta çok çok önemli bir durum sözkonusu. *Arkham*, bu haberi hiç vakit yitirmeden Kingsport Head'deki İstasyona iletmeli. Fıçıya benzer tuhaf oluşum, kayalarda iz bırakan Arkeenşeyin ta kendisi. Mills, Boudreau ve Fowler, deliğin ağzından on on iki metre ilerde bir yerde bunlardan grup halinde on üç tane daha buldular. Daha önce bulunan yıldız biçimindeki sabuntaşından daha küçük, tuhaf görünüşlü, kenarları tuhaf bir şekilde yuvarlanmış –bazı uçları dışında hiç kırığı olmayan– sabuntaşı parçalarıyla bir aradaydılar.

"Organik numunelerden sekizi, bütün uzantılarıyla birlikte eksiksiz görünüyor. Köpekleri uzaklaştırıp numunelerin hepsini yukarı çıkardık. Köpekler bu şeylere tahammül edemiyorlar. Bu organik varlıkların tarifinde dikkatli olun ve verdiğiniz tarifin doğru olmasını sağlamak için tekrarlatın. Gazetelerde doğru tarif yer almalıdır.

"Nesnelerin boyları iki buçuk metreye yakın, beş parçalı fıçıya benzeyen gövdenin çapı orta kısımda bir metre, uçlarda otuzar santimetre. Koyu gri renkte, esnek ve son derece dayanıklı. Enine şeritler arasındaki karıklardan çıkan, katlanmış halde bulunan, iki metre uzunluğundaki zarımsı kanatlar da aynı renkte. Kanat kafesini oluşturan ve uçlarda delikleri görünen kanal ya da borular daha açık renkte. Açık kanat uçları testere gibi dişli. Gövdenin tam orta yerinde, fıçı tahtalarına benzer şeritlerin en tepe noktalarında gövdeye yapışık, ama açıldığında bir metreyi bulan, çubuğa benzer beş adet açık gri renkte esnek kol ya da dokunaç sistemi. İlkel bir denizlalesinin kollarına benziyorlar. Kolların çapı yedi sekiz santimetre, on beşinci santimetresinden itibaren daha ince beş kola ayrılıyor, bunlar da yirmi santimetre sonra beşer ince dokunaç ya da tendrile ayrılıyor, böylece her kolda yirmi beş dokunaç bulunuyor.

"Gövdenin üst tarafında, solungaca benzer oluşumlarıyla, açık gri renkli küt bir boynun üzerinde, on santimetre kadar uzunlukta renk renk kılımsı uzuvlarla kaplı deniz yıldızı görünümünde sarımtırak bir kafa bulunuyor.

"Her ucundan yaklaşık yedi buçuk santimetrelik esnek sarımtırak bir borunun fırladığı, bir uçtan diğerine uzunluğu altmış santimetre gelen kafa, kalın ve şişkin. Tam tepesindeki yarıktan solunum yapıyor olmalı. Her borunun ucunda küresel bir uzantı bulunuyor; üzerindeki sarımtırak zar geri çekildiğinde göz olması gereken cam gibi, kırmızı irisli bir küre ortaya çıkıyor. Birazcık daha uzun kırmızımtırak beş adet boru, denizyıldızı gibi kafanın girintili köşelerinden başlıyor ve bastırılınca dişe benzer sivri beyaz çıkıntılarla dolu, beş santimetre çapında çan biçimi deliklerin göründüğü aynı renkteki torbaya benzer şişkinliklerde son buluyor. Bunlar ağız olmalı. Tüm bu borular, kıla benzer organlar ve denizyıldızı kafanın uçları katlanıp sıkı sıkıya küt boyna ve gövdeye yapışmış durumda. Bunlar, son derece sert olmalarına karşın şaşılacak kadar esnek.

"Gövdenin alt tarafında başa benzeyen ama tamamen farklı işlevleri olan oluşumlar var. Üzerinde solungaç bulunmayan, açık gri renkte küt bir boynu andıran uzantının taşıdığı denizyıldızına benzer yeşilimsi bir organ.

"Uzunluğu yüz yirmi santimetre, çapı gövdeye bağlı olduğu yerlerde on sekiz, uçlarda altı santimetre olan sağlam, kaslı kollar. Denizyıldızı uçlarının her birine, uzunluğu yirmi santimetre, genişliği on beş santimetre olan yeşilimtırak beş damarlı zarsı bir üçgen bağlı. Yaşı, bir milyar yıldan elli ya da altmış milyon yıla kadar olan kayaçlara izlerini bırakan da işte bu üçgen biçimi palet, yüzgeç ya da ayak görevi yapan organ.

"Denizyıldızı yapının girintili köşelerinden, uzunluğu altmış santimetre, çapı dip kısımlarında yedi buçuk, uçlarında iki buçuk santimetre olan kırmızımsı borular çıkıyor. Uçları delik. Bütün bu parçalar sert ve kayış gibi, ama son derece esnek. Uçlarında paletler bulunan yüz yirmi santimetrelik kolların denizde veya başka ortamlarda hareket etmede kullanılmış olduğuna şüphe yok. Hareket ettirildiğinde aşırı kaslı olduğu görülüyor. Bulundukları haliyle tüm bu uzantılar, diğer uçtakiler gibi yalancı boyun ve gövdenin alt kısmı üzerine sıkıca katlanmışlardı.

"Kesin olarak hâlâ ne hayvan, ne de bitki sınıfına sokabiliyorum, ama hayvan olma olasılığı şimdi daha ağır basıyor gibi. Bazı ilkel özelliklerini yitirmeden inanılmaz derecede evrimleş-

miş bir ışınlı olabilir. Aksini gösteren bazı kanıtlara karşın kesin olarak bir derisidikenliye[46] benziyor.

"Kanat yapısı, doğal yaşam alanı olarak denizin düşünülmesini zorlaştırıyor, ama bu yapı suda hareket etmeyi kolaylaştırıyor olabilir. Simetrisi, hayvanların önden-arkaya yapısından çok bitkilerin yukardan-aşağıya yapısını düşündüren garip, bitkisel bir simetri. Bugüne kadar bilinen en basit Arkeen tek hücreliden bile önce, inanılmayacak kadar eski bir tarihte evrimleşmiş olması, kökeni konusunda tahmin yapmayı olanaksızlaştırıyor.

"Eksiksiz numunelerin en eski efsanelerdeki bazı yaratıklara olan tekinsiz benzerliği, Antarktika dışında eski bir varoluşun düşünülmesini zorunlu kılıyor. Dyer ile Pabodie *Necronomicon*'u okumuş, Clark Aston Smith'in[47] metne dayanarak yaptığı karabasan tabloları görmüşlerdi, bu yüzden dünyadaki yaşamı şaka olsun diye ya da yanlışlıkla yaratmış olduğu ileri sürülen 'Eskiler'den söz ettiğimde beni anlayacaklardır. Konunun uzmanları, bu kavramı hastalıklı bir düş gücünün çok eski tropik ışınlılardan türetmiş olduğunu düşünmüşlerdir hep. Tıpkı, Wilmarth'ın[48] sözünü ettiği Cthulhu mezhebi uzantıları[49] ve benzeri tarih öncesi halk masalı yaratıklarında olduğu gibi.

"Geniş bir çalışma alanı ortaya çıktı. Elde edilen numunelere bakılırsa, birikintiler muhtemelen Geç Kretase ya da Erken

46) Echinoderm: Denizlaleleri, denizhıyarları, denizkestancleri ve denizyıldızları gibi hepsi de beş eksenli ışınsal simetriye sahip, gövdeleri sert ve dikenli bir kabukla kaplı çok sayıda omurgasız deniz hayvanını kapsayan filum.

47) Clark Aston Smith (1893-1961), Lovecraft'ın en yakın iş arkadaşıydı, on beş yıl mektuplaştılar. Smith, Lovecraft'ın çok takdir ettiği bir şair, öykü yazarı, ressam ve heykeltıraştı.

48) Albert N. Wilmarth, Miskatonic Üniversitesi'nde yazın dalında okutman ve *'The Wisperer in the Darkness'* öyküsündeki anlatıcı.

49) Cthulhu cult appendages: Bu tümceyle anlatılmak istenen çok açık değil. Pasifik'teki batık R'leyh kentinde hapsolunmuş dünyadışı bir varlık olan Cthulhu, *"The Call of Cthulhu*, Cthulhu'nun Çağrısı" (1926) adlı öyküde yaratıldı. Cthulhu'nun bütün dünyaya dağılmış, dirilmesi için uğraşan birçok tapınanı bulunmaktadır. Terim burada, uzayın derinliklerinden dünyaya Cthulhu'yla birlikte kozmik bir yolculuk yapan, muhtemelen Cthulhu gibi ahtapota benzeyen ve öyküde kendilerinden 'Yüce Eskiler' olarak sözü edilen varlıkları ifade etmektedir.

Eosen devre ait olmalı. Üzerlerinde masif dikitler oluşmuş. Parça koparmak oldukça zor, ama sert oluşları sayesinde bir zarar görmediler. Belli ki kireçtaşının etkisiyle mucize denilecek kadar iyi korunmuşlar. Şu ana kadar başka bulamadık, ama araştırmaya daha sonra devam edeceğiz. Şimdiki işimiz, öfkeyle havlayan ve yakına gelmeleri halinde güvenilmeyecek köpekler olmadan bu on dört koca numuneyi kampa götürmek.

"Esen sert rüzgâra rağmen üç kızağı dokuz kişiyle –adamlardan üçünü köpeklere göz kulak olmaları için bıraktık– idare etmemiz gerekiyor. McMurdo Koyu ile uçak bağlantısı kurup, malzeme yollamaya başlamalıyız. Ama dinlenmeye geçmeden önce bu şeylerden birini parçalara ayırmalıyım. Keşke burada gerçek bir laboratuvarım olsaydı. Dyer, batıya doğru yolculuğumu önlemeye kalkıştığı için saçını başını yolmalı. Önce Dünya'nın en yüksek dağları, sonra da bunlar. Eğer bir keşif gezisinden umulan bu değilse, bilmem nedir? Bilimsel bakımdan amacımıza ulaştık. Pabodie, mağarayı ortaya çıkaran sondaj makinesi için tebrikler. *Arkham*, şimdi lütfen tarifi tekrarlar mısınız?"

Bu mesajı aldığımızda Pabodie'yle benim duygularımız tarif edilebilecek gibi değildi, arkadaşlarımızın duyduğu heyecanın da bizimkilerden aşağı kalır yanı yoktu. Vınlayan alıcıdan gelen mesajın birkaç önemli noktasını alelacele çeviren McTighe, Lake'in telsiz operatörü yayınına son verir vermez stenoyla tuttuğu notların tamamını hemen yazıya döktü. Herkes, keşfin çığır açıcı niteliğini takdirle karşıladı ve *Arkham*'ın telsiz operatörü kendisinden istendiği gibi mesajın tarif bölümünü tekrarlar tekrarlamaz Lake'i kutladım; McMurdo Koyu'ndaki deponun telsiz operatörü Sherman ile Arkham'dan Kaptan Douglas da benim gibi Lake'i kutladılar. Sonra, keşif gezisinin başkanı olarak, Arkham yoluyla dış dünyaya iletilmek üzere birkaç yorumda bulundum. Bunca heyecan içerisinde, dinlenmek elbette ki saçma bir düşünceydi; tek düşüncem Lake'in kampına olabildiğince çabuk ulaşmaktı. Lake'in, dağdan kopan bir fırtınanın hava yolculuğunu bir süre için olanaksızlaştırmış olduğunu bildirmesi beni düş kırıklığına uğrattı.

Ama bir buçuk saat içinde düş kırıklığı duygusu yerini meraka bıraktı. Lake yeni mesajlar göndermeye devam ediyor, on

dört kocaman numuneyi tam bir başarıyla kampa taşımış olduklarını anlatıyordu. Şaşılacak kadar ağır olmaları yüzünden bu şeyleri çekmekte zorlanmışlardı; ama dokuz adam bu işin hakkından mükemmelen gelmişlerdi. Şimdi ekipten bazıları, kamptan güvenli bir uzaklıkta, köpeklerin beslenmek üzere içine kapatılacakları kardan bir ağıl inşa etmekteydiler alelacele. Numuneler, Lake'in özensizce parçalara ayırmaya çalıştığı biri dışında, kampın yakınlarında sert karın üzerinde bırakılmıştı.

Bu parçalama işinin Lake'in umduğundan daha zor olduğu ortaya çıkmıştı; çünkü yeni kurulan laboratuvar çadırındaki benzin sobasının ısısına karşın seçilen numunenin –güçlü görünüşlü, hasar görmemiş bir numune– aldatıcı esneklikte dokuları kayış sağlamlığını yitirmiyordu. Lake, yapısal özelliklerine zarar vermeden onu parçalara nasıl ayıracağını bilemiyordu. Elinde, zarar görmemiş yedi numunenin daha olduğu doğruydu, ama mağarada sınırsız sayıda numune bulunduğu belli olmadıkça bu sayı, düşüncesizce numune ziyan etmekiçin çok azdı. Bu yüzden, bu numuneyi bırakıp, her iki ucundaki deniz-yıldızına benzer oluşumlar fena halde ezilmiş ve gövdesi üzerinde boydan boya bir çatlak bulunan başka bir numuneyi sürükleyerek çadıra getirdi.

Vakit geçirmeden telsizle iletilen sonuçlar gerçekten de şaşırtıcı ve etkileyiciydi. Anormal dokuyu ancak kesebilen aletlerle hassas ve doğru sonuçlar elde etmek olanaksız da olsa, ulaşılan sonuçlar hepimizi korku ve şaşkınlık içinde bıraktı. Bugünkü biyoloji biliminin yeniden gözden geçirilmesi gerekecekti; çünkü bu şey, bilimin bildiği hiçbir hücre-büyümesinin ürünü değildi. Mineral yenilenmesi diye bir şey neredeyse yoktu ve aradan geçen belki de kırk milyon yıla karşın iç organları olduğu gibi duruyordu. Deriye benzer görünüm, bozulmazlık ve çürümezlik bu Şey'in yapısal bir özelliğiydi ve omurgasızların Paleojen[50] devirde geçirdikleri, bizim tahmin sınırlarımızı fersah fersah aşan olağanüstü bir evrimin sonucu olmalıydı. Başlangıçta, Lake'in bulduğu her şey kupkuruydu, ama çadırın

50) Paleojen: Tersiyer devrin 65 milyon yıl önceden 26 milyon yıl önceye kadar uzanan ve Paleosen, Eosen ve Oligoseni kapsayan devresi.

sıcak havasının etkisiyle yaratığın zarar görmemiş tarafında keskin ve pis kokulu organik bir ıslaklık görüldü. Bu, kan değildi; ama kuşkusuz aynı işi gören kıvamlı, koyu yeşil bir sıvıydı. Lake araştırmanın bu noktasına geldiğinde, kampın yakınlarındaki henüz tamamlanmamış ağıla götürülmüş olan 37 köpeğin hepsi birden çılgınca havlamaya başladı ve aradaki uzaklığa rağmen etrafa yayılan bu kekre kokudan huzursuzlandılar.

Bu alelacele yapılan parçalara ayırıp inceleme işi, tuhaf yaratığın tanımlanmasına yardımcı olmak şöyle dursun, esrarı daha da koyulaştırdı. Dış organlarıyla ilgili bütün tahminler doğruydu, bu durumda hiç duraksamadan bunun bir hayvan olduğu söylenebilirdi, ama iç yapısının incelenmesi bunun bir bitki olduğuna dair o kadar çok kanıt ortaya koydu ki, Lake kelimenin tam anlamıyla şaşırıp kaldı. Sindirim ve dolaşım sistemine sahipti ve atık maddeleri deniz yıldızını andıran tabanında bulunan kırmızımsı borulardan dışarı atıyordu. Üstünkörü bir bakışla solunum sisteminin karbon dioksitten çok oksijen kullanmış olduğu söylenebilirdi; hava depolama odacıkları bulunduğunu ve solunumu dış deliklerden, en azından tamamen gelişmiş başka iki sisteme –solungaçlara ve gözeneklere– kaydırmış olduğunu gösteren ilginç kanıtlar vardı. Açıkçası bu hem suda hem karada yaşayan bir canlıydı ve muhtemelen uzun süreli havasız kış uykularına da uyum sağlamıştı. Ses organları, ana solunum sistemiyle bağlantılıya benziyordu, ancak, hemen sonuca ulaşmayı engelleyen bazı anormallikler göze çarpıyordu. Heceli konuşma yeteneğine sahip olduğu pek söylenemezdi, ama çok geniş bir yelpazede müzikal ıslık sesleri çıkarması oldukça akla yakındı. Kas sistemi olağanüstü gelişmişti.

Sinir sistemi, Lake'in şaşkınlıktan ağzını bir karış açık bırakacak kadar karmaşık ve gelişkindi. Bazı bakımlardan aşırı ilkel ve gelişmemiş olmakla birlikte, çeşitli işlevleri yerine getirecek şekilde farklılaşmış olduğunu düşündüren bir dizi sinir düğümü ve bağlantıları bulunuyordu. Beş loplu beyni şaşılacak kadar gelişmişti ve dünyadaki hiçbir organizmada görülmeyen işlevleri, başındaki kıla benzer organlarla yerine getiren duyu organlarına sahipti. Muhtemelen beşten fazla duyusu vardı; dolayısıyla davranış biçimi, mevcut organizmalarla karşılaştırmak

suretiyle kestirilemezdi. Lake bunun çok duyarlı ve kendi ilkel dünyasında günümüzün karıncaları ve arıları gibi son derece farklılaşmış işlevlere sahip bir yaratık olduğunu düşündü. Bu yaratık bitki *cryptogamlar*[51], özellikle de kanatlarının ucunda spor keseleri bulunan *pterodaphytler*[52] gibi üremişti ve bir *thallus* veya *prothallus*tan[53] gelişmiş olduğu açıktı.

Ama bu yaratığa bu aşamada bir isim vermek, çılgınlıktan başka bir şey değildi. Bir ışınlıya benziyordu ama belli ki ışınlıdan daha ileri bir şeydi. Kısmen bitkiydi, ama dörtte üçü temel olarak hayvan yapısındaydı. Deniz kökenli olduğunu, simetrik hatları ve diğer bazı özellikleri açıkça gösteriyordu; ama yine de, sonradan sağladığı uyumun sınırları tam olarak söylenemezdi. Sözgelimi kanatları, uçtuğunun güçlü bir göstergesiydi. Yeni doğmuş bir dünyada bu yaratığın korkunç karmaşık evrimini Arkeen kayalarda iz bırakacak kadar erken bir dönemde nasıl tamamlamış olduğu, öylesine aklın almayacağı bir şeydi ki, Lake, hiç mantıksal olmasa da, yıldızlardan süzülüp gelen ve bir şaka olarak ya da kazayla dünyadaki yaşamı yaratan "Yüce Eskiler"le[54] ilgili eski zaman efsanelerini ve Miskatonic Üniver-

51) Criptogam: Çiçekler ve kozalaklar gibi göze çarpan üretim organları olmayan aşağı bitki sınıfı.

52) Pteridophyta: Borulu Kriptogamlar olarak da bilinir. Spor taşıyan damarlı bitkilerin oluşturduğu bölüm. Kibritotlarını, atkuyruklarını, eğreltiotlarını ve pek çok fosil bitkiyi kapsayan bu grup, çoğu kez Spermatophyta (tohumlu bitkiler) ile birlikte Tracheophyta (damarlı bitkiler) filum ya da bölümü içinde sınıflandırılır (AnaBritannica).

53) Thallus: Tal. Kök, sap ve yaprak şeklinde farklılaşmamış bir bitkinin yaşama ve büyüme organı.

Prothallus: Prothallium'un değişik bir söyleniş şekli. Döllenmeden sonra orijinal sporlar gibi meyveler içeren organları ya da böylesi sporları doğurabilen bitkiye prothallus denir.

54) Great Old Ones, Yüce eskiler: Bu deyiş Lovecraft'ın *"The Call of Cthulhu* – Cthulhu'nun Çağrısı" adlı öyküsünde Cthulhu'nun yıldızlardan Dünya'ya yaptığı yolculuk sırasında yanında bulunan yaratıkları anlatmak üzere defalarca kullanılır. Ama sözkonusu öyküde bu yaratıkların bir şaka olarak ya da kazayla Dünya'daki yaşamı yaratmış oldukları ileri sürülmemektedir. "Great Ones, Yüceler" deyişi *"The Dream Quest of Unknown Kadath"* adlı öyküde 'Dünya'nın yumuşakbaşlı Tanrıları' anlamında kullanılırken "Old Ones, Eskiler" deyişi, birçok öyküde, ama çok çeşitli kendindeliklere işaret etmek amacıyla kullanılmıştır.

sitesi İngilizce Bölümünden halkbilimci bir meslektaşının Tepelerdeki Dışarı'dan gelen kozmik varlıklarla ilgili çılgın öykülerini anımsamadan edemedi.

Doğal olarak, Lake "Prekambriyen izler"in bu numunenin daha az evrimleşmiş bir atası tarafından bırakılmış olması olasılığını düşündü, ama daha eski fosillerin ileri yapısal özelliklerini düşününce bu fazlasıyla basit kuramı hemen bir yana bıraktı. Daha sonraki izler, başka bir anlamı yoksa, ilerlemeden çok bir yozlaşmayı gösteriyordu. Ayak yerine geçen organ küçülmüş ve yaratığın tüm morfolojisi kabalaşıp, basitleşmişti. Dahası, biraz önce incelemiş olduğu sinirlerin ve organların, daha karmaşık biçimlerin gerilemesiyle oluştuğu gün gibi açıktı. Dumura uğramış, işlevini yitirmiş parçalar şaşılacak bir çoğunluktaydı. Toplam olarak çok az şey çözülebilmişti; Lake geçici bir ad bulabilmek için mitolojiye başvurdu ve bulduğu şeylere şaka yollu "Eskiler"[55] adını verdi.

Sabah 2.30'da çalışmayı erteleyerek biraz dinlenmeye karar vermiş olan Lake, parçalara ayırdığı organizmanın üzerini bir muşamba ile örttü, laboratuvar çadırından çıktı ve el değmemiş haldeki numuneleri yeni bir ilgiyle inceledi. Batmayan kutup güneşi dokularını yumuşatmaya başlamıştı, ama sıcaklığın neredeyse sıfırın altında olması nedeniyle, Lake çabucak bozulmaları tehlikesinin olduğunu sanmıyordu. Yine de parçalanmamış numuneleri bir araya toplayarak dolaysız güneş ışınlarından korumak için üzerlerini yedek bir çadırla örttü. Bu, yaratıklardan yayılabilecek kokuları, barınaklarının etrafındaki kardan duvarları daha çok adamla alelacele yükseltilen ve aradaki bunca mesafeye rağmen, hasmane huzursuzlukları gerçekten bir sorun olmaya başlayan köpeklerden uzak tutmaya da yardımcı olacaktı. Rüzgâr çadır bezini uçurmasın diye köşelerine ağır kar blokları koyması gerekiyordu; çünkü dev dağlardan kor-

55) The Elder Ones, Eskiler: Bu deyiş de Lovecraft'ın birçok öyküsünde farklı farklı kendindelikleri anlatmak için kullanılmıştır. Terim ilk olarak *"The Strange High House in the Mist"* (1926) adlı öyküde, sonra *"The Dream Quest of Unknown Kadath"* (1926-27) adlı öyküde düş âleminin Tanrılarını ya da "Yüceleri" (Yukarıdaki nota bakınız) anlatmak için kullanılmıştır.

kunç bir kasırga kopacağa benziyordu. Ansızın patlayıveren Antarktika fırtınalarından duyulan başlangıçtaki kaygılar yeniden canlandı ve Atwood'un gözetiminde çadırların, köpeklerin yeni ağılının ve derme çatma uçak korunaklarının dağa bakan taraflarının karla berkitilmesi için gereken önlemler alındı. Çalışmaların düzensiz olduğu bir zamanda sert kar bloklarıyla yapımına başlanmış olan bu korunaklar, olmaları gerekenyükseklikte değildi; Lake sonunda adamların hepsini diğer görevlerden alarak bu işi tamamlamaya verdi.

Lake, telsiz bağlantısını kesmeye hazırlanarak, sığınak duvarlarının biraz daha yükseltilmesinden sonra ekibinin dinlenmeye çekileceğini söyleyerek, bu süreiçerisine bizim de dinlenmemizi salık verdiğinde saatdördü geçiyordu. Pabodie ile Lake, esir[56] üzerine dostça sohbet ettiler ve Lake, yaptığı keşifte kendisine yardımcı olan gerçekten harika sondaj makinesi için Pabodie'ye övgülerini yineledi. Atwood da selam ve övgülerini iletti. Ben de batı yolculuğu konusunda haklı olduğunu itiraf ederek büyük bir içtenlikle Lake'i kutladım ve hepimiz ertesi sabah saatonda telsizle haberleşme konusunda anlaştık. O zamana kadar fırtına dinecek olursa üssümdeki adamları almak için Lake bir uçak gönderecekti. Dinlenmeye çekilmeden hemen önce bugünkü haberlerin dış dünyaya yumuşatılarak iletilmesi yolunda *Arkham*'a bir telsiz mesajı yolladım; çünkü kesin olarak doğrulanmadıkça ayrıntıların tamamının verilmesi bir kuşku dalgasına yol açabilirdi.

III

O gece hiçbirimiz, öyle sanıyorum ki, derin ve deliksiz bir uyku uyuyamadık; hem Lake'in keşfinin yarattığı heyecan, hem şid-

56) Esir: Fizik terimi. Uzayı ve atomlar arasındaki boşluğu doldurduğu ve ışığın iletilmesini sağladığı varsayılan kütlesiz töz. Burada terim daha çok idiomatik olarak, belki de radyo sinyallerinin atmosfer içerisinde iletilmekte olduğunu anlatmak için kullanılmıştır. Öyküde, daha sonra daha teknik anlamda kullanılacaktır.

detini git gide artıran fırtına buna olanak tanımadı. Fırtına bizim bulunduğumuz yerde bile öylesine vahşi bir şiddetle esiyordu ki, bu fırtınayı doğuran ve üzerimize gönderen bilinmeyen yüce dorukların yanı başındaki Lake'in kampında kimbilir nasıldır diye düşünmekten kendimizi alamadık. McTighe saat onda uyanıktı ve kararlaştırıldığı gibi Lake'le telsiz bağlantısı kurmaya çalıştı, ama batı yönündeki fırtınalı havanın elektrik yükü iletişimi engelliyordu. Ama, *Arkham*'la iletişim kurduk ve Douglas da Lake'e ulaşma çabalarının sonuç vermediğini söyledi. Fırtına konusunda hiçbir fikri yoktu; çünkü, bulunduğumuz yeri öfkeyle kasıp kavurmaya devam etmesine karşın, McMurdo Koyu'nda çok hafif bir rüzgâr esiyordu.

Gün boyu hepimiz endişe içerisinde telsizden gelecek sesi bekledik ve zaman zaman Lake'e ulaşmaya çalıştık, ama hiçbir başarı elde edemedik. Öğleye doğru batıdan kopan çılgın bir rüzgârın kampımızı yerle bir edeceğinden korktuysak da rüzgâr sonunda yatıştı ve sadece öğleden sonra iki sularında şöyle bir yeniden canlanır gibi oldu. Saat üçten sonra hava oldukça sakindi, o zaman Lake'e ulaşma çabalarımızı iki katına çıkardık. Lake'in elinde mükemmel kısa-dalga vericilerle donatılmış dört uçak olduğunu düşündüğümüzden, tüm bu telsizleri aynı anda kullanılmaz hale getirebilecek bir kazayı aklımız almıyordu. Yine de bir ölüm sessizliği sürüyordu ve o civarda esen rüzgârın delice gücünü düşününce, en korkunç ihtimalleri aklımıza getirmekten kendimizi alamıyorduk.

Altıya doğru korkularımız elle tutulur hale gelmişti, telsizle Douglas'a ve Thorfinnssen'e danıştıktan sonra araştırmaya başlamaya karar verdim. McMurdo Koyu'ndaki erzak deposunda Sherman'la iki denizciye bıraktığımız beşinci uçak iyi durumda ve kullanıma hazırdı; öyle görünüyordu ki, içinde bulunduğumuz durum, bu uçağın saklanma nedeni olan acil durumun ta kendisiydi. Sherman'la telsiz bağlantısı kurdum ve ona güney üssündeki iki denizciyi de alarak mümkün olan en kısa sürede uçakla bana gelmesini emrettim; hava koşulları oldukça uygun görünüyordu. Sonra, araştırmaya katılacak kişiler üzerinde konuştuk ve yanımda alıkoyduğum kızak ve köpeklerle birlikte, herkesi bu araştırmaya dahil etmeye karar verdik. Bu kadar

büyük bir yük bile, ağır makineleri taşımak için özel siparişle imal ettirdiğimiz bu kocaman uçaklardan birine fazla gelmeyecekti. Bu arada zaman zaman telsizle Lake'e ulaşmaya çalıştım, ama hiçbir sonuç alamadım.

Gunnarsson ve Larsen adlı denizcilerle birlikte Sherman 7.30'da havalandı ve uçarken zaman zaman uçuşun normal seyretmekte olduğunu rapor etti. Üssümüze geceyarısı vardılar ve hep birlikte, bir sonraki adımımızı tartıştık. Bir dizi üs olmadan Antarktika üzerinde bir tek uçakla uçmak çok tehlikeliydi ama, hiç kimse gerekliliği apaçık belli olan böyle bir işe katılmaktan kaçınmadı. Ön hazırlık olarak uçağa bazı yükleri yükledikten sonra, saat ikide kısa bir süre dinlenmek için çadırlara girdik, ama dört saat sonra yükleme ve toplanma işini tamamlamak üzere yeniden ayaktaydık.

25 Ocak sabahı saat 7.15'de on adam, yedi köpek, bir kızak, bir miktar yakıtla erzak ve telsiz donanımı dahil daha birçok malzemeyle birlikte McTighe'nin pilotluğunda kuzeybatıya doğru uçmaya başladık. Hava açık, sakin ve oldukça ılıktı; kampın koordinatları olarak Lake'in verdiği enlem ve boylama ulaşmakta pek fazla zorlukla karşılacağımızı sanmıyorduk. Yolculuğumuzun sonunda bulacağımız şeyden, ya da hiçbir şey bulamamaktan kaygılanıyorduk; çünkü kampa yaptığımız tüm çağrılar yanıtsız kalmaya devam ediyordu.

Bu dört buçuk saatlik uçuşun her olayı, hayatımdaki tuttuğu önemli yer nedeniyle, belleğime kazınmıştır. Bu uçuş, doğayla ilgili bildik kavramlar ve doğal yasalar yoluyla edindiğim huzuru ve dengeyi elli dört yaşımda kaybedişimi işaret ediyordu. O andan itibaren onumuz da –ama en fazla öğrenci Danforth'la ben– duygularımızdan hiçbir şeyin silemeyeceği ve elimizden gelirse genel olarak insanlarla paylaşmaktan kaçınacağımız, pusuya yatmış, son derece iğrenç bir dehşet dünyasıyla karşı karşıya kalacaktık. Gazeteler, uçuş halindeyken gönderdiğimiz, fasılasız uçuşumuzu; havanın üst katmanlarında tehlikeli fırtınalarla giriştiğimiz iki boğuşmayı; üç gün önce Lake'in yolculuğunun ortasındayken açtığı sondaj çukurunun bulunduğu kırık yüzeyin uzaktan gözümüze ilişmesini; donmuş, uçsuz bucaksız yaylalarda rüzgârın önüne katılıp sürüklenen, Amund-

sen'le Byrd'ün de dikkatlerini çekmiş olan pamuk gibi bir grup tuhaf silindirik kar kütlelerini görüşümüzü anlatan bültenleri yayımladı. Ama sonunda, duygularımızı basının anlayabileceği sözcüklerle ifade edemeyeceğimiz bir noktaya ulaştık ve bundan sonra mesajlarımıza kelimenin tam anlamıyla sansür uygulamak zorunda kaldık.

İlerimizdeki uğursuz görünüşlü konilerin ve zirvelerin oluşturduğu düzensiz hattı ilk fark eden denizci Larsen oldu; onun haykırışları, herkesin büyük kabinli uçağın pencerelerine üşüşmesine yol açtı. Hızımıza rağmen, dağlar çok yavaş büyüyordu, bu yüzden onların çok ama çok uzakta olduklarını ve sırf anormal yükseklikleri nedeniyle bu uzaklıktan görünür olduklarını anladık. Ama yine de, çeşitli, çıplak, soğuk, kara doruklarını seçmemize, arkasındaki yanardöner buz tozu bulutlarına karşı kızılımsı kutup ışığının esinlediği tuhaf bir hayal gördüğümüzü düşünmemize yol açarak batı göğünde yavaş yavaş yükseldiler. İnsan ne tarafa baksa, her an kendini açığa vuracakmış gibi duran etkileyici bir gizliliğin ipuçlarını görüyordu; karabasanı andıran bu ince kuleler yasak düş âlemlerine ve uzak zamanların, uzayın ve çok boyutluluğun korkunç uçurumlarına açılan dehşet verici bir geçidi işaret ediyorlardı sanki. Bunların kötü şeyler –uzak yamaçları lanetli, sonsuz bir uçurum gibi görünen delilik dağları– olduğunu düşünmekten kendimi alamadım. Bu kaynayan yarı ışıklı bulutların oluşturduğu arka plan dünyaya ait bir uzamdan çok, belli belirsiz soyut uzaklıklarla ilgili tarifsiz çağrışımlara yol açıyor, muazzam bir uzaklığı, ayrılığı, yalnızlığı ve bu insan ayağı değmemiş uçsuz bucaksız güney dünyasında milyarlarca yıldır hüküm süren ölümü anımsatıyordu.

Daha yüksek dağ doruklarının gökyüzüyle birleştiği yerlerdeki düzenli geometrik oluşumlara dikkatimizi çeken genç Danforth oldu –Lake'in mesajlarında sözünü ettiği, dağların tepesine tutunmuş mükemmel geometrik küplere benzettiği ve Roerich'in maharetle resmetmiş olduğu bulutlu Asya dağlarının zirvelerindeki çok eski zamanlardan kalma tapınak harabelerine benzetmekte çok haklı olduğu anlaşılan düzenli geometrik şekiller. Gizemli dağların bu olağanüstü dünyasında

sahiden de Roerichvari tekin olmayan bir şeyler vardı. Ekimde ilk defa Victoria Toprakları'nı gördüğümde bunu hissetmiştim, şimdi yeniden hissediyordum. Ayrıca bu ölümcül ülkenin en eski dönemlere ait yazıtlarda sözü edilen kötü ünlü Leng Yaylasına[57], bu Arkeen devir efsanesine ne kadar çok benzediğinin farkına varmaktan da büyük bir rahatsızlık duyuyordum. Efsanebilimciler Leng'i Orta Asya'ya yerleştirmişlerdir, ama insanoğlunun –ya da atalarının– anıları çok eski zamanlara kadar uzanır ve bazı öyküler pekâlâ, Asya'dan ve bizim bildiğimiz herhangi bir insan dünyasından daha eski dehşet ülkelerinden, dağlarından ve tapınaklarından gelmiş olabilir. Birkaç cüretkâr mistik, Pnakotic Elyazmalarının[58] bazı bölümlerinin Pre-Pleistosen kökenli olduğunu ima etmiş ve Tsathoggua[59] müritlerinin de Tsathoggua'nın kendisi kadar insanlığa yabancı olduğunu ileri sürmüştür. Leng, hangi mekânda hangi zamanda olursa olsun, içinde ya da yakınında olmak isteyeceğim bir yer olmadığı gibi Lake'in kısa bir süre önce sözünü ettiği, böylesi ne idüğü belirsiz Arkeen canavarlıkları doğuran bir dünyanın yakınlarında bulunmaktan da hoşlanmıyordum. Şu an için, o iğrenç *Necronomicon*'u okuduğuma da, Üniversite'deki, insanın içine baygınlık verecek kadar allame halkbilimci Wilmart'la uzun uzadıya konuşmuş olduğuma da bin pişmandım.

57) Leng Yaylası: Lovecraft'ın ilk olarak "*Celephais*" (1926) adlı öyküsünde sözünü ettiği bir düş ülke. "*The Hound*" da (1922) Leng, Orta Asya'dadır. "*The Dream Quest of Unknown Kadath*"ta (1926-27) Leng, Soğuk Çöl'de Kadath'a yakın uğursuz bir bölgedir. Ve nihayet "*Delilik Dağlarında*"da ıssız bir dünyanın rüzgârlara açık *çatısında* yer almaktadır. Bu romanda Leng, elbette bir düş ülkesidir. Lovecraft, onu düşten veya efsaneden gerçekliğe transfer ederken, "Eskiler"e yaptığı gibi mitolojik unsurlarından soyutlamakistiyor gibidir.

58) Pnakotic Elyazmaları: Lovecraft'ın kronolojikolarak *Necronomicon*'dan da önce icat ettiği efsane kitaplar. İlk olarak eski Lomar ülkesiyle ilgili bir öykü olan "*Polaris*"de (1918) sözü edilmiştir.

59) Tsathoggua: Lovecraft'ın arkadaşı Clark Anton Smith tarafından uydurulmuş ve ilk olarak, 1929'da yazılan ve ancak 1931'de *Weird Tales* adlı dergide yayımlanan "*The Tale of Satampra Zeiros*" adlı öyküde sözü edilmiştir. Daha sonra birçok öyküde "N'kai'den gelen, şekilsiz, kurbağa benzeri tanrı-yaratık" olarak sözü edilmiştir.

Bu ruh halinin, dağlara yaklaşıp da yamaçlarının git gide artan dalgalanmalarını seçmeye başladığımızda, giderek daha fazla yanardöner olan tepe noktasında birden karşımıza çıkan tuhaf seraba gösterdiğim tepkinin bu kadar şiddetli olmasında payı olduğuna hiç kuşku yok. Önceki haftalarda, bazıları, şu anda görmekte olduğumuz serap gibi oldukça tekinsiz ve inanılmayacak kadar canlı düzinelerce kutup serabı görmüştüm, ama şimdiki tamamen yeni ve karanlık tehditler içeriyordu; düşsel duvarlar, kuleler ve minarelerin kaynayan labirenti, başlarımızın arasındaki karmakarışık buz buharları arasından hayal meyal gözüktüğünde korkuyla titredim.

Geometrik yasalardan anormal derecede sapmanın ve tuhaflığı en aşırı noktalara ulaştırmanın ete kemiğe bürünmesi olarak insanoğlunun bilmediği, hayal bile edemeyeceği bir mimariyle gece-karası kocaman taşların üst üste yığılmasıyla inşa edilmiş bir kent izlenimi bıraktı üstümüzde. Tepesinde bir dizi ince diskın şapkagibi durduğu, bazı kısımları boğum boğum şişkin, uzun, silindirik sütunların, üzerlerinde yükseldiği, bazıları taraçalı, bazıları oluklu kesik koniler ve çok sayıda dikdörtgen kalın levhadan, değirmi plakadan ya da birbiri üzerine binmiş beş köşeli yıldızdan oluşan masaya benzer tuhaf yapılar vardı. Üzerlerinde başka bir şey bulunmayan ya da silindirler, küpler, tepesi yatay kesilmiş koni ve piramitler bulunan bileşik koni ve piramitlerle şurada burada tuhaf beşli kümeler halinde tığ gibi ince kuleler vardı. Baş döndürücü bir yükseklikte tüpgeçitlerle birbirlerine bağlanmış, insanın düş gücünü ateşleyen tüm bu yapılar, insanın içini dehşetle dolduran, insanı ezen bir büyüklükteydiler. Serap, genel olarak, Kuzey Kutbu'nda balina avcılığı yapan Scoresby'nin[60] 1820'de görüp resimlerini çizdiği bazı çılgın görüntülerden çok farklı değildi, ama önümüzdeki karanlık, bilinmeyen dağ zirvelerinin gökyüzüne ağdığı, akıl almaz eskilikte bir dünya keşfettiğimizi düşünürken yakında bir fela-

60) William Scoresby (1789-1857), 1803-1822 yılları arasında her yıl Greenland'e yolculuk yaptı ve resimlerini kendi çizdiği birçok gezi kitabı yayımladı. Bunlardan bazıları "*On the Greenland Polar Ice*" (1815), "*An Account of Arctic Regions*" (1820) ve "*Journal of a Voyage to the Northern Whale-Fishery*"dir (1823).

ketle karşılaşacağımız düşüncesinin yüreklerimizde çöreklendiği şu an ve şu yerde hepimiz bu serapta gizli bir kötülükten izler buluyor, onu sonsuz melanetin uğursuz habercisi gibi görüyorduk.

Serap parçalanmaya başladığında, bu süreçte karabasanı andıran çeşit çeşit kule ve koninin daha da iğrenç, çarpık, geçici biçimlere bürünmesine karşın, sevindim. Tüm yanılsama dağılarak yerini çalkantılı bir menevişlenmeye bıraktığında, yeniden yere bakmaya başladık ve yolculuğumuzun sonuna yaklaşmakta olduğumuzu anladık. Önümüzdeki bilinmeyen dağlar devlerin korkunç surları gibi baş döndürücü yüksekliklere ulaşıyor, üzerlerindeki geometrik şekiller, dürbünsüz bile şaşılacak kadar net görülebiliyordu. Şimdi eteklerin alt kısımlarındaydık; karın, buzun ve ana yaylanın yer yer çıplak toprak parçaları arasında Lake'in kamp kurduğu ve sondaj yaptığı yerler olduğunu tahmin ettiğimiz bir çift koyu lekeyi seçebiliyorduk. Eteklerin yüksek bölümleri, arkalarındaki Himalayalar'dan bile daha yüksek dağ silsilesinden farklı bir bölge oluşturarak kampın beş altı mil ilerisinde yükselmeye başlıyordu. Sonunda Ropes –uçağın kumandasını McTighe'den alan öğrenci– büyüklüğüne bakarak, kamp olduğu sonucuna vardığımız sol taraftaki koyu lekeye doğru uçağı indirmeye başladı. Bu arada McTighe, dünyanın ekibimizden alacağı son sansürsüz mesajı gönderdi.

Antarktika'da geçirdiğimiz günlerin geri kalan bölümüyle ilgili kısa ve yetersiz bültenleri, elbette, herkes okumuştur. İndikten birkaç saat sonra bulduğumuz trajediyle ilgili sakınımlı bir rapor gönderdik ve istemeye istemeye Lake'in bütün ekibinin önceki günün ya da ondan önceki gecenin fırtınasında ölmüş olduğunu bildirdik. Ekiptekilerden on biri ölmüş, gene Gedney kaybolmuştu. Bu üzücü olay nedeniyle yaşamış olmamız gereken şoku göz önünde bulunduran insanlar, ayrıntıların yeterince açık olmamasını hoş gördüler ve rüzgârın, on bir bedeni de taşınamayacak kadar parçalamış olduğunu söylediğimizde bize inandılar. Duyduğumuz büyük huzursuzluğa, şaşkınlığa ve yüreklerimizi ezen büyük korkuya rağmen bir an için olsun gerçeklikten kopmamış olmamız nedeniyle, kendimizle ne kadar gururlansak azdır. Gerçeklikten uzaklaş-

mamış olmamızın asıl önemi anlatmaya cesaret edemediğimiz –başka insanları isimsiz dehşetlerden koruma gereksinmesi doğmasaydı, şimdi de anlatmayacak olduğumuz– şeylerde yatıyor.

Fırtınanın korkunç bir yıkıma yol açmış olduğu doğruydu. Şu öteki şey olmasaydı bile, bu fırtından ekibin sağ çıkacağı yine de kuşkuluydu. Fırtına, çılgınca bir öfkeyle savurduğu buz parçacıklarıyla, ekibimizin daha önce karşılaştığı fırtınalardan kat kat güçlü olmalıydı. Uçak korunaklarından biri –hepsi de çok kötü ve kullanılmaz durumdaydılar– toz haline gelmiş, uzaktaki sondaj kulesi paramparça olmuştu. Yerdeki uçakların ve sondaj makinelerinin açıkta kalan kısımları öyle aşınmıştı ki, ayna gibi parlıyordu ve küçük çadırlardan ikisi, koruyucu buz duvarına rağmen yerle bir olmuştu. Fırtınada dışarıda kalmış tahta yüzeyler delik deşik olmuş, boyaları soyulmuş ve kardaki bütün çekme izleri silinmişti. Arkeen biyolojik nesnelerden hiçbirinin bir bütün olarak çıkarılacak durumda olmadığı da doğruydu. Karman çorman bir yığının içerisinden, uçları yuvarlanmış tuhaf beş köşeli şekli ve nokta nokta silik desenleri birçok kuşkulu karşılaştırma yapılmasına yol açan birkaç yeşilimtırak sabuntaşı parçası da dahil bazı minerallerle en tipik olanları ilginç şekilde hasar görmüş bazı fosil kemikleri topladık.

Köpeklerden hiçbiri sağ kalmamıştı, kampın yakınında alelacele inşa edilmiş kardan ağılları neredeyse yerle bir olmuştu. Bunu rüzgâr da yapmış olabilirdi ama, ağılın kampa bakan ve rüzgâr almayan tarafındaki büyükçe gedik, çılgına dönmüş hayvanların kendilerini dışarı atmış ve duvarı parçalamış olduklarını düşündürüyordu. Kızakların üçü de görünürlerde yoktu; bunu, rüzgârın onları önüne katıp bilinmeyen bir yerlere sürüklemiş olabileceği şeklinde açıklamaya çalıştık. Sondaj yerindeki sondaj cihazıyla buz eritme makinesi onarılmayacak kadar hasar görmüştü, bu yüzden bunları, Lake'in patlayıcılarla açtığı geçmişe açılan şu rahatsız edici geçidi tıkamada kullandık. Aynı şekilde uçaklardan en fazla zarar görmüş ikisini kampta bıraktık; çünkü, ekibimizden sağ kalanların arasında sadece dört gerçek pilot – Sherman, Danforth, McTighe ve Ropes vardı ve Danforth'un sinirleri bir uçağı idare edemeyecek kadar bozuktu. Çoğu anlaşılmaz bir şekilde sağa sola savrulmuş olan,

bulabildiğimiz bütün kitapları, bilimsel araç gereci ve öteberiyi topladık. Yedek çadırlar ve kürkler ya kayıptı ya da kullanılmaz durumdaydı.

Uçakla geniş bir alanda yaptığımız arama sonucu, Gedney'in kayıp olduğunu kabul etmek zorunda kalmamızdan sonra, *Arkham*'ın dünyaya duyurması için sakınımlı bir mesaj gönderdiğimizde öğleden sonra dört sularıydı; sakin, duygularımızı açığa vurmayan bir mesaj göndermekle sanırım iyi etmiştik. Biyolojik numuneler yanında duydukları çılgınca huzursuzluk, zavallı Lake'in gönderdiği mesajlardan kestirilebilecek köpeklerin huzursuz davranışlarından söz ettik daha çok. Ama sanırım, onların aynı huzursuzluğu acayip yeşilimtırak sabuntaşlarını ve altüst olmuş bölgedeki diğer bazı nesneleri, aralarında rüzgârın benzeri görülmedik bir merak ve araştırmacılıkla parçalarını gevşettiği, söktüğü, zarar verdiği makinelerle bilimsel araç gereçlerin ve uçakların da bulunduğu nesneleri kokladıklarında da göstermiş olduklarından söz etmedik.

On dört biyolojik numuneyle ilgili pek fazla ayrıntıya girmedik. Ancak paramparça olmuş numuneler bulabildiğimizi, onlardan geriye kalanların da Lake'in tarifini tamamen ve etkileyici bir şekilde doğruladığını söyledik. Kişisel duygularımızı bu meselenin dışında tutmak zor bir işti – ve bulduğumuz numunelerin sayısından ya da onları tam olarak ne durumda bulduğumuzdan söz etmedik. O zamana kadar, Lake'in adamlarının delirmiş olduğunu akla getirecek herhangi bir mesaj göndermeme konusunda anlaşmaya varmış bulunuyorduk ve elbette kusurlu altı biyolojik numunenin, Mezozoik veya Tersiyer zamanlara ait acayip yeşilimsi sabuntaşlarındaki nokta nokta desenlerin aynısının üzerlerine işlenmiş olduğu beş köşeli höyüklerin altındaki yaklaşık üç metre derinliğinde mezarlara dikkatle baş aşağı gömülmüş olması delilik gibi görünüyordu. Lake'in sözünü ettiği sekiz sağlam numune fırtınayla çok uzaklara sürüklenmişe benziyordu.

Halkın genel ruh sağlığını da gözetiyorduk, bu yüzden Danforth'la ben ertesi gün dağlara yaptığımız korkunç yolculuktan dönünce çok az şey anlattık. Bu kadar yüksek bir dağ silsilesini ancak son derece hafifletilmiş bir uçağın, allahtan ki

sadece ikimizle sınırlı bir keşif ekibiyle geçebileceği bir gerçekti. Sabah saat birde geri döndüğümüzde Danforth bir sinir krizi geçirmek üzere olmasına karşın çenesini tutmayı hayranlık verecek ölçüde becerebildi. Çizdiğimiz resimleri ve cebimizde getirdiğimiz diğer şeyleri kimseye göstermemek; dış dünyaya açıklanmasını kararlaştırdığımız şeylerden fazlasını arkadaşlarımıza bile söylememek, çektiğimiz filmleri daha sonra özel olarak tab etmek üzere gizlemek hususlarında Danfort'u söz vermeye ikna etmek pek zor olmadı, bu yüzden öykümün bundan sonraki bölümü genel olarak dünya için olduğu kadar Pabodie, McTighe, Sherman ve ötekileri için de yenidir. Danfort'un benden de ketum olduğu kesin, çünkü gördüğü –ya da gördüğünü sandığı– bir şeyi bana bile anlatmıyor.

Herkesin bildiği gibi, raporumuzda güçlükle havalanışımızın öyküsü; Lake'in. yüksek dorukların Arkeen arduvaz ya da Komançiyen zamanın ortalarından bu yana hiç değişikliğe uğramamamış çökelmiş katmanlar olduğu yolundaki fikrinin doğrulanışı; doruklara tutunmuş küp şeklindeki oluşumların ve surların düzgünlüğü konusundaki gözlem; mağara ağızlarının çözünmüş kireçtaşı damarları olduğu konusunda verilen karar; bazı yamaç ve geçitlerin deneyimli dağcılarca aşılabileceği tahmini; gizemli öte tarafta, dağların kendileri kadar eski ve dağların kendileri kadar değişmeden kalmış çok yüksek yaylalar – tuhaf görünüşlü kayaların ince buz tabakasını deldiği, yaylanın genel yükseltisi ile yüksek dorukların sarp uçurumu arasında derece derece yükselen tepelerin yer aldığı, 6000 metreden yüksek yaylalar bulunduğu yolunda bir akıl yürütme vardı.

Bu bilgilerin büyük çoğunluğu, her bakımdan esas olarak doğruydu ve kamptakileri tam olarak ikna etmişti. On altı saati –bildirdiğimiz uçuş, iniş, tetkik ve kaya toplama programının gerektirdiğinden daha uzun bir zaman dilimi– bulan yokluğumuz için uzun süre esen hayali ters rüzgârları bahane etmiş ve hakikaten daha uzaklardaki tepelere inişimizin öyküsünü anlatmıştık. Allahtan ki, öykümüz kimsede yolculuğumuzu tekrarlama isteği uyandırmayacak kadar gerçekçi ve sıradandı. Böyle bir şeye kalkışacak olsalardı, Danforth ne yapardı, bilmem ama, ben onları caydırmak için elimden gelen hiçbir çabayı esirge-

mezdim. Pabodie, Sherman, Ropes, McTighe ve Williamson, biz yokken, Lake'in uçaklarından en iyi durumda olan ikisi üzerinde deliler gibi çalışmış, anlaşılmaz bir şekilde karıştırılmış kumanda mekanizmasını yeniden kullanılır hale getirmişlerdi.

Ertesi sabah bütün uçakları yükleyerek mümkün olan en kısa sürede eski üssümüze doğru yola çıkmaya karar verdik. Bu rota dolaylı olmakla birlikte McMurdo Koyu'na gitmenin en güvenli yoluydu, çünkü milyarlarca yıldan bu yana ölü olan bu hiç mi hiç bilmediğimiz topraklar üzerinden düz bir rotayla uçmak yeni tehlikeler içerebilirdi. Sayımızın trajik bir şekilde azalmış, delme makinelerimizin parçalanmış olması göz önüne alındığında daha fazla keşif yapmamız pek olası görünmüyordu. Etrafımızı saran –açığa vurmadığımız– kuşku ve korkular, bizde, güneyin bu deliliğe gebe ıssız dünyasından elimizden geldiğince çabuk kaçma isteği uyandırıyordu.

Herkesin bildiği gibi, geri dönüşümüz başka bir felaketle karşılaşılmadan başarıldı. Bütün uçaklar hiç durmadan uçarak ertesi gün –27 Ocak– akşam üzeri eski üsse ulaştılar ve ayın 28'inde iki aşamalı bir uçuşla McMurdo Koyu'na vardık; verdiğimiz kısa süreli molaya, büyük yaylayı aştıktan sonra buzşelfi üzerinde karşılaştığımız şiddetli rüzgârların dümen yekelerinden birini bozması neden oldu. Bundan sonra beş gün içerisinde hepimiz *Arkham* ve *Miskatonic*'e binmiş, bütün donanımı yüklenmiş olarak, sıkıntılı Antarktika göğünde Victoria Toprakları'nın arkamızdan alayla bakan dağları batı yönünde bir hayal gibi gözükür ve rüzgârın feryadı kanımı donduran müzikal bir ıslık sesine dönüşürken kalınlaşmaya başlayan buz tabakasını yararak Ross Denizi'nde ilerliyorduk. İki haftadan az bir zamanda Kutup topraklarını ardımızda bıraktık ve maddenin ilk defa canlanıp, gezegenin henüz soğumuş kabuğu üzerinde yüzmeye başladığı bilinmez çağlarda, yaşamın ve ölümün, uzayın ve zamanın karanlık ve şeytani güçlerle ittifaklar kurduğu bu tekinsiz ve lanetli ülkeyi geride bıraktığımız için Tanrıya şükrettik.

Geri dönüşümüzden bu yana, hepimiz sürekli olarak, insanları kutba yapılacak keşif gezilerinden soğutmaya çalıştık ve sözümüzde durarak kuşku ve tahminlerimizi kendimize sakladık. Hatta bozulmuş sinirleriyle genç Danforth bile doktorlarına

ağzından bir kelime kaçırmadı – oysa ki o, daha önce söylediğim gibi bana bile anlatmayacağı, ama bence anlatsa rahatlayacağı bir şeyi sadece kendisinin görmüş olduğunu düşünmekteydi. Belki de daha önceki bir şokun aldatıcı yan etkisinden başka bir şey olmayan bu şey, birçok şeyi açıklığa kavuşturabilir ve bizi rahatlatabilirdi. Kendine yeterince hâkim olamadığı nadir anlarda bana fısıldayıp, biraz kendine gelir gelmez hararetle inkâr ettiği birbiriyle bağlantısız bölük pörçük laflardan edindiğim izlenim böyleydi.

Başkalarını büyük beyaz güneyden vazgeçirmek zor olacak, üstelik daha fazla çaba göstermemiz, dikkatleri çekerek, elde etmek istediğimizin tersi sonuçlara yol açabilir. İnsandaki merak duygusunun ölümsüzlüğünü ve açıkladığımız sonuçların başkalarının da bilinmeyenin peşinde yüzlerce yıldır sürdürülen aynı yolculuğa çıkmasına yeteceğini daha baştan bilmeliydik. Lake'in şu biyolojik canavarlarla ilgili raporları, gömülü numunelerden aldığımız parçaları ve çektiğimiz fotoğrafları kimseye göstermeme konusundaki özenimize karşın doğabilimcilerle paleontologların heyecanını doruğa çıkarmıştı. Daha şaşırtıcı olan zedelenmiş kemikleri ve yeşilimtırak sabuntaşlarım da göstermekten kaçınırken, dağ silsilesinin öte tarafındaki yüksek yaylalarda çektiğimiz fotoğrafları ve düzeltip dehşetle inceledikten sonra cebimize koyup getirdiğimiz o buruşuk şeyleri Danforth da, ben de sıkı sıkıya herkesten gizledik. Ama şimdi Starkweather-Moore ekibi bizimkinden çok daha üstün bir donanımla keşfe çıkmaya hazırlanıyor. Eğer caydırılmayacak olurlarsa, Antarktika'nın ta merkezine kadar gidip, bildiğimiz dünyanın sonunu getirebilecek olan o şeyleri ortaya çıkarıncaya kadar buzları eritip, delik delecekler. Bu yüzden, suskunluğuma artık son vermek, delilik dağlarının ötesindeki o isimsiz şeyden söz etmek zorundayım.

IV

Düşüncelerimin Lake'in kampına, orada bulduğumuz şeylere –ve korkunç dağların oluşturduğu duvarın gerisindeki şu diğer

şeye– gitmesine ancak büyük bir tereddüt ve iğrenmeyle yanaşıyorum. Sürekli olarak ayrıntılardan kaçınma, üstükapalı anlamları gerçeklerin ve kaçınılmaz çıkarsamaların yerine koyma eğilimi gösteriyorum. Geri kalanını, yani kamptaki dehşetin geri kalan bölümünü kısaca anlatıp geçmemi haklı kılacak kadarını zaten anlatmış bulunuyorum. Rüzgârın darmadağın ettiği kamp alanından, harabeye çevirdiği sığınaklardan, sağa sola savurduğu makinelerden, köpeklerimizin artan huzursuzluğundan, kayıp kızak ve diğer eşyalardan, adamların ve köpeklerin ölümlerinden, Gedney'in kayıp oluşundan ve kırk milyon yıldır ölü olan bir dünyadan gelen, gördüğü onca yapısal hasara karşın dokuları tuhaf bir şekilde sağlam kalmış ve tam bir çılgınlıkla dikine gömülmüş altı biyolojik numuneden söz etmiştim. Ama, köpeklerin cesetlerini incelediğimizde içlerinden birinin eksik olduğunu anladığımızdan söz edip etmediğimi anımsamıyorum. O zaman bunun üzerinde pek fazla durmamıştık – daha sonra bu konuyu yalnızca Danforth'la ben anımsayacaktık.

Anlatmaktan kaçındığım şeyler esas olarak cesetlerle ve ortadaki karmaşaya iğrenç ve inanılmaz türden bir akla uygunluk kazandırabilecek ya da kazandıramayacak bazı hassas noktalarla ilgili şeyler. O zamanlar, adamlarımızın düşüncelerini bu noktalardan uzak tutmaya çalışmıştım; çünkü, her şeyi Lake'in grubunda ansızın başgösteren bir deliliğe vermek çok daha kolay –çok daha normal– idi. Görünüşe bakılırsa, doğaüstü dağlardan esen o rüzgâr, bunca esrarın ve ıssızlığın ortasındaki herkesi delirtmeye yeterli olmalıydı.

En anormal olanıysa, cesetlerin –hem insan hem köpek cesetlerinin– durumuydu. Hepsi de korkunç bir çatışmaya girişmiş, canavarca ve anlaşılmaz bir şekilde parçalanmış ve ezilmişlerdi. Anladığımız kadarıyla, hepsi boğularak ve parçalanarak öldürülmüşlerdi. Kavgayı köpeklerin başlatmış olduğu açıktı, çünkü derme çatma ağıllarının duvarlarında, duvarların içerden parçalandığını gösteren kanıtlar vardı. Bu cehennemden çıkma Arkeen organizmalara karşı duydukları nefret nedeniyle hayvanlar uzağa yerleştirilmişlerdi, ama alınan önlemlerin boşa gitmiş olduğu görülüyordu. Bu kadar şiddetli bir fırtınada

yeterince yüksek olmayan, ince duvarların gerisinde yalnız bırakıldıklarında, artık kimbilir rüzgârdan mı, yoksa bu karabasan numunelerden yayılan belli belirsiz kokunun giderek artmasından mı, hayvanlar panik içerisinde ayaklanmış olmalıydı. Bu numunelerin üzerleri elbette bir çadır beziyle örtülmüştü; ama gökyüzünde fazla yükselmeyen Antarktika güneşinin ışınları sürekli çadırın üzerine düşmüştü ve Lake, güneş ısısının bu şeylerin tuhaf bir şekilde sağlam ve sert dokularını yumuşatıp genleştirmeye başladığından söz etmişti. Belki de rüzgâr çadır bezinin numuneleri kamçılamasına ve inanılmaz eskiliklerine rağmen kokularının duyulur olmasına yol açmıştı.

Ama her ne olmuş olursa olsun, olanlar yeterince iğrenç ve isyan ettiriciydi. Ama belki de tiksinmeyi bir kenara bırakarak sonunda en kötüsünü söylesem iyi olacak – ilk elden gözlemlere ve Danforth'la benim çıkarsamalarıma dayanarak çok kesin beyanlarda bulunmamıza karşın, karşılaştığımız bu iğrenç dehşetten ortalıklarda gözükmeyen Gedney sorumlu değildi. Cesetlerin fena halde ezilmiş olduğunu söylemiştim. Şimdi buna, cesetlerden bazılarının karınlarının açılarak içlerinin çok tuhaf, soğukkanlı ve insanlıkdışı bir şekilde boşaltılmış olduğunu da ilave etmeliyim. İnsanlara da köpeklere de aynı şey yapılmıştı. Dört ayaklı olsun, iki ayaklı olsun en sağlıklı ve şişman bedenlerin en yoğun dokuları sanki bir kasap tarafından ustalıkla kesilerek alınmıştı ve etraflarında akla en korkunç çağrışımları getiren –uçaklardaki tahrip edilmiş erzak sandıklarından alınmış– tuhaf bir tuz serpintisi vardı. Bu olay, içindeki uçağın çekilerek dışarı çıkarıldığı ve daha sonra çıkan rüzgârın akla yakın bir kuram oluşturmaya yarayacak bütün izleri sildiği derme çatma uçak korunaklarından birinde meydana gelmişti. Karnı yarılmış insanlardan kabaca koparılarak etrafa saçılmış giysi parçaları bir ipucu sağlamıyordu. Tahrip olmuş ağılın korunaklı bir köşesinde kar üzerinde kalmış bazı belli belirsiz izlerden elde edilen yarım izlenimleri bir araya getirmenin bir yararı yoktu – çünkü bu izler insanlara ait olmayıp, Zavallı Lake'in önceki haftalarda durmadan sözünü ettiği fosil izleriyle karışıktı. İnsanda küçüklük duygusu uyandıran bu delilik dağlarının gölgesinde hayalgücünü dizginlemeyi bilmek gerekir.

Daha önce işaret ettiğim gibi, sonunda Gedney ile köpeklerden birinin kayıp olduğu anlaşılmıştı. Bu korkunç sığınağa geldiğimizde iki köpekle iki adam eksikti; ama anormal mezarları inceledikten sonra girdiğimiz nispeten az zarar görmüş laboratuvar çadırının ortaya çıkaracağı bazı şeyler vardı. Çadır, Lake'in bıraktığı durumda değildi; ilkel canavarın üstü örtülü parçaları uyduruk ameliyat masasının üzerinden kaldırılmıştı. Delicesine gömülmüş altı hasarlı numuneden birisinin –tuhaf iğrenç bir koku yaymakta olanın– Lake'in analiz etmeye çalıştığı varlığın bir araya getirilmiş parçaları olduğunu zaten anlamıştık. Laboratuvar masasının üzerinde ve etrafına saçılmış başka şeyler de vardı; bunların dikkatle, ama tuhaf bir şekilde ve acemice parçalarına ayrılmış bir adamla bir köpeğe ait olduğunu tahmin etmek pek fazla zamanımızı almadı. Sağ kalanların duygularını incitmemek için adamın kimliğini açıklamayacağım. Lake'in anatomik araç gereçleri kayıptı, ama dikkatle ortadan kaldırıldıklarına ilişkin izler vardı. Benzin sobasının bulunduğu yerde ilginç bir kibrit yığını bulunmakla birlikte kendisi ortalarda yoktu. İnsan parçalarını diğer on cesedin, köpek parçalarını diğer 35 köpeğin yanına gömdük. Laboratuvar masasının ve etrafına gelişigüzel saçılmış resimli kitap yığınlarının üzerindeki tuhaf lekeler konusunda bir tahmin yürütemeyecek kadar şaşkındık.

Kamptaki dehşetin en kötüsünü bu oluşturuyordu, ama diğer şeyler de aynı ölçüde şaşkınlık vericiydi. Gedney'in, köpeklerden birinin, sağlam durumdaki sekiz biyolojik numunenin, üç kızağın, bazı araç gerecin, açıklamalı teknik ve bilimsel kitapların, yazı malzemelerinin, elektrik fenerlerinin ve pillerin, erzak ve yakıtın, ısıtma aparatlarının, yedek çadırların, deri giysilerin ve benzerlerinin kaybolmuş olması, tıpkı bazı kâğıt parçalarına sıçramış mürekkep lekeleriyle kamp yerindeki ve sondaj bölgesindeki uçakların ve diğer bütün mekanik araçların tuhaf bir şekilde kurcalanmış ve denenmiş olduğunu gösteren yabancı izler gibi, sağlıklı bir tahmin in sınırlarını aşıyordu. Köpekler bu tuhaf şekilde kurcalanıp bozulmuş makinelerden nefret ediyor gibiydiler. Sonra, kilerin altı üstüne getirilmiş, içindekilerin bir kısmı kaybolmuştu, en olmadık yerlerde, manivela kulla-

nılarak en umulmadık biçimlerde açılmış sinir bozacak kadar komik görünüşlü konserve kutusu yığınları vardı. Etrafa saçılmış sağlam, kırık ya da yanmış kibritlerin bolluğu, kimbilir ne amaçla beceriksiz çabalar sonucu tuhaf ve alışılmadık şekilde parçalanmış durumdasağa sola atılmış bulduğumuz iki üç çadır beziyle kürk giysi gibi bir başka küçük bilmeceyi oluşturuyordu. İnsan ve köpek bedenlerinin karşılaştığı kötü muamele de, zarar görmüş Arkeen numunelerin çılgınca diklemesine gömülmesi de belli ki hep bu parçalara ayırıp dağıtma deliliğinin bir parçasıydı. Şu anda karşı karşıya olduğumuz türden bir olasılığı düşünerek kamptaki çılgınca karışıklığın izlerinin dikkatle fotoğraflarını çektik ve Starkweather-Moore Ekibini düşünülen keşif gezisinden vazgeçirmek için savlarımızı desteklemede bu fotoğrafları kullanacağız.

Sığınaktaki cesetleri bulduktan sonra ilk işimiz üzerlerinde delilik ürünü beş köşeli höyükler bulunan mezarların fotoğraflarını çekip onları açmak oldu. Üzerlerinde bir grupnokta bulunan bu anormal mezarların, zavallı Lake'in tuhaf yeşilimtırak sabuntaşlarına ilişkin verdiği tanıma benzerliğini ister istemez farkettikve büyük cevher yığını içerisinde sabuntaşlarının kendilerine rastladığımızda da bu benzerliğin çok fazla olduğunu gördük. Açıkça belirtmeliyiz ki, taşların genel görünümü Arkeen varlıkların denizyıldızı kafalarını iğrenç şekilde çağrıştırıyordu; bu çağrışımın Lake'in sinirleri bozuk ekibinin duyarlı hale gelmiş zihinlerini fazlasıyla etkilemiş olduğuna karar verdik. Gömülmüş varlıkları ilk gördüğümüz an çok korkunç bir andı; Pabodie'yle benim aklıma en eski dönemlere ilişkin okuduğumuz ve işittiğimiz tiksindirici efsanelere geldi. Bu varlıkların görünüşünün ve uzun süre yanlarında kalmanın, kutbun insanı ezen yalnızlığı ve şeytani dağ rüzgârıyla elbirliği halinde Lake'in ekibini delirtmiş olduğunda hepimiz hemfikir olduk.

Çünkü, konuşmalara bakılacak olursa –kuşkuların muhtemelen sağ kalan tek kişi olan Gedney üzerinde yoğunlaştığı– delilik, herkesin kendiliğinden kabul ettiği tek açıklamaydı, ama teker teker her birimizin aklı başında oluşumuz nedeniyle tam olarak dile getiremediğimiz birtakım çılgınca tahminler yürütmüş olduğumuzu yadsıyacak kadar saf değilim. Sherman,

Pabodie ve McTighe öğleden sonra uçakla çevre topraklar üzerinde kapsamlı bir araştırma yaptılar; Gedney'i ve kayıp diğer eşyaları görebilmek amacıyla dürbünle ufku taradılar, ama hiçbir şey bulamadılar. Araştırma ekibi, dev dağların yüksekliklerinde ve genel yapılarında hiçbir değişiklik gözlenmeden sağa ve sola sonsuzca uzandığını rapor etti. Arıcak bazı doruklardaki küp ve sur şeklindeki oluşumlar diğer yerlerdekilerden daha belirgindi ve Roerich'in Asya dağlarındaki kalıntılarla ilgili fantastik tablolarına daha fazla benziyorlardı. Karsız, kapkara doruklar üzerindeki gizemli mağara ağızları az çok eşit aralıklarla göz alabildiğine uzayıp gidiyordu.

Duyduğumuz onca dehşete karşın, içimizde bu gizemli dağların ötesindeki bilinmeyen diyarları merak edecek kadar bilim ve serüven aşkı kalmıştı. Sansürlü mesajlarımızda belirttiğimiz gibi, şaşkınlık ve dehşet dolu bir günün ardından geceyarısı dinlenmeye çekildik; ama bu arada, havadan fotoğraf alan kamera ve jeolog araç gereçlerini yanımıza alarak hafifletilmiş bir uçakla ertesi sabah dağ silsilesini aşmak için birkaç deneme uçuşu yapmayı planlamayı da ihmal etmedik. İlk denemeyi Danforth'la benim yapmama karar verdik ve erkenden yola çıkmak niyetiyle sabah saat yedide kalktık, ama sert rüzgârlar – dış dünyaya gönderdiğimiz kısa bültenlerde de sözünü ettiğimiz gibi– kalkışımızı neredeyse saat dokuza kadar geciktirdi.

On altı saat sonra geri döndükten sonra kamptakilere anlattığımız –ve dış dünyaya telsizle bildirdiğimiz– duygularımızı ele vermeyen öyküyü daha önce tekrarlamıştım. Şimdi bana düşen korkunç görev, bu öyküdeki merhametli boşlukları dağların ardındaki gizli dünyada gerçekten gördüğümüz ve –sonunda Danforth'un ruhsal bir çöküntüye düşmesine yol açan– sezinlediğimiz şeylerle doldurmak. Danforth'un, –salt sinirsel bir yanılsama olsa bile– yalnızca kendisinin gördüğünü düşündüğü ve belki de kendisi için bardağı taşıran son damla olan şey hakkında açık açık birkaç söz etmesini isterdim, ama o buna ısrarla karşı koyuyor. Bütün yapabileceğim, birlikte yaşadığımız gerçek ve elle tutulabilecek denli somut şokun ardından, sert rüzgârların estiği dağ geçidinden uçakla süzülerek dönerken Danforth'un çığlık çığlığa haykırmasına yol açan şey hakkında

daha sonra fısıltıyla söylediği bölük pörçük sözleri aktarmak. Bunlar son sözlerim olacak. Varoluşunu sürdüren eski dehşetlerin açıklayacağım işaretleri, başkalarını Antarktika'nın içlerine doğru çıkacakları yolculuktan –ya da milyarlarca yıldır süren insanlıkdışı lanetli yalnızlığın ve yasaklanmış esrarların nihai örtüsünü aralamaya çalışmaktan– caydırmaya yetmezse, adlandırılamayan ve ölçüye gelmez kötülüklerin sorumlusu ben olmayacağım.

Pabodie'nin o öğleden sonraki uçuşu sırasında tuttuğu notları Danforth'la birlikte inceleyip, sekstantla kontrol ettikten sonra, dağ silsilesinin geçilmeye en uygun yerinin kampın sağına düşen 7000-7200 metre yükseklikteki bölüm olduğunu hesapladık. Sonra, keşif uçuşunda kullandığımız hafifletilmiş uçakla bu noktaya doğru hareket ettik. Kıtanın yüksek yaylaları üzerindeki bir yamaçta yer alan kampın kendisi zaten 3600 metrenin üstünde bir yükseklikte olduğundan, gerçekte tırmanmamız gereken yükseklik düşünüldüğü kadar fazla değildi. Bununla birlikte, yükseldikçe hızla havanın seyrelmekte, sıcaklığın düşmekte olduğunu hissediyorduk; çünkü iyi görüş sağlayabilmek için kabin pencerelerini açık bırakmak zorunda kalmıştık. Ve elbette ki en kalın kürklerimizi giyinmiştik.

Buzulların doldurduğu kar yarıkları hattı üzerinde karanlık ve uğursuz yükselen ürkütücü doruklara yaklaştıkça, yamaçlara tutunmuş tuhaf şekilde düzenli geometrik şekilleri daha fazla seçer olduk ve yeniden Nicholas Roerich'in acayip Asya tablolarını anımsadık. Rüzgâr tarafından aşındırılmış bu eski kaya katmanı, Lake'in gönderdiği tüm bültenleri tamamen doğruluyor ve saygı uyandıran dorukların dünya tarihinin şaşırtıcı derecede eski dönemlerinden –belki elli miyon yıldan– beri hiç değişmeden aynı şekilde göğe doğru yükselmekte olduğunu kanıtlıyordu. Bir zamanlar, daha ne kadar yüksek olduklarını kestirmeye çalışmak yararsızdı, ama bu tuhaf bölgeyle ilgili her şey, değişiklik yaratmaya uygun olmayan ve kayaların iklimin etkisiyle parçalanması sürecini yavaşlatacağı tahmin edilen atmosferik etkilerin varlığını gösteriyordu.

Ama bizi en fazla büyüleyip huzursuz eden, düzenli küplerin, surların ve mağara ağızlarının dağ yüzeylerindeki

karmaşıklığıydı. Danforth uçağı kullanmaya devam ederken onları dürbünle inceleyip, fotoğraflarını çektim ve zaman zaman dürbünle bakabilmesi için –havacılık bilgimin ancak bir amatörünki kadar olmasına karşın– kontrolleri ben devraldım. Bu oluşumların yörede genelolarak görülebilen diğer oluşumlardan farklı olarak daha açık renkli Arkeen bir kuvarsitten olduğunu, aşırı derecede düzenli ve zavallı Lake'in çıtlatmaya çalıştığı kadar tekinsiz olduklarını rahatça görebiliyorduk.

Lake'in söylemiş olduğu gibi sayısız çağlar boyunca atmosferin aşındırıcı etkisiyle karşı karşıya kalmaktan kenarları ufalanıp yuvarlanmış, ama olağanüstü sağlamlıkları ve sertlikleri sayesinde yok olmaktan kurtulmuşlardı. Çoğu kısımları, özellikle yamaca en yakın kısımları çevredeki kaya yüzeyleriyle benzerlik gösteriyordu. Tüm manzara And Dağları'ndaki Macchu Picchu[61] harabelerine ya da Oxford Açık Hava Müzesi Keşif Ekibinin 1929 yılında yaptığı kazılarda ortaya çıkardığı Kish'in[62] çok eski dönemlerden kalma temel duvarlarına benziyordu ve Danforth da ben de, bir an için bunların Lake'in uçuş arkadaşı Carroll'a belirttiği gibi ayrı ayrı dev kaya blokları olduğu izlenimine kapıldık. Böylesi bir yerde böylesi bir şeyi açıklamak, doğrusu beni aşıyordu ve bir jeolog olarak tuhaf bir şekilde gururumun kırılmış olduğunu hissettim. Volkanik oluşumlar zaman zaman –İrlanda'daki ünlü Devler Yolu[63] gibi– tuhaf düzenlilikler gösteriyordu, ama bu azametli dağlar, La-

61) Macchu Picchu: Cuzco'nun ellimil kuzeybatısında, Vilcanota Nehrinin üzerinde 600 metre yükseklikte bir sırt üzerinde kurulu bir İnka kenti. İS 1000-1400 yıllarında kurulmuş olduğu tahmin ediliyor, 1911 yılında Hiram Bingham adlı Amerikalı kâşif tarafından yeniden bulunmuştur.

62) Kish: Babil yakınlarında eski bir Sümer kenti. İÖ 3000 yıllarında en parlak dönemini yaşamıştır.

63) Devler Yolu, Giant's Causeway: İrlanda dilinde Clochán an aifir Kuzey İrlanda'da Antrim ilinin kuzey sahilindeki jeolojik bir oluşum. 210 m uzunluk ve 12 m genişliğinde, on iki milyon yıllık bir lav akıntısı. Lav soğurken düz yüzeyi üzerinde çok düzenli altıgenler şeklinde çatlaklar oluşmuş, bu çatlakların aşağıya doğru derinleşmesiyle 6'şar metre yükseklikte, çapları 375-500 mm arasında değişen düzgün altıgenlerden oluşmuş sık bir taş ormanı ortaya çıkmıştır. Efsaneler bu oluşumu İrlanda ile İngiltere arasında bir köprü kurmak isteyen dev Finn McCool'a atfetmektedir.

ke'in başlangıçta dumanları tüten konilerden kuşkulanmış olmasına karşın hiç de volkanik değildi.

Yakınlarında bol bol tuhaf oluşumlar bulunan ilginç mağara ağızları, dış hatlarının düzenliliğiyle daha küçük de olsa bir başka bilmece oluşturuyordu. Çoğunlukla kare veya yarım daire şeklinde olan bu mağara ağızları tıpkı Lake'in bültenlerinde anlatıldığı gibiydi, büyülü bir el sanki bu doğal deliklere daha simetrik bir şekil vermişti. Bu mağara ağızlarının çokluğu ve dağılım şekli çok dikkat çekiciydi ve bütün yörenin kireçtaşı tabakanın çözünmesiyle oluşan bu tünellerle delik deşik olduğunu düşündürüyordu. Bakışlarımız mağaraların içlerine pek nüfuz etmiyordu ama sarkıt ve dikitler olmadığı belliydi. Dağ yamaçları bu deliklerin hemen civarında pürüzsüz ve düzgündü; Danforth aşınmanın yol açtığı küçük çatlak ve oyukların alışılmadık desenler oluşturduğunu düşünüyordu. Kamptakarşılaştığımız tuhaflıklardan duyduğu dehşetle dolu olan Danforth bu oyukların ilkçağlardan kalma yeşilimtırak sabuntaşları üzerinde bulunan ve gömülmüş altı canavarın üzerindeki çılgınca tasarımlanmış kar höyüklerinde iğrenç bir şekilde tekrarlanmış şaşırtıcı nokta kümelerine belli belirsiz benzediğini ileri sürdü.

Seçtiğimiz geçide doğru yüksek yamaçlar boyunca uçarken yavaş yavaş yükselmiştik. Uçmaya devam ederken, zaman zaman aşağıdaki kar ve buz örtüsüne bakarak bu yolculuğu eskinin daha basit araçlarıyla yapmayı göze alıp alamayacağımızı merak ettik. Biraz da şaşkınlıkla arazinin umduğumuz kadar kötü olmadığını gördük, derin yarıkların ve yer yer kötü noktaların varlığına karşın, büyük bir olasılıkla bu arazi yapısı ne Scott'un, ne Shackleton'ın ne de Amundsen'in kızaklarını yollarından alıkoyamazdı. Bazı buzullar, rüzgârın açtığı, alışılmadık bir sürekliliğe sahip geçitlere çıkıyordu; seçtiğimiz geçide vardığımızda onun da farklı olmadığını gördük.

Dağın öte tarafındaki insan ayağı değmemiş bölgelerin görüp katettiğimiz yerlerden önemli bir farkı olacağını düşünmek için hiçbir neden bulunmasa da, zirveyi aşıp öte tarafa bakmaya hazırlandığımız andaki o gergin duygularımız ve beklentilerimiz kâğıt üzerinde betimlenecek türden değildi. Bir duvar gibi

uzanan dağlardaki ve dorukları arasında hayal meyal görünen davetkâr ve yanardöner gökyüzü denizindeki kötülük dolu esrar tam olarak ifade edilebilecek gibi değildi. Daha çok, egzotik şiirlerle, resimlerle ve herkesin korkup çekindiği yasaklanmış kitaplarda pusuya yatan arkaik efsanelerle karışık belirsiz bir psikolojik sembolizm ve estetik çağrışım meselesiydi bu. Rüzgârın nakaratı bile bilinçli bir kötücüllüğün kendine has ezgisini içeriyordu ve sert dağ rüzgârı her tarafta bulunan ve çın çın öten mağara ağızlarından girip çıktıkça geniş bir yelpazeye yayılan garip bir müzikal ıslık ya da boru sesi duyuluyordu sanki. Bu seste, diğer karanlık izlenimlerin herhangi biri kadar karmaşık ve hiçbir yere konulamaz türden, itici bir şeyleri anımsatan kuşkulu bir yan vardı.

Yavaş yavaş yükselerek barometreye[64] göre şimdi 7 184 m'ye ulaşmıştık, karların dağların yüzeyine sıkı sıkıya sarıldığı bölge tam altımızdaydı. Bu yükseklikte koyu renkli, çıplak kayalı yamaçlardan başka bir şey yoktu, pürüzlü buzullar bu yükseklikte başlıyordu – ama kışkırtıcı küpler, sur benzeri oluşumlar ve yankı yapan mağara ağızları doğadışı, fantastik ve düşsel bir şeyleri haber veriyordu. Yüksek dorukların oluşturduğu hat boyunca bakınırken, zavallı Lake'in sözünü ettiği, tam üzerinde sur bulunan doruğu gördüğümü sandım. Tuhaf Antarktika sisi içinde yarı yarıya kaybolmuş gibiydi; Lake'in ilk anda dağların volkanik olduğunu düşünmesinin sorumlusu belki de böyle bir sisti. Tırtıklı ve çatık kaşlı sütunlarının arası pürüzsüz ve rüzgâra açık geçit tam önümüzde bir hayal gibi belirdi. Bu geçidin ötesinde dönenip duran buharlarla kaynaşan ve alçak kutup güneşiyle aydınlanan bir gökyüzü –şimdiye kadar hiçbir insan gözünün görmediğini hissettiğimiz gizemli uzak diyarların göğü– bulunuyordu.

Birkaç metre daha yükselince bu diyarı seyretmeye başlayacaktık. Geçitte uluyarak, ıslık çalarak esen ve gürültüsü susturu-

64) Aneroid: Hava basıncının bir cıva ya da başka bir akışkan sütununun yüksekliğiyle değil, havası boşaltılmış bir kutunun elastik kapağı üzerindeki etkisiyle ölçüldüğü aneroit (kadranlı) barometrenin kısaltılmışı.

cusuz motorların gürültüsüne karışan rüzgârda bağırmadan sesini duyuramayan Danforth'la ben birbirimize anlamlı bakışlarla baktık. Ve sonra son birkaç metreyi de aşarak, o önemli sırtın ötesine, eski ve son derece yabancı bir dünyanın daha önce girilmemiş mahremiyetine girdik.

V

Sonunda geçidi ardımızda bıraktığımızda, aşağıda uzanıp giden görünüme bakınca, duyularımıza inanamayarak korku, hayret ve dehşet karışımı duygularla sanırım ikimiz birden haykırdık. O anda aklımızı oynatmamak için farkında olmadan birtakım doğal kuramlar geliştirmiş olmalıydık. Büyük bir olasılıkla Colorado'daki Tanrıların Bahçesi'ndeki[65] tuhaf şekillerde aşınmış taşları ya da Arizona Çölü'ndeki rüzgârın oyduğu fantastik bir şekilde simetrik kayaları düşünmüş olmalıydık. Belki de, bu delilik dağlarına ilk yaklaştığımız sabah gördüğümüze benzer bir serap olduğunu bile düşünmüş olabiliriz. Gözlerimiz fırtınaların izlerini taşıyan bu uçsuz bucaksız yaylalar üzerinde gezinir ve en kalın yeri 12-15 metre, ama çoğunlukla daha ince olduğu belli bir buz örtüsü üzerinde ufalanmış, delik deşik olmuş tepeleri görünen düzgün, geometrik orantılı kocaman taş kütlelerinin sonsuz labirentini seçerken bu türden normal kavramlara başvurmuş olmalıydık.

Bu müthiş görüntünün üzerimizde bıraktığı etki tarif edilecek gibi değildi, çünkü bilinen doğal yasaların daha baştan gaddarca çiğnenmiş olduğu besbelliydi. Tam altı bin metre yükseklikteki bu korkunç eski yaylada ve en aşağı beş yüz bin yıllık insanlık öncesi bir çağdan beri yaşamı olanaksız kılan bu iklimde, sadece akıl sağlığını umutsuzca korumaya çabalayan birinin bilinçli ve yapay nedenler dışında nedenlere atfedeceği

65) Garden of the Gods: Colorado Springs'in kuzeybatısında, bazıları 90 metreye kadar yükselen kırmızı ve beyaz kumtaşlarından oluşumların bulunduğu bir park. Bu oluşumlar Palcozoik kökenli olup, rüzgâr ve suyun aşındırmasıyla meydana gelmiştir.

düzenli taşlardan oluşan bir karmaşa neredeyse göz alabildiğine uzanıyordu. Dağ yüzeylerindeki bu küp ve sur şeklindeki oluşumların doğal kökenli olmayabileceği yolundaki bütün kuramları ciddi düşünce adına önceden bir kenara bırakmıştık. Zaten bu bölgenin, buzdan ölümün bugünece devam eden egemenliğine yenik düştüğü zamanlarda, insan henüz büyük maymundan başka bir şey değilken başka nasıl olabilirdi ki?

Ama artık aklıselim ağır bir sarsıntıya uğramıştı, çünkü dörtgen, kavisli ve köşeli masif kayalardan oluşan bu labirent, aklı güvenli sığınaklardan yoksun bırakan özelliklere sahipti. Burann, o adi serap kentin basit, nesnel ve karşı çıkılamaz gerçeklikteki karşılığı olduğu açıktı. Demek ki, o lanetli alâmetin maddi bir temeli varmış – havanın üst taraflarında bulunan yatay konumdaki bir buz tozu katmanı bu şaşırtıcı taş kalıntıların görüntüsünü basit yansıma kurallarına göre yansıtmış olmalıydı. Elbette gördüğümüz görüntü olduğundan büyük, çarpık ve kaynağında bulunmayan şeyleri içeriyor olmalıydı; yine de asıl kaynağını gördüğümüzde, uzaklara vuran görüntüsünden daha iğrenç ve tehditkâr olduğunu düşündük.

Çıplak yaylaların fırtınaları arasında yüz binlerce –belki de milyonlarca– yıldır ayakta kalan bu iğrenç şeyi kesin yok oluştan sadece bu devasa taş kulelerin ve surların inanılmaz, insanlıkdışı büyüklüğü kurtarmıştı. Altımızdaki inanılmaz manzaraya aptal aptal bakarken dilimizin ucuna 'Corona Mundi[66] –Dünyanın Çatısı–' gibi türlü türlü fantastik deyişler geldi. Bu ölü kutup dünyasını ilk gördüğümden beri sık sık aklıma takılan tekinsiz eski efsaneleri –şeytani Leng yaylasını, Mi-Go'yu Himalayalar'ın iğrenç Karadam'ını[67], insanlık öncesi dönemlere ilişkin imalarla dolu Pnakotic Elyazmalarını, Cthulhu Mezhebi'ni, *Necronomicon*'u, şekilsiz Tsathoggua ve bu yarı-varlıkla ilişkili

66) Corona Mundi: Ağaçsız, çalısız 30000 mil karelik yüksek dağlık bölge Pamirler'e verilen ad.

67) Mi-Go, Yeti, İğrenç Karadamı Nepal ve Tibet'in gerçek efsaneleri. Bunların hepsinin de Himalayalar'da karlar arasında yaşayan çok iri cüsseli insana benzer varlıklar olduğu varsayılmaktadır. Mi-Go, Tibet dilinde 'Hızlı hareket eden insana benzer yaratık' anlamına gelmektedir.

şekilsiz yıldız döllerinden daha kötü şeyler üzerine Kuzey ülkelerinin[68] söylenlerini– düşündüm yeniden.

Bu şey hiç seyrelmeden bütün yönlerde kilometrelerce uzanıyordu; dağların kenarından esaslı bir şekilde ayrılan ve yüksekliği derece derece azalan yamaçların tabanı boyunca bu şeyi sağa ve sola doğru gözlerimizle taradığımızda, aştığımız geçidin solunda kesintiye uğraması dışında hiçbir seyrelme göremediğimize karar verdik. Hesaplanamaz boyutlardaki bir şeyin, tesadüfen sınırlı bir bölümüyle kaşılaşmıştık. Yamaçlarda şurada burada, bu korkunç kenti dağlardaki ileri karakollarını oluşturan o tanıdık küpler ve surlara bağlayan tuhaf görünüşlü taş yapılar göze çarpıyordu. Bu küp ve sur şeklindeki oluşumlar ve tuhaf mağara ağızları dağın iç tarafında da dış tarafındaki kadar çoktu.

Adsız taş labirent, buz üstündeki yüksekliği üç metreyle kırk beş metre arasında, kalınlığı bir buçuk metre ile üç metre arasında değişen duvarlardan oluşuyordu. Bu duvar, birçok yerde düzensiz yekpare Prekambriyen arduvazların oyulmasıyla oluşmuş gibi görünmekle birlikte genellikle çok çok eski zamanlarda oluşmuş arduvaz, şist ve kumtaşından –çoğunlukla 1,2 m x 1,8 m x 2,4 m boyutlarında– çok kocaman bloklardan meydana gelmişti. Binaların boyutları birbirine eşit olmaktan çok uzaktı; petek gibi yan yana dizilmiş çok büyük binalar bulunduğu gibi, tek başına duran daha küçük yapılar da vardı. Bu şeyler genellikle konik, piramite benzer veya taraçalı olmakla birlikte, birçok kusursuz silindir, kusursuz küp, küp kümesi, daha başka dikdörtgen biçimlerle şuraya buraya serpilmiş, beş köşeli yerleşim planları kabaca çağdaş tahkimatları akla getiren köşeli garip yapılar da vardı. Kenti inşa edenler uzmanlaştıkları kemer kullanımını ilke edinmişlerdi; kentin parlak dönemlerinde belki kubbeler de bulunuyordu.

Tüm bu birbirine girmiş yapılar havanın etkisiyle müthiş aşınmıştı ve içerisinden kulelerin yükseldiği buz yüzeyine kocaman taş bloklar ve çok çok eski zamanlardan kalma döküntüler saçılmıştı. Buz tabakasının saydam olduğu yerlerde bu dev

68) Hiperborea: Clark Anton Smith tarafından yazılan öykülerde adı geçen Kuzey Kutbu'ndaki efsanevi kıta.

sütunların alt kısımlarını görebiliyor ve çeşitli kuleleri değişik yüksekliklerde birbirine bağlayan, buzun aşınmaktan koruduğu taş köprüleri seçebiliyorduk. Açığa çıkmış duvarlarda, daha yüksekteki benzer köprülerin bir zamanlar bulunduğu yerlerin izini görebiliyorduk. Daha yakından yapılan bir inceleme sayısız büyücek pencerenin varlığını ortaya çıkardı; pencerelerin çoğu uğursuz ve tehdit edici bir tarzda ardına kadar açık olmakla birlikte, bazıları ağaç esaslı taşlaşmış bir malzemeden kepenklerle kapatılmıştı. Kalıntıların çoğunluğunun elbette çatısı yoktu, sert rüzgârlarla aşınmış üst kenarları yuvarlaklaşıp düzgünlüğünü yitirmişti; daha dar açılı konik ve piramit biçimi modellerle çevresindeki daha yüksek yapıların korumuş olduğu binalarsa, her tarafta görülen ufalanma ve küçük küçük deliklere rağmen dış hatlarını oldukları gibi koruyabilmişlerdi. Yatay şeritler halinde oyma süslere benzeyen –eski sabuntaşları üzerindeki mevcudiyetleri şimdi çok daha büyük bir önem kazanmış olan tuhaf nokta kümelerini de içeren– şeyleri dürbünle güç bela seçebildik.

Birçok yerde binalar tamamen yıkılmış ve buz tabakası çeşitli jeolojik nedenlerle derin bir şekilde yarılmıştı. Daha başka yerlerdeyse taş duvarlar buz seviyesinece aşınmıştı. Yaylanın içinden, geçtiğimiz geçidin bir mil kadar solundaki bayırda bulunan bir çatlağa kadar uzanan geniş bir şerit üzerinde hiç bina yoktu; buranın, Tersiyer dönemde –milyonlarca yıl önce– kentin içinden geçerek yüksek sıradağlar içindeki dipsiz bir yeraltı uçurumuna dökülen büyük bir nehrin yatağı olması gerektiğine karar verdik. Bu bölgenin mağaralar, uçurumlar ve insanın kavrayamayacağı esrarlarla dolu bir bölge olduğuna kuşku yoktu.

Geriye dönüp de o sıralardaki duygularımıza baktığımızda ve insanlık öncesi dönemlerden kaldığını sandığımız anormal kalıntıları gördüğümüzde duyduğumuz şaşkınlığı anımsadığımızda ruhsal dengemizi nasıl korumuş olduğumuza şaşmadan edemiyorum. Elbette –zamandizim, bilimsel kuram ya da kendi aklımız açısından– bir şeylerin fena halde çarpık olduğunu biliyorduk, yine de uçağı yönetmek, en ince ayrıntılarına kadar birçok şeyi gözlemlemek ve hem bize hem de dünyaya yararlı olabilecek bir dizi fotoğraf çekebilecek kadar kendimize hâkim

olmayı başarabildik. Bana köklü bilimsel alışkanlıklarım yardım etmiş olabilir; çünkü, bütün şaşkınlığıma ve tehdit altında olduğum duygusuna rağmen, bu asırlık esrarı derinlemesine araştırmak –bu hesaba kitaba gelmez derecede büyük yeri ne tür varlıkların inşa ederek içinde yaşamış olduğunu ve kendi dönemlerinde ya da başka dönemlerde dünyayayla nasıl ilişkiler içinde olduklarını bilmek– için yakıcı bir merak duyuyordum.

Bu yer sıradan bir kent olamazdı. Dünya tarihindeki arkaik ve inanılmaz bir dönemin, dış kolları, bildiğimiz hiçbir insan ırkı henüz maymunluktan insanlığa adım atmadan çok önce yer sarsıntılarının karmaşası arasında yok olup gitmiş olan ve en karanlık, en fazla çarpıtılmış efsanelerde belli belirsiz anımsanan bir dönemin ilk çekirdeğini ve merkezini oluşturmuş olmalıydı. Efsanevi Atlantis'in,[69] Lemuria'nın[70], Commoriom'un[71], Uzuldaroum'un[72] ve Lomar[73] topraklarındaki Olathoë'nin –bırakın dünü– ancak bugün sayılabileceği bir Paleojen büyükkent uzanıyordu burada; Valusia[74], R'lyeh[75], Mnar topraklarındaki Ib[76]

69) Atlantis: Lovecraft batık Atlantik kıtasının varlığına inanmıyordu, ama yine de bu fikri öykülerinde kullanmaktan geri durmadı. "The Temple"ın (1920) anlatıcısı "sonunda büyükölçüde efsanesandığım Atlantis'le karşılaştırın" der.

70) Lemuria: Hint Okyanusu'nda bir zamanlar bulunduğu düşünülen bir kıta. Güney Afrika'da ve Malaya Yarımadası'nda lemurların (Madagaskar Adası'nda bulunan maymuna benzer bir hayvan) ve daha başka hayvan ve bitkilerin varlığını açıklamak için Ernest Haeckel tarafından ortaya atılan tez. Lovecraft felsefi bakımdan Haeckel'den etkilenmiş olmakla birlikte Lemuria'yı ilk olarak W. Scott-Eliot'un *"The Story of Atlantis and Lost Lemuria"*sından (1925) öğrenmiştir.

71) Commoriom: Clark Ashton Smith'in *"The Tale of Satampara"* adlı öyküsünde icat ettiği Hyperborea ülkesinde bir kent.

72) Uzuldaroum: Hyperborea'daki bir başka kent.

73) Lomar: Lovecraft'ın kendi öyküsü *"Polaris"*e gönderme.

74) Valusia: Lovecraft'ın arkadaşı Robert E. Howard (1906-1936) tarafından uydurulmuş tarihöncesi Avrupa'da bir kent.

75) R'lyeh: "The Call of Cthulhu – Cthulhu'nun Çağrısı"nda (1926) Cthulhu'nun oturduğu batık kent.

76) *Ib:* Lovecraft'ın *"The Doom That Came to Sarnath"* (1920) adlı öyküsünde Sarnath'ın tahrip ettiği bir eski zaman kenti.

ve Arabistan Çölü'nün Adsız Kenti[77] gibi adı fısıltıyla anılan insanlıköncesi küfürlerle eş tutulabilecek bir büyükkent. Kelimenin tam anlamıyla dev kulelerin bu girift ağı üzerinde uçarken, imgelemim zaman zaman bütün bağlarından kurtularak fantastik çağrışımlarla dolu bir dünyada başıboş dolaşıyor, hatta bu kayıp dünya ile kampta gördüğüm çılgınca dehşet arasında bağlar kuruyordu.

Uçağın daha hafif olması için yakıt deposu tam doldurulmamıştı; bu yüzden keşif sırasında sakınımlı davranmak zorundaydık. Böyle olmakla birlikte, yine de rüzgârın gerçekten önemsiz sayılabileceği bir seviyeye hızla indikten sonra epeyce bir mesafe katetmiştik. Ne dağ silsilesinin ne de eteklerindeki korkutucu taş kentin ucu bucağı görünüyordu. Her yönde ellişer mil uçtuktan sonra, hiç erimeyen buzun içerisinden bir cesedin pençeleri gibi fırlayıp çıkan bu kayalardan ve duvarlardan oluşan labirentin her tarafta hemen hemen aynı olduğunu gördük. Ama, geniş nehrin bir zamanlar sıradağlardaki döküldüğü deliğe yaklaşırken yamaçlardaaçtığı kanyondaki oymalar gibi oldukça dikkat çekici çeşitlilikler vardı. Akıntının giriş noktasında yamacın çıkıntısı dev sütunlar halinde oyulmuştu; bir varili anımsatan yapıları Danforth'da da bende de iğrenç, akıl karıştıran belli belirsiz birtakım anıların canlanmasına yol açtı.

Ayrıca halkın toplandığı meydanlar olması gereken yıldız biçimli birçok açıklığa rastladık ve arazide birçok iniş çıkışlar olduğunu fark ettik. Her nerede dik bir tepe yükselmişse, oyularak çeşitli yönlerde biçimsizce uzanan taş bir yapıya dönüştürülmüştü; ama bunun en az iki istisnası vardı. Bunlardan biri, çıkıntılı uzantısı üzerinde bir zamanlar ne bulunduğu anlaşılmayacak kadar aşınmıştı, diğerinin üzerinde ise, eski Petra[78]

77) The Nameless Cityof Arabia Deserta: Lovecraft'ın kendi öyküsü *"The Nameless City"*ye (1921) gönderme.

78) Petra: Bugünkü Ürdün'ün güneyinde Maan ili sınırları içerisinde bulunan eski bir kentin Yunanca taş anlamına gelen adı. İÖ 2000'lerde Edomitler tarafından kurulmuştur İncildeki Sela kenti olabilir. İÖ 312'de Nebatiler, İS 106'da Romalılar tarafından fethedilmiştir Yılanlı Mezar, Nebatiler tarafından bir dağa oyulmuş, üzerinde kıvrılmış bir yılan figürü bulunan bir anıt mezardır.

vadisindeki ünlü Yılanlı Mezar'a benzeyen fantastik, konik bir anıt olduğu görülüyordu.

Dağlardan karanın içlerine doğru uçtuğumuzda, kentin yamaçlar boyunca uzunluğunun sonsuz olmasına karşın, genişliğinin sınırsız olmadığını gördük. Otuz milden sonra grotesk taş binalar azalmaya başladı ve on mil daha gittiğimizde bilinçle yapılmış hiçbir yapının bulunmadığı ayak basılmamış ıssız topraklara ulaştık. Nehir yatağı kentin ötesinde geniş bir oyuk olarak göze çarpıyor, daha engebeli bir hal almış olan arazi hafifçe yükselerek batıya doğru uzanan sisin içinde kayboluyordu.

Şu ana kadar yere inmemiştik, ancak bu korkunç yapılardan bazılarına girmeyi denemeden yayladan ayrılmak olacak şey değildi. Bu yüzden, aştığımız geçide yakın düzgün bir yer aramaya, uçağı oraya indirdikten sonra yaya olarak araştırma yapmaya karar verdik. Bu kademeli yamaçların kalıntılarla dolu görünmesine karşın daha alçaktan uçtuğumuzda, çok geçmeden, inmeye uygun çok sayıda yer bulunduğunu gördük. Yeniden ha valanınca dağları aşarak kampa dönecek olmamız nedeniyle geçide en yakın olan, sert karlarla kaplı, düzgün, engelsiz ve çabuk kalkışa uygun bir yeri seçerek saat 12.30 civarında buraya indik.

Çok kısa bir süre kalacak olduğumuz için ve bu yükseklikte sert rüzgârlar bulunmadığından uçağı bir kar yığınıyla korumak gerekli görünmüyordu; bu yüzden sadece iniş kayaklarını emniyete almakla ve mekanizmanın yaşamsal öneme sahip parçalarını soğuğa karşı korumakla yetindik. Yaya olarak yapacağımız yolculuk için uçuş sırasında giydiğimiz en kalın kürkleri çıkardık ve yanımıza cep pusulası, fotoğraf makinesi, hafif erzak, bol miktarda defter ve kâğıt, madenci çekici ve keskisi, numune torbaları, bir kangal halat ve yedek pilleriyle birlikte güçlü bir elektrikli fenerden oluşan araç gereç aldık; tüm bunlar, yere inme şansına sahip olursak, fotoğraf çekip, resim ve topoğrafik haritalar çizelim, çıplak bir yamaçtan, mostradan veya mağaralardan numuneler alabilelim diye uçağa yüklenmişti. İçine girmeyi başara bileceğimiz bir labirentte geçtiğimiz yolları işaretlemek amacıyla belirli aralıklarla küçük parçalar halinde yere

bırakmak için, yırtıp boş bir numune torbasına koyabileceğimiz kadar yedek kâğıdımız vardı allahtan. Alışıldık kaya çentme yöntemi yerine bu çabuk ve kolay yöntemin uygulanmasına elverişli esintisiz bir mağara sistemiyle karşılaşabiliriz düşüncesiyle bunları yanımızda getirmiştik.

Kabuk bağlamış karın üzerinde sakınımla yüreyerek, yanardöner batı göğünde olduğundan daha korkutucu gözüken görkemli taş labirente doğru ilerlerken, dört saat önce havsalanın almakta zorlandığı o geçidi geçerken hissettiğimize benzer, her an bir mucizeyle burun buruna gelecekmişiz gibi yoğun duygular içindeydik. Bir set gibi uzanan dorukların sakladığı gizleri gözlerimizle görmüş olduğumuz doğruydu, ama bilinçli varlıklar tarafından belki milyonlarca yıl önce –daha hiçbir insan ırkı ortaya çıkmadan önce– yükseltilen bu duvarların arasına girmek yine de çok korkunçtu ve akla kozmik anormallikleri getiriyordu. Bu yükseklikteki havanın seyrekliği yürümeyi oldukça zorlaştırıyor olmakla birlikte, Danforth'la ben kendimizi oldukça iyi ve karşımıza çıkabilecek her görevi yerine getirebilecek gibi hissediyorduk. Kar seviyesine kadar aşınmış şekilsiz bir kalıntıya ulaşmak yalnızca birkaç adımımızı aldı, elli altmış metre kadar aşağıda beş köşeli dev şeklini tamamen korumuş, duvar yüksekliği 3 metre ile 3,5 metre arasında değişiklikler gösteren çatısız bir sur vardı. Bu sura doğru yöneldik ve sonunda aşınmış, harçsız dev bloklarına dokunduğumuzda, normal olarak bizim türürnüze kapalı olan unutulmuş çağlarla benzeri görülmedik, günah dolu bir bağkurmuş olduğumuz duygusuna kapıldık.

Uçları arasındaki mesafe yaklaşık olarak 90–100 metre gelen yıldız biçimli bu sur, ortalama 1,5 m x 2 m'lik düzensiz boyutlarda Jurasik kumtaşı bloklarından inşa edilmişti. Yıldızın uçları ile iç köşesi arasında düzgün bir simetriyle ve buz seviyesinden 120 cm kadar yükseklikte yer alan 120 cm eninde, 150 cm yüksekliğinde bir dizi kemerli mazgal deliği ya da pencere vardı. Bu deliklerden baktığımızda duvar kalınlığının tam bir buçuk metre olduğunu, yapının içinde bölmeler kalmamış olduğunu, iç duvarlarda şeritler halinde oyma ya da yarım kabartma süslerin izleri bulunduğunu gördük; bu ya da buna benzer surlar

üzerinde uçarken daha önceden kestirmiş olduğumuz şeylerdi bunlar. Başlangıçta bunların alt bölümleri de varolmuş olmalıydı, ama böylesi şeylerin izi derin buz ve kar tabakası tarafından tamamen örtülmüştü.

Pencerelerden birinden sürünerek içeri girdik ve neredeyse silinmiş duvar resimlerini hiçbir sonuç elde edemeden çözmeye çalıştık, ama buz tutmuş zemini kazmaya kalkışmadık. Uçuşumuz sırasında asıl kentte birçok binanın daha az buza-boğulmuş olduğunu görmüştük, dolayısıyla, hâlâ çatısı bulunan binalara girecek olursak duvarların gerçek toprak zemine kadar indiği buzsuz iç mekânlar bulabilirdik. Suru terk etmeden önce dikkatle fotoğraflarını çektik ve harçsız kocaman taşlardan işçiliğini tam bir şaşkınlıkla inceledik. Pabodie keşke burada olsaydı diye düşündük; çünkü onun mühendislik bilgisi, kentin dağın eteklerine kurulduğu inanılmayacak kadar eski zamanlarda bu dev kaya bloklarının nasıl indirilip kaldırıldığı konusunda tahminde bulunmamıza yardımcı olabilirdi.

Ardımız sıra gökyüzüne doğru yükselen dorukların arasında rüzgâr büyük bir vahşetle çığlık çığlığa eserken asıl kente doğru, ayrıntıları hiçbir zaman belleğimden silinmeyecek yarım millik bir yürüyüş yaptık yokuş aşağı. Bizim dışımızda biri böylesi bir görsel efekti ancak fantastikkarabasanlarda tasavvur edebilirdi. Batının fokurdayan buharlarıyla aramızda koyu renkli taş kulelerin korkunç karmaşası uzanıyor; bakış açımız değiştikçe sıradışı[79], inanılmaz biçimleri üzerimizde yepyeni etkiler yaratıyordu. Elle tutulur taşlardan bir seraptı bu ve fotoğraflar olmasaydı, böyle bir şeyin olabileceğinden hâlâ kuşkulanıyor olurdum. Taş işçiliği genel olarak incelemiş olduğumuz surunkiyle aynıydı, ama bu işçiliğin kent içerisinde sergilediği aşırı gösterişli biçimler tarif edilebilecek gibi değildi.

Resimler bile buranın bitmez tükenmez tuhaflıklarının, sonsuz çeşitliliğinin, doğadışı büyüklüğünün ve mutlak yabancılığının birkaç örneğini vermekten öteye gitmiyor. Eukleides'in bile ad bulmakta zorlanacağı geometrik biçimler –çeşitli eğim-

79) Outré (Fr.): Alışılmış ve doğru kabul edilen şeylerin sınırı dışında, alışılmadık, eksantrik, sıradışı, abartılı.

lerde düzlemlerle kesilmiş, her dereceden düzensizlikler içeren koniler, her türden kışkırtıcı orantısızlıklarda taraçalar, tuhaf şişkinlikleri olan dikilitaşlar, tuhaf gruplar halinde kırık sütunlar ve çılgınca grotesk beş köşeli ya da beş sırtlı düzenlemeler– vardı. Yaklaştıkça buz tabakasının saydam kısımlarının altını görebiliyor ve şuraya buraya çılgınca serpiştirilmiş çeşitli yüksekliklerdeki yapıları birleştiren boru şeklindeki taş köprüleri seçebiliyorduk. Düzenli caddelerden eser yoktu, tek düzenli geniş açıklık, dağlardan kente doğru akmış olmasından kuşkulanılamayacak eski nehrin bir mil kadar solumuzdaki yatağıydı.

Dürbünlerimiz, neredeyse silinmiş oymalar ve küme küme noktalardan oluşan dekoratif şeritlerin binaların dışında yaygın bir şekilde bulunduğunu gösterdi ve çatılarla kulelerin çoğunun tepesinin yok olmuş olmasına karşın kentin bir zamanlar neye benzediğini hemen hemen gözümüzde canlandırabildik. Kentin genel olarak, kıvrılıp bükülen birbirine girmiş daracık yolların ve patikaların bir labirenti olduğu söylenebilirdi; bunların hepsi derin kanyonlar, bazılarıysa üzerlerinde çıkıntı yapan taşlar ya da kemer oluşturan köprüler yüzünden neredeyse tünel gibiydiler. Altımızda uzanan kent şimdi, kuzey ucunda kutbun alçak, kızılımsı öğleden sonra güneşinin parlamaya çalıştığı batı yönündeki sisin içinde bir hayal gibi beliriyor ve güneşin bir anlığına daha yoğun bir engelle karşılaşmasıyla ortalığın geçici olarak kararmasının yarattığı etki, betimlemeyi asla aklımdan bile geçiremeyeceğim daha tehditkâr bir hal alıyordu. Ardımızdaki yüksek dağ geçitlerinde esen, hissetmediğimiz rüzgârın uluması ve ıslığı bile sanki kasten daha kötücül bir niteliğe bürünüyordu. Kente doğru inişimizin son aşaması alışılmadık derecede sarp ve çetindi; eğimin değiştiği kenardaki çıkıntılı bir kaya, burada bir zamanlar yapay bir taraça bulunduğunu düşünmemize yol açtı. Buzun altında merdiven basamakları ya da buna benzer bir şeylerin bulunduğuna inanıyorduk.

Sonunda, devrilmiş taş blokların üzerinden atlayarak, insanda cüce olduğu duygusu uyandıran yüksek harap duvarlara bu kadar yakın olmanın verdiği eziklikle, kente girdiğimizde öyle duygulara kapıldık ki, kendimize nasıl hâkim olduk şaşıyorum. Danforth son derece gergindi; kamptaki dehşetle ilgili –daha

çok, karabasanı andıran eski çağların bu hastalıklı kalıntılarının bazı özelliklerinin bize dayattığı bazı sonuçları paylaşmamak elimden gelmediği için beni gücendiren– ipe sapa gelmez tahminler yürütmeye başlamıştı. Bu tahminler onun hayalgücü üzerinde de etkili oluyordu; yıkıntılarla dolu ara sokaklardan birinin keskin bir dirsek yaptığı bir yerde, zeminde hiç hoşuna gitmeyen belli belirsiz izler gördüğünde ısrar ediyor, bir başka yerde durarak nereden geldiği belli olmayan hayali, hafif bir sesi –dağdaki mağaralardaki rüzgârın sesinden pek de farklı olmamakla birlikte, yine de rahatsız edecek kadar farklı, boğuk müzikal bir ıslık sesi olduğunu söylediği – bir sesi dinliyordu. Çevrede görülebilen mimariye ve resimleri seçilebilen birkaç duvar süslemesine egemen olan beş köşelilik, aklımıza ister istemez uğursuz şeyler getiriyor ve kutsallıktan uzak bu yeri inşa ederek içinde oturan ilkel varlıklarla ilgili bilinçaltımızda kesin korkuların uyanmasına yol açıyordu.

Ama bilim aşkımız ve ruhumuzdaki maceracılık tamamen ölmemişti; alışkanlıkla, hiç düşünmeden duvarlardaki tüm farklı kaya tiplerinden çenterek numune almaya başladık. Burann yaşıyla ilgili daha doğru sonuçlara ulaşabilmek için eksiksiz tüm kayalardan numune toplamak istiyorduk. Büyük dış-duvarlardaki bloklardan hiçbiri Jurasik ve Komançiyen dönemlerden daha eski görünmüyordu ve burada bulunan taşlardan hiçbiri *Pliosen çağdan*[80] *daha yeni değildi. En az* 500 000 yıl, belki de çok daha uzun süre hüküm sürmüş ölümün içerisinde dolaşmakta olduğumuz kesindi.

Taş gölgeleriyle alacakaranlık bu labirentte ilerlerken, binaların içlerini incelemek ve giriş olanağı var mı yok mu diye bakmak için her açıklığın önünde duruyorduk. Bu açıklıklardan bazıları ulaşamayacağımız yerlerde bulunurken, bazıları da tepedeki sur gibi, buzun istilasına uğramış, çatısız, çıplak harabelere çıkıyordu. Bir tanesi, geniş ve davetkâr olmasına karşın, hiçbir iniş olanağı bulunmayan dipsiz bir uçuruma açılıyordu. Ara sıra, sağlam kalmış bir kepengin taşlaşmış ahşabını inceleme fırsatını buluyor, hâlâ seçilebilen damarlarının düşündürdü-

80) Pliocene age (doğrusu Pliocene epoch), 7 milyon-2,5 milyon yıl öncesi.

ğü inanılmaz eskiliğinden hayrete düşüyorduk. Bunlar, Mezozoik kabuksuz tohumlular ve kozalaklılar sınıfından –özellikle Kretase cycadlarından[81]–, Tersiyer palmiye ve kapalıtohumlular sınıfından bitkilerden yapılmış olmalıydı. Pliosen çağdan daha sonraki çağlara ilişkin hiçbirşey bulamadık. Kenarlarında çoktan kaybolmuş tuhaf menteşelerin izleri bulunan kepenklerin yerlerine yerleştirilme yöntemlerinde değişiklikler görülüyordu; bazıları meyilli pevazların iç tarafına, bazıları da dış tarafına yerleştirilmişti. Yerlerine takozla sıkıştırılmış ve böylece muhtemelen paslanmış olan eski metalik menteşelerinden daha uzun ömürlü olmuşa benziyorlardı.

Bir süre sonra, tepesi zarar görmemiş beş-sırtlı dev bir konin şişkin bölümündeki taş zeminli, iyi durumda, geniş bir odaya açılan bir dizi pencereyle karşılaştık; ancak pencereler odaya halatsız inilemeyecek kadar yüksekteydiler. Yanımızda halat vardı ama, mecbur kalmadıkça –kalbi yoran seyreltik yayla havasında– bu altı metrelik inişin zahmetine katlanmak niyetinde değildik. Bu büyük oda bir salon veya bir tür toplantı odası olmalıydı. Elektrik fenerlerimiz duvarları çepeçevre dolaşan iki geniş bant halinde göz alıcı, farklı, şaşırtıcı oymaların varlığını gösterdi; bu iki bantın arasında çiçek ve yaprak desenleriyle süslenmiş aynı genişlikte üçüncü bir bant bulunuyordu. İçine daha kolay girebileceğimiz bir yer bulamazsak geri dönmek düşüncesiyle bu noktayı dikkatle not ettik.

Ama en sonunda tam istediğimiz gibi bir girişle karşılaştık; dar bir sokağın bir tarafından öteki tarafına buzun şu anki seviyesinin bir buçuk metre yukarısından geçen bir hava köprüsünün iki metre genişliğinde, üç metre yüksekliğindeki girişi olan bir kemeraltı yolu. Bu kemeraltı yolları doğal olarak üst katların zeminleriyle aynı seviyede bulunuyordu ve şimdi karşılaştığımız geçidin açıldığı zemin de sağlam durumdaydı. Böylece içine girebildiğimiz bina, sol tarafımızda yer alan ve batıya doğru bakan bir dizi dikdörtgen taraçadan oluşuyordu. Dar sokağın öte tarafında, kemeraltı yolunun açıldığı yerde pencereleri bulunmayan ve girişin üç metre kadar yukarısında tuhaf bir şiş-

81) Palmiyeye benzer, eğreltiotu gibi yapraklı ilkel tropikal bir bitki.

kinliği olan harap silindirik bir yapı vardı. İçi zifiri karanlıktı; kemeraltı yolu sanki sonsuz derinlikte bir kuyuya açılıyordu.

Bir yığın oluşturan döküntüler, soldaki büyük binaya girişi iki misli kolaylaştırmıştı, ama yine de, çoktandıraradığımız bu şansı kullanmada bir an duraksadık. Çünkü, esrarın bu arkaik ağına girmiş bulunuyor olsak da, iğrençliğini giderek daha açıkça kavradığımız müthiş eski bir dünyanın sapasağlam ayakta kalmayı başarmış bir binasına girmek yeni bir kararlılığı gerektiriyordu. Ama sonunda ileri atılarak açık kapı aralığına yığılmış molozların üzerine tırmandık. Öte yandaki zemin kocaman arduvaz taşlardan döşenmişti ve oymalarla süslenmiş uzun, yüksek bir koridorun başlangıcını oluşturduğu görülüyordu.

Buraya açılan birçok kemerli yolu görüp, içerideki iç içe odaların ne kadar karmaşık olabileceğini düşününce geçtiğimiz yolları kâğıt parçaları bırakarak işaretleme zamanının geldiğine karar verdik. Şimdiye kadar pusulamız ve ardımızdaki kulelerin arasından zaman zaman gözüken yüksek sıradağlar yolumuzu yitirmemizin önüne geçmeye yetmişti, ama artık bunun yerini yapay bir yöntemin alması gerekiyordu. Buna göre, yedek kâğıtlarımızı uygun büyüklükte parçalar halinde yırttık ve Danforth'un taşıyacağı bir torbaya koyarak emniyet kurallarına uygun olarak tutumlu kullanmaya hazırlandık. Bu çok eski taş duvarlar arasında güçlü bir hava akımı görülmediğinden, bu yöntem yolumuzu şaşırmaktan muhtemelen bizi koruyacaktı. Eğer esinti çıkacak olursa, ya da kâğıt stoğumuz tükenmeye yüz tutarsa çok daha zahmetli ve zaman kaybettirici de olsa çok daha güvenli olan kayaları çentme yöntemine başvurabilirdik elbette.

Önümüzde ne kadar büyük bir alanın uzanmakta olduğunu denemeden kestirmenin olanağı yoktu. Binaların birbirlerine yakınlığı ve aralarındaki sık bağlantılar, çöküntülerin tıkadığı veya jeolojik hareketler sonucu yarılmış olanlar dışında buz altındaki köprülerden bir diğerine geçmemizi olanaklı kılıyordu, çünkü buz bu büyük yapıların içine çok az nüfuz etmişti. Buzun saydam olduğu hemen hemen bütün bölgeler, sanki buzdan bir tabaka gelip alt kısımlarında kristalleninceye kadar kent bu durumda terk edilmiş gibi, pancurları sıkı sıkıya örtük

pencerelerin varlığını gösteriyordu. Gerçekten de insan, bu yerin karanlık uzak bir geçmişte ansızın bir felakete uğramış, hatta yavaş yavaş çürümüş olmasından çok, kapı ve pencereleri kapatılarak terk edilmiş olduğu gibi tuhaf bir izlenime kapılıyordu. Adsız bir halk buzların ilerleyişini önceden görerek daha güvenli bir yer aramak için burayı topluca terk mi etmişti? Buradaki buz tabakasının oluşumuna eşlik eden fiziksel ve coğrafi koşulların kesin olarak belirlenmesini sonraya bırakmak zorundaydık. Şu anda görmekte olduğumuz bu oluşumdan belki biriken karların yarattığı basınç, belki nehrin taşması, belki de büyük sıradağlardaki eski bir barajın patlamış olması sorumluydu. Bu yerle ilgili olarak insanın aklına neler gelmiyor ki?

VI

Milyarlarca yıldır ölü taş duvarların karanlık labirentinde, çok ama çok uzun bir zamandan sonra ilk defa insanoğlunun ayak sesleriyle çınlayan, eski gizemlerin bu iğrenç ininde yaptığımız gezintinin ayrıntılarıyla anlatılması sıkıcı olacaktır. Bu, tüm duvarlarda bulunan oymaların incelenmesinin ortaya çıkardığı korkunç dram yüzünden özellikle doğru. Bu oymaların flaş kullanarak çektiğimiz fotoğrafları, şu anda açıklamaya çalıştığımız gerçekleri kanıtlamada çok işe yarayacaktır; yanımızda daha fazla film bulunmamasına ne kadar hayıflansak azdır. Böylece, bütün filmlerimizi tükettikten sonra, gözümüze çarpan bazı özellikleri defterimize kabaca çizdik.

İçine girdiğimiz bina çok büyük ve ince ince işlenmiş bir binaydı; isimsiz jeolojik geçmişin mimarisi konusunda bize oldukça fikir verdi. İç bölmeler dış-duvarlar kadar kalın değildi ama, alt kısımları çok iyi korunmuştu. Tüm yapı, zemin seviyesinde tuhaf bir şekilde düzensiz farklar içeren bir karmaşıklıktaydı ve ardımızda bıraktığımız kâğıt parçaları olmasaydı daha başlangıçta kaybolmuş olurduk. Her şeyden önce, daha fazla aşınmış olan üst tarafları keşfetmeye karar verdik ve labirentte otuz metre kadar yukarı, en üstteki karla dolu, harap odaların kutup göğüne açıldığı yere tırmandık. Tırmanışı enine

yivli, dik taş rampalardan ya da her tarafı merdiven işlevi gören eğimli düzlemlerden yararlanarak gerçekleştirdik. Beş köşeli yıldızlardan, üçgenlere ve mükemmel küplere kadar akla gelebilecek her şekil ve oranlarda odalarla karşılaştık. Daha geniş birçok oda olmasına karşın genel olarak tabanlarının ortalama 9 m x 9 m, yüksekliklerinin de 6 m olduğu rahatça söylenebilirdi. Üst kısımları ve buz seviyesini dikkatle inceledikten sonra, kat kat aşağıya, buzun altında kalan yere indik ve kendimizi bu binanın dışında sonsuzca uzanan birbirine bağlı odalar ve geçitlerden oluşan bir labirentte bulduk. Çevremizdeki her şeyin dev boyutlarda oluşu insanı eziyordu; bu korkunç eski duvarların hatlarında, boyutlarında, orantılarında, süslemelerinde ve mimarisindeki farklarda belli belirsiz ama son derece insanlıkdışı bir şeyler vardı. Çok geçmeden oymaların, bu anormal kentin milyonlarca yıllık bir kent olduğunu ortaya çıkardığını anladık.

Koca koca taş kütlelerinin anormal bir şekilde dengeye getirilip ayarlanmasının altında yatan mühendislik ilkelerini anlayamamış olsak da, kemerlerin işlevine fazlasıyla bel bağlanmış olduğu açıkça belliydi. İçine girdiğimiz odalarda taşınabilir hiçbir eşya yoktu; bu durum, kentin bilerek terk edilmiş olduğu yönündeki kanımızı pekiştiriyordu. Asıl süsleme ögesi, neredeyse genel bir nitelik kazanmış olan duvar oymalarıydı; bu oymalar, aralarında geometrik süslemelerle dolu aynı genişlikte başka şeritlerle döşemeden tavana kadar dizilmiş birer metrelik yatay şeritler halinde uzanıyordu. Bu düzenleme kuralının istisnaları yok değildi ama, asıl olan bu tür düzenlemeydi. Yine de, geometrik desenlerle süslü şeritlerden biri içerisine gömülmüş tuhaf desenli nokta gruplarını içeren kabartma tabletlere rastlanıyordu yer yer.

Tekniğin, insan ırkının bilinen sanat akımlarına tamamen yabancı olmasına karşın, son derece olgunlaşmış ve ileri bir estetik düzeye ulaşmış olduğunu çok geçmeden gördük. Bugüne kadar gördüğüm hiçbir oyma, zarafet bakımından bunların eline su dökemezdi. Oymaların olağanüstü büyüklüğüne karşın, bitki ve hayvan yaşamının en ufak ayrıntıları şaşırtıcı ustalıkla işlenmişti; geleneksel desenler ise karmaşıklıklarıyla birer

harikaydılar. Geometrik süsler, matematiğin ilkelerinden büyük oranda yararlanıldığını gösteriyordu ve beş sayısını temel alan anlaşılmaz simetrikeğrilerden ve köşelerden oluşuyordu. Resimli şeritler oldukça biçimci bir geleneği izliyordu ve kendine has tuhaf bir perspektifi vardı; ama araya giren uzun jeolojik dönemlere karşın yine de bizi derinden etkileyen bir sanat gücüne sahipti. Tasarım yöntemleri iki boyutlu kesit alanlarının benzersiz bir şekilde yan yana getirilmesi esasına dayanıyor ve eskinin bilinen hiçbir ırkının sahip olmadığı bir analitik psikolojiyi dışa vuruyordu. Bu sanatı, müzelerimizde sergilenmekte olan hiçbir sanat akımıyla karşılaştırmaya kalkışmanın yararı yok. Çektiğimiz fotoğrafları görenler en yakın benzerliği, muhtemelen, en cüretkâr fütüristlerin bazı acayip fikirlerinde bulacaklardır.

Geometrik süslemelerin oyma yaprakları, derinliği, aşınmamış duvarlarda 2,5 santimetre ile 5 santimetre arasında değişen çizgilerden oluşuyordu. Bilinmeyen çok eski bir dilde yazılar olması gereken nokta gruplarını içeren tabletlerin derinliği 4 santimetre kadardı, noktalar ise bir santimetre kadar daha derindi. Resimşeritleri, zeminleri duvar yüzeyinden beş santimetre kadar çukur olan havşalı alçak rölyefler şeklindeydi Aradan geçen çok uzun yılların boya namına ne varsa bozup dökmüş olmasına karşın, yine de bazılarında daha önce renkli olduklarını gösteren izler görülebiliyordu. İnsan bu mükemmel tekniği inceledikçe, hayranlığı artıyordu. Sanatçıların kurallara sıkı sıkıya bağlılıklarının ardında ayrıntılı ve titiz gözlem yapma yetenekleriyle çizgi çizmedeki ustalıkları görülebiliyordu ve kuralların kendisi, elbette, resmedilen her nesnenin gerçek özünü ve en önemli farklılıklarını simgelemeye ve vurgulamaya hizmet ediyordu. Farkına varabildiklerimizin dışında bizim algılayamadığımız başka mükemmelliklerin de bulunduğunu hissediyorduk. Şurada buradagörülen bazı üslup izleri, ancakdaha farklı bir aklın, daha yetkin ve daha farklı duygu organlarının anlamlandırabileceği gizli sembol ve dürtülerin belli belirsiz ipuçlarını veriyordu.

Oymaların konusu yaşamlarının çoktan yok olmuş dönemleriyle ilgiliydi ve tarihlerinin büyük bir bölümünü kapsı-

yordu. Oymaları bizim için bu kadar aydınlatıcı kılan, fotoğraflarını ve elle çizilen kopyalarını her şeyin üstünde tutmamıza yol açan –büyük bir şans eseri olarak bizim de çok işimize yarayan– şey, bu ilkel ırkın tarihe tutku derecesinde düşkün olmasıydı. Bazı odalardaki haritalar, astronomi çizelgeleri ve daha başka büyük ölçekli bilimsel çizimler, bu odaların hâkim süsleme tarzını değiştiriyordu. Bu çizimler, resimli frizlerden ve oda duvarlarının alt bölümlerindeki süslemelerden çıkardığımız sonuçları hiç kuşkuya yer bırakmayacak şekilde doğruluyordu. Ortaya çıkan gerçeklere üstü kapalı bir şekilde dokunurken, anlattıklarımın bana inananları uyarmak yerinde onların meraklarını kamçılamamasını ummaktan başka elimden bir şey gelmiyor. İnsanların cesaretini kırmak amacıyla yaptığım uyarıların, onlardan birini bu ölüm ve dehşet ülkesine çekmesi çok trajik olurdu.

Bu oymalı duvarları, yüksek pencereler ve üç buçuk metre yüksekliğinde masif kapılar kesiyordu; kapıların ve pencerelerin bazılarında asıl kapı ve pencerelerin –özenle işlenip parlatılmış– taşlaşmış tahtalarından bulunduğu görülüyordu. Bütün metal kısımlar çoktan yok olmuştu, ama kapılardan bazıları yerlerinde duruyordu ve bir odadan diğerine geçerken onları zorlayıp açmamız gerekiyordu. Tuhaf saydam camları olan elips biçimi pencere çerçeveleri, az sayıda da olsa, şurada burada kalmıştı. Ayrıca duvarların içinde çok sayıda kocaman oyuklar vardı; bunların çoğu boştu, ama bazılarında yeşil sabuntaşından oyulmuş kırık ya da götürülmeye değer bulunmamış garip şeyler vardı. Diğer deliklerin –oymaların düşündürdüğü türden– ısıtma, aydınlatma gibi çoktan kayıplara karışmış mekanik tesisata ilişkin olduğuna hiç kuşku yoktu. Tavanlar genellikle süssüzdü, ama zaman zaman, çoğu artık düşmüş olan yeşil sabuntaşı ve daha başka türden fayans kakılmış olanlara da rastlanıyordu. Zeminlerde sade taş işçiliği ağırlıklı olmakla birlikte, bu tür fayansla döşenmiş zeminler de vardı.

Söylediğim gibi, ortada mobilya ya da taşınabilir hiçbir eşya yoktu, ama oymalar bu mezarı andıran, yankılı odaları bir zamanlar dolduran tuhaf aygıtlar hakkında yeterince açık bir fikir veriyordu. Buz tabakasının üzerinde kalan odaların zeminleri

genellikle kalın bir moloz ve döküntü yığınıyla kaplıydı, ama aşağı doğru indikçe döküntülerin miktarı azalıyordu. Alt katlardaki bazı oda ve koridorlarda kumla karışık bir tozdan ve eski kabuklardan fazlası bulunmazken, bazı bölgelerin daha yeni süpürülüp temizlenmişçesine tekinsiz bir havası vardı. Duvarların yarıldığı ya da göçtüğü yerlerde alt kattaki odaların da üst kattakiler kadar çer çöple dolu olduğunu söylemeye gerek bile yok. Uçaktan gördüğümüz diğer binalarda olduğu gibi burada da, tam ortada bulunan bir avlu, iç mekânları büsbütün karanlıkta kalmaktan kurtarıyordu; bu yüzden üst katlardayken, oymaların ayrıntılarını incelemekdışında, elektrikfenerlerimizi nadiren kullanmak zorunda kaldık. Ama buz örtüsünün altında, alacakaranlık koyulaşıyor ve bir labirenti andıran alt katların büyük bir bölümü zifiri bir karanlığa gömülüyordu.

Milyarlarca yıldır sessiz olan bu insanlıkdışı duvarların labirentindeilerlerken aklımıza hücum eden düşünceler ve hissettiğimiz duygularla ilgili eksik de olsa bir fikir edinebilmek için, kararsız ruhsal durumlar, anılar ve izlenimlerin son derece şaşırtıcı bir karmaşasını göz önüne getirmekgerekir. Bu yerin sadece korkunç eskiliği ve mutlak ıssızlığı bile duyarlı bir insanı bunaltmaya yeterdi; buna bir de kampta gördüğümüz açıklanamaz dehşeti ve bizi çevreleyen duvarlardaki korkunç oymalardan çıkardığımız sonuçları ekleyin. Oymaların, hiçbir yanlış yorumlamaya yer bırakmayacak kadar iyi durumda bulunduğu bir kesidine geldiğimiz an, kısa bir inceleme iğrenç hakikati – birbirimize çıtlatmaktan özenle kaçınmış olmamıza karşın daha önce Danforth'un da benim de kuşkulanmamış olduğumuzu söylemenin fazlasıyla saflık olacağı hakikati– anlamamıza yetti. Milyonlarca yıl önce, insanın ataları henüz ilkel memelilerken ve kocaman dinozorlar Avrupa ve Asya'nın tropik bozkırlarında dolaşırken, bu korkunç ölü kenti inşa eden ve içinde yaşayan varlıkların ne menem şeyler olduğu hakkında aklımızı esirgeyecek hiçbir kuşkuya yer kalmamıştı.

Daha önceleri umutsuz bir alternatife sarılarak her tarafta görülen beş köşeli motifin, tıpkı Girit'teki Minos uygarlığının kutsal boğayı, Mısırlıların bokböceğini, Romalıların kurdu ve kartalı ve çeşitli vahşi kabilelerin seçilmiş bir totem-hayvanı

yüceltikleri gibi sadece beş köşeliliği çok açık bir şekilde somutlaştıran doğal bir Arkeen nesnenin kültürel ya da dinsel olarak yüceltilmesi olduğu fikrinde –her birimiz kendi kendimize– ısrar etmiştik. Şimdi artık biricik sığınağımızdan yoksun kalmış ve bu sayfaların okuyucularının çoktan tahmin ettikleri akla zarar gerçeklikle yüzleşmek zorunda kalmıştık. Şu anda bile yazıya geçirmeye pek dayanacak gibi değilim, ama kimbilir belki de bunu yapmam gerekmez.

İnsanın içini korkuyla dolduran bu duvarları dinozorlar çağında yükselten ve içinde yaşayan şeyler elbette dinozorlar değil, çok daha fena şeylerdi. Önemsiz yaratıklar olan dinozorlar yeni ve neredeyse beyinsizdiler –oysa kenti inşa edenler akıllı ve eskiydiler ve neredeyse milyar yıl önceki kayalar –dünya üzerindeki yaşamın hücre düzeyini aşmadığı bir dönemdeki kayalar– dünya üzerinde gerçek yaşam başlamadan önceki kayalar üzerinde birtakım izler bırakmışlardı. Onlar bu yaşamın yaratıcıları ve köleleştiricileriydiler ve Pnakotic Elyazmaları'yla *Necronomicon*'un korku içinde ima ettiği eski korkunç efsanelerin kaynağı olduklarına hiç kuşku yoktu. Onlar, dünyanın henüz genç bir gezegen olduğu dönemde yıldızlardan süzülerek gelen –tözlerini yabancı bir evrimin biçimlendirdiği ve güçleri bu gezegenin yetiştirdiği her şeyden üstün varlıklar olan– "Yüce Eskiler"di. Daha evvelki gün onların milyonlarca yıllık fosilleşmiş parçalarına bakmış olduğumuzu zavallı Lake ile arkadaşlarınınsa onların eksiksiz bedenlerini görmüş olduklarını düşünmek...

İnsanlıköncesi yaşamın bu korkunç evresi hakkında öğrendiklerimizi sırasıyla anlatmam elbette olanaklı değil. Ortaya çıkardığımız bazı gerçeklerin yarattığı sarsıntı yüzünden kendimizi toparlamamız uzunca bir süre aldı ve sistemli bir araştırmaya başladığımızda saat öğleden sonra tam üçtü. İçine girdiğimiz binanın duvarlarındaki oymalar, jeolojik, biyolojik ve astronomik özelliklerine bakılırsa oldukça yakın tarihliydi –belki iki milyon yıllık– ve buz tabakası altındaki köprülerden geçtiğimiz daha eski binalardaki oymalara göre dekadan denilebilecek bir sanatı temsil ediyordu. Yekpare taştan yontulmuş bir bina kırk, belki de elli milyon yıl önce –Alt Eosen veya Üst Kretase

çağında– yapılmışa benziyordu ve sanatsal değeri, bir tek istisna ile, gördüğümüz her şeyi geride bırakan yarım-kabartmaları vardı. Bu istisnanın, incelediğimiz en eski yapı olduğundan hiç kuşkuya düştüğümüz olmadı.

Yakında halka sunulacak olan fotoğrafların desteği olmasaydı, deli diye akıl hastanesine kapatılmak korkusuyla bulduğum şeyleri ve bunlardan çıkardığım sonuçları anlatmaya çekinirdim. Bu bölük pörçük öykünün ilk bölümleri –yıldız başlı varlıkların dünyaya gelmeden önce, başka gezegenlerde, başka galaksilerde ve başka evrenlerdeki yaşamına ilişkin bölümler– elbette bu varlıkların kendi fantastik mitolojileri olarak yorumlanabilir kolaylıkla; ama bazı bölümler matematiğin ve astrofiziğin en son bulgularına öyle tekinsizce benzeyen resim ve çizimler içeriyordu ki, doğrusu ne düşüneceğimi bilemiyorum. En iyisi bırakalım da, yayımlayacağım resimleri görenler karar versin.

Doğal olarak, ne önümüze çıkan herhangi bir oyma grubu öykünün küçük bir bölümünden fazlasını anlatıyordu ne de öykünün çeşitli evrelerine sırasıyla rastladık. Büyük odalardan bazıları, içlerindeki resimler bakımından bağımsız bir birim iken, bazen de bir öykü bir dizi oda ve koridorda sürüp gidiyordu. Harita ve şemaların en iyileri, belki eski toprak seviyesinin de altında bulunan korkunç bir uçurumun –bir türeğitim merkezi olduğundan kuşku duyulamayacak, yaklaşık on sekiz metre yüksekliğinde, kenar uzunluğu altmış metre olan kare şeklinde bir mağaranın– duvarlarında bulunuyordu. Aynı konunun çeşitli oda ve binalarda insanın sinirlerine dokunacak kadar tekrarlandığı görülüyordu; bazı olaylar ve tarihlerinin belirli bölümleri bu binalarda oturanların ya da dekoratörlerin en gözde konuları olmalıydı. Ama bazen aynı izleğin değişik anlatımları tartışmalı konuların açıklığa kavuşturulmasında ve aradaki boşlukların doldurulmasında işe yarıyordu.

Bu kadar kısa bir sürede, bu kadar çok sonuca ulaşabilmiş olmamıza hâlâ şaşarım. Elbette, biz şu anda bile, sadece anahatları anlayabilmiş durumdayız ve anladıklarımızın çoğuna da çektiğimiz fotoğrafları ve yaptığımız çizimleri daha sonra incelediğimizde ulaştık. Danforth'un şu anda içinde bulunduğu ruhsal çöküntünün nedeni bu son incelemenin etkileri –canla-

nan anılar, Danforth'un genel duyarlılığını etkileyen belirsiz izlenimler ve bir an için gördüğümüz, özünü benim de kavrayamadığım o son dehşet sahnesi– olabilir. Ama bu incelemeyi yapmak zorundaydık, çünkü yeterince bilgiye ulaşmadan bir uyarıda bulunamazdık, bu uyarının yapılmasıysa son derece gerekliydi. Karmakarışık zamanların bu bilinmeyen antarktik dünyasında hâlâ varlığını sürdüren bazı etkiler ve yabancı doğal yasalar daha fazla keşif yapılmasının önüne geçilmesini zorunlu kılmaktadır.

VII

Öykünün tamamı, çözülebildiği kadarıyla, yakın bir zamanda Miskatonic Üniversitesi'nin resmi bülteninde yayımlanacaktır. Ben burada sadece en önemli noktalara, o da konudan konuya atlayarak, değinmekle yetineceğim. Efsane ya da her ne iseler, oymalar yıldız başlı şeylerin yeni doğmakta olan, yaşamın henüz başlamadığı dünyaya kozmik uzaydan gelişlerini –onların gelişlerini ve zaman zaman gemilerine binerek uzayda öncü keşfe çıkan birçok başka yabancı varlıkların gelişini– anlatıyordu. Bunlar, öyle anlaşılıyor ki, zarımsı kocaman kanatlarıyla yıldızlararası boşluğu dolduran esiri[82] geçebiliyorlardı – bu, antikiteye meraklı bir meslektaşımın uzun zaman önce, tepe üzerindeki garip yaratıklara ilişkin anlattığı öyküyü garip bir şekilde destekliyordu. Bu yaratıklar oldukça uzun süre deniz altında yaşamış, fantastik kentler kurmuş, bilinmeyen bir enerji ilkesinden yararlanan son derece karmaşık silahlarıyla isimsiz düşmanlarına karşı korkunç bir savaşa girişmişlerdi. En yaygın ve gelişmiş biçimlerini ancak gerektiğinde kullanıyor olsalar da, bilimlerinin ve makine bilgilerinin bugünkü insanın bilgilerini fersah fersah aştığı çok açıktı. Bazı oymalar, diğer gezegenlerde makineleşmiş bir evreden geçtiklerini, ama olumsuz ma-

82) Esir: Ondokuzuncu yüzyıl biliminin Aristoteles'ten hareketle, ışığın boşlukta hareketini açıklayabilmek için başvurduğu kavram; bütün uzayı ve atomlar arasındaki boşluğu doldurduğu kabul edilen kütlesi olmayan ısıyı ve ışığı ileten töz.

nevi sonuçlarını görünce vazgeçtiklerini akla getiriyordu. Organizmalarının olağanüstü dayanıklılığı ve doğal gereksinimlerinin basitliği, imal edilmiş ürünler olmadan ve zaman zaman doğa güçlerine karşı korunma dışında giysilere bile gereksinim duymadan yüksek bir yaylada yaşamalarını mümkün kılmıştı.

Dünyadaki yaşamı, başlangıçta beslenme amacıyla, sonra daha başka amaçlarla –çoktandır bildikleri yöntemlerle malzemelerden yararlanarak– deniz altında yaratmışlardı. Evrensel düşmanlarının yok edilmesinden sonra, sıra daha ayrıntılı deneylere gelmişti. Aynı şeyi diğer gezegenlerde de yapmışlardı; sadece gerekli yiyecekleri üretmekle kalmamış, dokularını ipnotik etki altında her türden geçici organlara dönüştürebilen ve böylece topluluğun ağır işlerini yapan ideal köleler durumundaki bazı çok hücreli protoplazmik kütleler de üretmişlerdi. Bu koyu kıvamlı kütlelerin Abdul Alhazred'in korkunç *Necronomicon*'unda üstü kapalı bir şekilde sözünü ettiği, ama bu Deli Arabın bile, alkaloid içeren bazı bitkileri çiğneyenlerin düşleri dışında yeryüzünde bulunduklarını ileri sürmediği "shoggoth"lar[83] olduğuna hiç kuşku yoktu. Yıldız başlı "Eskiler" bu gezegen üzerinde kendi basit besin maddelerini sentez yoluyla ürettikten ve yeterince shoggoth yetiştirdikten sonra, bazı hücre gruplarının başka türde hayvanlar ve bitkiler biçiminde evrimleşmelerine çeşitli nedenlerle izin verirlerken, başbelası olarak gördükleri varlıkların kökünü kuruttular.

Çok büyük ağırlıkları kaldırabilecek kadar geliştirilebilen shoggothların yardımıyla, deniz altındaki küçük, alçak yapılı kentler büyüyerek, daha sonra karada kurulacak olan kentlerden pek farklı olmayan görkemli taş labirentlere dönüştü. Uyum gösterme yetenekleri çok yüksek olan Eskiler evrenin başka bölgelerinde daha çok karada yaşamış ve karada kent inşa etme konusunda birçok geleneği muhafaza etmiş olmalıydılar. Milyarlarca yıldır ölü olan koridorlarını daha o zaman dikkatle incelediğimiz kent de dahil, duvarları oymalarla süslü bu Pa-

83) Shoggothlar: Bu yaratıklardan ilk defa "Night-Gaunts"da (1929-30) söz edilmiştir. Hemen hemen aynı sıralarda, adı verilmeden "Mound"da (1929-30) geçer.

leojen kentlerin mimarisini inceledikçe, bugüne kadar henüz kendimize bile açıklamaya kalkışmadığımız ilginç bir tesadüften büyük ölçüde etkilendik. Kentteki binaların çağlar önce aşınarak şekilsiz yığınlara dönüşmüş tepeleri yarım kabartmalarda açıkça görülüyordu; bu resimlerde gruplar halinde iğne gibi sivri kuleler, bazı konilerin ve piramitlerin tepelerinde zarif süsler, silindirik sütunların tepelerinde taraklı yatay diskler vardı. Bu görüntü, zavallı Lake'in bahtsız kampına ilk defa yaklaşırken gördüğümüz, böyle bir siluetten binlerce, on binlerce yıldır yoksun bir kentin sırrına erilmez delilik dağları üzerinde gökyüzüne yansıttığı o uğursuz serabın aynısıydı.

Eskiler'in deniz altındaki ve bir bölümünün karaya çıkmasından sonraki yaşamları hakkında ciltler dolusu yazılabilir. Sığ sularda yaşayanlar başlarının üzerindeki beş ana dokunacın uçlarındaki gözleri kullanmaya devam etmiş, oyma ve yazma sanatını oldukça alışıldık bir şekilde icra etmişlerdi – yazıyı sivri uçlu bir gereçle sudan etkilenmeyen parafinli bir yüzey üzerine yazmışlardı. Okyanusun daha derinlerinde yaşayanlar, ışık elde etmek için fosforlu gibi ışıyan ilginç bir organizmadan yararlanmış olmakla beraber, görme işlevini esas olarak başlarının üzerindeki prizmatik sillerle, niteliği anlaşılamayan –gerektiğinde bütün Eskiler'i ışıktan kısmen bağımsız kılan– bir duyu yoluyla sağlamışlardı. Oyma ve yazı biçimleri nesilden nesile büyük değişikliklere uğramıştı; yarım kabartmalardan niteliklerini çıkaramadığımız –belki de ışımayı sağlamak amacıyla– bazı kimyasal kaplama usullerini kullanmaya başlamışlardı. Varlıklar kısmen –yan taraflarında bulunan, denizlalesini andıran kollarla–yüzmek, kısmen de ayağı andıran bir dizi organın bulunduğu alt taraflarındaki dokunaçları sağa sola hareket ettirmek suretiyle denizde yol alıyorlardı. Bazen de katlanabilir yelpazemsi kanatlarından bir ikisinin yardımıyla uzun sıçrayışlar yapabiliyorlardı. Karada genellikle ayağı andıran organlarını kullanıyor, ama ara sıra da kanatlarını kullanarak oldukça yükseklere ya da ötelere uçabiliyorlardı. Denizlalesini andıran kolların uçlarında bulunan çok sayıda dokunaç her türlü sanat ve el işlerinde büyük bir ustalık ve maharet sağlayacak tarzda zarif, esnek, güçlü, hassas ve kas-sinir uyumu bakımından eşsizdi.

Bu şeylerin dayanıklılığı inanılacak gibi değildi. Denizlerin en derin yerlerinin müthiş basıncının bile bunlara hiçbir zararı dokunmuyordu. Şiddetle karşılaşmadıkları sürece çok azı ölüyordu, bu yüzden de çok az mezarlıkları vardı. Diklemesine gömdükleri ölülerinin üzerlerini, üstlerine beş köşeli desenler çizilmiş höyüklerle kapatmış olmaları, oymaların ortaya koyduğu gerçeklerden sonra kendimize gelmek için yeniden durup düşünmemizi gerektirdi. Yaratıklar–Lake'in kuşkulandığı gibi, pterodofitlere benzer şekilde– sporlarla çoğalıyorlardı, ama olağanüstü dayanıklı ve uzun ömürlü olmaları ve yenilenmeye gereksinim duymamaları nedeniyle, sömürgeleştirecek yeni bölgelersöz konusu olmadıkça büyük ölçekte yeni prothallus üretimine yönelmiyorlardı. Gençler çabucak olgunlaşıyor ve bizim düşünebileceğimiz tüm standartların ötesinde bir eğitimden geçiyordu. Entelektüel ve estetik yaşam çok ileri düzeydeydi ve yakında yayımlayacağım monografide daha ayrıntılı bir şekilde betimleyeceğim bir dizi uzun ömürlü gelenek ve kurum yaratmıştı. Bunlar, yaşama alanının deniz ya da kara olmasına göre az çok değişiklik göstermekteydi ama, temelleri ve dayandığı esaslar aynıydı.

Bitkiler gibi, beslenmelerini organik olmayan maddelerden sağlayabiliyor olmakla beraber, büyük ölçüde organik, özellikle de hayvansal besinleri yeğliyorlardı. Deniz altında deniz hayvanlarını çiğ çiğ yerlerken, karada etlerini pişiriyorlardı. Keşif ekibimizin bazı fosilleşmiş kemiklerde izlerini fark ettikleri keskin silahlarla avlanıyor ve sürü besliyorlardı. Çok aşırı olmayan sıcaklıklara mükemmelen dayanıyor ve donmuş suyun altında doğal durumlarında yaşayabiliyorlardı. Ama Pleistosen çağın aşırı soğukları bastırdığında–yaklaşık bir milyon yıl önce– karada yaşayanlar, ölümcül soğuk onları yeniden denizlere sürünceye kadar, yapay ısıtma da dahil özel önlemlere başvurmak zorunda kaldılar. Evrensel boşlukta yaptıkları tarihöncesi uçuşlar için, efsanelerin dediğine göre, bedenlerini bazı kimyasal maddelerle doldurarak yeme, içme, soluk alma gibi şeylere gereksinim duymadıkları gibi, ısıdan da etkilenmez hale gelmişlerdi, ama büyük soğuklar bastırıncaya kadar bu yöntemi çoktan unutmuşlardı. Her halükârda bu yapay durumu, zarar görmeden sonsuza kadar sürdüremezlerdi.

Karı koca yaşamı olmayan, yarı bitkisel yapıdaki Eskiler, memelilerin aile yaşamının biyolojik temellerine sahip değillerdi ama mekânın akılcı kullanımı ilkesinden hareketle ve –aynı evde oturanların meşgale ve eğlencelerine ilişkin resimlerden çıkardığımız kadarıyla– doğuştan kafa denkliği gibi nedenlerle, evlerde örgütlenmiş büyük gruplar halinde yaşıyorlardı. Evlerini döşerlerken bütün eşyayı kocaman odaların ortasına topluyor, bütün duvarları dekorasyon için boş bırakıyorlardı. Karada yaşayanlar aydınlatmayı elektro-kimyasal bir yolla sağlıyorlardı. Hem karadakilerin, hem denizdekilerin tuhaf masaları, sandalyeleri, kafesli silindirik divanları –çünkü dokunaçlarını kapatarak dik bir vaziyette dinleniyor ve uyuyorlardı– ve menteşeyle birbirine tutturulmuş noktalı yüzeylerden oluşan kitapları için rafları vardı.

Yönetim biçimleri, gördüğümüz oymalardan bu konuda kesin bir sonuç çıkarılamasa da, belli ki çok karmaşık ve büyük bir olasılıkla toplumcu nitelikteydi. Yerel ticaret de, farklı kentler arasındaki ticaret de çok gelişmişti; üzerinde yazılar bulunan beş köşeli bazı küçük, yassı fişler para yerine geçiyordu. Keşif ekibimizin bulduğu küçük sabuntaşları böylesi paralar olmalıydı. Esas olarak kentli bir kültürleri olmakla birlikte, bir miktar tarım yapmakta ve büyük çapta hayvan yetiştirmekteydiler. Madencilik ve bir miktar da imalat yapılmaktaydı. Çok sık yolculuk yapıyor olmalarına karşın, ırkın yayılmasını sağlayan sömürgeleştirme hareketleri dışında sürekli göç oldukça seyrek görülüyordu. Yaratıklar, kendi hareketleri için herhangi bir şeyden yararlanmıyorlardı, çünkü karada, havada ve suda Eskiler gibi hareket etmek, oldukça büyük hızlara ulaşmalarına yetiyordu. Ama yükler su altında Shoggothlar tarafından, karadaki yaşamlarının sonraki yıllarında ise, çok ilginç çeşitlilik gösteren ilkel omurgalılar tarafından taşınıyordu.

Bu omurgalılarla çok sayıdaki diğer yaşam biçimleri –karada, denizde ve havada yaşayan hayvanlar ve bitkiler– Eskiler tarafından yaratılan ama dikkat alanları dışında kalan canlı hücrelerin kontrolsüz bir şekilde evrimleşmesinin ürünüydüler. Kontrolsüz bir şekilde gelişmelerine izin verilmişti, çünkü egemen varlıklarla çatışmaya girmemişlerdi. Rahatsızlık veren yaşam biçimleriyse

elbette ki hiç düşünmeden yok edilmişti. En yakın tarihli ve en dekadan oymalarda, karada yaşayanların bazen yiyecek bazen de kendilerini eğlendiren soytarılar olarak kullandıkları ayaklarını sürüyerek yürüyen ve maymunla insana belli belirsiz benzerliği su götürmeyen ilkel bir memeliyi görmek fazlasıyla ilgimizi çekti. Karadaki kentleri kurarken yüksek kulelerin büyük taş blokları paleontolojinin henüz bilmediği kocaman kanatlı pterodaktiller tarafından kaldırılmıştı genellikle.

Eskiler'in çeşitli jeolojik değişimlere ve yer sarsıntılarına karşın hayatta kalmakta gösterdikleri başarı tam bir mucizeydi. Arkeen çağdan daha önce kurulmuş çok az kent kalmış olmakla birlikte, uygarlıklarında ya da tuttukları kayıtların ileri kuşaklara aktarılmasında hiçbir kesinti olmamıştı. Gezegene ilk indikleri yer Antarktika Okyanusu idi ve Ay'ı oluşturan maddenin komşu Pasifik'ten kopmasından kısa bir süre sonra gelmişe benziyorlardı. Oyma haritalardan birine göre o zamanlar bütün gezegen sularla kaplıydı ve çağlar geçtikçe taş kentler Güney Kutbu'ndan uzak bölgelere doğru yayılmıştı. Başka bir harita Güney Kutbu civarında büyük bir kara parçasını gösteriyordu; asıl merkezlerini karaya yakın sığ sulara taşıyan yaratıklar besbelli ki karaya yerleşme denemeleri yapmışlardı. Daha sonraki dönemlerde çizilmiş haritalarda karaların çatladığı ve birbirinden uzaklaştığı, bazı kısımlarının, Taylor, Wegener ve Joly tatafından yakınlarda ortaya atılan kıtaların sürüklenmesi kuramını çarpıcı bir şekilde destekleyecek tarzda uzaklara sürüklendiği görülüyordu.

Güney Pasifik'te yeni bir karanın yükselmesiyle çok büyük olaylar başladı. Deniz dibi kentlerinden bazıları taş taş üstünde kalmayacak şekilde yıkıldı; ama felaketler bununla kalmadı. Başka bir ırk –ahtapot biçimli, belki de efsanevi Cthulhu soyundan karada yaşayan bir ırk– evrenin sonsuzluğundan çıkageldi ve Eskiler'i bir süre için tamamen deniz diplerine çekilmeye zorlayan müthiş bir savaş başladı aralarında. Karadaki çok sayıda yerleşim açısından çok büyük bir darbeydi bu. Daha sonra barış yapıldı yeni topraklar Cthulhu soyuna bırakılırken denizler ve eski topraklar Eskiler'e kaldı. En büyükleri, gezegende ilk indikleri yer olması nedeniyle kutsal sayılan Antarktika'da olmak üzere yeni kara kentleri kuruldu. O andan başlayarak, eskiden

olduğu gibi, Antarktika Eskiler'in uygarlığının merkezi oldu ve Cthulhu soyu tarafından orada kurulan tüm kentler ortadan kaldırıldı. Sonra Pasifik'teki karalar, korkunç taş kent R'lyeh'i ve uzayın boşluğundan gelen ahtapotları da beraberinde götürerek ansızın denizin dibine battı ve böylece Eskiler, içlerinde, sözünü etmeyi sevmedikleri belli belirsiz bir korkuyla, bir kez daha gezegene egemen oldular. Daha ileri çağlarda Eskiler'in kentleri yerkürenin tüm topraklarına ve sularına yayıldı – yakında basılacak olan monografimde Pabodie'nin cihazı gibi bir cihazla arkeologların birbirinden oldukça uzak bölgelerde sondajlar yapmalarını önermemin nedeni budur.

Sonraki çağlar boyunca ortaya yeni yeni kara kütlelerinin çıkmasıyla, denizlerden karaya doğru düzenli bir şekilde göçler oldu, ama denizler hiçbir zaman tam olarak terk edilmedi. Karaya doğru göçün bir başka nedeni de deniz altında başarıyla yaşamanın kendilerine bağlı olduğu Shoggothları üretmede karşılaşılan yeni güçlüklerdi. Zamanın ilerlemesiyle, oymaların da hüzünle itiraf ettiği gibi, organik olmayan maddeden yeni yaşam türleri yaratma sanatı unutulmuş, Eskiler var olan yaşam türlerini biçimlendirmekle yetinmek zorunda kalmışlardı. Karada, büyük sürüngenler oldukça yumuşakbaşlı çıktılar; ama, denizlerin bölünerek üreyen ve kaza eseri tehlikeli düzeyde bir zekâya sahip olan shoggothları bir süre için büyük bir sorun oldular.

Shoggothlar her zaman Eskiler'in ipnotik telkinleriyle kontrol altında tutulmuşlar ve yoğrulabilme özelliğine sahip dayanıklı bedenlerinden kol bacak benzeri çeşitli yararlı, geçici organlar oluşturulmuştu; ama artık kendi bedenlerine şekil verme gücünü zaman zaman bağımsızca kullanıyor ve geçmiş telkinlerden akıllarında kalan biçimleri taklit ediyorlardı. Öyle görünüyordu ki, Eskiler'in istençlerine boyun eğmeden onları taklit eden, istenci ayrı ve zaman zaman da inatçı, yarı-kararlı bir beyin geliştirmişlerdi. Bu shoggothların oymalardaki görüntüleri Danforth'un da benim de içimi dehşet ve iğrenmeyle doldurdu. Bunlar, normal olarak üst üste yığılmış kabarcıkları andıran kıvamlı bir jöleden oluşmuş şekilsiz varlıklardı ve küre biçimindeyken ortalama çapları dört buçuk metre kadardı. Ama sürekli olarak biçimleri ve büyüklükleri değişiyor, efendilerini

taklit ederek kendiliğinden ya da telkinle geçici görme, işitme, konuşma organları ya da oluşumları geliştiriyorlardı.

Anlaşıldığı kadarıyla, Permiyen Çağ'ın[84] ortalarına doğru, belki yüz elli milyon yıl önce shoggothlar artık hiç söz dinlemez olmuşlardı; o zaman denizdeki Eskiler onları yeniden dize getirmek üzere amansız bir savaş başlattılar. Bu savaşa ve shoggothların balçığa bulanmış durumda bıraktıkları başları kesilmiş kurbanlarına ilişkin resimler, aradan geçen sayısız çağa karşın, çok korkutucuydu. Eskiler ayaklanan varlıklara karşı moleküler ve atomik düzeyde etkileri olan ilginç silahlar kullanmış ve sonunda kesin zafere ulaşmışlardı. Bundan sonraki dönemi anlatan resimler, Batı Amerika'nın vahşi atlarının kovboylar tarafından evcilleştirilmesi gibi, shoggothların da silahlı Eskiler tarafından dize getirilip evcilleştirildiğini gösteriyordu. Ayaklanma sırasında shoggothların suyun dışında yaşayabildikleri görüldüyse de, bu geçiş için cesaretlendirilmediler – çünkü, karadaki yararları yaratacakları sorunların yanında hiç kalırdı.

Jurasik Çağ'da Eskiler uzaydan gelen yeni bir saldırı dalgasıyla karşılaştılar; bu seferki düşmanları Plüton gibi yakın zamanlarda keşfedilen[85] uzak gezegenlerden gelmiş yarı mantar yarı kabuklu yaratıklardı – bunların, Kuzey'in gizli gizli anlatılan efsanelerinde adı geçen tepedeki yaratıklarla ve Himalayalar'da Mi-Go ya da İğrenç Kar Adamı diye bilinen yaratıkla aynı türden yaratıklar olduğuna hiç kuşku yoktu. Bu varlıklarla savaşmak için Eskiler kuşatmayı yararak, Dünya'ya gelişlerinden bu yana ilk defa olarak gezegenlerarası boşluğa geri dönmeye kalkıştılar, ama tüm çabalarına karşın Dünya atmosferinden çıkmanın artık olanaksız olduğunu gördüler. Yıldızlararası yolculuğun sırrı her ne idiyse, Eskiler o sırrı sonsuza dek ve kesin olarak yitirmişlerdi. Sonunda Mi-Go, Eskiler'i kuzeydeki topraklardan sürüp çıkardı, ama denizdekilere zarar verecek güçte değildi. Eski ırkın, yavaş yavaş Güney Kutbu'ndaki ilk yerleşim alanlarına geri dönüşü başlıyordu.

84) Permiyen Periyot, bugün 280-250 milyon yıl öncesi olarak kabul edilmektedir. 150 milyon yıl öncesi, Üst Jurasik'tir.

85) Plüton, 1930'larda keşfedildi.

Savaş resimlerinde Cthulhu Soyunun olsun, Mi-Go'nun olsun, Eskiler'in bildiğimiz maddesinden çok farklı bir maddeden oluşmuş olduklarını görmek çok ilginçti. Bunlar, rakipleri için olanaksız dönüşümleri ve bütünleşmeleri gerçekleştirebiliyor ve uzayın daha uzak köşelerinden gelmişe benziyorlardı. Oysa Eskiler, anormal dayanıklılıkları ve ilginç dirimsel özellikleri dışında tamamen madde idiler ve kökenleri kesinlikle bilinen uzay ve zamanda ydı; oysa diğer varlıkların kökenlerini tahmin etmeye çalışan insanın soluğu kesilirdi. İstilacı düşmana atfedilen tüm bu dünyadışı bağlantılar ve anormallikler elbette ki salt efsaneden ibaret değildi. Tarihe karşı duydukları ilgi ve tarihleriyle gururlanmak psikolojilerinin önemli bir unsuru olduğundan, belki de Eskiler ara sıra uğradıkları yenilgileri açıklamak için kozmik bir çerçeve uydurmuşlardı. Görkemli kültürlerin ve gökyüzüne doğru yükselen yüksekkentlerin sürekli boy gösterdiği bazı korkunç efsanelerin ileri ve güçlü yaratıklardan Eskilerin tarih kayıtlarında söz edilmemiş olması oldukça anlamlıdır.

Uzun jeolojik çağlar boyunca dünyanın değişen durumu, birçok oyma harita ve manzara resminde şaşırtıcı bir canlılıkla görülmekteydi. Bazı durumlarda mevcut bilimin yeniden gözden geçirilmesi gerekecektir, bazı durumlardaysa gözüpek sonuçlar görkemli bir şekilde doğrulanmaktadır. Daha önce söylediğim gibi, Taylor, Wegener ve Joly'nin bütün kıtaların Güney Kutbu kara kütlesinden merkezkaç kuvvetin etkisiyle kopup kıvamlı bir katman üzerinde yüzerek uzaklara sürüklenen parçalar olduğu yolundaki varsayımlarını –Afrika ve Güney Amerika'nın birbirini bütünler gibi görünen dış hatlarının ve büyük dağ sıralarının oluşum ve uzanım şekillerinin düşündürdüğü bir varsayım– bu tekin olmayan kaynak şaşırtıcı bir şekilde desteklemekteydi.

Yüz milyon veya daha fazla yıl öncenin Karbonifer[86] dünyasını betimleyen haritalar, Afrika'yı bir zamanların tek parça halindeki Avrupa (o zamanlar en eski efsanelerin Valucia'sı), Asya, Kuzey ve Güney Amerika ile Antarktika'dan ayıracak

86) Karbonifer Devir: 345-280 milyon yıl öncesini kapsayan dönem.

olan anlamlı yarıkları ve kanyonları gösteriyordu. Daha başka haritalar –ve esas olarak da, içinde bulunduğumuz bu dev kentin elli milyon yıl önce kuruluşuyla ilgili olan bir tanesi– bugünkü tüm kıtaları birbirlerinden iyice ayrılmış olarak gösteriyordu. Haritaların keşfedilebilecek en yeni tarihlisinde –belki de Pliosen Dönemde yapılmış olan bir tanesinde– Alaska'yı Sibirya'ya, Kuzey Amerika'yı Grönland yoluyla Avrupa'ya ve Güney Amerika'yı Graham Toprakları yoluyla Antarktika kıtasına bağlayan bağlara karşın bugünün dünyası yaklaşık olarak açık seçik görülüyordu. Karbonifer Dönemi haritalarda, bütün yerküre –okyanus zemini ve yarılmış kara kütleleri– Eskiler'in büyük taş kentlerinin sembollerini taşıyordu, ama daha sonraki haritalarda, yavaşyavaş Antarktika'ya doğru geri çekilme açıkça görülüyordu. Pliosen dönemine ilişkin son haritada Antarktika kıtası ve Güney Amerika'nın ucundakiler dışında hiçbir kara kenti; ya da 50° Güney Enleminin kuzeyinde hiçbir deniz kenti görülmüyordu. Eskiler'in kuzey dünyası konusundaki bilgi ve ilgileri, sahil hattını incelemek üzere, muhtemelen yelpazeyi andıran zarımsı kanatlarıyla yaptıkları uzun bir araştırma gezisi dışında tamamen sona ermişti.

Dağların yükselmesi sonucu kentlerin yıkılması, merkezkaç kuvvetin etkisiyle karaların kopup ayrılması, karaların ve deniz diplerinin sismik sarsıntıları ve daha birçok doğal neden bütün kayıtların ortak konusuydu ve geçip giden çağlarla birlikte git gide daha az yenilenmenin yapılmış olduğunu görmek oldukça ilginçti. İçinde bulunduğumuz bu ölü büyük kent, bu ırkın çok uzak olmayan bir yerde daha önce kurulmuş daha büyük merkezlerinin çok büyük bir depremde yerle bir olmasından sonra Kratase çağı'nda kurulmuş son genel merkezleriydi. Rivayete göre Eskiler'in denizdibinde ilk defa yerleştikleri yer olması nedeniyle, genel olarak bu bölgenin en kutsal bölge olduğu anlaşılıyordu. Birçok özelliğini oymalardan tanıdığımız, uçuşumuz sırasında dağ silsilesinin her iki yönüne doğru yüzlerce mil uzandığını gördüğümüz bu yeni kentte, denizdibinde kurulan ilk kentten kalma, yer katmanlarının uzun çağlar boyunca gösterdiği hareketlilikler sonucu günışığına çıktıkları varsayılan birçok kutsal taş bulunuyordu.

VIII

Doğal olarak, Danforth'la ben içinde bulunduğumuz çevreyle ilgili her şeyi özel bir ilgi ve alışılmadık bir huşu duygusuyla inceledik. Yörede elbette ki, incelenecek bol miktarda materyal vardı ve kentin karmakarışık zemin seviyesinde, duvarları komşu bir çatlak yüzünden oldukça zarar görmüş olsa da dekadan oymaları, Pliosen haritadaki dönemden çok önceki bir dönemin öyküsünü anlatan bir eve rastlayacak kadar şanslıydık; insan öncesi dünyayı son defa bu oymalarda seyrettik. Burası ayrıntılı bir şekilde incelediğimiz son yer oldu; çünkü, orada bulduklarımız yüzünden hemen yeni bir hedefe yöneldik.

Kuşkusuz, yerkürenin en acayip, en tekinsiz ve en korkunç köşelerinden birindeydik. Burası, mevcut karaların en eskisiydi. Bu iğrenç yaylanın, *Necronomicon*'un deli yazarının bile sözünü etmekte gönülsüz davrandığı efsanevi Leng Yaylası olduğuna inanmaya başlamıştık. Büyük dağ silsilesi son derece uzundu – Weddell Denizi kıyısındaki alçak Luitpold Toprakları'ndan[87] başlayarak neredeyse kıtayı bir baştan ötekine kat ediyordu. Asıl yüksek bölümü, içbükey tarafı bizim kampımıza bakan, denize uzanan ucuysa, tepelerini Wilkes[88] ile Mawson'ın Güney Kutup Dairesi'nde uzaktan gördükleri, buzların kapattığı uzun kıyı şeridinde bulunan bir yay halinde 82° enlem, 60° Doğu boylamı ile 70° enlem, 115° Doğu boylamı arasında uzanıyordu.

Doğanın daha da anormal aşırılıkları, tedirginlik yaratacak kadar yakınlarda gibiydi. Bu dorukların Himalayalar'dan daha yüksek olduğunu söylemiştim, ama bunların dünyanın en yüksek dağları olduğunu söylememe oymalar izin vermiyor. Bu çirkin onurun, yazıtların yarısının sözünü etmekte duraksadığı, diğer yarısının ise açıkça iğrenme ve ürküntüyle yaklaştığı başka bir şeye bırakıldığı kesindi. Öyle görünüyordu ki, eski karanın bilinmeyen, adsız kötülükleri yüzünden sakınılması gereken

87) Weddel Denizi'nin karşısındaki Coats Toprakları'nda bulunmaktadır ve bugünkü adı Luitpold Kıyısı'dır.

88) Charles Wilkes (1798-1877): John Cleves Symmes'in içi boş dünya kuramını test etmek için 1838-40 yıllarında Antarktika'ya giden Amerikalı kâşif.

bir bölümü –Ay'ın Dünya'dan kopmasından ve Eskiler'in yıldızlardan süzülerek inmesinden sonra suların içinden yükselen ilk kara parçası– bulunmaktaydı. Orada kurulan kentler zamanından önce harabeye dönmüş ve ansızın terk edilmiş olarak bulunmuştu. Sonra, Komançiyen Çağ'da ilk büyük deprem bu bölgeyi sarstığında büyük bir karışıklık ve şamata arasında bir dizi korkunç zirve ansızın göğe doğru yükselmiş – ve böylece Dünya en yüksek ve en korkunç dağlarına kavuşmuştu.

Oymaların ölçeği doğruysa bu iğrenç şeyler on iki bin metreden yüksek – hatta üzerinden aştığımız, yüksekliğiyle insanı şaşırtan delilik dağlarından bile yüksek olmalıydılar. 77° enlem, 70° Doğu boylamı ile 70° enlem, 100° Doğu boylamı arasında uzandıkları anlaşılmaktaydı – ölü kentten üç yüz milden daha az bir uzaklıktaydılar, demek ki o belli belirsiz, yanardöner pus olmasaydı korkunç zirvelerini kasvetli batı göğünde görebilecektik. Aynı şekilde, kuzey ucu da Kraliçe Mary Toprakları'ndaki Güney Kutbu Dairesinin uzun kıyı şeridi boyunca görülebilir olmalıydı.

Çöküş günlerinde Eskiler'den bazıları bu dağlara tuhaf bir şekilde tapınmış ama hiçbiri ne yakınına gitmiş ne de ötesindeki şeyi tahmine cüret edebilmişti. Onları bugüne dek hiçbir insan gözü görmemişti; oymaların içerdiği duyguları inceledikçe hiçbir zaman görmemesi için dua ettim. Onların ötesinde kıyı boyunca koruyucu tepeler vardı –Kraliçe Mary ve Keiser Wilhelm Toprakları[89]– hiç kimse bu topraklara ayak basmamış ve bu tepeleri tırmanmamış olduğu için Tanrıya şükrediyorum. Şimdi artık eski masallar ve eski korkular konusunda eskisi kadar kuşkucu değilim ve insanlıköncesi dönem sanatçısının her zirveye anlamlı bir şimşek, en korkunç zirvelerden birine uzun kutup gecelerini aydınlatan bir parıltı kondurmuş olmasına gülemiyorum. Soğuk Çöl'deki Kadath ile ilgili eski Pnakotic imaların çok gerçek, çok korkunç bir anlamı olabilir.

Ama yanı başımızdaki topraklar daha az uğursuz olsa da, acayiplikte aşağı kalır yanı yoktu. Kentin kurulmasından hemen sonra, büyük dağ silsilesi belli başlı tapınakların yeri olmuştu ve oymalar, bugün bizim dağ yüzeyine tutunmuş küpler

89) Keiser II. Wilhelm Toprakları; bugünkü adı Leopold ve Castrid Kıyısı.

ve surlar gördüğümüz yerlerde bir zamanlar grostesk, fantastik kulelerin gökyüzüne doğru yükseldiğini göstermekteydi. Akıp giden zamanla mağaralar ortaya çıkmış ve bunlar tapınakların eklentilerine dönüştürülmüştü. Daha sonraki çağlarda, bölgedeki bütün kireçtaşı damarları yeraltı sularıyla oyulmuş ve böylelikle dağlar, bayırlar ve aşağılardaki ovalar mağara ve dehlizlerle birbirlerine bağlanarak gerçek bir ağ oluşmuştu. Birçok resimli oyma yerin derinliklerinde yapılan keşiflerden ve en sonunda dünyanın iç kısmında pusuya yatmış bekleyen güneşsiz, zifiri karanlık denizin bulunuşundan söz ediyordu.

Bu zifiri karanlık büyük uçurumu hiç kuşkusuz batıdaki adsız ve korkunç dağlardan aşağı doğru akan, bir zamanlar Eskiler'in yerleşim alanının tabanında bir dönüş yapıp, dağ silsilesinin yanından geçerek Wilkes Kıyı şeridindeki Budd ve Totten Toprakları[90] arasından Hint Okyanusuna dökülen büyük nehir oymuş olmalıydı. Nehir, dönüş noktasında yavaş yavaş yamacın kireçtaşı tabanını kemirerek sonunda yeraltı mağaralarının akıntılarına ulaşmış ve onlarla birlikte daha derin bir uçurum kazmaya başlamıştı. Sonunda tamamen tepelerin altındaki boşluklara çekilerek, okyanusa doğru giden eski yatağı boş bırakmıştı. Anladığımız kadarıyla, kent bundan sonra esas olarak bu eski nehir yatağı üzerinde kurulmuştu. Ne olup bittiğini anlayan Eskiler her zaman güçlü olan sanat yeteneklerini kullanarak, büyük nehrin sonsuz karanlığa döküldüğü yerdeki burunları gösterişli sütunlarla süslemişlerdi.

Üzerinde bir zamanlar çok sayıda görkemli taş köprü bulunan bu nehir, kuru yatağını havadan gördüğümüz nehir olmalıydı. Nehir yatağının kentin çeşitli haritalarındaki konumu, milyarlarca yıldır ölü olan bölgenin çeşitli aşamalarını gösteren oymalarda yön tayin etmemize yardımcı oldu ve bu sayede daha sonraki keşiflerimizde bize yol göstermesi için kentin göze çarpan noktalarının –meydanlar, önemli binalar, vb– alelacele ama özenle haritasını çıkarabildik. Binaların, dağların, meydanların, varoşların, manzaranın ve Tersiyer dönemin gür bitki

90) Budd Toprakları'nın bugünkü adı Budd Kıyısı, Totten Toprakları'nınkiyse Sabrina Kıyısı'dır. Her ikisi de Wilkes Toprakları'nda, Knox Kıyısı'nın batısındadır.

örtüsünün neye benzediğini oymalar bize tam olarak anlattığı için, tüm bu harikulade şeyleri bir milyon, on milyon ya da elli milyon yıl önceki halleriyle çok geçmeden gözümüzde canlandırabiliyorduk. Kentin inanılmaz ve gizemli bir güzelliği olmalıydı; bunu düşünürken, kentin insanlıköncesi zamanlara kadar uzanan geçmişinin, büyüklüğünün, duygusuzluğunun, yabancılığının ve ruhumu boğan buzul alacakaranlığının doğurduğu o yapış yapış, netameli duyguyu neredeyse unuttum. Ama bazı oymalara göre, kent sakinlerinin kendileri de müthiş bir korkunun pençesinde kıvranıyordu; çünkü kasvetli ve sık yinelenen bir resimde Eskiler'in batının korkunç dağlarındaki, dalga dalga asmaların perdelediği cycad ormanlarından nehrin sürükleyip getirdiği –resimde yer almasına asla izin verilmeyen– bir şeyden korkuyla kaçtıkları görülüyordu.

Kentin terk edilmesine yol açan en son felaketi ima eden resimlere ancak daha ileri dönemlerde inşa edilmiş binalardan birindeki dekadan oymalarda rastladık. Kuşkusuz, başka yerlerde aynı çağa ait birçok oyma bulunuyor olmalıydı, hatta gerilimli, belirsizliklerle dolu bir dönemin azalan şevk ve arzularını yansıtan daha başarılı resimler olabilirdi bunlar. Gerçekten de çok geçmeden böylesi resimlerin varlığının kesin kanıtlarına rastladık. Ama bu doğrudan yüzyüze geldiğimiz ilk ve tek resim serisiydi. Bunları enine boyuna incelemeyi sonraya bıraktık; söylediğim gibi, şartlar daha acil bir hedefe yönelmemizi zorunlu kılıyordu. Bir sınır olmalıydı – Eskiler'in kentte uzun süre yaşama umudu tükenince, duvar süslemelerinin bir yana bırakılmış olması çok doğaldı. Son darbeyi, elbette ki, bir ara bütün dünyayı egemenliği altına alan ve bir daha da kara bahtlı kutupları hiç terk etmeyen –dünyanın öte ucundaki efsanevi Lomar ve Hyperboria ülkelerinin sonunu hazırlayan– büyük soğukların gelmesi vurmuştu.

Güney Kutbu'nda bu gidişatın tam olarak ne zaman başlamış olduğunu söylemek zor. Genel buzul çağının başlangıç tarihini, şimdilerde, beş yüz bin yıl öncesi olarak kabul ediyoruz, ama kavurucu soğuklar kutuplarda çok daha erken başlamış olmalıydı. Büyük ölçüde tahmine dayanmakla birlikte, dekadan oymalar neredeyse bir milyon yıl önce yapılmış, kentin terk

edilmesi ise Pleistosen dönemin başlamasından çok önce –beş yüz bin yıl önce– tamamlanmış olmalıydı.

Dekadan oymalarda bitki örtüsünün her yerde seyreldiği, kırda yaşayan Eskiler'in sayısının azaldığı görülüyordu. Evlerde ısıtma cihazları çizilmiş, kışın yolculuk yapanlar kalın kürkler içinde resmedilmişti. Sonra, daha sıcak bölgelere doğru sürekli artan göçü betimleyen –bir seri halinde çizilmiş resimlerin arasına sokulmuş– bazı kabartma resim tabletleri gördük; kimileri uzaklara, deniz altındaki kentlere doğru kaçıyor, kimileri yeraltı sularının oyduğu karanlık uçuruma komşu tepelerin altındaki kireçtaşı mağaralarına doğru gidiyorlardı.

Sonunda, öyle gözüküyor ki, en büyük toplanma komşu uçurumda olmuştu. Bunun nedeni, kısmen yörenin geleneksel kutsallığı olabileceği gibi, pekâlâ göz göz oyulmuş dağdaki büyük tapınakların kullanılmasına, kentin bir yazlık ve çeşitli madenlerle iletişim kurmak için bir üs olarak korunmasına olanak tanıyor olması da olabilirdi. Yeni meskenlerle eskileri arasındaki bağlantı, çeşitli eğimli yollarla ve eski metropolden karanlık uçuruma dimdik inen, ağızlarını kılı kırk yararak yaptığımız hesaplara göre, hazırlamakta olduğumuz haritaya dikkatle işaretlediğimiz çok sayıda tünel kazmak gibi iyileştirme çalışmalarıyla daha etkin bir hale getirilmişti. Bu tünellerden en az ikisinin bulunduğumuz yerden makul bir uzaklıkta olduğu açıktı; birisi eski nehir yatağı yönünde çeyrek mil kadar uzaklıkta, diğeri aksi yönde ve bunun iki katı uzaklıkta olmak üzere her ikisi de kentin dağa bakan kıyısındaydı.

Uçurumun bazı yerlerde kuru toprak raflı kıyıları olduğu anlaşılıyordu, ama Eskiler yeni kentlerini –herhalde dengeli sıcaklık dağılımının daha güvenli olması nedeniyle– sualtında kurmuşlardı. Gizli deniz, öyle anlaşılıyor ki, çok derindi; böylece dünyanın iç ısısı burayı sonsuza kadar yaşanabilir kılıyordu. Bu varlıklar günün bir kısmını –sonunda da günün tamamını– sualtında geçirmeye alışmakta zorlanmamışlardı; çünkü, solungaç sistemlerinin dumura uğramasına asla izin vermemişlerdi. Başka yerlerdeki sualtında yaşayan akrabalarını nasıl sık sık ziyaret ettiklerini ve derin nehir diplerinde yıkanmaya nasıl alışkın olduklarını gösteren çok sayıda oyma vardı. İç dünyanın

karanlığı da aynı şekilde, uzun kutup gecelerine alışkın bir soy için caydırıcı olmamıştı.

Üslubunun dekadanlığı sugötürmez olsa da, bu son oymalar yeraltı denizindeki yeni kentin kuruluşundan söz ettiği yerlerde gerçekten destansı bir nitelikteydi. Eskiler işi çok bilimsel bir şekilde ele almışlar, delik deşik ettikleri dağların derinliklerindeki taş ocaklarından suda çözünmeyen kayalar çıkarmış ve kenti en iyi yöntemlerle kurmak için en yakın sualtı kentinden uzman işçiler getirtmişlerdi. Bu işçiler yeni bir kent kurmak için gerekli tüm şeyleri –daha sonra yük hayvanı olarak kullanılacak olan taş kaldırıcıları yetiştirmek için shoggoth dokusu ve aydınlatma amaçları için ışıyan organizmalara dönüştürülecek protoplazmik maddeler– beraberlerinde getirmişlerdi.

Sonunda yeraltı denizinin dibinde görkemli bir kent yükseldi; mimarisi yukarıdaki kentin mimarisine benziyordu ve işçiliği yararlanılan matematik ilkeleri nedeniyle daha az dekadandı. Yeni yetiştirilen shoggothlar çok büyük boyutlara, benzersiz bir zekâya sahiptiler ve inanılmaz bir çabuklukla emirleri kavrayıp yerine getiriyorlardı. Eskiler'in sesini taklit ederek –zavallı Lake'in yaptığı otopsinin ortaya koyduğu sonuçlar doğruysa, geniş yelpazeli bir tür müzikal ıslık sesiyle– konuşuyor ve eskiden olduğu gibi ipnotik telkinle değil sözlü emirlerle iş yapıyor gibi görünüyorlardı. Bununla birlikte hayranlık duyulacak kadar kontrol altında tutuluyorlardı. Işıyan organizmalar, dış dünyanın kutup gecelerinin o alışık oldukları aydınlığını aratmayacak kadar ışık sağlıyordu.

Belli bir gerilemeöz konusu olmakla birlikte, sanat ve süslemecilik sürdürüldü. Eskiler kendilerindeki bu gerilemenin farkına varmış görünüyorlardı; benzer bir çöküş döneminde Bizans'a kendi halkının yaratabileceğinden daha büyük bir ihtişam vermek için, Büyük Constantinus'un[91] Yunanistan ve

91) Constantinus I (Flavius Valerius Constantinus), 306 yılından 337 yılına kadar Roma imparatoru, 324 yılında eski Yunan kenti Byzantium'un yerinde Konstantinopolis'i (bugün İstanbul) kurarak burayı Roma İmparatorluğunun doğu başkenti yaptı. Burası bir Hıristiyan kenti olmakla birlikte birçok pagan tapınağından alınma sanat eserleriyle süslenmiştir. Konstantinopolis daha sonra Bizans İmparatorluğunun başkenti olmuştur.

Asya'daki en zarif sanat eserlerini yağmalama politikasını çağlar önce uygulayarak karadaki kentlerinden zarif oyma bloklarını taşımışlardı. Çok daha fazla oymalı blok taşınmamış olması hiç kuşkusuz kentin başlangıçta bütünüyle terk edilmemiş olması yüzündendi. Kent tümden terk edilinceye kadar –bunun, kutuplarda Pleistosen'in çok fazla ilerlemesinde önce olduğu kesindi– Eskiler ya kendi dekadan sanatlarını beğenir ya da eski oymaların üstün niteliklerini takdir edemez hale gelmiş olmalıydılar. Durum her ne olursa olsun, en iyi heykellerle birlikte tüm taşınabilir eşyaların alınıp götürülmesine karşın, milyarlarca yıldır sessiz duran çevremizdeki harabeler bütün oymalarından yoksun bırakılmamıştı.

Bu öyküyü anlatan dekadan resim tabletleriyle duvarların alt kısımlarındaki süsler, söylediğim gibi, sınırlı araştırmamız sırasında bulabildiğimiz en yakın tarihli süslemelerdi. Bu resimlerde Eskiler, yazları karadaki kentle kışları yeraltı denizindeki kent arasında mekik dokurken, bazen de Antarktika kıyılarındaki diğer deniz altı kentleriyle ticaret yaparken görülüyordu. O zamana kadar, kentin kesin bir mahvoluşa doğru yol almakta olduğu anlaşılmış olmalıydı; çünkü birçok oyma soğuğun ölümcül tecavüzünün işaretlerini gösteriyordu. Bitki örtüsü iyice seyrelmişti ve kışın korkunç karları yaz ortasında bile tamamen erimiyordu. Kertenkele ve timsah türünden hayvanların soyu neredeyse tümden kurumuştu, memeliler de daha iyi dayanmıyorlardı. Yukarı dünyanın işlerinin üstesinden gelebilmek için şekilsiz ve soğuğa olağanüstü dayanıklı shoggothların bir kısmının kara hayatına alıştırılması gerekiyordu ki, bu Eskiler'in daha önce yapmaya hiç yanaşmadıkları bir şeydi. Büyük nehir artık kurumuştu, yukarı denizde ayıbalıkları ve balinalardan başka yaşayan kalmamıştı. Kocaman, tuhaf görünüşlü penguenler dışında bütün kuşlar uzaklara uçmuşlardı.

Bundan sonra neler olduğunu sadece tahmin edebilirdik. Yeraltı denizinin dibindeki kentne kadar yaşayabilmişti? Sonsuz karanlıkta taştan bir ceset halinde hâlâ orada yatıyor muydu? Yeraltı denizinin suları sonunda donmuş muydu? Dış dünyada, okyanusların dibindeki kentler nasıl bir yazgıyla karşılaşmış-

lardı? Eskiler'den hiç ilerleyen buzların önünden kuzeye kaçabilenler olmuş muydu? Şu anki yerbilimi varlıkları konusunda hiçbir belirtiye yer vermemektedir. Korkunç Mi-Go kuzeydeki karalarda hâlâ bir tehdit oluşturmaya devam ediyor muydu? Dünyanın en derin sularındaki ışıksız, uçsuz bucaksız uçurumlarında bugün bile nelerin yaşamaya devam edip nelerin devam etmediğinden emin olunabilir miydi? Bu şeyler çok büyük basınçlara dayanıklı gözüküyorlardı – ve denizciler bazen çok tuhaf şeyler avlıyordu. Sonra, Güney Kutbu ayıbalıkları üzerinde bir kuşak önce Borchgrevingk[92] tarafından fark edilen vahşi ve gizemli yaraları, katil balina kuramı yeterince açıklıyor muydu?

Zavallı Lake'in bulduğu numuneler bu tahminlere dahil değildi, çünkü, jeolojik bulgular bunların kentin tarihindeki çok eski bir zamanda yaşamış olduklarını gösteriyordu. Bulundukları yere bakılırsa, bunların en az otuz milyon yaşında oldukları kesindi; o sıralarda mağara denizindeki kentin de, mağaranın kendisinin de mevcut olmadığını düşündük. Bunlar, her yeri kaplayan gür bir Tersiyer bitki örtüsünün, sanatların gelişme halinde olduğu genç bir kentin ve ulu dağların etekleri dibinden çok uzaklardaki tropik bir okyanusa doğru akan büyük nehrin yer aldığı daha eski bir manzarayı akla getiriyordu.

Ama yine de bu numuneleri –özellikle de, Lake'in tarumar edilmiş kampından kayıplara karışan sekiz sağlam numuneyi– düşünmeden edemiyorduk. Bu işte anormal bir şeyler vardı – birinin deliliğine yıkmaya çalıştığımız tuhaf şeyler, – şu korkunç mezarlar – kayıp malzemenin miktarı ve cinsi, – Gedney – bu eski zaman canavarlarının dünyasal olmayan sağlamlığı ve oymaların gösterdiği, ırkın sahip olduğu hilkat garibesi yaşam özellikleri... Danforth'la ben şu son birkaç saat içinde çok şey görmüştük; birçok korkunç ve inanılmaz sırra inanıp bunlar hakkında sessiz kalmaya hazırdık.

92) Carsten Egeberg Borchgrevink (ya da Borchgrevingk) (1864-1934), 1898-1890 yılları arasında Antarktika'ya bir keşif gezisi yapmış olan Norveçli kâşif. 1899'da Antarktika toprağında ilk kampı kurdu ve bir yıl kadar sonra (19 Şubat 1900) Ross Buzşelfi üzerinde yürüyen ilk insan oldu.

IX

Dekadan oymaları incelememizin, önümüze acil bir hedef koymuş olduğunu söylemiştim. Bu hedef, daha önce varlığından haberdar olmadığımız, ama şimdi bulmaya ve incelemeye can attığımız karanlık iç dünyaya kazılmış yollardı. Oymaların ölçeğinden, komşu tünellerin herhangi birinden aşağı doğru bir mil kadar yürümenin, bizi, yan taraflarında gecenin karanlığına bürünmüş gizli denizin kayalık kıyılarına inen, Eskiler tarafından inşa edilmiş patikalar bulunan, büyük çukurun üzerindeki baş döndürücü, güneşsiz uçurumun kıyısına götüreceği sonucunu çıkardık. Varlığını bir kez öğrendikten sonra, bu efsanevi uçuruma gerçekten bakmanın karşı konulamayacak bir çekiciliği vardı – öte yandan, bunun bu uçuş görevinde gerçekleşmesini istiyorsak araştırmaya hemen başlamamız gerektiğini de çok iyi biliyorduk.

Şimdi akşamın sekiziydi ve fenerlerimizin sonsuzaca yanmasını sağlayacak kadar yedek pilimiz yoktu. Araştırmalarımızın ve kopya çıkarma çalışmalarımızın o kadar çoğunu buz seviyesinin altında yapmıştık ki, en az beş saat süreyle fenerlerimizi neredeyse sürekli olarak kullanmıştık; özel kuru pil formülü fenerlerin en fazla dört saat daha yanmasına yetebilirdi ancak – ama özellikle ilginç ve güçlük arzeden yerler dışında fenerlerin birini kullanmayarak bu süreyi emniyetle biraz daha uzatabilirdik. Bu dev yeraltı mezarlığında ışıksız yapmak olacak şey değildi; bu yüzden uçurum gezisini gerçekleştirebilmek için duvar resimlerini çözmeyi bir yana bırakmamız gerekiyordu. Elbette ilerde yeniden burayı ziyaret ederek günlece hatta haftalarca yoğun incelemelerde bulunmak ve fotoğraflar çekmek niyetindeydik –merakımız çoktan duyduğumuz dehşete baskın çıkmıştı– ama, şu an için acele etmek zorundaydık. Geçtiğimiz yolları bulabilmek amacıyla ardımız sıra bıraktığımız kâğıt stokumuz sınırsız olmaktan çok uzaktı ve bu stoku artırmak amacıyla yedek defterleri ya da çizim yaptığımız kâğıtları feda etmek içimizden gelmiyordu, ama yine de koca bir defteri gözden çıkarmak zorunda kaldık. Başka çare kalmazsa, kayaları çentere işaret bırakma yoluna gidebilirdik – ve gerçekten yö-

nümüzü kaybedecek olursak, zamanımızın elverdiği ölçüde şu ya da bu kanalı deneyerek günışığına ulaşmaya çalışabilirdik. Böylece sonunda, en yakın tünelin gösterdiği yönde şevkle yola koyulduk.

Haritamızı yapmakiçin yararlandığımız oymalara göre ulaşmak istediğimiz tünel ağzı bulunduğumuz yerden en fazla çeyrek mil kadar uzaklıktaydı ve arada, büyük bir olasılıkla buz seviyesinin altında bir yerlerden içine girilebilen sağlam görünüşlü binalar bulunuyordu. Tünelin girişi, havadan görüp görmediğimizi anlamaya çalıştığımız resmi nitelikte beş köşeli büyük bir yapının–tepenin eteklerine en yakın köşesinde– zemin katında olmalıydı.

Havadan gördüğümüz şeyleri gözümüzün önüne getirmeye çalıştığımızda böyle bir yapıyı anımsayamadık, bu yüzden binanın üst kısımlarının büyük ölçüde yıkılmış olduğuna ya da gördüğümüz bir buz blokunun ilerlemesiyle darmadağın olmuş olduğuna hükmettik. Bu ikinci durumda, tünel muhtemelen tıkanmış olurdu, o zaman en yakın ikinci girişi –bir milden az uzaklıkta, kuzeyde olanını– denemek zorunda kalacaktık. Aradaki kuru nehir yatağı daha güneydeki diğer tünel girişlerini denememizi engelliyordu ve eğer bu iki giriş de tıkalı ise, pillerimizin daha kuzeyde, bu ikinci girişten bir mil kadar ötedeki bir başka girişi denememize yetebileceği kuşkuluydu.

Labirentin karanlık yollarında pusula ve harita yardımıyla –çeşitli derecelerde tahrip olmuş ve sağlam birçok oda ve koridoru geçerek, rampaları tırmanarak üst katlara çıkıp köprülerden geçip yeniden alt katlara inerek, tıkanmış geçitleri ve moloz yığınlarını aşarak, son derece iyi korunmuş, tekinsiz bir şekilde tertemiz geçitlere atılarak, yanlış yollara sapıp, gerisingeri dönerek (bu durumda ardımız sıra bıraktığımız kâğıtları topluyorduk), arada bir, günışığının sızdığı bir hava bacasının dibiyle karşılaşarak– yol almaya çalışırken karşılaştığımız duvar oymalarının birçok defa cazibesine kapılacak gibi olduk. Çoğu, çok önemli tarihsel öyküler dile getiriyor olmalıydı; ilerde yeniden buraya dönebilmek umuduyla yanlarından geçip gitmeye razı olduk. Yine de zaman zaman yavaşlayarak ikinci el fenerimizi yaktığımız oldu. Daha fazla filmimiz olsaydı, bazı yarım kabart-

maların fotoğrafını çekmek için mutlaka dururduk, ama elle kopya etmek gibi vakit alıcı bir şeyin sözü bile edilemezdi.

Şimdi bir kez daha anlatmaya çekindiğim ya da açıkça ifade etmekten çok ima etme isteğinin ağır bastığı bir noktaya geliyorum. Ama, yeni bir keşif gezisini engellemek amacıyla tuttuğum yolu haklı göstermek için geri kalanları da açıklamak zorundayım. Saat 8.30 civarında, sivri tepeli bir duvarın ucu olan bir ikinci kat köprüsünden geçip, törenleri betimleyen son zamanlarda yapılmış ayrıntılı, dekadan resimlerle süslü yıkık bir koridora inerek tünel ağzının hesapladığımız yerine iyice sokulduğumuzda Danforth'un genç, keskin burnu ilk defa alışılmadık bir şeylerin kokusunu aldı. Yanımızda bir köpek olsaydı, sanıyorum ki bizi daha erken uyarırdı. Başlangıçta, daha önce tertemiz olan havayı dolduran kokunun ne olduğunu anlayamadık, ama birkaç saniye sonra anılarımız birden ayaklandı. Bu şeyi, izninizle, hiç çekincesiz anlatmaya çalışacağım. Havada bir koku vardı ve bu koku belli belirsiz, inceden inceye ve hiçbir yanılgıya yer vermeyecek şekilde Lake'in kesip biçtiği iğrenç şeylerin çılgınca mezarlarını açtığımızda midelerimiz altüst eden kokuya benziyordu.

Bu, o sırada, elbette şu andaki kadar kesin gözükmüyordu. Bunun birçok makul açıklaması olabilirdi ve biz de kararsızlık içerisinde epeyce fısıldaştık. Her şeyden önemlisi, araştırmaya devam etmekten geri durmadık; çünkü buraya kadar geldikten sonra, büyük bir felaket dışında herhangi bir şey tarafından engellenmekten nefret ediyorduk. İleriden gelen diğer kokuyu –bu sefer ikimizin aynı anda– fark etmemiz bu duraklama sırasında oldu. Birbiriyle çelişkili görünse de, bu koku hem daha az, hem de daha çok korkutucuydu –özünde daha az korkutucu olmakla birlikte, böyle bir yerde ve bu şartlarda son derece korkutucuydu... yeter ki, Gedney... Çünkü bu koku şu bildiğimiz petrol –daha doğrusu benzin– kokusuydu.

Bundan sonra nasıl duygularla hareket etmiş olabileceğimizi psikologlara bırakıyorum. Şimdi artık kampta yaşanan dehşetin bu milyarlarca yıldır karanlıklara gömülü mezarlığa kadar uzanmış olduğunu biliyorduk, bu yüzden önümüzde –şimdi ya da kısa bir süre önce– adını koyamadığımız bir şeylerin var

olduğundan kuşku duymuyorduk. Buna rağmen, sonunda alev alev yanan bir merakın –ya da kaygının– ya da kendi kendini ipnotize etmenin –ya da Gedney'e karşı duyulan belli belirsiz bir sorumluluk duygusunun– ya da her neyse, bizi egemenliği altına almasına boyun eğdik. Danforth, yukarıdaki yıkıntılara giden dar sokağın dönemecinde görmüş olduğunu sandığı bir izden ve ondan hemen sonra aşağıdaki bilinmez derinliklerden geldiğini düşündüğü –rüzgârlı doruklardaki mağara ağızlarından yankılanan seslere çok fazla benziyor olmasına karşın, Lake'in otopsi raporunun ışığında çok büyük bir öneme sahip olabilecek– müzikal bir ıslık sesinden fısıltıyla söz ediyordu. Ben de fısıltıyla, kampı ne durumda bulduğumuzdan, nelerin kaybolmuş olduğundan ve sağ kalan tek kişinin delirmiş olmasına rağmen, aşılmaz dağları aşarak bilinmeyen ilkçağ kentine doğru böylesine çılgın bir yolculuğu nasıl gerçekleştirmiş olduğundan söz ettim.

Ama birbirimizi inandırmak şöyle dursun, söylediklerimize kendimiz bile inanmıyorduk. Çakılı gibi yerimizde dururken bütün ışıklarımızı söndürdük; yukarı dünyadan sızan hafif bir ışığın ortalığın zifiri karanlık olmasını engellediğini belli belirsiz fark ettik. Düşünmeden neredeyse kendiliğinden ilerlemeye başlamıştık, zaman zaman fenerlerimizi yakıp söndürerek yolumuzu aydınlatıyorduk. Altüst edilmiş dökürtülerin üzerimizdeki etkisinden bir türlü silkinip kurtulamıyorduk ve benzin kokusu gittikçe artıyordu. Gittikçe daha fazla yıkıntı gözlerimize çarpar, ayaklarımıza takılır oldu ve çok geçmeden daha fazla ilerleme olanağının kalmadığını gördük. Havadan gözümüze çarpmış olan bu gedik hakkındaki kötümser tahminlerimiz fazlasıyla doğru çıkmıştı. Tünel arayışımız başarısızlıkla sonuçlanmıştı ve şimdi o dipsiz uçuruma açılan deliğin bulunduğu zemin kata bile ulaşamayacaktık.

İçinde bulunduğumuz önü tıkalı koridorun tuhaf oymalarla süslü duvarlarını aydınlatan el fenerimiz bu koridora açılan kimi az, kimi çok tıkalı birçok geçidin varlığını gösteriyor ve bu geçitlerden birinden –diğer kokuyu bastıran– belirgin bir benzin kokusu geliyordu. Daha dikkatle bakınca hiç kuşkuya yer bırakmayacak şekilde tam da bu delikten bir miktar dö-

küntünün bu yakınlarda temizlenmiş olduğunu gördük. Ardında pusuya yatmış dehşet her ne olursa olsun, ona çıkan yolun apaçık ortada olduğuna inanıyorduk. Yeniden harekete geçmeden önce oldukça uzun bir süre beklemiş olmamıza hiç kimsenin şaşacağını sanmıyorum.

Yine de bütün cesaretimizi toplayarak bu karanlık kemerli yola girdiğimizde, ilk izlenimimiz tam bir düş kırıklığı oldu. Çünkü, dökuntülerle dolu –kenar uzunluğu altı metrelik mükemmel bir küp şeklindeki– bu yeraltı mezarının oymalarla süslü duvarları arasında ilk bakışta fark edilebilecek yakın zamanlara ait hiçbir şey yoktu, dolayısıyla gözlerimiz, boş yere, içgüdüsel olarak başka bir geçit aradı. Ama, Danforth'un keskin bakışları zemindeki dökuntülerin altüst edildiği bir noktayı seçmekte gecikmedi; bunun üzerine her ikimiz de fenerlerimizi sonuna kadar açtık. Her ne kadar bu ışıkta gördüğümüz şeyler gerçekte çok basit ve önemsiz olsa da, ifade ettikleri anlam yüzünden anlatmadan geçemeyeceğim. Molozlar kabaca düzlendikten sonra birçok ufak tefekeşya gelişi güzel üzerine atılmıştı ve bu kadar yüksek bir yaylada bile güçlü bir koku yaymaya yetecek kadar benzin yakın bir zamanda bir köşesine dökülmüş olmalıydı. Diğer bir deyişle, burası –uçuruma giden yolun beklenmedik şekilde tıkalı çıkmasıyla, bizim gibi, geri dönmek zorunda kalmış olan varlıklarca yapılmış– bir kamp yerinden başka bir şey olamazdı.

Daha açık anlatayım. Etrafa saçılmış eşyaların hepsi de Lake'in kampındandı: Tarumar edilmiş kamp yerinde gördüklerimiz gibi tuhaf şekillerde açılmış teneke kutular, birçok yanmış kibrit, az çok tuhaf bir şekilde kirlenmiş üç resimli kitap, üzerinde resimler ve yazılar bulunan kartonuyla boş bir mürekkep şişesi, kırık bir dolmakalem, tuhaf bir şekilde kesilmiş kürk ve çadır bezi parçaları, kullanım kılavuzuyla birlikte tükenmiş bir pil, çadır ısıtıcılarımızla birlikte gelmiş küçük bir broşür ve oraya buraya serpiştirilmiş buruşuk kâğıtlar. Hepsi de yeterince kötüydü, ama buruşuk kâğıtları düzeltip üzerindekilere baktığımızda en kötüsüyle karşı karşıya olduğumuzu hissettik. Kampta bizi buna hazırlamış olması gereken bazı açıklanamaz şekilde kirlenmiş kâğıtlar bulmuştuk ama, bu karabasan kentin

insanlıköncesi kemerlerinin altında bu görüntünün etkisi dayanılacak gibi değildi.

Deliren Gedney, tıpkı beş köşeli çılgın mezarların üzerine yapılmış noktalar gibi sabuntaşlarının üzerindeki noktaları taklit ederek bu noktaları yapmış olabilirdi; aceleyle, kentin bulunduğumuz yere yakın bölgelerini gösteren –kimi yeri doğru kimi yeri yanlış– kabataslak krokiler çizmiş, bizim izlediğimiz yolun dışında bir yerlerde bir çemberle işaretlenmiş –oymalarda büyük silindirik bir kule, uçuşumuz sırasında da daire biçimi kocaman bir uçurum olarak tespit ettiğimiz– bir yerden, şu anda içinde bulunduğumuz beş köşeli yapıya ve bu yapının içindeki tünel ağzına doğru bir yol çizmiş olmalıydı.

Bu krokileri, tekrar söylüyorum, Gedney çizmiş olabilirdi; çünkü önümüzde duran bu krokiler de, tıpkı bizimkiler gibi buzlar altındaki bu labirentin bir yerlerindeki bizim görüp kullandığımız oymalar olmasa da daha başka yakın dönem oymalardan yararlanarak hazırlanmıştı. Ama sanattan anlamaz bu beceriksizin asla yapamayacağı bir şey varsa, o da alelacele ve özensizce çizilmiş olmasına karşın bu krokiyi kopya edildiği bütün dekadan oymalardan belki de çok üstün, tuhaf ve kendinden emin –ölü kentin en parlak günlerinde Eskiler'in bizzat kullandıkları tekniğe has– bir teknikle çizmekti.

Öykümü buraya kadar okumuş olanlara söylemeye gerek bile duymadığım nitelikte –çılgınca da olsa– kesin sonuçlara ulaşmış olduğumuza göre bundan sonra kaçıp canımızı kurtarmadığımız için Danforth'un da benim de zırdeli olduğumuzu söyleyecekler vardır. Belki de delirmiştik–hem zaten, bu korkunç dorukların delilik dağları olduğunu söylememiş miydim? Ama sanırım, ölümcül hayvanların resimlerini çekmek ve yaşam tarzlarını incelemek amacıyla Afrika'nın balta girmemiş ormanlarında peşleri sıra koşturanlarda da –o kadar aşırı olmasa da– aynı ruh bulunmalı. Korkudan elimiz ayağımız buz kesmiş de olsa, sonunda içimizde cayır cayır yanan merakın ateşi baskın çıktı.

Elbette ki, orada olduğunu bildiğimiz o şeyle –ya da o şeylerle– yüz yüze gelmeye niyetimiz yoktu; çoktan gitmiş olmaları gerektiğini hissediyorduk. Şimdiye kadar, uçurumun ya-

kınlardaki diğer girişini bulmuş ve oradan geçerek –daha önce hiç görmedikleri– son karanlık çukurun dibinde kendilerini bekleyen geçmişin zifiri karanlık parçalarına ulaşmış olmalıydılar. Yok eğer bu giriş de tıkalıysa daha kuzeydeki diğer girişi aramaya gitmiş olmalıydılar. Işığa pek o kadar gereksinim duymadıklarını unutmuş değildik.

Şimdi dönüp geriye baktığımda, o anda tam olarak ne hissettiğimizi ya da beklentilerimizi bileyen yeni amacımızın ne olduğunu pek anımsayamıyorum. Korktuğumuz şeyle karşılaşmak istemediğimiz kesindi, ancak elverişli bir yere gizlenerek görünmeden bazı şeyleri gözetlemek için içimizde gizli ve bilinçsiz bir istek olabileceğini yadsıyacak değilim. Bulduğumuz buruşturulmuş krokilerde görülen büyük yuvarlak bir yer biçiminde yeni bir hedefin araya girmiş olmasına karşın, muhtemelen uçurumun kendisine bir göz atma hevesinden de vazgeçmiş değildik. Buranın, en eski oymalarda yer alan, ama yukarıdan sadece çok büyük yuvarlak bir açıklık olarak görünen silindirik dev kule olduğunu hemen tanımıştık. Bu binanın alelacele çiziktirilmiş krokilerde bile hissedilen etkileyiciliği, buz altında kalan seviyelerinin hâlâ çok önemli birtakım özellikleri olabileceğini düşünmemize yol açtı. Belki de, henüz karşılaşmadığımız hayranlık uyandırıcı mimari özelliklere sahipti. Yer aldığı oymalara bakılırsa, inanılmayacak kadar eski –kuşkusuz, ilk inşa edilen binalardan biri– olmalıydı. Hâlâ duruyorlarsa, oymalarının çok önemli olduğuna kuşku yoktu. Ayrıca yukardaki dünya ile–bizim o kadar dikkatle izlemiş olduğumuz yoldan daha kısa ve muhtemelen ötekilerin inmiş oldukları– bir bağlantı sağlıyor olabilirdi.

Her neyse, yaptığımız şey, –bizimkiyle mükemmelen uyuşan– korkunç krokileri incelemek ve adsız öncellerimizin bizden önce iki kez geçmiş olmaları gereken, daire şeklindeki yere götüren yolu tutmak oldu. Uçuruma açılan bir sonraki kapı bu yerin ötesinde olmalıydı. Daha çok zemin katlardan hatta bazen bodrum koridorlarından geçmesi dışında, bir *culde sac*'da[93] biten yolculuğumuza benzeyen –geçtiğimiz yolları işaretlemek için

93) Cul de sac (Fr.): Çıkmaz sokak, çıkmaz, açmaz.

kâğıtları oldukça idareli kullandığımız– bu yolculuktan söz etmenin gereğini duymuyorum. Zaman zaman ayağımızın altındaki yıkıntı ve döküntülerde daha önce oradan geçildiğini gösteren izlere rastlıyorduk ve benzin kokusunun duyulabildiği alanın dışına çıktığımızda, o daha iğrenç ve kalıcı kokunun – birdenbire– belli belirsiz farkına vardık yeniden. Yol, bizim daha önce izlediğimiz yoldan uzaklaşmaya başladıktan sonra, tek el fenerimizin ışığını zaman zaman çok kısa sürelerle duvarlarda gezdirdik ve her seferinde de duvarların Eskiler'in estetik kaygılarını ifade etmelerinin temel yolu olarak başvurdukları oymalarla dolu olduğunu gördük.

Saat 21.30 sularında, toprağın oldukça altında olduğu anlaşılan zemininde buzları giderek kalınlaşan ve yavaş yavaş tavanı alçalan kemerli bir koridorda ilerlerken ileriden gelen kuvvetli günışığını görmeye başladık ve bu sayede fenerimizi söndürebildik. Daire şeklinde kocaman bir yere yaklaşmakta olduğumuz ve açık havadan çok uzakta olmadığımız anlaşılıyordu. Koridor, bu koca taş yıkıntılar için şaşırtıcı derecede alçak bir kemerle sona eriyordu, ama daha çıkmadan çok fazla şey görebiliyorduk. Koridorun ötesinde döküntülerle dolu –çapı tam altmış metre olan– kocaman yuvarlak bir alan uzanıyordu ve buraya içinden çıkmakta olduğumuz kemerli yola benzer tıkalı birçok kemerli yol açılıyordu. Duvarların bütün elverişli yüzeyleri devasa boyutlarda oymalı spiral kuşaklarla süslenmişti ve bu oymalar açık havaya maruz kalmaları yüzünden çok aşınmış olmakla birlikte, daha önce gördüklerimizi fersah fersah aşan bir sanat değerine sahipti. Döküntülerle dolu zemini kalın bir buz tabakası örtüyordu, gerçek zeminin çok derinlerde olduğunu düşündük.

Ama buradaki en dikkat çekici şey, kemerli yollardan keskin bir dönüşle açık zemine doğru uzaklaşan ve dev silindirik duvarın iç yüzeyinde helezonlar çizerek yükselen, antik Babil'in dev kulelerinin ve zigguratlarının dış yüzeyinden yükselen merdivenlerin dengi taş rampaydı. Uçuş hızımızın yüksekliği ve inişle duvarı birbirine karıştırmamıza yol açan görüş açımız yüzünden bu özelliği havadan fark edememiş, dolayısıyla buzun altına inecek başka bir yol aramak zorunda kalmıştık.

Pabodie olsaydı, bu rampayı duvarın yüzeyinde tutan mühendislik ilkelerini anlatabilirdi, ama Danforth'la ben sadece hayranlık ve şaşkınlık duyuyorduk. Şurada burada kocaman taş dirsekler ve sütunlar görüyorduk, ama bunlar böyle bir işlevi yerine getirmeye yeterli görünmüyordu. Bu şey kulenin şu anki tepesine kadar sapasağlamdı –açık havaya maruz kaldığı göz önünde tutulacak olursa, oldukça dikkat çekici bir durum– ve duvarlardaki tedirginlik verici, tuhaf kozmik oymaların korunması konusunda çok işe yaramıştı.

Yarım günışığı altında –elli milyon yıllık ve kuşkusuz bu güne kadar gördüğümüz en eski yapı olan– bu dev silindir tabanına korkuyla karışık bir saygı duygusu içinde adım attığımızda, yüzeyinde merdiven dolaşan duvarların yüksekliğinin on sekiz metreden fazla olduğunu gördük. Uçuşumuz sırasında gördüklerimizden anımsadığımız kadarıyla, bu, dışarıdaki buz tabakasının kalınlığının on iki metre kadar olduğu anlamına geliyordu; çünkü, uçaktan gördüğümüz derin uçurum ufalanmış taşlardan yaklaşık altı metre kadar yükseklikte bir tepenin üzerinde yükseliyordu ve çevresinin dörtte üçü daha yüksekteki harabe hattının kavisli masif duvarları tarafından bir dereceye kadar korunmuştu. Oymalara göre, kule başlangıçta daire şeklinde çok büyük bir alanın ortasında yer alıyordu ve zirvesine yakın kat kat yatay diskleri ve üst kuşağı boyunca bir sıra iğne gibi sivri, zarif kulesiyle yaklaşık olarak yüz altmış, yüz yetmiş metre yüksekliğe ulaşıyordu. Duvarlardan düşen taşlar daha çok dışarıya dökülmüştü –allahtan böyle olmuştu, yoksa rampa parçalanmış ve içerisi tıkanmış olurdu. Durum böyle olmakla birlikte taş rampa fena halde tahrip olmuştu; öte yandan, zemindeki kemerli yolların tıkanıklığı yakın zamanlarda kısmen temizlenmişe benziyordu.

Diğerlerinin inerken bu yolu kullanmış olduğu ve ardımızda kâğıttan uzun bir iz bırakmış olmamıza rağmen çıkarken bizim de kullanacağımız mantığa uygun yolun bu yol olduğu sonucuna varmakta gecikmedik. Kulenin ağzının tepenin eteklerine ve beklemekte olan uçağımıza olan uzaklığı, içine girdiğimiz taraçalı büyük binadan daha fazla değildi ve bundan sonra buz seviyesi altında yapacağımız keşifleri bu bölgede yapacaktık.

Gördüğümüz ve tahmin ettiğimiz tüm bu şeylerden sonra hâlâ keşif yapmayı düşünüyor olmamız çok garipti. Sonra dökün-tülerle dolu meydana doğru ihtiyatla yürürken bir an için tüm diğer konuların aklımızdan çıkmasına neden olan bir görün-tüyle karşılaştık.

Rampanın dışarıya doğru çıkıntı yaptığı ve şimdiye kadar gözümüze çarpmamış uzak bir köşesinde üç kızak dikkatle yan yana dizilmiş duruyordu. Lake'in kampından kaybolan kızaklar, taş ve moloz dolu karsız bir arazide uzun süre zorla sürüklenmek ve bunun olanaksız olduğu zamanlarda da kucaklanarak taşın-mak dahil kötü kullanım nedeniyle permeperişan orada yatı-yorlardı. Büyük bir özenle ve akıllıca sarılıp sarmalanmışlardı ve içlerinde fazlasıyla tanıdık şeyler vardı: Benzin sobası, yakıt bidonları, alet kutuları, erzak sandıkları, bazılarının tıka basa kitapla dolu olduğu belli olan, bazılarında ne bulunduğu anla-şılmayan muşambalar. Her şey Lake'in kampından alınmıştı.

Diğer odada bulduğumuz şeylerden sonra böyle bir şeyle karşılaşmaya bir ölçüde hazırdık. Asıl şoku, kızaklara yaklaşıp dış hatları bizi garip bir şekilde huzursuz eden muşambayı açtı-ğımızda yaşadık. Anlaşıldığına göre Lake gibi ötekiler de tipik numuneleri toplamakla ilgileniyorlardı; çünkü burada her iki si de kaskatı dondurulmuş, mükemmelen muhafaza edilmiş, boy-un civarındaki yaraları plasterle kapatılmış ve daha fazla zarar görmemeleri için dikkatle sarılmış böylesi iki numune vardı. Bunlar genç Gedney ile kayıp köpeğin bedenleriydi.

X

Böylesine iç karartıcı bir keşifte bulunduktan kısa bir süre sonra kuzeydeki tüneli ve uçurumu düşündüğümüz için çoğu kişi muhtemelen duygusuz ve deli olduğumuza hükmedecektir ve ben birtakım yeni tahminlerde bulunmamıza yol açan çok özel bir durum ortaya çıkmamış olsaydı böylesi düşüncelere kapılmamış olurdukdiyecek değilim. Seslerin nihayet bilincine vardığımızda, muşambayı yeniden zavallı Gedney'in üzerine çekmiş bir tür dilsiz şaşkınlık içerisinde ayakta dikilmekteydik

– korkunç zirvelerde iniltiyle esen dağ rüzgârının belli belirsiz duyulduğu o açık alandan aşağı indiğimizden bu yana duyduğumuz ilk seslerdi bunlar. Bu sesler bildik ve sıradan sesler olmakla birlikte, bu uzak ölüm dünyasında acayip ya da hayal ürünü seslerden daha beklenmedik ve sinir bozucuydular – çünkü evrendeki uyumla ilgili tüm düşüncelerimizi yeniden altüst etmişti.

Bu ses, Lake'in otopsi raporunun "ötekiler"den beklememize yol açtığı –kampta gördüğümüz dehşetten sonra sinirlerimizin bozulmuş olması yüzünden hayal gücümüzün rüzgârın her iniltisine yakıştırdığı– o tuhaf geniş yelpazeli müzikal ıslık sesinden izler taşısaydı, çevremizdeki bu milyarlarca yıldır ölü dünyayla fena halde uyumlu olacaktı. Başka çağlardan bir ses, başka çağların mezarlığına yaraşır. Böyle olmakla birlikte, bu gürültü tüm yerleşik kanılarımızı –Antarktika'nın iç kısımlarının her türlü yaşamdan verimsiz Ay yüzeyi kadar yoksun olduğu yolundaki dile getirilmemiş kabulümüzü– altüst etti. Duyduğumuz ses, çağlardır yoksun oldukları kutup güneşiyle uyanan eski dünyanın inanılmaz derecede dayanıklı yaratıklarının müthiş sesi değildi. Tam tersine, Victoria Toprakları'nda gemideyken ve McMurdo Koyu'ndaki kampımızdayken duyduğumuz sıradan ve çok tanıdık sesti; duyulmaması gereken bu yerde bu sesi duyunca korkuyla titredik. Kısacası bu, bir penguenin acı acı haykıran boğuk sesiydi.

Boğukses, içinden çıktığımız koridorun neredeyse karşısına düşen –büyük uçuruma çıkan diğer tünel yönünde– buz altındaki bir girintiden geliyordu. Çağlardır ölü böyle bir yerde canlı bir deniz kuşunun varlığından bir tek sonuç çıkarılabilirdi; bu yüzden ilk aklımıza gelen bu sesin gerçekten bir penguen sesi olup olmadığını araştırmak oldu. Bu sesi, yeniden yeniden duyduk; bazen birden çok boğazdan çıkıyor gibiydi. Sesin nerden geldiğini araştırırken, döküntüleri temizlenmiş kemerli bir geçide girdik ve günışığını ardımızda bıraktığımızda, muşamba torbadan iğrenerek aldığımız kâğıtlarla çoğalttığımız stokumuzdan yeniden ardımızda iz bırakarak ilerlemeye başladık.

Zemindeki buzlar yerini döküntülere, çörçöpe bıraktığında bazı garip çekme izlerini açıkça fark ettik ve bir seferinde Dan-

forth, tarif etme gereği duymadığım çok belirgin bir iz buldu. Penguen çığlıklarının gösterdiği yol, tam da daha kuzeydeki tünele giden yol olarak haritamızın ve pusulamızın gösterdiği yoldu ve zemin seviyesinde açık olduğu görülen köprüsüz bir yol bulmuş olmaktan memnunduk. Haritaya göre tünel, havadan gördüğümüzü belli belirsiz anımsadığımız dikkate değer ölçüde sağlam kalmış piramit biçimi bir yapının tabanından başlıyor olmalıydı. Girdiğimiz geçitte ilerlerken yaktığımız tek el fenerinin ışığında bu duvarların da ötekiler gibi oymalarla dolu olduğunu gördüysek de, bunların hiçbirini incelemek için durmadık.

Ansızın önümüzde kocaman beyaz bir şekil beliriverdi, bunun üzerine ikinci el fenerimizi de yaktık. Bu yeni araştırmanın, yakınlarda bir yerlerde pusuya yatmış olması gereken daha önceki korkularımızı bize böyle tamamen unutturmuş olması çok tuhaf bir şey. Erzaklarını kocaman bir daire şeklindeki yerde bırakmış olan "ötekiler" uçuruma, daha doğrusu uçurumun içine yaptıkları keşif gezisinden sonra geri dönmeyi planlamış olmalıydılar; yine de, sanki onlar hiç yokmuşlarcasına her türlü tedbiri elden bırakmıştık. Bu badi badi yürüyen beyaz şey yaklaşık olarak bir seksen boyundaydı, ama onun "ötekiler"den olmadığını hemen anlamıştık. Onlar daha iri ve koyu renkliydiler ve oyma resimlere göre deniz yaşamına uygun dokunaçlarının tuhaflığına rağmen karada daha hızlı ve güvenli hareket ediyorlardı. Yine de bu beyaz şeyden ödümüzün kopmadığını söyleyecek değilim. Ötekilerle ilgili akıl yürütmelerimiz sonucu duymaya başladığımız korkudan çok daha büyük bir korkuya kapıldık bir an için. Sonra beyaz şekil, yan tarafımızdaki kemerli yollardan birinden boğuk seslerle kendisini çağıran kendi türünden iki hayvanın yanına gittiğinde birden korkularımızdan sıyrıldık. Çünkü, imparator penguenlerinin en büyüklerinden bile daha büyük, bilinmeyen bir tür olmasına, baştan ayağa bembeyaz ve tamamen kör olmasına rağmen bu sadece bir penguendi.

Bu şeyi kemerli yolun altında takip ederek iki fenerimizi birden, bize aldırış etmeyen, varlığımızdan kaygı duymayan bu üçlü gruba çevirdiğimizde üçünün de bilinmeyen, dev bir

türden gözleri görmeyen albinolar olduğunu gördük. Büyüklükleri Eskiler'in oymalarında resimlerini gördüğümüz bazı arkaik penguenleri anımsattı bize ve bunların da aynı soydan geldiklerini anlamakta gecikmedik– kuşkusuz, sürekli karanlığın dokularındaki boyar maddeleri yok ettiği ve gözlerini dumura uğratarak işe yaramaz yarıklara dönüştürdüğü daha sıcak iç bölgelere çekilerek sağ kalmış olmalıydılar. Şu anda yaşamakta oldukların yerin bizim aradığımız uçurum olduğuna hiç kuşku yoktu; uçurumun, sıcaklığını koruyor ve yaşanabilir durumda olduğunun ortaya çıkması ruhumuzda çok garip ve rahatsız edici duyguların uyanmasına yol açtı.

Bu üç kuşun her zamanki yaşama alanlarının dışına çıkmalarına neyin sebep olduğunu da merak ettik. Büyük ölü kentin durumu ve sessizliği buranın hiçbir zaman geçici bir penguen yuvası olmadığını ortaya koyarken, üçlünün varlığımıza karşı gösterdiği açık kayıtsızlık "ötekiler"in geçerken onları ürkütmüş olabileceği düşüncesini olanaksızlaştırıyordu. "Ötekiler"in şiddete başvurmuş ya da yiyecek stoklarını artırmaya kalkışmış olmaları olası mıydı? Köpeklerin nefret ettiği o keskin kokunun penguenler tarafından da aynı şekilde antipatiyle karşılanmış olması bize kuşkulu geldi, çünkü, ataları Eskiler'le pekâlâ bir arada yaşamışlardı – Eskiler'den herhangi biri uçurumun dibinde yaşadığı sürece sürdürülmüş olması gereken dostça bir ilişkileri olmuştu. Bu acayip yaratıkların fotoğraflarını çekemediğimize –birden içimizde alevlenen bilim aşkıyla– yanmakla birlikte onları ciyaklamalarıyla baş başa bırakarak oyalanmadan, ulaşılabilirliği kanıtlanan ve penguen izleriyle yönü tam olarak belli olan uçuruma doğru atıldık.

Bundan kısa bir süre sonra karşılaştığımız kapısız, alçak tavanlı, duvarlarının oymalarla süslenmemiş olmasını tuhaf karşıladığımız, eğimi fazlasıyla dik, uzun bir koridor, sonunda tünelin ağzına yaklaşmakta olduğumuz yönündeki inancımızı pekiştirdi. İki penguenin daha yanından geçtik ve hemen ilerimizdeki daha başka penguenlerin seslerini duyduk. Sonra koridor, soluğumuzu istemdışı tutmamıza yol açan çok büyük bir açıklıkla sona erdi; çapı otuz, yüksekliği on beş metre olan ters çevrilmiş bir yarım küre şeklindeki bu yeraltı meydanına birçok

alçak kemerli geçit açılıyordu, ama karanlık bir mağara ağzı gibi görünen ve dört buçuk metrelik yüksekliğiyle bir tanesi vardı ki, simetriyi bozuyordu. Burası büyük uçuruma açılan geçitti.

İçbükey tavanı gökyüzüne benzeyecek şekilde etkileyici ama dekadan oymalarla süslenmiş bu meydanda, yabancılara aldırmayan birkaç kör penguen badi badi geziniyordu. Karanlık tünel dik bir meyille aşağı doğru iniyordu; esner gibi açılmış girişinin yan pervazları ve üst sövesi tuhaf bir şekilde işlenmişti. Bu gizemli ağızdan daha sıcak bir hava, hatta biraz buhar yükseliyor gibi geldi bize ve aşağıdaki sonsuz boşluğun, bal peteği gibi deliklerin ve dev dağların penguenlerden başka ne tür canlıları sakladığını merak ettik. Ayrıca zavallı Lake'in dağ başlarında gördüğünü sandığı dumanın da, tepelerine rampaların tırmandığı dorukların etrafında bizim gördüğümüz tuhaf pusun da dünyanın ta içlerindeki bölgelerden kıvrıla kıvrıla yükselen kanallar yoluyla çıkan buhar olup olmadığını da doğrusu merak ettik.

Tünele girdiğimizde, yan taraflarının, zemininin ve kemerli tavanının –en azından girişte, her yöne doğru dört beş metre kadar– yekpare taştan oluşmuş olduğunu gördük. Yan duvarların orasında burasında son zamanlarda yapılmış dekadan üsluplu geleneksel oyma tabletleri görülüyordu ve hem taş yapı hem de oymalar çok iyi durumdaydılar. Üzerinde dışarı çıkan penguenlerin ve içeri giren "ötekiler"in izleri bulunan az miktardaki döküntü dışında yerler tertemizdi. İlerledikçe sıcaklık artıyordu, bu yüzden çok geçmeden kalın giysilerimizin düğmelerini açtık. Aşağıda gerçekten volkanik oluşumlar olup olmadığını ve güneşsiz denizin suyunun sıcak olup olmadığını merak etmeye başlamıştık. Bir süre sonra, taş işçiliğinin yerini kayalar aldı, ama tünelin boyutlarında bir değişiklik yoktu, oyulmuş gibi son derece düzenli devam ediyordu. Tünelin eğiminin zaman zaman fazlasıyla artması, zemininde oluklar açılmasını gerektirmişti. Birçok defalar, elimizdeki krokide görülmeyen yan galeriler olduğunu fark ettik; geri dönüşümüzde bir sorun yaratmayacak olan bu galerileri uçurumdan dönen varlıklarla karşılaşmamız durumunda sığınabileceğimiz yerler ola-

bilecekleri için memnuniyetle karşıladık. Bu varlıkların adlandıramadığımız kokusu çok belirgindi. Bu koşullar altında bu tünele girmeye kalkışmanın intihar gibi bir aptallık olduğuna kuşku yoktu; ancak bilinmeyen, bazı insanları sanıldığından fazla çekiyor – zaten bizi bu ıssız ve korkunç kutba getiren de bu çekim değil miydi? Yolumuza devam ederken birçok penguen gördük ve aşmamız gereken mesafeyi kestirmeye çalıştık. Oymalara bakılacak olursa yerin altında bir mil kadar gitmemiz gerekiyordu, ama daha önceki deneylerimiz burada ölçeklere pek fazla güvenilemeyeceğini bize öğretmişti.

Çeyrek mil kadar sonra o adsız koku iyice arttı; önünden geçtiğimiz yan-yolları büyük bir dikkatle izliyorduk. Kuşkusuz, içerinin ılık havasının soğuk havayla karşılaşmıyor olması nedeniyle, artık girişte olduğu gibi buhar görülmüyordu. Sıcaklık hızla yükseliyordu ve dikkatsizce bir kenara yığılmış, tüylerimizi diken diken edecek derecede tanıdık bir malzeme yığınıyla karşılaşmak bizi şaşırtmadı. Yığın, Lake'in kampından alınmış kürklerden ve çadır bezlerinden oluşuyordu; kumaşların yırtılarak nasıl garip şekillere sokulmuş olduğunu incelemek üzere durmadık. Az ilerde yan-galerilerin sayısının ve büyüklüğünün dikkat çekecek kadar arttığını fark ettik ve daha yüksek yamaçların altındaki göz göz oyulmuş bölgeye gelmiş olmamız gerektiği sonucuna vardık. Adsız koku şimdi, tuhaf bir şekilde, iğrençlikte kendinden pek aşağı kalmayan bir başka kokuyla karışıktı – çürüyen bir organizma ya da bir yeraltı mantarı olabileceğini düşündüysek de, tam olarak ne kokusu olduğunu kestiremedik. Sonra tünel, oymalardaki resimlerin bizi önceden hazırlamadığı şaşırtıcı bir genişlik kazandı; yirmi iki yirmi üç metre uzunluk, on beş metre kadar genişlikte elips şeklinde bir tabanı olan, çevresinde gizemli karanlığa açılan birçok kocaman geçit bulunan doğal görünüşlü, çok yüksek tavanlı bir mağaraydı burası.

Bu mağara doğal görünüyor olmakla birlikte, el fenerlerimizle daha yakından bakınca, petekşeklindeki deliklerin birçok duvarının yıkılması suretiyle oluşturulmuş olduğunu düşündük. Duvarlar pürüzlü, yüksek kemerli tavan sarkıtlarla doluydu, ama tabanı oluşturan kayalar düzeltilmiş, zemindeki her türlü döküntü, birikinti ve hatta tozlar anormal denilecek ölçüde

temizlenmişti. Bizim geldiğimiz koridor dışında, buraya açılan bütün büyük geçitlerin zeminleri de aynı şekilde tertemizdi ve bu benzersiz durum bizi şaşkınlıktan şaşkınlığa sürüklüyordu. Adsız kokuya karışan acayip pis koku burada öylesine keskindi ki, diğer kokuyu tümüyle bastırıyordu. Cilalanmış gibi pırıl pırıl zeminiyle burası bizi daha önce karşılaştığımız tüm acayipliklerden daha fazla şaşırtıyor ve korkutuyordu.

Tam önümüzdeki geçidin düzgünlüğü ve zeminindeki penguen dışkılarının çokluğu, aynı büyüklükteki bunca bol mağara ağzından hangisinin tutulacak doğru yol olduğu konusunda hiç kuşkuya yer bırakmıyordu. Bununla birlikte, toz üzerinde izler bulmayı umamayacağımız için, ilerde bir sorunla karşılaşırız korkusuyla yeniden ardımız sıra kâğıttan iz bırakmaya başladık. Tekrar ilerlemeye başladığımızda fenerimizin ışığını tünel duvarlarında gezdirdik ve geçidin bu kısmındaki oymalardaki köklü değişikliği görünce şaşkınlıktan olduğumuz yerde kalakaldık. Tünelin açıldığı dönemde Eskiler'in sanatında görülen gerilemeyi elbette biliyorduk ve ardımızda bıraktığımız yaprak ve çiçek şeklindeki süslemelerdeki kötü işçiliğin kuşkusuz farkındaydık. Ama mağarayı izleyen bölümdeki oymalarda açıklanması olanaksız ani bir değişiklik –kaliteye olduğu kadar esasa da ilişkin bir fark– vardı; öyle ki ustalık konusunda şimdiye kadar gözlemlediğimiz gerileme hızına dayanarak kimsenin tahmin edemeyeceği kadar derin ve köklü bir bozulma söz konusuydu.

Bu yeni ve yozlaşmış çalışmalar kaba ve arsızcaydılar; ayrıntılarda hiçbir incelik yoktu. Daha önceki bölümlerdeki resimlerle aynı hattı izleyen abartılı derinlikte oyulmuş resimlerdi bunlar; kabartmaların yüksekliği duvar yüzeyine ulaşmıyordu. Danforth, bunların duvar yüzeyinde daha önce bulunan oymaların silinerek üzerlerine ikinci defa yapılmış oymalar olduğu düşüncesindeydi. Tamamen dekoratif ve geleneksel nitelikteydiler; Eskiler'in gelenekselleşmiş beşli matematik ilkelerine göre yapılmış kaba helezonlar ve köşelerden oluşuyordu, ama onların devamı olmaktan çok gülünç bir taklidi gibiydiler. Tekniğinin ardındaki estetik duyguya hafif ama esastan farklı, yabancı bir unsurun eklenmiş olduğu düşüncesini aklımızdan

çıkaramıyorduk; Danforth, büyük bir işgüzarlıkla eski resimleri silip üzerine bunları yapmaktan bu yabancı unsurun sorumlu olduğunu tahmin ediyordu. Eskiler'in sanatı olarak tanımaya başladığımız şeye benziyordu ama rahatsız edecek kadar ondan farklıydı ve sürekli olarak bana Roma tarzı yapılmış çirkin Palmyra[94] kabartmaları gibi melez sanatları anımsatıyordu. En karakteristik resimlerden birinin önünde zeminde yatan kullanılmış bir pil, başkalarının da yakın zamanlarda bu oymaların farkına varmış olduklarını gösteriyordu.

Bunları incelemekle geçirebileceğimiz zamanımız olmadığından, şöyle bir üstünkörü baktıktan sonra yeniden ilerlemeye başladık; bu arada dekorasyon da daha başka değişiklikler olup olmadığını görmek için sık sık el fenerimizin ışığını duvarlarda gezdiriyorduk. Böyle bir değişiklik görmedik, ama ilerlediğimiz koridora açılan düzgün zeminli yan tünellerin ağızlarının çokluğu yüzünden resimler oldukça seyrekleşmişti. Artık daha az sayıda penguen görüyor ve duyuyorduk, ama yerin derinlerinde, çok uzaklarda bir yerlerde, koro halinde bağırıştıklarını duyuyormuş gibi bir hisse kapıldık. Ne olduğu anlaşılamayan yeni koku mide bulandıracak kadar güçlüydü, öyle ki, diğer adsız kokuyu pek seçemiyorduk. Havada yeniden görünür hale gelen buhar, iki farklı sıcaklıkta havanın birbiriyle karşılaşmış olduğunu ve büyük çukurun güneşsiz uçurumunun oldukça yakında olduğunu gösteriyordu. Sonra, hiç beklenmedik bir şekilde, önümüzde –hiç de penguene benzemeyen– bazı engellerin belirdiğini gördük ve engellerin hareket etmediklerinden emin olduktan sonra ikinci el fenerimizi de yaktık.

XI

Yine, öyküye devam etmekte zorlandığım bir noktaya geldim. Bu aşamaya kadar çoktan katılaşmış olmam gerekirdi, ama bazı

94) Palmyra: 3. yüzyılın sonlarına doğru kısa bir süre ünlenmiş bir Kuzey Arabistan kenti. 273'te İmparator Aurelianus tarafından yıkılmıştır. Palmyra'nın heykel ve mimarisi Yunan, Roma ve Ortadoğu tarzlarının bir bileşimi ydi.

deneyler insanı iyileşmeyecek şekilde yaralar ve belleğinin bütün dehşeti yeniden yaşamasına yol açacak tarzda duyarlılığını artırır. İleride bir yerlerde, dediğim gibi bazı engeller gördük ve aynı anda, bizden önce oradan geçmiş olan "ötekiler"in adsız yoğun kokusuyla karışık o acayip pis koku burnumuzun direğini sızlattı. İkinci fenerin ışığı, bu engellerin ne olduğu konusunda hiçbir kuşkuya yer bırakmadı; zavallı Lake'in kampındaki yıldız biçimli acayip höyük mezarlardan çıkarılan diğer altı numune kadar zararsız olduklarını ta uzaktan görebildiğimiz için yanlarına yaklaşma cesaretini gösterebildik.

Topraktan çıkardığımız numunelerin çoğu gibi bunlar da bütün olmaktan uzaktılar –etraflarında göllenmiş kıvamlı, koyu yeşil sıvı çok kısa bir süre önce parçalanmış olduklarını apaçık ortaya koyuyordu. Lake'in bültenleri bizden önce buradan geçenlerin en azından sekizlik bir grup olduğunu akla getirirken, burada sadece dördü görülüyordu. Onları bu durumda bulmak hiç beklemediğimiz bir şeydi; burada karanlıkta nasıl korkunç bir kavganın cereyan ettiğini merak ettik.

Toplu halde hücuma uğrayan penguenler vahşi gaga darbeleriyle karşılık verir; kulaklarımıza ulaşan seslerden uzaklarda bir penguen yuvası bulunduğunu kesinlikle anladık. "Ötekiler" böyle bir yeri rahatsız ederek ölümüne bir takibe mi yol açmışlardı? Pek öyle gözükmüyordu, çünkü penguenlerin gagası, yaklaştıkça daha iyi fark etmeye başladığımız böylesine bir tahribatı Lake'in parçalara ayırdığı sağlam dokularda yapmış olamazdı. Kaldı ki, gördüğümüz kocaman kör kuşlar son derece barışçı görünüyorlardı.

Peki öyleyse bunlar kendi aralarında kavga etmiş ve ortalarda gözükmeyen diğer dördü bu ölümlerden sorumlu olabilir miydi? Eğer öyleyse, onlar şimdi neredeydiler? Yakınlarımızda bir yerlerde miydiler ve bizim için yakın bir tehlike oluşturuyorlar mıydı? Ulaşmaya, doğrusunu söylemek gerekirse, pek de can atmadığımız hedefe doğru yavaş yavaş ilerlerken zemini pürüzsüz yan geçitlerden bazılarına korka korka göz gezdiriyorduk. Her nasıl bir çatışma çıkmışsa, penguenleri korkutan ve alışık olmadıkları bölgelerde dolaşmaya zorlayan neden bu olmalıydı. Kuşların buralarda yaşadığına ilişkin hiçbir iz olmadığına göre,

çatışma, demek ki, sesleri hafiften duyulan dipsiz uçurumdaki penguen yuvasının yakınlarında çıkmış olmalıydı. Belki de, diye düşündük, korkunç bir kaçmaca kovalamaca yaşanmış, zayıf grup, saklanmış kızaklara ulaşmaya çalışırken kovalayanlar onların işini bitirmişti. Karanlık uçurumun kıyısında yaratıklar müthiş bir kavgaya tutuşmuşken korkudan çılgına dönmüş penguenlerin kocaman beyaz bir bulut halinde nasıl ciyak ciyak haykırarak sağa sola koşuşturmuş olduğunu insan gözünün önünde canlandırabilir.

Söylediğim gibi, yolumuzun üstünde yatmakta olan parçalanmış şeylere hiç istemeden yavaş yavaş yaklaştık. Ama keşke yaklaşmasaydık, keşke gördüklerimizi görmeden önce, bir daha rahat soluk almamıza izin vermeyecek bir şey ruhumuzu yakıp kavurmadan önce gerisingeri dönüp zemini yağlanmış gibi parıl parıl parlayan, duvarlarına daha önceki resimleri taklit eden, onları alaya alan yoz resimler oyulmuş iğrenç tünel boyunca var gücümüzle kaçsaydık.

Her iki fenerimizin ışığını birden yüzükoyun yere kapanmış şeyin üzerine tuttuk; böylece çok geçmeden neden eksik göründüklerini anladık. Ezilmiş, çiğnenmiş, burulmuş ve parçalanmışlardı, ama asıl önemlisi yaratıklarda baş namına bir şey kalmamıştı. Hepsinin de denizyıldızı biçimi, dokunaçlı başları koparılmıştı; yaklaştıkça başlarının kesilmekten çok yırtılarak ya da emilerek koparılmış olduğunu gördük. Damarlarında kan yerine dolaşan iğrenç, koyu yeşil sıvı, etraflarında kocaman bir gölcük oluşturmuştu, ama bu sıvının iğrenç kokusunu yol boyunca duyduğumuz kokulardan daha keskin yeni ve tuhaf bir koku bastırıyordu. Ancak, yüzükoyun kapaklanmış şeylere iyice yaklaşınca ne idiğü belirsiz bu ikinci kokunun kaynağını keşfedebildik – ve bu keşfi yapar yapmaz, Eskiler'in tarihinde yüz elli milyon önce Permiyen Çağda çok canlı bir şekilde resmedilmiş bir şeyi anımsayan Danforth, duvarlarında ikinci defa kazılmış yoz oymalar bulunan kemerli, arkaik koridorda çın çın öten sinir bozucu bir çığlık atıverdi.

Ben de çığlık çığlığa ona katılmakta gecikmedim; çünkü o oymaları ben de görmüş ve yere serilmiş, parçalanmış Eskiler'in –shoggothlara yeniden boyun eğdirmek amacıyla girişilen bü-

yük savaş sırasında shoggothlar genellikle öldürdükleri hasımlarının başlarını emerek koparıyorlardı– üzerlerini kaplayan iğrenç balçığı ortaya atan sanatçıyı ürpertiler içinde takdir etmiştim. Bunlar, çoktan tarih olmuş, eski şeyleri anlatırlarken bile karabasanı andıran iğrenç oymalardı; çünkü shoggothların da eserlerinin de insanlarca görülmemeleri ve hiçbir varlık tarafından resmedilmemeleri gerekirdi. *Necronomicon*'un deli yazarı, shoggothların bu gezegende dünya gelmemiş, uyuşturucu etkisiyle tasarlanmış varlıklar olduğunu yemin billah ileri sürmüştü. Bütün biçimleri, bütün organları, bütün işlemleri taklit edebilen ve yansıtabilen biçimsiz protoplazma –fıkır fıkır kaynayan kıvamlı hücreler yığını– dört buçuk metre çaplı, son derece esnek ve sünek, lastiği andıran küreler –telkinle yönetilen köleler, kent inşaatçıları –git gide daha huysuz, daha zeki, daha amfibyen ve daha taklitçi –Aman Tanrım! Nasıl bir delilik, bu allahın belası Eskiler'i böyle şeyleri yaratmaya ve kullanmaya itmişti?

Ve şimdi Danforth'la ben bu başsız gövdelere sıkı sıkıya yapışmış, sadece hastalıklı bir düş gücünün tasarlayabileceği kadar iğrenç, bilinmeyen bir koku yayan, parıl parıl parlayan, yanardöner kara balçığı – bu gövdelere yapışmış ve bir dizi lanet nokta kümesinin ikinci kez oyulmuş olduğu duvarın pürüzsüz bir bölümünde parıldayan kara balçığı– gördüğümüzde kozmik korkunun niteliğini tüm derinliğiyle kavradık. Bu korku ortalarda gözükmeyen diğer dördünden duyulan korku değildi –çünkü, her ne kadar fazlasıyla kuşkulanmış olsak da, onlar artık zarar veremezlerdi. Zavallı şeytanlar! Aslında hiç de kötü şeyler değillerdi. Onlar, bir başka çağın insanları ve varoluşun bir başka basamağı idiler. Doğa onlara –insan çılgınlığının, duygusuzluğunun ya da acımasızlığının ölü ya da uyumakta olan kutuplardan bundan sonra kazıp çıkaracağı diğer varlıklara da yapacağı gibi– kötü bir şaka yapmıştı. Onlar vahşi bile değillerdi – ne yapmışlardı ki, aslında? Bilinmeyen bir çağda, müthiş bir soğukta uyanmışlardı –belki, çılgınca havlayan dört ayaklı tüylü hayvanların saldırısıyla karşılaşmışlar ve hem onlara karşı hem de tuhaf şeylere sarınmış, tuhaf alet ve edevatları olan ve onlar kadar çılgın, maymuna benzer beyaz canlılara karşı umut-

suzca kendilerini savunmuşlardı... zavallı Lake, zavallı Gedney... ve zavallı Eskiler! Hepsi de bilim adamıydılar – onların yerinde olsaydık bizim de yapmayacağımız ne yapmışlardı ki? Tanrım, nasıl bir zekâ, nasıl bir cesaretti bu! Tıpkı oymalarda resmedilmiş akraba ve atalarının inanılmazlığı daha az olan şeylerle yüz yüze gelmesi gibi, inanılmazla nasıl bir yüz yüze gelişti bu! Işınlı, bitki, canavar, yıldız dölü – her ne olurlarsa olsunlar, onlar insandılar!

Zavallı yaratıklar, bir zamanlar yamaçlarındaki tapınaklarda tapınıp ağaç büyüklüğünde eğreltiotları arasında gezindikleri dağların buzlu doruklarını aşmışlardı. Ölü kentlerinin lanetlenmiş halde yatmakta olduğunu görmüş ve son günlerinin duvarlara kazılmış öyküsünü bizim gibi oymalardan okumuşlardı. Hiç görmedikleri karanlığın derinliklerinde yaşayan soydaşlarına ulaşmaya çalışmışlar –ve neyle karşılaşmışlardı? Bakışlarımızı bu başsız, balçıkla kaplanmış bedenlerden yandaki taze balçık bulanmış iğrenç nokta gruplarına ve yoz oymalara çevirirken tüm bu düşünceler ikimizin birden aklından hızla gelip geçti – bakar bakmaz, Danforth'un isterik çığlığına bir yanıt gibi uğursuz, soluk bir pusun şimdi bile kıvrıla kıvrıla çıkmakta olduğu, penguenlerle çevrili derin, karanlık uçurumun dibindeki dev kentte kimlerin galip geldiğini ve hayatta kaldığını anladık.

İğrenç balçığı tanıyıp başsız bedenleri görmüş olmanın neden olduğu şok yüzünden dilimiz tutulmuş, heykel gibi donup kalmıştık, o sırada tam olarak aynı şeyleri düşünmüş olduğumuzu ancak daha sonra konuştuğumuzda öğrendik. Orada sanki çağlar boyu kalakalmış gibiydik, oysa bu süre on ya da on beş saniyeden fazla olamazdı. Bu iğrenç soluk pus sanki bize doğru yaklaşmakta olan uzaktaki bir kütle tarafından hareket ettiriliyormuş gibi kıvrılarak ilerliyordu – sonra, henüz yeni varmış olduğumuz sonuçları altüst eden o ses duyuldu; büyü bozulmuştu, çılgınlar gibi koşarak ciyak ciyak bağıran penguenler arasından geçtik, buza gömülmüş yekpare taştan koridorlar boyunca geldiğimiz yolları izleyerek yuvarlak büyük açıklığa, oradan da arkaik rampa yoluyla yukarıya temiz havaya ve günışığına attık kendimizi.

Bu yeni ses, daha önce ima ettiğim gibi, vardığımız sonuçların çoğunu altüst etti; çünkü bu ses, zavallı Lake'in otopsisi yüzünden, ölü olduğuna hükmettiğimiz şeylere atfettiğimiz sesti. Bu ses, Danforth'un daha sonra bana anlattığına göre, buz seviyesinin üzerinde dar sokağın köşesinde belli belirsiz duyduğu sesin ta kendisiydi ve dağ yüzeyindeki mağaralar civarında her ikimizin de duyduğu ıslık çalan rüzgâr sesine şaşılacak derecede benziyordu. Danforth'un izlenimlerinin benimkilerle hayret uyandıracak ölçüde çakışması konusunda, çocukça görünmek tehlikesini göze alarak bir şey daha söyleyeceğim. Bu yorumu yapmamıza yol açan Danforth'un, bundan yüzyıl kadar önce Poe'nun, *Arthur Gordon Pym*'i yazarken ulaşabildiği gerçekliği s u götürmez, yasak kaynaklarla ilgili tuhaf düşünceler ileri sürmüş olmasına karşın, elbette ki aynı şeyleri okumuş olmamızdı. Anımsanacağı gibi, bu inanılmaz öyküde, kötülüklerle dolu bu bölgenin merkezinden uçup gelen kar beyazlığında dev kuşların çığlık çığlığa haykırdığı, anlamı bilinmeyen, Antaktika'yla ilgili müthiş ve çok önemli bir sözcük vardır: "*Tekeli-li! Tekeli-li!*"[95] Üzerimize doğru gelen sisin ardından kulaklarımıza ulaştığını düşündüğümüz sesin tam da bu ses –geniş bir perde aralığındaki o sinsi müzikal ıslık sesi– olduğunu kabul edebilirim.

Attığımız çığlıklarla uyanan, kıyımdan sağ kurtulmuş Eskiler'den herhangi bir takipçinin gerçekten isterse bizi hemen yakalayacak kadar hızlı olduğunu bilmemize karşın, daha ilk üç nota ya da heceyi duyduğumuzda, var gücümüzle kaçmaya başlamıştık. Böyle bir yaratığın saldırgan olmayan tavırları ve bizim gibi akıl yürütüyor olması nedeniyle bizi yakalaması durumunda, sırf bilimsel bir merakla canımızı bağışlayabileceği yolunda belli belirsiz bir umut taşımıyor da değildik. Hem sonra, böyle bir yaratık kendi hayatı için endişelenmiyorsa bize

95) Bu çığlığı Lovecraft gibi Poe da açıklamamıştır. Bu çığlık ilk olarak Antarktika kıyılarındaki bazı adalarda yaşayan vahşiler tarafından, daha sonra da kuşlar tarafından atılmıştır. "Üzerimizde, perdenin gerisinden çıkan kirli beyazrenkte dev kuşlar uçuşuyordu ve görüş alanımızdançıkarkenki çığlıkları o değişmez *Tekeli-li* idi." Edgar Allan Poe, Arthur Gordon Pym'in Öyküsü, Çev. Hasan Fehmi Nemli, Ayraç Yay. 1999; s. 174.

zarar vermeyi neden istesindi ki? Böyle bir zamanda saklanmanın anlamı yoktu, kaçarken fenerimizi sürekli ardımıza çeviriyor ve sisin seyrelmekte olduğunu görüyorduk. En sonunda "ötekiler"den birini canlı ve sapasağlam görecek miydik? Ve yine o sinsi müzikal ıslık sesi duyuldu: *"Tekeli-li! Tekeli-li!"*

Sonra yaratıkla arayı açmakta olduğumuzu görerek, yaratığın yaralı olabileceğini düşündük. Ama, yaratık bir başka varlıktan kaçtığı için değil de belli ki Danforth'un çığlığını duyarak üzerimize geldiğine göre, işi şansa bırakamazdık. Bu iki olay arasındaki zaman aralığı hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak kadar kısaydı. Zor kavranabilen ve sözünün edilmesi caiz olmayan karabasanın –soyu, dipsiz uçurumu fetheden ve tepelerin içini oyarak orada kıvranıp dursun diye karaya öncüler gönderen o pis kokulu, o henüz hiç görmediğimiz, balçık kusan protoplazmanın– bulunduğu yer konusunda hiçbir tahmin yürütemiyorduk ve büyük bir olasılıkla sakatlanmış –belki de sağ kalan son yaratık– olan Eski'yi tekrar yakalanma tehlikesiyle ve bilinmeyen bir yazgıyla baş başa bırakmaktan dolayı büyük bir üzüntü duyuyorduk.

Allahtan yavaşlamamıştık. Ardımızda kalan yolunu şaşırmış penguenler, yanlarından geçişimiz sırasında gösterdikleri kayıtsızlığa bakılırsa oldukça şaşırtıcı sayılması gereken korku belirtileriyle, çığlık çığlıka bağırışırlarken kıvrım kıvrım bükülerek hareket eden sis koyulaşmış ve ilerleme hızı artmıştı. Bir kez daha o uğursuz ve geniş perdeli ıslık sesi duyuldu: *"Tekeli-li! Tekeli-li!"* Yanılmıştık. O şey yaralı değildi, sadece arkadaşlarının ölü bedenlerini ve üzerlerindeki korkunç balçık yazısını görünce duralamıştı. Bu şeytani mesajın ne olduğunu hiç öğrenemedik, ama Lake'in kampındaki mezarlar, bu yaratıkların ölülerine ne kadar değer verdiklerini ortaya koymuştu. Pervasızca kullandığımız el fenerlerimiz, şimdi, birçok yolun birleştiği geniş mağarayı aydınlatıyordu ve o iğrenç mi iğrenç –görülmedikleri zaman bile hissedilen– oymaları ardımızda bırakmış olmaktan memnunduk.

Büyük mağaranın görünmesinin aklımıza getirdiği bir başka düşünce de, şaşılacak kadar çok galerinin odak noktası olan bu yerde bizi takip eden yaratığı şaşırtarak izimizi kaybettirebil-

me olasılığıydı. Açıklıkta beş on kör, albino penguen vardı ve yaklaşmakta olan varlıktan tarifsiz ölçüde korktukları apaçık görülüyordu. Eğer bu noktadan itibaren fenerlerimizi iyice kısacak ve sadece önümüze tutacak olursak, bu kocaman kuşların ciyak ciyak bağırışarak siste sağa sola koşuşturmaları, ayak seslerimizi örterek ardımızdan gelen yaratığı yanlış yola sevkedebilirdi. Spiraller çizerek çalkalanan siste, bu noktadan itibaren, zemini çerçöple dolu olan ve parıldamayan ana tüneli, zemini fena halde parıldayan diğer tünellerden, tahmin edebildiğimiz kadarıyla acil durumlarda ışıksız da mükemmelen yollarını bulabilen Eskiler bile ayırt edemezdi. Aslında, biz de aceleyle yanlış yola sapmaktan endişe duyuyorduk. Dosdoğru ölü kente ulaşmak istiyorduk, çünkü, bu petek gibi delik deşik tepelerin içerisinde yolumuzu kaybetmenin doğuracağı sonuçları düşünmek bile istemiyorduk.

Hayatta kalmış ve salimen dışarı çıkmış olmamız, şans eseri biz doğru galeriye girerken, peşimizdeki şeyin yanlış galeriye sapmış olduğunun yeterli kanıtı. Bizi sadece penguenler kurtarmış olamazdı, bu işte sisin de epeyce katkısı olmalıydı. Dönenip duran, sürekli değişen ve zaman zaman kalkacak gibi görünen sis, yaver giden talihimiz sayesinde tam da gereken zamanda yeterince koyulaşmıştı. Aslında, duvarlarına iğrenç resimler oyulmuş galeriden mağaraya çıkacağımız sırada sis bir an için kalkmış ve izimizi kaybettirmek amacıyla el fenerlerimizi söndürerek penguenlerin arasına dalarken geriye doğru umutsuz, korku dolu son bir bakış attığımızda ardımızdaki yaratığı hayal meyal görmüştük. Eğer bir sis perdesinin bizi saklamış olması bir şans ise, ardımızdaki yaratığı bir an için de olsa görebilmiş olmamız bunun tam zıddı olmalıydı; çünkü, o zamandan beri bu hayal meyal görüntünün dehşetinden yakamızı bir türlü kurtaramıyoruz.

Geriye doğru bakmamızın gerçek nedeni belki, takip edilenin ardındaki şeyin nasıl bir şey olduğunu ve ne kadar uzakta olduğunu anlama içgüdüsüydü, belki de duyularımızdan birinin bir bilinçaltı sorusuna kendiliğinden verilmiş bir yanıttı. Bütün dikkatimizi kurtulmaya vermiş kaçarken ayrıntılarla uğraşacak durumda değildik, yine de beyin hücrelerimiz, burun

deliği yoluyla kendisine ulaşan mesaja şaşırmış olmalıydı. Sonra bunun ne olduğunu anladık: Başsız nesnelerin üzerini örten pis kokulu balçıktan uzaklaşıyor olmamız ve peşimize düşen yaratığın tesadüfen yaklaşmış olması, mantığın gerektirdiği koku değişimine yol açmamıştı. Başsız bedenlerin yakınındaki o yeni ve ne olduğu anlaşılmayan koku çok belirgindi, ama şimdiye kadar yerini çoktan "ötekiler"in adsız kokusuna bırakmalıydı. Böyle olmamıştı – tam tersine, yeni ve daha az dayanılabilir koku seyrelmek bir yana, her an daha da artıyordu.

Kuşkusuz birimizin başını geri çevirmeye başlaması üzerine diğerimiz de aynı hareketi yaparak, ikimiz birden geri baktık. Bunu yaparken, ya görebileceğimiz her şeyi görebilmek çabasıyla ya da izimizi kaybettirmek amacıyla fenerlerimizin ışığını söndürerek penguenlerin arasına ve ilerdeki labirentin merkezine dalmadan önce peşimizdeki yaratığın gözlerini kamaştırmak için ikimiz birden el fenerlerimizi bir anlığına seyrelmiş sisin içine tuttuk. Yapmaz olaydık! Ne Orpheus'un[96] kendisi ne de Hz. Lut'un karısı[97], geriye dönüp bakmayı bu kadar pahalı ödemişlerdir. Ve sonra yeniden o şok edici, geniş perdeli ıslık sesi duyuldu: "*Tekeli-li! Tekeli-li!*"

O sırada birbirimize bile anlatamayacağımızı hissediyor olmakla birlikte, gördüğümüz şeyi –her ne kadar açıkça ifade etmeye dayanamıyor olsam da– hiç yalana dolana sapmadan anlatacağım. Okuyucuya ulaşan sözcükler, gördüğümüz şeyin dehşetini ifade etmekten son derece acizdir. Gördüğümüz şey, bilincimizi öylesine dumura uğratmıştı ki, nasıl olup da düşündüğümüz gibi fenerlerimizi ışığını kısarak ölü kente çıkan doğ-

96) Orpheus: Aristaios'tan kaçmakta olan Orpheus'un karısı bir yılanın üstüne basarak ölür. Orpheus, Tartaros'a inerek Yeraltı Dünyasını yöneten Hades'ten karısı Eurydike'yi yeniden hayata döndürmesini ister. Hades, Yeraltı dünyasından çıkıncaya kadar arkalarına bakmamaları koşuluyla bu isteği kabul eder. Orpheus, son ana kadar bu koşula uyar, ama karısının hâlâ arkasında olup olmadığını görmek için arkasına dönüp baktığında, onu sonsuza kadar yitirir. Öykü, Ovidius'un *Metamorphoses*'unda anlatılmaktadır.

97) Hz. Lut'un Karısı: Melekler Hz. Lut'a gelerek Sodom'un yakında yerle bir olacağını haber verdiklerinde Hz. Lut ile ailesi kentten kaçarlar. Geri dönüp bakmaları yasaklanmıştır. Ama Hz. Lut'un karısı, terk ettikleri mülke dönüp son defa göz atmak isteyince bir tuz sütununa döner. Tekvin 19:1-26.

ru tünele girmiş olduğumuza şaşıyorum. Daha yüksek bir bedel ödediğimize göre, buna kurtulmak denebilirse, bunu akıldan çok içgüdüye borçlu olmalıydık. Bizde akıl diye bir şey kalmamıştı. Danforth'un sinirleri çok bozuktu ve bundan sonrasıyla ilgili olarak bütün hatırladığım, benden başka hiç kimsenin olayla bağıntısını kuramayacağı birtakım isterik lafları tekdüze bir sesle şakıyıp durduğuydu. Sesi, Penguen ciyaklamaları arasında, önümüzdeki kemerli yollarda ve ardımızdaki –Tanrıya şükür ki– şimdi boş olan kemerli yollarda yüksek perdeden yankılanıyordu. Danforth, şarkı söylemeye hemen başlamış olamazdı – yoksa ne hayatta kalabilir, ne de körlemesine koşuyor olurduk. Danforth'un verdiği tepkideki en ufak bir farklılığın nelere yol açabileceğini düşündükçe sırtım ürperiyor.

"South Station Under – Washington Under – Park Street Under – Kendall – Central – Harward-" Zavallıcık, binlerce mil uzaklıktaki New England'da memleketimizin huzur dolu topraklarında kazılmış Boston-Cambridge tünelinin istasyonlarını sayıyordu, ama bu davranışı ne yersiz ne de kişisel buldum. Sadece bundan dehşete düştüm, çünkü hangi iğrenç, ağza alınmaz şeyi kastettiğini kesinlikle biliyordum. Geriye doğru dönüp baktığımızda, sis yeterince incelmişse inanılmaz bir şekilde hareket eden korkunç bir varlık görmeyi umuyorduk ve kafamızda bu varlıkla ilgili bir düşünce oluşturmuştuk. Ama gördüğümüz şey–sis felaket incelmişti– büsbütün farklı, beklentimizle kıyaslanamayacak kadar korkunç ve iğrençti. Fantastik bir romancının 'olmaması gereken şey' diye tanımlayacağı bir şeyin ete kemiğe bürünmüş şekliydi; bir pistonun bir silindiri doldurduğu gibi koca tüneli doldurarak, istasyona son hızla yaklaşan, çok uzakta heyula gibi beliren kapkara önünde rengârenk tuhaf ışıklar parıldayan bir metro trenine benzetilebilirdi ancak.

Ama biz istasyonda değildik. O karabasanı andıran, pis kokulu, yanardöner, her şekle girebilen kapkara sütun, dipsiz uçurumdan çıkan soluk buharları karman çorman önüne katarak sıkı sıkıya doldurduğu dört buçuk metrelik tünelde kayar gibi korkunç bir hızla üzerimize doğru gelirken biz tam da yolu üzerindeydik. Herhangi bir metro treninden daha büyük, korkunç bir şeydi, tarif edilir gibi değildi – sivilce gibi batıp çıkan

yeşil ışıklı binlerce gözüyle, bütün tüneli doldurup önüne çıkan penguenleri ezerek ve kendi soyundan başkalarının da yaptığı gibi parıl parıl parlayan zemini silip süpürerek, kayar gibi üzerimize gelen, zayıf bir ışıkla parıldayan protoplazmik kabarcıklardan şekilsiz bir yığın. Yine o tekinsiz, o taklit eden çığlık duyuldu: *"Tekeli-li! Tekeli-li!"* Ve sonunda – Eskiler tarafından hayat, düşünce ve her kalıba girebilen organlar verilen ve nokta gruplarıyla ifade edilen dil dışında bir dilleri olmayan– o şeytani shoggothların da *sesini taklit ettikleri, çoktan yok olmuş efendilerinin sesi dışında bir sesleri olmadığını* anımsadık.

XII

Danforth da, ben de oymalarla süslenmiş yarım küre şeklindeki kocaman açıklığa çıktığımızı ve gelirken bıraktığımız izleri takip ederek ölü kentin dev oda ve koridorlarından geçtiğimizi hayal meyal anımsıyorduk, ama bu anılar, istenç, çaba ya da ayrıntı içermeyen yarım yamalak düş parçaları gibiydi. Sanki bulutlardan bir dünyada ya da zamansız, nedensiz ve yönsüz bir boyutta uçmuştuk. Daire şeklindeki büyük açıklığın külrengi, yarım-günışığı bizi biraz kendimize getirdiyse de ne saklanmış kızakların yanına gittik, ne de zavallı Gedney'e ve köpeklere yeniden baktık. Onların tuhaf, dev bir anıt mezarları var ve umarım, bu gezegenin sonu geldiğinde, hâlâ bugünkü durumda olurlar.

Ancak döne döne çıkan dev rampayı tırmanırken seyreltik kutup havasında koşmanın yol açmış olduğu yorgunluğu hissettik ve soluğumuzun kesilmiş olduğunun ayırdına vardık; ama yorgunluktan düşüp öleceğimizi de bilsek, güneş ve gökyüzünün normal dünyasına kavuşmadan duramazdık. Bu kayıp dünyadan ayrılışımıza oldukça yakışan bir şey vardı; on sekiz metre yüksekliğindeki bu çok eski silindirik taş yapıyı döne döne ve nefes nefese çıkarken o ölü ırkın yozlaşmamış bir teknikle çok çok eskiden yapmış olduğu devasa boyutlarda oymaların yanı başımızdaki duvarlarda uzayıp gittiğini gördük – Eskiler tarafından elli milyon yıl önce yazılmış bir elveda.

Nihayet telaş içinde tepeye vardığımızda, kendimizi devrilmiş taş blokların oluşturduğu büyük bir yığının üzerinde bulduk; daha yukarılarda yer alan kavisli duvarlar batıya doğru yükseliyor, doğuya doğru uzanan harabelerin ötesinde dağların derin düşüncelere dalmış zirveleri seçiliyordu. Kutbun ufukta yükselmeyen geceyarısı güneşi, güney yönünde, harabelerin girintili çıkıntılı silueti arasından kıpkızıl parlıyor ve kutup manzaralarının oldukça bilinen ve alışıldık özellikleriyle zıtlık oluşturan karabasan kentin ne kadar yaşlı ve ne kadar ölü olduğu iyice ortaya çıkıyordu. Tepemizdeki gökyüzü, çalkalanıp duran, yanardöner bir seyreltik buz buharı kütlesiydi ve soğuk iliklerimize işliyordu. Umutsuz kaçışımız sırasında içgüdüyle sıkı sıkıya yapıştığımız giysi torbalarını yorgun argın yere koyduk ve tepeyi tırmanarak milyarlarca yıldır ölü taş labirenti aşıp uçağımıza ulaşmak üzere kalın giysilerimizin düğmelerini yeniden ilikledik. Dünyanın bu gizli ve antik uçurumlarının karanlığından bizi neyin kaçırttığı konusunda hiç konuşmadık.

Çeyrek saat geçmeden, büyük bir olasılıkla, eski bir taraça olan indiğimiz dik yokuşu bulmuştuk; seyrek yıkıntıların arasından ilerde yamaçta yatan uçağımızın koyu renkli gövdesini görebiliyorduk. Yarı yolda soluklanmak için bir an durarak dönüp, bilinmeyen batıya doğru yine gizemli bir siluet çizen, inanılmaz şekillere sahip taşların aşağıdaki fantastik karmaşasına baktık. O zaman, batı göğünün sabahki kadar puslu olmadığını gördük; hareketsiz duramayan buz-buharları, başucu noktasına çıkmışlar ve tam olarak almaya korktukları tuhaf tuhaf şekilllere bürünmekteydiler.

Şimdi, bu tuhaf kentin gerisinde, çok uzaklardaki bembeyaz ufukta, sipsivri dorukları batının gül rengi göğünde bir hayal gibi beliren mor tepeli, büyüleyici bir dağ silsilesinin uzandığı görülüyordu. Arazi, parıl parıl yanan ufka doğru tatlı bir meyille yükseliyor, çoktan kuruyup yok olmuş nehir bu toprakları düzensiz bir gölge kuşağı gibi boydan boya kat ediyordu. Manzaranın dünya-dışı güzelliği karşısında duyduğumuz hayranlıktan bir an için soluğumuz kesildi, sonra içimizi belli belirsiz bir dehşet duygusu doldurmaya başladı. Çünkü, uzaklardaki bu mor hat –dünyanın en yüksek zirveleri ve dünyadaki kötü-

lüklerin odağı; isimsiz dehşetin ve Arkeen sırların barınağı; anlamlarını oymalara kazımaya korkanların çekinip uzak durduğu ve tapındığı; hiçbir canlının ayak basmadığı, ancak uğursuz şimşeklerin çakıp kutup gecelerinde tuhaf ışınlarla düzlüklerini aydınlattığı– yasak toprakların korkunç dağlarından, en eski efsanelerde sakınımla sözü edilen iğrenç Leng'in ötesinde yer alan Soğuk Çöl'deki korkunç Kadath'ın bilinmeyen bir ilkörneğinden başka bir şey olamazdı.

İnsanlıköncesi döneme ait kentteki oyma harita ve resimler doğru söylüyorsa, bu gizemli mor dağlar en az üç yüz mil ötede olmalıydı; ama yine de, müthiş yabancı bir gezegenin testere dişli görüntülerini andıran bu ırak ve karlı yükseltilerin kuşku verici, büyülü nitelikleri açıkça ortadaydı. Bu dağlar, öyleyse, bilinen hiçbir dağ silsilesiyle karşılaştırılamayacak kadar yüksek olmalı, zirveleri, gözüpek pilotların açıklanamaz düşüşlerinden sonra, ancak sözünü edebilecek kadar yaşama fırsatı buldukları uçucu hayallerin doldurduğu seyreltik atmosfer tabakalarına kadar ulaşıyor olmalıydı. Onlara bakarken, bazı oymalarda, kurumuş nehrin kente, lanetli yamaçlarından aşağıya doğru neler sürükleyip getirmiş olduğu konusunda yapılan imaları düşündüm tedirginlikle – ve onları bu kadar az şey söyleyecek şekilde taşlara oyan Eskiler'in korkularında ne kadar sağduyu, ne kadar çılgınlık olduğunu merak ettim. Dağların kuzey eteklerinin, Sir Douglas Mawson keşif ekibinin bin mil kadar uzakta şu anda bile çalışmakta oldukları Kraliçe Mary Toprakları'nın sahillerine kadar uzandığını anımsadım ve yazgılarının onlara bu sahil şeridinin gerisinde ne yattığını merak ettirmemesini diledim. Heyecandan altüst olmuş sinirlerimle daha çok böyle şeyler düşünüyordum o zaman – Danforth'sa benden de kötü görünüyordu.

Yıldız biçimli kalıntıyı geçerek uçağımıza ulaşmadan çok önce, korkularımız biraz azalmış olmakla birlikte, esas olarak yeniden aşmak zorunda olduğumuz yüksek geçide yönelmişti. Bulunduğumuz yamaçtan doğuya doğru yıkıntılarla dolu, kapkara bayırlar tüm ürkütücülüğüyle yükseliyor ve aklımıza yine Nicholas Roerich'in o tuhaf Asya tablolarını getiriyordu; bu tepelerin altındaki göz göz delikleri ve iğrenç kıvrım kıvrım

yollarını ta zirveye kadar açmış olabilecek o şekilsiz korkunç varlıkları düşündüğümüzde, rüzgârın ıslık çalarak estiği mağara ağızlarının imalı bir şekilde gökyüzüne doğru açıldığı yerlerin yakınından uçma düşüncesi içimizi korkuyla dolduruyordu. Bu yetmiyormuş gibi, bazı dorukların çevresinde yer yer sisler görerek –zavallı Lake de bu sisleri görmüş ve dağların volkanik olduğu yanılgısına düşmüş olmalıydı– henüz kaçıp kurtulduğumuz sisi ve tüm bu buharları çıkaran o korkunç uçurumu düşünerek korkuyla ürperdik.

Uçakta her şey yerli yerindeydi; kalın uçuş kürklerimizi beceriksizce üstümüze geçirdik. Danforth zorlanmadan motoru çalıştırdı ve karabasan kentten yavaşça havalandık. Çok eski çağların dev yapıları –çok kısa ama yine de, sonsuzluk kadar uzun bir zaman önce– onları ilk gördüğümüz zaman olduğu gibi altımızda uzanıyordu; geçitten geçmek üzere yükselmeye ve rüzgârı test etmek için dönmeye başladık. Çok yükseklerde hava akımları oldukça şiddetli olmalıydı, çünkü tam başucumuzda boz buharı bulutlar inanılmaz şekillere girip duruyordu; ama geçidi aşmak için yükselmemiz gereken yedi bin beş yüz metrede uçağın oldukça kolay idare edilebildiğini gördük. Çıkıntılı doruklara yaklaştıkça, o tuhaf ıslık sesini yeniden güçlü bir şekilde duymaya başladık; Danforth'un kontroller üzerindeki ellerinin titrediğini görüyordum. Amatör olmama karşın, o anda, uçağı doruklar arasındaki tehlikeli geçitten benim daha iyi geçirebileceğimi düşündüm ve onunla yer değiştirip görevini devralmaya kalkıştığımda Danforth hiç karşı koymadı. Bütün ustalığımı kullanarak kendime hâkim olmaya çalıştım; –dağların tepelerinden püsküren dumanlara bakmama kararlılığıyla ve Sirenler'in şarkılarını duymasınlar diye Ulysses'in adamlarının kulaklarını tıkadığı gibi rüzgârın huzursuz eden sesini duymamak için kulaklarımın tıkalı olmasını isteyerek– bakışlarımı geçidin duvarları arasından görülen ötelerdeki kızılımsı gökyüzü parçasına çevirdim.

Ama pilotluğu bırakan Danforth'un sinirleri iyice bozulmuştu, yerinde duramıyordu. Danforth'un geride kalan kente, küplerin yapışmış olduğu, mağaralarla delik deşik uzak doruklara, kale duvarlarıyla dolu karlı yamaçlara, şekilden şekile giren

tuhaf bulutlara bakarak kıvranıp durduğunu hissediyordum. Tam geçitten uçağı emniyetle geçirmeye çalışıyordum ki, attığı korkunç çığlık bir an için kontrolleri karıştırmama neden oldu; az daha ikimiz de mahvolacaktık. Kendimi hemen toparladım ve geçidi sağ salim aştık – ama korkarım ki, Danforth bir daha asla eskisi gibi olamayacaktı.

Danforth'un son olarak neden dehşete düşerek öyle delicesine çığlık atmış olduğunu bana anlatmaya yanaşmadığını söylemiştim – onun bugün içine düştüğü bu ruhsal bunalıma bu çığlığı attığı sırada duyduğu dehşetin yol açmış olduğundan eminim. Dağ silsilesinin güvenli tarafına geçip kampa doğru yavaşça inişe geçtiğimiz sırada, zaman zaman rüzgârın ıslık sesini ve motorun gürültüsünü bastırmaya çalışarak bağıra bağıra konuşmaya çalıştık; bu konuşmalar daha çok, karabasan kenti terk etmeye hazırlanırken ettiğimiz gizlilik yeminleri üzerineydi. Bazı şeyleri n herkesçe bilinip, uluorta tartışılmasına gerek olmadığında anlaştık. Şimdi de, Starkweather-Moore Keşif gezisinin ve diğerlerinin yolunu kesmek gereği doğmasaydı dünyada anlatmazdım. İnsanlığın huzuru ve emniyeti için uyuyan anormallikler uyanmasın, hayatta kalmayı başarmış iğrenç karabasanlar sürünerek inlerinden çıkıp daha geniş alanlarda yeni yeni fetihler yapmasın diye dünyanın bazı karanlık, ölü köşelerinin, dipsiz derinliklerinin rahat bırakılması kesin bir zorunluluktu.

Danforth, kendisini dehşete düşüren şeyin sadece bir serap olduğunu söylemekle yetindi. Bu şeyin, dediğine göre, aştığımız dağlarla, o üzerlerinde küpler, yankılı mağaralar bulunan, içleri kıvır kıvır tünellerle göz göz oyulmuş ve buhar dolu delilik dağlarıyla bir ilgisi yokmuş; Eskiler'in korkup çekindikleri batıdaki o mor dağların ardında yatan şeyden başucu noktasında çalkalanıp duran bulutlara bir an için yansıyan fantastik, şeytani bir görüntüymüş. Büyük bir olasılıkla bu, yaşadığımız onca gerginliğin ve önceki gün Lake'in kampı yakınlarındayken gerçek olmasına karşın bizim bilmediğimiz dağın öte tarafındaki ölü kentin bulutlara yansıyan görüntüsünün zihnimizde doğmasına yol açtığı bir yanılsamadan başka bir şey değildi, ama Danforth için o kadar gerçekti ki, bugün bile bir türlü etkisinden kurtulamıyor

Danforth, pek sık olmasa da ara sıra fısıltıyla "Kara oyuk", "oyma kenar", "proto-Shoggothlar", "beş boyutlu penceresiz cisimler", "adsız silindir", "eski Faros feneri", "Yog-Sothoth", "ilkel beyaz pelte", "gökten inen renk", "kanatlar", "karanlıkta gözler", "Ay feneri", "ezeli, ebedi, ölümsüz" ve daha bir yığın ipe sapa gelmez şey söylüyor, kendine gelince de tüm bunları yadsıyor, önceki yıllarda okumuş olduğu tuhaf ve uğursuz şeylere veriyordu hepsini. Danforth, gerçekten de, üniversite kütüphanesinde kilit altında tutulan *Necronomicon*'un kurt yeniği nüshasını baştan sona okuma cesaretini gösterebilmiş birkaç kişiden biri olarak bilinir.

Biz dağ silsilesini aşarken, atmosferin yukarı katmanlarındaki karmaşa ve buhar kesinlikle artmış olmalıydı ve ben başucu noktasını göremememiş olsam da, kaynaşıp duran buz tozlarının nasıl tuhaf biçimlere bürünmüş olabileceğini pekâlâ tahmin edebiliyordum. Uzak manzaraların bazen böylesi sürekli hareket halindeki bulutlar tarafından nasıl canlı bir şekilde yansıtılıp, kırılıp, büyütüldüğünü biliyordum, gerisini hayalgücü tamamlamış olmalıydı. Danforth, geçmişte okuduğu bazı şeyleri tesadüfen anımsayıncaya kadar elbette ki bu dehşet verici şeylerin hiçbirinden söz etmedi. Bir anlık bakışla, asla bu kadar çok şey görmüş olamazdı.

Danforth'un o sıradaki haykırışları, kaynağı besbelli, çılgın bir tek sözcüğün tekrarından ibaretti: *"Tekeli-li! Tekeli-li!"*

CHARLES DEXTER WARD
VAKASI

"Hayvanların temel Tuzları[1] öyle hazırlanmış ve muhafaza edilmiş olabilir ki, mahir bir İnsan Nuh'un Gemisindekilerin tümünü kendi Çalışma odasına buyur edebilir ve bir Hayvanın ruhunu, küllerinden Dilediğince diriltebilir; bir Filozof da aynı yöntemle, Nekromansi[2] suçu işlemeden, ölmüş Atalarından herhangi birinin Ruhunu, yanıp kül olmuş Bedenin Tozlarından diriltebilir."

Borellus

1) 16. yüzyılın başlarında çeşitli bitkileri damıtan kimyacılar Aristoteles'in toprak, hava, su ve ateş'i yerine üç temel unsur olduğunu ileri sürdüler: Uçucu unsurları ifade etmek üzere, bugünkü aynı adla anılan elementle hiçbir ilgisi olmayan *Civa*; yağ, su gibi sıvı unsurları ifade etmek üzere, yine bugünaynı adla anılan elementle hiçbir ilgisi olmayan *Kükürt* ve son olarak da katı maddeleri, tortuyu ifade etmek üzere bildiğimiz tuzla hiçbir ilişkisi olmayan *Tuz*.

2) Necromansi: Ölülerle haberleşerek fala bakma, sihirbazlık, büyücülük.

I. BÖLÜM

Sonuç ve Önsöz

1

Bu yakınlarda Rhode Island'da Providence yakınlarındaki özel bir akıl hastanesinden son derece tuhaf bir şahıs kayboldu. Charles Dexter Ward adındaki hasta, alışılmışın dışındaki hareketlerinin tuhaflık sınırını aştığını ve kafasını cinayet dahil tuhaf tuhaf şeylere taktığını görerek üzülen babası tarafından istemeye istemeye buraya getirilip kapatılmıştı. Doktorlar bu vaka karşısında çok büyük bir şaşkınlık duyduklarını gizlemiyorlardı, çünkü vaka genel fizyolojik ve psikolojik nitelikleri bakımından gariplikler arz ediyordu.

Her şeyden önce, tuhaf bir şekilde, hasta yirmi altı yaşında birinin olamayacağı kadar yaşlı görünüyordu. Akıl hastalığının insanı hızla yaşlandıracağı doğrudur ama, bu genç adamın yüzü, normal olarak ancak çok yaşlı insanların hilekâr yüz ifadesine bürünmüştü. İkinci olarak, organik işlevleri bugüne kadar tıbbın tanık olmadığı ölçüde acayip orantısızlıklar gösteriyordu. Solunumuyla kalp atışları arasında müthiş bir ahenk bozukluğu vardı, sesini tümden yitirmişti, fısıltıdan öte bir ses çıkaramıyordu, sindirim süresi inanılmaz ölçüde uzamış, sindirim çok çok azalmıştı ve standart uyarılara karşı gösterdiği normal ve patolojik tepkilerin bugüne kadar kaydedilmiş tepkilere benzer hiçbir yanı yoktu. Cildi hastalık derecesinde soğuk ve kuruydu, cilt dokusunun hücre duvarları aşırı kalınlaşmıştı ve hücreler arasındaki bağlar çok gevşek görünüyordu. Sağ kalçasındaki, doğuştan var olan zeytin biçimindeki kocaman leke yok olmuş, daha önce hiçbir iz bulunmayan göğsünde acayip bir ben ya da

siyahımsı bir leke oluşmuştu. Genel olarak bütün hekimler, Ward'da metabolizma süreçlerinin alışılagelmişin ötesinde yavaşlamış olduğunda hemfikirdiler.

Charles Ward, psikolojik bakımdan da benzersizdi. Deliliğinin, en son ve en ayrıntılı incelemelerde sözü edilen vakalarla bile en ufak bir benzerliği yoktu ve kendisini bir dahi, hatta bu denli gülünç bir şekilde çarpık olmasa bir lider yapabilecek bir zekâya sahip olduğu söyleniyordu. Aile doktorları olan Dr. Willett, hastalığa yakalanmasından bu yana Ward'un zihinsel kapasitesinin çok artmış olduğunu, deliliğinin sınırları dışında kalan konularda gösterdiği tepkilerin ölçülmesine dayanarak doğruluyordu. Ward'un her zaman bir bilim ve antikite meraklısı olduğu doğruysa da, bu ilk dönemindeki en parlak çalışmaları bile, akıl hastalıkları uzmanlarınca incelenmeye alındığı dönemde gösterdiği derin anlayış ve algılama yanında hiç kalırdı. Genç adamın belleği o kadar güçlü, zihni o kadar açıktı ki, akıl hastanesine kapatılabilmesi için yasal bir izin belgesi elde edebilmek oldukça zor gözüküyordu; ancak başkalarının tanıklıklarına ve zekâsından farklı bir şey olan bilgi dağarındaki anormal boşluklara dayanarak hastaneye yatırılabildi. Ward, ta kaybolduğu ana kadar, eline geçen her şeyi yutarcasına okuyan ve zavallı sesinin izin verdiği ölçüde sözü sohbeti yerinde biriydi; kaçacağını önceden kestiremeyen kurnaz gözlemciler, onun gözetim süresinin fazla uzamayacağı kehanetinde bulundular.

2

Sadece, Charles Ward'un doğumunu yaptıran ve hem bedence hem de kafaca gelişimini izleyen Dr. Willett, onun gelecekteki özgürlüğü fikrinden korkmuş gibi gözüküyordu. Dr. Willett, kuşkucu meslektaşlarına açıklamaya cesaret edemediği müthiş bir deney yapmış ve müthiş bir keşifte bulunmuştu. Willett, öyle anlaşılıyordu ki, olayla bağlantısı konusundaki küçük bir sırrı kendisine saklamıştı. Kaçışından önce hastayı en son gören kişiydi ve bu son konuşmalarından dehşet ve rahatlama karışımı bir duyguyla ayrılmış olduğunu Ward'un kaçtığının üç saat

sonra anlaşılmasından sonra birçok kişi anımsıyordu. Bu kaçma olayı, Dr. Waite'in hastanesindeki sırrı çözülememiş en garip olaylardan biriydi. Tam yirmi metre yükseklikteki açık bir pencere, bu olayı açıklamaya pek yeterli değildi, ama genç adamın Dr. Willett'le konuşmalarından sonra gitmiş olduğu su götürmezdi. Willett bu olayla ilgili hiçbir açıklama yapmıyordu ama, kaçış öncesi döneme göre oldukça rahatlamışa benziyordu. Çoğu kimse, Dr. Willett'in, inanılacağını bilse, daha çok şey söyleyeceğini hissediyordu. Willett uğradığında, Ward odasındaydı, ama oradan ayrılmasından kısa bir süre sonra, hizmetliler odasının kapısını boş yere çalmışlardı. Kapıyı açtıklarında oda bomboştu, bütün buldukları açık bir pencere ve neredeyse insanı boğan mavimsi-grimsi bir toz bulutu şeklindeki soğuk Nisan yeliydi. Köpeklerin bundan bir süre önce havlamış oldukları doğruydu ama, o zaman Willett henüz Ward'un yanındaydı, ayrıca, sonra köpekler ne bir şey yakalamış ne de herhangi bir rahatsızlık göstermişlerdi. Ward'un babasına derhal telefonla haber verdiler, ama babası şaşırmaktan çok üzülmüş göründü. Dr. Waite tarafından şahsen çağrıldığında, Dr. Willett'le konuşmaktaydı; her ikisi de bu kaçış olayıyla ilgili herhangi bir bilgileri olduğunu ya da suç ortaklığını kabul etmediler. Sadece, Dr. Willett'in ve Senyör Ward'un çok yakın dostlarından bazı ipuçları elde edilebildi. Ama bunlar, hiç kimsenin inanamayacağı kadar mantığa aykırı şeylerdi. Ortadaki tek gerçek, kayıplara karışan deliden hiçbir iz bulunamamasıydı.

Charles Ward, çocukluğundan beri eski eserlere meraklıydı; bu zevki kuşkusuz yaşadığı saygın kentten ve Prospect Street'te, yokuşun başında bulunan, atalarına ait eski konağın her köşesini dolduran eski kalıntılardan geliyordu. Yıllar geçtikçe, eski şeylere olan bağlılığı arttı ve sonunda tarih, jenealoji, Koloni mimarisi, mobilyacılık ve zanaatlerin her türü ilgi alanını doldurdu. Ward'un deliliğini değerlendirirken, onun bu zevklerini akılda bulundurmanın büyük bir önemi vardır; çünkü bu zevkler deliliğinin tam olarak özünü oluşturmasa da, görünüşünde çok önemli bir paya sahiptirler. Akıl hastalıkları uzmanlarının farkına vardıkları bilgi boşlukları hep çağdaş konularla ilgiliydi ve bu eksiklik, geçmişte olup bitmiş şeylerle ilgili, dışarıdan

anlaşılamayan ancak ustaca sorularla meydana çıkarılabilen aşırı bir bilgiyle dengeleniyordu; öyle ki, insan onun, kelimenin tam anlamıyla, birtakım gizemli yollardan bir tür kendini-uyutma yoluyla eski bir çağa gitmiş olduğunu düşünebilirdi. Ward'un iyice öğrendiği eski şeylerden soğumuş gibi görünmesi oldukça tuhaf bir şeydi. Öyle anlaşılıyordu ki, eskiyi tam olarak öğrenince onlara ilgisini yitirmiş ve son zamanlardaki bütün çabasını, beyninden tümüyle ve hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde silinmiş olan yakın zamanların olaylarına yöneltmişti. Yakın zamanlara ilişkin bilgilerin beyninden toptan silinmiş olduğunu gizlemek için elinden geleni yapıyordu ama, okuma programının ve konuşmalarının, kendi yaşamıyla ilgili, doğum tarihi olan 1902'den bu yana yirminci yüzyılın teknik ve kültürel geri-planıyla ve bizim kendi zamanımızın okullarında kendi aldığı eğitimle ilgili bilgileri öğrenmeye yönelik delice istek tarafından belirlendiğini görenler için, bu çok açık bir şeydi. Hastaneden kaçan delinin bu eksik bilgilerini göz önünde bulunduran akıl hastalıkları uzmanları, şimdi, günümüzün karmaşık dünyasıyla onun nasıl baş edeceğini merak etmekteydiler; genel kanı, çağımızla ilgili bilgileri normal bir düzeye ulaşıncaya kadar, sıkıntılı ve alçakgönüllü bir konumda "kendini göstermeden" bekleyeceği yolundaydı.

Ward'un deliliğinin başlangıç tarihi, akıl hastalıkları uzmanları arasında tartışma konusudur. Boston'ın önde gelen doktorlarından biri olan Dr. Lyman bu tarihi, Ward'un birdenbire geçmiş yerine gizemli konuları incelemeye başladığı ve bireysel araştırmalarının çok daha önemli olduğu gerekçesiyle okula gitmekten vazgeçtiği, Moses Brown School'daki son yılı olan 1919 veya 1920 olarak veriyor. Ward'un tavırlarında o sıralarda bazı değişiklikler meydana gelmişti: Sürekli olarak kasabanın kayıtlarını inceliyor, mezarlıklarda atalarından Joseph Curwen adında birine ait 1771'de kazılmış bir mezarı arıyordu; Ward, söylediğine göre, Stamper Hill'de, Olney Court'taki çok eski bir evin tahta kaplamalarının arkasında atasına ait bazı belgeler bulmuştu.

1919-1920 kışında Ward'da birtakım değişiklikler görüldüğü pek yadsınamaz; Ward, genellikle peşinde koştuğu eski eser-

leri bir yana bırakarak hem yurt içinde hem yurt dışında gizemli konularda korkunç yoğun bir araştırmaya girişmişti, ısrarla atasının mezarını arıyordu.

Ama hastayı yakından ve sürekli inceleyerek hükmünü son zamanlarda yaptığı bazı korkunç araştırmalara dayandıran Dr. Willett, hiç de aynı fikirde değildir. Bu araştırmalar ve yaptığı keşifler doktoru öyle derinden etkilemiştir ki, bunlardan söz ederken sesi, yazmaya kalkıştığında da elleri titremektedir. Dr. Willett, 1919-20 yıllarındaki değişikliklerin, derece derece ilerleyerek 1928'deki müthiş, hazin, tekinsiz akli dengesizlikte zirvesine ulaşan çöküşün başlangıcına işaret ettiğini kabul etmekle birlikte, kişisel gözlemlerine dayanarak daha net bir ayrım yapılması gerektiğine inanmaktadır. Çocuğun her zaman dengesiz davranışlar sergilediğini, çevresindeki olaylara karşı lüzumsuz bir hassasiyet ve aşırı bir heyecan göstermeye eğilimli olduğunu kabul etmekte, ama bu erken dönemdeki değişikliklerin aklı başındalıktan deliliğe geçişe işaret ettiğini kabule yanaşmamaktadır; bunun yerine, çocuğun, insan düşüncesini çok müthiş bir şekilde ve derinden etkileyecek bir şey keşfetmiş ya da yeniden keşfetmiş olduğu yolundaki kendi sözlerine inanmaktadır.

Asıl deliliğin daha sonraki bir değişiklikle; Curwen'ın portresinin ve eski belgelerin gün ışığına çıkmasından sonra; tuhaf yabancı yerlere bir gezi yapıldıktan ve tuhaf koşullarda gizlilik içerisinde monoton bir ses tonuyla yapılan bazı korkunç dualardan sonra; bu dualara açıkça bazı *yanıtlar* alındıktan ve ıstırap verici açıklanamaz koşullarda kaleme alınan çılgın bir mektuptan sonra; vampirlik dalgasından ve uğursuz Pawtuxet dedikodusundan sonra; hastanın belleği çağdaş imgeleri dışlamaya başladıktan ve bu arada sesini yitirip fiziksel görünümünde, sonraları çok kimsenin farkına vardığı ufak değişikliklerin meydana gelmesinden sonra ortaya çıktığından Dr. Willett emindir

Dr. Willett, işte tam bu dönemde, karabasanların Ward'un ayrılmaz bir parçası haline geldiğine işaret etmekte ve korkudan tüyleri diken diken olacak kadar kuşkudan uzak, genç adamın can alıcı önemdeki keşfine ilişkin iddiasını destekleyecek yeterince somut kanıt bulunduğunu hissetmektedir. İlk olarak, aklı

başında iki işçi, Joseph Curwen'a ait eski belgelerin bulunduğunu görmüşlerdi. İkinci olarak, çocuk kendisine bu belgeleri ve Curwen'ın güncesinden bir sayfayı göstermişti ve bu belgelerin gerçekliği kuşkuya hiç yer bırakmıyordu. Ward'un bu belgeleri bulduğunu ileri sürdüğü delik elle tutulur gözle görülür bir gerçeklikti ve Dr. Willett, inanılması pek güç, belki de kanıtlanamayacak bir yerde bunlara son defa göz atma fırsatı bulmuş ve fazlasıyla ikna olmuştu. Sonra, Orne ve Hutchinson'ın mektupları ve Curwen'ın el yazısı sorunu, dedektiflerin Dr. Allen hakkında ortaya çıkardığı gerçekler gibi sırlar ve birbirine uyan tesadüfler vardı; bir de sarsıcı tecrübesinden sonra yeniden kendine geldiğinde cebinde bulduğu ortaçağa ait küçük harflerle yazılmış korkunç mesaj.

En sağlam kanıt olarak da, doktorun son araştırmaları sırasında kullandığı bir dizi formülle ulaştığı iki iğrenç *sonuç*; belgelerin ve içindeki korkunç imaların gerçekliğini, aynı zamanda da bu belgelerin insan bilgisinin ürünü olduğunu kanıtlayan sonuçlar ortadaydı.

3

Charles Ward'un önceki yaşamına, onca düşkünlük gösterdiği eski zaman kalıntıları gibi eskiye ait bir şey olarak bakılmalıdır. 1918 Ağustosunda, dönemin askeri eğitimine karşı büyük bir ilgi duyduğunu belli ederek, evlerinin çok yakınındaki Moses Brown School'daki ilk yılına başladı. 1819'da inşa edilmiş eski ana bina, eski eserlere düşkün genç dimağını her zaman büyülemiş, Akademi'nin bulunduğu geniş parkın manzarası gözüne çok güzel görünmüştü. Sosyal faaliyetlere pek katılmıyor, zamanını daha çok evde, sokakları arşınlamada, ders ve talimlerde ve Belediye Binası'nda, Hükümet Binası'nda, Halk Kütüphanesi'nde, Okuma Odası'nda, Tarih Kurumu'nda, Brown Üniversitesi'nin John Carter Brown ve John Hay Kütüphaneleri ile Benefit Street'teki yeni açılmış Shepley Kütüphanesinde eski eserler ve jenealoji üzerine bilgi peşinde koşmakla geçiriyordu. Onu bu dönemde ince, sarışın, dikkatle çevresini araştıran gözlere sahip,

hafif kambur, özensiz giyimli ve çekicilikten ziyade zararsız bir beceriksizlik izlenimi veren biri olarak resmedebiliriz.

Yürüyüşleri, hep eski zamanlara doğru bir serüven olmuştu, bu yürüyüşler sırasında görkemli eski kentin binlerce kalıntısından yüzlerce yıl öncesinin canlı ve tutarlı bir resmini yakalamayı başarırdı. Evi, nehrin doğu yakasında yükselen neredeyse bir uçurumu andıran bir tepenin zirvesinde çok eski büyük bir konaktı; konağın çeşitli yönlerde düzensizce yayılan kanatlarındaki arka pencerelerinden karşı taraftaki mor tepeler üzerine kurulmuş aşağı kentin küme küme sivri kulelerine, kubbelerine, çatılarına ve gökdelenlerinin zirvelerine başı dönerek bakardı. Burada doğmuştu ve çocuk arabasını dadısı ilk defa, çift cumbalı cephesi tuğlayla örülmüş bu sevimli klasik sundurmada yürütmüş; iki yüz yıl önce inşa edilmiş küçük beyaz çiftlik evini geçince birden karşılarına çıkan kente doğru; bereketli bahçeleri ve avluları içinde Dor tarzı kocaman sütunlu, dar sundurmalarıyla tuğladan konakların ve daha küçük tahta evlerin ebedi ve benzersiz yalnızlıkları içerisinde düş gördüğü evlerle çevrili gösterişli, görkemli cadde boyunca, görkemli yüksek okullara doğru ilerlemişlerdi.

Dadısı arabasını, dik yamacın bir sıra altındaki sokakta, doğusundaki evlerin yüksek taraçalarda yer aldığı uykulu Congdon Street boyunca da sürmüştü. Küçük tahta evler burada genel olarak daha eskiydiler; çünkü büyümekte olan kent gelip bu yamaca dayanmıştı ve bu gezintiler sırasında çocuk tuhaf bir Koloni köyünün görünüşünden bir şeyler kapmıştı. Dadı, durup polislerle çene çalmak için Prospect Terrace'in banklarına otururdu; çocuğun ilk anılardan biri, bir kış öğleden sonra, parmaklıkla çevrili büyük toprak setten gördüğü batıya doğru uzanan puslu çatı, kubbe ve çan kulelerinden bir deniz ve dünyanın sonunun yaklaştığını haber verir gibi hararetle yanan kırmızı, sarı, mor ve acayip yeşillikte bir günbatımı altında uzanan mora kesmiş gizemli uzak yamaçlardı. Hükümet Binasının koca mermer kubbesi yekpare bir siluet halinde yükseliyor, kubbesini taçlandıran heykelin başı alev alev yanan gökyüzünü yol yol bölen hafif renklenmiş katmanbulutlardan birini delerek sanki gerçekdışı bir hale ile çevrelenmiş gibi gözüküyordu.

Biraz daha büyüdüğünde ünlü gezilerine başladı; önceleri sabırsızlıkla peşi sıra sürüklenen dadısıyla, sonra düşlerle dolu derin düşünceler içerisinde yalnız başına. Git gide daha aşağılara iniyor, neredeyse yamaçtan aşağı diklemesine inme cesaretini gösteriyor ve her seferinde eski kentin daha eski ve daha tuhaf bölgelerine ulaşıyordu. Destek duvarı ve koloni döneminden kalma üçgen çatıları gölgeler içindeki Benefit Street'e bakan Jenckes Street'ten aşağı inmeye çekiniyordu; köşede, kapısının her iki yanında İyon tarzı duvara yapışık birer sütun bulunan tahtadan eski bir yapı, onun yanında görkemli avlusundan geriye çok küçük bir bölüm kalmış olan tarihöncesi balıksırtı bir dam ve V. George döneminin ihtişamını sergileyen kalıntılarıyla Yargıç Durfee'nin evi yer alıyordu. Karaağaçların huzur verici gölgelerinin düştüğü bu yerler artık bir kenar mahalle olmaya başlamıştı, ama çocuk, ortalarında kocaman bacalarıyla klasik kapılı Bağımsızlık öncesi evlerin bulunduğu hattın ötesine geçip güneyde dolaşmaya alışıktı. Doğu yakasında, bu evler parmaklıklı çift basamakla çıkılan yüksek zeminler üzerine oturtulmuştu ve genç Charles, aşınmışlıkları açıkça görülen boyalı alınlıkları süsleyen kırmızı topuklar ve perukalarıyla sokağın yeni olduğu zamanki halini gözünde canlandırabiliyordu.

Tepe, batı yönünde, kenti kuranların nehir kıyısında 1636'da inşa ettikleri eski "Town Street"e doğru, neredeyse dimdik iniyordu. Burada, birbirine sokulupyan yatmış inanılmaz derecede eski evler arasında sayısız dar sokakvardı ve çocuğun duyduğu hayranlığa rağmen, bir düş ya da bilinmez bir dehşete açılan kapılar olabileceği korkusuyla bu sokaklara dalması için oldukça uzun bir zamanın geçmesi gerekti. St. John'un gözlerden uzak mezarlığının demir çitini, 1761'de inşa edilmiş Koloni Binası'nın arka bahçesini ve Washington'ın konakladığı, eskiliktendökülen Golden Ball Hanı'nı geçerekBenefitStreetboyunca yürümek çocuğa daha az korkunç gözüküyordu. Daha önceki dönemlerin Gaol Sokağı'nın ve King Street'in devamı olan Meeting Street'te, yukarıya, doğuya doğru baktığında, yolun eğimini azaltmak için başvurulan kamburlaşmış merdiven basamaklarını görüyordu; aşağıya, batıya doğru baktığında ise,

Bağımsızlık'tan önce *Providence Gazette and Country-Journal*'ın basıldığı, eskimiş tabelasında Shakespeare'in resmi bulunan binanın karşısındaki Koloni Dönemi tuğla okul binasını görüyordu. Sonra, Gibbs tarzı eşsiz çan kulesi, V. George tarzı çatısı ve çatının yanı sıra yükselen küçük kubbeleriyle 1775'te inşa edilmiş zarif First Baptist Kilisesi geliyordu. Buradan başlayarak güneye doğru çevre biraz daha güzelleşiyor, sonunda bir grup görkemli konak başlıyordu, ama hâlâ eski binaların iki yanında sıralandığı kısa, dar sokakların uçurumdan batıya doğru uzandığı görülüyordu. Birçok dili konuşan sefil insanları, çürümüş iskeleleri, uykulu antrepoları ve Packet, Bullion, Gold, Silver, Coin, Doubloon, Sovereign, Guilder, Dollar, Dime ve Cent gibi hâlâ yaşayan sokak adlarıyla gururlu Eski Hindistan günlerini anımsatan eski bakımsız liman bölgesi, şurada burada yükselen birçok eski kulesiyle, yanardöner çürümüşlüğü ve pis, sefil görünümüyle bir hayalet kent gibiydi.

Boyu daha uzayıp, daha gözüpek olduğunda, genç Ward, yıkıldı yıkılacak evlerin, kırık kirişlerin, delik deşik basamakların, çarpık tırabzanların, güneşten kavrulmuş cephelerin, adsız kokuların girdabına dalmaya başladı; South Main'den South Water'a doğru kıvrılıp, buharlı gemilerin sağ salim bağlı durdukları rıhtım boyunca kuzeye doğru yönelerek, 1816'da inşa edilmiş dik çatılı depoyu geçiyor, 1773'te inşa edilmiş Pazar Binası'nın eski kemerleriyle sapasağlam durduğu Great Bridge'deki meydana çıkıyordu. Bu meydanda bir an duruyor, büyük ve yeni Christian Science kubbesinin, Londra'da St. Paul'ü taçlandıran kubbe gibi taçlandırdığı, V. George tarzı ince kuleleriyle uçurumun doğu yakasında yükselen eski kentin güzelliğini zevkle doya doya seyrediyordu. Ward, bu noktaya daha çok öğleden sonra, yatık güneş ışınlarının Pazar Binası'na, yamaçtaki eski çatılara, altın yaldızlı çan kulelerine değdiği, Providence Indiamen'in demir atmış vaziyette yüzüp durduğu düşler içindeki rıhtıma düştüğü zaman ulaşmayı severdi. Uzun uzun seyre daldıktan sonra, manzaraya karşı duyduğu şairce bir aşkla başı döner, neden sonra beyaz kiliseyi geçerek sarı parıltıların ufacık pencerelerde parıldayıp söndüğü, dövme demirden tuhaf parmaklıklı çift merdiven basamaklarının üzerine

yerleştirilmiş fenerlerin ışığı altında dar ve bir yanı uçurum sokaklardan geçerek alacakaranlıkta evine doğru tırmanırdı.

Daha sonraki yıllarda çarpıcı zıtlıkların peşine düşmeye başladı; haftanın yarısını, evinin kuzeybatısına düşen, Bağımsızlık'tan önce Boston posta arabasının kalktığı yerin etrafında kümelenmiş zenci mahallesinde ve gettosuyla daha alçak seviyedeki Stampers Hill'in bulunduğu Koloni bölgelerinde, diğer yarısını, yamacındaki zarif mülklerin ve duvarla çevrili bahçelerin değişmeden kaldığı, hoş kokulu anıları uzun süre belleklerden silinmeyen dik, yeşil patikaların, George, Benevolent, Power ve Williams gibi caddelerinin bulunduğu görkemli güney bölgesinde yürüyüşler yaparak geçiriyordu. Bu gezintiler ve onlara eşlik eden gayretli incelemeler, en sonunda Charles Ward'un zihninden çağdaş dünyayı kovan eski çağlar ve eski eserlerle ilgili bilgileri büyükölçüde açıklar ve o meşum 1919-20 kışında meydana gelen garip ve korkunç olayların tohumunun düştüğü zihinsel toprağı gözler önüne serer.

Dr. Willett, ilk değişikliklerin görüldüğü o uğursuz kışa kadar, Charles Ward'un eskiye düşkünlüğünün hastalıklı olmaktan son derece uzak olduğuna inanmaktadır. Mezarlıkların onun gözünde sakin olmaları ve tarihi değerleri dışında özel bir çekiciliği olmadığı gibi, Ward şiddet ya da vahşi güdülerden de tamamen yoksundu. Sonra, ertesi yıl, anne tarafından ataları arasında 1692'de Salem'den gelmiş, hakkında etrafta bir yığın oldukça acayip ve rahatsız edici söylenti dolaşan, çok uzun yaşamış Joseph Curwen adında birinin bulunduğunu keşfederek ilk jenealojik zaferini elde ettiğinde, tuhaf bir oluşum sinsi sinsi gelişmeye başladı.

Ward'un dedesinin dedesi Welcome Potter, 1785'te soyu sopu üzerine hiçbir bilgi bulunmayan "Kaptan James Tillinghast'ın kızı Bayan Eliza'nın kızı Ann Tillinghast" ile evlenmişti. 1918'in sonlarına doğru, kent kayıtlarından elyazması orijinal bir cildi incelerken, genç jenealog yasal bir isim değişikliğiyle ilgili bir maddeye rastladı. Bu maddeye göre, 1772'de Joseph Curwen'ın dulu, Bayan Eliza Curwen adında biri, "çok yaygın Söylentilere karşın, hiçbir Şüpheye yer bırakmayacak şekilde kanıtlanıncaya kadar yasal Eşinin inanmayı reddettiği ancak kocasının Vefa-

tından sonra doğruluğu ortaya çıkan ve Kocasının adının herkesin gözünde bir Utanç vesilesi haline gelmesine yol açan bir Nedenle" yedi yaşındaki kızı Ann'le birlikte eski gençkızlık adı olan Tillinghast adını yeniden almıştı. Bu madde, dikkatle birbirine yapıştırılmış ve sayfa numaraları üzerinde büyük bir çabayla düzeltme yapılarak tek yaprak haline getirilmiş iki yaprağın kazara ayrılmasıyla gün ışığına çıkmıştı.

Charles Ward, o zamana kadar bilinmeyen dedesinin dedesinin babasını keşfetmiş olduğunu anında anlamıştı. Bu keşif Ward'u iki misli heyecanlandırmıştı, çünkü, hakkında herkese açık çok az kayıt bulunan bu şahısla ilgili anlamı belirsiz bazı raporların ve şurada burada yapılan bazı imaların varlığından haberdardı ve ancak yakın zamanlarda halka açılan bu kayıtlar dışında sanki onu belleklerden silmek üzere gizli bir anlaşma varmış gibi gözüküyordu. Dahası, bu öylesine benzersiz ve kışkırtıcı gözüküyordu ki, insan, Koloni kayıtlarını tutanların onu gizlemek ve unutmak ya da kayıtlardan çıkarmak için çok geçerli nedenlere sahip olduğunu düşünmeden edemiyordu.

Bundan önce, Ward, yaşlı Joseph Curwen'la ilgili romantik düşüncelerinin aslı esası olmayan şeylerle oyalanma düzeyinde kalmasıyla yetinmekteydi, ama bu "susturulmuş" olduğu açıkça gözüken şahsın kendisiyle olan ilişkisini keşfettikten sonra, olabildiğince sistematik bir şekilde, onunla ilgili herşeyin peşine düştü. Bu heyecanlı araştırmada, beklentilerinin çok ötesinde şeylere ulaştı; çünkü, Providence'ın örümcekağı bağlamış tavan aralarında ve daha başka yerlerde bulduğu mektuplar, günlükler ve raflar dolusu yayımlanmamış anılar, yazarlarının imha etmeye değmeyeceğini düşündükleri birçok aydınlatıcı bölümler içeriyordu. Meseleye dolaylı yoldan ışık tutan bir bilgi ta New York'tan, Rhode Island'daki Koloniyle ilgili yazışmaların depolandığı Fraunces Tavern'daki müzeden geldi. Ama asıl önemlisi ve Dr. Willett'in fikrine göre de Ward'un kesin mahvına yol açan şey, Olney Court'taki eskilikten dökülen evin tahta döşemelerinin ardında 1919 Ağustosunda bulunan belgelerdi. Sonu bir kuyudan da derin olan bu karanlık gidişatı başlatanın bu belgeler olduğuna hiç kuşku yok.

II. BÖLÜM

Geçmiş ve Dehşet

1

Ward'un duyduğu ve gün ışığına çıkardığı belgelerde yer alan çeşitli öyküler Joseph Curwen'ın çok şaşırtıcı, anlaşılması zor ve son derece karanlık biri olduğunu ortaya koyuyordu. Yalnız yaşıyor olması ve garip kimya ya da simya deneyleri yapıyor olması nedeniyle, cadılıkla suçlanacağı korkusuyla, büyük cadı paniğinin başlangıcında, Salem'den kaçarak ayrıksılığın, özgürlüğün ve ayrılıkçılığın evrensel merkezi Providence'a gelmişti. Otuz yaşlarında, soluk benizli biriydi ve çok geçmeden özgür bir Providenceli olmaya layık olduğu anlaşıldı ve Olney Street'in aşağı tarafında Gregory Dexter'ın evinin tam kuzeyinde bir ev satın aldı. Evi, Town Street'in batısındaki, daha sonra Olney Court olan Stampers Hill üzerinde inşa edilmişti ve 1761'de aynı yerde, bugün hâlâ ayakta olan daha büyük bir ev yaptırdı.

Joseph Curwen'la ilgili olarak dikkati çeken tuhaflıkların ilki, ilk geldiği günkünden daha yaşlı görünmüyor olmasıydı. Yükleme boşaltma amacıyla, Mile-End Cove'a yakın bir iskele satın alarak nakliye işine girişti; Great Bridge'in 1713'teki yeniden yapımına ve tepedeki Congregational Church'ün yapımına yardım etti; ama tarif edilemez bir şekilde her zaman otuz otuz beşini aşmayan bir adam görüntüsünü koruyordu. On yıllar üst üste bindikçe bu eşsiz özellik herkesin dikkatini çekmeye başladı; ama Curwen hep, kuvvetli ve çok dayanıklı atalara sahip olduğunu ve yıpratıcı olmayan basit bir hayat sürdürdüğünü söyleyerek açıklıyordu durumu. Ağzı sıkı tüccarların akıl sır ermez gidiş gelişlerinin, bütün gece penceresinde pırıldayan

garip ışıkların basit bir hayatla nasıl bağdaştığı kent halkının akıl erdirebileceği bir şey değildi; halk, onun bu genç görünümünü ve ömrünün uzunluğunu daha başka nedenlere bağlama eğilimindeydi. Çoğu kimse için, Curwen'ın durmadan kimyasal maddeleri birbirine karıştırıp kaynatmasının bu işle yakından ilgisi vardı. Curwen'ın gemileriyle Londra'dan ve Doğu veya Batı Hint Adalarından getirttiği ya da Newport'tan, Boston'dan ve New York'tan satın aldığı tuhaf tuhaf malzemelerle ilgili söylentiler aldı yürüdü ve yaşlı Dr. Jabez Bowen, Rehoboth'tan gelip Great Bridge'ın karşısına, tabelasında Tek Boynuzlu At ve Havan bulunan ecza dükkânını açtığında, tek başına, herkesten uzak yaşayan, ağzı sıkı adamın durmadan satın aldığı veya sipariş ettiği ilaçlar, asitler ve metallerle ilgili sonu gelmez dedikodular ortalığı kapladı. Curwen'ın harikulade ve gizli bir tıbbi ustalığa sahip olduğu varsayımından hareketle, çok çeşitli hastalıklardan acı çeken birçok insan yardım için ona başvurdu; onların bu isteklerine karşılık Curwen'ın fikrini açığa vurmadan, onların bu inançlarını pekiştirecek şekilde davranmasına, onlara her zaman tuhaf renkli merhemler vermesine karşılık, bu yardımlarından pek de kimsenin yarar sağladığı görülmedi. Sonunda, yüzünde ve fiziksel görünümünde beş yıllık bir değişiklikle, yabancının gelişinden bu yana elli yıldan fazla bir zaman geçtiğinde, insanlar birbirlerinin kulaklarına daha esrarengiz şeyler fısıldamaya, onun bu herkesten uzak yaşama arzusuna daha az saygı göstermeye başladılar.

O dönemde yazılmış özel mektuplar ve günlükler, Joseph Curwen'ın niçin garip bulunduğunu, niçin ondan korkulduğunu ve nihayet niçin veba görmüş gibi ondan kaçıldığını açıklayan daha başka bir yığın sebeple de doluydu. Günün her saatinde ve her türlü şart altında dolaşırken görüldüğü mezarlıklara olan tutkusu ünlüydü; ama hiç kimse onu gulyabanice diye nitelenebilecek bir iş üzerinde görmemişti. Pawtuxet yolu üzerinde, günün ve gecenin en olmadık saatlerinde atla giderken görüldüğü, genellikleri yazları gidip kaldığı bir çiftliği vardı. Burada, topraklave ev işleriyle ilgilenen, hizmetine bakan Narraganset yerlisi suratsız bir karı kocadan başkası yoktu; adam dilsizdi ve yüzünde tuhaf bir yara izi bulunuyordu; kadınınsa,

belki de yarım kan zenci olması nedeniyle iğrenç bir yüzü vardı. Bu evin duvarına yaslanmış, damı meyilli kulübe, içinde kimyasal deneylerinin çoğunu yaptığı laboratuvarıydı. Küçük arka kapıdan şişeler, çuvallar ve sandıklar getirip teslim eden meraklı hamallar ve arabacılar, duvarları raflarla dolu basık tavanlı odada gördükleri acayip beherler, krozeler, imbikler ve fırınlar hakkında birbirlerine öyküler anlatıyor ve fısıltıyla ağzı sıkı kimyacının –bununla "*simyacı*" demekistiyorlardı– Filozof Taşını[3] bulmakta gecikmeyeceği kehanetinde bulunuyorlardı. Çiftliğin en yakın komşusu –çeyrek mil ötedeki Fenner'lar– geceleyin Curwen'ın çiftliğinden geldiğini ısrarla ileri sürdükleri bazı seslerle ilgili acayip şeyler anlatmaktaydılar. Önce çığlıklar, ardından uzun süre devam eden uluma sesleri duyuluyordu ve çayırları dolduran kalabalık hayvan sürülerinden de hoşlanmıyorlardı, çünkü yalnız bir adamın ve birkaç hizmetkârın et, süt ve yün gereksinmesini karşılamak için böyle büyük bir sürü beslemek gerekmiyordu. Kingstown çiftçilerinden yeni sürüler satın alındıkça hayvanların cinsi haftadan haftaya değişiyordu. Sonra bir de, pencere niyetine yüksek dar delikleri bulunan taştan kocaman ek bina vardı.

Great Bridge'de aylak aylak dolaşanların, Curwen'ın Olney Court'taki evi hakkında, yüz yaşını geçtikten sonra 1761'de inşa ettirdiği yeni ve zarif evdeğil de yıktıktan sonra kerestelerini yakmaya büyük bir özen gösterdiği, tavan arası penceresiz, yan duvarları ince tahtayla kaplı, alçak balıksırtı damlı eski ev hakkında anlatacak epeyce öyküleri vardı. Burada daha az gizem olduğu doğruydu, ama ışıkların görüldüğü saatler, evin tek hizmetkârları olan esmer iki yabancının gizli kapaklı davranışları, inanılmaz derecede yaşlı Fransız kâhyanın anlaşılmaz mırıldanmaları, sadece dört insanın yaşadığı bir eve giren yiyeceğin çokluğu ve oldukça uygunsuz saatlerde boğuk bir sesle yapılan konuşmalar sırasında zaman zaman duyulan sesin ***niteliği***, tüm bunlar Pawtuxet çiftliği hakkında bilinenlerle birleştiğinde eve kötü bir ad kazandırıyordu.

3) Filozof Taşı: Adi metalleri altına ve gümüşe dönüştürecceği inancıyla simyacılar tarafından aranan hayali madde; felsefe taşı diye de bilinir.

Daha seçkin çevrelerde de Curwen'ın evi tartışılmıyor değildi; çünkü, yeni gelen, doğal olarak kentin kilise ve ticaret hayatına karışmış, arkadaşlığından ve sohbetinden hoşlandığı insanlardan bir yığın tanışlar edinmişti. Curwenlar ya da Salemli Carwenlar New England'da herkesçe tanındığından Joseph Curwen'ın doğumu iyi karşılanmıştı. Curwen'ın ömrünün ilk yıllarında epey dolaştığı, bir süre İngiltere'de yaşadığı ve Doğuya en az iki yolculuk yaptığı anlaşılıyor; tenezzül edip de konuştuğunda eğitim görmüş, kültürlü bir İngiliz gibi konuşuyordu. Ama şu ya da bu nedenle Curwen'ın topluma pek aldırdığı yoktu. Hiçbir konuğunu gerçekte azarlamıyordu ama, konuklarıyla kendisi arasında öyle bir kayıtsızlık duvarı örüyordu ki, çok az kimse kulağa anlamsız gelmeyecek bir şeyler bulup söyleyebiliyordu.

Sanki yabancı ve daha güçlü varlıklar arasından gelmiş ve bütün insanları kalın kafalı buluyormuş gibi, örtülü, alaycı bir kibirlilik seziliyordu tavırlarında alttan alta. Zekâsıyla ünlü Dr. Checkly 1738'de King's Church'e papaz olmaz üzere Boston'dan geldiğinde, hakkında bu kadar çok şey duyduğu kişiye uğramamazlık etmedi, ama ev sahibinin konuşmalarının altında yattığını sezdiği netameli anlamlar yüzünden çok geçmeden oradan ayrıldı. Charles Ward, bir kış gecesi Curwen hakkında tartışırlarken, babasına, gizemli yaşlı adamın şen rahibe neler söylemiş olduğunu öğrenebilmeyi çok arzuladığını söyledi, ama günlük tutan insanların hepsi Dr. Checkly'nin duyduğu şeyleri yinelemekteki gönülsüzlüğü konusunda hemfikirdiler. İyi kalpli adam öyle fena halde şoke olmuştu ki, Joseph Curwen'ı, o ünlü neşeli ve çelebice tavırlarında gözle görülür bir değişiklik olmadan asla anımsamıyordu.

Ama, zevk sahibi ve iyi terbiye görmüş başka bir adamın yalnız başına yaşayan kendini beğenmiş bu adamdan uzak durmasının nedeniyse son derece açıktı. Edebiyata ve bilime meraklı, yaşlı bir İngiliz beyefendisi olan Bay John Merritt, 1746'da Newport'tan gelerek, hızla artan itibarı Newport'a yetişen bu kente yerleşti ve şimdilerde kentin en iyi yerleşim bölgesi durumuna gelmiş olan Neck'te güzel bir sayfiye evi inşa ettirdi. Merritt, kentteki ilk fayton ve özel üniformalı uşaklarıyla, bura-

da günün modasına uygun, oldukça rahat bir yaşam sürüyor, teleskobuyla, mikroskobuyla ve Latince ve İngilizce seçme kitaplarla dolu kütüphanesiyle büyük gurur duyuyordu. Curwen'ın Providence'taki en iyi kütüphaneye sahip insan olduğunu duyan Merritt, fazla zaman geçirmeden Curwen'ın ziyaretine gitti ve daha önce bu eve gelenlerin çoğundan daha büyük bir içtenlikle karşılandı. Curwen, Yunan, Latin ve İngiliz klasiklerinin yanı sıra, aralarında Paracelsus, Agricola, Van Helmont, Sylvius, Glauber, Boyle, Boerhaave, Becher ve Stahl'ın eserleri de bulunan dikkate değer felsefe kitaplarıyla dolu kocaman kocaman kitap raflarına Merritt'in hayran kalması üzerine, onu daha önce hiç kimseyi davet etmemiş olduğu çiftlik evine ve laboratuvarına davet etti ve ikisi birlikte derhal Bay Merritt'in faytonuna binerek yola koyuldular.

Bay Merritt, çiftlik evinde gerçekten dehşet verici hiçbir şey görmemiş olduğunu her zaman itiraf etmekle birlikte, Curwen'ın ön odada bulundurduğu büyü, simya ve teoloji konularındaki kitaplardan oluşan özel kütüphanesindeki kitapların adlarının bile onu ebediyen iğrendirmeye yeterli olduğunu ileri sürdü. Ama belki de, kitapların sahibinin onları gösterirken yüzünde beliren ifade bu önyargının ortaya çıkmasına neden oldu. Bu tuhaf koleksiyon, Bay Merritt'in çok fazla korkuya kapılmadan imrenerek baktığı, herkesçe bilinen bir yığın eserin yanı sıra insanoğlunun bildiği neredeyse tüm kabalacıların[4], demonologların[5] ve büyücülerin eserlerini kapsıyordu ve simya ve astrolojinin kuşku dolu dünyalarıyla ilgili tüm ilim ve irfanın hazine-eviydi. Mesnard basımı Hermes Trismegistus, *Turba Philosopharum*, Geber'in *Liber Investigationis*'i ve Artephous'un *Key of Wisdom*'ı, hepsi buradaydı; Kabalacı *Zohar*, Peter Jamm'ın *Albertus Magnus* serisinin yanında, Raymond Lully'nin Zetzner

4) Kabala ya da Kabbala, İbrahim'den geldiğini savlayan, ama gerçekte hahamların biçimciliğine bir tepki olarak ortaçağda üretilen ezoterik bir Kitabı Mukaddes yorum sistemi. Onikinci yüzyılda popülaritesinin zirvesine ulaşan bu sistem, her harfin, her sayının, hatta her fonetik işaretin sadece sırrı bilen kişilerce yorumlanabilecek gizler içerdiği inancına dayanmaktaydı.

5) Demonoloji: Cin ve şeytanların varlığına olan inancı araştıran bilim dalı.

basımı *Ars Magna et Ultima*'sı, Roger Bacon'ın *Thesaurus Chemicus*'u, Fludd'ın *Clavis Alchimiae*'si, Trithemius'un *De Lapide Philosophico*'su rafları dolduruyordu. Ortaçağın Yahudileri ve Arapları kütüphanede fazlasıyla temsil ediliyordu ve Bay Merritt, üzerinde dikkati çekecek bir şekilde *Qanoon-é-Islam* yazılı güzel ciltli bir kitabı çekip eline aldığında sapsarı kesildi; bunun gerçekte, yıllar önce Massachuset-Bay Eyaletinde, küçük, tuhaf bir balıkçı köyü olan Kingsport'taki adsız ayinlerde, hakkında çok korkunç şeyler anlatıldığını duyduğu çılgın Arap Abdul Alhazred'in yasaklanmış *Necronomicon*'u olduğunu gördü.

Ama oldukça tuhaf olmakla birlikte, bu değerli adam, kendisine en anlaşılmaz rahatsızlığı veren şeyin çok küçük bir ayrıntı olduğunu kendi kendine itiraf etti. Satır aralarında ve kenarlarında Curwen'ın elinden çıkma şifreli notlar bulunan Borellus'un fena halde yıpranmış bir nüshası, koca maun masanın üzerinde yüzükoyun yatıyordu. Kitap yarısına kadar açıktı ve gizemli siyah harflerin altında koyu ve titrek bir yazıyla yazılmış bir paragraf öylesine dikkati çekiyordu ki, konuk alelacele bir göz atmaktan kendini alamadı. Artık pasajın altının çizilmiş olması mı, yoksa telaşlı kalın kalem vuruşlarıyla çizilmiş olması mı, bilmiyordu ama, bu bileşimdeki bir şeyler onu fena halde ve özel bir surette etkilemişti. Son günlerine kadar unutmadığı ve günlüğüne belleğinden yazdığı bu pasajı bir seferinde yakın dostu Dr. Checkly'ye ezberden okumaya çalıştığında, bunun nazik papazı ne kadar rahatsız ettiğini gördü. Pasaj şöyleydi:

"Hayvanların temel Tuzları öyle hazırlanmış ve muhafaza edilmiş olabilir ki, mahir bir İnsan Nuh'un Gemisindekilerin tümünü kendi Çalışma odasına buyur edebilir ve bir Hayvanın ruhunu, küllerinden Dilediğince diriltebilir; bir Filozof da aynı yöntemle, Nekromansi suçu işlemeden, ölmüş Atalarından herhangi birinin Ruhunu, yanıp kül olmuş Bedenin Tozlarından diriltebilir."

Ama, Joseph Curwen'la ilgili en kötü şeylerin fısıltıyla anlatıldığı yer Town Street'in güney ucundaki iskeleler civarıydı. Gemiciler batıl inançlı insanlardır; sıra sıra dizilmiş rom, köle ve melas yüklü şalopaların, direkleri hafif arkaya yatık hükümet izniyle savaşan korsan gemilerinin, Brownların, Crawfordların

ve Tillinghastların iki direkli büyük gemilerinin tayfaları olan deniz kurtları, her ne zaman sarı saçları ve hafifçe kamburu çıkmış duruşuyla olduğundan genç görünen ince uzun yapılı şahsın Doublon Street'teki Curwen deposuna girdiğini ya da Curwen gemilerinin huzursuz salınışlarla bağlı durduğu uzun iskele üzerinde kaptanlarla ya da satış memurlarıyla konuştuğunu görseler, korunma içgüdüsüyle tuhaf birtakım hareketler yapıyorlardı. Curwen'ın kendi memur ve kaptanları da kendisinden nefret ediyor ve korkuyorlardı; gemicilerinin tümü Martinik'ten, St. Eustatius'tan, Havana'dan ve Port Royal'dan ayaktakımı melezlerdi. Yaşlı adamdan bu kadar şiddetle korkulmasının nedeni, bir bakıma tayfalarının sık sık değişmesiydi. Tayfalar bir sahile yanaşınca izinle karaya çıkarılır, bazılarına belki şu ya da bu iş verilirdi, ama geri dönme zamanı geldiğinde her zaman bir iki kişi eksik olurdu mutlaka. Pawtuxet Road'daki çiftliğin işleriyle ilgili olarak gönderilen onca gemiciden çok azının gönderildiği yerden geri dönmüş olması da unutulmuyordu, bu yüzden tuhaf bir çeşitlilik gösteren tayfalarını elinde tutmak, Curwen için zamanla son derece zorlaştı. Providence rıhtımlarında dolaşan dedikoduları duyduktan sonra, hemen hemen her zaman mutlaka birkaç tayfa firar ederdi ve bunların yerine yenilerinin bulunması tüccar için giderek daha büyük bir sorun olmaya başlamıştı.

1760'a gelindiğinde, Joseph Curwen anlaşılamadığı, adlandırılamadığı, hatta varlığı kanıtlanamadığı için giderek daha tehdit edici bir hal alan niteliği belirsiz bir dehşetin kaynağı olduğu ve şeytanla işbirliği yaptığı kuşkusuyla, kelimenin tam anlamıyla toplumdışı bir insan olmuştu. Bütün bunların üstüne tüy diken olay ise 1758'deki kayıp askerler olayı idi; o yılın Mart ve Nisan aylarında New France'a doğru yola çıkmış olan iki Kraliyet alayı Providence'ta konaklamış ve esrarengiz bir şekilde ortalamanın oldukça üzerinde sayıda askerin kaçması sonucu hızla tükenmişti. Curwen'ın sık sık kırmızı ceketli yabancılarla konuşurken görüldüğü ve onlardan birçoğunun kaybolmaya başladığı söylentileri üzerine, halk onun kendi adamlarıyla ilgili tuhaf olayları anımsadı. Alaylara derhal hareket emri verilmemiş olsaydı, n'olurdu Allah bilir.

Bu arada tüccarın işleri hızla gelişiyordu. Kentin güherçile, karabiber ve tarçın ticaretinde tam bir tekeldi ve Brownlar dışında her gemicilik şirketini pirinç eşyalar, çivit, pamuk, yünlü, tuz, gemi donanımı, demir, kâğıt ve her türden İngiliz malı ihracatında kolaylıkla yönlendirebiliyordu. Cheapside'daki tabelası Filli James Green, Köprünün öte tarafındaki tabelası Altın Kartallı Russel veya Yeni Kahvehane yakınındaki tabelası Kızartma Tavalı ve Balıklı Clark veya Nigthingale gibi dükkân sahipleri satacak mallar bakımından neredeyse tamamen ona bağımlıydılar; yörenin içki imalatçıları, Naragansett sütçüleri ve at yetiştiricileri ve Newportlu mum imalatçıları ile yaptığı anlaşmalar sayesinde Koloninin en başta gelen ihracatçılarından biri olmuştu.

Herkesin selamı sabahı kestiği biri olmasına karşın, Curwen yurttaşlık bilincinden pek yoksun da değildi. Koloni Binası yanıp kül olduğunda, eski ana caddedeki tören yerinde hâlâ sapasağlam durmakta olan yeni tuğla binanın 1761'de inşa edilmesini sağlayan çekilişlere en cömert şekilde katıldı. Aynı yıl, Ekim fırtınasından sonra Great Bridge'in yeniden inşa edilmesine de yardım etti. Koloni Binası yangınında yanıp kül olan halk kütüphanesi kitaplarının büyük bölümünün yerine yeni kitaplar temin etti ve çamurlu Pazar Alanı ve delik deşik Town Street'in kocaman yuvarlak taşlarla döşenmesini sağlayan çekilişten hatırı sayılı miktarda bilet satın aldı. Yine bu sıralarda, giriş kapısı bir oymacılık şaheseri olan sade ama mükemmel bir ev inşa ettirdi. Whitefield taraftarları, 1743'te Dr. Cotton'ın tepedeki kilisesinden ayrılarak Köprünün öte yakasında Deacon Snow kilisesini kurduklarında, kısa bir süre sonra heves ve devamlılığında bir düşüş görülecek olmasına karşın, Curwen da onlarla birlikte gitti. Ama şimdi, kendisini insanlardan uzaklaştırıp yalnızlığa terk eden ve çok iyi denetim altında tutulmayacak olursa çok geçmeden işlerini de altüst edebilecek olan gölgeyi kovalamak istermişçesine yeniden dindarlığa dönmüştü.

Tam anlamıyla belirlenemeyecek ve çözümlenemeyecek kadar bulanık bir dehşet ve yıkım bulutundan sıyrılmaya çalışan tuhaf, solgun benizli, yüz yaşını aşmış olmasına karşın ellisinde

bile göstermeyen bu adamın görüntüsünde dokunaklı, çarpıcı ve rezilce bir şeyler vardı. Zenginliğinin gücü ve yüzeysel davranışların etkisiyle, özellikle de, tayfalarının ardı ardına kaybolmasının ansızın sona ermesinden sonra, insanlar ondan eskisi kadar iğrenmemeye başladılar. Mezarlıklarda yaptığı gezintilerde de gizliliğe özen göstererekson derece dikkatli davranmış olmalıydı, çünkü bir daha böyle yerlerde dolaşırken görülmediği gibi, Pawtuxet çiftliğindeki tekin olmayan sesler ve dönen dolaplarla ilgili söylentiler de aynı oranda azaldı. Gıda tüketimi ve sığır sürülerinin değişim hızı anormal dercedeki yüksekliğini korudu; ama Charles Ward'un, Shepley Library'de Curwen'ın hesaplarını ve faturalarını incelediği son zamanlara gelinceye dek, Curwen'ın 1776 yılına kadar ithal ettiği Gineli zencilerin sayısının fazlalığıyla Great Bridge'deki köle tüccarlarına ya da Narragansett Eyaletindeki büyük çiftlik sahiplerine köle satışından elde ettiği hakiki faturaların tedirgin edici derecede azlığı arasında karanlık ilişkiler kurmak –belki, kalbi kırık bir genç adam dışında– hiç kimsenin aklına gelmedi. Şeytanlığa ve yaratıcılığa başvurmak zorunda kaldığında, hor görülen bu şahsın tekinsiz derinliğine kimseler ulaşamazdı.

Ama durumu düzeltmek için girişilen bu geç kalınmış çabaların elbette pek fazla bir etkisi olmadı. İnsanlar Curwen'dan kaçmaya ve ona güvensizlik duymaya devam ettiler; onun bu ilerlemiş yaşında hâlâ genç görünmeye devam etmesi bile bunun için yeterliydi. Curwen, sonunda bundan servetine zarar geleceğini görebiliyordu. Konusu pek bilinmeyen ayrıntılı çalışmalarının ve deneylerinin sürdürülebilmesinin büyük bir geliri gerektirdiği ortadaydı. Bir başka bölgeye gidip yeni bir başlangıç yapmak, o zamana kadar kazandığı ticari avantajlardan kendisini yoksun bırakacağı için hiçbir yarar sağlamayacaktı. Sağduyu, görüldüğü anda konuşmaların kesilmemesi, yalan olduğu açıkça belli mazeretler ileri sürülmemesi ve genel bir çekingenlik ve rahatsızlık havasının doğmaması için Providence halkıyla ilişkilerini düzeltmesini emrediyordu. Başka hiç kimsenin iş vermediği tembel, züğürt insanlar durumuna düşen memurları, şimdi onu oldukça düşündürüyordu; kaptanları ve yardımcılarını kurnazlıkla –bir ipotek, bir emre yazılı

senet ya da servetlerine ilişkin bir bilgi kırıntısı sayesinde elde tutuyordu. Günlük tutan insanlar, birçokdurumda Curwen'ın işe yarayacağı kuşkulu aile sırlarını ortaya çıkarmakta gösterdiği bir büyücüye yaraşır ustalığını saygıyla karışık bir korkuyla kaydetmişlerdir. Ömrünün son beş yılında, insanlara öyle geliyordu ki, Curwen'ın dilinin ucuna büyük bir rahatlıkla gelen birçok bilgi ancakçoktan ölüp gitmiş insanlarla yüz yüze konuşarak elde edilebilirdi.

Aşağı yukarı bu sıralarda kurnaz bilgin, toplum hayatına yeniden karışabilmek için son bir umutsuz çareye başvurdu. O güne kadar toplum hayatının tamamen dışında yaşayan biri olmasına karşın, toplumdaki konumu dışlanmayı olanaksız kılacak bir gelin adayı bularak uygun bir evlilik yapmaya karar verdi. Evlenmek istemesinin daha derin bir nedeni olabilir; ancak ölümünden yüz elli yıl sonra bulunan belgelerin insanları varlığından kuşkulanmaya ittiği, bildiğimiz evrenin çok ötelerinde yatan bir neden. Ama bu konuda kesin bir bilgiye ulaşılamadı. Elbette ki, herkes gibi kur yapmaya kalkışmasının nasıl bir dehşet ve kızgınlıkla karşılanacağını çok iyi biliyordu, bu yüzden ailesi üzerine baskı uygulayabileceği bir aday aradı. Böylesi adaylar bulmanın öyle pek kolay olmadığını gördü, çünkü belli bir güzellik, beceriklilik ve sosyal güvence gibi koşulları vardı. En sonunda, araştırmaları kaptanlarının en iyilerinden ve en eskilerinden biri olan Dutie Tillinghast adında, soylu, geçmişi temiz dul bir adamın ailesi üzerinde yoğunlaştı; kaptanın tek kızı Eliza, bir mirasa konma umudu dışında düşünülebilecek her türlü avantaja sahip görünüyordu. Kaptan Tillinghast, Curwen'ın tam olarak egemenliği altındaydı; Curwen'ın, Power's Lane Hill'deki kubbeli evinde başbaşa yapılan korkunç bir görüşmeden sonra bu küfür niteliğindeki birleşmeyi onaylamaya razı oldu.

Eliza Tillinghast o zamanlar on sekiz yaşındaydı ve babasının düşkün durumunun elverdiği kadar şefkatle yetiştirilmişti. Stephen Jackson'ın, Court House Parad'ın karşısındaki okuluna devam etmiş ve 1557'de çiçek hastalığından ölmeden önce annesi büyük bir gayretle ona ev idaresinin bütün hüner ve inceliklerini öğretmişti. Eliza'nın 1557'de dokuz yaşındayken

işlediği el işi örneklerinden biri bugün hâlâ Rhode Island Historical Society'nin salonlarında bulunabilir. Annesinin ölümünden sonra yalnızca yaşlı bir siyah kadının yardımıyla evi idare etmişti. Curwen'la evlenmesi önerisi üzerine babasıyla yaptığı tartışmaların çok üzücü olduğuna hiç şüphe yok; ama bu konuda elimizde hiçbir kayıt bulunmamaktadır. Kesin olarak bilinen şey, Eliza'nın Crawford posta gemisi *Enterprise*'ın ikinci kaptanı olan genç Ezra Weeden'la nişanının babasına hürmeten bozulduğu ve 1763 Martının yedisinde, kentin övüncü saygın konukların huzurunda, genç Samuel Winson'ın yönettiği bir törenle Joseph Curwen'la evlendiğidir. *The Gazette*, olaydan çok kısaca söz etti; gazetenin bugüne kalabilmiş en iyi nüshalarında sözü edilen olayla ilgili haber ya kesilmiş ya da yırtılıp atılmıştı. Ward, özel koleksiyoncuların arşivlerinde uzun uzun araştırmalar yaptıktan sonra el değmemiş bir nüsha bulduğunda, dilin anlamsız nezaketiyle eğlenerek şunları okudu:

"Geçtiğimiz Pazartesi akşamı, Kentimiz Tüccarlarından Bay Joseph Curwen ile Kaptan Dutie Tillinghast'ın güzel ve Hünerli Kızı, genç Bayan Eliza Tillinghast, aynı yastığa baş koymak ve mutluluklarını ebedi kılmak üzere evlendiler."

Charles Ward'un ilk ünlü deliliğinden önce George Street'den Melville F. Peters'ın özel koleksiyonunda bulduğu, bu olayı ve bundan önceki dönemi kapsayan Durfie-Arnold mektupları, bu yakışıksız evliliğin kamuoyunun duygularını nasıl yaraladığı konusuna ışık tutuyordu. Tillinghastların toplum içindeki yerleri yadsınacak gibi değildi ve Joseph Curwen bir kere daha, başka türlü eşiğini aşmaya hiçbir şekilde ikna edemeyeceği insanların sık sık evine uğradıklarını gördü. Curwen, hiçbir şekilde toplum tarafından tam olarak kabul edilmiş değildi ve zorla gerçekleştirilen bu evlilik yüzünden gelin ıstırap çekiyordu, ama her halükârda mutlak a foroz yırtılmıştı. Tuhaf güvey eşine davranışında gösterdiği aşırı incelik ve saygıyla hem karısını hem de toplumu şaşırttı. Olney Court'taki yeni evinşimdi tedirginlik veren hiçbir yanı yoktu ve Curwen, karısının hiç ziyaret etmediği Pawtuxet çiftliğinde daha az zaman geçiriyor olmakla birlikte, kentte yaşadığı o uzun yıllar boyunca olmadığı kadar normal bir yurttaş gibi görünüyordu. Sadece bir kişi ona karşı

açıkça düşmanlık göstermeye devam ediyordu; bu kişi Eliza ile nişanı birdenbire bozulan genç gemi subayıydı. Ezra Weeden herkesin önünde öcünü alacağına ant içmişti ve oldukça sakin ve yumuşak tabiatlı biri olmasına karşın nişanlısını gasp eden kocaya karşı hiç de hayra alamet olmayan inatçı bir nefret büyütüyordu yüreğinde.

1765 Mayısının yedisinde Curwen'ın tek çocuğu Ann doğdu ve annesiyle babasının bağlı bulundukları Congregational ve Baptist kiliselerine karşı görevlerini uzlaştırmak için evlenmelerinden kısa bir süre sonra konuşmaya başladıkları King's Church rahibi John Graves tarafından vaftiz edildi. Bu doğum ve bundan iki yıl önceki evlilikle ilgili bilgiler yer almaları gereken bütün kent ve kilise kayıtlarından silinmişti ve Charles Ward, dul kadının isim değişikliğinin kendisine Curwen'la akrabalığını öğretmesinden ve deliliğinde zirvesine ulaşan ateşli bir ilgi uyandırmasından sonra çok büyük güçlüklerle bu iki olayın kesin tarihlerini saptayabildi. Doğum kaydı, Bağımsızlık'tan sonra papazlıktan ayrılırken bütün kayıtların birer suretini beraberinde götüren kralcı Dr. Graves'in mirasçılarıyla yapılan bir dizi yazışma sonucu tuhaf bir şekilde elde edilebildi ancak. Ward, bu kaynağı araştırdı, çünkü ninesinin ninesi Ann Tillinghast Potter'ın Episkopal kilisesine bağlı olduğunu biliyordu.

Curwen'ın, kızının doğumundan hemen sonra, her zamanki soğukluğunu bir yana bırakarak portresini yaptırmak üzere bir ressamın karşısında oturmaya karar vermesi büyük bir memnuniyetle karşılandı. Ressam, o zamanlar Newport'ta oturan ve Gilbert Stuart'ın ilk öğretmeni olmakla ünlü Cosmo Alexander adında yetenekli bir İskoç idi. Resmin Olney Court'taki evin kütüphane duvarlarından birindeki bir pano üzerine yapıldığı söylenmekteyse de, resimden söz eden günlüğün ikisi de resmin en son durumu üzerine herhangi bir ipucu vermiyordu. Belli bir yerde oturup kalamayan bilgin, bu dönemde, görülmedik dalgınlıklar göstermeye ve zamanını elinden geldiğince Pawtuxet Road'daki çiftliğinde geçirmeye başladı. Denildiğine göre, olağanüstü bir olayın meydana gelmesini bekliyormuş ya da tuhaf bir keşfin eşiğindeymiş gibi, bastırılmış bir

heyecan ya da gerilim içindeymiş. Bu işte kimya ya da simyanın önemli bir rolü var gibiydi, çünkü bu konu üzerine olan kitaplarının büyük bir bölümünü evden çiftliğe taşımıştı.

Kente ait işlere olan görünürdeki ilgisi azalmamıştı; kültür düzeyi, edebiyat ve insanbilimlerinin korunduğu Newport'a göre çok düşük olan kentin kültür düzeyini yükseltme konusunda Stephen Hopkins, Joseph Brown ve Benjamin West gibi önderlerin çabalarına yardım için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu. Daniel Jenckes'a 1763'te kitabevini kurması için yardım etti ve ondan sonra da en iyi müşterisi oldu; her perşembe manşetinde Shakespear resmiyle çıkan *Gazette*'in mücadelesine yardımlarını da esirgemedi. Politikada, özellikle Newport'ta güçlü olan Ward partisine karşı Vali Hopkins'i şiddetle destekledi ve 1765'te North Providence'ın ayrı bir kent olması için Mecliste yapılan oylama öncesinde Hacher's Hall'da yaptığı gerçekten etkili ve güzel konuşma, hakkındaki önyargıları her şeyden fazla zayıflattı. Fakat onu yakından izleyen Ezra Weeden tüm bu faaliyetlere alayla burun kıvırdı ve bunların Ölüler Diyarı Tartaros'un en karanlık uçurumlarına yapılan adı konmamış bir gidişgelişin maskesinden başka bir şey olmadığına yemin etti. Yüreği öfke dolu genç adam ne zaman limana gelse, Curwen'ı ve yaptığı her şeyi sistemli bir şekilde araştırıyordu; küçük yassı bir kayıkla geceleyin saatlerce iskeleler civarında dolaşıyor, Curwen depolarında görünecek ışığı ve bazen gizlice körfeze doğru açılan küçük kayığı bekliyordu, peşine düşmek için. Ayrıca Pawtuxet çiftliğini de elinden geldiğince yakından gözetliyordu ve bir keresinde yaşlı Yerli çiftin üzerine saldığı köpekler tarafından fena halde ısırıldı.

2

1770 sonbaharı geldiğinde, Weeden artık zamanın gelip çattığına karar verdi ve meraklı kent halkından oldukça bilgi topladı; Curwen'ın kuşku ve beklenti dolu hali gitmiş, yerini tam başarının gizlenemeyen heyecanına bırakmıştı. Curwen bulduğu, öğrendiği ya da yaptığı şeylerle ilgili olarak halkla uzun bıktırıcı

konuşmalar yapmaktan kendini alamıyor gibiydi; ama gizlilik gereksinmesi, sevincini paylaşma arzusuna baskın çıkıyor olmalıydı ki, asla hiçbir açıklama yapmıyordu. Temmuz başlarında meydana gelen bu değişiklikten sonradır ki, uğursuz bilgin, halka ancak uzun yıllar önce ölmüş atalarının verebileceği bilgileri vererek onları şaşırtmaya başladı.

Ama, Curwen'ın heyecan dolu gizli faaliyetleri bu değişiklikle hiçbir şekilde azalmadı. Tam tersine daha da arttı; gemicilik işinin giderek daha büyük bir bölümünü, iflas etmekten duydukları güçlü korkunun bağlarıyla kendine bağladığı kaptanlarla yürütür oldu. Kârının sürekli düştüğünü ileri sürerekköle ticaretini tamamen bıraktı. Zamanını mümkün olabildiğince Pawtuxet çiftliğinde geçiriyordu; bununla beraber tam olarak mezarlıklarda değilse bile, mezarlıklarla ilişkili yerlerde ara sıra görüldüğüne dair söylentiler dikkatli insanları, yaşlı tüccarın alışkanlıklarının nasıl tamamen değişmiş olduğunu düşünmeye itti. Ezra Weeden, deniz yolculukları nedeniyle gözetleme süresinin ister istemez kısa ve kesik kesik olmasına karşın, öcünü alma konusunda sıradan kent halkından ve çiftçilerden çok daha sebatlıydı ve Curwen'ın işlerini daha önce hiç kimsenin yapmadığı kadar kılı kırk yararak inceden inceye gözden geçirdi.

Tuhaf tüccara ait gemilerin hiç de normal olmayan birçok manevrası, ticareti önemli ölçüde engelleyen Şeker Yasasına[6] karşı her kolonicinin direnmeye karar verdiği o karışıklık günlerinde normal kabul edilmişti. Kaçakçılık ve kaçamak Narragansett Körfezinde bir kuraldı ve yasadışı yüklerin geceleri karaya çıkarılması son derece olağandı. Ama Weeden, Town Street iskelesindeki Curwen depolarından gizlice ayrıldığını gördüğü mavnaları veya küçük şalopaları her gece izleyerek, çok geçmeden uğursuz kaçakçının korkup saklanması gereken şeylerin yalnızca Majestelerinin silahlı gemileri olmadığından kesinlikle emin oldu. 1766'daki değişiklik öncesinde bu kayıklar çoğunlukla körfezden aşağı taşınıp, Pawtuxet'in kuzeyinde karanlık

6) Sugar Act: İngiltere'nin Amerika'daki kolonilere Fransız ve Hollanda Batı Hint Adaları'ndan kaçak olarak şeker ve melas getirilmesini önlemek amacıyla 1764'te çıkardığı yasa (AnaBritannica).

bir noktada karaya çıkarılan zincire vurulmuş zencileri taşırdı; sonra bu zenciler kayalık sahilden ve kırlardan geçirilerek Curwen çiftliğine getirilir, pencere yerine sadece yüksek dar yarıklar bulunan taştan büyük ek binaya kilitlenirlerdi. Ama, bu değişiklikten sonra, bütün program değişti. Curwen birdenbire köle ithalatını durdurdu ve bir süre için geceleri denize açılmaktan vazgeçti. Sonra, 1767 baharında yeni bir politika izlenmeye başlandı. Bir kere daha mavnalar kararmış sessiz iskelelerden gizlice ayrılmayı ve körfezde belli bir uzaklığa kadar, belki de bu defa, çok değişik görünümlerdeki son derece büyük yabancı gemilerle buluşup, onlardan yük aldıkları Nanquit Point'e kadar gitmeyi alışkanlık edindiler. Sonra, Curwen'ın gemicileri bu yükü kıyıdaki her zamankinoktada indirip karayoluyla çiftliğe taşırve daha önce zencilerin kapatıldığı aynı gizemli binaya kilitlerlerdi. Yük hemen hemen tamamen kutulardan ve sandıklardan oluşurdu ve bunların büyük bir kısmı rahasız edici derecede tabutu andıran ağır dikdörtgen sandıklar olurdu.

Weeden, toprağın ayak izlerini belli eden karla kaplı olduğu zamanlar dışında tek bir hafta bile atlamadan, her gece uzun süren ziyaretlerde bulunarak çiftliği büyük bir gayretle hiç aralıksız izliyordu. Böyle havalarda bile, artlarında nasıl izler bırakmış olduklarını görmek için kafilenin kat ettiği yolu izleyerek ya da komşu nehrin buzları üzerinde yürüyerek çiftliğin mümkün olduğunca yakınına kadar gelirdi. Denizcilik görevlerinin gece nöbetlerini kesintiye uğrattığını görerek, kentte bulunmadığı zamanlarda araştırmalarını kendisi adına sürdürmesi için meyhane arkadaşlarından Eleazer Smith adında birini kiraladı. Her ikisi de bazı olağanüstü söylentiler yayabilirlerdi. Bunu yapmamış olmalarının tek nedeni, ortaya çıkmalarının avlarını uyaracağını ve daha fazla ilerlemelerini olanaksız hale getireceğini biliyor olmalarıydı. Bunun yerine, harekete geçmeden önce kesin bir şeyler öğrenmeyi yeğlediler. Öğrenmiş oldukları şey çok ürkütücü olmalıydı; Charles Ward annesiyle babasına birçok defa Weeden'ın daha sonra defterlerini yakmış olmasından duyduğu üzüntüden söz etti. Keşifleri hakkında söylenebilecek şeylerin tümü, Eleazer Smith'in bütünlükten uzakgünlüğüne karaladığı bazı kısa notlar ve bu ikilinin sonunda söyledikleri

bazı cümleleri ürke ürke yineleyen diğer günlük ve mektuplardan ibaretti – ve bunlara göre çiftlik, kapsam ve derinliğine akıl sır ermeyecek çok büyük ve çok korkunç bir tehdidin kılıfından başka bir şey değildi.

Öyle anlaşılıyor ki, Weeden ile Smith çiftliğin altında yaşlı Yerli ile karısından başka çok sayıda insanın yaşadığı bir dizi tünel ve yeraltı mezarlıkları bulunduğunu daha işin başında anladılar. Sivri tepeli eski ev, kocamanbacası ve kare kare camlı pencereleriyle on yedinci yüzyılın ortalarından kalmaydı; kuzey duvarına bitişik olarak inşa edilmiş laboratuvarın eğik çatısı neredeyse yere değiyordu. Bu bina diğerlerinden daha masum durmakla birlikte, olmadık saatlerde duyulan seslere bakılacak olursa, altındaki gizli geçitlerden buraya yol olmalıydı. 1766'dan önce bu sesler, mırıltılardan, zencilerin fısıltılarından ve tuhaf şarkı ve dualar eşiliğinde çılgınca feryatlardan ibaretti. Ama bu tarihten sonra, duygusuz boyun eğişlerin monoton vızıltısıyla çılgın öfke patlamaları, gümbür gümbür konuşmalarla inleme ve yalvarmalar, arzu dolu solumalarla itiraz haykırışları arasındaki seslerin tamamını kapsadıkça çok tuhaf ve korkunç bir hal aldılar. Konuşmalar, çatlakçatlak çıkan sesi sık sık karşılık verir, azarlar ya da tehditederken duyulan Curwen tarafından bilinen birçok değişik dildeydi.

Bazen evde birçok insan var gibi gözüküyordu: Curwen, bazı tutsaklar ve bu tutsakların muhafızları. Bazen, onca yabancı liman gezip görmüş olmalarına karşın ne Weeden'ın ne de Smith'in hiç duymadıkları türden, çoğu şu ya da bu ulusa ait olması gereken sesler duyuluyordu. Konuşmaların niteliğine gelince, sanki zorla bilgi almak için, Curwen dehşet içindeki ya da isyan halindeki mahkûmları sorguluyor gibiydi.

Weeden, zaman zaman duyduğu konuşma kırıntılarını kelimesi kelimesine not etmişti, çünkü bildiği İngiliz, Fransız ve İspanyol dilleri kullanılıyordu sık sık; ama bunlardan geriye hiçbir şey kalmadı. Bununla birlikte, Weeden'ın söylediğine göre, Providenceli ailelerin geçmişteki bazı işleriyle ilgili birkaç konuşma dışında, sorulan soruların ve verilen yanıtların çoğunluğu anlayabildiği kadarıyla tarihsel, bilimsel konulara, bazen de çok uzak yerlere ve dönemlere ilişkindi. Sözgelimi, bir defa-

sında, ikide bir öfkeden kuduran ters biri, Kara Prens'in[7] 1370'de Limoges'da yaptığı katliam konusunda, sanki bilmek zorunda olduğu gizli bir neden varmışcasına Fransız dilinde sorguya çekilmişti. Curwen tutsağa –eğer tutsaksa– katliam emrinin eski Roma yeraltı kemerindeki sunakta bulunan OğlakBurcu İşareti yüzünden mi, yoksaHaute Vienne Coven'lı Kara Adam Üç Sözcüğü söylediği için mi verildiğini sordu. Sorusuna yanıt alamayan sorgucu, aşırı çarelere başvurmuş olmalıydı ki, korkunç çığlıkları bir sessizlik, mırıltılar ve vurma sesleri izledi.

Pencere perdeleri her zaman sıkı sıkıya çekili olduğundan, bu karşılıklı konuşmaları hiçbir zaman gözüyle gören olmadı. Ama bir keresinde, bilinmeyen bir dilde yapılan bir konuşma sırasında perdeye, 1764 Ağustosunda Hacher's Hall'da gördüğü, Penssylvania Germantownlu bir adamın sunduğu ve duyurusu "Kudüs'ün, Hazreti Süleyman'ın Tapınağının, Krallık Tahtının, Ünlü Kulelerin ve Tepelerin yanı sıra Kurtarıcı'mızın Gethsemane Bahçeleri'nden Golgotha Tepesindeki Haç'a hadar çektiği Acıların gösterildiği ünlü Kudüs kentinden görüntüler; meraklılarının mutlaka görmesi gereken sanat şaheseri bir Heykel" şeklindeyapılan usta işi bir gösterideki kuklalardan birini anımsatarak Weeden'ı fazlasıyla irkilten bir gölgenin düştüğü görüldü. Konuşma devamederken, sürüne sürüne ön odanın penceresine fazlaca yaklaşmış olan dinleyicinin bu benzerlikten dolayı ürküp sıçraması yerli çiftin köpekleri serbest bırakmasına yol açtı. Bu olaydan sonra, evde herhangi bir konuşma yapıldığı hiç duyulmadı ve Weeden'la Smith, bundan Curwen'ın eylem alanını aşağı bölgelere taşıdığı sonucunu çıkardılar.

Böylesi bölgelerin varlığı birçok şeyden açıkça anlaşılıyordu. Üzerinde herhangi bir bina bulunmayan topraklardan hiçbir

7) Kara Prens (1330-1376): İngiltere kralı III. Edward'ın oğlu, Yüzyıl Savaşlarının (1337-1453) önde gelen komutanlarından biri. Lakabının siyah zırh giymesinden kaynaklandığı sanılmaktaysa da yaşadığı dönemde kullanıldığına ilişkin bir kanıt bulunmamaktadır. Ekim 1370'te Limoges'u yağmaladı, 1371'de hasta ve kırılmış bir adam olarak İngiltere'ye döndü ve 1372'de prensliğini babasına bıraktı (AnaBritannica).

yanlış anlamaya yer bırakmayan hafif çığlıklar ve iniltiler duyulurken, Pawtuxet ovasının nehre doğru dimdik indiği yamaçta, nehir kıyısındaki çalıların arasına gizlenmiş, tepe içerisindeki mağaraların girişi olduğu açıkça anlaşılan ve koca koca taşlardan bir çerçeve içerisine yerleştirilmiş meşeden, kemerli ağır bir kapı bulunuyordu. Weeden bu yeraltı mezarlarının ne zaman ve nasıl inşa edilmiş olduğunu söyleyemiyordu ama nehirden gelen işçi takımlarının kimseye görünmeden nasıl rahatlıkla buraya ulaşabileceklerine sık sık dikkati çekiyordu. Joseph Curwen melez denizcilerinden elbetteki çok çeşitli işlerde yararlanıyordu. Yağmurların çok fazla yağdığı 1769 baharında, iki gözetleyici yeraltından herhangi bir sırrın açığa çıkıp çıkmayacağını anlamak için sarp nehir yamacını bakışlarıyla dikkatle taradılar ve sel sularıyla açılan derin oyuklarda bol miktarda insan ve hayvan kemiği gömülü olduğunu görerek bekledikleri ödülü elde ettiler. Elbette ki, büyükbaş hayvan yetiştirilen bir çiftliğin arka taraflarında ve eski yerli mezarlarının çok yaygın olarak bulunduğu bir yörede böyle şeylerin birçok açıklaması olabilir, ama Weeden'la Smith bundan kendilerine göre bir sonuç çıkardılar.

1770 Ocağında, Weeden'la Smith bütün bu şaşırtıcı olaylar konusunda ne düşüneceklerini ya da ne yapacaklarını hâlâ boş yere tartışıp dururlarken, *Fortaleza* olayı meydana geldi. Önceki yaz gümrük muhafaza gemisi *Liberty*'nin Newport'ta yanmış olmasından dolayı çileden çıkmış olan, Amiral Wallace'ın kumanda ettiği gümrük filosu yabancı gemiler üzerinde çok sıkı bir denetim uygulamaya başlamıştı; bu önlemler çerçevesinde, Kaptan Harry Leshe komutasındaki Majesteleri'nin silahlı uskunası *Cygnet*, seyir defterindeki kayda göre Kahire'den Province'a gitmekte olan, Kaptan Manuel Arruda komutasındaki *Fortaleza* adlı, İspanya'nın Barselona limanına kayıtlı salapuryayı bir sabah erken saatlerde kısa bir takipten sonra yakaladı. Gemide kaçak mal bulunup bulunmadığı araştırıldığında, çok şaşırtıcı bir gerçek ortaya çıktı: Yükün tamamı, bir mavna ile Nanquit Point açıklarına gelecek olan ve adını açıklamayı Kaptan Arruda'nın bir onur meselesi yaptığı 'Gemici A.B.C.'ye teslim edilecek Mısır mumyalarından ibaretti. Bir yandan yükün

kaçak olmaması, öte yandan yasadışı gizli giriş yapılmış olması yüzünden ne yapacağını bilemeyen Newport'taki Deniz Kuvvetleri Mahkemesi, sonunda Tahsildar Robinson'ın önerilerine uyarak, Rhode Island sularına girmemesi koşuluyla gemiyi serbest bıraktı. Daha sonra geminin Boston Limanı yakınlarında görüldüğü yolunda söylentiler duyulduysa da, açıkça limana girdiği görülmemişti.

Bu olağanüstü olay üzerinde Providence'da çok konuşuldu; mumya yüküyle uğursuz Joseph Curwen arasında bir bağ bulunduğuna kesin gözüyle bakmayan hemen hemen hiç kimse yoktu. Alışılmamış konulardaki çalışmaları ve ithal ettiği acayip kimyasal maddeler herkesçe biliniyor, mezarlıklara olan düşkünlüğünden çok yaygın bir kuşku duyuluyordu; böyle olunca da kentte başka hiç kimseye ait olması düşünülemeyecek bu acayip ithalatın Curwen'la bağlantısını kurmak için pek fazla düş gücü gerekmiyordu. Curwen, bu doğal inancın bilincinde olduğundan, belki de olayı daha az anormal gösterebileceğini düşünerek, birçok vesileyle dikkat etmeden mumyalarda bulunan pelesenkağacı sakızının kimyasal değerinden söz etmeye özen gösterdi ama hiçbir zaman bu işle olan ilgisini söyleyecek kadar ileri gitmedi. Weeden'la Smith elbette bu olayın öneminden hiç kuşku duymadılar ve kendilerini Curwen'la ve canavarca işleriyle ilgili çılgınca kuramlar geliştirmeye verdiler.

Ertesi bahar, önceki yıl olduğu gibi yine çok yağmur yağdı ve gözetleyiciler, Curwen çiftliğinin arkasındaki nehrin kıyılarında bazı izler bulabilmek için iyice dikkat kesildiler. Seller geniş bir bölgeyi silip süpürmüş, bir miktar büyük kemik ortaya çıkmıştı ama, gerçekten bir yeraltı odasının veya yeraltı sığınağının varlığını kanıtlayacak bir şey bulunamamıştı. Yine de, sakin sakin akacağı çalılık alanlara ulaşmak için nehrin kayalık taraçalardan şelaleler yaparak aktığı bir mil kadar aşağıdaki Pawtuxet köyünden bazı söylentiler duyuldu. Acayip görünüşlü eski kulübelerin kaba saba köprüden tepeye doğru tırmandığı ve alamanaların uykulu iskelelerde demirlediği bu yerde, nehirde yüzen ve şelalerden aşağı düşmeden önce bir dakika kadar su yüzüne çıkan, ne olduğu anlaşılamamış bazı şeyler görüldüğüne ilişkin bazı kuşkulu söylentiler yayıldı ortalığa. Elbette

ki, Pawtuxet, mezarlıkların bol olduğu birçok yerleşim bölgesinden geçen uzun bir nehirdi ve elbette ki bahar yağmurları çok bereketli olmuştu, ama köprü civarında yaşayan balıkçılar, bu şeylerden birinin, altında sessizce akan suya batıp gitmeden önce göze çarpacak şekilde suyun üzerinde dikelmesinden ya da durumu, normal olarak haykıran nesnelerin durumundan çok farklı olan diğer yarısının çığlık çığlığa haykırmasından hoşlanmadılar. Bu söylentiler Smith'in –çünkü Weeden tam o sıralar denizdeydi– alelacele, çiftliğin arkasından geçen nehrin kenarına inmesine neden oldu; burada oldukça büyük bir yeraltı mağarasından yeterince kanıt kalmış olacağından hiç kuşkusu yoktu. Ama sarp nehir kıyısına ulaşmak için yol bulamadı, çünkü küçük çapta bir heyelan, üst tarafı çalı kaplı dimdik bir duvardan başka bir şey bırakmamıştı geride. Smith bazı kazı denemelerine giriştiyse de, başarı şansı olmadığından –ya da belki de başarı ihtimalinden korkarak– bu işten vazgeçti. İnatçı ve kinci Weeden, o sırada karada olsaydı ne yapardı, Allah bilir.

3

1770 sonbaharı geldiğinde, Weeden yaptığı keşifleri başkalarına anlatmaya karar verdi; çünkü, ortada birbiriyle bağlantılı çok sayıda gerçek ve hayalgücünü kışkırtanın kıskançlık ve kincilik olduğu suçlamasını çürütecek ikinci bir tanığı vardı. Kendine ilk sırdaş olarak, bir yandan dürüstlüğünden kuşku duyamayacak kadar iyi tanıdığı, öte yandan kentin etkili ve sözü sayılan insanlarından biri olan *Enterprise*'ın kaptanı James Mathewson'ı seçti. Aralarındaki konuşma, neredeyse her cümleyi doğrulayan Smith'in huzurunda, Sabin'in rıhtım yakınlarındaki meyhanesinin üst kat odalarından birinde yapıldı; Kaptan Mathewson'ın çok etkilenmiş olduğu görülebiliyordu. Kentteki başka herkes gibi o da Joseph Curwen hakkında çok kötü şeyler düşünmekteydi; bu yüzden tam olarak ikna olması için düşüncelerinin böyle doğrulanması ve biraz daha bilgi gerekiyordu yalnızca. Konuşmanın sonunda Mathewson çok ciddi bir tavır takındı ve iki genç adama bu konuda ağızlarını sıkı tutmaları emrini

verdi. Bu bilgiyi Providence'ın en kültürlü en önemli şahsiyetlerinden on kadarına ayrı ayrı vererek görüşlerini öğreneceğini ve tavsiyelerine göre davranacağını söyledi. Gizlilik her halükarda esastı; çünkü, polisin veya milis kuvvetlerinin başa çıkabileceği bir iş değildi bu ve daha önemlisi, zaten ortalık bu kadar karışıkken, neredeyse yüz yıl kadar önce Salem'de meydana gelen ve Curwen'ın kaçıp buralara gelmesine yol açan paniğin bir benzerinin tekrarlanmaması için, kolayca heyecanlanan kalabalıkların bu durumdan haberdar olmamaları gerekiyordu.

Mathewson, Venüs'ün meridyen üzerinden son geçişine ilişkin broşürüyle bir bilim adamı ve derin bir düşünür olduğu ortaya çıkan Dr. Benjamin West'e; Warren'dan yeni göç etmiş ve Presbyterien Lane'in üst tarafındaki tepede inşa edilmekte olan evinin tamamlanmasını beklerken geçici olarak yeni King Street'te bir evde oturan, Yüksekokul başkanı Rahip James Manning'e; Newport'taki Felsefe Cemiyeti'nin üyesi ve çok zeki bir insan olan eski vali Stephen Hopkins'e *Gazette*'in yayımcısı John Carter'a; dördü de yörenin kodamanları olarak bilinen John, Joseph, Nicholas ve Moses Brown kardeşlere (kardeşlerden Joseph amatör bir bilim adamıydı); bilgin bir kişi ve Curwen'ın satın aldığı tuhaf tuhaf mallar konusunda ilk elden bilgi sahibi Dr. Jabez Bowen'a ve hükümet izniyle korsanlık yapan, kuvvete baş vurmak gerekirse, kendisine güvenilebilecek, olağanüstü bir cesaret ve enerjiye sahip Kaptan Abraham Whiple'a bilgi vermenin yerinde olacağını düşünüyordu. Bu insanlar, gerekirse görüşmeleri için bir araya toplanacak ve harekete geçmeden önce Koloni Valisi Newportlu Joseph Wanton'ı haberdar edip etmeyeceklerine kararverme sorumluluğu bu insanların olacaktı.

Kaptan Mathewson, görevinde hiç beklemediği kadar başarılı oldu; çünkü, gördü ki, kendine sırdaş seçtiği insanlardan bir ikisi Weeden'ın öyküsünün hortlaklara ilişkin yanını bir miktar kuşkuyla karşılamış olsa da, gizlice ve birlikte hareket etmenin gerekliliğine katılmayan kimse çıkmadı. Curwen'ın kentin ve Koloninin refahı için niteliği belirsiz potansiyel bir tehdit oluşturduğu açıktı ve ne pahasına olursa olsun bertaraf

edilmesi gerekiyordu. 1770 Kasımının sonlarına doğru, kentin önde gelen simaları Stephen Hopkins'in evinde toplanarak alınacak önlemleri görüştüler; Weeden'ın Kaptan Mathewson'a verdiği notları dikkatle okudular ve ayrıntılarla ilgili tanıklıklarına başvurmak için Weeden'la Smith'i çağırdılar. En iyi ifadesini Kaptan Whipple'ın kuru sıkı tehditlerinde ve yakası açılmadık küfürlerinde bulan bir kararlılık duydukları korkuyu bastırsa da, toplantı bitmeden, katılımcıların hepsi tuhaf bir korkunun pençesine düştüler. Valiye ihbar edemezlerdi, çünkü bunun için yasal yollar dışında bir yol izlemeleri gerekiyordu. Nerelere kadar uzandığı kestirilemeyen gizli güçleriyle Curwen, kenti terketmesi gönül rahatlığıyla istenebilecek biri değildi. İnsan, adı konmamış misillemelerle karşılaşabilirdi ve kötülük saçan yaratık bu isteğe boyun eğse bile, bu, bir pisliğin yer değiştirmesinden başka neydi ki? Kanunsuzluğun hüküm sürdüğü yıllardı; Kralın gümrük muhafaza kuvvetleriyle yıllardır dalgasını geçen bu insanlar, gerektiğinde böyle bir görev karşısında duraksayacak değillerdi ya! Feleğin çemberinden geçmiş korsanlardan kalabalık bir grupla Pawtuxet çiftliğine ani bir baskın vererek Curwen'a açıklama yapması için son bir şans tanınacaktı. Eğer değişik seslerle kendi kendine konuşan ve çığlıklara tarak eğlenen bir deli olduğu kanıtlanırsa hapsedilecekti. Yok eğer daha ciddi bir durum ortaya çıkar, yeraltında yaşanan dehşetin gerçek olduğu anlaşılırsa Curwen'la beraberindekiler öldürülmeliydi. Bu iş, sessizce yapılmalı, hatta dul karısına ve onun babasına bile olayın nasıl cereyan ettiği anlatılmamalıydı.

Bu ciddi adımlar atılır ve tartışılırken, kentte öylesine korkunç ve anlaşılmaz bir olay meydana geldi ki, oldukça geniş bir çevrede uzunca bir süre bundan başka hiçbir şey konuşulmadı. Ocak ayında, yerlerin kalın bir kar örtüsüyle kaplı olduğu aylı bir geceyarısı, nehrin ve tepelerin üzerinde çın çın öten ve insanın kanını donduran çığlıklar, uykulu yüzlü insanların pencerelere üşüşmelerine neden oldu ve Weybosset Point yöresinde oturan insanlar, Turk's Head'in önündeki iyi temizlenmemiş alanda çılgınca bata çıka yürüyen beyaz bir şey gördüler. Havlayan köpeklerin sesleri duyuluyordu uzaktan uzağa, ama

uyanan kentin şamatası başlayınca havlama sesleri duyulmaz oldu. Bir sürü insan ne olup bittiğini anlamak için ellerinde fenerler ve tüfeklerle dışarı fırladı, ama araştırmaları bir sonuç vermedi. Bununla birlikte ertesi sabah, LongDock'ın, Abbott'ın içki imalathanesinin ötelerine kadar uzandığı yerde, Great Bridge'ın güney payandaları civarında buzların arasına sıkışmış dev gibi, kaslı ve çırılçıplak bir ceset buldular; cesedin kimliği, bitmez tükenmez tahminlere ve fısıltılara konu oldu. Dehşetle yuvalarından dışarı uğramış gözleriyle kaskatı kesilmiş bu yüz, sadece çok çok yaşlı insanların belleğinde bir şeyler canlandırdığı için, gençlerden çok yaşlı insanların fısıltılarla konuşmalarına yol açtı. Tir tir titreyerek, şaşkınlık ve korku içinde gizli gizli fısıldaştılar; çünkü bu katılıp kalmış iğrenç yüz hatları birisine şaşılacak kadar çok benziyordu – ve bu birisi, tam elli yıl önce ölmüş bir adamdı.

Cesedi bulduklarında Ezra Weeden da oradaydı ve bir önceki gece duyulan köpek havlamalarını anımsayarak Weybosset Street boyunca yürüyüp seslerin geldiği Muddy Dock Bridge'in karşı yakasına geçti. Çok tuhaf bazı beklentiler içindeydi ve caddenin Pawtuxet Road'la birleştiği yerdeki yerleşim bölgesinin kıyısında karda birtakım garip izler bulduğunda hiç şaşırmadı. Çıplak dev, köpeklerle birçok çizmeli adam tarafından takip edilmişti ve geri dönen köpeklerle sahiplerinin izleri kolaylıkla izlenebiliyordu. Kasabanın kıyısına çok fazla yaklaşınca takipten vazgeçmişlerdi. Weeden acı acı gülümsedi ve pek fazla düşünmeden mekanik bir şekilde ayak izlerini kaynağına doğru izledi. İzler, pekâlâ tahmin ettiği gibi Coseph Curwen'ın Pawtuxet çiftliğine doğru gidiyordu; izlerin birbirine karışmayacağı şekilde avlunun daha az çiğnenmiş olması için neler vermezdi ki. Ama çiğnenmiş olduğuna göre, gün aydınlığında gelip bakmayı göze alması da gerekmiyordu. Weeden'ın raporunu derhal götürdüğü Dr. Bowen yabancı cesete otopsi yaptı ve kendinin son derece şaşırtan acayiplikler keşfetti. Dev adamın sindirim sistemi hiç kullanılmışa benzemiyordu, öte yandan cildinin açıklanması olanaksız kaba ve gevşek bir dokusu vardı. Yaşlıların, bu cesedin, Curwen'ın şirketinde satış memuru olan Aaron Hoppin'in dedesinin babası nalbant Daniel Green'e ben-

zerliğinden fısıltıyla söz etmelerinden etkilenen Weeden, Daniel Green'in gömülü olduğu yeri öğrenene kadar soruşturup durdu. O gece, on kişilik bir grup Herrenden's Lane'in karşısındaki eski North Burying Ground'u ziyaret etti. Mezarı tam da bekledikleri gibi boş buldular.

Bu arada, Joseph Curwen'ın postasına el koymak amacıyla posta sürücüsünün yolunu kesmek için gereken düzenlemeler yapılmıştı ve çıplak cesedin bulunması olayından kısa bir süre önce Salemli Jedediah Orne diye birinden gelen bir mektup, bu işte işbirliği yapan insanları derin düşüncelere sevk etti. Bir kısmı, Charles Ward'un bulduğu özel aile arşivinde kopyalanarak saklanmış olan mektupta şunlar yazılıydı:

"Eski Meselelere kendi bildiğin yolda devam ediyor olmanıza çok memnun oldum ve Salem Köyünde Bay Hutchinson'ın evinde daha iyisinin yapıldığını da sanmıyorum. Ancak bir Parçasını toplayabildiğimiz Şeyden H.'nın dirilttiği O şeyde Dehşetten başka bir şey olmadığı kesin. Gönderdiğiniz şey, belki bir şeyin eksik olmasıyüzünden, belki de ya benim telaffuzum ya da sizin kopyanız nedeniyle Sözlerin doğru olmaması yüzünden Çalışmadı. Tek başıma ne yapacağımı şaşırmış durumdayım. Borellus'u izleyecek kadar Simya ilmine vakıf değilim ve elimde sadece sizin tavsiye ettiğiniz *Necronomicon*'un VII. Kitabı var. Sizin, Bay Mather'ın çok yerinde olarak anlatılan şeyin Korkunçluğuna hükmettiği, —'nın kenar notu konusundaki hassasiyetini bildiğimden, kimi dirilteceğimiz konusunda çok dikkatli olmamız için bize anlatılanlara dikkatinizi çekmeliyim. Size tekrar söylüyorum, yeniden öldüremeyeceğiniz bir şeyi asla diriltmeyin; bununla şunu demek istiyorum, O da size karşı en Güçlü Araçların bile bir işe yaramayacağı birini diriltebilir. Daha büyük olanı yanıt vermek istemeyebilir ve sizden daha fazla hükmetmeye kalkışabilir diye daha Küçük olanına sorun. Ben Zaristnatmik'in Abanoz Kutusunda neler olduğunu bildiğinizi öğrendiğimde, size kimin anlatmış olabileceğini bildiğimden, korktum. Ve bana Simon olarak değil de Jedediah olarak yazmanızı sizden bir kere daha istiyorum. Bu Toplulukta bir İnsan çok uzun yaşamayabilir ve benim nasıl Oğlum olarak geri geldiğimi biliyorsunuz. Kara Adam'ın Roma duvarı altın-

daki Kemerde Sylvanus Cocidius'tan ne öğrendiğinden beni haberdar etmenizi dört gözle bekliyorum ve sözünü ettiğiniz Elyazmasını bana ödünç verecek olursanız size minnettar kalacağım."

Philadelphia'dan yazılmış imzasız bir başka mektup, özellikle aşağıdaki pasaj nedeniyle benzer bir heyecan yarattı:

"Hesapların her zaman sadece sizin Teknelerinizle gönderilmesi hususunda söylediklerinizi göz önünde bulunduracağım, ama onların ne zaman geleceğinden hiçbir zaman emin olamam. Söz konusu Meselede sadece bir tek şeye daha ihtiyacım var, ancak sizi tam olarak anladığımdan emin olmak istiyorum. Bana verdiğiniz Malumata göre etkinin tam olması için hiçbir Parçanın eksik olmaması gerekiyor, ama bir bilseniz bundan emin olmak ne kadar zor. Bütün bir Sandığı alıp götürmek oldukça Tehlikeli ve Mesuliyetli, ayrıca bu işi Kentte (sözgelimi, St. Peter's, St. Paul's, St. Mary's veya Christ Church) yapmak neredeyse imkânsız. Ama geçtiğimiz Ekimde diriltilende nasıl Kusurlar olduğunu ve bütün Meselelerde kılavuz olarak kullanacağınız doğru Usulü 1766'da buluncaya dek ne kadar çok canlı Numune kullanmak zorunda kaldığınızı biliyorum. Geminizin gelmesini sabırsızlıkla bekliyorum ve bir haber almak ümidiyle her gün Bay Biddle'ın İskelesine uğruyorum."

Üçüncü bir kuşkulu mektup bilinmeyen bir dilde, hatta bilinmeyen bir alfabeyle yazılmıştı. Charles Ward'un bulduğu Smith'in günlüğünde sık tekrarlanan bir harf kombinasyonu beceriksizce kopya edilmişti; Brown Üniversitesi'ndeki yetkililer bunun Amhara veya Abyssinia[8] alfabesi olduğunu söyledilerse de sözcüğün ne anlama geldiğini bilemediler. Bu mektuplardan hiçbiri Curwen'a asla verilmedi, ama kısa bir süre sonra Salem'den Jedediah Orne'ın kaybolması Providencelıların bazı sessiz adımlar atmaya başladıklarını gösteriyordu. Pennsylvania Historical Society'den Dr. Shippen tekin olmayan bir şahsın Philadelphia'da bulunduğuna ilişkin tuhaf bir mektup almıştı. Ama daha kesin adımlar henüz hazırlık aşamasındaydı; yeminli ve tecrübeli gemiciler, sadık eski korsanlar Brown ambarlarında

8) Amharic: Etiyopya'nın (eski Habeşistan) resmi dili. Abyssinia: Etiyopya

geceleri, Weeden'ın ifşaatının esas meyveleri olarak görülmesi gereken gizli toplantılar yapıyorlardı. Joseph Curwen'ın muzır esrarından geriye hiçbir iz bırakmayacak bir kampanyanın planları yavaş ama emin adımlarla gelişmekteydi.

Alınan tüm önlemlere karşın, Curwen'ın her an bir şeylerin olmasından kuşkulandığı belliydi; çünkü, şimdilerde alışılmadık derecede yüzünden düşen bin parçaydı. Faytonu günün her saatinde kentte ve Pawtuxet Road'da görülüyordu ve kentin önyargılarıyla mücadele etmek için takındığı zoraki nezaketi yavaş yavaş bir kenara bıraktı. Çiftliğin en yakın komşuları Fenner'lar bir gece, pencereleri son derece dar ve yüksekte olan gizemli taş binanın çatısındaki bir aralıktan gökyüzüne vuran parlak bir ışık demeti gördüler ve derhal Providence'ta oturan John Brown'a bildirdiler. Bay Brown, Curwen'ı yeryüzünden silmek amacıyla oluşturulan seçkin grubun yöneticisiydi ve bir eylemin yapılmak üzere olduğundan Fenner'ları haberdar etmişti. Fenner'ların son saldırıya tanık olmamalarının olanaksızlığı yüzünden Brown bunu gerekli gördü ve davranışını, Curwen'ın Providence'taki her nakliyecinin, tüccarın veya çiftçinin açıkça ya da gizlice karşı çıktığı Newport'taki gümrük memurlarının casusu olduğunu söyleyerek açıkladı. Birçok acayip şey görmüş olan komşuların bu kurnazlığa tam olarak inanıp inanmadıkları kesinlikle belli değilse de, Fenner'lar bu kadar tuhaf davranışlar sergileyen bir adama her türlü kötülüğü yakıştırmaya dünden razıydılar. Brown onlara Curwen çiftliğini gözetleme ve olup biten her şeyi düzenli bir şekilde bildirme görevini verdi.

4

Tuhaf ışık demetinin akla getirdiği gibi, Curwen'ın tetikte durduğu ve alışılmadık bir şeyler yapmaya kalkışacağı olasılığı, bir grup ciddi yurttaş tarafından büyük bir dikkatle hazırlanmış eylemi, sonunda çabuklaştırdı. Smith'in günlüğüne göre, yaklaşık yüz kişilik bir grup on iki Nisan 1771 Cuma akşamı saat onda köprünün öte tarafında, Weybosset Point'te, Thurnston'ın

Altın Aslan adlı meyhanesinde toplandı. Önemli şahsiyetlerden oluşan yönetici grup içerisinde John Brown'dan başka, cerrahi alet kutusuyla Dr. Bowen; ünlü koca perukasını (Kolonilerde dahabüyüğü yoktu) başına geçirmemiş olan Başkan Manning; yanında, geri kalanların izniyle son anda gruba katılan, bir deniz yolculuğundan henüz dönmüş olan kardeşi Eseh olmak üzere, koyu renkli paltosuna bürünmüş Vali Hopkins; John Carter; Kaptan Mathewson ve hücum edecek gruba asıl önderlik edecek olan Kaptan Whipple vardı. Bu şefler herkesten ayrı olarak bir arka odada toplanıp görüştüler, sonra Kaptan Whipple büyük odaya gelerek orada toplanmış denizcilere son yeminlerini ettirip talimatlarını verdi. Görevi, Curwen'ı izleyip faytonunun çiftliğe doğru yola çıktığını bildirmek olan Weeden'ı arka odada bekleyen liderlerin yanında Eleazer Smith de vardı.

On otuz sularında, Great Bridge'in üzerinden büyük bir gürültü, ardından da caddeden geçmekte olan bir faytonun sesi duyuldu; ölüm mahkûmunun son murdar büyücülük gecesi için yola koyulmuş olduğunu anlamak için bu saatte Weeden'ı beklemek gerekmiyordu. Bir an sonra, uzaklaşmakta olan faytonun Mudy Dock Bridge üzerinden duyulan tıkırtısı iyice hafiflerken Weeden göründü ve hücuma katılanlar askeri bir düzen içerisinde, yanlarındaki çakaralmazlarını, av tüfeklerini ve balina zıpkınlarını sırtlanarak sessizce sokağa döküldüler. Weeden'la Smith grupla beraberdi ve arka odadaki görüşmeye katılanlardan, Kaptan Whipple lider olarak, Kaptan Eseh Hopkins, John Carter, Başkan Manning, Kaptan Mathewson ve meyhanedeki toplantı başladığında orada bulunmayan ama saat on birde gelen Moses Brown aktif göreve katılmışlardı. Tüm bu özgür insanlar, yanlarındaki yüz kadar gemiciyle vakit geçirmeden uzun sürecek yürüyüşlerine başladılar; Mudy Dock'ı arkalarında bırakıp Pawtuxet Road'a doğru çıkan Broad Street'in tatlı yokuşunu tırmanırlarken zalim bir ifadenin okunduğu yüzlerinde az da olsa bir endişe vardı. Elder Snow Kilisesi'nin hemen ötesinde adamlardan bazıları, erkenden doğmuş ilk bahar yıldızları altında uzanan Providence'a son bir defa dönüp bakmak için durdular. Çan kuleleri ve üçgen çatılar karanlığı yırtıyor, Köprü'nün kuzeyindeki küçük körfezden hafif, tuzlu

bir yel esiyordu. Vega yıldızı, suyun öte yakasındaki, ağaçların tepeleriyle tamamlanmamış Yüksekokul binasının çatı çizgisinin iç içe girdiği büyük tepe üzerinde yükseliyordu. Bu tepenin eteklerinde ve tepeye tırmanan dar patikalar boyunca eski kent, emniyeti ve akıl sağlığı için çok büyük ve korkunç bir günah silinip süpürülmek üzere olan Eski Providence düşlere dalmıştı.

Bir saat on beş dakika sonra, baskıncılar önceden kararlaştırıldığı gibi, Fenner'ların çiftlikevine vardılar ve burada kurbanları hakkındaki son raporu dinlediler. Curwen, çiftliğine yarım saat kadar önce gelmiş ve gelişinden hemen sonra o tuhaf ışık gökyüzüne vurmuştu, ama bu sırada görülebilen pencerelerden hiçbirinde ışık yoktu. Son sıralarda hep böyle oluyordu. Daha bu bilgi verilirken, güneyden bir başka güçlü ve parlak ışık gökyüzüne vurdu; baskıncılar korkunç ve olağanüstü birtakım olayların cereyan edeceği yere çok yaklaşmış olduklarını iyice anladılar. Kaptan Whipple, kuvvetlerine üçe ayrılmalarını emretti; Eleazer Smith'in komutasındaki yirmi kişi, bir ulakla acil yardım için çağırılana dek, Curwen'a gelebilecek yardımlara karşı sahili tutacak; Kaptan Eseh Hopkins komutasındaki yirmi kişilik ikinci grup, kimseye görünmeden çiftliğin arkasındaki nehir kıyısına inerek yamaçtaki meşe kapıyı baltalarla kıracak veya barutla uçuracak; üçüncü grup ise ev ve bitişik binaların civarında kalacaktı. Bu grubun üçte birini Kaptan Mathewson yüksek dar pencereli taş binaya doğru götürecek, üçte birini Kaptan Whipple'ın kendisi ana binaya yönlendirecek, geri kalanlarsa acil durum sinyaliyle çağrılıncaya kadar binaların tümünü kuşatarak bekleyeceklerdi.

Nehir grubu, ıslıkla verilen bir işaret üzerine yamaçtaki kapıyı kıracak ve bekleyip içeriden çıkacak her şeyi yakalayacaktı. Üst üste iki ıslık sesi duyduklarında da düşmana karşı koymak ya da saldırı grubuna katılmak için deliğe doğru ilerleyecekti. Taş binadaki grup da bu işaretleri aynı şekilde anlayacak ve birinci işarette zor kullanarak binaya girecek, ikincisinde bulabildikleri geçitlerden aşağı dalarak, mağaralarda cereyan edeceği düşünülen savaşa katılacaktı. Üst üste çalınan üç ıslıkla verilecek olan üçüncü işaret ya da acil durum işareti, en yakında nöbet bekleyen yedek kuvvetleri yardıma çağıracaktı. Bu grup-

taki yirmi kişi ikiye ayrılarak hem çiftlik binasının hem de taş binanın bilinmeyen derinliklerine dalacaktı. Kaptan Whipple yeraltında inşa edilmiş koridorlu, odalı mezarlıkların varlığına kesin olarak inanıyor ve planlarını yaparken başka hiçbir seçeneği göz önünde bulundurmuyordu. Yanında, çok güçlü ve tiz ses çıkaran bir düdüğü vardı; hiçbir terslikten ya da vereceği işaretlerin yanlış anlaşılmasından korkmuyordu. Sahildeki yedekler elbette düdük sesinin neredeyse menzili dışındaydılar; bu yüzden, yardımlarına gerek duyulursa özel haberci göndermek gerekecekti. Moses Brown ve John Carter, Kaptan Hopkins'le birlikte nehir kıyısına giderken, Başkan Manning, Kaptan Mathewson'la birlikte taş binanın yolunu tuttu. Dr. Bowen, Ezra Weeden'la, çiftlik evini zaptedecek olan Kaptan Whipple'ın grubunda kaldı. Saldırı, Kaptan Hopkins'in gönderdiği, nehir grubunun hazır olduğunu bildiren haberci Kaptan Whipple'ın yanına ulaşır ulaşmaz başlayacaktı. O zaman, lider düdüğünü yüksek sesle bir defa öttürecek ve gruplar önceden kararlaştırıldığı gibi üç noktadan aynı anda saldırılarını başlatacaklardı. Saat bire gelirken, üç bölük Fenner'ların çiftlik evinden ayrıldı, bölüklerden biri sahile inecek, diğeri nehir kıyısını ve yamaçtaki kapıyı arayacak, üçüncüsü de gruplara ayrılarak Curwen çiftliğindeki binalarla ilgilenecekti.

Sahili gözetleyecek grubun içinde yer alan Eleazer Smith, günlüğünde, olaysız bir yürüyüşle kıyıya vardıklarını ve koyun yakınlarındaki kayalıkların üzerinde, tekdüzeliğini bir defa uzaktan duyulan bir ıslıksesinin, bir defa da aynı yönden geldiği sanılan gürleme, haykırış ve barut patlaması karışımı boğuk seslerin bozduğu oldukça uzun bir süre beklediklerini yazıyor. Sonra, adamlardan biri uzaktan uzağa silah seslerinin kulağına çalındığını sandı; daha sonra da, Smith'in kendisi gök gürültüsünü andıran sözlerin havada yankılandığını hissetti. Şafak sökmek üzereyken, çakmak çakmak gözleri, elbiselerine sinmiş bilinmeyen, iğrenç bir kokuyla yorgunluktan bitmiş, vahşi görünüşlü bir haberci ortaya çıkarak müfrezeye, sessizce dağılıp evlerine gitmelerini ve bu geceki işlerle Joseph Curwen adındaki adam hakkında bir daha asla düşünmemelerini ve konuşmamalarını söyledi. Habercinin tavırlarında, sadece sözlerinin

asla sahip olamayacağı bir ikna kuvveti vardı; çoğunun tanıdığı denizci, anlaşılmaz bir şekilde ruhundan eksilen ya da ruhuna eklenen bir şeyler yüzünden ebediyen yok olmuştu. Dehşet bölgesine gitmiş diğer arkadaşlarının durumları da aynıydı. Çoğu, tartıya gelmez, tarifi olanaksız bir şeyler yitirmiş ya da kazanmıştı. İnsan denilen yaratıkla hiçbir ilişkisi olmayan ya bir şey görmüş ya duymuş ya da hissetmişlerdi ve bunu unutamıyorlardı. Hiçbirinin asla bu konuda ağızlarından bir şey kaçırdığını duyan olmadı; çünkü, insani içgüdülerin en yaygın olanları için bile korkunç sınırlar vardır. Bir tek bu habercinin görünmesiyle, sahildekiler, dudaklarını ebediyen mühürleyen müthiş bir korkuya kapıldılar. Bu konudaki söylentilerden çok azı günümüze ulaştı; Eleazer Smith'in günlüğü, Yıldızların altındaki Altın Aslan Tabelasından yola koyulan seferle ilgili bugüne kalmış tek yazılı belgedir.

Ama, Charles Ward, Fenner'lardan birinin, ailenin bir kolunun yaşadığı New London'daki bir yakınına yazdığı mektuplarda olaya dolaylı yoldan ışık tutan bazı bilgiler buldu. Anlaşıldığına göre, saldırılan çiftlik evlerinden görülen Fenner'lar, saldırı kollarının harekete geçişini seyretmiş, Curwen'ın köpeklerinin öfkeyle havlamalarını ve ardından saldırıyı başlatan tiz düdük sesini açıkça duymuşlardı. İlk düdük sesinin ardından, taş binadan gökyüzüne doğru yine o güçlü ışık demeti yükselmiş ve bir an sonra, genel saldırı emrini veren ikinci işaretten sonra, tüfek atışlarının hafif tıkırtıları ve ardından da Luke Fenner'ın mektubunda "Waaaahrrrr—R'waaahrrr" harfleriyle tanımladığı gök gürültüsü gibi korkunç bir çığlık duyulmuş. Ama bu çığlığı yazıya aktarmanın olanağı yoktu ve Luke'un yazdığına göre bu sesi duyan annesi bayılmış. Bu çığlık, sonra, daha hafiflemiş olarak tekrarlandı ve nehir yönünden gelen güçlü bir patlama sesiyle birlikte çok sayıda silahın ateşlenmesinden kaynaklanan, ama bu defa daha da boğuksesler duyuldu. Bir saat kadar sonra bütün köpekler korkuyla havlamaya başladılar ve yeraltından, niteliği anlaşılamayan bazı gümbürtüler geliyordu; öylesine güçlüydü ki bu gümbürtüler, şömine rafı üzerindeki şamdanlar sallandılar. Keskin bir kükürt kokusu ortalığı kapladı; Luke'un babası üçüncü, yani acil durum işare-

tini işittiğini söyledi, ama ötekiler bu sesi duyamadılar. Yeniden boğuk boğuk tüfek sesleri, ardından da gırtlaktan gelen iğrenç bir öksürük ya da çağıltıyı andıran ve çığlık olarak kalitesi gerçek akustik değerinden çok sürekliliğinden ve psikolojik değerinden kaynaklanan, daha az etkileyici olmakla birlikte öncekilerden daha korkunç uzun bir çığlık duyuldu.

Sonra Curwen çiftliğinin bulunması gereken noktada, alev alev yanmakta olan bir şey aniden ortaya çıktı ve korkudan deliye dönmüş insanların çığlık ve feryatları duyuldu. Şimşek gibi art arda çakan tüfekler mermi yağdırdılar; yanmakta olan şey yere yıkıldı. Alevalev yanan ikinci bir şey ortaya çıktı ve bir insana ait olması gereken feryadı açıkça duyuldu. Fenner, cinnet halinde sarf edilen bu sözlerden birkaç kelimeyi kendisinin de seçebildiğini yazdı: "Tanrım, sen koru kulunu!" Sonra tüfekler mermi yağdırmaya devam etti, alev alev yanan bu ikinci şey de yere yıkıldı. Bundan sonra, ortalığa üç çeyrek saat kadar sessizlik çöktü; bu sürenin sonunda Luke'un kardeşi, küçük Arthur Fenner, lanetli çiftlikten yıldızlara doğru yükselmekte olan "kırmızı bir sis" gördüğünü haykırarak söyledi. Buna çocuktan başka tanıklık edecek kimsenin olmamasına rağmen, Luke, o sırada odada bulunan üç kedinin korkudan kasılmalarının ve tüylêri diken diken olarak sırtlarını kamburlaştırmalarının tam da o zamana denk geldiğini kabul etmektedir.

Beş dakika sonra soğuk bir rüzgâr esti ve havayı öyle iğrenç ve dayanılmaz bir kokuyla doldurdu ki, sahildeki grubun ya da Pawtuxet köyündeki uyanık birinin bu kokuyu fark etmesini sadece deniz havasının olağanüstü tazeliği engellemiş olabilirdi. Bu pis koku, Fenner'ların daha önce karşılaştıkları hiçbir kokuya benzemiyordu ve iliklerine dek ürperten bir korkuyla dolduruyordu insanın içini. Hemen ardından, duymak bahtsızlığına uğrayan kişinin bir daha asla unutamayacağı o korkunç ses duyuldu. Gümbürtüsüyle göğü sarstı ve perde perde sönerken yankıları pencereleri zangır zangır titretti. Boğuk ve müzikaldi, prinç bir enstrümandan çıkıyormuş gibi güçlü ama Arapların yasak kitapları gibi kötülük doluydu. Bilinmeyen bir dilde konuşuyor olması yüzünden, sesin ne dediğini kimse söyleyemezdi ama, şeytanca sözlerini tanımlamak için Luke Fenner şunları

not etmişti: "DEESMEES —JESHET —BONEDOSEFE-DUVEMA—ENTTEMOSS." 1919 yılına kadar hiçbir allahın kulu, bu garip yazıyla insanoğlunun bilgisi dahilindeki şeyler arasında bir bağlantı kuramadı, ama Charles Ward bunları okuduğunda, Mirandola'nın[9] karabüyünün dehşeti üzerine titremeler içinde anlattığı şeyleri tanıyarak sapsarı kesildi.

Ne olduğu anlaşılamayan pis kokunun, bir o kadar tahammül edilemez ikinci bir kokunun katılımıyla iyice karmaşıklaşmasının ardından Curwen çiftliğinde meydana gelen uğursuz mucizeye, insan sesi olduğu su götürmez haykırışlar hep bir ağızdan yanıt verir gibiydiler. Çığlıklardan farkı açıkça anlaşılan bir feryat, ani boşalmalarla güçlenip zayıflayarak uzun bir ulumaya dönüştü. Bu feryat zaman zaman neredeyse anlaşılır gibi olduysa da kimse tamolarakbir tek kelimesini bile anlayamadı ve bir ara şeytanca ve isterik bir gülüşün sınırlarına yönelir gibi oldu. Sonra, belki otuz, belki kırk insanın gırtlağından aynı anda söküldüğü izlenimi veren, çokderinlerdengelmesine karşın yeterince net bir şekilde kulağa ulaşan son derece korku ve çılgınlık dolu bağırtılar duyuldu ve ardından karanlık ve sessizlik her şeye egemen oldu. Genzi yakan dumanlar döne döne gökyüzüne doğru yükselerek yıldızları silikleştirdi, ama hiç alev gözükmedi ve ertesi gün binaların yerli yerinde ve sapasağlam durmakta olduğu görüldü.

Şafağa doğru, giysilerine iğrenç ve niteliği belirsiz kokular sinmiş, korku içinde iki haberci Fenner'ların kapısını vurarak bir fıçı rom istedi ve romun parasını elbette ki fazlasıyla ödedi. Habercilerden birisi, aileye, Joseph Curwen işinin bittiğini ve bir daha bu gecenin olaylarından söz edilmeyeceğini söyledi.

9) Giovanni Pico Della Mirandola (1463-1494): İtalyan hümanist ve filozof. Bologna Üniversitesinde hukuk okumasının ardından Floransa ve Padova'nın hümanist çevrelerine girdi. 900 tezden oluşan bir kitap yayımladı ve bu tezleri tartışmak için bütün filozofları bir arayagetirmekistedi. Bu tezlerden yedisinin tanrıbilimciler tarafından yasaklanması üzerine Floransa'ya kaçarak Muhteşem Lorenzo'nun himayesine sığındı. *De hominis dignitale* (1485), *Heptatlus* (1489) ve *De ente et uno* (1492) yazdığı diğer kitaplardır. Yeni-Platonculuğu benimsemişti ve büyüde dahil tüm alanlarda özgürce araştırma hakkı istiyordu (Büyük Larousse).

Emrin küstahça görünmesine karşın, tebliğ eden kişinin görünüşü alınmaya yer bırakmıyor ve ona korkutucu bir otorite veriyordu; bu yüzden o gece görülen ve duyulan şeyleri anlatmak için sadece Luke Fenner'ın Connecticut'taki akrabasına gizli gizli yazdığı ve okunduktan sonra yok edilmesini istediği mektuplar kalıyordu geriye. Konuyu unutulmaktan sadece bu akrabanın Luke Fenner'ın isteğine uymayarak mektupları saklaması kurtardı. Charles Ward'un, Pawtuxet'te oturan ataları konusunda yaptığı uzun süren araştırmaların sonucu olarak söylentilere ilave edeceği bir tek ayrıntı vardı. Pawtuxet köyünden ihtiyar Charles Slocum, dedesinin, Joseph Curwen'ın ölmüş olduğunun ilan edilmesinden bir hafta sonra tarlalarda kömürleşmiş, çarpık çurpuk bir ceset bulunduğuna ilişkin tuhaf bir söylenti duymuş olduğunu anlattı. Konuşmaları canlı tutan, bu yanmış ve çarpılmış cesedin ne tam olarak bir insan cesedine ne de Pawtuxetlilerin o güne kadar gördüğü ya da hakkında bir şeyler okuduğu herhangi bir hayvana benziyor olmasıydı.

5

Bu korkunç saldırıya katılanlardan hiç kimse bu konuda ağzını açmadı; bugüne ulaşan belli belirsiz bilgilerin her kırıntısı, son saldırıya katılanların dışında kalan insanlardan kaynaklanmaktadır. Saldırıya gerçekten katılmış olanların konuyla en ufak bir ilişkisi olabilecek her şeyi yok etmede gösterdikleri özende korkutucu bir şey vardı.

Sekiz gemici öldürülmüştü, ama cesetlerinin gösterilmemesine karşın, aileleri, onların gümrük muhafaza memurlarıyla girişilen bir çatışmada ölmüş oldukları yolundaki beyanla yetindiler. Aynı beyan çok sayıdaki yaralı için de dile getirildi; bu yaralılar sadece ve sadece, kendisi de saldırıya katılan Dr. Jabez Bowen tarafından sarıldı ve tedavi edildi. Açıklaması en zor olan şey, saldırıya katılan herkesin üzerine sinen o adlandırılamayan kokuydu; bu konu haftalarca tartışıldı. Liderlerden en ciddi şekilde yaralananlar Kaptan Whipple'la Moses Brown idi;

karılarının mektupları, kocalarının ağızlarının sıkılığı ve sargılarını sıkı sıkıya saklamaya çalışmalarına duydukları şaşkınlığa tanıklık etmektedir. Saldırıya katılanların hepsi psikolojik bakımdan yaşlanmış, üzerlerine bir ağırbaşlılık gelmiş ve sarsılmışlardı. Allahtan ki, hepsi de mücadeleci, sade ve inançlı insanlardı; yoksa kendi düşünce ve duygularını çözümlemeye meraklı, kafası karışık insanlar olsalardı durum elbette daha kötüye giderdi. En fazla altüst olan Başkan Manning idi, ama o bile en koyu gölgeleri ardında bıraktı ve dualarla anılarını küllendirdi. Bu liderlerden her biri daha sonraki yıllarda meydana gelen olaylarda çok önemli bir rol oynadılar ve allahtan ki böyle oldu. Yaklaşık on iki ay kadar sonra Kaptan Whipple, gümrük muhafaza gemisi *Gaspee*'yi yakan çeteyi yönetti ve bu gözüpek eylemde sağlıksız hayallerin silinip yok edilmesi yönünde atılmış bir adımı görüp tanıyabiliyoruz.

Joseph Curwen'ın dul eşine, içinde kocasının cesedinin olduğu söylenen, ihtiyaç duyulduğunda hemen oracıkta bulunmuş olduğu besbelli, son derece tuhaf görünüşlü, mühürlü, kurşun bir tabut teslim edildi. Kocasının, gümrük muhafaza ile girişilen, ayrıntılarını vermenin pek akıllıca olmayacağı bir çatışmada ölmüş olduğunu söylediler. Joseph Curwen'ın sonuyla ilgili olarak hiç kimse bundan tek kelime fazlasını konuşmadı ve Charles Ward'un bir kuram oluşturmak için, elinde yalnızca bir tek ipucu vardı. Bu çok zayıf ipucu, Jedediah Orne'ın Joseph Curwen'a yazdığı, el konulan mektuptaki, bir kısmını Ezra Weeden'ın el yazısıyla kopya etmiş olduğu, altı titrek bir çizgiyle çizilmiş bir pasajdı. Kopya, Smith'in torunlarına ait evrak arasında bulunmuştu ve her şey olup bittikten sonra, bütün bu olanların anormalliğine dilsiz bir anahtar olması amacıyla Weeden'ın mı kopyayı arkadaşına verdiğine, yoksa, ki bu daha olası, Smith'in daha önceden kopyayı ele geçirerek kurnazca bir tahmin ve ustaca bir sorgulamayla arkadaşından öğrendiklerine dayanarak pasajın altını kendisinin mi çizdiğine karar vermek bize kalıyor. Altı çizili pasaj, tam olarak şöyleydi:

Size tekrar söylüyorum, yeniden öldüremeyeceğiniz bir şeyi asla diriltmeyin; bununla şunu demek istiyorum, O da size

karşı en Güçlü Araçların bile bir işe yaramayacağı birini diriltebilir. Daha büyükolanı yanıt vermek istemeyebilir ve sizden daha fazla hükmetmeye kalkışabilir diye daha Küçük olanına sorun."

Bu pasajın ışığında ve mağlup olmuş bir adamın kötülüklerini en aşırı noktalara vardırırken hangi sözü edilmez, kayıp müttefikleri bir araya toplamaya çalışacağını düşünerek, Charles Ward, Providencelılardan birinin Joseph Curwen'ı öldürmüş olup olmadığını merak etti.

Ölmüş adamla ilgili anıların Providence'ın hayatından ve kent kayıtlarından kasten silinmesinde, saldırıya katılan liderlerin nüfuzunun çok yardımı dokundu. Başlangıçta bu kadar köktenci bir tavır takınmayı düşünmemişler ve dul karısının, babasının ve çocuğunun gerçek durumdan habersiz kalmalarını uygun görmüşlerdi; fakat Kaptan Tillinghast külyutmaz, akıllı bir adamdı ve çok geçmeden kendini dehşete düşüren ve kızıyla torununun soyadlarını değiştirmelerini, kitaplığın ve tüm geri kalan kâğıtların yakılmasını ve Joseph Curwen'ın adının mezartaşından kazınıp silinmesini istemesine neden olan yeterince söylentiye ulaştı. Thillinghast, Kaptan Whipple'ı iyi tanıyordu ve muhtemelen lanetli büyücünün sonunu başkalarından çok bu tok sözlü denizciden öğrenmiş olmalıydı.

Bu andan itibaren Curwen'la ilgili anıların silinip yok edilmesi giderek hız kazandı ve sonunda tam bir oybirliğiyle kent kayıtlarına ve *Gazette*'in dosyalarına kadar uzandı. Bu iş özü bakımından, gözden düşmesinden sonra Oscar Wilde'ın adı etrafında sürdürülen sessizlikle, boyutu bakımından da Lord Dunsany'nin öyküsündeki, Tanrıların sadece yok olmasına değil, hiçbir zaman var olmamış olmasına da karar verdikleri günahkâr Runagur Kralı'nın yazgısıyla kıyaslanabilir ancak.

1772'den sonra dul kaldığı kabul edilen Bayan Tillinghast Olney Court'taki evi sattı ve 1817'de ölünceye kadar Power's Lane'de babasıyla birlikte oturdu. Hiçbir allahın kulunun korkudan yaklaşamadığı Pawtuxet'teki ev öylece kendi haline bırakıldı ve akıl almaz bir hızla çürüyüp gitti. 1780'e gelindiğinde sadece taş ve tuğla duvarlar ayaktaydı, 1800'de ise bunlar da yıkılarak şekilsiz birer yığına dönüştü. Ne kimse ardında ya-

maçtaki kapının bulunabileceği, nehir kıyısındaki çalıların arasına girme cesaretini gösterdi ne de kimse Joseph Curwen'ın yarattığı ve kendi ölümüne de yol açan dehşet sahnelerini tam olarak resmetmeye kalkıştı.

Sadece güçlü kuvvetli Kaptan Whipple'ın ara sıra kendi kendine, "Şu — üzerindeki frengi, ama çığlık atarken kahkahalarla gülmeye hiç de hakkı yoktu. Sanki, kahrolası — bir şeyler saklıyor gibiydi. Üç kuruşa onun — evini yakardım," diye mırıldandığı kulak kesilmiş dinleyicilerce duyuldu.

III. BÖLÜM

Araştırma ve Ruh Çağırma

1

Charles Ward, görmüş olduğumuz gibi, Joseph Curwen'ın soyundan geldiğini ilk 1918'de öğrendi. Geçmişte cereyan etmiş bu esrarengiz olayla ilgili herşeye karşı büyük bir ilgi duymasında şaşılacak bir şey yok; çünkü Curwen'la ilgili olarak duyduğu her söylenti, damarlarında Curwen'ın kanı dolaşan kendisi için yaşamsal bir önem kazanmaya başlamıştı. Hayır, ateşli ve hayalgücü geniş hiçbir jenealog, derhal, istekle ve sistemli bir şekilde Curwen'la ilgili bilgi toplamaktan başka bir şey yapamazdı.

İlk başlarda araştırmasını gizlemeye en ufak bir çaba göstermedi; bu yüzden, Dr. Lyman bile, genç adamın deliliğinin başlangıcı olarak 1919 yılının sonlarından başka bir zaman dilimini vermekte tereddüt etmektedir. Ward, ailesiyle –her ne kadar annesi, Curwen gibi bir atası olmasından pek hoşlanmadıysa da– ve ziyaret ettiği çeşitli müzelerin ve kütüphanelerin görevlileriyle serbestçe konuştu. Ailelerin ellerinde bulunan kayıtlara göz atmak istediğinde amacını hiç gizlemedi ve eskinin günlük tutan, mektup yazan insanlarının anlatıları konusunda genel olarak duyulan eğlenceli kuşkuları paylaştı. Nerede olduğunu boş yere bulmaya çalıştığı Pawtuxet çiftliğinde bir buçuk yüzyıl önce gerçekten neler olduğunu ve Joseph Curwen'ın başına gerçekten neler geldiğini ne kadar çok merak ettiğini sık sık dile getirdi.

Smith'in günlüğüne ve arşivlerine rastladığında ve Jedediah Orne'ın mektubuyla karşılaştığında, Salem'i ziyaret ederek Curwen'ın oradaki ilk faaliyetlerine ve ilişkilerine bir göz atmak istedi ve bunu 1919 Paskalya Yortusu tatili sırasında gerçekleş-

tirdi. Harap Püriten üçgen çatıların, küme küme balıksırtı çatıların şaşaalı eski kentinde önceki konukluklarından yakından bildiği Essex Institute'ta çok iyi karşılandı ve orada Curwen'la ilgili epey bilgiyi açığa çıkardı. Atasının on sekiz Şubat (eski takvime göre) 1662-3'te bugünkü adı Danvers olan, kentten yedi mil uzaklıktaki Salem Village'da doğmuş olduğunu, on beş yaşında evden kaçarak denize açıldığını, dokuz yıl boyunca hiç geri dönmediğini, sonra konuşması, giyimi ve tavırlarıyla doğma büyüme bir İngiliz gibi gelip Salem'e yerleştiğini öğrendi. Curwen, o günlerde ailesiyle pek ilgilenmiyor, zamanının çoğunu Avrupa'dan getirmiş olduğu kitaplara ve İngiltere'den, Fransa'dan ve Hollanda'dan gemilerle getirttiği tuhaf tuhaf kimyasal maddelere veriyordu. Kırlara yaptığı bazı gezintiler merak uyandırıyor ve geceleri dağlarda yanan ateşlerle ilgili söylentiler kulaktan kulağa fısıltıyla aktarılıyordu.

Curwen'ın biricik yakın arkadaşları Salem Village'dan Edward Hutchinson adında biriyle Salem'den Simon Orne adında biriydi. Sık sık bu adamlarla orada burda sohbet ederken görülüyordu, birbirlerine yaptıkları ziyaretler de pek seyrek sayılmazdı. Hutchinson'ın, köyün oldukça dışında, ormana yakın bir evi vardı ve geceleri duyulan sesler nedeniyle, aklı başında insanlar bu evden hiç hoşlanmazlardı. Evin tuhaf konukları olduğu olduğu söylenirdi ve pencerelerinden görünen ışıklar her zaman aynı renkte değildi. Çoktan ölmüş insanlar ve çoktan unutulmuş olaylar hakkındaki bilgisi pek hayra yorulmuyordu; cadı paniği baş gösterdiğinde ortalıktan kayboldu ve bir daha da ondan haber alan çıkmadı. Aynı sıralarda Joseph Curwen da köyden ayrıldı, ama çok geçmeden Providence'a yerleşmiş olduğu duyuldu. Simon Orne, yaşlanmamasının dikkati çekmeye başladığı 1720'ye kadar Salem'de yaşadı. Sonra, o da ortadan kayboldu, ama otuz yıl sonra, hık demiş burnundan düşmüş oğlu, malına mülküne sahip çıkmak üzere köye geri döndü. Simon Orne'ın elinden çıkmış olduğu çok açık belgeler karşısında talebi haklı bulundu ve Jedediah Orne, Providencelilardan rahip Thomas Barnard'a ve daha başkalarına gelen mektuplar yüzündensessizce ayrılıp bilinmedik bir yere gittiği 1771'e kadar Salem'de oturmaya devam etti.

Tüm bu tuhaf konularla ilgili bazı belgeler Essex Institute'ta, Adliye Binası'nda ve Tapu Kadastro'da bulunmaktaydı ve bu belgeler arasında arazi tapusu, satış senedi gibi olağan belgelerin yanı sıra daha kışkırtıcı nitelikte gizli belgeler de bulunuyordu. Cadı davalarına ilişkin kayıtlarda hiçbir yanılmaya yer vermeyecek şekilde dört beş defa adları geçiyordu. Hepzibah Lawson adında biri, Yargıç Hathorne başkanlığındaki Ağır Ceza Mahkemesinde 10 Haziran 1692'de "Kırk cadı ve Kara Adamın Bay Hutchinson'ın evinin arkasındaki ormanda buluşmayı alışkanlık edindiklerini" yeminle ifade etti; yine Amity How adında biri Sekiz Ağustos tarihli oturumda Yargıç Gedney'in huzurunda "Bay G.B.'nin [George Burroughs] o Gece Bridgeh S., Jonathan A., *Simon* O., Deliverance W., *Joseph* C., Susan P., Mehitable C. ve Deborah B. üzerine kendi Şeytan İşaretini koymuş olduğunu" bildirdi. Sonra, Hutchinson'ın ortadan kaybolmasının ardından bulunan tekinsiz kütüphanesindeki kitapların listesi, bir de kimsenin okuyamadığı bir şifreyle yazılmış, eksik bırakılmış elyazması bir not vardı. Ward bu belgenin negatife gerek olmadan doğrudan fotoğrafının çekilmesi suretiyle bir kopyasını aldı ve fırsat buldukça şifre üzerinde çalıştı. Ağustos ayından sonra, şifre üzerine çalışmaları çok yoğun ve hummalı bir hal aldı; konuşmalarına ve davranışlarına bakılırsa, Ekim ya da Kasımdan önce hedefine ulaştığına inanmak yanlış olmasa gerek. Ancak, o, hiçbir zaman şifreyi çözmeyi başarıp başaramadığını açıkça ifade etmedi.

Ama bütün bu belgeler içerisinde en fazla ilgisini çekenler Orne'la ilgili olanlardı. Ward'un, el yazılarını inceleyerek, Curwen'a yazılan mektubun metninden zaten bildiği bir şeyi, yani Simon Orne ile sözde oğlunun aynı kişi olduğunu kanıtlaması pek fazla zamanını almadı. Orne'ın mektubunda da belirttiği gibi, Salem'de çok uzun süre yaşamak pek güvenli değildi, bu yüzden otuz yıl dışarda yaşamış ve ailesinin yeni kuşaktan bir temsilcisi oluncaya kadar malını mülkünü geri istemek için köye dönmemişti. Orne, belli ki, yazışmalarının çoğunu yok etmeye büyük bir özen göstermişti, ama 1771'de harekete geçen hemşehrileri meraklarını çeken birkaç mektup ve belge bularak, bunları saklamışlardı. Orne'ın kendisi ve daha başkaları tarafından çizilmiş

bazı şifreli formüller ve çizimler vardı; Ward bunları özenle kopya etti ya da fotoğraflarını çekti. El yazısıyla yazılmış son derece gizemli bir mektup vardı ki, araştırmacı Tapu Kadastro'daki kayıtlardan, bunun kesinlikle Joseph Curwen'a ait olduğunu çıkardı.

Curwen'a ait olan ve tarih atılırken yılı yazılmamış bu mektup, Orne'ın elkonulan mektubunun yanıt olarak yazıldığı mektup değildi ve mektubun içindeki bazı bilgilerden Ward, bu mektubun en geç 1750'de yazıldığı sonucunu çıkardı. Geçmişi bu denli karanlık ve korkunç olan birinin üslubuna bir örnek olması amacıyla metnin tamamının verilmesi pek fena olmayabilir. Alıcıya "Simon" olarak hitap edilmiş, ama sözcüğün üzerine (Curwen'ın mı, yoksa Orne'ın mı çizdiğini Ward'un söyleyemeyeceği) bir çizgi çekilmişti.

Providence, 1 Mayıs

Kardeş:-

Muhterem ve kadim dostum, ebedi Güç için hizmetkârı olduğumuz Kişiye en derin Hürmet ve en samimi temennilerimi sunarım. Sizin de bildiğiniz işin neredeyse nihayetine geldim. Sizin yolunuzu takip ederek uzaklara gitmeye hiç niyetim yok; çünkü buna ne yaşım müsait ne de Providence körfezde müstesna şeyleri avlayarak mahkeme önüne çıkarmak gibi sıkı tedbirlere başvuruyor. Gemilerim ve malım mülküm beni buraya bağlıyor, sizin gibi yapamam; ayrıca, Pawtuxet'teki çiftliğimin altındakiler sizin de bildiğiniz gibi bir Başkası olarak geri dönmemi bekleyemezler.

Ama size anlattığım gibi kaderin en sert sillelerine de hazırlıksız değilim ve Ölümden sonra geri dönmenin yolları üzerine çok uzun süre çalıştım. Dün gece, YOGGE-SOTHOTHE'u ortaya çıkaran Kelimelere rastladım ve İbn Schacabac'ın —'da bahsettiği yüzü ilk defa gördüm ve O, Liber-Damnatus'taki III. Mezmurun lüzumlu bağı temin ettiğini söyledi. Güneş Zodyakın beşinci, Satürn üçüncü burcundayken beş köşeli Ateş yıldızını çizin ve dokuzuncu bapı üç defa okuyun. Bu bapı her Roodemas ve Hortlak Gecesi'nde tekrarlayın, o zaman o şey Dış Âlemlerde hasıl olacaktır.

Ve Eski'nin tohumundan, ne aradığını biliyor olmasa da, geçmişe bakacak Biri doğacaktır.

Ama hiçbir Varis yoksa ve elinin altında Tuz ya da tuz yapmanın yolları hazır değilse, bu Hiçbirşeyi beklemeyecektir. Ve burada

itiraf ederim ki, ne gereken Adımları atabildim ne de Çok fazla bir şey bulabildim. İş çok zor ve yavaş ilerliyor, sonra öyle çok Numune tüketiyor ki, kâfi miktarda numune bulmakta bayağı zorlanıyorum, allahtan ki Doğu ve Batı Hint Adalı denizcilerim var. Bu durum civar sakinlerinin merakını celbediyor, ama onlardan uzak duruyorum. Teferruata düşkün okumuştakımı avamdan daha berbat ve üstelik onların sözlerine daha çok inanılıyor. Şu Vaizle Bay Merritt'in konuşmaları beni biraz endişelendiriyorsa da, şimdilik tehlikeli sayılabilecek bir durum doğmuş değil. Kimyasal madde bulmada zorlanmıyorum, çünkü şehirde Dr. Bowen ve Sam Carew adında iki iyi kimyacı var. Borellus'un dediklerini yapıyor ve Abdool Al-Hazred'in VII. Kitabından istifade ediyorum. Ben de olan her şeyden sizin de olacak. Ve bu arada, size şimdi verdiğim sözleri kullanmayı ihmal etmeyin. Bendeki Sözler doğru, ama ONU görmek isterseniz bu paketin içine koyduğum — parçası üzerindeki Yazılardan istifade edin. Her Roodemas ve Hortlak Gecesi'nde bapı okuyun, eğer sizin tuttuğunuz yol semere vermezse *ilerde, geçmişe bakacak ve kendisine bıraktığınız tuzlardan ya da Tuz esasından istifade edecek biri olacaktır. Eyüp* XIV. XIV

Tekrar Salem'e dönmüş olmanıza sevindim, yakında sizi görmeyi ümit ediyorum. İyi bir Aygırım var, bir Fayton satın almayı düşünüyorum. Providence'ta yollar çok kötü olsa da bir fayton var (Bay Merritt'e ait). Eğer yolculuğa çıkmak niyetindeyseniz, bana uğramadan geçmeyin. Boston'dan kalkan ve Dedham, Wrentham ve Attleborough yolunu takip eden Posta Arabasına binin, bütün bu şehirlerde çok iyi hanlar var. Wrentham'da Bolcom'un hanına inin, oranın yatakları Bay Hatch'inkilerden iyidir, ama yemeklerini öteki handa yiyin, oranın yemekleri çok daha iyidir. Patucket Şelalesinden Providence'a sapın, yol Bay Sayle'in hanın önünden geçer. Evim, Town Street'in sonunda, Bay Epenetus Olney'in Hanının karşısında, Olney Court'un Kuzeyindeki ilk evdir. Boston Store'dan takriben XLIV mil mesafede.

Kadim ve hakiki dostunuz ve Almonsin-Metraton'daki hizmetkârınızım.

Josephus C.

Bay Simon Orne'a
William's Lane, Salem.

Oldukça tuhaf olan bu mektup, Ward'a Curwen'ın evinin yerini tam olarak bildiren ilk belgeydi; daha önce eline geçen belgelerden hiçbirisi bu konuda yeterince açık değildi. Bu keşif, Curwen'ın eski evinin yerinde 1761'de inşa edilen, bugün bakımsızlıktan dökülüyor olsa da hâlâ Olney Court'ta ayakta duran yeni evinin yerini bildirmesi ve Stampers Hill'de eski eserleri gezerken Ward'un bu evi yakından tanıyor olması nedeniyle iki misli dikkat çekiciydi. Ev, tepenin yukarısında, Ward'un kendi evinden ancak birkaç ada ötedeydi ve şimdi içinde çamaşır, ev temizliği ve ocak-fırın bakımı gibi hizmetler nedeniyle oldukça aranan bir zenci aile oturuyordu. Bir sürü sefil insanı barındıran, yakından tanıdığı bu harap konutun, ailesinin tarihi açısından taşıdığı önemin böyle Salem gibi uzak bir yerde ansızın kanıtlanması Ward'u oldukça etkiledi ve döner dönmez evi keşfetmeye kararverdi. Mektubun aşırı derecede sembolizm içerdiğini düşündüğü daha gizemli bölümleri, İncil'den aşina olduğu bir bölüme –Eyüp 14,14 "İnsan ölürse, dirilir mi? Bu zor günlerim sona erinceye kadar daha güzel günleri bekleyeceğim."– atıf yaptığını heyecandan titreyerekfark etmesine karşın, onu açıkçası çok şaşırttı.

2

Genç Ward eve büyük bir heyecan içinde döndü ve ertesi cumartesini Olney Court'taki evi uzun uzun ve etraflıca araştırmayla geçirdi. Şimdi eskilikten dökülen ev, hiçbir zaman bir konak olmamıştı; sivri çatısı, tam ortasındaki kocaman bacası, sanatla oyulmuş kapısı, kapının üzerindeki açık yelpaze şeklindeki penceresi, üçgen alınlığı ve Dor usulü duvara yapışık zarif sütunları ile Providence'ın Koloni tarzı iki buçuk katlı, mütevazı, bildik ahşap evlerinden biriydi. Dış görünüşünde pek fazla bir değişiklik olmamıştı, Ward araştırmakta olduğu netameli konularla çok yakından ilişkili bir şeye baktığı hissine kapıldı.

Ward, evde oturan zencileri tanıyordu; yaşlı Asa ve güçlü kuvvetli karısı Hannah tarafından çok nazik bir şekilde karşı-

landı ve içeri buyur edildi. İçerisi, dışarıdan tahmin edilenden çok daha fazla değişmişti ve Ward üzüntüyle şömine rafı üzerindeki tomar şeklindeki ince süslerin, istiridye kabukları oyulmuş dolap astarlarının yok olduğunu, zarif lambrilerin, pervazların ve kornişlerin çoğunun, çizilmiş, çentilmiş ve oyulmuş ya da en ucuzundan duvar kâğıtlarıyla kaplanmış olduğunu gördü. Araştırma genel olarak Ward'un umduğu kadar bereketli sonuçlar vermedi, ama yine de Joseph Curwen gibi dehşet salmış bir adamı barındıran duvarların arasında bulunmak oldukça heyecan vericiydi. Eski, pirinç kapı tokmağından atasının adının başharflerinin dikkatle silinmiş olduğunu görmek Ward'u oldukça heyecanlandırdı.

Ward, o andan sonra, okul kapanıncaya kadar, bütün zamanını Hutchinson'ın şifreli notunun fotostatik kopyası üzerinde çalışarak ve Joseph Curwen'la ilgili bilgi toplayarak geçirdi. Bunlardan birincisi pek sonuç vermediyse de, ikincisi konusunda o kadar çok ipucu, birbirine benzer o kadar çok bilgi elde etti ki, New London ve New York'ta bulunduğunu öğrendiği bazı mektupları görmek için buralara bir yolculuğa hazırdı. Bu yolculuk çok verimli oldu, çünkü Pawtuxet çiftliğine yapılan saldırının korkunç betimlemelerinin yer aldığı Fenner mektuplarıyla, Curwen Kütüphanesindeki panoya çizilmiş portreyi öğrendiği Nightingale-Talbot mektuplarına ulaştı. Bu portre meselesi Ward'u özellikle ilgilendirdi, çünkü Joseph Curwen'ın neye benzediğini öğrenmeye can atıyordu; bu yüzden soyulan boyaların veya küflenmiş duvar kâğıtlarının altında bu resimden bir iz kalıp kalmadığını öğrenmek için Olney Court'taki eve ikinci bir sefer yapmaya karar verdi.

Bu ikinci araştırma Ağustos ayının başlarında yapıldı ve Ward, Curwen'ın kütüphanesi olabilecek büyüklükteki her odayı büyük bir dikkkatle gözle geçirdi. Şömine rafının üzerindekilere benzer büyük panolara özellikle önem verdi ve bir saat kadar sonra zemin kattaki büyük bir odanın ocağı üzerinde boyaların kat kat soyulmasıyla ortaya çıkan büyükçe bir yüzeyin renginin diğer odaların duvar boyasından ya da altındaki tahtanın renginden daha koyu olduğundan kesinlikle emin olduğunda yüreğinde çok şiddetli bir heyecan duydu. Keskin bir

bıçakla yaptığı birkaç dikkatli denemeden sonra, büyük boyutta bir yağlı boya portreye rastlamış olduğunu artık biliyordu. Gizlenmiş resmi çakıyla hemen ortaya çıkarmaya girişmenin resme verebileceği zararları göze alamadığından genç adam, sırf bilimsel kaygılarla, keşfinden uzaklaşarak bir uzmanın yardımına başvurdu. Üç gün sonra, stüdyosu College Hill'in eteklerine yakın bir yerde bulunan çok deneyimli bir sanatçıyla, Bay Walter Dwight'la birlikte geri döndü ve mahir sanatçı uygun yöntemler ve kimyasal malzemelerle hemen resmi ortaya çıkarma işine koyuldu. Yaşlı Asa'yla karısı bu tuhaf ziyaretçiler yüzünden oldukça heyecanlanmışlardı; aile ocaklarının işgali nedeniyle hak ettikleri tazminatı fazlasıyla aldılar.

Günler geçip restorasyon ilerlerken, Charles Ward, uzun süren bir unutuluştan sonra yavaş yavaş gün ışığına çıkan hatları ve gölgeleri büyük bir ilgiyle seyretti. Dwight, resmin alt tarafından işe başlamıştı; portrenin, dizlere kadar inen bir resim olması nedeniyle, uzunca bir süre yüzü ortaya çıkmadı. Bu arada, resimdeki şahsın, rıhtım ve daha ilerisinde gemilerin göründüğü bir pencere önüne yerleştirilmiş oymalı bir sandalyede oturan, koyu mavi bir ceket, işlemeli bir yelek, siyah satenden kısa diz pantolonu ve beyaz ipek çoraplar giyinmiş zayıf, biçimli bir vücuda sahip biri olduğu görüldü. Baş ortaya çıktığında, zarif bir Albemarle peruğu takmış, hem Ward'a hem de sanatçıya oldukça tanıdık gelen ince, sakin ve pek de soylu bir ifade taşıdığı söylenemeyecek bir yüzü olduğu görüldü. Ancak işin sonuna gelindiğinde, resmi onaran sanatçıyla müşterisi büyük bir şaşkınlık içerisinde bu zayıf, solgun çehrenin ayrıntılarını kavramaya başladılar ve büyük bir korkuyla kalıtımın oynadığı etkileyici oyunu farkettiler. Çünkü, sanatçının resmin üzerindeki boyaları kazıyan zarif son darbesi yüzyılların gizlediği ifadeyi tam olarak gözler önüne serdi ve Charles Dexter Ward korkunç dedesinin dedesinin yüzünde kendi yüz ifadesini görerek şaşkınlıktan donakaldı.

Ward, ortaya çıkardığı mucizeyi göstermek için annesiyle babasını Olney Court'taki eve getirdi ve sabit bir pano üzerine yapılmış olmasına karşın babası o anda resmi satın almaya karar verdi. Resimdeki şahsın daha yaşlı olmasına karşın çocuğa olan

benzerliği şaşırtıcıydı ve Joseph Curwen'ın yüz hatlarının bir buçuk yüzyıl sonra kalıtımın tuhaf bir oyunuyla tam bir kopyasını bulduğu görülüyordu. Bayan Ward'un atasına benzerliği pek belirgin değildi, ama akrabaları arasında yüz hatları hem oğluna hem de çoktan dünyadan ayrılmış Curwen'a benzeyenler olduğunu anımsıyordu. Bayan Ward bu keşiften hiç hoşlanmadı ve kocasına resmi eve getirmek yerine yakmasının daha iyi olacağını söyledi. Resmin kendisinde de, Charles'a benzerliğinde de tekin olmayan bir şeylerin bulunduğunu ısrarla ileri sürüyordu. Ama Bay Ward zengin ve güçlü bir işadamıydı –Pawtuxet Vadisindeki Riverpoint'ta büyük fabrikaları olan bir pamuklu dokuma imalatçısıydı– ve kadınca vesveselere kulak verecek biri değildi. Resim, oğluna benzerliğiyle onu çok etkilemişti ve oğlunun resmi bir hediye olarak hak ettiğini düşünüyordu. Charles'ın bu fikre yürekten katıldığını söylemeye hiç gerek yok ve birkaç gün sonra Bay Ward, ufak tefek, kemirgen suratlı ve gırtlaktan çıkan bir sesle konuşan ev sahibini buldu ve şömine rafiyla üzerinde resim bulunan panoyu her türlü pazarlığı kökünden kestirip atacak bir fiyata satın aldı.

Geriye sadece panonun sökülerek Ward'un evine taşınması işi kalmıştı; Charles'ın üçüncü kattaki çalışma odasında bulunan elektrikli ya da taklit şöminenin üzerine monte edilmesi ve tam olarak restorasyonu için gerekli bütün hazırlıklar yapılmıştı. Charles'a bu söküm işini denetlemek kalmıştı ve Ağustosun yirmi sekizinde Charles, Crooker dekorasyon firmasından iki uzman işçiyi yanına alarak Olney Court'taki eve gitti ve şömine rafiyla üzerinde resim bulunan panoyu şirketin nakliye arabasıyla taşımak üzere büyük bir özenle söktürdü. Açığa çıkan tuğlalar arasında bacaya giden bir yol vardı; Genç Ward, burada portrenin tam başının arkasına gelen yerde, kenar uzunluğu otuz sanimetre kadar küp şeklinde bir girinti keşfetti. Böyle bir yerin ne anlama geldiğini ya da neyi saklayabileceğini merak eden genç, yaklaşarak girintinin içine baktı ve kalın bir toz ve kurum tabakası altında bazı sararmış kâğıtlar ve kaba, kalın bir defterle, bütün bu kâğıtları bağlamada kullanılan kuşak olduğu anlaşılan bazı küflenmiş kumaş şeritler buldu. Üzerindeki toz ve küllerin büyük bir kısmını üfleyerek defteri aldı ve kapağın-

daki siyah harflerle yazılmış yazıya baktı. Essex Institute'ta iken tanıdığı bir el yazısıyla *"Providence Plantasyonlarından Eski Salemli Jos. Curwen'ın Günlüğü ve Notları"* yazılıydı.

Bu keşiften fazlasıyla heyecana kapılan Ward, defteri yanındaki iki meraklı işçiye gösterdi. Bu işçilerin bulgunun niteliği ve gerçekliği konusunda tanıklıkları kesindi ve Dr. Willett, asıl tuhaflıkları başlamadan önce gencin deli olmadığı yolundaki kuramını oluştururken bu tanıklıklara dayanıyordu. Diğer bütün belgeler de aynı şekilde Curwen'ın el yazısıyla yazılmıştı ve bir tanesi üzerindeki yazı nedeniyle oldukça hayret vericiydi: *"Arkadan Gelecek Olana ve Zamanın ve Dünyaların Ötesine Nasıl Gidebileceği Hakkında"* Bir başka belge şifreliydi ve Ward, bu şifrenin şimdiye kadar çözemediği Hutchinson'ın şifresiyle aynı olmasını diledi içinden. Şifrenin anahtarına benzeyen üçüncü bir şifreli belge araştırmacıyı sevince boğdusonra 'Edw. Hutchinson, Silahtar' ve 'Jedediah Orne, Esq.' Ya da 'Varislerine veya Temsilcilerine' hitaben yazılmış dördüncü ve beşinci belgeler. Altıncı ve sonuncu belgenin üzerinde şöyle yazılıydı: *"1678'le 1687 Yılları Arasında Joseph Curwen'ın Hayatı ve Seyahatleri: Nerelere Seyahat Etti, Nerelerde Kaldı, Kimleri Gördü ve Ne Öğrendi."*

3

Şimdi, daha akademik birçok akıl hastalığı uzmanının Charles Ward'un deliliğinin başlangıç tarihi kabul ettikleri noktada bulunmaktayız. Bu keşiften sonra delikanlı hemen defterin bazı sayfalarına ve elyazmalarına bakmış ve orada bulduğu bir şeylerden olağanüstü etkilenmiş olmalıydı. Başlıkları işçilere göstermekle birlikte, metnin kendisini saklamaya büyük bir özen gösterdi ve bulgunun antik ve jeneaolojik önemiyle açıklanamayacak kadar huzursuz göründü. Eve dönünce haberi, sanki kanıt göstermeden bulgunun olağanüstü önemli olduğu düşüncesini yaratmak istiyormuş gibi neredeyse sıkıntılı bir havayla verdi. Annesiyle babasına başlıkları bile göstermeyip sadece, Joseph Curwen'ın el yazısıyla yazılmış, gerçek anlamlarının

ortaya çıkarılması için dikkatle incelenmesi gereken 'çoğu şifreli' bazı belgeler bulmuş olduğunu söyledi. Meraklarını açığa vurmamış olsalardı, büyük bir olasılıkla bulduğu şeyleri işçilere göstermezdi. Kuşkusuz, fazla ağzı sıkı davranarak, konuyu daha fazla tartışmalarına yol açmak istememişti.

O gece, Charles Ward odasında oturarak yeni bulduğu defter ve kâğıtları okudu ve gün ışıdığında da okumasına ara vermedi. Neyin yanlış gittiğini görmek için annesi uğradığında, Charles'ın ısrarlı ricası üzerine yemekleri odasına gönderildi ve öğleden sonra bazı adamlar şömine rafını ve Curwen'ın resmini çalışma odasına yerleştirmeye geldiğinde kısa bir süre ortada göründü. Ertesi gece, giysilerini çıkarmadan parça parça uyudu ve bu arada şifreli elyazmalarını çözmek için hummalı bir mücadeleye girişti. Sabahleyin, annesi oğlunun, daha önce kendisine sık sık gösterdiği Hutchinson'ın şifreli notunun fotostatik kopyası üzerinde çalışmakta olduğunu gördü; ama Charles annesinin sorusuna, Curwen'ın anahtarının bu nota uygulanamayacağı yanıtını verdi. O gün, öğleden sonra çalışmasına ara verdi ve adamların panoyu gerçekmiş gibi görünen elektrikli bir kütüğün üzerine ustalıkla monte etmelerini, bir baca varmış gibi sahte şömineyi ve şömine rafını kuzey duvarından biraz öteye yerleştirmelerini ve kenarlarını odanın kaplamasına uydurmak için tahtayla çevirmelerini hayranlıkla seyretti. Üzerinde resim bulunan ön pano testereyle kesilmiş ve arkasında dolap yeri bırakacak şekilde menteşelerle tutturulmuştu. İşçiler gittikten sonra, Charles işini çalışma odasına taşıyarak, gözleri kâh şifrede, kâh yaşına yaş-katan, yüzyılları-anımsatan bir ayna gibi dik dik kendisine bakan portrede olmak üzere resmin önünde oturdu. Onun bu dönemdeki tavırlarını sonradan anımsayan annesiyle babası, Charles'ın uyguladığı gizleme politikasıyla ilgili çok ilginç ayrıntılar vermektedirler. Üzerinde çalışmakta olduğu belgeleri hizmetçi ve hizmetkârlardan pek saklamıyordu, çünkü çok yerinde olarak Curwen'ın karmaşık ve arkaik el yazısının onların anlayamayacağı bir şey olduğunu varsayıyordu. Ama annesiyle babasının yanında, daha dikkatli davranıyordu ve söz konusu belge şifreli ya da ("*Arkadan Gelecek Olana*, "ve benzeri belgelerde olduğu gibi) anlamı belirsiz sembol ve

işaretlerle dolu bir belge olmadıkça, konuğu gidinceye kadar belgenin üzerini uygun bir kâğıtla kapatıyordu. Geceleri, kâğıtları kendine ait antika bir çekmecede kilit altında tutuyordu; gündüzleri de her ne zaman odadan ayrılsa aynı şekilde onları çekmeceye kilitliyordu. Çok geçmeden eski yaşamına ve alışkanlıklarına neredeyse geri döndü, ancak uzun yürüyüşleri ve dışarıya duyduğu merak sona ermişe benziyordu. Okulun açılışı –şimdi son sınıf öğrencisiydi– onun için büyük bir sıkıntı kaynağı oldu ve sık sık okulu dert etmeme konusundaki kararlılığını dile getirdi. Bilgi ve hümaniter bilimler konusunda, dünyanın övündüğü hiçbir üniversitenin sağlayamayacağı yeni yollar açacak çok önemli özel araştırmalar yapmakta olduğunu söylüyordu.

Elbette ki, ancak her zaman oldukça çalışkan, tuhaf ve yalnız biri, günlerce dikkati çekmedenböyle bir yol izleyebilirdi. Ward, yaratılış itibariyle bilimsel araştırmalara düşkün ve insanlardan uzak yaşamayı seven biriydi; bu yüzden annesiyle babası onun sıkı sıkıya odasına kapanmasına ve yaptığı işleri gizli tutmasına üzülmek şöyle dursun pek şaşırmadılar bile. Aynı zamanda da, annesi de babası da onun hazinesinden en ufak bir kırıntıyı göstermemesini ve ortaya çıkardığı bulgularla ilgili ağzından hiçbir şey kaçırmamasını oldukça tuhaf buldular. Charles bu suskunluğunu, tutarlı bir açıklama yapıncaya kadar bekleme arzusuyla açıklıyordu; ne var ki, haftalara geçip de hiçbir açıklama yapılmayınca delikanlı ile ailesi arasında sıkıntılı bir hava doğdu; özellikle, Curwen'la ilgili bütün bu araştırmaları onaylamadığını açıkça ifade eden annesiyle aralarında büyük bir gerginlik yaşandı.

Ekim ayında Ward yeniden kütüphaneleri ziyarete başladı, ama bu defa daha önceki araştırma konuları olan eski eserler için değil. Şimdiki araştırma konuları cadılık, büyü, okültizm ve demonolojiydi ve Providence'daki kaynakların yetersizliği ortaya çıkınca Ward bir trene atlayarak Boston'a gidecek ve Copley Square'daki büyük kütüphanenin veya Harvard'daki Widener Library'nin ya da İncille ilgili bazı nadir çalışmaların bulunduğu Brookline'deki Zion Research Library'nin zenginliklerinden yararlanacaktı. Essex Institude'taki bazı belgelere

baş vurmak üzere Noel tatili sırasında gittiği Salem'den ve daha başka bazı kentlerden bolca kitap satın aldı ve tekin olmayan konulardaki bu yeni edindiği eserler için çalışma odasına bir sürü raf ilave etti.

1920 yılında Ocakayının ortalarına doğru, Ward utku kazanmış gibi bir havaya girdi ama ne bu konuda bir açıklamada bulundu ne de bir daha Hutchinson'ın şifreli notu üzerinde çalışırken görüldü. Bunun yerine kimyasal çalışmalara ve kayıtları taramaya başladı; birincisi için evin kullanılmayan tavan arasını bir laboratuvara dönüştürdü, ikincisi için Providence'ın önemli bütün istatistiksel kaynaklarına dadandı. Yöredeki ecza ve bilimsel malzeme satıcıları, daha sonra sorgulandıklarında, Ward'un satın aldığı şaşırtıcı derecede tuhaf, anlamsız malzeme ve aygıt kataloglarından söz ettiler; ama Hükümet Konağındaki, Belediye Sarayındaki ve çeşitli kütüphanelerdeki memurlar, bu ikinci ilgisinin amacı konusunda hemfikirdiler. Eski kuşakların büyük bir akıllılık göstererek mezartaşından adını sildikleri Joseph Curwen'ın mezarını arıyordu, ısrarla ve hararetle.

Ward ailesi bir şeylerin yolunda gitmediğinin yavaş yavaş ayırdına vardı. Charles, daha önce de sık sık kapris yapar, ilgi alanlarını boyuna değiştirirdi, ama bu giderek artan gizlilikte ve kendini kaybedercesine garip amaçların peşine düşmesinde öncekilerden çok farklı bir şeyler vardı. Okul çalışmaları bir gösterişten başka bir şey değildi ve her ne kadar hiçbirinden başarısız olmadıysa da derslere gösterdiği eski özenden eser kalmamıştı. Şimdi daha başka şeylere ilgi duyuyordu; artık kullanılmayan bir yığın simya kitabıyla yeni laboratuvarında bulunmadığı zamanlarda ya kentte eski mezarlık kayıtlarına dalmış ya da Joseph Curwen'ın o hep aynı donuk bakışlarla kuzey duvarındaki büyük şömine rafının üzerinden kendisini süzdüğü çalışma odasında esrarlı kitaplara gömülmüş oluyordu.

Mart ayının sonlarına doğru, Ward, arşiv araştırma merakına bir de kentin eski mezarlıklarında dolaşmak gibi bir garabet ekledi. Daha sonra, Ward'un muhtemelen önemli bir ipucu ele geçirmiş olduğu Belediye memurlarından öğrenildiğinde, bunun nedeni ortaya çıktı. Araştırmaları ansızın Joseph Curwen'ın mezarından Naphthali Field diye birinin mezarına kay-

mıştı; Charles'ın incelediği dosyalar gözden geçirilince bunun nedeni anlaşıldı: Araştırmacılar, Curwen'ın mezar yeri ile ilgili genel imhadan kurtulmuş küçükbir bilgi kırıntısına rastladılar; buna göre tuhaf bir kurşun tabut ¾'da Naphthali Field'ın mezarının 10 ayak güneyine, 5 ayak batısına gömülmüştü. Bu kayıtta mezar yerinin tam olarak belirtilmemiş olması oldukça karışıklığa yol açıyordu ve Naphthali Field'ın mezar yerini bulmak Curwen'ınkini bulmak kadar zordu, ama sistemli bir yok etme söz konusu olmadığından, kayıtlar silinmiş bile olsa, insan mezartaşına kendisine rastlamayı pekâlâ umabilirdi. Dolaşılacak mezarlıklar listesinden St. John Kilisesi'nin (eski King's) mezarlığıyla Swan Point Cemetery'nin ortasındaki eski Congregational Church'ün mezarlığı çıkarıldı, çünkü diğer bütün istatistikler, tek Naphthali Field'in (öl.:1729) ancak Baptist olabileceğini göstermekteydi.

4

Mayıs ayının sonlarına doğruydu, Dr. Willett, baba Ward'un ricası üzerine, gizlilik günlerinden önce ailenin Charles'tan devşirebildiği Curwen'la ilgili bilgilerle takviyeli olarak delikanlıyla konuştu. Bu görüşme önemli sayılabilecek bir sonuç vermedi, çünkü Willett, sürekli olarak Charles'ın gerçekten önemli konularda kendisine son derece hâkim olduğunu hissetti; ama en sonunda gizliliğe düşkün delikanlıyı son zamanlardaki davranışları hakkında makul açıklamalar yapmaya zorladı. Hiç de sıkılganlık göstermeyen solgun benizli, sakin yaratılışlı biri olan Ward, amaçlarını açıklamaya olmasa da hareket tarzını tartışmaya oldukça hazırdı. Atasına ait, çoğu şifreyle yazılmış belgelerde, kapsamı ancak Rahip Bacon'ın keşifleriyle karşılaştırılabilecek, belki de onu bile aşan eski bilimlerin son derece dikkat çekici bazı gizlerinin bulunduğunu söyledi. Ancak, bugün tamamıyla unutulmuş bir öğretiyle bağlantısı kurulmadıkça bu bilgilerin anlamı yoktu; bu yüzden sadece çağdaş bilimlerden haberdar bir dünyaya bu bilgilerin açıklanması önemini ve yaratacağı dramatik etkiyi yok ederdi. Bunların, insanlığın

düşünce tarihindeki yerinin önemini anlayabilmek için, içinden çıktıkları temele aşina biri tarafından o temelle karşılıklı ilişkilerinin ortaya konulması gerekiyordu ve Ward şimdi kendini, bu ilişkilendirme görevine adamıştı. Curwen'la ilgili bilgileri doğru yorumlayacak birinin eskinin bu unutulmuş sanatlarında sahip olması gereken ustalığa ulaşmanın yollarını arıyordu ve zamanla insanlığın ve düşünce dünyasının son derece yararına olacak bir bildirimde bulunmayı umuyordu. Einstein'ın bile dünyanın kavranmasını bu kadar köklü bir şekilde değiştirmemiş olduğunu söyledi.

Mezarlıklarda yaptığı araştırmalara gelince, amacını hiç gizlemeye çalışmadan kabul etti, ama araştırmasındaki gelişmeleri anlatmadı; Curwen'ın bozulmuş mezartaşında Curwen'ın örtük sisteminin nihai çözümü açısından son derece önemli –vasiyeti gereğince taşa kazınmış ve taştan adını silenlerin silmeyi unuttukları– bazı gizemli işaretler olduğunu düşünmesi için nedenleri olduğunu söyledi. Curwen'ın esrarını gizlemeye çok önem verdiğine ve sonuçta bilgileri son derece ilginç bir tarzda dağıtmış olduğuna inandığını söyledi. Dr. Willett gizemli belgeleri görmek istediğinde, Ward oldukça gönülsüz davrandı ve Hutchinson'ın şifreli notunun ve Orne'un formül ve çizimlerinin fotostatik kopyaları gibi şeylerle onu atlatmaya çalıştı; ama sonunda Curwen'la ilgili bazı gerçek bulguların kapaklarını –*'Günlük ve Notlar'ı*, şifreyi (başlık da şifreliydi) ve formüllerle dolu *'Arkadan Gelecek Olana'* mesajını– gösterdi ve anlaşılması güç içeriğine göz atmasına izin verdi.

Charles ayrıca, günlüğün zararsızlığı bakımından dikkatle seçilmiş bir sayfasını açarak Dr. Willett'e Curwen'ın İngilizce yazmış olduğu düzgün el yazısını gösterdi. Doktor, okunaksız ve karmaşık harfleri ve yazarının onsekizinci yüzyılda hâlâ yaşıyor olmasına karşın hem yazıya hem üsluba sinen onyedinci yüzyıla ait genel havasını hemen farketti ve belgenin sahiciliğine kanaat getirdi. Metnin kendisi pek önemli değildi ve Willett sadece bir bölümünü anımsıyordu:

"Çarş.16 Ekim 1754. Londra'dan hareket eden *Whafel* adlı şalopam bugün, Batı ve Doğu Hint Adalarından alınan Hintli, Martinik Adalarından alınan İspanyol, Surinam'dan alınan

Hollandalı XX yeni adamla limana girdi. Hollandalılar işin tehlikeleri hakkındaki söylentileri işitince kaçacak gibi oldularsa da, ben onları kalmaya nasıl ikna edeceğimi biliyorum. "Bay and Book"tan Bay Knigth Dexter için 120 Parça deve yünü ve ipek karışımı kumaş, 100 Parça çeşitli deve tüyü kumaş, 20 Parça mavi renkli kalın havlı yünlü kumaş, 50 Parça desenli ve parlak yünlü kumaş 300'er Parça Shendsoy ve pamuklu Hint kumaşı. "Elephant"tan Bay Green için 50 galon Cyttles, 20 yatak ısıtma kabı, 15 adet pişmiş Cyttles, 10 çift Füme Dil. Bay Ferrigo için bir takım Biz. Bay Nightingale için 50 Top birinci kalite 33x40'lık kâğıt. Dün gece SABAOTH'ı üç defa okudum, ama Hiç kimse gözükmedi. Transilvanya'daki Bay H.'dan bu konuda daha fazla şey öğrenmeliyim, ama ona da ulaşmak çok zor ve onun yüzlerce yıldır o kadar başarıyla kullandığı şeyi bana verememesi son derece tuhaf. Simon V haftadır bana yazmıyor, ama yakında ondan haber almayı umuyorum."

Dr. Willet buraya kadar okuyup sayfayı çevirdiğinde dikkatle onu izlemekte olan Ward defteri elinden hızla çekip aldı. Yeni açılan sayfada doktorun bütün görebildiği iki küçük cümlecik oldu; çok tuhaf olmakla birlikte okuduğu bu sözler aklından hiç çıkmadı: "Liber Damnatus'taki bap Roodmass'larda V ve Hortlak Gecesi'nde IV defa okunduğunda Şey'in Dünyalar dışında hasıl olacağını ümit ediyorum. O, eğer varlığına inanacak olursam Gelecek olan Kişiyi çekecektir, o da Geçmiş şeyler üzerine düşünecek ve bütün yıllardan geriye bakacaktır; bunun için Tuzları ya da tuz yapmaya yarayan şeyleri hazır etmeliyim."

Willett daha fazlasını görmedi, ama bu küçük bilgi kırıntısı nasıl olduysa, şöminenin üzerinden yumuşak bir şekilde bakmakta olan Curwen'ın görünüşüne yeni ve belli belirsiz bir korkutuculuk verdi. O andan itibaren Willet, portrenin gözlerinde, odada gezinen genç Ward'u sürekli izlemek isteği, hatta bu yönde gerçek bir eğilim bulunduğunu hayal etti – mesleki bilgisi, bunun elbette hayalden başka bir şey olmadığını söylüyordu. Willett, resmin Charles'a benzerliğine şaşarak ve sağ kaşı üzerindeki küçük bir yara izine varıncaya dek gizemli ve renksiz yüzündeki en küçük ayrıntıyı ezberleyerek, gidinceye kadar resmi dikkatle incelemeyi sürdürdü. Willet, Cosmo

Alexander'ın Raeburn'ü yetiştiren İskoçya'ya ve ünlü öğrencisi Gilbert Stuart'ın öğretmeni olmaya layık bir ressam olduğuna karar verdi.

Charles'ın ruh sağlığının tehlikede olmadığına, diğer taraftan gerçekten önemli sonuçlar doğurabilecek birtakım araştırmalarla meşgul olduğuna ikna edilen Wardlar, ertesi Haziranda Charles yüksekokula devam etmeyi kesin olarak reddettiğinde, Willett'in onları ikna etmemiş olması durumunda gösterebileceklerinden daha fazla hoşgörü gösterdiler. Charles, yapması gereken çok daha önemli çalışmaları olduğunu beyan ederek Amerika'da bulunmayan bazı kaynaklardan yararlanmak için ertesi yıl yurt dışına gitmek istediğini ima etti. Bu son isteğin on sekiz yaşında bir delikanlı için son derece saçma bir istek olduğunu düşünen baba Ward buna karşı çıkarken üniversite konusundaki isteğini kabul etti. Böylece, Moses Brown School'dan hiç de parlak sayılmayacak bir dereceyle mezuniyetten sonra, Charles için üç yıllık yoğun bir gizemli bilimler ve mezarlık araştırmaları dönemi başladı. Garip biri olarak tanındı ve devamlı işiyle meşgul olması ve ara sıra bazı gizemli kayıtlara başvurmak üzere başka kentlere yolculuklar yapması yüzünden aile dostları onu eskisi kadar da göremez oldular. Bir defasında, bataklıkta oturan ve hakkında bir gazetede ilginç bir yazı çıkan yaşlı tuhaf bir melezle konuşmak için güneye gitti. Sonra, tuhaf törenler yapıldığını öğrendiği Adirondacklar'daki küçük bir köyü aramaya çıktı. Ama, ailesi Eski Dünya'ya yapmayı çok istediği yolculuğa izin vermedi.

1923 Nisanında yaşını doldurarak anne tarafından dedesinden daha önceden miras kalmış küçük bir geliri almaya hak kazanınca Ward o güne kadar yapması yasaklanan Avrupa yolculuğuna sonunda çıkmaya karar verdi. Yapmaya niyetlendiği yolculuk konusunda, araştırmalarının gereği olarak birçokyere uğramak zorunda olduğu dışında bir şey söylemiyor, ama ailesine her şeyi ayrıntılarıyla yazacağına söz veriyordu. Annesiyle babası, Charles'ı niyetinden caydıramayacaklarını anladıklarında, bu yolculuğa karşı çıkmaktan vazgeçerek ellerinden geldiğince yardım ettiler ve böylece genç adam, kendisine Boston'a kadar eşlik eden ve gözden kaybolduncaya kadar Charles-

town'daki White Star rıhtımından el sallayan annesi ve babasının iyi yolculuk dilekleriyle Haziran ayında Liverpool'a gitmek üzere denize açıldı. Wardlar, çok geçmeden Charles'ın salimen Londra'ya ulaştığını, kalmak istediği Great Russel Street civarında iyi bir semtte bir eve yerleştiğini, British Museum'daki belirli bir konudaki bütün kaynakları tüketene dek bütün aile dostlarından uzak durduğunu bildiren mektuplar aldılar. Charles günlük yaşamı hakkında çok az şey yazdı, çünkü yazacak pek bir şey yoktu. İnceleme ve deney bütün zamanını alıyordu; odalarından birinde kurduğu bir laboratuvardan söz ediyordu. Charles'ın, eski kubbe ve çan kulelerinin cazip silueti ve birden ortaya çıkan davetkâr, şaşırtıcı manzaralı, gizemli bükülüşlü giriftcadde ve sokaklarıyla görkemli eski kentte antik eserleri dolaşmaktan söz etmeyişini, anne ve babası yeni ilgi alanının Charles'ın zihnini ne kadar meşgul ettiğinin iyi bir göstergesi olarak kabul ettiler.

1924 Haziranında, kısa bir not, daha önce birkaç defa Bibliothèque Nationale'deki bazı belgelere bakmak için uçtuğu Paris'e gitmek üzere Londra'dan ayrıldığını haber veriyordu. Bu tarihten itibaren üç ay süreyle Charles sadece kartpostallar gönderdi; Rue St. Jacques'ta bir adres veriyor ve kütüphanede adı belirtilmeyen özel bir koleksiyoncunun nadir bulunan el yazmaları üzerinde araştırma yapmakta olduğunu bildiriyordu. Tanışlara görünmekten kaçınıyordu ve hiçbir turist onu görmüş olduğu haberini getirmedi. Sonra, uzunca bir sessizlik dönemi oldu ve Ekim ayında Wardlar, Prag'dan resimli bir kart aldılar; kartta Charles'ın, ortaçağla ilgili ilginç bilgilere sahip son kişi olduğu kabul edilen yaşlı bir adamla görüşmek üzere bu eski kente bulunduğu bildiriliyordu. Charles, Neustadt'ta bir adres veriyordu; Ocak ayına kadar başka bir yere gittiğini bildiren hiçbir haber vermedi. Ocak ayında, kendisi gibi gizemli konularla uğraşan, mektuplaştığı bir arkadaşının daveti üzerine daha doğudaki bölgelere gitmek üzere Viyana'ya gelmiş olduğunu bildiren kartlar attı bu kentten.

Bir sonraki kart, Transilvanya Klausenburg'tandı ve Charles'ın hedefine doğru ilerlemekte olduğunu bildiriyordu. Malikânesi Rakus'un doğusundaki dağlarda bulunan Baron Fernczy adın-

da birini ziyaret edecekti ve adres olarak bu soylu eliyle Rakus'u veriyordu. Rakus'tan bir hafta sonra gönderilen ve ev sahibinin arabasının kendisini köyden aldığını ve dağlara gitmek için yola çıkmak üzere olduklarını söyleyen bir başka kart oldukça uzun bir süre için Charles'ın gönderdiği son ileti oldu; Mayıs ayına kadar, ailesinin sık sık yazdığı mektuplara hiç yanıt vermedi ve Mayısta yazdığı mektup, yazın Avrupa'ya yolculuk yapmayı planlayan ve Londra, Paris ya da Roma'da Charles'la buluşmayı uman annesinin umutlarını suya düşürdü. Araştırmalarının geldiği noktanın, bulunduğu yerden ayrılmasına izin vermediğini, öte yandan Baron Fernczy'nin şatosunun durumunun konuk ağırlamaya uygun olmadığını söylüyordu. Şato, karanlık ormanlarla kaplı dağlarda sarp bir uçurumun kıyısındaydı; halk bu yöreye yaklaşmaktan öylesine çekiniyordu ki, sıradan insanlar ellerinde olmadan huzursuzlanıyorlardı. Hem sonra, Baron, New Englandlı dürüst ve tutucu soyluların yardım talebinde bulunabilecekleri biri değildi. Görünüşü ve tavırları garipti ve insanı huzursuz edecek kadar yaşlıydı. Providence'a artık çok uzakolmayan dönüşünü beklemelerinin daha iyi olacağını söylüyordu, Charles.

Ama bu dönüş 1925 Mayısına kadar gerçekleşmedi; sözkonusu tarihte, genç gezgin, dönüşünü müjdeleyen birkaç karttan sonra, *Homeric* adlı gemiyle sessizce New York'a giriverdi ve Providence'a kadar olan uzun yolu, baharın hüküm sürdüğü Connecticut'ın yemyeşil tepelerini, çiçekler içerisindeki hoş kokulu bahçelerini ve beyazçan kuleli kasabalarını zevkle, doya doya seyrederek otobüsle kat etti; yaklaşık dört yıldan beri New England'ı ilk defa görüyordu. Altın sarısı bir ilkbahar akşamı otobüs, Pawcatuck'u geçip Rhode Island'a girdiğinde, yüreği heyecanla çarpmaya başladı; Reservoir ve Elmwood caddelerinden Providence'a giriş, uğraştığı yasak bilimlerin yüreğinde tuttuğu engin yere karşın soluk kesici bir mucizeydi. Broad, Weybosset ve Empire caddelerinin kesiştiği yüksek meydandan, ilerde ve aşağılarda, batan günün ateşi andıran ışığı altında, eski kentin anımsanan hoş görünüşlü evlerini, kubbelerini ve çan kulelerini gördü; otobüs, büyük kubbeyi, nehrin karşı yakasındaki eski tepenin çatılarla delinmiş yumuşak yeşilliğini, bü-

yülü akşam ışığında ardındaki yemyeşil uçuruma pesbembe resmedilmiş First Baptist Church'ün Koloni tarzı sivri kulelerini gözler önüne sererek Biltmore'un ardındaki terminale yavaş yavaş girerken Charles'ın başı tuhaf bir şekilde döndü.

Eski Providence! Bu yer ve buranın uzun kesintisiz tarihindeki gizemli güçlerdi Charles'ı var eden ve sınırlarını hiçbir kâhinin saptayamayacağı mucize ve gizlere geri çeken. Yıllar boyu süren yoculuk ve uygulamaların kendisini hazırladığı, harikulade ya da korkunç sırlar burada yatıyordu. Bir taksi Charles'ı, yeryer nehrin pırıltısının görünüp kaybolduğu Postahane meydanından, eski Hal Binasından, koyun üst tarafından ve dolambaçlı dik Waterman Street'ten geçirerek Christian Science Church'ün parıl parıl parlayan koca kubbesi ile batan günün tunca kestiği İyon sütunların kuzeye doğru çağırdığı Prospect'e getirdi hızla. Sonra Charles'ın çocuk gözlerinin tanıdığı zarif eski konaklar ve genç ayaklarının sık sık çiğnediği tuhaf taş döşeli kaldırımlarıyla sekiz alan geçildi. En sonunda sağda, birden karşısına çıkan küçük beyaz çiftlik evi ve solda, klasik verandası, cephesindeki gösterişli cumbasıyla doğduğu büyük tuğla ev. Alacakaranlıktı ve Charles Dexter Ward, eve dönmüştü.

5

Dr. Lyman'ınkinden daha az akademik bir ekolden akıl hastalığı uzmanları, Ward'un gerçek deliliğinin başlangıcı olarak onun Avrupa yolculuğunu göstermektedir. Bu doktorlar, Charles'ın yolculuğa çıkarken sağlıklı olduğunu kabul ederlerken, dönüşte sergilediği davranışların feci bir değişiklik gösterdiğine inanmaktadırlar. Ama Dr. Willett bu savı kabule hiç yanaşmamaktadır. Willett, daha sonra bir şeyler olduğunda ısrar ediyor ve delikanlının o dönemdeki acayipliklerini yurt dışında öğrendiği ritüellere veriyordu – bunlar elbette son derece tuhaf şeyler olmakla birlikte, törene katılanın aklından zoru olduğu anlamına gelmemekteydi. Ward, gözle görülür bir şekilde yaşlanmış ve katılaşmış olmasına karşın, genel tepkileri bakımın-

dan hâlâ normaldi ve Willett'le yaptığı birçok konuşmada hiçbir delinin –isterse deliliğinin daha başlangıcında olsun– uzun süre yalandan sürdüremeyeceği bir tutarlılık göstermişti. Bu dönemde onun deli olduğunun düşünülmesinin nedeni, Ward'un zamanının çoğunu geçirdiği tavan arasındaki laboratuvarından her saat duyulan *seslerdi.* Şarkılar, ezbere okumalar ve gök gürültüsü gibi sesle esrarengiz bir ritimle söylenen sözler duyuluyordu; gerçi bunlar her zaman Ward'un kendi sesiydi ama bu sesin niteliğinde ve vurgularında her duyanın kanını donduran bir şeyler vardı. Evin saygıdeğer ve sevilen kara kedisi Nig'in, bazı sesleri duyunca hareketlendiği ve gözle görülür bir şekilde sırtını kamburlaştırdığı gözlerden kaçmıyordu.

Laboratuvardan ara sıra rüzgârla taşınan kokular da aynı şekilde son derece acayipti. Bu kokular bazen fena, çoğunlukla da fantastik hayaller gördüren, aromatik, akıldan çıkmayan ve anlaşılmayan türden kokulardı. Bunları koklayan insanlar, bir an için, tuhaf tepeler, iki yanı sfenksli sonsuz caddeler ya da başı ve kanatları kuşa, gövdesi ata benzeyen efsane yaratıkların iki yanını süslediği sonsuza uzanan yollarla dolu müthiş seraplar görüyorlardı. Ward eskiden yaptığı gezintilere yeniden başlamadı, kendini büyük bir gayretle eve getirdiği tuhaf kitaplara ve yakın çevresinde aynı derecede tuhaf uğraşlara verdi; Avrupa'da ulaştığı kaynakların çalışma olanaklarını çok genişletmiş olduğunu söylüyor ve ileri yıllarda büyükaçıklamalarda bulunacağına söz veriyordu. Charles'ın bu yaşlı görüntüsü, kütüphanesindeki Curwen portresine benzerliğini şaşılacak kadar artırmıştı. Dr. Willett, eve çağrıldığında, bazen çoktan ölmüş büyücüyle yaşayan delikanlı arasındaki tek farkın resmin sağ kaşı üzerindeki küçük çukur olduğunu düşünerek ve ikisinin birbirine ne kadar benzediğine hayret ederek bu portrenin önünde bir an dururdu. Dr. Willett'in, baba Ward'un ricası üzerine yaptığı bu ziyaretler çok ilginçti. Ward, doktoru hiç reddetmedi, ama doktor da delikanlının ruhunun derinliklerine inemediğini gördü. Doktor çevrede sık sık tuhaf şeyler kaydetti; raflarda veya masanın üzerinde tuhaf görünümlü küçük balmumu heykelcikler, geniş odanın temizlenmiş orta yerine tebeşir veya kömürle çizilmiş çember, üçgenlerin ve pentagramların yarı

silinmiş kalıntıları. Ve her gece, ta ki hizmetçilerin Charles'ın deliliği hakkında gizli gizli konuşmaları engellenemeyecek bir noktaya gelinceye kadar gökgürültüsü gibi bir sesle ve bir ritimle söylenen büyüler.

1927 Ocağında çok tuhaf bir olay meydana geldi. Charles bir gece, geceyarısına doğru garip ahengi aşağıdaki evde nahoş bir şekilde yankılanan bir ritüel söylerken birden körfezden soğuk bir rüzgâr esti ve çevredeki herkesin hissettiği hafif bir yer sarsıntısı oldu. Aynı andakedi korktuğunu belli eden hareketler yaparken, bir mil kadar mesafede bulunan köpekler havlamaya başladılar. Bu, bu mevsimde pek görülmeyen şimşekli yıldırımlı sert bir fırtınanın başlangıcıydı, yıldırım öyle büyük bir gürültüyle düştü ki, Bay ve Bayan Ward eve isabet ettiğini sandılar. Tahribatı görmek için yukarı seğirttiler, ama tavan arasının kapısında onları, yüzünde utku ve ciddiyetin korku verici karışımı bir ifadeyle, sapsarı kesilmiş, önemli bir şeyi haber verecekmiş gibi duran, kararlı görünümlü Charles karşıladı. Eve yıldırım isabet etmediğine ve fırtınanın birazdan dineceğine onları ikna etti. Annesiyle babası duraladılarve pencereden baktıklarında Charles'ın haklı olduğunu gördüler; denizden esen dondurucu borada ağaçlar artık eğilmezken, şimşekler gittikçe daha uzaklarda çakıyordu. Gök gürültüsü bir tür boğuk mırıltıya dönüşerek sonunda tamamen söndü. Yıldızlarçıktı ve Charles'ın yüzündeki utku ifadesi elle tutulacak kadar belirginleşti.

Bu olaydan sonra aşağı yukarı iki ay kadar, Ward, laboratuvarına eskiden olduğundan daha az kapandı. Hava durumuna karşı büyük bir ilgi göstermeye ve baharda toprağınne zaman çözüleceği konusunda etrafa tuhaf sorular sormaya başladı. Martın sonlarına doğru bir gece, Ward geceyarısına doğru evden çıktı ve neredeyse sabaha kadar dönmedi; o saatte uyanık olan annesi garaj girişine yaklaşan bir arabanın motorunun homurtusunu duydu. Boğuk küfürler açıkça seçiliyordu; yatağından kalkıp pencereye giden Bayan Ward, Charles'ın talimatıyla bir kamyondan ağır bir sandık çıkararak yan kapıdan içeri taşıyan dört karanlık siluet gördü. Merdivenden, güçlükle soluk alıp vermeler, ağır ayak sesleri ve nihayet tavan arasından

gelen boğuk bir pat sesi işitti; bundan sonra, ayaksesleri yeniden merdiveni indi, dışarı çıkan dört adam kamyonlarına binip uzaklaştı.

Ertesi gün Charles, laboratuvar pencerelerinin koyu perdelerini indirerek, tavan arasında yeniden sıkı bir inzivaya çekildi, sanki metal bir malzeme üzerinde çalışıyor gibiydi. Kapısını kimseye açmıyor ve bütün yemek tekliflerini kararlılıkla geri çeviriyordu. Öğleye doğru burkutarak koparma sesinin ardından acı bir çığlık ve yere düşen bir şeyin çıkardığı ses işitildi; ama kapısını tıklatan annesine Charles, sonunda zayıf bir sesle, her şeyin yolunda olduğunu söyledi. Ortalığa yayılan iğrenç ve tarifsiz pis koku kesinlikle zararsız ama ne yazık ki gerekliydi. Yalnız kalmasının çok büyük önemi vardı ve daha sonra akşam yemeğine inecekti. O öğleden sonra, kapalı bir kapının gerisinden gelen tuhaf bir tıslama sesinin ardından, Charles son derece bitkin bir halde ve herhangi bir bahaneyle laboratuvarına girilmesini herkese yasaklayarak ortaya çıktı. Bu, yeni bir gizlilik politikasının başlangıcı oldu; bu tarihten itibaren ne gizemli tavan arası odasını ne de temizleyip, yeniden kabaca döşeyerek uyuma dairesi olarak dokunulmaz özel alanına dahil ettiği bitişik odayı kimsenin ziyaret etmesine izin verdi. Pawtuxet'te tek katlı bir ev satın alarak bütün bilimsel çalışmalarını oraya taşıncaya kadar, aşağıdaki kütüphaneden getirdiği kitaplarla burada yaşadı.

Akşamleyin, Charles, gazeteyi ailenin geri kalanından saklıyarak bir kısmını sözde bir kazayla imha etti. Daha sonraları ev halkının tanıklıklarına dayanarak bu tarihi saptayan Dr. Willett, *Journal* bürosunda el değmemiş bir nüshasına baktı ve gazetenin yırtılan bölümünde aşağıdaki yazının bulunduğunu gördü:

North Burial Ground'da Geceleyin Mezar Kazanlar Şaşkınlığa Yol Açtı

North Burial Ground'un gece bekçisi Robert Hart, bu sabah mezarlığın eski bölümünde kamyonla yedi sekiz kişilik bir grup adam olduğunu gördü, ama adamlar, amaçları her neyse başaramadan, korkup kaçtılar.

Bu keşif saat dört sıralarında yapıldı, sığınağının dışından gelen bir motor sesi Bay Hart'ın dikkatini çekti. Bay Hart dışarı çıkıp baktığında, ana yolda yirmi otuz metre uzakta kocaman

bir kamyonun durmakta olduğunu gördü; ama çakıl taşları üzerinde ayak sesleri duyulmadan oraya ulaşmayı başaramadı. Adamlar alelacele kocaman bir sandığı kamyona yükleyip yakalanmadan uzaklaştılar ve hiçbir mezarın kazılmamış olduğunu gördüğünden Bay Hart, bu sandığın adamların gömmek istedikleri bir şey olduğunu sanmaktadır.

Mezar kazıcılar, keşfedilmeden önce uzunca bir süreden beri orada çalışıyor olmalıydılar, çünkü, Hart yoldan epeyce uzakta, mezartaşlarının çoğunun uzun yıllar önce kaybolduğu Amosa Field yönünde kazılmış kocaman bir çukur buldu. Bir mezar büyüklüğü ve derinliğindeki çukur boştu ve yeri, mezarlık kayıtlarında yer alan hiçbir mezarla çakışmıyordu.

İkinci Şube'den Komiser Yardımcısı Riley, çukuru incelemiş ve deliğin, şeytanca ya da dahiyane bir fikirle, içkileri için kimsenin aklına gelmeyecek emin bir yer bulmak isteyen içki kaçakçılarınca kazılmış olduğu düşüncesinde olduğunu bildirmiştir. Sorulan sorulara verdiği yanıtta Hart, emin olmamakla birlikte kamyonun Rochambeau Avenue yönünde uzaklaşmış olduğunu sandığını söylemiştir.

Bundan sonraki birkaç gün boyunca, Charles Ward ailesine pek görünmedi. Çatı katı krallığına, uyuma dairesini de ilave ettikten sonra oraya kapandı, yemeklerin kapısına getirilmesini emretti ve hizmetçi uzaklaşana kadar da yemeği almadı. Tekdüze formüllerin, tuhaf ritimli sözlerin vızıltı gibi bir sesle söylendiği ara ara yeniden duyulurken, bazen de çınlayan cam eşyaların, fışırdayan kimyasal maddelerin, akar suyun veya gürleyen gaz alevlerinin sesini duyanlar oldu. Daha öncekilerden tamamen farklı çok nahoş kokular zaman zaman kapının civarını kapladı ve genç münzevinin kısa aralıklarla da olsa insan içine çıktığı anlarda açıkça gözlemlenen gergin havası, tahmine dayalı akıl yürütmeleri alabildiğine körükledi. Bir defasında, gereksindiği bir kitap için alelacele Genel Kütüphaneye gidip geldi, bir defasında da Boston'da bulunan oldukça gizemli bir kitabı gidip getirmesi için bir adam tuttu. Uğursuz bir şeylerin döndüğü her şeyden belliydi ve hem aile hem de Dr. Willett bu konuda ne yapacaklarını ya da ne düşüneceklerini bilmediklerini kendi kendilerine itiraf etmekteydiler.

6

Sonra, on beş Nisanda tuhaf bir gelişme oldu. Nitelik olarak yeni ve değişik hiçbir şey yok gibi gözükmekle birlikte, nicelikte çok büyük bir fark olduğu kesindi ve Dr. Willett bu değişikliğe çok önem veriyordu. Paskalya yortusundan önceki Cuma idi; hizmetkârların bir bölümünün oldukça anlamlı buldukları, diğerlerinin basit bir tesadüf kabul ederek önem vermedikleri bir gün. İkindiden sonra, genç Ward, fevkalade yüksek bir sesle belli bir formülü okumaya, aynı zamanda da kokusu bütün eve yayılan keskin kokulu bir maddeyi yakmaya başladı. Kapalı kapının ardından gelen ses ta salondan o kadar net duyuluyordu ki, Bayan Ward endişe içinde bekleyip dinlerken elinde olmadan okunanları ezberledi ve daha sonra Dr. Willett'in ricası üzerine onları yazıya dökebildi. Sözler aşağıdaki gibiydi ve uzmanlar Dr. Willett'e bu sözlerin 'Eliphas Levi'nin, yasak kapıdaki bir çatlaktan süzülerek geçen hafif bir ruhun boşluğun ötesindeki korkunç manzaraları görebildiğini söyleyen gizemli yazıları arasında çok yakın bir benzerlik bulunduğunu söylediler:

'Per Adonai Eloim, Adonai Jehova,
Adonai Sabaoth, Metraton Ou Agla Methon,
verbum pythonicum, mysterium salamandrae,
cenventus sylvorum, antra gnomorum,
daemonia Coeli God, Almonsin, Gibor,
Jehosua, Evam, Zariathnatmik, Veni, veni, veni.'

Bu sözlerin okunması, hiçbir değişiklik olmadan ve hiç ara vermeden tam iki saat sürdü ve bittiğinde yakın çevrede bulunan bütün köpekler hep bir ağızdan ulumaya koyuldular. Bu havlamaların boyutu, nerelerden duyulduklarına ilişkin ertesi günün gazetelerinde çıkan yazılardan değerlendirilebilir, ama Wardların evindeki insanlar için bu havlamalar, ayini takiben duyulan ve hiçbirinin ne daha önce ne de daha sonra asla koklamadıkları, her yeri kaplayan iğrenç bir kokunun gölgesinde kaldı. Bu fena koku her tarafı istila ederken, şimşek çakar gibi bir ışık yanıp söndü; günün aydınlığı olmasa bu ışık gözü alır

ve daha etkili olurdu. Sonra, gök gürlemesi gibi uzaklığı, inanılmaz derinliği ve Charles Ward'un sesinden korku uyandıracak kadar farklı olması nedeniyle, duyan hiç kimsenin unutamayacağı bir ses duyuldu. Bu ses, evi sarstı ve köpek havlamalarına karşın komşulardan en az ikisi tarafından işitildi. Oğlunun laboratuvarının kapalı kapısının dışında umutsuzluk içinde bu sesleri dinlemekte olan Bayan Ward, bunun müthiş önemini kavrayarak korkuyla titredi; çünkü, Charles bunun karanlık kitaplardaki kötü ününü ve Fenner'ın mektuplarına göre Curwen'ın yok edildiği gece mahvolan Pawtuxet çiftliğinin üzerinde nasıl gürlediğini anlatmıştı. Hiçbir yanlışlık yoktu, aynı karabasan cümleydi bu duyduğu; çünkü Charles, Curwen'la ilgili araştırmalarından açıkça söz ettiği o eski günlerde çok net bir şekilde tanımlamıştı. Arkaik ve unutulmuş bir dilde söylenen bu cümle şöyleydi: "DIES MIES JESCHET BOENE DOESEF DOUVEMA ENITEMAUS."

Gök gürlemesini andıran bu sesin hemen ardından, daha gün batımına bir saat olmasına karşın her yer bir an için kapkaranlık oldu ve ortalığa yayılan ilk kokudan farklı ama onun kadar bilinmedik, onun kadar dayanılmaz bir koku kapladı ortalığı. Charles, tekdüze bir sesle yeniden okumaya başlamıştı ve annesi, kulağa "Yi-nash-Yog-Sothoth-he-lglb-fi-throdag" gibi gelen ve çılgınca şiddeti kulakları sağır eden bir "Yah!" ile biten heceleri duyabiliyordu. Bir saniye sonra, çılgınca patlayan, ani ve şeytani bir boşalmadan derece derece isterik bir kahkahaya dönüşen acı bir feryat, daha önceki tüm anıları sildi. Bayan Ward, korku ve anneliğin verdiği kör cesaret karışımı duygularla ilerleyip korka korka kapıyı çaldı ama tanındığını belli eden hiçbir yanıt alamadı. Kapıyı tekrar tıklattı, ama duyduğu ikinci bir çığlıkla kolları iki yanına düştü; bu ses şüphe götürmez bir şekilde oğlunun tanıdık sesiydi ve *isterik kahkahalarla boşanan diğer sesle aynı anda duyuluyordu.* Bayan Ward o anda düşüp bayıldı, ama bayılma nedenini bugün bile tam olarak anımsayamamaktadır. Bellek bazı anıları unutmakla, bazen çok merhamet gösterir.

Altıyı çeyrek geçe işyerinden eve dönüp karısını alt katta bulamayan Bay Ward'a korku içindeki hizmetkârlar Bayan

Ward'un muhtemelen oğlunun her zamankinden tuhaf sesler gelen kapısını gözetlemekte olduğunu söylediler. Bay Ward merdivenleri çıkar çıkmaz laboratuvarın dışında, koridorda boylu boyunca yatmakta olan karısını gördü ve baygın olduğunu anlayarakyakındaki odalardan birinden bir bardak su getirmeye koştu. Soğuksuyu yüzüne çarptığında, karısının kendine gelmeye başladığını görerekyüreklendi, onun şaşkınlıkla açılan gözlerini seyrediyordu ki, birden içi buz kesti, karısının içinden çıkmakta olduğu durumun aynısına kendisi düşeyazdı. Çünkü, sessiz olduğunu sandığı laboratuvar göründüğü kadar sessiz değildi; anlaşılamayacakkadar yavaş ama yine de insanın ruhunu altüst eden mırıltılar, sinirli, boğuk konuşmalar duyuluyordu.

Charles için birtakım formüller mırıldanmak elbette ki yeni bir şey değildi, ama bu seferki kesinlikle farklıydı. Bu düpedüz karşılıklı konuşma ya da sorulan sorulara yanıtlar, söylenilen sözlere karşılıklar verildiğini düşündürecek kadar karşılıklı konuşma taklidiydi. Seslerden biri besbelli Charles'ın sesiydi, ama diğer ses, genç adamın taklit yeteneğinin zirvesindeyken bile ulaşamadığı kadar derin ve boşluktan gelir gibiydi. İğrenç, kâfirce ve anormal bir şeyler vardı bu seste; kendine gelmekte olan karısının çığlığı sayesinde koruyucu içgüdüsünün harekete geçmesiyle kendini toparladı ve bir yıldan fazla bir süreyle Thedore Howland Ward, hiç bayılmamış olmakla eskisi gibi övünemedi. Bunun üzerine karısını kollarına alarak, kendisini bu kadar rahatsız eden sesleri karısı duymadan, çabucak aşağıya taşıdı. Ama yine de, kucağında yüküyle tehlikeli bir şekilde sendelemesine neden olan bir şeyi fark etmesini engeleyecek kadar çabuk davranamamıştı. Bayan Ward'un çığlığını başkaları da duymuş olduğu için, bu çığlığa yanıt olarak, kapalı kapının gerisinden bu maskelenmiş ve korkunç konuşmalara son veren ilkayırt edilebilir sözcükler duyuldu. Bu sözcükler, heyecan içerisindeki Charles'ın kendi sesiyle söylenmiş bir uyarıydı, ama ima ettiği anlamlar onları tesadüfen işiten babanın içini korkuyla doldurdu. Duyduğu şey sadece şu kadardı: "*Şşşş! – Yaz!*"

Bay ve Bayan Wardlar akşam yemeğinden sonra bir süre görüştüler ve Bay Ward, aynı gece Charles'la çok sert ve ciddi

bir şekilde konuşmaya karar verdi. Konu ne kadar önemli olursa olsun, böylesi davranışlara daha fazla izin verilemezdi; çünkü bu son gelişmeler, makul davranış sınırlarını aşıyor bütün ev halkının düzen ve sinirleri için bir tehdit oluşturuyordu. Delikanlının aklı başından gitmiş olmalıydı, çünkü ancak insan büsbütün delirmişse, bugünkü gibi vahşi çığlıklar atar, değişik ses tonlarıyla hayali konuşmalar yapardı. Bütün bunlara bir son verilmeliydi, yoksa Bayan Ward hasta olacak ve hizmetkârları da elde tutmanın olanağı kalmayacaktı.

Bay Ward yemekten sonra kalkıp Charles'ın laboratuvarına gitmek üzere yukarı kata çıktı. Ama üçüncü kattayken, oğlunun artık kullanmadığı kütüphanesinden gelen sesler üzerine duraladı. Kitaplar oraya buraya fırlatılmakta, sayfalar hışırtıyla çevrilmekteydi; kapıdan geçince her boy ve şekilden bir yığın edebi malzemeyi heyecanla kucaklamış oğlunu gördü. Charles çok süzülmüş ve bitkin görünüyordu; babasının sesini duyunca irkilerek kucağındaki bütün yükü yere düşürdü. Yaşlı adamın emri üzerine oturdu ve çoktan hak ettiği azarlamaları bir süre dinledi. Charles hiç karşı çıkmadı. Paylamanın sonunda, babasının haklı olduğunu kabul etti; haykırışları, fısıldamaları, büyüleri ve kimyasal kokuları elbette ki hiç de mazur görülemeyecek can sıkıcı şeylerdi. Daha sessiz, sakin davranmayı kabul etti, ama gizliliği sürdürme konusunda ısrarlıydı. Bundan sonraki çalışmaların çoğunun, sadece kitap incelemeleri olduğunu ve çalışmanın ileri aşamalarında sesli ritüeller gerekecek olursa, bunun için başka bir yer bulacağını söyledi. Annesinin korkmasına ve bayılmasına gelince, bundan dolayı çok büyük pişmanlık duyuyordu; daha sonra duyulan karşılıklı konuşmanın ise belirli bir zihinsel atmosfer yaratmak için tasarlanmış ayrıntılı bir sembolizmin bir parçası olduğunu açıkladı. Charles'ın anlamı belirsiz kimyasal terimler kullanması, Bay Ward'u bir ölçüde şaşırtmıştı, ama ayrılırkenki izlenimi, son derece gizemli gerginliğine karşın, Charles'ın inkâr edilemez ölçüde sağlıklı ve dengeli olduğu yolundaydı. Görüşme gerçekte hiçbir sonuç vermemişti; Charles kollarında bir kucak dolusu kitapla odadan çıkarken Bay Ward ne yapacağını bilmez haldeydi. Zavallı yaşlı Nig'in ölümü de çok gizemliydi; yuvalarından fırlamış gözleri,

korkudan çarpılmış ağzıyla katılaşmış bedenini bir saat kadar önce bodrumda bulmuşlardı.

Belli belirsiz bir dedektiflik içgüdüsüyle şaşkın baba, oğlunun hangi kitapları tavan arasına götürmüş olduğunu anlamak için merakla boş raflara baktı. Genç adamın kütüphanesi anlaşılır ve çok düzenli bir şekilde sınıflandırılmıştı, öyle ki, insan bir bakışta hangi kitapların ya da hangi tür kitapların alındığını söyleyebilirdi. Bu nedenle, Bay Ward daha önce alınmış olanlar dışında gizemli ya da antik konularla ilgili hiçbir kitabın eksik olmadığını görmekten büyük bir şaşkınlık duydu. Bu yeni alınanların hepsi çağdaş konularla ilgiliydi; tarih kitapları, bilimsel incelemeler, coğrafya kitapları, edebiyat elkitapları, felsefe eserleri, bazı çağdaş dergi ve gazeteler. Bu, Charles Ward'un son zamanlardaki okuma çizgisinden çok ilginç bir sapma ydı; baba giderek şiddetlenen bir şaşkınlık kasırgası altında ve içinde kaybolduğu yabancılık duygusuyla duraladı. Yabancılık çok acı verici bir duyguydu ve yanlışın ne olduğunu anlamaya çalıştıkça göğsünü bir mengene gibi sıkıyordu. Ortada hem maddi hem manevi bir yanlışlığın bulunduğu kuşkusuzdu. Bu odaya girdiğinden beri bir şeylerin yanlış gitmekte olduğunu biliyordu ve en sonunda yanlışın ne olduğu birden kafasına dank etti.

Kuzeye bakan duvarda Olney Court'taki evden getirilen oymalı eski şömine süsü hâlâ sapasağlam duruyordu, ama kocaman Curwen portresinin dökülecek gibi duran çatlak çatlak boyasına olanlar olmuştu. Zaman ve eşitsiz ısıtma en sonunda yapacağını yapmış ve odanın son defa temizlenmesinden bir süre sonra olabileceklerin en kötüsü olmuştu. Ağaçtan kalkan boyalar git gide kıvrılmış, Joseph Curwen'ın portresi o kadar çok benzediği genç adamı denetleyen bakışlarından ebediyen vazgeçerek sonunda kötücül bir sessizlikle ve ansızın küçük parçacıklar halinde ufalanmıştı ve şimdi mavimsi gri bir toz tabakası halinde döşemeyi kaplamaktaydı.

IV BÖLÜM

Dönüşme ve Delilik

1

O unutulmaz Paskalya yortusundan önceki Cumayı izleyen hafta, Charles Ward her zamankinden fazla ortalarda göründü ve sürekli olarak kütüphanesi ile tavan arası Laboratuvarı arasında kitap taşıyıp durdu. Hareketleri oldukça sakin ve makuldü, ama çevresine annesinin hoşlanmadığı sinsi, araştırıcı bakışlarla bakıyordu ve aşçıdan isteklerine bakılırsa inanılmaz bir aç kurt iştahına sahipti.

Dr. Willett'e o Cuma gününün patırtısı ve olayları anlatıldı ve izleyen Salı günü, tablonun artık dik dik bakmadığı kütüphanede Willett genç adamla uzun bir konuşma yaptı. Görüşme, her zamanki gibi sonuçsuzdu, ama Dr. Willett delikanlının o zaman henüz sağlıklı ve kendinde olduğuna bugün bile yemin etmeye hazırdır. Delikanlı çok yakın bir gelecekte açıklamalarda bulunacağına söz verdi ve başka bir yerde bir laboratuvara sahip olmanın gereğini dile getirdi. Portrenin kaybından dolayı, ilk başta gösterdiği heyecan düşünülecek olursa, inanılmayacak kadar az üzülmüştü, ansızın ufalanıp gitmesini kesinlikle çok gülünç buluyordu.

İkinci haftadan itibaren, Charles uzun sürelerle evden uzaklaşmaya başladı ve bir gün bahar temizliğine yardıma gelen iyi yürekli yaşlı zenci kadın Hannah, Charles'ın Olney Court'taki eve sık sık uğramakta olduğundan söz etti; elinde kocaman bir valizle geliyor ve mahzende çok garip şeylerle uğraşıyordu. Kendisine ve yaşlı Asa'ya karşı eli açık davranıyordu, ama eskiden olduğundan çok daha üzgün görünüyordu ki, bu durum,

doğumundan beri Charles'ın büyümesini izleyen Hannah'ı çok üzüyordu.

Charles'ın yaptığı işlere ilişkin bir başka haber de Pawtuxet'ten geldi; bazı aile dostları onu şaşılacak kadar sık uzaktan görmüşlerdi. Öyle anlaşılıyor ki, sık sık Rhodes-on-the-Pawtuxet mesire yerine ve kayıkhanesine uğruyordu; daha sonra buralarda Dr. Willett'in yürüttüğü soruşturmalar, Charles'ın amacının daha çok nehir kıyısındaki çitten öteye bir geçit bulmak olduğu gerçeğini ortaya çıkardı. Çit boyunca kuzeye doğru yürüyor ve genellikle uzun bir süre ortalarda görünmüyordu.

Daha sonraları, Mayıs ayında, tavan arası laboratuvarından, Bay Ward'un şiddetli azarlamalarına, Charles'ın da şaşkınlık içerisinde düzelme sözleri vermesine yol açan yine o ayın sesleri duyuldu. Bir sabah vakti duyulan bu sesler, o çalkantılı Paskalyadan önceki Cuma günü duyulan hayali karşılıklı konuşmanın kaldığı yerden sürdürülmesine benziyordu. Genç adam hararetle kendi kendisiyle tartışıyor ve kendini paylıyordu; birden, Bayan Ward'un yukarı koşup kapıyı dinlemesine yol açan, mükemmelen ayırt edilebilen istekler ve karşı çıkmalar şeklinde değişik ses tonlarıyla sürdürülen bir dizi haykırış duyuldu. Bayan Ward'un duyduğu seslerden açıkça seçilebilenler şöyleydi: " üç ay boyunca onu kırmızı yapmalısın" ve kapıyı vurmasıyla her şey anında sessizliğe gömüldü. Daha sonra babası tarafından sorguya çekildiğinde, Charles, sadece çok büyük ustaların kaçınabilecekleri, ama kendisinin başka bir bölgeye aktarmaya çalışacağı belirli bir bilinç alanları çatışması bulunduğunu söyledi.

Haziran ayının ortalarına doğru, geceleyin tuhaf bir vaka meydana geldi. Akşamın ilk saatlerinde yukarı kattaki laboratuvardan bazı gürültüler ve güm güm diye sesler duyuldu; Bay Ward gidip ne olduğuna bakmaya hazırlanıyordu ki ansızın bütün sesler sustu. Aynı geceyarısı, aile odalarına çekildikten sonra, baş uşak ön kapıyı kaparken, dediğine göre, Charles elinde kocaman bir bavulla kararsız ve ürkek merdivenin alt başında gözüktü ve işaretlerle dışarı çıkmak istediğini anlattı. Genç adamın ağzından hiçbir söz çıkmadı, ama saygıdeğer Yorkshireli, Charles'ın ateş saçan gözlerinde yakaladığı bir bakışla hiç ne-

densiz, korkuyla titredi. Kapıyı açtı, genç Ward dışarı çıktı; ama sabahleyin baş uşak bayan Ward'a işten ayrılacağını bildirdi. Charles'ın üzerine yönelttiği bakışlarda kötü bir şeyler olduğunu söyledi. Genç bir beyefendinin dürüst hiçbir insana böyle bakmaması gerekirdi; bu evde bir gece daha geçiremezdi. Bayan Ward adamın ayrılmasına izin verdi, ama söylediklerine pek itibar etmedi. Charles'ı o gece vahşi bir durumda hayal etmek oldukça gülünçtü, çünkü Bayan Ward, uyanık kaldığı süre boyunca yukarıdaki laboratuvardan hafif sesler, çok büyük bir umutsuzluk ifade eden sanki hıçkıra hıçkıra ağlanılıyor, aşağı yukarı geziniliyor ve derin derin iç geçiriliyormuş gibi sesler duymuştu. Bayan Ward, geceleri ses dinleme alışkanlığı edinmişti, çünkü oğlunun esrarı, başka her şeyi zihninden silip atmıştı.

Ertesi akşam, tıpkı üç ay önceki bir başka akşam olduğu gibi, Charles Ward erkenden gazeteyi eline geçirdi ve ana bölümünü sanki istemeyerekmiş gibi kazayla yok etti. Bu mesele daha sonra unutulup gitti, ta ki Dr. Willett yarım kalmış bağlantıları şurada burada araştırmaya başlayıncaya kadar. *Journal*'ın bürosunda, Dr. Willett, Charles'ın yok ettiği bölümü buldu ve önemli sayılabilecek iki yazıyı işaretledi. Bu yazılar şöyleydi:

Yine Mezar Soygunu

North Burial Ground'un gece bekçisi Robert Hart, bu sabah mezar hırsızlarının mezarlığın eski bölümünde yine iş başında olduklarını keşfetti. Yerinden sökülmüş ve vahşice parçalanmış mezartaşına göre 1740'da doğup 1824'te ölen Ezra Weeden'ın mezarının besbelli ki bitişikteki sundurmadan alınan bir bel ile kazılıp soyulmuş olduğu görüldü.

Yüzyıldan fazla bir süreden sonra geriye ne kalmışsa, birkaç kıymık dışında hepsi gitmişti. Hiçbir tekerlek izi yoktu, ama polis civarda kibar bir insana ait olduğu anlaşılan ayakizleri buldu.

Hart, bu olayın geçen Martta derin bir çukur kazdıktan sonra korkup kaçan kamyonlu grupla bağlantılı olduğunu düşünmektedir, ama İkinci Şube'den Komiser Yardımcısı Riley, bu görüşü çürütmekte ve iki olay arasındaki temel farklara işaret etmektedir. Mart ayında, bilinen hiçbir mezarın bulunmadığı bir yer kazılmıştı,

oysa şimdi mim konulmuş bir mezar, önceki güne kadar el değmeden kalmış kalasın parça parça edilmesinde ifadesini bulan bir kötü niyet ve belirli bir kasıtla soyulmuştu.

Olaydan haberdar edilen Weeden ailesinin üyeleri hayret ve üzüntülerini ifade ettiler; atalarının mezarına tecavüz edecek herhangi bir düşman düşünemediklerini belirttiler. Angel Street 598'de oturan Hazard Weeden, ailede anlatılagelen bir öyküyü anımsamaktaydı; buna göre Ezra Weeden Bağımsızlık'tan kısa bir süre önce, kendisi için onursuzluk sayılmayacak çok tuhaf bir olaya karışmıştı, ama herhangi bir çağdaş kan davası veya gizemden içtenlikle habersizdi. Olayı soruşturma görevi Müfettiş Cunningham'a verilmiştir ve yakın bir gelecekte ipuçlarına ulaşılması beklenmektedir.

Pawtuxet'te Köpek Ulumaları

Pawtuxet'te oturanlar, bu sabah saat üçte Rhodes-on-the-Pawtuxet'in kuzeyindeki nehrin kıyılarından geldiği sanılan olağanüstü köpek havlamalarıyla yataklarından fırladılar. Uluma seslerinin nitelik ve şiddeti, duyanların çoğunluğunun söylediğine göre, alışılmadık derecede tuhaftı ve Rhodes'daki gece bekçisi Fred Lemdin, bu ulumalara büyük bir dehşet ve ıstırap içerisinde olan bir insanın çığlığına benzer seslerin karışmış olduğunu söylemektedir. Nehrin kıyılarında bir yerlere düşen bir yıldırım tüm bu karışıklığa bir son vermiştir. Halk, muhtemelen koydaki petrol tanklarından gelen tuhaf ve nahoş kokunun bu olayla ilgili olduğunu ve köpeklerin kışkırtılmasında da payı bulunduğunu düşünmektedir.

Charles şimdi çok bitkin ve süzülmüş görünmekteydi ve herkes geriye doğru bakınca onun bu dönemde pençesinde kıvrandığı dehşete ilişkin bir şeyler söylemeyi, itirafta bulunmayı istemiş olabileceğinde hemfikirdir. Annesinin geceleri ses dinlemeye gösterdiği aşırı düşkünlük, Charles'ın karanlıktan yararlanarak sık sık dışarı çıktığı gerçeğini ortaya çıkardı ve bugün daha akademik akıl hastalığı uzmanlarının birçoğu, o sıralarda basının sansasyonel bir şekilde verdiği ama yapanın henüz kesinlikle bulunamadığı iğrenç vampirlik olayları konusunda onu

suçlamada birleşmektedirler. Daha ayrıntılı anlatılması gereken, yakın zamanlarda cereyan etmiş, hakkında çok yazılıp çizilmiş olan bu olayların her yaş ve cinsten kurbanları vardı ve olaylar esas olarak iki bölgede, tepenin Wardların evine yakın oturulan kısmında ve North End'de, bir de Pawtuxet yakınlarındaki Cranstone hattı boyunca uzanan varoşlarda yoğunlaşıyordu. Hem evine geç kalmış kişiler hem de pencereleri açık uyuyanlar saldırıya uğramıştı ve sağ kalanların hepsi söz birliği etmişçesine, gözlerinden alevler saçan zayıf, çevik bir canavarın üstlerine sıçrayarak dişlerini boğazlarına ya da kollarına geçirerek aç kurt gibi kanlarını emdiğini anlattılar.

Charles Ward'un daha o zaman deli olduğunu bugüne kadar kabule yanaşmayan Dr. Willett, bu dehşet olaylarını açıklamaya çalışırken ihtiyatlıdır. Kendine has bazı kuramları olduğunu söylemekte ve kesin yargısını bir tür yadsımayla sınırlamaktadır. "Bu saldırıları ve cinayetleri kimin ya da neyin işlemiş olduğu konusunda ne düşündüğünü söylemeyeceğim," demektedir, "ancak Charles Ward'un bu konuda suçsuz olduğunu söyleyeceğim. Onun, kanın tadını bilmediğine inanmak için kendimce nedenlerim var; kansızlığının artması ve git gide benzinin solması her türlü sözden daha etkili bir kanıttır. Ward çok korkunç şeylere karıştı ama bunun bedelini ödedi; o asla bir canavar ya da bir cani değildir. Şimdi, düşünmek bile istemiyorum. Bir değişiklik meydana geldi ve eski Charles Ward bu değişiklik sonucu öldü. Bir şekilde ruhu öldü, Waite'ın hastanesinden kaybolan vücudunsa başka bir ruhu vardı."

Willett kendinden emin bir şekilde konuşuyordu, çünkü gerilim altında sinirleri harap olan Bayan Ward'a bakmak üzere hergün Wardlara gidiyordu. Bayan Ward'un geceleri sesleri dinlemesi, doktora çekinerek anlattığı bazı hastalıklı sanrılar görmesine yol açmıştı. Willet, Bayan Ward'la konuşurken bunları alaya almış, ama yalnız kalınca üzerlerinde derin derin düşünmüştü. Bu kuruntular her zaman tavan arası ya da yatak odasından işittiğini hayal ettiği hafif seslerle ve en olmadık saatlerde duyulan bastırılmış iç çekişleri ve hıçkırıklarla ilgiliydi. Temmuzun başlarında Dr. Willett, Bayan Ward'a sağlığına yeniden kavuşması için gidip bir süre Atlantic City'de kalmasını

ve Bay Ward ile Charles'a da ona neşeli mektuplar yazmalarını önerdi. Bayan Ward, büyük bir olasılıkla hayatını da sağlığını da bu zoraki ve gönülsüz kaçışa borçludur.

2

Charles Ward, annesi gider gitmez Pawtuxet'teki tek katlı ev için görüşmelere başladı. Bu ev, Rhodes'un biraz yukarısında, yerleşmelerin tek tük olduğu nehir kıyısında, yüksekçe bir yere tünemiş, beton garajlı, bakımsız ahşap bir evdi ve tuhaf bir nedenle genç adam başka bir ev istemiyordu. Emlakçılardan birisi, gönülsüz sahibinden fahiş bir fiyata evi satın alıncaya kadar, Charles emlakçılara rahat vermedi ve ev boşalır boşalmaz, çalışma odasından ödünç aldığı tuhaf ve çağdaş kitaplar dahil, tavan arası laboratuvarında bulunan her şeyi, gece karanlığında kapalı kocaman bir kamyonla taşıdı. Kamyonu geceyarısından sonra yükletmişti; babası, sadece uykulu boğuk küfürleri ve geceleyin eşyalar götürülürken çıkan ağır ayak seslerini anımsıyordu. Bundan sonra Charles, üçüncü kattaki eski yerine döndü ve bir daha da asla tavan arasına uğramadı.

Pawtuxet'teki tek katlı eve Charles, tavan arası krallığını kuşatan gizliliğin tamamını taşımıştı, ama bu sefer iki sırdaşı vardı: Hizmetçi gibi hareket eden, South Main Street Waterfront'tan cani suratlı melez bir portekizli ve statüsünün iş arkadaşlığı olduğu anlaşılan kara gözlükleri, traşsız, boyalı sakalıyla bilge görünüşlü zayıf bir yabancı. Komşular, boş yere bu tuhaf insanlarla konuşmaya çalıştılar. Melez Gomez çok az İngilizce biliyordu ve adının Dr. Allen olduğunu söyleyen sakallı adam da gönüllü olarak diğerini örnek alıyordu. Ward'un kendisi daha cana yakın davranmaya çalıştı, ama kimyasal araştırmaları ile ilgili olarak sağda solda anlatılan öykülere duyulan merakı kışkırtmaktan başka bir işe yaramadı bu. Çok geçmeden, bütün gece yanan ışıklar hakkında tuhaf öyküler dolaşmaya başladı ortalıkta ve bir süre sonra ansızın ışıklar yanmaz olduktan sonra, kasaba sipariş edilen acayip miktarlarda etlerle ve derinlerdeki bir mahzenden geldiği varsayılan boğuk haykırışlar, nutuksöy-

ler gibi konuşmalar, ahenkle söylenen şarkılar ve çığlıklarla ilgili daha da tuhaf öyküler yayıldı ortalığa. Evin yeni ve tuhaf sakinlerinden civarda oturan dürüst kentliler hiç mi hiç hazzetmediler; vampir saldırıları ve cinayet salgınıyla Zenci yerleşimi arasında bağlar kuran karanlık imaların artmasında, salgının yarıçapının tamamıyla Pawtuxet ve Edgewood'a bitişik caddelerle sınırlı olması yüzünden şaşılacak bir yön olmasa gerek.

Ward zamanının çoğunu tek katlı evde geçirdiyse de burada ancak ara sıra yattı ve hâlâ babasının çatısı altında yaşayan biri sayılıyordu. İki defa kentten ayrılarak birer haftalığına bilinmeyen bir yere gitti. Benzinin solgunluğu git gide arttı, her zamankinden daha zayıfladı; yaşamsal önemdeki çalışmaları ve gelecekteki açıklamalarıyla ilgili eski öykülerini Dr. Willett'e tekrarlarken eskisi kadar kendinden emin değildi. Willett sık sık babasının evinde ona pusu kurdu, çünkü Bay Ward fazlasıyla üzülüyordu ve tam bir şaşkınlık içindeydi, bu kadar ketum ve bağımsız bir genç adam olan oğlunun elden geldiğince sıkı gözetim altında tutulmasını arzuluyordu. Doktor genç adamın halen o tarihte bile sağlıklı olduğunda ısrar etmekte ve görüşünü destekleyen birçok konuşmayı kanıt göstermektedir.

Eylülde vampir olayları azaldı, ama Ocak ayına gelindiğinde Ward'un başı ciddi bir şekilde belaya girdi. Bir süreden beri Pawtuxet'teki tekkatlı eve geceleri gelip giden kamyonlar eleştirilmekteydi ve tam bu nazik zamanda beklenmedik bir aksaklık bu kamyonların taşıdığı mallardan birinin niteliğini gözler önüne serdi. Hope Valley'nin ıssız bir noktasında bu kamyonlardan biri içki arayan "çeteler" tarafından alçakça pusuya düşürüldü; ama bu defa soyguncuları büyük bir şok bekliyordu. Çünkü, ele geçirdikleri kocaman sandıklardan birini açtıklarında içinde son derece iğrenç bir şey bulunduğunu gördüler; gerçekte o kadar iğrenç ki, bu madde yeraltı dünyasının sakinleri arasında suskunlukla karşılanamazdı. Hırsızlar buldukları şeyi alelacele gömdüler, ama olay polisin kulağına çalındığında, dikkatli bir araştırma yapıldı. Son zamanlarda tutuklanmış bir serseri, ayrıca bu olaydan dolayı soruşturulmayacağı güvencesi verilince en sonunda polis birliklerini olay yerine götürmeye razı oldu ve burada, alelacele hazırlanan bu zulada çok iğrenç

ve utanç verici bir şey bulundu. Hayretten ağzı açık kalmış grubun bulduğu şeyin halka açıklanması ulusal –ve hatta uluslararası– edep duygularını incitirdi. Gayretli olmaktan uzak bu memurların bile yanlış anlamaları söz konusu değildi; haber hiç vakit geçirilmeden telgrafla Washington'a bildirildi.

Olayların adresi Charles Ward'un Pawtuxet'teki tek katlı eviydi. Eyalet polisiyle birlikte Federal polis derhal bu adrese baskın verdi. Charles Ward'u iki tuhaf arkadaşıyla birlikte beti benzi atmış ve çok üzgün bir durumda buldular; Charles suçsuzluğunu kanıtlayan ve oldukça geçerli görünen bir açıklamada bulundu. Kendisini beş on yıldır tanıyan herkesin derinliğini ve gerçekliğini onaylayacağı bir araştırma programının gereği olarak bazı anatomi numunelerine ihtiyacı olmuştu ve böyle bir şeyin yasal olacağını düşünerek acentalardan gerekli tür ve sayıda numune sipariş etmişti. Numunelerin ***kimliğine*** gelince, kesinlikle hiçbir fikri yoktu; müfettişlerin, böyle bir meselenin öğrenilmesinin halkın duygularına ve ulusun itibarına vereceği muazzam zararı ima etmelerine çok şaşırmıştı. Bu ifadesi, sakallı iş arkadaşı Dr. Allen tarafından kuvvetle desteklendi; Allen'ın boşluktan geliyora benzeyen tuhaf sesi Charles'ın sinirli sesinden daha ikna ediciydi. Sonunda, görevliler hiçbir işlem yapmadılar, ama boşa çıkan bir araştırmanın temeli olarak Charles'ın verdiği New York'taki ismi ve adresi dikkatle bir tarafa kaydettiler. Numunelerin çabucak ve sessizce ait olduğu yere iade edildiğini ve halkın asla bu pis karışıklıktan haberdar olmadığını ilave etmek de yerinde olacaktır.

9 Şubat 1928'de, Dr. Willett, Charles'dan çok önem verdiği ve hakkında sık sık Dr. Lyman ile tartıştığı bir mektup aldı. Lyman, bu notun çok mükemmel bir *dementia praecox*[10] vakasının kanıtlarını taşıdığına inanmakta, oysa Willett bunu talihsiz gencin son aklı başında ifadesi olarak görmektedir. Doktor, el yazısının harap bir sinirin izlerini taşımasına karşın, açıkça Ward'un kendine has yazısı olduğuna özellikle dikkati çekmektedir. Metnin tamamı aşağıdaki gibidir:

10) Erken bunama.

100 Prospect St.,
Providence, R.I.,
8 Mart 1928

Sevgili Dr. Willett:-

Uzun zamandan beri size söz verdiğim ve sizin de beni zaman zaman sıkıştırdığınız açıklamaları yapma zamanının sonunda geldiğini hissediyorum. Beklemekte gösterdiğiniz sabırla zekâma ve dürüstlüğüme beslediğiniz güven için size ilelebet minnettar kalacağım.

Şimdi artık konuşmaya hazır olduğuma göre, alçakgönüllülükle itiraf etmeliyim ki benim düşünü kurduğum gibi bir zafer asla olamaz. Zafer yerine dehşetle karşılaştım ve sizinle konuşmam, kazanılan bir zaferle övünmekten çok hem kendimi hem dünyayı insanoğlunun havsalasının alamayacağı bir dehşetten kurtarmak için yardım ve tavsiye dilenmek içindir. Pawtuxet'teki çiftliğe yapılan baskına katılan grupla ilgili olarak Fenner'ın mektubunda yazılanları hatırlarsınız. Bütün bunların yeniden, hem de çabucak yapılması gerekiyor. Dile getirilebilecek her şey, bütün uygarlık, bütün doğal yasalar, hatta belki de güneş sisteminin ve evrenin yazgısı bize bağlı. Korkunç bir anormalliği gün ışığına çıkardım, ama bunu sadece bilgi hatırına yaptım. Şimdiyse, hayatın ve doğanın hatırına, onu yeniden karanlıklar içine itmek için bana yardım etmeniz gerekiyor.

Pawtuxet denilen yeri ebediyen terk ettim; ölü veya diri orada var olan her şeyi imha etmeliyiz. Oraya bir daha asla adımımı atamam; yeniden oraya gittiğimi duyarsanız sakın inanmayın. Sizi gördüğümde, neden böyle söylediğimi anlatırım. Temelli eve döndüm; oturup sürekli olarak beş altı saat beni dinleyecek kadar zaman bulur bulmaz bana uğramanızı istiyorum. Anlatacaklarım bu kadar zaman alır – ve bundan daha profesyonel bir görev yapmamış olduğunuzu söylersem bana inanın. Hayatım ve aklım bıçak sırtında.

Bunları babama anlatamam, çünkü o bütün bunları kavrayamaz. Ama ona tehlikede olduğumu söyledim ve bir dedektiflik bürosundan evi gözetleyen dört kişi tuttu. Ne kadar işe yararlar bilmiyorum, çünkü sizin bile tasavvur edemeyeceğiniz güçlerle karşı karşıyalar. Bu yüzden eğer beni canlı görmek ve evreni malı-

volmaktan kurtarmak için nasıl yardım edebileceğiniz konusunda söyleyeceklerimi dinlemek istiyorsanız, çabuk geliniz.

Ne zaman gelseniz olur – evden hiç çıkmayacağım. Önceden telefon etmeyiniz, çünkü kimin ya da neyin sizi engelleyeceğini söyleyemem. Bu karşılaşmayı engelleyecek bir şeyin olmaması için ilahlara dua edelim.

Çok büyük bir tehlike ve umutsuzluk içinde olan

Charles Dexter Ward.

Not: Gördüğünüz yerde Dr. Allen'i vurun ve *cesedini asitte eritin. Sakın yakmayın.*

Dr. Willett bu notu sabah on otuzda aldı ve hemen bütün öğleden sonrayı ve akşamı, hatta gerekirse bütün geceyi bu konuşmaya ayırmak için kendini ayarladı. Saat dörtte oraya varmayı planladı ve arada geçen süre içerisinde kafasında öylesine çılgınca düşünceler dönüp durdu ki, her şeyi neredeyse mekanik bir şekilde yaptı. Mektup, yabancı birine çılgınca gelebilirdi, ama Charles Ward'un birçok tuhaflığını görmüş olan Dr. Willett, bunları sırf deli saçması kabul edip bir yana atamazdı. Ortada kavranılamaz, eski ve korkunç bir şeylerin dönmekte olduğunu Charles'ın hissettiğinden emindi ve Dr. Allen'la ilgili olarak yazdıkları ise ancak Pawtuxet'te çıkan dedikodularda Ward'un bu acayip iş arkadaşı hakkında söylenenler göz önüne alınırsa anlaşılabilirdi. Willett bu adamı hiç görmemişti, ama görünüşü ve tavırları hakkında çok şey duymuştu ve o çok tartışılan kara gözlüklerin ardında ne tür gözlerin gizlendiğini merak etmekten kendini alamıyordu.

Dr. Willett saat tam dörtte Ward'un konutuna vardı ve büyük bir can sıkıntısıyla Charles'ın evde kalma kararında sebat etmemiş olduğunu gördü. Korumalar oradaydılar ve Charles'ın korkusunu kısmen yenmiş olduğunu söylediler. Bu sabah telefonda korkmasına yol açan tartışmalar yapmıştı; dedektiflerden birinin söylediğine göre bilinmeyen bir sese "Çok yorgunum, bir süre dinlenmeliyim", "Bir süre kimseyi kabul edemem, beni mazur görün", "Lütfen, kesin hareketi bir tür uzlaşma sağlayıncaya kadar erteleyelim" veya "Özür dilerim ama, her şeyden elimi eteğimi çekmem gerekiyor, sizinle daha sonra konuşu-

rum" gibi cümlelerle konuşmuştu. Bir süre derin düşüncelere daldıktan sonra, cesaretini toplayarak öylesine sessizce sıvışmış ki, ne gittiğini bir gören, ne de saat bir civarında geri dönerek tek söz etmeden eve girene kadar gitmiş olduğunu anlayan olmuş. Merdivenleri çıkmış, orada yeniden korkunun pençesine düşmüş olmalıymış ki, kütüphaneye girmesiyle yüksek sesle, dehşet içerisinde haykırdığı işitilmiş, bundan sonra boğuluyormuş gibi zorlukla soluk almaya başlamış. Ama baş uşak ne olduğunu sormaya gittiğinde, büyük bir cesaret gösterisiyle kapıda belirmiş ve adamcağızın içine korkular salan bir tarzda sessiz işaretlerle uzaklaşmasını istemiş. Sonra, yeniden raflarını düzenlemeye başlamış, çünkü pata küte bir yığın ses duyulmuş; bundan sonra tekrar ortaya çıkarak derhal evi terk etmiş. Willett, herhangi bir mesaj bırakılıp bırakılmadığını sordu, ama hiçbir mesaj bırakılmadığı yanıtını aldı. Baş uşak Charles'ın görünüşünden ve tavırlarından fena halde tedirgin olmuştu; altüst olmuş sinirlerinin düzelmesi için umut olup olmadığını endişeyle sordu.

Neredeyse iki saat boyunca Dr. Willett, kitapların alındığı yerlerde kocaman boşluklar olan tozlu rafları seyrederek ve bir yıl önce yaşlı Joseph Curwen'ın hoş görünüşlü çehresinin yumuşak yumuşak aşağı doğru baktığı kuzey duvarındaki şömine rafının üzerindeki panoya bakıp acı acı gülümseyerek boş yere kütüphanede Charles'ı bekledi. Bir süre sonra gölgeler koyulaşmaya başladı, günbatımındaki neşe yerini gecenin önünde gölge gibi ilerleyen belli belirsiz bir dehşete bıraktı. Bay Ward en sonunda geldi ve korunması için girişilen bunca zahmetten sonra oğlunun yokluğuna çok şaşırdı ve öfkelendi. Charles'ın kiminle buluşmaya gittiğini bilmiyordu ve delikanlı döner dönmez Willett'i haberdar edeceğine söz verdi. Doktora iyi geceler dileğinde bulunurken, oğlunun durumundan duyduğu büyük şaşkınlığı dile getirdi ve oğlunun normal dengesine kavuşturulması amacıyla elinden geleni yapması için konuğunu sıkıştırdı. Willett bu kütüphaneden kaçabildiğine memnundu çünkü ona burada korkunç ve kötü bir şey lervar gibi geliyordu; sanki yok olan resim ardında kötü bir miras bırakmıştı. O resmi hiç sevmemişti ve sinirleri çok sağlam bir insan olmasına karşın, şimdi

bile, resmin boş panosunda, bir an önce temiz havaya kaçma isteği duymasına yol açan bir niteliğin gizlenmiş olduğunu düşünüyordu.

3

Ertesi sabah Willett, Bay Ward'dan Charles'ın hâlâ dönmemiş olduğunu bildiren bir mesaj aldı. Bay Ward, Dr. Allen'ın telefon ederek Charles'ın bir süre Pawtuxet'te kalacağını, rahatsız edilmemesi gerektiğini söylediğini yazıyordu. Bu gerekliydi, çünkü, kendisi ansızın belli olmayan bir süre için uzak bir yere çağrılmıştı ve araştırmalar Charles'ın sürekli gözetimine kalmıştı. Charles iyi dileklerini yolluyor ve planlarını ansızın değiştirmesinin verdiği rahatsızlıktan dolayı üzüntüsünü bildiriyordu. Bu mesajı dinlerken Bay Ward, Dr. Allen'ın sesini ilk defa duydu; bu ses, tam olarak çıkaramadığı ama korku derecesinde rahatsızlık veren belli belirsiz ve anlaşılması zor bazı anıları canlandırır gibi oldu.

Bu şaşırtıcı ve birbiriyle çelişen bilgilerle karşı karşıya kalınca Dr. Willet doğrusu ne yapacağını bilemedi. Charles'ın mektubunun müthiş içtenliği yadsınacak gibi değildi, ama, mektubunda izleyeceğini yazdığı davranışı bu kadar çabuk bozmasına ne demeliydi? Genç Ward, uğraşının artık bir küfür, bir tehdit haline geldiğini, ne pahasına olursa olsun onların ve sakallı iş arkadaşının kökünün kazınması gerektiğini, olayın son sahnesinin geçeceği yere kendisinin asla dönmeyeceğini yazıyordu; ama bütün bunları unutarak yeniden koyu bir gizemin içine dalmıştı. Sağduyu, genç adamı bu maymun iştahlılığıyla baş başa bırakmayı emrediyordu, ama daha derinlerde yatan bir içgüdü, çılgın mektubunun yarattığı izlenimin bastırılmasına izin vermiyordu. Willett mektubu yeniden baştan başa okudu, abartılı laf kalabalığına ve eksik bırakılmışlığına karşın özünde ne boş ne de delice buldu yazılanları. İçerdiği dehşet çok derin ve çok gerçekti ve doktorun önceden bildiği şeylerle birleştirilince, alaycı açıklamalarla geçiştirilemeyecek kadar zamanın ve uzanın ötesinden gelen bir canavarlığın ipuçlarını akla geti-

riyordu. Dışarda adı konulmamış dehşet verici şeyler vardı ve insan bunlara ne kadar az vakıf olursa olsun, her zaman harekete geçmeye hazır olmalıydı.

Bir haftayı aşkın bir süre Dr. Willett, karar vermekte zorlandığı bu ikilem üzerinde derin derin düşündü ve Pawtuxet'teki evinde Charles'ı ziyaret etme eğilimi git gide güçlendi. Genç adamın hiçbir dostu bu yasak sığınağa girmeye asla kalkışmamıştı, babası bile evin içini ancak Charles'ın seçerek verdiği tanımlar kadar biliyordu, ama Dr. Willett hastasıyla yüz yüze konuşmanın gerekli olduğunu hissediyordu. Bay Ward, oğlundan kısa ve pek fazla anlam ifade etmeyen notlar almaktaydı ve dediğine göre Bayan Ward da Atlantic City'deki inzivaya çekildiği yerde bundan daha fazlasını elde edememekteydi. Bu yüzden doktor sonunda harekete geçmeye karar verdi; Joseph Curwen'la ilgili eski öykülerle Charles Ward'un son zamanlarda yaptığı açıklama ve uyarıların esinlediği tuhaf duygulara karşın nehrin üst tarafındaki uçurumun üstünde bulunan eve doğru cesaretle yola koyuldu.

Willett daha önce, elbette asla eve girmeden, hatta varlığını bile belli etmeden, sırf meraktan evin bulunduğu yeri ziyaret etmişti; bu yüzden tutacağı yolu tam olarak biliyordu. Şubatın sonuna doğru bir öğleden sonranın ilk saatlerinde küçük arabasıyla Broad Street boyunca yol alırken yüz elli yedi yıl önce aynı yolu, hiçbiri tam olarak yapacakları korkunç görevi bilmeden kat eden yavuz grubu acı acı düşündü.

Kentin çürüyen kenar semtlerini çabucak aştı; şimdi önünde düzenli Edgewood ve uykulu Pawtuxet uzanıyordu. Willett sağa dönüp Lockwood Street boyunca arabasını sürdü, bu kır yolunda gidebildiği kadar gitti, sonra arabadan inerek, nehrin güzel kıvrımlarının ve ötesindeki puslu ovaların üzerinde kayalık uçurumun yükseldiği kuzeye doğru yürüdü. Evler burada tek tüktü ve işte en yüksek noktada ve bütün evlerden uzakta beton garajıyla tek katlı ev soldaydı. Bakımsız çakıl taşlı yolda hızla yürüyüp kararlı bir şekilde kapıyı çaldı ve büyük bir gıcırtıyla kapıyı açan suratsız Portekizli melezle kılı kıpırdamadan konuştu.

Son derece hayati bir mesele için derhal Charles'ı görmesi gerektiğini söyledi. Hiçbir mazereti dinlemeyecek ve isteğinin

geri çevrilmesi halinde meseleyi Bay Ward'a rapor edecekti. Melez tereddüt ediyordu, Willett'in açmaya çalışması üzerine kapıyı itti, ama doktor sesini yükselterek isteğini tekrarladı. O sırada karanlık evin içinden, neden korktuğunu bilmese de, ürpermesine nedenolan kısık bir ses işitildi. "Bırak girsin, Tommy," dedi ses, "her zamanki gibi konuşabiliriz." Fısıltı onu rahatsız etmişti, hemen ardından gelen şey ise iyice korkuttu. Döşeme gıcırdadı ve konuşan kişi ortaya çıktı – sesin sahibi, Charles Dexter Ward'un ta kendisiydi.

Dr. Willett'in bu öğleden sonraki konuşmayı aslına sadık ve ayrıntılı bir şekilde anımsayıp kaydetmesinin nedeni, bu dikkate değer döneme verdiği önemdir. Çünkü, en azından Charles Dexter Ward'un kafa yapısının temelli bir şekilde değişmiş olduğunu kabul etmekte ve genç adamın, yirmi altı yıldır büyümesini izlediği birinin beyninden farklı birinin beyniyle konuştuğuna inanmaktadır. Dr. Lyman'la arasındaki tartışma Willett'i çok kesin olmaya zorlamıştı ve Charles Ward'un deliliğini tam olarak annesiyle babasına daktiloyla yazılmış notlar göndermeye başladığı dönemden başlatıyordu. Bu notlar Ward'un normal üslubuyla yazılmış notlar değildir, hatta Willett'e yazdığı en çılgın notların üslubuyla bile yazılmamıştır. Sanki yazarının zihni birdenbire harekete geçerek, çocukluğundaki antik eserlere merakından bilinçsizce edindiği bir yığın eğilim ve izlenimi serbest bırakmış gibi, bu üslup tuhaf ve eskiydi. Çağdaş olmak için açık bir çaba görülüyordu, ama yazının ruhu ve yer yer dili geçmişe aitti.

Geçmiş, Charles'ın doktoru bu karanlıkeve kabul ederkenki ses ve hareketlerinde de açıkça görülüyordu. Başını eğerek Willett'i selamladı, oturacak bir yer gösterdi ve daha başlangıçta açıklamaya çalıştığı o tuhaf fısıltıyla birdenbire konuşmaya başladı.

"Bu lanet nehir havasından nefes darlığına yakalandım," diye başladı söze, "konuşmamı mazur görünüz. Sanırım neyim olduğunu görmek için babam tarafından gönderildiniz ve umarım onu telaşa düşürecek bir şey söylemezsiniz."

Willett, büyük bir dikkatle, bu kulak tırmalayan ses tonunu, bundan daha büyük bir dikkatle de konuşmacının yüzünü ince-

liyordu. Bir şeylerin yanlış olduğunu hissediyordu ve bir gece Yorkshireli baş uşağın nasıl korkmuş olduğuna ilişkin ailenin kendisine anlattıklarını düşündü. Keşke bu kadar karanlık olmasaydı diye düşündü, ama güneşliklerin açılmasını da istemedi. Bunun yerine sadece, daha bir hafta öceki o çılgın notu neden yalanladığını sordu.

"Ben de buna geliyordum," dedi, ev sahibi, "Biliyorsunuz, sinirlerim çok berbat durumda, açıklayamadığım tuhaf şeyler söylüyor ya da yapıyorum. Size sık sık söylediğim gibi, çok büyük meseleleri çözmek üzereyim; onların büyüklüğü başımı döndürüyor. Bulduğum şeylerden kim olsa korkardı, ama bu işi daha fazla geciktirmeyeceğim. Evde onca gözetim ve engelleme altında kalmam ahmaklıktan başka bir şey değildi; işi bu noktaya kadar getirdikten sonra benim yerim artık burasıdır. Meraklı komşularım hakkımda iyi şeyler söylemiyorlar; buna belki de zayıflığım nedeniyle ben kendim de inanmış olmalıyım. Doğru yaptığım sürece yaptığım şeyde bir kötülük yok. Lütfedip de altı ay beklerseniz, sabrınızın ödülünü göreceksiniz.

"Ayrıca biliyorsunuz ki, eski şeyleri kitaplardan daha emin kaynaklardan öğrenme yollarını biliyorum ve açabildiğim kapılar nedeniyle tarihe, felsefeye ve sanatlara verebileceklerimin önemini değerlendirmeyi size bırakıyorum. Kafasız, röntgenciler gelip öldürdüklerinde atam bütün bunları biliyordu. Şimdi bu bilgilere ben de sahibim, ya da en azından eksik de olsa bir kısmına sahibim. Bu defa bir şey olmamalı, hele hele benim aptalca korkularım nedeniyle hiç olmamalı. Lütfen, efendim, size yazdığım her şeyi unutun ve ne bu yerden ne de içindekilerden korkun. Dr. Allen çok iyi özellikleri olan biri ve onun hakkında söylediğim kötü şeyler yüzünden ona bir özür borcum var. Keşke onsuz yapmak zorunda kalmasaydım, ama başka yerlerde yapması gereken işleri var. Tüm bu meselelere karşı onun da benim kadar hevesi var ve sanırım işten korktuğumda, bu konudaki en büyük yardımcım olan ondan da korktum."

Ward sustuğunda doktor ne yapacağını ve ya ne düşüneceğini bilemiyordu. Mektubun böylesine soğukkanlılıkla yadsınması karşısında kendini aptallaşmış hissediyordu, ama o anki

konuşmanın tuhaf, yabancı ve şüphe götürmez derecede çılgınca oluşuna karşın, ses tonunun doğallığı ve bildiği Charles Ward'un sesine benzerliğinde trajik bir yan bulunduğu gerçeği aklına takıldı. Willett, bunun üzerine konuşmayı daha önceki meselelere yöneltmeye ve genç adamı bildik bir ruh haline döndürecekgeçmiş olayları anımsatmaya çalıştı, ama böyle yapmakla son derece acayip sonuçlara ulaştı. Daha sonra bütün akıl hastalığı uzmanları da benzer sonuçlar elde ettiler. Charles Ward'un zihninden yakın zamanlara ve kişisel yaşamına ilişkin bütün imgeler anlaşılmaz bir şekilde silinirken, eski eserlerle ilgili gençlik dönemi imgeleri çağdaş ve kişisel olanları yutmak üzere bilinçaltının derinliklerinden yüzeye çıkmıştı. Genç adamın eski şeylere ilişkin derin bilgisi anormal ve tekinsizdi ve bu bilgisini gizlemek için elinden geleni yapıyordu. Willett, çocukluğunun bazı en gözde araştırma konularından söz ettiğinde, Charles çoğu kez sırf raslantıylakonuyu öylesine açıkladı ki, hiçbir ölümlünün bu kadar bilgiye sahip olabileceği düşünülemezdi; doktor hızla aklındangelip geçen düşünceyle titredi.

Bir perşembeye rastlayan 1762 yılının on bir Şubat günü, King Street'teki Mr. Douglass's Histrionick Academy'deki oyunda şişko şerifin eğilmesiyle başındaki peruğun nasıl düştüğünü ya da Steele'ın "Conscious Lover"ının metnini oyuncuların nasıl fena halde kestiğini, bu yüzden Baptist-güdümlü yasama organı tiyatroyu iki hafta sonra kapattığında insanın neredeyse memnun olduğunu bilmek pek tekin bir şey değildi. Thomas Sabin'in Boston posta arabasının "son derece rahatsız" olduğundan eski mektuplarda söz edilmiş olabilir, ama hangi sağlıklı eski zaman meraklısı, Epenutus Olney'in gıcırdayan yeni tabelasının (meyhanesini Crown Coffee House olarak adlandırmaya başladıktan sonra tabelasına süslü bir taç resmetmişti) Pawtuxet'teki bütün radyoların çalmakta olduğu yeni caz parçasının ilk notalarının tam olarak aynısı olduğunu anımsayabilirdi?

Ama Ward, uzun süre bu yolda sorguya çekilemezdi. Çağdaş ve kişisel konuları süratle bir kenara iterken, eskiye ilişkin konularda çok geçmeden açıkça sıkılmaya başladığı görüldü. İstediği tekşey, geri dönme isteği duymaksızın gitmesini sağla-

mak için konuğunu tatmin etmekti. Bu amaca ulaşmak için Willett'e bütün evi görmesini önerdi ve hemen önüne düşerek doktoru mahzenden tavan arasına kadar gezdirdi. Willett çok dikkatli bir şekilde baktı, ama ortada gözüken kitapların, Ward'un evindeki raflarda bulunan kocaman gedikleri doldurmayacak kadar az, hatta önemsiz; yetersiz, sözde "laboratuvar"ınsa çok enti püften olduğunu fark etti. Başka bir yerde bir kitaplığın ve laboratuvarın bulunduğu açıktı, ama neredeolduğunu söylemek olanaksızdı. Dr. Willett, adını koyamadığı bir şey yüzünden soruşturmasında esasında yenilmiş olarak akşamdan önce kente döndü ve tüm olup bitenleri Bay Ward'a anlattı. Genç adamın kesinlikle aklını oynatmış olduğunda hemfikir olmalarına karşın, o an için acilen yapılması gereken bir şey olmadığına karar verdiler. Bütün bunlardan başka, Bayan Ward'un, oğlunun daktiloyla yazılmış tuhaf notlarının izin verdiğinden daha fazlasını kesinlikle bilmemesi gerekiyordu.

Bay Ward, bunun üzerine oğluna baskın bir ziyarette bulunmaya karar verdi. Dr. Willett, bir akşam Bay Ward'u arabasına alarak tek katlı evin göründüğü bir noktaya kadar götürdü ve sabırla dönüşünü bekledi. Oldukça uzun süren ziyaretin ardından, baba evden çok üzgün ve şaşkın bir vaziyette çıktı. Konuğun zorla salona girip Portekizliyi bir emirle uzaklaştırmasından sonra Charles'ın görünmesinin epeyce zaman alması dışında, o da aynen doktor gibi karşılanmıştı ve değişmiş oğulun tavırlarında hiç de bir evladın babaya karşı duyduğu cinsten bir yakınlıktan eser yoktu. Işık oldukça loştu, yine de genç adam ışıkların fena halde gözlerini kamaştırdığından yakındı. Boğazının çok kötü olduğunu ileri sürerek hiç yüksek sesle konuşmamıştı, ama boğuk sesinde, Bay Ward'un aklından uzaklaştıramadığı, belli belirsiz rahatsızlık veren bir şeyler vardı.

Genç adamın akıl sağlığını kurtarmak için elden gelen her şeyi yapma kesin kararını veren Bay Ward'la Dr. Willett, işe yarayabilecek her türlü bilgi kırıntısını toplamaya koyuldular. İlk inceledikleri konu Pawtuxet'te çıkan dedikodulardı; buradan bilgi toplamak oldukça kolaydı, çünkü her ikisinin de bölgede dostları vardı. Daha çok bilgiyi Dr. Willett topladı, çünkü insanlar onunla, dedikoduların merkezindeki kişinin babasıyla ko-

nuştuklarından daha içtenlikle konuşuyorlardı ve Willett duyduğu şeylerden genç Ward'un yaşantısının çok tuhaf bir yaşantı haline gelmiş olduğu sonucuna vardı. Sokaktaki adam, tek katlı evde yaşayanları geçen yılın vampirlik olaylarından ayrı düşünmezken, geceyarıları gidip gelen kamyonlar da kuşkulu söylentilere yol açmaktan geri kalmıyordu. Yöre tüccarları, kötülüğü yüzünden okunan melezin verdiği siparişlerin tuhaflığından ve özellikle yakınlardaki iki kasap dükkânından sağlanan aşırı miktarlardaki et ve taze kandan söz ediyorlardı. Üç kişilik bir ev için bu miktarlar çok saçmaydı.

Sonra, toprağın altından gelen sesler meselesi vardı. Böylesi bilgileri kesin olarak belirlemek daha zordu ve bütün belli belirsiz ipuçları bazı temel esaslara işaret ediyordu. Ayin niteliğinde sesler kesinlikle vardı ve tek katlı ev karanlıkken duyuluyordu. Bu sesler bilinen mahzenden geliyor olabilirlerdi elbette, ama daha derin ve daha yaygın yeraltı kemerlerinin bulunduğu yolunda ısrarlı söylentiler vardı. Joseph Curwen'ın yeraltı mezarlıkları hakkındaki eski öyküleri anımsayan ve bu yerin, resmin arkasında bulunan bazı belgelerde açığa çıkan Curwen mülkü içindeki konumu nedeniyle seçilmiş olmasına kesin gözüyle bakan Willett'le Bay Ward, dedikoduların bu bölümüne daha çok önem verdiler ve eski elyazmalarında sözü edilen nehir kıyısındaki kapıyı birçok defa araştırdılarsa da bir şey bulamadılar. Halkın evde yaşayanlarla ilgili düşüncelerine gelince, Portekizliden tiksinildiği, sakallı, gözlüklü Dr. Allen'dan korkulduğu, solgun, genç âlimden büyük ölçüde nefret edildiği açıkça ortadaydı. Son bir iki hafta içerisinde Ward açıkçası çok değişmişti, etrafa sevimli görünme çabalarından vazgeçmiş, konuşmaya kalkıştığında, boğuk ama tuhaf bir şekilde itici fısıltılarla konuşmuştu.

Şurdan burdan toplanan bölük pörçük bilgiler böyleydi; bunlar üzerinde Bay Ward'la Dr. Willett uzun ve ciddi görüşmeler yaptılar. Tümdengelim, tümevarım gibi yöntemleri ve hayal güçlerini son sınırlarına kadar zorladılar ve doktorun şimdi babasına gösterdiği çılgın mektup da dahil Charles'ın son zamanlardaki hayatı ile Joseph Curwen konusunda elde bulunan az sayıdaki belge arasında bir bağlantı kurmaya çalıştılar. Charles'ın

bulduğu kâğıtlara şöyle bir göz atmak için neler vermezlerdi ki, çünkü, genç adamın deliliğinin anahtarının yaşlı büyücü ve onun işleri hakkında öğrendiklerinde yattığı çok açıktı.

4

Ve yine de, bütün bunlara rağmen, bu olağanüstü olayda bir sonraki adım Bay Ward'dan ya da Dr. Willett'ten gelmedi. Genç Ward'un anne ve babasına gönderdiği daktilo ile yazılmış notlar git gide azalırken, mücadele edilemeyecek kadar şekilsiz ve soyut bir gölge tarafından geri püskürtülmüş ve kafaları karışmış olan babayla hekim, bir süre için hiçbir şey yapamayarak köşelerine çekildiler. Sonra, alışılageldik mali düzeniyle ayın ilk günü gelip çattı ve çeşitli bankalardaki memurlar garip bir şekilde başlarını sallamaya ve birbirlerine telefonlar etmeye başladılar. Charles Ward'la göz aşinalığı olan görevliler, bu sıralardaki bütün çeklerinin neden bu kadar beceriksizce bir sahtekârlık olduğunu sormak üzere tek katlı eve gittiler ve genç adam boğuk bir sesle, son zamanlarda normal bir şekilde yazmasını büsbütün olanaksız kılan bir sinir rahatsızlığından elinin fazlasıyla etkilenmiş olduğunu anlattığında, olmaları gerektiğinden daha az tatmin oldular. Çok büyük çabalar harcamadıkça hiçbir harfi yazamadığını söyledi, son zamanlarda bütün mektuplarını, hatta bu iddiasını destekleyecek olan annesiyle babasına yazdığı mektupları bile daktiloda yazmak zorunda kaldığı gerçeğiyle bunu kanıtlayabilirdi.

Araştırmacıların şaşkınlık içerisinde duraklamalarına neden olan şey, ne sadece, öngörülmedik veya esas itibariyle kuşkulu hiçbir şeyin görülmediği içinde bulundukları durumdu ne de birkaçının kulağına çalınan Pawtuxet'teki dedikodulardı. Onları asıl şaşırtan genç adamın daha birkaç ay öncesine kadar çok iyi bildiği parasal konularda belleğini tamamen yitirmiş olduğunu akla getiren karmakarışık konuşmalarıydı. Bir şeyler yanlıştı, çünkü konuşmasının görünürdeki tutarlılığına ve akla uygunluğuna karşın, bu kadar yaşamsal bir konuda bu iyi gizlenememiş bellek yitiminin hiçbir normal nedeni olamazdı. Dahası,

bu adamlardan hiçbiri Ward'u çok iyi tanımasa da, dilinde ve tavırlarındaki değişiklikleri gözlemlemekten kendilerini alamıyorlardı. Ward'un bir antikite meraklısı olduğunu duymuşlardı, ama en umutsuz antikite meraklıları bile modası geçmiş tümce ve hareketleri kullanmazdı. Bu ses kısıklığı, inmeli eller, bellek yitimi, değişikliğe uğramış konuşma ve davranışlar bütün bunlar hep birlikte, ortalıkta dolaşan tuhaf söylentilerin temelini oluşturan bir rahatsızlığın veya gerçekten çok ciddi bir hastalığın varlığını gösteriyordu ve oradan ayrıldıktan sonra görevliler grubu Bay Ward ile bir konuşmanın zorunlu olduğu sonucuna vardılar.

Böylece 1928 Martının altısında, Bay Ward'un bürosunda uzun ve ciddi bir görüşme yapıldı ve bu toplantıdan sonra son derece şaşırmış baba, bir tür umutsuz bir boyun eğişle Dr. Willett'i çağırttı. Willett, çeklerin üzerindeki okunaksız ve acayip imzalara baktı ve onları zihninden son çılgın mektubun el yazısıyla karşılaştırdı. Hiç kuşkusuz değişiklik köklü ve derindi ama yine de bu yeni yazıda şaşırtıcı derecede tanıdık bir şeyler vardı. Çok ilginç bir tarzda muğlak ve arkaik eğilimlere sahipti ve genç adamın her zaman kullandığı kalem vuruşlarından çok farklı kalem vuruşlarıyla yazılmıştı. Tuhaftı, ama – daha önce nerede görmüştü bunu? Charles'ın aklını oynatmış olduğu açıktı. Bundan kuşku duyulamazdı. Malını mülkünü idare edebilecek ya da dış dünyayla ilişkilerini yürütmeyi daha fazla sürdürebilecek gibi gözükmediğinden, idaresi ve olası tedavisi için acilen bir şeylerin yapılması gerekiyordu. İşte o zaman, akıl hastalıkları uzmanları, Providence'dan Dr. Peck ve Dr. Wait ile Boston'dan Dr. Lyman çağrıldı ve Bay Ward ile Dr. Willett uzmanlara hastalığın gelişim öyküsünü mümkün olan en ayrıntılı bir şekilde anlattılar ve en sonunda genç hastalarının artık kullanılmayan kütüphanesinde hangi kitap ve kâğıtların kalmış olduğunu inceleyerek genç adamın normal kafa yapısı hakkında daha fazla bilgi sahibi olsunlar diye onları kütüphaneye götürdüler. Bu malzemeleri gözden geçirdikten ve Dr. Willett'e yazdığı mektubu okuduktan sonra, hepsi de Charles'ın çalışmalarının sıradan her zihni bulandıracağında, hiç değilse saptıracağında fikir birliğine vardılar ve onun daha yakından ilgilendiği kitapları ve

belgeleri görebilmeyi yürekten istediler; ama bu sonuncu isteklerinin tek katlı evde olay çıkarmadan gerçekleşemeyeceğini biliyorlardı. Dr. Willett, şimdi hummalı bir enerjiyle tüm vakayı baştan aşağı gözden geçiriyordu; Charles'ın Curwen'a ait belgeleri buluşuna tanık olan işçilerin ifadelerini işte o zaman elde etti ve daha sonra *Journal*'ın bürosuna giderek aradığı tahrip edilmiş gazetelerden öğrendiği olayları birbirine bağladı.

Perşembe günü, Mart ayının sekizinde, Dr. Willett, Dr. Peck, Dr. Lyman ve Dr. Wait, yanlarına Bay Ward'u da alarak, genç adama o unutulmaz ziyarette bulundular; amaçlarını hiç gizlemeye çalışmadan, artık hastalığı resmen kabul edilen genç adamı inceden inceye sorguya çektiler. Çağrılara yanıt vermede olağanüstü gecikmesine ve sonunda heyecan içerisinde ortaya çıktığında üzerine sinmiş bulunan tuhaf ve zararlı laboratuvar kokularına karşın, inatçı bir hasta olmadığını ortaya koydu ve muğlak çalışmalara çok fazla dalmış olması nedeniyle belleğinin ve akıl dengesinin çok zarar görmüş olduğunu kabul etti. Başka bir yere götürülmesi konusunda ısrar edildiğinde hiç zorluk çıkarmadı ve bellek gücünden başka oldukça yüksek derecede bir zekâ da sergiledi. Sürekli eski sözcüklerle konuşmaya ve çağdaş fikirlerin yerine kesinlikle normal bir insan olmadığını gösteren eski fikirleri koymaya düşkünlüğü olmasaydı, sergilediği tavırlar nedeniyle, sorgulayıcıları orayı şaşkınlık içerisinde terkederlerdi. İşi konusunda doktor grubuna, daha önce ailesine ve Dr. Willett'e söylediklerinden fazlasını söyleyecek değildi ve geçen ay yazdığı çılgın mektubuysa sinir bozukluğu ve isteri sonucu yazılmış bir mektup olarak önemsemiyordu. Israrla, loş evinde görülenlerden başka bir kütüphane veya laboratuvar olmadığını ileri sürdü ve şu anda giysilerine sinmiş olan türden kokuların evde bulunmayışını açıklamak için bir yığın anlaşılmaz laf etti. Komşu dedikodularını tatmin edilememiş meraklarının neden olduğu ucuz yaratıcılığa veriyordu. Dr. Allen'ın nerelerde olduğu sorusunaysa, kesin olarak nerede olduğunu söylemeye kendini yetkili saymadığı yanıtını verdi, ama konuklarına, sakallı ve gözlüklü adamın ihtiyaç duyulduğunda geri döneceği konusunda güvence verdi. Konukların hiçbir sorusuna yanıt vermeyen Melezin ücretinin ödenip

kendisine yol verilmesine ve hâlâ bir sürü karanlık giz barındırıyora benzeyen evin kapatılmasına Ward hiçbir sinirlilik belirtisi göstermedi, sadece sanki çok hafif bir sesi dinliyormuş gibi durakladığı fark edildi. Başka bir yere götürülmesi, sanki kolaylaştırılacak ve ilk ve son defa başvurulacak olursa en ufak bir soruna yol açmayacak geçici bir olaymış gibi sakince ve filozofça bir boyun eğişle canlandı. Sakatlanmış belleği, yitirdiği konuşma ve yazma yeteneği ile ketum ve acayip davranışlarının yol açtığı sıkıntıların üstesinden gelmek için hiçbir zarar görmediği belli olan zekâsının keskinliğine güvendiği açıktı. Annenin değişiklikten haberdar edilmemesine karar verildi, baba oğlunun yerine daktiloda yazılmış mektupları göndermeye devam edecekti. Ward, koydaki Conanicut Adası'nda tüm haşmetiyle, sakin sakin yükselen ve Dr. Wait tarafından yönetilen özel hastaneye götürüldü ve vakayla ilgili bütün hekimler tarafından inceden inceye muayene edilip sorgulandı. İşte o zaman, fiziksel tuhaflıkların, yavaşlamış metabolizmanın, değişime uğramış cildin ve orantısız sinirsel tepkilerin farkına varıldı. Genç adamı inceleyenler arasında en fazla şaşıran Dr. Willet idi; çünkü, Ward'a hayatı boyunca eşlik etmişti ve ondaki fiziksel bozuklukları anında ayırt edebilirdi. Kalçasındaki o bildik zeytine benzer işaret yok olmuş, öte yandan göğsünde daha önce bulunmayan ve vücuda "cadı işaretleri" yapılmasıyla ünlü yabanıl ve ıssız yerlerdeki bazı tekinsiz gece toplantılarına genç adamın katılıp katılmadığını Dr. Willet'in merak etmesine neden olan büyük siyah bir ben veya yara izi ortaya çıkmıştı. Doktor, Charles'ın o kadar ketum olmadığı günlerde gösterip okuttuğu, Salem'deki cadı yargılamalarına ilişkin bazı kayıtları aklından çıkaramıyordu: "Bay G.B. o Gece Şeytan işaretini Bridget S., Jonathan A., Simon O., Deliverance W., Joseph C., Susan P., Mehitable C. ve Deborah B.'nin üzerine koydu." Ward'un yüzünde de doktoru müthiş rahatsız eden bir şey vardı, sonunda birden neden dehşete düştüğünü keşfetti. Genç adamın sağ gözü üzerinde, daha önce fark etmediği bir şey vardı – Joseph Curwen'ın ufalanan yağlıboya portresindekine benzer ve belki de büyücülük mesleklerinin belirli bir aşamasında her ikisinin de yaptırdığı iğrenç bir ayinsel aşılamayı gösteren bir yara izi veya çukur.

Ward'un kendisi hastanede bütün doktorları şaşırtırken, ona ve Dr. Allen'a gelen bütün mektuplar üzerinde sıkı bir denetim uygulanmaya başlandı; Bay Ward, bütün mektupların evine gönderilmesini emretti. Willett, bütün önemli haberleşmelerin muhtemelen özel ulaklar kanalıyla yapılıyor olması nedeniyle çok az şey ele geçirilebileceği tahmininde bulunmuştu, ancak Mart ayının ikinci yarısında Dr. Allen'a Prag'dan gönderilen bir mektup hem doktorun hem de babanın derin düşüncelere dalmasına yol açtı. Mektup okunaksız ve arkaik bir el yazısıyla yazılmıştı; açıkça yabancı biri tarafından yazılmamış olmakla birlikte Ward'un konuşması gibi çağdaş İngilizceden çok farklı bir dili vardı. Mektup şöyleydi:

Kleinstrasse 11,
Altstadt, Prag,
11 Şub. 1928

Almousin-Metraton'daki Kardeş–

Size gönderdiğim Tuzlardan hasıl olanları anlattığınız mektubu bugün aldım. Yanlış bir şey hasıl oldu. Bu, açıkça, Barnabus'un bana Numuneyi tedarik ettiği zaman Mezartaşlarının değiştirilmiş olduğu anlamına gelir. Çoğu zaman böyle olur, 1769'da King Chapel mezarlığından aldığınız Şeyin ve 1690'da Eski Mezarlık'tan alınanların sizi etkilemiş olması gibi, bu onun sonunu getirmeye benzer. 75 yıl oluyor, Mısır'dan öyle bir şey aldım ki, 1924'te burada Çocuğun bende gördüğü Yara izi bundan ileri gelmektedir. Size çok önceden söylediğim gibi, ister ölü Tuzlardan olsun, ister öte Âlemlerden olsun, öldüremeyeceğiniz şeyi diriltmeyin. Sözleri her zaman hazırda tutun ve elinizdekinin *Kim* olduğu hususunda herhangi bir şüphe sözkonusu olduğunda durmayın. Bugün, 10 Mezarlıktan dokuzundaki Taşların hepsi değişmiş durumda. Sorgulamadıkça asla emin olamazsınız. Askerlerle başı Belaya girmiş olan H.'dan bugün haber aldım. Transilvanya'nın Macaristan'dan Romanya'ya geçmiş olmasına üzülmüşe benziyor, eğer Şato Bildiğimiz Şeylerle dolu olmasaydı Yerini değiştirirdi. Ama, bunu şüphesiz size yazmıştır. Bir dahaki sefere, Doğudaki bir Tepede bulunan bir mezarlıktan alınan ve sizi çok memnun edecek bir şey göndereceğim. Bu arada, eğer benim için elde edebilecek olursanız B.F.'yi arzuladığımı unutmayınız. Philaldelphia'daki G.'yi siz benden iyi tanıyorsu-

nuz. İsterseniz, ilkin onu diriltın, ama fazla kullanmayın, Sonunda onunla konuşmam Zor olabilir.

Yogg-Sothoth Neblod Zin
Simon O.

Providence'dan
Bay J. C.'ye.

Bay Ward'la Bay Willet, düpedüz bir cinnet örneği olan bu mektup karşısında dillerini yutayazdılar. Bunun ne anlama gelebileceği yavaş yavaş kafalarına dank etmeye başladı. Bu durumda, Pawtuxet esrarında asıl üzerinde durulması gereken Charles Ward değil de, şu ortalıklarda gözükmeyen Dr. Allen mı oluyordu? Bu, genç adamın son çılgın mektubundaki korkunç imaları ve kararlılığı açıklardı. Ya şu sakallı ve gözlüklü yabancıya "Bay J. C." diye hitap edilmesi de neyin nesi oluyordu? Bunun anlamı çok açıktı, ama canavarlığın da bir sınırı vardı. Ward'un dört yıl önce Prag'da ziyaret ettiği yaşlı adam "Simon O." kimdi? Ama, yüzyıllar önce de bir başka Simon O. vardı –1771'de ortalıktan kaybolan ve Dr. Willet'in, *Charles'ın bir defasında fotostatik kopyalarını göstermiş olduğu Orne formülünden, onun kendine has el yazısını kesinlikle tanıdığı,* diğer adı Jedediah olan Salemli Simon Orne. Küme küme ince uzun kuleleri ve kubbeleriyle Eski Providence'ı taciz etmeye bir buçuk yüzyıl sonra nasıl bir dehşet ve esrar, ne tür aykırılıklar ve doğa ihlalleri geri dönmüştü?

Gerçekten ne yapacaklarını, ne düşüneceklerini bilemeyen babayla yaşlı hekim Charles'ı görmeye hastaneye gittiler ve Dr. Allen hakkında, Prag'a yaptığı ziyaret hakkında ve Salemli Simon ya da Jedediah Orne'la ilgili ne bulduğu konusunda genç adamı ellerinden geldiğince inceden inceye sorguya çektiler. Tüm bu sorulara genç adam kibar bir şekilde, duygularını belli etmeden, boğuk bir fısıltıyla yanıt verdi ve Dr. Allen'da geçmişteki bazı ruhlarla dikkat çekici bir ruhsal bağ bulduğunu, muhtemelen benzer yetenekleri olan Prag'daki biriyle mektuplaşıyor olabileceğini söyledi. Oradan ayrıldıklarında Bay Ward'la Dr. Willett sorguya çekilenin kendileri olduğunu büyük bir üzüntüyle kavradılar; hastaneye kapatılmış genç adam kendisi açısından gerçekten önemli hiç bir şey söylemeden Prag'dan

gelen mektupla ilgili bütün bilgileri ustalıkla onlardan sızdırmıştı.

Dr. Peck, Waite ve Lyman, genç Ward'un tuhaf arkadaşının mektuplaşmasına pek önem vermediler; çünkü, aynı soydan eksantrik ve saplantılı insanların bir araya gelme eğiliminde olduklarını biliyor ve Charles'ın ya da Allen'ın sadece vatanından uzakta yaşayan kendi benzerlerini keşfetmiş olduklarına inanıyorlardı – belki de bunlardan biri Orne'un el yazısını görmüş ve çoktan ölmüş birinin reenkarnasyonu amacıyla kopya etmişti. Belki, Allen'ın kendisi de benzer bir vakaydı ve genç adamı, kendisini çoktan-ölmüş Curwen'ın yeniden yeryüzüne dönmüşü olarak görmeye ikna etmişti. Böylesi şeyler daha önce de görülmüştü; hislerine yenilmeyen doktorlar aynı temelde, çeşitli hilelerle elde edilen önceden tasarlanmamış örnekleri göstererek Charles Ward'un şimdiki el yazısı konusunda Willet'in endişelerini giderdiler. Willett, bu yazının tuhaf bir şekilde tanıdık gelmesini, sonunda, onu Joseph Curwen'ın modası geçmiş yazı stiline benzetmiş olmasına bağladı; ama diğer doktorlar bunu sadece bu tür hastalıklarda beklenmesi gereken bir taklit aşaması olarak gördüler ve olumlu ya da olumsuz bir önemi olduğunu kabule yanaşmadılar. Meslektaşlarının bu tatsız tavırlarını gören Willett, Bay Ward'a, Dr. Allen adına Rakus, Transilvanya'dan gönderilen ve iki Nisanda ellerine geçen mektubu kendisine saklamasını önerdi; el yazısı Hutchinson'ın şifreli yazısına o kadar benziyordu ki, hem baba hem de hekim mührü açmadan önce korkuyla durakladılar. Mektup şöyleydi:

Ferenczy Şatosu
7 Mart 1928

Azizim C.:–

Yöre halkının dedikodularıyla ilgili olarak konuşmak üzere 20 kişilik bir Milis grubu geldi. Daha az laf söz olması için daha derinden gitmeliyim. Bir Macar'ın bir kadeh içki ya da bir kap yemek karşılığında satın alınabileceği yerde bu işgüzar ve titiz Romanyalılar insanı fena halde uğraştırıyorlar. Geçen ay, M. beni, diriltiğim Adamın Akropolis'in Beş Sfenksli Lahiti olduğunu söylediği yere götürdü ve *içinde gömülü olanla* 3 Konuşma yaptım. O,

Prag'da doğruca S.O.'a gidecek, oradan da size gelecek. Çok inatçıdır, ama böyleleriyle nasıl başa çıkılacağını siz bilirsiniz. Daha Öncekilerden daha azına sahip olma Akıllılığını gösterdiniz; çünkü, Muhafizlara vücut vermenin ve Kafalarını yemenin lüzumu yoktu ve sizin de çok iyi bildiğiniz gibi, işler sarpa sarınca, bu, fazla şeyin bulunmasına sebep oluyordu. Şimdi artık, bir başka yere gidip, gerektiğinde öldürme zahmetine girmeden Çalışabilirsiniz; ama böyle üzücü bir Yol tutmak zorunda kalmayacağınızı ümit ediyorum. *Dışardakilerle* çok fazla bir alışverişinizin olmamasına çok seviniyorum, çünkü bunun çok amansız tehlikeleri var ve istediğiniz Korumayı vermeye hazır olmayan birinden korunma talep ettiğinizde onun yapmış olduğu şeylere karşı çok hassassınız. *Başka birinin* Başarıyla söylediği formülü elde etmede siz beni geçiyorsunuz, ama Borellus, doğru Sözlerin söylenmesi halinde bunun böyle olacağını tasavvur ediyordu. Çocuk onları sık sık kullanıyor mu? Yaklaşık on beş ay kadar önce benim yanıma geldiğinde korktuğum gibi giderek daha çok tiksiniyor olmasına üzülüyorum, ama sizin onunla nasıl başa çıkacağınızı bildiğinizi seziyorum. Ona kahrolası formülü söyleyemezsiniz, çünkü o yalnızca diğer Formülün Tuzlardan dirilttiği şeyde Çalışır; ama sizin hâlâ kuvvetli Elleriniz ve Bıçağınız ve Tabancanız var ve Mezarları kazmak da zor değil, ne de Asitler yakmaktan tiksinir. O. kendisine B. F.'yi söz verdiğinizi söylüyor. Ondan sonra o benim olmalı. B. çok geçmeden size gelir ve Memphis'in altındaki Karanlık Şeyden istediğiniz şeyi belki o size verebilir. Dirilttiğiniz şeye ihtimam gösterin ve Çocuğa dikkat edin. Yeraltındaki Alayları diriltmek için bir senelik bir süre kâfi gelecek ve ondan sonra bizim için Sınır namına bir şey kalmayacak. Sözlerime inanın, çünkü biliyorsunuz ki O.'nun ve benim istişare ettiğiniz bu Meselelerde sizden 150 yıl fazlamız var.

Nephreu-Ka nai Hadoth
Edw: H.

Sn. J. Curwen için
Providence

Ama, Willet ve Bay Ward bu mektubu akıl hastalığı uzmanlarına göstermekten geri durmuş olsalar da, üzerine bizzat gitmekten geri durmadılar. Bilgiçliğin hiçbir derecesi, Charles'ın çılgın mektubunun canavarca bir tehdit olarak nitelediği tuhaf

sakallı ve gözlüklü Dr. Allen'ın, Ward'un seyahatlerinde ziyaret ettiği ve Curwen'ın hâlâ yaşamaya devam eden ya da başka bir bedende yaşamlarını sürdüren Salem'deki eski meslektaşları olduklarını açıkça ileri süren iki açıklanamaz yaratıkla yakın ve uğursuz bir haberleşme içerisinde olduğu gerçeğini yalanlayamazdı. Allen'ın kendisini Joseph Curwen'ın enkarnasyonu olarak gördüğünü ve Charles Ward'dan başkası olamayacak bir "çocuğa" karşı canice niyetler beslediğini –ya da tavsiyelerde bulunduğunu– da. Kim başlatmış olursa olsun örgütlü dehşet ayaktaydı ve temelinde de sırra kadem basmış Allen bulunuyordu. Bu yüzden, Charles'ın şimdi hastanede güvende olmasına şükrederek Bay Ward, gizemli sakallı doktorla ilgili bilgi toplamak, nereden gelmiş olduğunu, hakkında Pawtuxet'in ne bildiğini öğrenmek ve mümkünse şu anda nerede bulunduğunu keşfetmek için hiç zaman yitirmeden dedektifler kiraladı. Charles'ın teslim ettiği, tek katlı evin anahtarlarından birini adamlara vererek, kalan izlerden bir ipucu elde etmek üzere, onları hastanın eşyalarının toplanması sırasında Allen'ın odası olduğu anlaşılan boş odayı araştırmaya zorladı. Bay Ward dedektiflerle oğlunun eski kütüphanesinde konuştu ve adamlar sonunda orayı terk ettiklerinde gözle görülür bir rahatlama hissettiler; çünkü, ortalığı adeta Kötülüğün kokusu sarmıştı. Belki resmi bir zamanlar şömine rafı üzerindeki panodan sert sert bakan, adı kötüye çıkmış yaşlı büyücü hakkında duydukları şeylerden, belki de tamamen farklı ve ilgisiz bir şey yüzünden hepsi de, eski bir konuttan kalmış bu oyma etrafında odaklaşan ve bir zamanlar yoğunluğu elle tutulur bir dereceye çıkan pis ve zehirli bir havanın varlığını belli belirsiz hissettiler.

V BÖLÜM

Karabasan ve Felaket

1

Ve bundan sonra Marinus Bicknell Willett'in ruhunda korkunun silinmez izlerini bırakan korkunç olaylar hızla gelişerek gençliğini o zaman bile geride bırakmış birinin görünür yaşına bir on yıl ilave etti. Dr. Willettsonunda Bay Ward'la bir görüşme yaptı ve her ikisi de, akıl hastalığı uzmanlarının alaya alacaklarını düşündükleri birçoknoktada bir anlaşmaya vardılar. Ölülerle haberleşmeyle bağlantısı Salem büyücülüğünden bile eski, müthiş bir hareketin dünyada faaliyette olduğundan şüphe edilemeyeceği sonucuna vardılar. En azından yaşayan iki adamın –ve hakkında düşünmeye çekindikleri bir başkasının– ta 1690'da, hatta daha önce yaşamış zihinlere veya kişiliklere kesinlikle sahip olduğu, bütün bilinen doğal yasalara karşın, hemen hemen çürütülemez bir şekilde kanıtlanmıştı. Bu korkunç yaratıkların –ve Charles Ward'un– ne yaptıkları veya yapmaya çalıştıkları, yazdıkları mektuplardan ve olayı aydınlatan eski ve yeni her bilgi kırıntısından açıkça anlaşılıyordu. Dünyanın en akıllı ve en büyük insanları da dahil her yaştan insanın mezarını, bir zamanlar onu canlandıran ve bilgi sahibi yapan bilinç ve bilgi izlerini zamanın eskittiği küllerinden kazanmak umuduyla, soyuyorlardı.

Bu karabasan mezarlık soyguncuları arasında ünlü kemiklerin, okul çocuklarının kitaplarını trampa etmeleri gibi soğukkanlı bir hesaplılıkla değiş tokuş edildiği iğrenç bir alışveriş sürüyordu ve bu yüzlerce yıllıktozdan gasp edilen şeyden bugüne kadar evrende tek bir kişi veya grupta toplandığı asla görülmedik

ölçüde güç veya akıl elde edileceği umuluyordu. Beyinlerini kendi bedenlerinde ya da farklı bedenlerde canlı tutmanın kutsal olmayan bir yolunu bulmuşlar ve bir araya getirdikleri ölülerden bilinç sızdırmayı başarmışlardı. Öyle anlaşılıyordu ki, hayalî yaşlı Borellus, en eski şeylerde bile çoktan ölmüş bir canlının ruhunun geri getirilebileceği bazı "Temel Tuzların" kalacağını yazdığında, bunda bir gerçeklik payı vardı. Bir ruhu çağırmak için bir formül vardı, bir de onu yeniden öldürmek için. Ve şimdi bu formüller o kadar geliştirilmişti ki, başarıyla öğretilebiliyordu. Ruh çağırırken dikkatli olmak gerekiyordu, çünkü eski mezarların üzerindeki işaretler her zaman doğru değildi.

Willet'le Bay Ward sonuçtan sonuca geçtikçe korkuyla titrediler. Şeyler –bir tür görüntü veya sesler– bilinmeyen yerlerden ve mezardan çekip çıkarılabilirdi ve bu süreçte de dikkatli olmak gerekirdi. Joseph Curwen'ın birçok yasak şeyi uyandırmış olduğu tartışma götürmezdi; Charles'a gelince – onun hakkında ne düşünülebilirdi ki? Joseph Curwen zamanından "Âlemlerin dışından" hangi güçler ona ulaşmış ve zihnini unutulmuş şeylere çekmişti? Belli yönleri bulmaya yöneltilmiş ve onları kullanmıştı. Prag'daki dehşetverici adamla konuşmuş, Transilvanya dağlarındaki yaratıkla uzun süre birlikte kalmıştı. Ve sonunda da Joseph Curwen'ın mezarını bulmuş olmalıydı. Gazetedeki yazılar ve annesinin o gece duydukları göz ardı edilemeyecek kadar önemliydi. Sonra, bir şeyi çağırmış, o da gelmiş olmalıydı. Paskalya Yortusundan önceki Cuma gecesi yukarıdan işitilen güçlü ses ve kapalı tavan arası laboratuvarından gelen *farklı* tonlardaki sesler. Derinden ve boşluktan geliyora benzeyen nitelikleriyle bu sesler neye benziyordu? Bir hayaletinkini andıran pes sesiyle şu korkulan yabancı Dr. Allen'ı haber veren korkunç bir şeyler yok muydu, bu seste? Evet, Bay Ward'un adamla telefonda yaptığı –telefondaki o idiyse– tek konuşmada belli belirsiz bir dehşet içerisinde hissettiği *buydu*.

Charles Ward'un kapalı kapılar ardındaki ayinlerine cehennemden çıkma hangi bilinç ya da ses, hangi marazi varlığın ruhu konuşmaya gelmişti? Tartışırken duyulan şu sesler –"üç ay boyunca onu kırmızı yapmalısın"– Tanrım! Bunlar, vampirlik olayları patlak vermeden hemen önce değil miydi? Ezra

Weeden'ın eski mezarının soyulması ve ardından Pawtuxet'te duyulan çığlıklar– hangi bilinç bu intikamı planlamış ve küfrün çekinilen eski merkezini yeniden keşfetmişti? Ve sonra şu tek katlı ev, sakallı yabancı, dedikodular ve korku. Charles'ın sonunda delirmesini ne babası ne de doktor açıklamaya cesaret edebiliyordu, ama Joseph Curwen'ın zihninin kesinlikle dünyaya geri döndüğünü ve eski marazi amaçlarının peşinden koştuğunu hissediyorlardı. Kötü ruhların etkisine girerek cinnet geçirmek sahiden mümkün müydü? Allen'ın bununla bir ilişkisi olmalıydı ve dedektifler, varlığı genç adamın hayatını tehdit eden kişi hakkında daha çok şey öğrenmeliydiler. Bu arada, tek katlı evin altında kocaman bir yeraltı kemerinin varlığı tartışma kabul etmez bir gerçek olduğuna göre, onu bulmak için bir çaba sarf edilmeliydi. Akıl hastalığı uzmanlarının kuşkucu tavırlarının bilincinde olan Willett'le Bay Ward son görüşmelerinde, benzeri görülmemiş kadar ayrıntılı bir araştırmayı ortaklaşa yürütmeye karar vererek, ertesi gün valizleriyle, mimari incelemelere ve yeraltı araştırmalarına uygun araç gereçlerle tek katlı evde buluşma hususunda anlaştılar.

Altı Nisan sabahı bulutsuz pırıl pırıl bir gökyüzü vardı ve iki araştırmacı saat on olduğunda iki katlı evdeydiler. Bay Ward'da evin anahtarı vardı; içeri girip ortalığı şöyle bir kolaçan ettiler. Dr. Allen'ın odasının karmakarışıklığından, dedektiflerin daha önce oraya uğramış oldukları anlaşılıyordu ve sonraki araştırmacılar onların değerli bir ipucu bulmuş olabileceklerini umdular. Elbette ki, işin asıl önemli bölümü mahzendeydi, bu yüzden daha fazla gecikmeden mahzene indiler ve ikisi de hiçbir sonuç elde edemeden, daha önce genç, deli ev sahibinin yanındayken yaptıkları gibi her tarafı araştırarak birer tur attılar. Bir süre her şey çok şaşırtıcı göründü; toprak zeminle taş duvarların her santimetre karesi o kadar sağlam ve el değmemiş durumdaydı ki, bir geçit bulunabileceği pek akla gelmiyordu. Willet, mademki diye düşündü, altındaki yeraltı mezarlığının varlığı bilinmeden ilk mahzen kazılmıştı, genç Ward'la yardımcıları, söylentilerini hiç de tekin olmayan yollardan duydukları kemerleri aradıkları yerde geçidin başlangıcını tam manasıyla modern usullerle kazmış olmalıydılar.

Doktor, kazmaya nereden başlanabileceğini kestirmek için kendini Charles'ın yerine koymaya çalıştı, ama bu yöntemin hiç yararı olmadı. Sonra olanaksızlıkları eleme usulünü denemeye karar verdi ve mahzen yüzeyini hem yatay hem düşey yönlerde karış karış taradı. Çokgeçmeden araştırılması gereken alan önemli ölçüde azalarak daha önce bir defa boş yere araştırmış olduğu çamaşır teknesinin önündeki küçük bir platforma indirgendi. O zaman platformu itebileceği her yönebütün kuvvetiyle iterek, en sonunda, köşesindeki bir mil etrafında dönerek yana kaydığını buldu. Altında, betondan düzgün bir yüzey yer alıyordu. Bu yüzeyin ortasındaki demir kapağa Bay Ward büyük bir heyecan ve hevesle atıldı. Kapağı kaldırmak zor değildi, baba kapağı daha yeni kaldırmıştı ki, Willett onun görünüşündeki tuhaflığı fark etti. Bay Ward olduğu yerde sallanıyor başı sersemlemiş gibi önüne düşüyordu; Willett, bunun nedeninin karanlık kuyudan yayılan pis kokulu hava olduğunu anlamakta gecikmedi.

Dr. Willett, bayılmak üzere olan arkadaşını hemen yukarı çıkardı ve soğuk suyla kendine getirmeye çalıştı. Ward'un soğuk suya tepkisi çok az oldu, yeraltı kemerinden gelen pis kokulardan ciddi şekilde rahatsızlanmış olduğu görülüyordu. Willett, hiçbir değişikliğin meydana gelmemesini arzulayarak, aceleyle taksi çağırmaya Broad Street'e koştu ve hastanın zayıf itirazlarını önemseneden onu evine yolladı; sonra eline bir elektrik feneri alıp, burnunu steril bir sargı beziyle kapayarak yeni bulunan derinliklere bir göz atmak üzere bir kez daha aşağıya indi. Pis hava şimdi biraz hafiflemişti; Willett lambanın ışığını cehennemi delikten aşağı tuttu. Yaklaşık üç metre aşağısına kadar beton duvarlı ve demir merdivenli silindirik bir kuyuydu; bundan sonra, mevcut binanın güneyinde bir yerlerde eskiden yeryüzüne çıkıyor olması gereken eski taş basamaklı bir merdiven göze çarpıyordu.

Willett, Curwen'la ilgili eski öykülerin birden aklına gelmesiyle tek başına bu pis kokulu çukura inmekten çekindiğini kabul etmektedir. Luke Fenner'ın son korkunç gece hakkında anlattıkları aklından çıkmıyordu. Sonra görev duygusu ağır bastı ve bulacağı önemli kâğıtları içine doldurmak amacıyla büyük bir valizi yanına alarak kuyuya indi. Demir merdivenle-

ri yaşına uygun bir şekilde yavaş yavaş inerek, aşağıdaki kirli taş basamaklara ulaştı. Fenerinin ışığında taş merdivenin çok eskiden inşa edilmiş olduğunu anladı; üzerinde su damlacıkları bulunan duvar, yer yer yüzyılların yosunuyla kaplıydı. Basamaklar döne döne değil ama üç keskin dönüş yaparak daha aşağı doğru uzanıyordu; öylesine dardı ki, iki kişi yan yana zor sığardı. Çok hafif bir ses kulağına çalındığında saydığı basamakların sayısı otuz civarındaydı; bundan sonra daha fazla saymak içinden gelmedi.

Allahsız bir sesti bu; doğanın beklenmedik, alçak perdeden, sinsi bir tecavüzüydü. Bu sesi iç karartıcı bir feryat, bir ölüm çığlığı, büyük bir ıstırabın hep bir ağızdan umutsuz bir iniltiyle dile getirilmesi ya da bilinçsiz, hastalıklı bir bedenin sızlanması şeklinde nitelemek onun ne kadar iğrenç, insan ruhunu nasıl altüst eden bir ses olduğunu eksikdeğerlendirmekolurdu. Buradan götürüldüğü gün Ward'un dinler gibi göründüğü bu ses miydi? Willet'in bugünece duyduğu en şaşırtıcı şeydi ve basamakların dibine inip cep fenerinin ışığını, üzerinde dev gibi bir çatı kemeri bulunan, karanlık sayısız kemeraltı yolunun açıldığı yüksek tavanlı koridorun duvarlarına tuttuğunda bu sesin belirli bir noktadan gelmekte olmadığını gördü. Şu anda, içerisinde ayakta dikilmekte olduğu dehlizin yüksekliği kemerin orta noktasında yaklaşık dört metre, genişliğiyse üç, üç buçuk metre kadardı. Zemin geniş yassı kaldırım taşlarıyla döşenmişti, duvarlar ve kemer yontma taştandı. Uzunluğunu kestirmesi olanaksızdı, çünkü karanlığın içine doğru belirsiz bir şekilde uzayıp gidiyordu. Kemeraltı yollarından bazılarının Koloni tipi altı göbekli kapıları varken, bazıları kapısızdı.

Kokunun ve iniltilerin yarattığı korkuyu biraz bastırdıktan sonra Willett, bu kemeraltı yollarını birer birer araştırmaya başladı; bu yolların her birinin sonunda, tuhaf işlerde kullanıldığı anlaşılan, orta büyüklükte, tavanı kemerlerin birleşmesiyle oluşmuş birer oda vardı; çoğunda, bacalarının izlediği yollar ilginç bir mühendislik araştırma konusu olabilecek birer ocak vardı. Yüz elli yıllık bir toz ve örümcek ağı tabakası altında her yanda görülen aletleri ya da alet olduğunu sandığı nesneleri Willett ne daha önce görmüştü ne de ondan sonra gördü; bunların

çoğu muhtemelen baskına katılanlarca paramparça edilmişlerdi. Yakın zamanlarda hiçbir insan ayağının değmediği odaların çoğunluğu, Joseph Curwen deneylerinin ilk ve en eski dönemlerini temsil ediyor olmalıydı. Sonunda çağdaş ya da en azından son zamanlara ait işlerin yapıldığı açıkça belli olan bir odaya geldi. Yağ seviye göstergeleri, kitap rafları ve masalar, sandalyeler, çekmeceler, her çeşit eski ve yeni kâğıdın üzerine tepeleme yığılmış olduğu bir yazı masası vardı. Birçok yerde şamdanlar ve yağ lambaları bulunuyordu; Willett, el altında bir kutu kibrit bularak kullanıma hazır durumdaki şamdanları yaktı.

Ortalık aydınlanınca, bu odanın Charles Ward'un en son çalışma odası ya da kütüphanesi olduğu açıkça ortaya çıktı. Kitaplardan çoğunu doktor daha önce görmüştü; eşyaların büyük bir bölümünün Prospect Street'teki konaktan geldiği belliydi. Şurada burada göze çarpan eşya parçalarını Willett o kadar iyi tanıyordu ki, tanışıklık duygusu pis kokuyu ve inleme seslerini yarı yarıya unutturdu; oysa her ikisi de merdivenin dibine göre burada daha açıkça duyuluyordu. İlk görevi, önceden planlandığı gibi, hayati önemdeki kâğıtları, özellikle de Charles'ın çok eskiden Olney Court'taki resmin arkasında bulduğu uğursuz belgeleri bulup ele geçirmekti. Araştırdıkça, olayı tamamen çözmenin ne kadar zor bir görev olduğunu anlıyordu; tuhaf el yazılarıyla yazılmış, üzerinde tuhaf desenler bulunan dosyalar dolusu kâğıt vardı; bunların deşifre edilip yazıya geçirilmesi için aylar, hatta yıllar gerekirdi. Üzerlerindeki el yazılarının Orne'a ve Hutchinson'a ait olduğunu tanıdığı, Prag ve Rakus damgalı kocaman mektup paketleri bularak valizine konulacak belgelerin arasına kattı.

En sonunda, bir zamanlar Ward'un evini süsleyen kilitli maun bir çekmecede, Charles'ın yıllar önce istemeye istemeye görmesine izin verdiği için tanıdığı eski Curwen belgelerini deste halinde buldu. Genç adam, bu belgeleri ilk bulduğu andan itibaren hep bir arada tutmuş olmalıydı, çünkü Orne ve Hutchinson'a hitabeden kâğıtlar, şifre ve anahtarı dışında, işçilerin anımsadıkları bütün başlıklar oradaydı. Willett, bunların tamamını valizine koydu ve dosyaları incelemesini sürdürdü. Genç Ward'un şu anda çok büyük bir tehlike içerisinde olması nedeniyle, araştır-

malarını ağırlıklı olarak son zamanlara ilişkin konulara yöneltti ve bunca çok sayıdaki çağdaş elyazması içerisinde çok tuhaf bir şey dikkatini çekti. Bu tuhaflık, Charles'ın normal el yazısıyla yazılmış çok az şey olmasıydı; bunların arasında son iki ayda yazılmış hiçbir şey yoktu. Diğer taraftan, çok yakın tarihlerde yazılmış olduğu yadsınamaz olsa da, Joseph Curwen'ın okunaksız el yazısına çok benzer bir yazıyla yazılmış, kelimenin tam anlamıyla bir yığın sembol, formül, tarihsel not ve felsefi yorum vardı. Besbelli ki, son zamanlardaki programın bir kısmını, göründüğü kadarıyla Charles'ın şaşılacak kadar mükemmelleştiği, yaşlı büyücünün anlaşılmaz el yazısını taklit oluşturuyordu. Allen'a ait olması gereken üçüncü bir el yazısınınsa izi bile yoktu. Elbette ki, Allen lider konumuna yükseldiyse genç Ward'u yazıcısı gibi davranmaya zorlamış olmalıydı.

Bu yeni malzemede bir formül, daha doğrusu bir çift formül o kadar çok geçiyordu ki, Willet daha araştırmasını yarı etmeden bunları ezberlemişti bile. Bunlar paralel iki sütundan oluşuyordu ve soldakinin üzerinde "Ejder kuyruğu" ya da inen düğüm denilen arkaik sembol bulunuyordu. Tamamının görünüşü aşağıdaki gibi bir şeydi ve doktor neredeyse bilincine varmaksızın, son hecesi ve Willett'in daha başka birçok şeyde görüp tanıdığı ve bu korkunç meselenin temelinde yattığını anladığı tuhaf *Yog-Sothoth* adı dışında ikinci yarının birinci yarının hece hece tersten yazılmışından başka bir şey olmadığını fark etti. Geçen

Y'AI 'NG'NGAH,
YOG-SOTHOTH
H'EE-L'GEB
F'AI THRODOG
UAAAH

OGTHROD AI'F
GEB'L-EE'H
YOG-SOTHOTH
'NGAH'NG AI'Y
ZHRO

yılki Paskalya yortusundan önceki Cuma gününün o korkunç olaylarını daha sonra incelediğinde Willet bunlardan ilkinin belleğinin derinliklerinde nahoş izler bırakmış olduğunun bol bol kanıtlarını gördü; formüller *tam olarak aşağıdaki gibiydi*. Bu for-

müller öylesine zor unutulan türdendiler ve onlarla öylesine sık sık karşılaşıyordu ki, doktor farkına varmadan alçak sesle onları tekrarlamaya başlamıştı. Sonunda, şimdilik inceleyebileceği kadar kâğıt bulduğu kanaatine vardı, bu yüzden daha geniş ve sistemli bir sefer için kuşkucu akıl hastalığı uzmanlarını toptan getirinceye kadar araştırmasına ara vermeye karar verdi. Henüz gizli laboratuvarı bulamamıştı, bu yüzden valizini aydınlık odada bırakarak o kasvetli ve iğrenç iniltilerin kemerlerinde sürekli yankılandığı karanlık, pis kokulu koridora çıktı yeniden.

Bundan sonra girdiği birkaç odanın hepsi terk edilmişti veya sadece çürümüş kutularla, uğursuz görünüşlü kurşun tabutlarla doluydu; Willett, Joseph Curwen'ın başlangıçtaki uğraşılarının boyutundan derinden etkilendi. Ortadan kaybolan köleleri ve denizcileri, dünyanın her tarafında tecavüze uğrayan mezarları ve son saldırıya katılan gruptakilerin görmüş olabileceği şeyleri düşündü ve daha fazlasını düşünmemenin yerinde olacağına karar verdi. Çok geçmeden, sağında yükselen büyük taş basamaklara rastladı ve indiği merdivenlerin dik çatılı çiftlik evinin merdivenleri olması halinde, bu merdivenin Curwen'ın ek binalarından birine, belki de yükseklerde dar bir yarık şeklinde penceresi bulunan meşhur binaya çıkan bir merdiven olabileceği sonucunu çıkardı. Birden duvarlar ilerde açılır gibi oldular ve pis kokuyla inilti güçlendi. Willett, kocaman meydanlık bir yere gelmiş olduğunu gördü; burası o kadar genişti ki, bir taraftan öte tarafına aydınlatmaya fenerinin gücü yetmiyordu ve ilerlemeye devam ettikçe ara sıra tavan kemerlerini tutan kalın sütunlara rastladı.

Bir süre sonra, Stonehenge[11] abidesi gibi çember şeklinde dizilmiş bir grup sütuna ulaştı; merkezinde üç basamakla çıkılan oymalı bir sunak vardı; elektrik feneriyle incelemek üzere

11) Stonehenge Abidesi: İngiltere'de Salisbury'nin kuzeyinde, devtaşlardan tarihöncesi bir yapı. Dikili taşlar iç içe iki çember oluşturur (büyüğünün çapı 32 m). Dış çemberdeki taşların üzerine yatay bloklar yerleştirilmiştir (üç taş). Bu anıtlar topluluğu, en eskisi İÖ 2400'e doğru, diğer ikisi de İÖ 1900-1700 yıllarında olmak üzere üç aşamada inşa edilmiştir. Ne için kullanıldığı kesin olarak bilinmemekle birlikte yıldızların gözlemlenmesiyle ilgili olduğu sanılmaktadır (Büyük Larousse).

yaklaştığı bu sunağın üzerindeki oymalar son derece tuhaftı. Ama, ne olduklarını görünce korkudan titreyerek geri çekildi ve sunağın üst yüzünün rengini karartan ve yer yer aşağı doğru akan koyu lekeleri incelemek için durmadı. Bunun yerine uzaktaki duvarı buldu ve yer yer karanlık yolların açıldığı, önü demir ızgaralarla kapatılmış sayısız dar girintilerinde el ve ayak bileği kemiklerinin gerideki taş duvara zincirlenmiş olduğu dev bir çember şeklindeki bu duvar boyunca ilerledi. Bu hücreler boştular, ama iğrenç koku ve korkunç iniltiler şimdi her zamankinden daha kuvvetle duyuluyor ve zaman zaman ne olduğu anlaşılmaz bir gümbürtüye dönüşüyordu.

2

Willett, artık dikkatini bu berbat kokudan ve tekin olmayan gürültüden başka bir şeye veremiyordu. Bu büyük sütunlu holde, her ikisi de başka yerlerde olduğundan çok daha açıkça duyuluyor ve bu yeraltı esrarının ölüler diyarında bile, çok daha aşağılardan geliyormuş gibi bir izlenim yaratıyordu. Karanlık yollardan herhangi birindeki merdivenlerden aşağı inmeyi denemeden önce fenerin ışığını iri kaldırım taşlarıyla kaplı zemine tuttu. Zemin oldukça gevşek döşenmişti ve şurada burada üzerlerinde belirli bir düzenle delinmemiş ufak acayip delikler olan kütük gibi kalın, düz taşlar göze çarpıyordu; bir yerde öylesine yere atılmış çok uzun bir merdiven vardı. Bu merdivene her tarafı saran ağır iğrenç bir koku sinmişti. Yavaşça yürümesini sürdürürken birden kokunun da seslerin de tuhaf şekilde delinmiş taşların hemen üzerinde çok daha güçlü olduğunu fark etti; bunlar sanki daha derin bir dehşete açılan kapılardı. Birinin yanına çömelip elleriyle kaldırmaya çalıştığında, yerinden çok zor kıpırdatabildiğini gördü. Taşa dokunmasıyla, altından gelen inilti daha yüksek bir perdeye ulaştı ve büyük bir dehşet içerisinde canını dişine takarak taşı kaldırma çabalarına devam edebildi. Aşağıdan adlandırılamayacak pis bir koku yükseldi ve doktor taşı bırakıp, fenerini karanlık kuyuya yöneltirken başının döndüğünü hissetti.

Willett son derece iğrenç bir uçuruma inen taş basamaklar görmeyi umuyor idiyse, büyük bir hayal kırıklığına uğradı; çünkü, bu iğrenç kokuların ve çılgın iniltilerin arasında, sadece çapı bir bir buçuk metre kadar olan ve içine inmek için bir merdiven ya da benzer bir şey gözükmeyen tuğladan silindirik bir kuyunun üst bölümünü gördü. Işık aşağıyı aydınlatırken, feryat ansızın kesik kesik acı havlamalara dönüştü ve yanı sıra anlaşılması güç tırmalama sesleri ve gümbürtüler duyuldu. Kâşifimiz korkuyla titredi; bu dipsiz kuyuda nasıl iğrenç bir şeyin pusuya yatmış olabileceğini düşünmek bile istemiyordu; ama çok geçmeden kuyunun kaba yontulmuş kenarından aşağıya bir göz atmak için bütün cesaretini toplayarak boylu boyunca uzandı ve elini mümkün olabildiğince aşağı uzatarak kuyunun dibinde ne olduğunu görmek için fenerini aşağıya doğrulttu. Bir an, neredeyse elle tutulabilir yoğunluktaki kasvetli ve iğrenç bir havanın içinde kaybolup giden yosun bağlamış, kaygan duvarlardan başka bir şey göremedi; sonra, uzandığı beton zeminden altı yedi metre aşağıda kapkara bir şeyin beceriksizce ve çılgınca sıçrayıp durduğunu gördü. Elindeki fenerin ışığı titredi, ama bu hiç de doğal olmayan kuyunun karanlığında hapsolmuş canlının neye benzediğini görmek için yeniden baktı; Charles'ın, doktorların kendisini götürmesi üzerine bütün bir ay boyunca açlıktan ölmeye terk ettiği ve büyük mağaranın zeminini sık bir şekilde kaplayan benzer delikli kocaman taşların altındaki kuyulara hapsolunmuş çok sayıdaki canlıdan biriydi. Bu şeyler her ne idilerse, bu kadar dar bir yerde yatamayıp sahiplerinin kendilerini bırakıp gittiği bu korkunç haftalar boyunca çömelmiş, sızlanmış, beklemiş ve güçsüz bir şekilde sıçramış olmalıydılar.

Ama Marinus Bicknell Willett yeniden baktığına bin pişman oldu; çünkü tecrübeli bir cerrah olmasına karşın, o andan itibaren bir daha asla aynı insan olamadı. Makul ölçülerdeki maddi bir varlığa bir tek bakışın bir insanı nasıl bu kadar sarstığını, değiştirebildiğini açıklamak çok zor; biz ancak, bazı siluetlerin ve varlıkların etrafında hassas bir düşünürün bakış açısını korkunç bir şekilde etkileyen bir sembolizm ve telkin gücü olduğunu ve sıradan bakışın yanılsamalarının ötesinde kuşkulu

kozmik ilişkiler ve adlandırılamayan gerçekliklerle ilgili korkunç ipuçları fısıldadığını söyleyebiliriz. Willett, böylesi bir siluet ya da varlık gördü; bundan sonraki birkaç saniye boyunca, Dr. Wait'in özel hastanesindeki delilerden herhangi biri kadar deli olduğuna hiç kuşku yok. Bütün gücü çekilen ya da sinirleri felç olan elinden elektrik fenerini düşürdü; fenerin, kuyunun dibindeki yazgısını anlatan çatır çutur çiğneme seslerine aldırış bile etmedi. Onu tanıyan hiç kimsenin tanık olmadığı kadar panik içinde bir sesle haykırdı, haykırdı, haykırdı ve ayakları üzerinde doğrulamadığından, kendi çılgın haykırışlarına yanıt olarak ölüler diyarına ait düzinelerce kuyunun tükenmiş sızlanmalarını ve kesik kesik havlamalarını döktüğü rutubetli döşeme taşlarının üzerinde umutsuzca süründü, süründü. Pürüzlü, gevşek taşlar üzerinde ellerini yırttı, sık sık rastladığı sütunlara birçok defa başını çarparak bereledi, ama hep ilerlemeye devam etti. Sonunda zifiri karanlık ve pis kokular arasında yavaş yavaş kendine geldi ve kesik kesik havlamaların içinde eridiği tek perdeden sızlanma seslerine karşı kulaklarını tıkadı. Terden sırılsıklam olmuştu, ışık yakma olanaklarından yoksundu; karanlığın ve dehşetin dipsiz uçurumunda yaralı, cesareti kırılmış ve asla belleğinden silemeyeceği bir anının ağırlığıyla ezilmiş durumdaydı. Altında, o şeylerden düzinelercesi yaşıyordu ve kuyulardan birinin kapağı kaldırılmıştı. Gördüğü şeyin asla o kaygan duvarlardan tırmanamayacağını biliyordu, ama yine de karanlıkta kalmış bir ayak basma yerinin olabileceği düşüncesi onu korkudan tir tir titretiyordu.

Willett, o şeyin ne olduğunu asla söyleyemeyecekti. Bu şey cehennemden çıkma sunağın üzerindeki bazı oymalara benziyordu, ama canlıydı. Doğa onu asla bu biçimde yaratmamıştı, çünkü, *tamamlanmamış* olduğu çok açıktı. Kusurları son derece şaşırtıcı cinstendi ve oranlarındaki anormallikleri tarif edilebilecekgibi değildi. Willett, bu tür şeylerin, Ward'un *kusurlu tuzlardan* dirilttiği ve köle ya da ayin amacıyla muhafaza ettiği varlıklardan olması gerektiğini söylemekle yetinmektedir. Belirli bir önemi olmasaydı, resmi şu lanet taşın üzerine oyulmazdı. Taşın üzerine resmi oyulmuş şeylerin en kötüsü değildi –ama Willett asla diğer çukurları açmadı. Zamanla zihninde oluşan ilk bağlantılı

fikir, önceden üzerinde epeyce düşündüğü, Curwen'la ilgili belgelerde karşılaştığı ve pek bir şeye bağlayamadığı bir paragraf, Simon ya da Jedediah Orne'un ölüp gitmiş büyücüye yazdığı, el konulan uğursuz mektubunda kullandığı bir cümle oldu:

"Ancak bir Parçasını toplayabildiğimiz Şeyden H.'nın dirilttiği O şeyde Dehşetten başka bir şey olmadığı kesin."

Doktor sonra, bu imgeyi korkunç ayrıntılarla tamamlayarak, Curwen baskınından bir hafta sonra yanmış ve çarpılmış bir vaziyette tarlalarda bulunan şeyle ilgili olarak çevreye yayılan eski söylentileri anımsadı. Charles Ward, bir defasında doktora ihtiyar Slocum'un bu şey hakkında söylediklerini anlatmıştı; ne tam anlamıyla bir insana ne de Pawtuxetlilerin o güne kadar gördükleri ya da hakkında bir şeyler okudukları herhangi bir hayvana benzer bir yanı vardı.

Azotlu taş zemine çömelmiş ileri geri sallanırken bu sözler doktorun zihninde uğulduyordu. Bu düşünceleri kovmaya çalıştı, içinden dualar okudu; sonra, T.S. Eliot'ın "Çorak Ülke"si gibi çağdaş bir yığın metni karmakarışık bir şekilde anımsamayı denedi ve en sonunda, Ward'un yeraltı kütüphanesinde bulduğu belgelerde sık sık tekrarlanan çift formüle geri döndü: *"Y'ai 'ng'ngah, Yog-Sothot"* ve vurgulanmış son hece *"Zhro"* ya kadar devam etti. Bu onu yatıştırır gibi oldu; bir süre sonra, sendeleyerek kayakları üzerinde doğruldu, korkusu yüzünden yitirdiği elektrik fenerine hayıflanarak ürpertici havanın mürekkep koyuluğundaki karanlığında parıldayan bir ışık arandı çılgın gibi. Bulamayacağını düşünüyor olmakla birlikte, kütüphanede bıraktığı parlak ışığın zayıf bir yansımasını veya ufacık bir parıltı görebilmek umuduyla her yönü dikkatle ve uzun uzun gözleriyle taradı. Bir zaman sonra, çok çok uzakta hafif bir parıltıyı fark eder gibi olduğunu düşündü ve çok sayıdaki büyük sütunlardan birine çarpmamak ya da kapağını açık bıraktığı kuyuya düşmemek için hep önünü yoklayarak pis kokular ve iniltiler arasında el ve dizleri üzerinde büyük bir sakınımla oraya doğru süründü.

Bir defasında, titreyen parmakları, korkunç sunağa çıkan basamaklar olması gereken bir şeye dokundu ve bu noktadan tiksintiyle geri çekildi. Bir başka sefer de kaldırdığı delikli taş

kapağa rastladı ve acınası bir sakınımla ilerlemeye başladı, ama kuyunun korkunç ağzıyla karşılaşmaktan kaçınamadı. Aşağıda olması gereken şey ne bir ses çıkarıyor ne de kıpırdıyordu. Aşağı düşen elektrik fenerini çatır çutur yemesi kendisi için iyi olmamış olmalıydı. Willett, parmaklarının delikli taşlara değdiği her seferde korkuyla titredi. Bu taşların üzerinden geçmesi bazen aşağıdan gelen homurtuyu artırıyor, ama çok sessiz hareket ettiğinden genellikle hiçbir etkisi olmuyordu. İlerlemesini sürdürürken birçokdefa önündeki parıltının belli belirsiz azaldığını farketti ve yanar durumda bıraktığı çeşitli mum ve lambaların birer birer sönmekte olduğunu anladı. Bu karabasan labirentlerin yeraltı dünyasında, zifiri karanlıkta kibritsiz kaybolmak korkusu onu ayağa kalkıp koşmaya zorladı; açık kuyuyu geçtiğine göre şimdi emniyetle yapabilirdi bunu; çok iyi biliyordu ki bir kere ışıklar tamamen sönecek olursa, tek kurtuluş ve hayatta kalma umudu, yeterince uzun bir süre ortadan kaybolduğunu gören Bay Ward'un göndereceği kurtarma ekibine bağlı olacaktı. Ama, şimdi açıklığı geçerek dar koridora gelmişti ve sağ tarafındaki bir kapıdan gelen parıltının yerini tam olarak görebiliyordu. Göz açıp kapayıncaya kadar oraya vardı, şimdi onu esenliğe çıkaran son lambanın cızırtılarla yanışını seyrediyor ve kurtuluşun sevinciyle titreyerek bir kez daha genç Ward'un gizli kütüphanesinin ortasında ayakta dikiliyordu.

3

Bundan hemen sonra, yanıp tükenmiş lambaları önceden dikkatini çekmiş olan bir yağ kabından alelacele doldurmaktaydı. Oda yeniden aydınlanınca, araştırmasına devam etmek için etrafında bir fener arandı. Korkudan permeperişan durumda olmasına karşın korkunç amacına ulaşma duygusu hâlâ her şeyin üzerindeydi; Charles Ward'un tuhaf deliliğinin ardındaki iğrenç gerçekleri araştırırken başvurmadık çare bırakmamaya kesin kararlıydı. Bir fener bulamayınca, lambaların en küçüğünü seçti; ceplerini mum ve kibritle doldurdu, ayrıca bir galonluk bir kutu yağ aldı. Kirli sunaklı meydanlığın ve adsız kuyuların

ötesinde gizli bir laboratuvar bulacak olursa, bunlara ihtiyaç duyabilirdi. Bu alanı yeniden aşmak çok büyük bir cesareti gerektiriyordu, ama Willett bunun yapılması gerektiğini biliyordu. Allahtan ki ne insanın içine korku salan sunak, ne üstü açık kuyu, mağara alanını çevreleyen, girintilerine hücreler inşa edilmiş olan ve karanlık gizemli kemerli yolları mantıklı bir araştırmanın bir sonraki hedefi olacak olan büyük duvara yakındılar.

Böylece Willett yeniden, ıstırap dolu inlemelerin duyulduğu, pis kokulu, büyük sütunlu meydanlığa gitti; cehennemden çıkma sunağı ya da ağzının yanında delikli taş kapağı duran kuyunun gözüne ilişmemesi için lambasının alevini kıstı. Geçitler, bazıları boş, bazıları da depo olarak kullanıldığı açıkça belli olan küçük odalarla sona eriyordu çoğunlukla; Willett, bu depo-odaların birçoğunda garip eşyanın yığılı olduğunu gördü. Odalardan biri, çürümüş ve üzeri kalın bir toz tabakasıyla kaplanmış yedek giysilerle tıka basa doluydu; kâşifimiz bunların hiçbir yanılgıya yer bırakmayacak kadar kesinlikle yüz elli yıl öncesinin giysileri olduğunu gördüğünde korkuyla titredi. Bir başka odada çağdaş giyim kuşamla ilgili bir yığın ıvır zıvır buldu, sanki çok sayıda insanın giydirilmesi için zaman zaman buraya yığınak yapılmıştı. Ama en hoşlanmadığı şey şurada burada gözüne çarpan dev bakır fıçılar ve üzerlerindeki uğursuz kabuklar oldu. Bu fıçıları, yeraltı mezarlığının genel kokusunu bile bastıran iğrenç kokular yayan maddelerle dolu tuhaf şekilli paramparça kurşun kâselerden bile az sevdi. Duvar turunun yarısını tamamladığında, geldiği koridora benzer, birçok kapının açıldığı bir başka koridor buldu.

Willett, burayı incelemeye girişti ve içinde önemli hiçbir şey bulunmayan orta büyüklükte üç odaya girdikten sonra, sonunda büyük, dikdörtgen bir odaya geldi; büyük tanklar, masalar, fırınlar ve çağdaş aygıtlar, şurada burada göze çarpan kitaplar sonu gelmez kavanoz ve şişe rafları, buranın Charles Ward'un –ve elbette ondan önce de Joseph Curwen'ın– uzun zamandır aranılan laboratuvarı olduğunu gösteriyordu.

Dolu ve hazır durumda bulduğu üç lambayı yaktıktan sonra Dr. Willett derin bir ilgiyle odayı ve eklentilerini inceledi; raflardaki çeşitli reaktiflerin miktarlarından genç Ward'un asıl ilgi

alanının organik kimyanın bir dalı olduğu sonucunu çıkardı. Kasvetli görünüşlü teşrih masası dahil, bilimsel çalışmaların bütününden genel olarak pek bir şey anlaşılamıyordu; oda, daha çok bir düş kırıklığı yaratmıştı. Kitapların arasında gotik harflerle yazılmış eski püskü bir Borellus nüshası vardı ve Bay Merritt'in yüz elli yıl önce Curwen çiftliğinde işaretlenmiş olduğunu görmekten rahatsızlık duyduğu aynı pasajın Ward tarafından da altının çizilmiş olduğunu görmek oldukça ilginçti. O daha eski nüsha, kuşkusuz, son saldırıda Curwen'ın gizemli kütüphanesiyle birlikte ortadan kaldırılmış olmalıydı. Laboratuvara açılan üç kemerli yol vardı; doktor bunları da sırasıyla inceledi. Üstünkörü bir göz attığında, bunlardan ikisinin sadece küçük birer depoya çıktığını gördü; ama çeşitli derecelerde hasar görmüş tabut yığınlarını görüp, bazılarında bulunan levhalardan iki üçünü okumayı başarınca, korkuyla tir tir titreyerek bunları daha yakından incelemeye başladı. Bu odalarda ayrıca, bol miktarda giysiyle araştırmaktan geri duramadığı birkaç sıkı sıkıya çivilenmiş yeni sandık bulunuyordu. Hepsinin belki de en ilginci ise, Joseph Curwen'ın eski laboratuvarına ait olması gerektiğine hükmettiği aygıt parçalarıydı. Bunlar, baskına katılanlar tarafından oldukça tahrip edilmişlerdi, ama yine de George Dönemi kimyasal araç gereç parçaları oldukları hâlâ anlaşılabiliyordu.

Üçüncü kemerli yolun sonunda oldukça büyük bir oda bulunuyordu; duvarları raflarla tamamen kaplıydı ve ortadaki masanın üzerinde iki lamba vardı. Willett, bunları yaktı ve parlak ışığında, etrafındaki sonu gelmez rafları inceledi. Üst sıradaki bazı raflar boştu, ama rafların çoğu genel olarak tuhaf görünüşlü iki tip kurşun kavanozla doluydu: Bir tip, Yunan lekythosları[12] ya da yağ kapları gibi uzun ve kulpsuz, diğer tip tek kulplu ve Phaleron testisi gibi orantılıydı. Üzerlerine kabartmayla tuhaf görünüşlü semboller işlenmiş metal tıkaçları vardı hepsinin de. Willett, birden tüm bu testilerin katı bir sınıflandırmaya tabi

12) Lekythos: Eski Yunan'da hamamlarda, *gymnasion*'larda ve cenaze törenlerinde kullanılan yağ kabı. İnce uzun, silindirik gövdesi tabanına doğru hafif bir kavisle daralır, boynu incedir ve halka biçiminde bir kulpu vardır (AnaBritannica).

tutulmuş olduğunu fark etti; bütün lekythoslar üzerinde "Custodes" yazılı büyük bir tahta levha ile odanın bir tarafında, bütün Phaleronlar aynı şekilde üzerinde "Materia" yazılı büyük bir tahta levha ile odanın öte tarafındaydılar. Üst taraftaki boş olanları dışında bütün testi ve kavanozlara bir kataloga ait olduğu anlaşılan rakamlar yazılı kartonlar bağlanmıştı; Willett, hemen bu katalogu aramaya karar verdi. Ama şu anda genel olarak rafların düzeni daha çok ilgisini çekiyordu ve kabaca bir genelleme yapabilmek için lekythos ve Phaleronların rasgele bazılarını açtı. Sonuç hep aynıydı. Her iki tip kavanozda da, bir tek tür maddeden az miktarlarda vardı: Çok hafif ve tam olarak hangi renk olduğu söylenemeyecek bir rengin çeşitli tonlarında mat görünüşlü ince bir toz. Maddeler arasındaki tek farkı oluşturan renklerin sıralanışında belli bir yöntem görülmüyordu lekythoslarda bulunan şeylerle Phaleronlarda bulunan şeyler arasında bir fark gözükmüyordu. Mavimsi beyaz bir toz, pembemsi beyaz bir tozun yanında bulunabiliyordu ve her Phaleron-daki tozun lekythoslarda bir karşılığı vardı. Tozların en belirgin özelliği yapışkan olmamalarıydı. Willett, testilerden birinden avucuna biraz toz aldıktan sonra tozu yeniden testiye döktüğünde avucuna hiçbir şey yapışmıyordu.

İki işaretin anlamı onu şaşırttı ve bu kimyasal madde serisinin normal bir laboratuvarın raflarındaki cam kavanozlarda bulunan kimyasal maddelerden niçin bu kadar köklü bir şekilde farklı olduğunu merak etti. "Custodes", "Materia" sözcükleri "Muhafizlar" ve "Malzeme" sözcüklerinin Latincedeki karşılıklarıydı –ve sonra birdenbire bu korkunç gizemle ilgili olarak bu "muhafızlar" sözcüğünü daha önce nerede görmüş olduğunu anımsadı. Edward Hutchinson'dan Dr. Allen'a gönderilen son mektuptaydı elbette. Ve cümle şöyleydi: "Muhafizlara vücut vermenin ve Kafalarını yemenin lüzumu yoktu ve sizin de çok iyi bildiğiniz gibi, işler sarpa sarınca, bu, fazla şeyin bulunmasına sebep oluyordu." Ne anlama geliyordu bu? Ama dur! –"muhafizlar"a, Hutchinson'ın mektubunu okurken tam olarak anımsayamadığı bir başka gönderme daha yok muydu? Ward, ketum olmadığı o eski günlerde ona Curwen çiftliğini gözetleyen Smith ve Weeden'ın gözlemlerinin yazılı olduğu Eleazar Weeden'ın

günlüğünden söz etmişti ve bu günlükte, yaşlı büyücünün yeraltına çekilmesinden önce duyulan bir konuşmadan söz edilmekteydi. Smith'le Weeden ısrarla, Curwen, bazı tutsaklar ve *bu tutsakların muhafızları* arasında korkunç konuşmalar geçmekte olduğunu ileri sürüyorlardı. Bu muhafızlar, Hutchinson'a ya da onun insan biçimindeki enkarnasyonuna göre "kafayı yemişlerdi", bu yüzden de Dr. Allen şimdi onları *vücut verilmiş olarak* muhafaza etmemekteydi. Peki, *vücut verilmiş olarak* değilse, bu büyücü çetesi onları –ellerinden geldiğince çok sayıda insan gövdesi ya da iskeletini dönüştürdükleri– "tuzlar" dışında başka nasıl muhafaza ediyorlardı?

Demek ki, lekythosların içinde, kutsal olmayan ayin ve uğraşların iğrenç meyveleri olan, şeytani bir büyüyle diriltildiklerinde zındık efendilerini korumada ve gönülsüz davrananları sorgulamada yardım etmeleri için muhtemelen gözleri korkutularak boyun eğdirilmiş şeyler vardı? Willett, avucuna alıp geri döktüğü şeyi düşününce korkuyla ürperdi ve bir an, sessiz, belki de kendini gözetleyen nöbetçileriyle bu iğrenç rafların mağarasından ürküyle kaçıp gitmek için dayanılmaz bir dürtü duydu. Sonra, odanın öbür tarafındaki sayısız Phaleron testisinin içindekileri, "Materia"yı, düşündü. Bunlar da tuzdu –peki, muhafızların "tuzları" değilse, neyin tuzuydular? Tanrım! –Burada, bütün çağların büyük düşünürlerinin yarısının, becerikli mezar soyguncuları tarafından, herkesçe emniyet içerisinde yatmakta oldukları düşünülen yeraltı kemerlerinde kaçırılmış, zavallı Charles'ın çılgın mektubunda çıtlattığı gibi "bütün uygarlığı, bütün doğal yasaları ve hatta belki de Güneş sisteminin ve evrenin yazgısını" ilgilendirecek bir amaç için bilgilerini sağmaya çalışan delilerin emir ve insaflarına kalmış kalıntıları yatıyor olabilir miydi? Ve Marinus Bicknell Willett onları parmakları arasından elemişti!

Sonra odanın uzak duvarında küçük bir kapı bulunduğunu farketti ve yaklaşıp üst tarafına kazınmış işaretleri inceleyebilmek için sakinleşmeye çalıştı. Bu, sadece bir semboldü, ama içini adlandıramadığı bir korkuyla doldurdu; çünkü marazi ve düş gören bir arkadaşı bir zamanlar bu sembolü kâğıt üzerine çizerek, uykunun karanlık, dipsiz uçurumunda ne anlama gel-

diği hakkında bir iki şey söylemişti. Bu, düş görenlerin, alacakaranlıkta tek başına dikelen kapkara bir kulenin kemerli yolunun üst taraflarına kazılı olduğunu gördükleri Koth'un işaretiydi. Ve Willett, arkadaşı Randolph Carter'ın onun gücü hakkında söylediklerinden hoşlanmamıştı. Ama bir an sonra, pis kokulu hava içerisinde yeni ve keskin bir kokuyu fark ettiğinde işareti unuttu. Bu, bir hayvan kokusundan çokkimyasal madde kokusuydu ve kapının öte tarafındaki odadan geldiği belliydi. Ve hiçbir yanılgıya yer vermeyecek şekilde, doktorların alıp götürdükleri gün Charles'ın giysilerine sinmiş kokunun aynısıydı. Öyleyse sondefa çalışmaları bölünerek çağrıldığında Charles'ın bulunduğu yer burası mıydı? Charles, direnmemekle Joseph Curwen'dan daha akıllıca davranmıştı. Willett, bu yeraltı krallığının bütün giz ve karabasanını ortaya çıkarma kesin kararlılığıyla küçük lambayı kaparak eşiği aştı. Adsız bir korku dalgasıyla burun buruna geldiyse de hiçbir saçma arzuya boyun eğmedi, hiçbir sezgi onu yolundan döndürmedi. Burada ona zarar verebilecek canlı hiçbir şey yoktu ve hastasını saran tekinsiz bulutun esrarına vakıf olmaktan geri duramazdı.

Kapının ötesindeki oda orta büyüklükteydi ve içerisinde bir masa, bir sandalye ve Willett'in bir süre sonra ortaçağ işkence aletleri olduklarını tanıdığı kelepçeli ve kasnaklı iki grup tuhaf makine dışında bir şey yoktu. Kapının bir yanında, korkutucu görünüşlü kırbaçlarla dolu bir raf vardı; bu rafın üzerinde Yunan kyliksleri[13] biçiminde bir dizi ayaklı yayvan boş kurşun kabın bulunduğu raflar yer alıyordu. Masa, kapının öbür yanındaydı; üzerinde güçlü bir Argand lambası[14], bir bloknot ve bir kurşun kalemle dışarıdaki raflardan alınmış ve sanki geçici olarak ya da aceleyle öylesine masaya konulmuş iki adet tıpası kapalı lekythos vardı. Willett, lambayı yaktı ve Ward'un çalışması kesintiye uğratıldığında neler not etmekte olduğunu görmek için dikkatle

13) Kyliks: Eski Yunanda kullanılan iki yatay kulplu yayvan içki kabı. Miken Döneminden Klasik Dönemin sonuna değin çok yaygındı (AnaBritannica).

14) Argand Lambası: Patenti 1784'te Aimé Argand tarafından alınan, bilimsel yöntemlerle tasarlanıp yapılmış ilk petrol lambası. Argand lambası aynı büyüklükteki eski lambalardan on kat fazla ışık verir (AnaBritannica).

bloknota baktı, ama genel olarak pek bir şey aydınlatmayan, Curwen'ın okunaksız el yazısıyla yazılmış birbirleriyle bağlantılı olmayan aşağıdaki küçük notlardan başka bir şey bulamadı:

"B. ölmedi. Duvarların içine kaçtı ve aşağıdaki Yeri buldu."

"Yaşlı bilge V. Sabaoth'u gördü ve Yolu öğrendi."

"*Yog-Sothoth* üç defa diriltildi ve ertesi Gün gönderildi."

"F. Dışardakileri diriltmeyle ilgili bilgileri silmeye çalıştı."

Güçlü Argand alevi bütün odayı aydınlattığından, doktor, kapının karşısındaki duvarın, köşelerdeki iki grup işkence aleti arasında kalan kısmının tahta çivilerle kaplı olduğunu gördü; bu çivilerde oldukça iç karartıcı sarımtırak-beyaz renkli bir dizi elbise asılıydı. Ama daha da ilginci, iki boş duvardı. Her iki duvarda da taşların düzgün yüzeylerine sık bir şekilde gizemli sembol ve formüller kazılmıştı. Rutubetli zemine de aynı işaretler oyulmuştu ve Willett, odanın tam ortasında kocaman bir pentagram ve bu pentagramla odanın köşelerine olan uzaklıkların orta yerinde çapları yaklaşık birer metre olan dört çember çizilmiş olduğunu biraz zorlanarak da olsa çözdü. Bu çemberlerden, dikkatsizce asılmış sarımtırak bir elbiseye yakın olan birinde, kırbaç rafının üzerindeki raflarda bulunan kyliksler türünden bir kyliks duruyordu; çemberin tam kıyısında ise diğer odadaki raflardan alınmış bir Phaleron testisi vardı ve etiket numarası 118 idi. Bu testinin tıpası çıkarılmıştı; Willett içine baktığında boş olduğunu gördü, ama kyliksin boş olmadığını fark ederek korkuyla titredi. Derinliği pek fazla olmayan kabın içerisinde, Phaleron testisindeki malzeme olması gereken, sadece kapalı mağarada rüzgâr olmaması sayesinde etrafa saçılmadan kalabilmiş az miktarda kuru, donuk yeşilimsi ince bir toz vardı. Willett, bu sahneyi önceleyen olayların çeşitli unsurları arasında yavaş yavaş ilişkiler kurdukça, bunların aklına getirdiği şeyler karşısında başının döndüğünü hissetti. Kırbaçlar ve işkence aletleri, "Materia" testisinden alınan toz ya da tuzlar, "Custodes" rafından iki lekythos, elbiseler, duvarlardaki formüller, bloknottaki notlar, mektuplar ve söylentilerdeki ipuçları ve Charles Ward'un dostlarına, annesine ve babasına işkence eden binlerce ayrıntı, kuşku ve varsayım – zemindeki ayaklı kurşun kyliks içindeki toza bakarken bütün bunlar doktoru dehşete boğdu.

Ama büyük bir çaba sarfederek Willett kendine hâkim olmayı başardı ve duvarlara kazınmış formülleri incelemeye başladı. Kirlenmiş ve kabuk bağlamış harflerden, Joseph Curwen zamanında kazılmış oldukları belliydi ve metin Curwen'la ilgili malzemelerin çoğunu okumuş, ya da büyü tarihiyle çok fazla ilgilenmiş biri için az çok tanıdık olmalıydı. Doktor bunlardan birini, bir yıl önceki o korkunç Paskalya yortusundan önceki Cuma günü oğlu monoton bir sesle bir şeyler okurken Bayan Ward'un duyduğu şeyi, bir uzmanın, normal âlemler dışındaki gizli Tanrılara yöneltilmiş korkunç bir çağrı olduğunu söylediği şeyi tanıdı. Burada tam olarak Bayan Ward'un belleğinden yazdığı gibi, hatta uzmanın ona gösterdiği "Eliphas Levi"nin yasak sayfalarındaki gibi yazılmamıştı; ama ne oldukları konusunda yanılgı söz konusu olamazdı ve *Sabaoth, Metraton, Almon sinve Zariatnatmik* gibi sözcükler, hemen yanı başında bunca kozmik iğrençlik gören ve hisseden araştırmacının tüylerini diken diken etti.

Bu, odaya girildiğinde sol tarafta kalan duvardaydı. Sağ taraftaki duvara da daha az şey kazılmışdeğildi ve Willett, kütüphanede bulduğu son notlarda sık sık geçen formül çiftiyle karşılaştığında irkildiğini hissetti. Üst taraflarına Charles'ın karalamalarındaki eski "Ejder Başı" ve "Ejder Kuyruğu" sembolleri kazılmış olan bu formüller aşağı yukarı aynıydılar. Ama yazılışları, sanki yaşlı Curwen'ın farklı bir ses kaydetme yöntemi varmış ya da sonraki çalışmalar sözkonusu duanın daha güçlü ve daha yetkin bir değişkesini geliştirmiş gibi, son zamanlarda yazılmış olanlardan oldukça farklıydı. Doktor, duvara kazınmış olanla, sürekli kafasında dolanıpduran formülü uzlaştırmaya çalıştı ama, bunu yapmanın pek de kolay olmadığını gördü. Ezberlediği yazının *"Y' ai 'ng' ngah, Yog-Sothoth"* diye başladığı yerde, bu yazı *"Aye, ongengah, Yogge-Sothotha"* şeklinde idi; bu da ikinci sözcüğün zihnindeki hecelenişiyle ciddi bir şekilde çatışıyordu.

Sonraki metin sinirlerine dokunduğundan, aradaki farktan rahatsız oldu ve kazılı bulduğu harflerden tasarladığı sesleri doğru bir şekilde çıkarmaya çabalarken, kendini formüllerden ilkinin sözlerini yüksek sesle mırıldanırken buldu. Bu antik küfrün derinliklerinde, sesi acayip ve tehditkâr çınlıyordu; ya geçmiş ve meçhul bir büyüyle, ya da pis kokular arasında ve

karanlıkta insanlıkdışı soğukluğu uzaktan uzağa ritmik bir şekilde artıp azalan kuyuların kasvetli, allahsız, iğrenç iniltilerini örnek alarak, tekdüze bir vızıltı halinde perde perde yükseliyordu.

"Y'AI 'NG'NGAH
YOG-SOTHOTH
H'EE – L'GEB
F'AI' THRODOG
UAAAH!"

Ama, şarkının daha başlangıcında çıkan bu soğuk rüzgâr da neyin nesiydi? Lambalar ıstırapla cızırdıyor, karanlık öylesine koyulaşıyordu ki duvardaki harfler neredeyse görünmez oldu. Bir de duman sarmıştı ortalığı; uzak kuyuların pis kokularını bastıran acı bir koku; daha önce koklamışolduğuna benzer, ama çok daha keskin bir koku. Duvarlardaki yazıları bırakıp odanın içindeki tuhaf şeylere döndü ve içerisinde uğursuz ince taneli toz bulunan zemindeki kyliksten şaşılacak kadar çok ve yoğun, yeşilimsi-siyah bir buharın çıkmakta olduğunu gördü. Bu toz – Ulu Tanrım! "Materia" rafından gelmişti– ne yapıyordu şimdi ve bunu başlatan neydi? Okumakta olduğu formül – formül çiftinin ilki – *inen düğüm,* Ejder Başı – Hazreti İsa aşkına, olabilir miy...

Doktorun başı döndü, korkunç Joseph Curwen ve Charles Dexter Ward olayıyla ilgili gördüğü, duyduğu, okuduğu her şey kopuk kopuk aklına üşüştü. 'Size tekrar söylüyorum, yeniden öldüremeyeceğiniz hiç kimseyi diritmeyin... Sözleri her zaman hazırda tutun ve elinizdekinin *Kim* olduğu hususunda herhangi bir şüphe sözkonusu olduğunda durmayın... İçinde gömülü olanla üç Konuşma...' *Aman Tanrım, şu dağılan dumanın ardında beliren suret de ne?*

4

Marinus Bicknell Willett, bazı yakın dostlarından başka kimsenin öyküsünün hiçbir bölümüne inanacağını sanmıyordu; bu yüzden çok yakın çevresi dışında kimseye anlatmaya kalkışmadı.

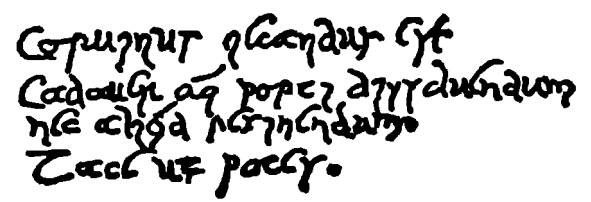
Bu çevre dışında çok az kişi anlatılanları duydu ve bunların çoğunluğu da gülerek, doktorun kesinlikle yaşlanmaya başladığı yorumunu yaptı. Uzun bir tatil yapmasını ve gelecekte de akıl hastalığı vakalarından uzak durmasını salık verdiler. Ama Bay Ward, deneyimli hekimin sadece ve sadece korkunç bir gerçekten söz etmekte olduğunu biliyordu. Tek katlı evin mahzenindeki pis kokulu deliği bizzat görmemiş miydi? Willlett, kendisini o uğursuz sabahın on birinde bitkin ve hasta eve göndermemiş miydi? O akşam ve ertesi gün doktora boş yere telefon etmemiş ve arabasıyla o öğlen vakti tek katlı eve giderek, arkadaşını yukarı kattaki yataklardan birinde bilinçsiz ama zarar görmemiş durumda yatar halde bulmamış mıydı? Willett hırıltıyla soluk alıp veriyordu; Bay Ward'un gidip arabasından getirdiği konyaktan bir yudum vermesi üzerine yavaş yavaş gözlerini açtı. Korkuyla titredi ve çığlık çığlığa haykırdı: *"Bu sakal... bu gözler... Tanrım, kimsin sen?"* İnsanın çocukluğundan beri tanıdığı, şık, mavi gözlü, sinek kaydı traşlı birine söyleyeceği bir laf mıydı bu?

Öğlen güneşinin parlak ışığında tek katlı ev, önceki sabahtan beri değişmemişti. Willett'in giysilerinde, iş lekeleri ve dizlerindeki yıpranmışlık dışında göze çarpan bir anormallik yoktu ve ancak duyulabilen kekre bir koku Bay Ward'a, hastaneye kaldırıldığı gün oğlunun üzerine sinmiş kokuyu anımsattı. Doktorun el feneri kayıptı, ama valizi, getirdiği zamanki kadar boş, orada duruyordu. Bir açıklamada bulunmadan önce Willett, belli ki kendi kendisiyle büyük bir çekişme içerisinde sendeleyerek sersemlemiş gibi mahzene indi ve çamaşır teknesinin önündeki platformu itmeye çalıştı. Platform bana mısın demedi. Henüz kullanmamış olduğu el çantasına giderek bir keski çıkardı ve inatçı platform tahtalarını birer birer sökmeye başladı. Platformun altındaki düzgün beton yüzey ortaya çıktı, ama bir açıklık ya da delikten eser yoktu. Doktoru mahzene kadar izlemiş olan hayretler içerisindeki babayı hasta edecek, ağzını açmış bekleyen bir geçit kapağı yoktu bu sefer; döşeme tahtalarının altında sadece düzgün yüzeyli bir beton zemin vardı; iğrenç kuyu yoktu, dehşetengiz yeraltı dünyası yoktu, gizli kütüphane yoktu, Curwen belgeleri yoktu, pis kokulu ve içinden inleme sesleri

gelen çukurlar yoktu, laboratuvar, raflar ve formül kazınmış duvarlar yoktu... Dr. Willett'in benzi sarardı ve kendinden daha genç adama sıkıca tutundu. "Dün," diye sordu yumuşak bir ses tonuyla, "onu burada görüp... kokusunu almadınız mı?" Ve korku ve şaşkınlıktan donakalmış Bay Ward olumlu anlamda başını sallama gücünü kendinde bulduğunda, doktor da yarı iç çekiş yarı soluma sesi çıkarak başını salladı. "O zaman size anlatacağım," dedi.

Böylece, yukarı katta bulabildikleri güneş ışınlarıyla en fazla aydınlanan odada bir saat süreyle doktor korkunç öyküsünü şaşkınlık içindeki babaya anlattı. Kyliksten çıkan yeşilimsi-siyah buharların dağılmasıyla beliren suretin ötesinde anlatacak bir şey yoktu ve Willett, bundan sonra gerçekten ne olduğunu kendi kendine de soramayacak kadar yorgundu. Her iki adam da şaşkınlık içerisinde başlarını boş yere sallayıp duruyorlardı, bir ara Bay Ward, "Burayı kazmanın bir işe yarayacağını sanıyor musunuz?" diye çok kısık bir sesle soracak oldu. Doktor sessizliğini bozmadı, çünkü bilinmeyen dünyalardan güçler, Büyük Uçurumun bu tarafına böylesine el uzattığında yanıt vermek hiçbir insan beyninin harcı değildi. Bay Ward yeniden sordu: "Ama, nereye gitti o şey? Bildiğiniz gibi, sizi buraya getirdi ve deliği bir şekilde kapadı." Willett'in yanıtı yine sessizlik oldu.

Ama mesele burada kapanmamıştı. Gitmeküzere kalkarken mendilini çıkarmak için elini cebine sokan Dr. Willett'in parmakları, daha önce cebinde bulunmayan bir kâğıda değdi; yok olan yeraltı kemerinden ele geçirdiği mum ve kibritlerin yanında duruyordu. Yeraltında bir yerlerde bulunan inanılmaz dehşet odasındaki ucuz bloknottan koparılmışa benzeyen bir kâğıttı ve üzerindeki yazı –kuşkusuz bloknotun yanında duran– sıradan bir kurşun kalemle yazılmıştı. Çok dikkatsizce katlanmıştı ve gizemli odanın acı kokusu dışında, bu dünyadan başka hiçbir dünyanın iz ya da işaretini taşımıyordu. Ama metnin kendisi baştan aşağı esrar kokuyordu; çünkü, bu yazı hiç de tekin çağlardan değildi; şimdi üzerinde uğraşıp duranlar gibi meslekten olmayan insanların kolayca okuyamayacakları, karanlık ortaçağların şatafatlı kalem vuruşlarıyla yazılmış bir yazıydı; yine de az çok bildik gelen bazı sembol bileşimlerini tanıdılar.

Kısaca karalanmış mesaj böyleydi ve taşıdığı esrar, korkudan titreyen iki adamın derhal Ward'un dışarıdaki arabasına yürümelerine ve önce yemek yenilecek sessiz bir yere ardından da tepedeki John Hay Library'ye götürülmeleri talimatını vermelerine yol açtı.

Kütüphanede, eski yazıları okumak için güzel elkitapları bulmak kolaydı ve iki adam akşam olup büyük avizenin ışığı yanana dek bu elkitapları üzerinde çalışıp durdular. Sonunda, ihtiyaç duydukları şeyi buldular. Harfler elbette, fantastik bir icat olmayıp çok karanlık bir dönemin normal el yazısıydı. Sekiz ya da dokuzuncu yüzyılın sivri uçlu Sakson küçük harfleriydi bunlar ve taze Hristiyan cilası altında eski inanç ve eski dinsel törenlerin sinsice kıpırdandığı, soluk Britanya mehtabının zaman zaman Carleon ve Hexaus dönemi harabeleriyle, ufalanan Hadrianus duvarları boyunca yer alan kuleleri aydınlattığı o uzak dönemlerin anılarını akla getiriyordu. Sözcükler ilkel bir dönemin anımsayabileceği Latinceydi: *"Corwinus necandus est. Cadaver aq(ua) forti dissolvendum, nec aliq(ui)d retinendum. Tace ut potes."* Yaklaşık olarak şöyle çevrilebilirdi: "Curwen öldürülmelidir. Cesedi kezzapla eritilmeli, geriye hiçbir şey bırakılmamalıdır. Elinden geldiğince çeneni tut."

Willett'le Bay Ward sus pus olmuşlardı, büyük bir şaşkınlık içindeydiler. Bilinmeyenle karşılaşmışlardı ve böylesi bir durum karşısında yeterince heyecanlanmamış olduklarını gördüler. Özellikle Willett, dehşete düşme kapasitesinin sınırına gelmişti; iki adam kütüphanenin kapanması yüzünden oradan ayrılmak zorunda kalıncaya kadar sessizce oturdular. Sonra, arabalarını keyifsiz keyifsiz Ward'un Prospect Street'teki konağına sürdüler ve geceye kadar hiçbir sonuca varamadan konuşup durdular. Doktor evine dönmeyip sabaha kadar orada dinlendi.

Ve pazar günü öğleye doğru, Dr. Allen'ı aramakla görevlendirilen dedektiflerden bir telefon mesajı geldiğinde hâlâ oradaydı.

Sabahlıkla sinirli sinirli odayı arşınlamakta olan Bay Ward, telefona bizzat cevap verdi ve hazırlanan raporun neredeyse tamamlanmış olduğunu duyunca, adamların ertesi sabah erkenden gelmelerini söyledi. Willett de, Bay Ward da işin bu aşamasının şekillenmeye başlamış olmasından memnunluk duydular, çünkü tuhafel yazılı mesajın kaynağı ne olursa olsun, yok edilmesi gereken "Curwen" sakallı ve gözlüklü yabancıdan başkası olamazdı. Charles bu adamdan korkmuş ve çılgın mektubunda, öldürülüp asitte eritilmesi gerektiğini söylemişti. Dahası, Allen Avrupa'daki büyücülerden Curwen adına mektuplar alıyordu ve ve kendini açıkça çoktan ölüp gitmiş Ruh Çağırıcının enkarnasyonu olarak görüyordu. Ve şimdi de bilinmeyen bir kaynaktan, "Curwen"ın öldürülmesi ve asitte eritilmesi gerektiğini söyleyen bir mesaj gelmişti. Bağ, yanılgıya yer bırakmayacak kadar açıktı ve üstelik Allen, Hutchinson denilen yaratığın tavsiyesiyle genç Ward'u öldürmeyi planlamıyor muydu? Elbette, okudukları bu mektup sakallı yabancının eline ulaşmamıştı ama, mektup metninden, genç adam daha çok tiksinecek olursa Allen'ın onunla uğraşmak için zaten planlar yapmış olduğunu anlamışlardı. Kuşkusuz Allen tutuklanmalı ve en sert önlemlere başvurulmasa bile, en azından Charles Ward'a zarar veremeyeceği bir yere kapatılmalıydı.

O öğleden sonra, gizemlerin en deriniyle ilgili bilgi verebilecek eldeki tek kaynaktan ufacık bir bilgi kırıntısı elde edebilme umuduyla, babayla doktor körfeze, hastanedeki genç Ward'a uğradılar. Willett, keşfettiği her şeyi basit ve ciddi bir dille genç adama anlattı ve yaptığı her betimleme üzerine, gencin nasıl sararıp solduğunu görerek keşfinin doğruluğundan iyice emin oldu. Doktor, üstleri kapatılmış kuyular ve içindeki adsız melezlere yaklaştığında elinden geldiğince ifadesine etkili ve canlı bir hava vererek Charles'ın ürkmesini bekledi. Ama Charles ürkmedi. Willett, bir an duraladı ve o şeylerin nasıl açlıktan ölmekte olduklarını anlatırken sesi öfkeyle doldu. Genç adamı insanlıktan nasibini almamış olmakla suçladı ve yanıt olarak tüylerini ürperten alaycı bir kahkahayla karşılaştı. Çünkü, yeraltı

kemerlerinin varlığını bilmiyormuş gibi yapmanın bir işe yaramayacağını görerek bu tavrından vazgeçmiş olan Charles, bütün bunlarda korkunç bir şaka görüyor olmalıydı ki, eğlenceli bulduğu bir şeylere boğuk bir sesle kıkırdadı. Sonra, çatlak sesi nedeniyle vurguları iki misli korkunç bir fısıltıyla konuştu: "Kahrolasıcalar yiyorlar, ama *yemeye ihtiyaçları yok!* Onlar nadidedirler! Yiyeceksiz bir ay mı, diyorsunuz? Aman efendim, çok mütavazısınız. Bunun, zavallı ihtiyar Whipple'ın erdemli martavalları üzerine yapılan bir şaka olduğunu biliyor musunuz? Her şeyi öldür ha, ne dersin? Kahrolası ihtiyar, "Dışarı"dan gelen sesle yarı sağırdı ve kuyulardan en ufak bir şey ne gördü, ne de işitti. Onların orada oldukları aklının kıyısından bile geçmedi! Şeytanlar götürsün seni, o lanet şeyler *yüzelli yedi yıl önce Curwen'ın icabına bakılmasından beri kuyuların dibinde uluyup duruyorlar!*"

Ama Willett, bundan daha fazlasını öğrenemedi genç adamdan. Dehşete düşmüş olmasına ve devam etmek istememesine karşın, karşısındakini sarsıp deli dinginliğinden çıkarabilme umuduyla öyküsünü anlatmayı sürdürdü. Doktor, yüzüne baktıkça, son ayların genç adamın yüzünde yaptığı değişikliklerden ürküye kapılmaktan kendini alamıyordu. Doğrusu, çocuk göklerden gelen adsız dehşetler yaşamıştı. Duvarlarında formüller olan yeşilimsi tozların bulunduğu odadan söz edildiğinde, Charles'da ilk canlanma belirtileri görüldü. Willett'in bloknotta okuduğu notlardan söz edilince yüzüne şakacı bir gülümseme yayıldı; onların eskiden kalma, kimse için bir anlam ifade etmeyen ve büyücülük tarihinde de önemli bir yeri olmayan cümleler olduğunu söyledi. "Ama," diye ilave etti, "kâseye boşalttığım şeyi diriltmek için söylenmesi gereken sözleri bilseydiniz, bunları bana anlatmak için buraya gelmezdiniz. O, 118 numaraydı ve diğer odadaki listeme bakmış olsaydınız, korkudan yüreğiniz yarılırdı. Onu hiç diriltmedim, ama beni buraya getirdiğiniz gün diriltmek niyetindeydim."

Sonra, Willett, yüksek sesle okuduğu formülü ve ortaya çıkan yeşilimsi siyah dumanı anlattı ve o zaman ilk defa Charles'ın yüzünde gerçek korkuyu gördü. "O *geldi* ve sen hâlâ hayattasın ha!" Ward, çatlata çatlata sözcükleri telaffuz ederken, sesi sanki önündeki engellerden kurtulup tekinsiz bir tınlamanın mağa-

ramsı derinliklerinde yitip gitti. Birden esin gelmesiyle durumu anlamaya başladığına inanan Willett, yanıtını anımsadığı bir mektuptan bir uyarıyla verdi: "118 numara mı dediniz? Ama unutmayın ki, *bugün mezarlıkların onda dokuzunda taşların yeri değişmiştir. Sorgulayıncaya kadar asla emin olamazsınız!*" Sonra hiçbir uyarıda bulunmadan küçük harfle yazılı mesajı çıkararak hastanın gözüne sokuverdi. Bundan daha etkili bir sonuç elde etmeyi umamazdı; Charles Ward anında düşüp bayıldı.

Hastanenin akıl hastalığı uzmanları babayla doktoru deli bir adamın yanılsamalarını körüklemekle suçlamasınlar diye, bütün bu konuşmalar, elbette ki, büyük bir gizlilik içinde yapıldı. Kimseden yardım istemeden Dr. Willett'le Bay Ward, bayılan genci kaldırıp yatağına uzattılar. Ayıldığında, hasta birçok defa, derhal Orne'la Hutchinson'a gitmesi gerektiğini mırıldandı; bilincinin tam olarak geri geldiği anlaşıldığında doktor ona bu yaratıklardan en azından birinin onun azılı düşmanı olduğunu ve Dr. Allen'a kendini öldürmesi tavsiyesinde bulunduklarını anlattı. Bu açıklamanın görünür hiçbir etkisi olmadı; bu açıklama yapılmadan önce de konuklar ev sahibinin mahvolmuş bir adama benzediğini görebiliyorlardı. Bundan sonra Charles hiç konuşmadı; bunun üzerine babayla doktor, sakallı Allen'a karşı uyarıda bulunarak oradan ayrıldılar. Bu uyarıya, genç adam, bu şahsa çok dikkat edilmekte olduğu ve istese de kimseye zarar veremeyeceği karşılığını verdi. Bunu, insanı kederlendiren pis bir kıkırdamayla söyledi. Charles'ın Avrupa'daki iki canavarla haberleşebileceğinden endişe duymuyorlardı. Çünkü, hastane yetkililerinin sansür etmek üzere bütün giden mektuplara el koyduğunu biliyorlardı, bu yüzden hiç bir kuşkulu ya da acayip mektup geçemezdi.

Ama, Orne ve Hutchinson meselesinin ilginç bir devamı var, eğer sürgündeki büyücüler bunlarsa elbette. O dönemin dehşet dolu olayları arasında belli belirsiz bir sezgiyle harekete geçen Willett, Prag ve doğu Transilvanya'da meydana gelen dikkat çekici suçları ve olayları öğrenmek için uluslararası basını taramak üzere bir büro kurdu ve altı ayın sonunda eline geçirip tercüme ettiği birçok olay arasında ikisinin çok ilginç olduğuna kesin kanaat getirdi. Bunlardan biri, Prag'ın en eski mahallesin-

deki bir evin geceleyin yerle bir olması ve hiç kimsenin anımsayamadığı kadar eski bir zamandan beri orada tek başına oturmakta olan Josef Nadah adlı kötü bir ihtiyarın ortadan kaybolmasıyla ilgili haberdi. Diğeri, Rakus'un doğusundaki Transilvanya dağlarındaki devpatlama ve kötü gözle bakılan Ferenczy Şatosunun, çevredeki köylü ve askerlerin hakkında kötü şeyler anlattığı, kimselerin anımsamadığı kadar eski zamanlardan beri sürdürdüğü mesleğine bu olayson vermemiş olsaydı çokyakında ciddi bir sorgudan geçirilmek üzere Bükreş'e çağrılacağını söyledikleri sahibi de dahil içindeki herkesle birlikte havaya uçması olayıydı. Willett, küçük harfli notu yazan elin çok daha güçlü silahları da kullanabileceğini ve Curwen'la ilgili tasarruf kendisine bırakıldığından, notun yazarının Orne ve Hutchinson'u bulup bizzat ilgilendiğini ileri sürmektedir. Bu kişilerin sonlarının ne olduğuna gelince, doktor büyük bir azimle bunu düşünmemeye çalışmaktadır.

5

Ertesi sabah, Willett, dedektifler geldiğinde hazır bulunmak üzere alelacele Ward'un evine gitti. Allen'ın –ya da, dile getirilmeyen reenkarnasyon iddiası geçerliyse, Curwen'ın– yok edilmesi ya da hapsedilmesinin ne pahasına olursa olsun başarılması gerektiğini hissediyordu; oturup dedektiflerin gelmesini beklerlerken bu kanısını Bay Ward'a aktardı. Bu defa alt kattalardı, çünkü havada asılı gibi duran, eski hizmetkârların ortadan kaybolan Curwen portresinin geride bıraktığı bir lanete bağladıkları tuhaf iğrenç bir koku yüzünden evin üst katlarından herkes çekinmeye başlamıştı.

Saat dokuzda üç dedektif eve gelerek söylemeleri gereken her şeyi bir çırpıda anlattılar. Üzücü olmakla birlikte, melez Tony Gomes'in yerini, istedikleri gibi saptayamamışlardı, ne de Dr. Allen'ın nereden geldiği ve şu anda nerelerde olduğu konusunda en ufacık bir iz bulabilmişlerdi, ama ağzı sıkı yabancıyla ilgili oldukça çok sayıda yerel izlenim ve gerçeği meydana çıkarmayı başarmışlardı. Allen, Pawtuxet halkının zihninde neredeyse ola-

ğanüstü bir varlık olarak yer etmişti ve sık, kırçıl sakalının boyama ya da takma olduğu konusunda genel bir inanç mevcuttu –meşum tek katlı evdeki odasında kapkara bir gözlükle birlikte bulunan takma sakalın kesinlikle desteklediği bir inanç. Sesinin, Bay Ward'un telefonda yaptığı konuşmaya dayanarak tanıklık edeceği, boşluktan geliyora benzeyen unutulmayacak bir derinliği vardı; bakışları, kemik çerçeveli koyu renk gözlüklerine rağmen, son derece kötücüldü. Dükkân sahiplerinden birisi bir pazarlık sırasında el yazısını görmüştü ve bu yazının son derce tuhaf, okunaksız bir yazı olduğunu ileri sürüyordu; Odasında kurşun kalemle yazılmış ne anlama geldiği bilinmeyen notlar bulunmuş ve tüccar Allen'ın el yazısı tanımıştı.

Geçen yazın vampir karışıklığıyla bağlantılı olarak, dedikoduların büyük çoğunluğuna göre hakiki vampir Ward değil, Allen idi. O nahoş kamyon soygunundan sonra tek katlı eve giden görevlilerin ifadeleri de elde edilmişti. Dr. Allen'daki uğursuzluğu pek hissetmemişlerse de, tuhaf, karanlık kulübedeki asıl önemli kişi olarak onu görmüşlerdi. Kulübe, onu açıkça göremeyecekleri kadar karanlıktı, ama onu yeniden görseler, tanırlardı. Sakalı tuhaf görünüyordu ve sanki koyu renk gözlüklü sağ gözünün üzerinde hafif bir yara izi var gibiydi. Allen'ın odasında yapılan araştırmaya gelince, sakal, gözlük ve eski Curwen belgelerindeki ve ortadan kaybolmuş korkunç yeraltı mezarlığında son bulunan genç Ward'a ait çok miktarda nottaki yazıyla aynı olduğunu Willett'in görür görmez tanıdığı okunaksız bir yazıyla ve kurşun kalemle yazılmış bazı notlar dışında önemli hiçbir şey bulunamadı.

Dr. Willett'le Bay Ward, bu bilgiler önlerine serildikçe bunlarda kozmik ölçekte derin, ustalıklı ve sinsi bir şeylerin varlığını sezerek korkuya kapıldılar ve aynı anda akıllarına gelen belirsiz, çılgınca bir düşünceyi izleyerek korkuyla titrediler. Sahte sakal ve gözlükler, okunaksız Curwen el yazısı – eski portre ve küçük yara izi – *ve gözünün üst tarafında böyle bir yara iziyle hastanedeki değişime uğramış genç adam* – telefondaki yankılı, derin ses – Oğlu, acıklı ses tonlarıyla havlar gibi konuştuğunda, Bay Ward'un anımsadığı bu ses değil miydi? Charles'la Allen'ı bir arada kim görmüştü? Evet, görevliler bir defa görmüşlerdi, ama ondan

sonra kim görmüştü? Charles'ın giderek artan korkularından kurtularak artık hep tek katlı evde yaşamaya başlaması Allen'ın çekip gitmesinden sonra değil miydi? Curwen-Allen-Ward hangi pis ve iğrenç süreçler iki çağı ve iki kişiyi kaynaştırmıştı? Resmin Charles'a kahrolası benzerliği – sert sert bakarak çocuğun odada gezinmesini gözleriyle izlemez miydi? Neden Charles ve Allen, savunmasız ve bir başınayken bile Joseph Curwen'ın el yazısını taklit etmişlerdi? Ve sonra bu insanların korkunç eseri – Willett'i bir gecede yaşlandıran kayıp yeraltı mezarlığı; iğrenç kuyularda açlıktan ölmek üzere olan canavarlar; adlandırılamayacak sonuçlar doğuran korkunç formül; Willett'in cebinde bulunan el yazısı mesaj; belgeler, mektuplar ve mezarlar, "tuzlar" ve keşifler üzerine bütün o konuşmalar – bütün bunlardan ne çıkıyordu? Sonunda Bay Ward en makul şeyi yaptı. Muhtemel sonuçlarına karşı bütün iradesini toplayarak, uğursuz Dr. Allen'ı görmüş olan dükkâncılara gösterilmek üzere dedektiflere bir şey verdi. Bu şey bahtsız oğlunun bir fotoğrafıydı; resmin üzerine, adamların Allen'ın odasından getirdikleri kalın gözlükleri ve sivri siyah sakalı mürekkeple dikkatle çizmişti.

Bay Ward doktorla birlikte iki saat süreyle, boş panonun yukarı kattaki kütüphanede öfkeyle çevreyi süzdüğü, korkunun ve pis kokunun yavaş arttığı sıkıntılı evde bekledi. Sonra, adamlar geri döndüler. Evet, *üzerinde değişiklik yapılmış resmin Dr. Allen'la oldukça büyük bir benzerliği vardı.* Bay Ward'un rengi sarardı ve Willett, birden ter basan alnını bir mendille kuruladı. Allen-Curwen-Ward- tutarlı düşünce için, bu kadarı çok fazlaydı. Çocuk, boşluktan ne çağırmıştı ve o şey ona ne yapmıştı? Baştan sona gerçekten ne cereyan etmişti? "Tiksiniyor" diye Charles'ı öldürmeye kalkışan bu Allen kimdi ve öldürmeyi planladığı kişi çılgın mektubunun dipnotunda niçin onun asitte yok edilmesi gerektiğini söylemişti? Yine, kaynağını kimsenin düşünmeye cesaret edemediği el yazısı küçük not da niçin "Curwen"ın aynı şekilde yok edilmesi gerektiğini söylemekteydi? *Değişiklik* neydi ve son aşaması ne zaman meydana gelmişti? Çılgın notun alındığı gün – Ward bütün sabah çok sinirliydi, sonra bir değişiklik oldu. Görünmeden dışarı süzülüp kendini koruması için tutulan adamların yanından kasıla kasıla yürüyerek

geçip gitmişti. Değişiklik, dışarıda olduğu sırada olmuş olmalıydı. Ama, hayır – çalışma odasına, yani işte bu odaya, girdiğinde dehşet içinde haykırmamış mıydı? Orada ne bulmuştu? Ya da, dur – *ne onu bulmuştu?* Görünmeden dışarı çıkıp acele ve telaşla dönüp içeri giren bu suret – hiç dışarı çıkmamış olan ve korkudan tir tir titreyen birini dehşete düşüren yabancı bir gölge miydi? Baş uşak, tuhaf gürültülerden bahsetmemiş miydi?

Willett, zili çalıp adamı çağırarak ona alçak bir ses tonuyla bazı sorular sordu. Berbat birtakım şeyler dönmüş olduğu yeterince açıktı. Gürültüler duyulmuştu –bir çığlık, derin derin solumalar, boğulma sesi, bir takım tıkırtılar, gıcırtılar, güm güm vuruşlar ve daha bir yığın ses. Ve Bay Charles tek kelime etmeden, azametle yürüyüp giderken artık aynı adam değildi. Baş uşak konuşurken korkuyla titredi ve yukarıdaki açık bir pencereden aşağı doğru yayılan ağır havayı kokladı. Dehşet evin üzerine kesin olarak çökmüştü ve sadece ciddi dedektifler bunu tam anlamıyla kavramaktan uzaktılar. Ama onların da içi rahat değildi, çünkü, bu olayın geri planında anlamını tam olarak çıkaramadıkları birtakım yeni unsurların bulunmasından hiç hoşlanmıyorlardı. Dr. Willett derin düşüncelere dalmıştı ve çok hızlı bir şekilde düşünüyordu; düşündüğü şeyler çok dehşet verici şeylerdi. Kafasından yeni, korkutucu ve karabasanı andıran olaylar zincirini daha tam olarak kavrayan düşünceler geçtikçe zaman zaman kendi kendine homurdanıyordu.

Sonra Bay Ward, görüşmenin bittiğini belirten bir işaret yaptı ve kendisiyle doktor dışında herkes odayı terk etti. Artık öğle olmuştu, ama yaklaşan gecenin gölgeleri hayaletlerin uğrak yeri olan evi yutacağa benziyordu. Willett, ev sahibiyle çok ciddi olarak konuşmaya başladı ve onu, gelecekteki araştırmaları büyük ölçüde kendine bırakmaya zorladı. Bir dostun, bir akrabadan daha iyi dayanabileceği bazı çirkin unsurların bulunabileceğini söyledi. Aile doktoru olarak serbest hareket etmesi gerekiyordu ve ilk gereksinim duyduğu şey de, eski şömine üstü süsünün, Joseph Curwen resminin boyalı panelden ters ters etrafını süzdüğü zamanlarda olduğundan daha iğrenç bir dehşet havası yarattığı terk edilmiş laboratuvarda kimse tarafından rahatsız edilmeden tek başına bir süre kalmaktı.

Her taraftan üzerine yağan acayipliklerin ve düşünülemeyecek kadar delirtici imaların selinde afallamış bulunan Bay Ward razı olmaktan başka bir şey yapamazdı ve yarım saat sonra doktor, içinde Olney Court'tan getirilen panonun bulunduğu, herkesin çekinip korktuğu odaya kendini kilitlemişti. Dışarıdan dinleyen baba, her tarafın altüst edilerek araştırılmakta olduğunu duyuyordu; sonunda sıkı sıkıya kapalı bir dolap kapısının açılmasına benzer bir gıcırtı işitildi. Sonra bastırılmış bir çığlık, bir tür öfkeden boğulma sesi duyuldu ve açılmış olan her ne idiyse alelacele çarpılıp kapatıldı. Bunun hemen ardından anahtar kilitte gürültüyle döndü, Dr. Willett perişan ve ölü gibi sapsarı, koridorda belirerek güney duvarındaki sahici şömine için yakacak odun istedi. Fırının yetersiz olduğunu ve elektrik ocağının pek işe yaramadığını söyledi. Soru sormayı çok istiyor olmakla birlikte buna cesaret edemeyen Bay Ward, gerekli emirleri verdi ve adamlardan biri, havası zehirlenmiş kütüphaneye korkudan titreyerek girip getirdiği kalın çam kütükleri ızgaranın üzerine yerleştirdi. Bu arada Willett, yukarıdaki eşyaları boşaltılmış laboratuvara giderek, geçen Hazirandaki taşınma sırasında götürülmemiş birkaç ufak tefek şey getirdi. Üzeri örtülmüş bir sepet içindeydiler; Bay Ward, onların ne olduğunu hiç göremedi.

Sonra doktor kendini bir kez daha kütüphaneye kilitledi ve bacadan çıkarak pencerelerden aşağıya yayılan siyah duman bulutlarından ateş yakmış olduğunu herkes anladı. Daha sonra epeyce gazete hışırtısından sonra yeniden o tuhaf gıcırtı, ardından da kulak misafiri olanların hiçbirinin hoşlanmadığı pat diye bir ses duyuldu. Bundan sonra, Willett'in bastırmaya çalıştığı çığlıklar attığı duyuldu iki defa ve tarifsiz derecede öfke dolu aceleci hışırtılar geldi odadan. Nihayet, rüzgârın aşağı bastırdığı bacadan çıkan dumanlar öylesine koyulaştı ve geniz yakıcı bir hal aldı ki, herkes bu her tarafı dolduran, kendine has, boğucu ve zehirli dumanların dağılmasını yürekten arzuladı. Bay Ward'un başı döndü ve tüm hizmetkârlar korkunç kara dumanların aşağı bastırmasını seyretmek için bir araya toplandılar. Asırlar kadar uzun süren bir bekleyişten sonra duman azalır gibi oldu ve sürgülü kapının ardından kazıma, süpürme seslerine benzer birtakım sesler geldi. Ve en sonunda, içerdeki dolabın kapağının

çarpılarak kapatılmasından sonra Willet, yukarı kattaki laboratuvardan aldığı üstü örtülü sepet kolunda, üzgün, sararmış ve perişan bir halde yeniden ortaya çıktı. Pencereyi açık bırakmıştı ve bu pencereden bir zamanların lanetli odasının şimdiki yeni ve tuhaf dezenfektan kokularına temiz, sağlıklı bir hava karışıyordu. Şömine üstündeki eski çerçeve hâlâ yerindeydi, ama eski kötücüllüğünden sıyrılmıştı ve sanki Joseph Curwen'ın resmini hiç taşımamış gibi beyaz panosunun üzerinde sakin ve görkemli duruyordu. Gece yaklaşıyordu, ama bu sefer gölgeleri, tatlı bir hüzün dışında hiçbir gizli korku taşımıyordu. Ne yapmış olduğundan doktor hiçbir zaman söz etmedi. Bay Ward'a, "Hiçbir soruya yanıt veremeyeceğim, sadece farklı türlerde büyüler olduğunu söylemekle yetineceğim. Büyük bir temizlik yaptım. Bu evdekiler rahat uyuyacaklar," dedi.

6

Dr. Willett'in "temizliği"nin, kayıp kemeraltı mezarlığındaki iğrenç gezintisi kadar büyük bir işkence, bir sinir törpüsü olduğu, yaşlı hekimin evine varır varmaz kendisini bırakmasından yeterince bellidir. Üç gün boyunca sürekli odasında kaldı, ama hizmetkârlar çarşamba geceyarısından sonra dış kapının yavaşça açılıp olağanüstü bir yumuşaklıkla kapandığını duydular. Hizmetkârların düş güçleri allahtan ki sınırlıdır, yoksa, perşembe günü *Evening Bulletin*'de çıkan aşağıdaki yazı üzerine yığınla yorumda bulunurlardı:

North End Mezarlık Soyguncuları Yine İş Başında

North Burial Ground'da Weeden ailesine ait parseldeki alçakça vandalizmin üzerinden on aylık bir süre geçtikten sonra dün sabaha karşı gece bekçisi Robert Hart tarafından bir gece kuşunun aynı mezarlıkta sinsi sinsi dolaştığı görülmüştür. Olay sabah saat 2 sularında cereyan etmiştir; kuzey yönünde çok uzak olmayan bir yerde bir lamba ya da el feneri ışığı gören Hart, kapıyı açtığında yakındaki elektrik direğinin ışığında elinde kürek bulunan bir adamın siluetini açıkça fark etmiştir. Hart, derhal takibe geçmişse de, adamın

aceleyle ana girişe doğru atıldığını, caddeye ulaşıp kimsenin yaklaşmasına veya yakalamasına fırsat vermeden gölgelere karışıp kaybolduğunu görmüştür.

Bu davetsiz misafir varlığı fark edilmeden önce, geçen yılki ilk mezarlık soyguncusu gibi mezarlara gerçek bir zarar vermemiştir. Ward ailesine ait parselde, bir mezar boyutunda bile olmayan yüzeysel bir çukurun kazılmış olduğu tespit edilmiştir; başka da bir mezara dokunulmamıştır.

Muhtemelen sakallı, ufak tefek birisi oluşu dışında gece kuşunu tarif edemeyen Hart, üç olayın da aynı kişiler tarafından yapıldığı görüşündedir; ama İkinci Şubenin polisleri, eski bir tabutun götürüldüğü ve mezartaşının parça parça edildiği ikinci olaydaki vahşet nedeniyle başka türlü düşünmektedirler.

Amacının bir şeyler gizlemek olduğu düşünülen, başarısızlıkla sonuçlanan ilk olay bir yıl önce Mart ayında cereyan etmiş ve kendilerine gizli bir yer arayan içki kaçakçılarına atfedilmişti. Komiser yardımcısı Riley, bu üçüncü işin de aynı nitelikte olduğunu söylemektedir. İkinci Şubenin memurları bu tecavüzlerden sorumlu vicdansızlar çetesini yakalamak için özel önlemler almaktadır.

Perşembe günü sabahtan akşama kadar, Dr. Willett geçmişte olmuş bir şeyden sonra kendine gelmek ya da gelecekte olacak bir şey için kuvvet ve cesaret toplamak istiyormuş gibi dinlendi. Akşam Bay Ward'a bir mektup yazdı; mektup yarı sersemlemiş babaya ertesi sabah verildi ve uzun, derin düşüncelere dalmasına yol açtı. Bay Ward, şaşırtıcı raporları ve uğursuz "temizlik" hareketiyle o şok edici pazartesi gününden sonra kendinde işe gidecek gücü bulamamıştı; ama bir umutsuzluk havası taşımasına ve akla yeni yeni esrarlar getirmesine karşın doktorun mektubunda sakinleştirici bir şeyler buldu.

10 Barnes St.
Providence, R. I.,

12 Nisan 1928

Sevgili Theodore:–

Yarın yapacağım şeyden önce size iki çift laf etmem gerektiğini hissediyorum. Yapacağım bu şey, birlikte giriştiğimiz korkunç işi

sona erdirecektir (ikimizin de bildiği o korkunçyere hiçbir küreğin ulaşamayacağını hissediyorum), ama, bunun ne kadar kesin sonuç alıcı olduğu konusunda size güvence vermediğim sürece korkarım ki ruhunuz huzur bulmayacaktır.

Beni ta çocukluğunuzdan beri tanırsınız, bu yüzden, bazı meselelerin bir sonuca bağlanmadan ve meydana çıkarılmadan bırakılmasının en iyisi olacağını söylersem, sanırım bana güvenmezlik etmezsiniz. Charles olayı üzerine daha fazla kafa yormasanız iyi edersiniz, annesine de zaten kuşkulandığı şeylerin ötesinde bir şey anlatmamalısınız kesinlikle. Yarın size uğradığımda Charles kaçmış olacak. İnsanların aklında kalması gereken tek şey bu. Deliydi ve kaçtı. Charles adına daktiloda yazılmış mektupları annesine göndermeye son verdiğinizde, Charles'ın deliliğiyle ilgili bölümleri incitmeden ve yavaş yavaş annesine anlatabilirsiniz. Sizin de Atlantic City'ye onun yanına giderek biraz dinlenmenizi tavsiye etmek isterim. Tanrı biliyor ya, yaşadığınız bu şoktan sonra sizin de tıpkı benim gibi buna ihtiyacınız var. Ben sakinleşmek ve kendimi toplamak için bir süre güneye gidiyorum.

Bu yüzden size uğradığımda, bana hiçbir şey sormayınız. Ola ki bir şeyler yanlış gidebilir, ama öyle olursa size anlatırım. Ben, hiçbir şeyin yanlış gideceğini sanmıyorum. Artık üzülecek hiçbir şey yok, çünkü Charles çok, ama çok güvende olacak. O şimdi, sizin düşleyemeyeceğiniz kadar güvende. Allen, ya da her kimse, ondan da korkmanıza gerek yok. O, Curwen resmi gibi geçmişin bir parçasından başka bir şey değil; kapınızın zilini çaldığımda böyle birinin artık bulunmadığından emin olabilirsiniz. Ve şu küçük harfli mesajda yazılı olanlar sizi ya da ailenizi bir daha asla rahatsız etmeyecektir.

Ama hüzne karşı metin olmalı ve eşinizi de aynısına hazırlamalasınız. Açık yüreklilikle söylemeliyim ki, Charles'ın kaçışı onun size dönmesi anlamına gelmeyecektir. Ondaki fiziksel ve ruhsal değişikliklerden sizin de anladığınız gibi çok tuhaf bir hastalığın pençesine düşmüş durumdadır ve onu tekrar görmeyi asla ummamalısınız. Şununla teselli bulmalısınız ki, o asla bir şeytan ve hatta gerçekten bir deli değildi; o sadece gizemli şeylere ve geçmişe duyduğu sevgi yüzünden mahvolmuş hevesli, çalışkan ve meraklı bir çocuktu. Bir ölümlünün asla bilmemesi gereken şeylerle karşılaştı; zamanda hiç kimsenin asla ulaşamayacağı kadar gerilere gitti ve o yılların ötesinden onu yutmak için bir şey çıkageldi.

Şimdi, bana en fazla güvenmenizi isteyeceğim meseleye geliyorum. Çünkü, Charles'ın kaderiyle ilgili hiçbir belirsizlik bulunmamalıdır. Söz gelimi bir yıl kadar sonra isterseniz oğlunuzun ölümüyle ilgili uygun bir öykü tasarlayabilirsiniz. North Burial Ground'da babanızın mezarının üç metre batısına, tam olarak aynı yönde bir mezartaşı dikebilirsiniz; burası oğlunuzun hakiki dinlenme yeri olacaktır. Bir anormallikten ya da bir beden değişikliğinden de korkmanız gerekmiyor. Bu mezardaki küller, çocukluğundan beri ruhsal gelişimini izlediğiniz hakiki Charles Dexter Ward'un – kalçasında zeytin işareti bulunan, göğsünde siyah cadı işareti ve kaşının üzerinde yara izi olmayan sahici Charles'ın değişim geçirmemiş kemiklerinin külleridir. Hayatında hiçbir kötülük yapmamış olan ve "tiksinti"sini hayatıyla ödemiş olacakolan Charles'ın.

Hepsi bu kadar. Charles kaçacak ve bundan bir yıl sonra siz mezartaşını dikeceksiniz. Yarın bana soru sormayınız. Ve aile şerefinizin geçmişte her zaman olduğu gibi bugün de lekelenmemiş olduğuna inanınız.

En derin sevgilerimle size metanet,sükunetve tevekkül tavsiye ediyorum.

Her zaman dostunuz
Marinus B. Willett

Böylece 13 Nisan 1928, Cuma günü Marinus Bicknell Willett, Charles Dexter Ward'u, Dr. Waite'ın Conanicut Adası'ndaki özel hastanesinde ziyaret etti. Genç adam ziyaretçisinden kaçmaya kalkışmadıysa da epeyce somurttu ve Willett'in arzuladığı konuları açmaya hiç istekli görünmedi. Doktorun yeraltı mezarlığını keşfetmiş olması ve orada yaşadığı korkunç deneyler, elbette ki, yeni bir sıkıntı kaynağı olmuştu; bu yüzden her ikisi de zoraki bir iki formalite sözünden sonra gözle görülür şekilde bir tereddüt sergilediler. Sonra yeni bir sıkıntı unsuru baş gösterdi; Ward, doktorun maskeyi andıran yüzünde daha önce hiç görmediği korkunç bir amacı okumaya başlamıştı. Son ziyaretten bu yana bir değişiklik meydana geldiğini ve vesveseli aile doktorununyerini acımasız ve amansız bir intikamcıya bıraktığını anlayan hasta sindi.

Ward'un benzi sarardı ve konuşmaya ilk başlayan doktor oldu: "Daha fazla şey keşfettik," dedi, "ve sizi uyarmalıyım ki, artık hesaplaşmanın zamanı geldi."

"Yeniden kazı yapıp, açlıktan ölmek üzere olan daha başka hayvanlar mı buldunuz?" diye alaycı bir yanıt aldı. Genç adamın sonuna kadar kabadayılığı elden bırakmamak istediği anlaşılıyordu.

"Hayır," diye sakince yanıtladı Willet, "bu defa kazı yapmam gerekmedi. Dr. Allen'ı araması için adam tuttuk ve adamlar tek katlı evde sahte bir sakalla gözlük buldular."

Huzursuzlanan genç adam zekice küçümseme çabasıyla, "Mükemmel," diye fikrini açıkladı, "ve eminim onlar, şu sakal ve gözlüğünüzden daha fazla yaraşmıştır size!"

"Ama size çok daha uyardı," şeklinde oldu temkinli ve önceden üzerinde çalışılmış yanıt, *"ve hiç kuşkusuz uymuşlardı da."*

Willett bunları söylerken, zemindeki gölgelerde bir değişiklik olmasa da güneşin önünden bir bulut geçer gibi oldu. Sonra Ward söze başladı:

"Böyle hararetle hesaplaşmaya kalkışmanızın nedeni bu mu? Bir insan zaman zaman çift kişi olmayı yararlı bulamaz mı?"

"Hayır," dedi ciddiyetle Willett, "yine yanılıyorsunuz. Herhangi biri, çift kişilik peşindeyse bu beni hiç ilgilendirmez; *yeter ki var olmaya hakkı olsun, yeter ki kendisini boşluktan çağıran şeyi yok etmesin."*

Ward şiddetle irkildi. "Pekâlâ, bayım" dedi, *"ne* buldunuz ve benden ne istiyorsunuz?"

Doktor sonunda monoton bir sesle "Bir zamanlar üzerinde bir resim asılı olan eski bir şömine süsünün arkasındaki bir dolapta bir şey buldum, onu yaktım ve küllerini Charles Dexter Ward'un mezarının olması gereken yere gömdüm," dedi.

Deli, boğulurgibioldu ve oturduğu sandalyeden ayağa fırladı.

"Allah belanı versin, kime anlattın bunu – ve iki koca ay boyunca ben burada yaşıyorken, onun o olduğuna kim inanır? Ne yapmak istiyorsun?"

Willett, ufak tefek biri olmasına karşın, bir hareketiyle hastasını sakinleştirirken son derece otoriter bir tavır takındı.

"Kimseye anlatmadım. Bu, sıradan bir vaka değil – hiçbir polisin, hukukçunun, mahkemenin, akıl hastalığı uzmanının anlayamayacağı ve uğraşamayacağı zamandışı bir delilik ve dünyalar ötesi bir dehşet vakası. Tanrıya şükür ki, bu şeyi düşü-

nürken yanlış yönlere sapmamam için içimde düş gücünün kıvılcımı kalmış. *Beni kandıramazsın, Joseph Curwen, çünkü senin lanetli büyünün doğru olduğunu biliyorum!"*

"Yıllar yılı kuluçkaya yatan ve ikizin olan torununun üzerine kapanan büyünü nasıl dokuduğunu biliyorum; onu nasıl geçmişe çektiğini ve iğrenç mezarından kendini ona nasıl diriltttirdiğini biliyorum; sen çağdaş şeyleri çalışır, sonra geceleri bir vampir olarak ortalarda dolaşırken seni nasıl laboratuvarında gizlediğini ve daha sonra, ona kahrolası benzerliğinden kimse kuşkulanmasın diye nasıl takma sakal ve gözlüklerle ortaya çıktığını biliyorum; sen dünya mezarlıklarını canavarca soyup soğana çevirirken sana çattığında ne karara vardığını ve *bundan sonra ne planladığını biliyorum* ve nasıl yaptığını da.

"Sakalını ve gözlüklerini bırakarak evin etrafındaki muhafızları aldattın. İçeri girenin o olduğunu sandılar; onu boğup gizledikten sonra dışarı çıktığında da, çıkanın o olduğunu düşündüler. Ama iki zihnin farklı ilişkilerini hesaba katmamıştın. Sadece görüntü benzerliğinin yeterli olacağını düşünmekle de aptallık ettin, Curwen. Neden konuşmayı, sesi ve el yazısını düşünmedin. Görüyorsun ki, sonunda yürümedi. Şu küçük notu kimin ya da neyin yazdığını sen benden daha iyi biliyorsun, ama boşuna yazılmamış olduğu konusunda seni uyarmalıyım. Ezilipyokedilmesigereken iğrençlikler ve küfürler vardır ve sanıyorum ki, o sözlerin yazarı, Orne ve Hutchinson'la da ilgilenecektir. Bu yaratıklardan birisi bir zamanlar sana "öldüremeyeceğin kimseyi diriltme" diye yazmışlardı. Daha önce bir kez, muhtemelen aynı yoldan, mahvolmuştun; şimdi bir kere daha kendi kötü büyün seni mahvedecek. Curwen, bir insan Doğayla belirli sınırların ötesinde oynayamaz ve dokuduğun her dehşet, seni yeryüzünden silmek için yükselir."

Ama bu noktada doktorun konuşması, önündeki yaratığın çırpınmalar içinde attığı kısa keskin çığlıklarla kesildi. Umutsuzca köşeye sıkıştırılmış, silahsız ve fiziksel güce başvurması durumunda bir yığın görevlinin doktorun yardımına koşacağının bilincinde olan Curwen, eski müttefikinin yardımına başvurmuştu; işaret parmağı ile havada birtakım kabalistik işaretler çizerken bir yandan da artık yalandan kısık göstermeye

çalışmadığı derin, yankılı sesiyle korkunç bir formülün başlangıç sözlerini böğürüyordu.

"PER ADONAI ELOIM, ADONAI JEHOVA, ADONAI SABAOTH, METRATON..."

Ama Willett ona göre çok hızlıydı. Avludaki köpekler ulumaya başlar ve ansızın körfezden doğru esen buz gibi bir rüzgâr çıkarken, doktor ezbere okumaya hep niyetli olduğu şeyi ağırbaşlı, ölçülü ve tek düze bir sesle okumaya başladı. Göze göz, dişe diş – büyüye karşı, büyü – bırak, uçurumun dersinin ne kadar öğrenildiğini sonuç göstersin! Böylece Marinus Bicknell Willett berrak bir sesle, üst tarafında Ejder Kuyruğu, *inen düğüm* işareti olan birinci formülü elyazması notun yazarını dirilten formül çiftinin *ikinci formülünü* okumaya başladı:

'OGTHROD AI'F
GEB'L – EE'H
YOG – SOTHOTH
'NGAH'NG AI'Y
ZHRO!'

Willetin ağzından daha ilk sözcüklerin dökülmesiyle, hasta daha önce başladığı formülün okunmasını birden kesti. Ağzından tek sözcük çıkaramayan canavar, kollarıyla çılgınca hareketler yapmaya başladı, sonra onları da oynatamaz oldu. Ürkütücü *Yog – Sothoth* adının dile getirilmesiyle iğrenç değişim başladı. Bu sadece bir *çözülme* olmayıp, daha çok bir *dönüşüm* ya da *aslına dönüştü* ve okumasını tamamlayamadan bayılmamak için Willett gözlerini yumdu.

Ama bayılmadı ve tekinsiz yüzyıllarla yasak sırların adamı bir daha asla dünyayı rahatsız etmedi. Zamandışı delilik dindi, Charles Dexter Ward olayı kapandı. Dehşet odasından sendeleyerek çıkmadan önce gözlerini açan Willett, belleğinde tuttuklarında yanılmamış olduğunu gördü. Öngördüğü gibi, aside gerek kalmamıştı. Çünkü Joseph Curwen, şimdi, bir yıl önceki lanetli resmi gibi mavimsi-gri ince bir toz tabakası halinde zemine saçılmıştı.

CADI EVİNDEKİ DÜŞLER

Düşlerin mi ateşten, yoksa ateşin mi düşten ileri geldiğini Walter Gilman bilmiyordu. Ucuz demir yatağında huzursuzca dönüp durmadığı zamanlarda yazdığı, çalıştığı, rakam ve formüllerle boğuştuğu küf bağlamış, murdar çatı katının ve eski kentin her şeyi kokuşturan, pusuya yatmış dehşeti yatıyordu her şeyin gerisinde. Kulakları olağanüstü hassaslaşmıştı ve şöminenin üstündeki, tik takları top atışı gibi gelen ucuz saati durduralı çok olmuştu. Geceleri, dışardaki karanlık kentin uzaktan uzağa duyulan patırtısı, kurtyeniği bölmeler arasında farelerin aceleyle koşuşturmaları ve yüz yıllık evin görünmeyen kirişlerinden gelen gıcırtılar, tiz seslerin doldurduğu bir cehennemde yaşadığı duygusuna kapılmasına yetiyordu. Karanlık her zaman, açıklanamayan seslerle kaynıyordu – ama yine de, bazen duyduğu sesler sönecek de pusuya yatmış olduğundan kuşkulandığı daha hafif başka sesler kulaklarına erişecek diye korkudan ödü patlıyordu.

Province'ineski günlerinde cadıların karanlıkta Kralın adamlarından saklandığı tavan aralarının üzerlerini örten çökmüş, bel vermiş balıksırtı damlarıyla hiç değişmeden kalmış, tekinsiz söylentilerin kenti Arkham'daydı. Bu kentte hiçbir yer, barındığı bu tavan arası odası kadar meşum anılarla dolu değildi – çünkü, burası Salem Zindanı'ndan hiç kimsenin akıl erdiremediği bir şekilde kaçan yaşlı Keziah Mason'ın barındığı evin, odanın ta kendisiydi. Bu olay 1962'de oldu, aklı başından giden zindancı, anlamsız laflar ediyor, Keziah'ın hücresinden küçük, beyaz dişli, tüylü bir şeyin fırlayıp kaçtığını söylüyordu ve Cotton Mather[1] bile külrengi duvarların kavis ve köşelerine sıvanan yapışkan, kızıl sıvıyı açıklayamadı.

1) Cotton Mather (1663-1718): 17. yüzyılda New England'da Püritenliğin ateşli savunucusu bir aileden, Babası Increase Mather gibi halkı "hayalet kanıtı"nın kullanılmasına karşı uyaran, 400'den fazla kitabın yazarı, Amerikalı teolog (Ana Britannica).

Gilman bu kadar çok çalışmakla iyi yapmamıştı. Eukleides geometrisi dışında bir geometri ve kuantum fiziği her beyni yormak için zaten fazlasıyla yeterliydi; kişi bir de onları halkbilimle karıştırıp, ocak başında anlatılan gotik öyküler ve korkunç fısıltıların gerisindeki çok-boyutlu tuhaf gerçekliğin izlerini yakalamaya kalkışırsa kafasının sağlam kalması pek beklenemezdi. Gilman, Haverhill'lidir, ama ancak Arkham'da yüksekokula girdikten sonradır ki, matematiğini eski büyülerle ilgili fantastik söylentilerle birleştirmeye başlamıştır. Bu çok eski kasabanın havasındaki bir şeyler anlaşılmaz bir şekilde hayalgücünü etkiliyordu. Miskatonic Üniversitesindeki hocalar onu biraz hız kesmeye zorladılar ve birçok noktada derslerini kestiler. Dahası, üniversite kütüphanesinin bir mahzeninde kilit altında tutulan yasaklanmış sırlarla ilgili şüpheli kitaplara başvurmasını engellediler. Ama tüm bu önlemlerde geç kalınmıştı; Gilman, uzayın özellikleriyle bilinen ve bilinmeyen boyutlar arasındaki bağın kendi soyut formülleriyle karşılıklı ilişkilerini kuracak korkunç ipuçlarını Abdul Alhazred'in ürkütücü *Necronomicon*'unda, eksik *Book of Eibon*'da, von Juntz'un herkesten saklanan *Unaussprechlichen Kulten*'inde çoktan bulmuştu bile.

Gilman, odasının eski Cadı-Evi'nde olduğunu biliyordu – zaten onu bu yüzden tutmuştu. Essex İli kayıtlarında Keziah Mason'ın yargılanmasıyla ilgili epeyce bilgi vardı, Ağır Ceza mahkemesinin baskısıyla kadının kabul ettiği şeyler Gilman'ı aklın almayacağı ölçüde büyülemişti. Kadın, Yargıç Hathorne'a düz çizgilerle eğrilere uzayın duvarları arasından öte taraftaki başka uzaylara açılan yolun göstertirilebileceğinden söz etmiş ve nehirdeki ıssız adayla Meadow Hill'in öte tarafındaki beyaz taşların karanlık vadisinde bazı geceler yapılan toplantılarda bu düz çizgilerle eğrilerin sık sık kullanıldığını ifade etmişti. Ayrıca Kara Adam'dan, kendi ettiği yeminden ve yeni gizli adının Nahab olduğundan söz etmişti. Sonra bu işaretleri hücresinin duvarına çizerek ortadan kaybolmuştu.

Gilman, Keziah'la ilgili tuhaf şeylere inanıyordu ve Keziah'ın oturduğu evin iki yüz otuz beş yıl sonra ayakta olduğunu öğrenmekten acayip heyecanlanmıştı. Keziah'ın bu eski evde ve dar sokaklarda sürekli yaşamış olduğuna ilişkin Arkham'da fısıltıyla

aktarılan söylentileri, bu evde ve diğer evlerde uyuyan bazı insanlarda görülen düzensiz diş izlerini, Bahar bayramı ve Bütün Ölmüş Azizler Yortusu'na yakın duyulan çocukça haykırışları, çoğunluk bu korkunç mevsimden sonra eski evin tavan arasından duyulan pis kokuları, şafaktan önceki karanlık saatlerde çürüyen yapılara ve kente sık sık uğrayarak insanları tuhaf bir şekilde kucaklayan küçük, tüylü ve sivri dişli şeyi duyduğu zaman, her ne pahasına olursa olsun bu yerde yaşamaya karar verdi. Bir oda bulmak çok kolaydı; çünkü, kimsenin kiralamak istemediği, gözden düşmüş bir evdi burası ve çoktandır ucuza kiralanan bir meskendi. Gilman, orada ne bulmayı umduğunu söylememiş olsa da, bazı olayların onyedinci yüzyılın sıradan, yaşlı bir kadınına birdenbire matematiğin, belki de Planck, Heisenberg, Einstein ve Sitter'in en çağdaş araştırmalarının bile ötesinde, derinliklerini kavrayacak bir yetenek kazandırdığı bu binada bulunmak istediğini biliyordu.

Kereste ve alçı duvarlarda, gizemli desenler çizilme olasılığı bulunan duvar kâğıdının soyulmuş olduğu her noktayı dikkatle araştırdı ve bir hafta geçmeden Keziah'ın bir zamanlar büyülerini yaptığı doğuya bakan tavan arasını bulmayı başardı. Ta baştan beri bu oda boştu –hiç kimse burada kalmak istememişti– ama Polonyalı mal sahibi orayı kiraya vermekte epeyce nazlandı. Yine de, ta ki ateşleninceye kadar Gilman'a hiçbir şey olmadı. Ne Keziah'ın hayaleti sıkıntılı salonlarda ve odalarda dolaştı, ne küçük, tüylü bir şey onu kucaklamak için kasvetli kuş yuvasına sızdı, ne de sürdürmekten bir an geri durmadığı araştırmaları cadı büyülerinin bir kaydıyla ödülünü buldu. Ara sıra, bilinmeyen çağlardan kalmış, daracık pencereleri horgörüyle yan yan bakan tekinsiz, kararmış evlerin yıkılacak gibi eğilmiş olduğu pis pis kokan, kaldırımsız, dolambaçlı ara sokaklarda yürüyüşe çıkıyordu. Burada bir zamanlar tuhaf olayların meydana gelmiş olduğunu biliyordu; bu korkunç geçmişten her şeyin –hiç değilse, en karanlık, en dar, en karışık ve çapraşık sokaklarda– yitip gitmediğini içten içe hissediyordu. İki defa da, nehirdeki kötü gözle bakılan adaya kürek çekti ve ayakta kalmış olan, başlangıcı karanlıkve kimselerin anımsayamadığı kadar eski, yosun tutmuş sıra sıra duvarların betimlediği benzersiz açıları kâğıda geçirdi.

Gilman'ın odası büyükçe bir odaydı, ama tuhaf bir şekli vardı; kuzey duvarı dıştan içe doğru belli belirsiz eğimliydi, yine alçak tavan da aynı yönde eğimliydi. Fare deliği olduğu açıkça belli olan bir delik ve duvarlardaki izlerden tıkanmış olduğu anlaşılan diğerleri dışında, evin kuzeyindeki eğik duvarla, düz dış duvarı arasında bulunması gereken boşluğa açılan ne bir yol ne de geçmişte böyle bir geçidin var olduğunu gösteren herhangi bir iz vardı; ama dışarıdan bakılınca bir zamanlar var olan bir pencerenin çok eski zamanlarda tahtayla kaplanmış olduğu görülüyordu. Eğik bir çatısı olması gereken, tavanın üstündeki güvercinliğe de yine hiçbir giriş yoktu. Gilman, tavan arasının geri kalan kısmı üzerindeki güvercinliğe bir merdivenle tırmandığında, tahtalarla çoktan kapatılmış, Koloni dönemi mimarisinde yaygın bir şekilde kullanılan kalın, sağlam tahta çivilerle tutturulmuş eski bir geçidin izlerini buldu. Bu iki kapalı alandan herhangi birini inceleme iznini koparmak için Gilman'ın duygusuz mal sahibine döktüğü dil para etmedi.

Zaman geçtikçe, Gilman kafayı, duvarlarının ve tavanının düzensizliğine daha fazla takar oldu; çünkü, tuhaf açılara, açıların amacına ilişkin belli belirsiz ipuçları sunar gibi gözüken matematiksel bir anlam vermeye başlamıştı. Yaşlı Keziah'ın, diye düşünüyordu, böyle tuhaf açıları olan bir odada yaşamak için çok iyi nedenleri olmalıydı; çünkü, bildiğimiz uzay dünyasının dışına belirli bir açıyla gitmiş olduğunu ileri sürmemiş miydi? Eğik yüzeylerin amacının onun bulunduğu tarafı ilgilendirdiği neredeyse belli olduğundan, Gilman'ın ilgisi yavaş yavaş eğik duvarlar arasındaki içine nüfuz edilemeyen boşluktan uzaklaştı.

Beyin humması na yakalanması ve düşler görmeye başlaması Şubatın ilk günlerine rastlıyordu. Görünüşe göre, odasının tuhaf açılarının Gilman üzerinde acayip, neredeyse ipnotik bir etkisi olmuştu ve karakış ilerlerken Gilman kendini aşağıya doğru eğim yapan tavanla içeriye doğru eğim yapan duvarın kesiştiği köşeye daha bir ısrarla bakar buldu. Bu dönemde dikkatini bir türlü yapmak zorunda olduğu çalışmalara verememesi, epeyce canını sıktı, yarıyıl sınavlarıyla ilgili kaygıları çok arttı. Ama aşırı hassaslaşmış işitme duyusu onu eskisi kadar rahatsız etmeye

devam ediyordu. Yaşam, ısrarcı ve dayanılmaz bir kakofoniye dönmüştü ve bir de şu işitilebilirliğin sınırlarında titreyen–belki de yaşamın ötesindeki bölgeden gelen– *diğer* sesleri duymakta olduğu gibi sürekli ve dehşet verici izlenim vardı. Bazen, sanki sinsice değil de kasten tırmalıyora benziyorlardı. Sesler kuzeydeki eğik duvarın ardından geldiğinde, sert bir tıkırtıyla karışık gibi oluyordu, yukardaki eğik tavanın üstündeki yüzlerce yıldır kapalı güvercinlikten geldiğinde ise, Gilman, aşağı inip kendini yutmak üzere zamanın gelmesini bekleyen bir dehşetle karşı karşıyaymış gibi cesaretini toplamaya çalışıyordu.

Gördüğü düşlerse, hiç de sağlıklı bir insanın göreceği türden düşler değildi ve Gilman bunların matematik ve halkbilim çalışmalarının ortak sonucu olduğunu hissediyordu. Durmadan, formüllerinin, bildiğimiz üçboyutun ötesinde yattığını söylediği belli belirsiz bölgeyi ve –tüm tahminlerin ötesinde bir gücün yol göstericiliğiyle– yaşlı Keziah Mason'ın bu bölgenin kapısını gerçekten bulmuş olabileceğini düşünüyordu. Keziah'ın ve onu suçlayanların ifadelerini içeren sararmış kent arşivleri bugüne kadar hiçbir insanın yaşamadığı şeyleri akla getiriyordu ve Keziah'ın cini olarak betimlenen, bir ok gibi fırlayıp giden küçük tüylü şey, inanılmaz ayrıntılarına karşın fena halde gerçekçiydi.

Şöyle irice bir fareden daha büyük olmayan ve kasabalılarca garipbir şekilde 'Esmer Jenkin' diye adlandırılan şey, olağanüstü duygudaş bir sürü-kuruntusu vakasına benziyordu, çünkü 1692'de en az on bir kişi ifadelerinde, onu bir çala gördüğünü söylemişti. Şaşırtıcı ve can sıkıcı bir şekilde birbiriyle uyumlu daha yakın tarihli söylentiler de vardı. Tanıklar onun uzun kıllı bir fareye benzediğini, ama sivri dişli, sakallı suratının kötülük dolu bir insan suratını, pençelerinin ise küçük bir insan elini andırdığını söylüyorlardı. Yaşlı Keziah'la şeytan arasında haber getirip götürüyor ve bir vampir gibi emdiği cadının kanıyla besleniyordu. Sesi, bir tür iğrenç kıkırdamaydı ve her dili konuşabiliyordu. Gilman'ın düşlerine giren anormal şeylerden hiçbiri, uyanık zihninin eski arşivlerden ve çağdaş söylencelerden çıkardığı en iğrenç şeyden bin kat iğrenç görüntüsü imgelemini dolduran bu kahrolası, cüce melez kadar onu dehşete düşürüp iğrendirmemişti.

Gilman düşlerinde çoğunlukla, tarifsiz renklerde alacakaranlığa gömülmüş, şaşırtıcı derecede düzensiz seslerin doldurduğu dipsiz uçurumlara, esasına ve çekim gücüne ilişkin özelliklerini ve kendi varlığıyla olan ilişkisini açıklamaya bile başlayamadığı uçurumlara yuvarlanıyordu. Ne yürüyor, ne tırmanıyor, ne uçuyor, ne yüzüyor, ne emekliyor, ne sürünüyordu, ama yine de, kısmen isteyerek kısmen isteği dışında her zaman bir çeşit hareket halindeydi. Kendi durumu hakkındaysa bir hüküm veremiyordu, çünkü her zaman kol ve bacaklarıyla gövdesini görmesini engelleyen bir şeyler oluyordu; ama, bedeninin ve yeteneklerinin –normal oran ve özellikleriyle tuhaf bir ilişki içinde olsa da– mucizevi bir şekilde değişime uğrayarak uzamış olduğunu hissediyordu.

İçine yuvarlandığı uçurumlar hiçbir şekilde boş olmayıp, görülmedik renklerde kimisi organik, kimisi inorganik maddelerden garip garip açıları olan kütlelerle doluydu. Organik maddelerden birkaçı, neye benzedikleri hakkında net bir fikre sahip olmasa da, belleğinin derinliklerinde belli belirsiz anılar uyandırıyordu. Daha sonraları gördüğü düşlerde, organik maddeleri birbirinden tamamen farklı davranış kalıplarına ve güdülere sahip kategorilere ayırmaya başladı. Bu kategorilerden birisinin hareketleri, diğer kategorilerdekilere göre daha az mantıkdışı ve ilgisizdi.

İster organik, ister inorganik olsun, tüm bu nesneler tarif edilebilecek ya da anlaşılabilecek gibi değildi. Gilman bazen inorganik maddeleri prizmalar, labirentle, küp ve düzlem kümeleri ve dev binalarla kıyaslıyordu, organik maddelerse, çeşiti kabarcık, ahtapot, kırkayak, canlı Hindu mabudu ve yılan canlılığında çiçekli ve yapraklı süsleme grupları halinde ona çarpıyordu. Gördüğü her şey tarifsiz derecede tehditkâr ve korkunçtu ve her ne zaman organik varlıklardan biri –hareketlerine bakılırsa– kendini fark etmiş gibi görünse, genellikle sıçrayarak uyanmasına yol açan şiddetli, müthiş bir korku duyuyordu. Organik varlıkların nasıl hareket ettiğiyle ilgili olarak, kendisinin nasıl hareketettiği hakkında söyleyebileceklerinden fazlasını bilmiyordu. Zamanla, bir sırrın daha farkına vardı – bazı varlıkların birdenbire pat diye boşlukta bitiverdiğini ya da aynı hızla kay-

bolduklarını gözlemledi. Uçurumları karmakarışık dolduran çığlık ve gürleme sesleri, perde, renk ve ahenk bakımından çözümlenebilecek gibi değildi; ama, ne oldukları anlaşılamayan organik ve inorganik maddelerdeki gözle görülebilir tüm belli belirsiz değişiklikle eş zamanlı olarak değişikliğe uğruyordu. Gilman sürekli olarak bu seslerin, kuşkulu, insafsızca kaçınılmaz dalgalanmaları sırasında, dayanılmaz derecede şiddetlenebileceğinin korkusunu çekiyordu.

Ama Esmer Jenkin'i bu tam yabancılaşma girdaplarında görmüş değildi. Korkudan insanın dizlerinin bağını çözen bu küçük canavarı, uykunun derinliklerine dalmadan hemen önce üzerine çullanan daha hafif, daha can yakıcı düşlerde görüyordu. Karanlıkta uzanmış, uyanık kalmaya çalışırken, yüzlerce yıllık oda, beynine çöreklenmiş eğimli duvarların birbirine kavuştuğu hattı mor bir pusun ardından ortaya çıkaran hafif bir parıltıyla aydınlanıyor gibiydi. Bu korkunç şey, köşedeki fare deliğinden fırlayarak, insana çok kötü şeyler düşündüren sakallı ufacık insan yüzüyle bel vermiş, geniş tahtalı döşemede kısa ve süratli adımlarla yürüyüp ona doğru yaklaşıyordu; ama allahtan ki, her zaman bu şey ona iyice sokulmadan düş sona eriyordu. Korkunç uzun keskin köpek dişleri vardı. Gilman her gün fare deliğini tıkamaya çalışıyor, ama bölmenin gerçek sakinleri her gece tıkanan şey ne olursa olsun onu kemiriyorlardı. Bir seferinde mal sahibine deliğin üzerine teneke çaktırmış, ama ertesi gece fareler yeni bir delik açmış ve bu arada yeni delikten içeri tuhaf bir kemik parçası atmışlardı.

Sınav öncesi çalışmak için her saniyeye gereksinim duyduğu şu sıralar okulun revirine gitmesi emredilecek olursa sınavları geçemeyeceğini bildiğinden, Gilman ateşlenmiş olduğunu doktora anlatmadı. Yine de, Matematikten ve İleri Genel Psikolojiden kaldı, ama yarıyıl tamamlanmadan bunları telafi etme umudu yok değildi.

Mayıs başlarında, hazırlık niteliğindeki hafif düşlerine yeni bir unsur girdi ve Esmer Jenkin'in bir karabasanı andıran şekli, giderekiki büklüm yaşlı bir kadına benzemeye başlayan bulanık bir lekeye eşlik etmeye başladı. Bu ilave, Gilman'ı nedenini açıklayamayacağı kadar rahatsız etti, ama sonunda onun, terk

edilmiş rıhtımlar yakınındaki karanlık, dolambaçlı, dar sokaklarda iki defa gerçekten karşılaşmış olduğu bir kocakarıya benzediğine karar verdi. Bu karşılaşmalarda acuzenin kötü, alaycı ve sabit bakışları korkudan titremesine yol açmıştı – özellikle de, yan taraftaki dar bir sokağın gölgeler içindeki girişinden ok gibi ileri atılan irice bir farenin ona Esmer Jenkin'in mantıkdışılığını düşündürdüğü ilk seferde. Şimdi, diye düşündü, bu asabi korkular karmakarışık düşlerinde yansımaktaydı.

Eski evin etkisinin sağlıksız olduğunu yadsıyamıyordu, ama ilk başlardaki hastalıklı merakının kalıntıları onu hâlâ burada tutuyordu. Geceleri gördüğü bu hayallerin ateşten ileri geldiğini ileri sürüyordu, hastalığı atlattığında bu görüntülerden de kurtulacaktı. Ama bu hayaller öylesine canlı ve inandırıcıydı ki, uyandığında, anımsadığından daha fazlasını gördüğü duygusuna kapılıyordu. Anımsamadığı düşlerinde hem Esmer Jenkin'le hem de yaşlı kadınla konuşmuş olduğundan ve onların daha güçlü üçüncü bir varlıkla buluşmak üzere birlikte bir yere gitmeye kendisini zorladıklarından kesinlikle emindi.

Martın sonlarına doğru matematikte epeyce ilerleme kaydettiyse de, diğer konular ona giderek artan oranda rahatsızlık vermeye devam etti. Riemann[2] eşitliklerini çözmede sezgisel bir ustalık kazanmıştı; dördüncü-boyutu ve sınıfta herkesi dut yemiş bülbüle döndüren daha başka problemleri kavrayışıyla Profesör Upham'ı şaşırtıyordu. Bir öğleden sonra, uzayın garip bir şekilde kavisli oluşu üzerine ve kozmosun bizim bulunduğumuz tarafıyla en uzak yıldızların bulunduğu çeşitli uzak bölgelerin ya da galaksilerarası uçurumların bizzat kendilerinin –hatta, Einsteinci uzay-zaman dizgesinin ötesinde, inanılmaz uzaklıktaki, varlığı kuşkulu kozmik birimlerin– birbirlerine yaklaştığı, hatta değdiği kuramsal noktalar üzerine bir tartışma yapılmaktaydı. Gilman'ın bu konuları ele alışı, her ne kadar verdiği bazı varsayımsal örnekler, kendisi hakkında zaten var olan çekingen, yalnız ve acayip biri olduğu dedikodularını iyice artırdıysa da,

2) George Friedrich Bernhard Riemann (1826-1866): Ortaya attığı n boyutlu eğri uzay geometrisiyle modern kuramsal fiziğin gelişmesinde önemli rol oynamış, görelilik kuramının kavram ve yöntemlerinin temelini oluşturmuş Alman matematikçi (AnaBritannica).

herkesi kendine hayran bıraktı. Öğrencilerin başlarını sallayarak onayladıkları şey, insanoğlunun bugüne kadar ulaşamadığı kabul edilen matematik bilgisine sahip birinin, dünyadan, evrenin sonsuz uzaklıktaki belirli noktalarında yer alan bir gök cismine bilinçle adım atabileceği yolundaki ağırbaşlı kuramıydı.

Böyle bir adım, diyordu Gilman, iki aşamadan ibaret olacaktı; birincisi, bildiğimiz üçboyutlu dünyanın dışına geçiş; ikincisi, bir başka, belki sonsuz uzak bir noktada yeniden üçboyutlu dünyaya geçiş. Böyle bir geçişin insanın hayatına mal olmadan başarılması birçok durumda mümkündü. Üçboyutlu uzayın herhangi bir bölgesinden herhangi bir varlık büyük bir olasılıkla dördüncü boyutta yaşayabilirdi ve ikinci aşamada sağ kalması, yeniden dönmeküzere üçboyutlu uzayın hangi noktasını seçmiş olduğuna bağlı olacaktı. Bazı gezegenlerin sakinleri başka gezegenlerde –ve hatta başka galaksilerdeki gezegenlerde ya da uzay-zaman dizgesinin benzer boyutsal aşamalarında– yaşayabilirlerdi, ama elbette ki, matematiksel olarak yan yana olsalar da, yaşanması olanaksız çok sayıda uzay cisimleri ya da bölgeleri vardı.

Ayrıca, belirli sayıda boyutu olan bir dünyanın sakinlerinin, –verilen uzay-zaman dizgesinin içinde veya dışında– ilave boyutları ya da sonsuz sayıda boyutu olan bir dünyaya girdiklerinde yaşamaları da olasıydı. Ve aynı şekilde bunun tersi de doğruydu. Tartışma götürür bir konuydu, ama belirli bir boyut düzeyinden bir üst boyut düzeyine geçiş sırasında uğranılacak köklü değişim tipinin biyolojik bütünlüğü tahrip etmeyeceğinden yeterince emin olunabilirdi. Gilman bu son varsayımının nedenlerini pek açıkça ortaya koyamıyordu, ama buradaki anlaşılmazlığı diğer daha karmaşık noktalardaki anlaşılırlığıyla fazlasıyla dengeleniyordu. Profesör Upham, özellikle yüksek matematiğin tarifsiz eski çağlardan –belki de insanlık öncesinden– bu yana aktarılagelen, kozmosla ve yasalarıyla ilgili bilgisi bizimkilerden çok ileri olan büyü bilimine yakınlığını göstermesinden hoşlandı.

Gilman, 1 Nisana doğru, artık bıkkınlık veren ateşinin düşmemesi nedeniyle oldukça endişeye kapıldı. Aynı evdeki kiracıların, uykuda yürüdüğünü söylemelerine de canı sıkıldı. Görünüşe göre, sık sık yatağından kalkıp gidiyordu ve gecenin belli

saatlerinde döşemesinin gıcırtısı aşağıdaki kiracı tarafından fark ediliyordu. Aynı kişi, geceleri ayakkabılı adım sesleri duyduğunu da söylüyordu; ama Gilman adamın bunda yanıldığından emindi, çünkü, diğer giysileri gibi ayakkabıları da sabahleyin hep yerli yerinde oluyordu. Bu marazi evde insan her türden sesleri duyduğu yanılsamasına kapılabilirdi – Gilman'ın kendisi de, şimdi, güpegündüz, eğik duvarların gerisindeki ve eğik tavanın üstündeki karanlık boşluklardan fare sesleri dışında sesler duymuyor muydu? Hastalık derecesinde hassaslaşmış kulakları, başının üzerindeki, çok çok eskiden beri sıkı sıkıya kapatılmış güvercinlikten ayak sesleri duymaya başlamıştı ve bazen bu yanılsama o kadar gerçekçi görünüyordu ki.

Bununla birlikte artık bir uyurgezer olduğunu biliyordu; çünkü iki defa, bütün giysilerinin yerliyerinde olmasına karşın geceleyin kendisinin odasında olmadığı görülmüştü. Yoksulluğun bu pis ve rağbet görmeyen evde bir oda kiralamaya zorladığı okul arkadaşlarından Frank Elwood bu konuda onu ikna etmişti. Elwood, geceyarısından sonraki ilk saatlerde çalışmaktaydı ve bir diferansiyel eşitlikle ilgili olarak yardımını istemek üzere odasına gelmiş ama Gilman'ı bulamamıştı. Elwood'un kapıyı çalıp da bir yanıt alamamasından sonra kilitli olmayan kapıyı açması küstahlıktan başka bir şey değildi, ama fena halde yardıma gereksinmesi vardı ve ev sahibinin yavaşça dürtülerek uyandırılmaya aldırış etmeyeceğini düşünmüştü. Ama hiçbir defasında Gilman odada yoktu ve Gilman'a bundan söz edildiğinde gece kıyafetiyle, yalınayak nerelerde dolaşmakta olduğunu kendisi de merak etti. Uykuda gezmeye devam ettiği söylenecek olursa bu meseleyi araştırmaya karar verdi ve adımlarının nereye yöneldiğini görmek üzere koridora un serpmeyi düşündü. Dar pencerenin dışında ayak basacak sağlam bir yer olmadığından, kapı, dışarı çıkılması düşünülebilecek tek yerdi.

Nisan ayının ilerleyen günlerinde, Gilman'ın yüksek ateşten keskinleşmiş kulaklarını, zemin katta bir odası bulunan Joe Mazurewicz adlı, batıl inançlı bir dokuma tezgâhı tamircisinin sızlanan duaları rahatsız etmeye başladı. Mazurewicz, yaşlı Keziah'ın hayaleti ve insana sokulan tüylü, keskin dişli şey hakkında daldan dala atlayan uzun uzun öyküler anlatmış ve

birçok defa ziyaretine gelen bu şeyden –Aziz Stanislas Kilisesinden Peder Iwanicki'nin bu amaçla kendisine vermiş olduğu– gümüş haç sayesinde kurtulmuş olduğunu söylemişti. Şimdi, Cadıların Toplantı Günü yaklaşmakta olduğu için dua etmekteydi. Bahar Bayramından önceki gece, büyücü kadınların toplandıkları geceydi, o gece cehennemin en karanlık kötülükleri dünyada kol gezer, Şeytan'ın köleleri adsız ayinler ve işler için bir araya gelirdi. Miskatonic Caddesi ile High ve Saltonstall Sokaklarında yaşayan yüksek tabakadan insanlar bu konuda bir şey bilmiyormuş gibi yapsalar da, o gece her zaman Arkham'ın en kötü zamanı olurdu. Joe'nun böylesi şeyler hakkında bilgisi vardı, çünkü memleketindeki ninesi, kendi dedesinden bu konuda öyküler dinlemişti. İnsanın bu mevsimde dua edip tespih çekmesi akıllılık olurdu. Üç aydır Keziah'la Esmer Jenkin ne Joe'nun ne Paul Choynski'nin odalarının yakınlarında ne de başka bir yerde görülmüştü – böyle uzak durmaları hiç de iyiye alâmet değildi. Bir şeyler karıştırıyor olmalıydılar.

Ayın on altısında Gilman doktorun muayenehanesine uğradı ve ateşinin korktuğu kadar yüksek olmadığını görmekten büyük bir şaşkınlığa düştü. Hekim onu inceden inceye sorguya çekti ve bir sinir hastalıkları uzmanına görünmesini salık verdi. Gilman, düşününce, daha çok sorgulayıcı bir doktora gitmediğine memnun oldu. Faaliyetlerini daha önce de kısıtlamış olan yaşlı Waldron ona dinlenme verecekti – denklemlerinde çok büyük sonuçlara ulaşmaya bu kadar yaklaşmışken olacak şey değildi. Bilinen evrenle dördüncü boyut arasındaki sınıra kesinlikle çok yakındı ve daha ne kadar ileri gidebileceğini kim söyleyebilirdi?

Ama daha bu düşünceler aklına geldiği anda, bu tuhaf kendine güvenin kaynağını merak etti. Çok yakın bir tehlikeyle karşı karşıya olduğu duygusu günler boyu kâğıtlara doldurduğu formüllerden mi ileri geliyordu? Başının üzerindeki sıkı sıkıya kapalı güvercinlikten gelen yumuşak, sinsi ve hayali ayak sesleri son derece asap bozucuydu. Şimdi de, yapmaması gereken korkunç bir şeyi yapması için birilerinin sürekli olarak kendisini ikna etmeye çalıştığı duygusu giderek güçleniyordu. Ya uyurgezerliğe ne demeliydi? Zaman zaman, geceleri nereye gitmişti? Peki, şu ayırt edilmez seslerin karmaşası arasından ara sıra gün ortasında

ve tamamen uyanıkken bile süzülüp gelen hafif ses neyin nesiydi? Belki, cadılar toplantısında söylenen bir iki ağza alınmayacak ayinin nağmesi dışında, bu dünyada hiçbir şeyle karşılaştırılamayacak bir ahengi vardı ve bazen bu sesin, o tamamen yabancı düş uçurumlarındaki belli belirsizçiğlıkların ve gürlemelerin bazı özelliklerini taşıyor olmasından korkuya düşüyordu.

Düşler, bu arada, giderek daha da zalim bir hal alıyordu. Hazırlık niteliğindeki hafif düş aşamasında gördüğü kötü yaşlı kadın öyle çok net değildi ve Gilman, onun kenar mahallede kendisini korkutan kadın olduğunu biliyordu. İki büklüm beli, uzun burnu, etsiz buruşuk çenesi kuşkuya yer bırakmıyordu; rengi atmış, biçimsiz giysileri tam anımsadığı gibiydi. Yüzünden iğrenç bir kötülük ve coşku okunuyordu; Gilman uyandığında ikna edici ve tehditkâr, çatlak bir ses anımsıyordu. Kara Adam'la buluşmalıydı ve hep birlikte en büyük kaosun merkezindeki Azathoth'un tahtına gitmeliydiler. Kadının söylediği buydu. Azathoth'un kitabını kendi kanıyla imzalamalı ve bağımsız araştırmaları bu noktaya kadar geldiğine göre kendine yeni bir gizli ad almalıydı. Onu zayıf flüt seslerinin duyulduğu Kaos'un merkezine yaşlı kadın, Esmer Jenkin ve diğeriyle gitmekten alıkoyan 'Azathoth' adını *Necronomicon*'da okumuş olması ve bu adın tanımlanamayacak korkunç ilkel bir kötülüğün yerini tutmakta olduğunu bilmesiydi.

Yaşlı kadın hep eğik duvarın eğik tavanla birleştiği noktada bitiveriyordu. Zeminden çok tavana yakın bir yerde beliriyordu ve her gece düş sona ermeden biraz daha yakına geliyor, biraz daha netleşiyordu. Esmer Jenkin de durmadan yakınlaşıyor ve sarı-beyaz uzun dişleri dünyevi olmayan mor ışıma içerisinde şaşırtıcı bir parıltıyla parlıyordu. Tiz, iğrenç kıkırdaması her geçen gün Gilman'ı daha çok etkiliyor, ve 'Azathoth' ve 'Nyarlathotep' sözcüklerini nasıl telaffuz ettiğini sabahları anımsayabiliyordu.

Aynı şekilde derin düşlerinde de her şey daha netleşmişti ve Gilman, içine düştüğü yarı karanlık derin uçurumların dördüncü boyutun uçurumları olduğunu hissediyordu. Hareketleri açıkça uygunsuz ve bir güdüden yoksun gözüken şu organik varlıklar bizim kendi gezegenimizden –insanlar da dahil– yaşam biçimlerinin izdüşümleri olmalıydı. Diğerlerininse kendi-

lerine has sayıda boyutlu dünya ya da dünyalarında ne olduklarını düşünmeye cüret edemiyordu. Daha az uygunsuz bir tarzda hareket eden şeylerden ikisi –yanardöner, yumurtamsı kabarcıklardan oldukça büyük bir yığın ile yüzey açılarını hızla değiştiren, bilinmedik renklerde çok daha küçük bir çokyüzlü– onu fark etmişe benziyordu ve Gilman, dev prizmalar, labirentler, küp ve düzlem kümeleriyle binaya benzer yapılar arasında konumunu değiştirdikçe ya ardı sıra ya da önünde yüzdüler ve bu arada belli belirsiz çığlık ve gürlemeler, sanki dayanılmaz derecede korkunç bir sona yaklaşılıyormuş gibi git gide arttı.

19 Nisanı 20'sine bağlayan gece yeni bir gelişme ortaya çıktı. Gilman yarı-karanlık uçurumda kabarcıklı kütle ve küçük çokyüzlü şey önünde yüzer vaziyette yarı isteksizce hareket ederken yanındaki dev prizma kümelerinden bazılarının kenarlarının tuhaf bir şekilde düzenli köşeler oluşturduğunu fark etti. Bir an sonra ise uçurumdan çıkmış, yoğun bir yeşil ışığa boğulmuş durumda kayalık bir yamaçta, titreyerek dikeliyor buldu kendini. Yalınayak ve gece kıyafetiyleydi; yürümeye kalkıştığında ayaklarını pek kaldıramadığını gördü. Burgaçlar çizerek dönenen bir buhar, hemen ayaklarının dibindeki eğimli yamaç dışında her şeyi gözlerden saklıyordu ve Gilman bu buhardan çıkacak sesleri düşünerek ürküye kapıldı.

Sonra iki şeklin binbir zahmetle ona doğru emeklemekte olduğunu gördü – bunlar, yaşlı kadınla küçük tüylü şeydi. Kocakarı büyük bir gayretle dizlerinin üzerinde doğrulup kollarını görülmedik bir şekilde kavuşturmayı başarırken, Esmer Jenkin açık bir güçlükle kaldırdığı, korkunç bir şekilde insan elini andıran ön pençesiyle belli bir yönü işaret etti. Kendi içinden kaynaklanmayan bir güdüyle kamçılanan Gilman, yaşlı kadının kollarının yaptığı açıyla küçük canavarın pençesinin işaret ettiği yönün belirlediği yola doğru atıldı ve ayaklarını sürüyerek daha üç adım atmıştı ki, kendini yeniden yarı-karanlık uçurumda buldu. Etrafında geometrik şekiller kaynıyordu; başı dönerek sonu gelmez bir düşüşün içine yuvarlandı. En sonunda tekinsiz eski evin çılgın açılı tavan arası odasındaki yatağında uyandı.

O sabah içinden hiçbir işin ucundan tutmak gelmedi ve hiçbir derse girmedi. Bilinmedik bir çekim gücü bakışlarını

görünüşte ilgisiz bir yöne çekiyor gibiydi; elinde olmadan bütün dikkatiyle döşemedeki boş bir noktaya bakıyordu. Saatler ilerledikçe görmeyen gözlerinin odağı konum değiştirdi ve öğleye doğru gözlerini boşluğa dikip bakma güdüsünü alt etti. Saat iki civarında öğlen yemeği için dışarı çıktı ve kentin dar sokaklarını adımlarken her zaman güneye doğru yönelmekte olduğunu gördü. Ancak büyük bir çaba harcayarak Kilise Sokağındaki kafeteryada durdu ve yemekten sonra bilinmedik çekim gücünün daha da artmış olduğunu hissetti.

Bütün bunlardan sonra – belki de bunların uyurgezerliğiyle bir ilgisi vardı – bir sinir hastalıkları uzmanına görünmesi gerekirdi, ama bu arada bu marazi büyüyü bozmayı kendi de deneyebilirdi. Kuşkusuz, çekim gücünün tersi yönde yürümeyi başarabilirdi; böylece büyük bir azimle Garrison Sokağı boyunca kuzeye doğru ilerledi. Miskatonic Caddesi üzerindeki köprüye vardığında soğuk bir tere batmıştı; akıntının üst tarafındaki, ayakta kalmış eski taş duvarlarının düzenli hatları öğle sonrası güneşinin altında kasvetli düşüncelere dalmış olan adı kötüye çıkmış adaya bakarken sıkı sıkıya köprünün demir korkuluklarına yapıştı.

Sonra Gilman birden irkildi. Çünkü bu ıssız adada yaşayan birinin olduğu açıkça görülüyordu; ikinci bir bakış, bunun, uğursuz görüntüsü hastalıklı düşlerine ısrarla giren tuhaf yaşlı kadın olduğunu anlamasına yetti. Kadının yakınındaki uzun otlar da, sanki bir başka canlı şey yere yakın ilerliyormuş gibi, hareket ediyordu. Yaşlı kadın ondan yana dönmeye başladığında, Gilman köprüden kaçarcasına uzaklaşarak liman bölgesinin labirenti andıran dar sokaklarına sığındı. Adanın çok uzakta olmasına karşın, bu paçavralar içerisindeki, beli bükülmüş yaşlı insanın alaycı bakışlarından canavarca ve alt edilemez bir kötülüğün ona doğru akacağını hissetti.

Güneydoğu yönü onu hâlâ çekmekteydi, bu yüzden Gilman ancak olağanüstü bir çabayla eski eve dönüp sarsak merdivenlerini tırmanabildi. Bakışları yavaş yavaş batıya doğru kayarken saatlerce sessiz ve amaçsız oturdu. Altıya doğru keskinleşmiş kulaklarına iki kat aşağıdaki Joe Mazurewicz'in sızlanan duaları çalındı; umutsuzluk içerisinde şapkasını kaparak kendini dışa-

rıya, günbatımının altın rengine bürüdüğü sokaklara attı ve bu sefer güneydoğunun çekimine karşı koymadı. Bir saat sonra, parlak bahar göğünün yıldızları ileride ışıldarken karanlık onu Hangman's Brook'un ötesindeki açık alanlarda yakaladı. Yürüme dürtüsü gizemli bir şekilde uzaya sıçrama dürtüsüne dönüşüyordu yavaş yavaş ve birdenbire çekim gücünün kaynağının nerede yattığını kavradı.

Gökyüzündeydi. Yıldızlar arasında belirli bir nokta ona sahip çıkıyor ve onu çağırıyordu. Buranın Hydra ile Argo Navis takımyıldızları arasında bir nokta olduğu açıktı ve Gilman biliyordu ki, şafaktan sonra uyandığından beri ona doğru gitmeye zorlanmıştı. Sabahleyin hâlâ yoldaydı, şimdi yaklaşık olarak güneye doğru gidiyordu, azıcık batıya yönelmişti. Bu yeni şeyin anlamı neydi? Deliriyor muydu? Bu daha ne kadar sürecekti? Gilman yeniden bütün iradesini toplayarak kendini uğursuz eski eve sürükledi.

Mazurewicz onu kapıda bekliyordu ve batıl inançlarından yeni bir şey fısıldama konusunda hem endişeli hem gönülsüz görünüyordu. Cadı-ışığı hakkındaydı bu şey. Joe, önceki geceyi –Massachusetts'da Patriot's Day[3] idi– kutlamak için dışarı çıkmış ve geceyarısından sonra eve dönmüştü. Dışarıdan eve bakınca, önce Gilman'ın penceresinin karanlık olduğunu düşünmüş, ama sonra içerdeki zayıf mor parıltıyı farketmişti. Beyefendiyi bu parıltı konusunda uyarmak istemişti, çünkü Arkham'da herkes bunun Esmer Jenkin'in ve kocakarının kendi hayaletinin etrafında oynaşan Keziah'ın cadı-ışığı olduğunu bilirdi. Bundan daha önce söz etmemişti, ama şimdi anlatmalıydı, çünkü bu demekti ki, Keziah ve onun uzun dişli cini beyefendinin peşindeydi. Bazen o, Paul Choynski ve ev sahibi Dombrowski bu ışığın genç beyin odasının üzerindeki sıkı sıkıya kapalı güvercinliğin çatlaklarından sızdığını gördüklerini düşünmüşler, ancak bundan kimseye söz etmemeye karar vermişler. Ama şimdi beyefendinin bir başka odaya geçmesi ve Peder Iwanicki gibi iyi bir papazdan bir haç alması iyi olacaktı.

3) Patriot's Day: 1775 yılındaki Lexington ve Concord çarpışmalarının anısına Maine ve Massachusetts'da Nisan ayının üçüncü pazartesi günü kutlanan resmi bayram.

Adam konuyu dağıtıp durdukça, Gilman adını koyamadığı şiddetli bir korkunun boğazını sıkmakta olduğunu hissetti. Dün geceyarısı eve döndüğünde Joe'nun büyük bir olasılıkla yarı yarıya sarhoş olduğunu biliyordu; ama yine de tavan arası penceresinde mor bir ışığın görülmüş olmasının korkunç bir anlamı vardı. Derin uçurumlara dalmadan önceki hazırlayıcı, hafif düşlerde gördüğü yaşlı kadınla küçük tüylü şeyin etrafında oynaşan her zaman böyle hafifçe parlayan mor bir ışıktı, ama bu düş-ışıltısının ikinci bir kişi, hem de uyanık biri tarafından görülmüş olduğu düşüncesi sağduyuyla kabul edilebilecek bir şey değildi. Yine de bu adam böyle garip bir düşünceye nasıl kapılmıştı? Kendisi uykuda evin içinde dolaşırken, ayrıca konuşmuş muydu? Joe, konuşmamış olduğunu söyledi – ama bunu araştırmalıydı. Belki, Frank Elwood bir şeyler söyleyebilirdi, ama bunu sormaktan nefret ediyordu.

Yüksek ateş – korkunç düşler – uyurgezerlik – gaipten duyulan sesler – gökyüzünde bir noktaya doğru çekiliş – şimdi de, uykuda çılgınca laflar etmiş olmasından duyulan kuşku! Çalışmalarına son vermeli, bir sinir hastalıkları uzmanına görünmeli, iyi bir tedavi görmeliydi. İkinci kata çıktığında, Elwood'un kapısında durakladı, ama diğer gencin odasında olmadığını gördü. İstemeye istemeye kendi tavan arası odasına çıkan merdivenleri tırmanmaya devam etti ve karanlıkta oturdu. Bakışları hâlâ güneydoğuya doğru çekiliyordu, ama ayrıca kendini alçak, eğik tavandaki son derece küçük çatlaklardan kötü, mor bir ışığın sızacağını hayal ederek kapalı güvercinlikten gelecek bir sesi büyük bir dikkatle dinler buldu.

O gece Gilman uyurken, mor ışık daha parlak olarak ortaya çıktı ve yaşlı cadıyla küçük tüylü şey her zamankinden fazla yakınına sokularak onunla insani olmayan ciyaklamalar ve şeytani el kol hareketleriyle eğlendiler. O yanardöner kabarcıklı kütlenin ve o kaleidoskopik küçük çokyüzlünün takiplerinin kendini tehdit edip kızdırmasına karşın, belli belirsiz gürleyen alacakaranlık uçuruma dalmaktan memnuniyet duydu. Sonra kaygan görünüşlü bir maddeden birbirine yaklaşan kocaman düzlemler başının üstünde ve altında bir hayal gibi belirirken değişiklik ortaya çıktı – sarının, kızılın ve çivit renginin karma-

karışık ve çılgınca birbirine girdiği bilinmeyen, yabancı bir ışıkla birden tutuşup ani bir taşkınlıkla sona eren bir değişiklik.

Acayip, inanılmaz doruklar, dengeli düzlemler, kubbeler, minareler, tepe noktalarına dengeyle yerleştirilmiş yatay diskler ve çok renkli bir göğün altında görkemle parlayan –kimisi taş, kimisi metal– daha çılgın sonsuz sayıda şeklin oluşturduğu uçsuz bucaksız bir ormanın kıyısındaki yüksek, fantastik tırabzanlı bir taraçanın üzerinde yarı-yatar durumdaydı. Yukarı doğru baktığında, her birisi farklı bir renkte ve alçak dağların sonsuz uzaklıktaki kavisli ufku üzerinde farklı farklı yükseklikte üç heybetli ateş diski gördü. Gerisinde, daha yüksek taraça sıraları görebildiğince yukarılara tırmanıyordu. Altındaki kent göz alabildiğine uzaklara uzanıyordu, Gilman oradan hiçbir ses gelmemesini diledi.

Üzerinde kolayca ayağa kalktığı kaldırım, tarif etmekte kendini aciz hissettiği damarlı, parlak bir taştandı ve kaldırımı oluşturan taşlar, ilkelerini anlamadığı dünyadışı bir simetriden daha az asimetrik görünen tuhaf açılarla kesilmişti. Parmaklıklar göğüs hizasına geliyordu, zarif ve fantastik bir tarzda işlenmişti ve tırabzan boyunca kısa aralıklarla işçiliği enfes, grotesk tasarımlı, küçük figürler bulunuyordu. Tırabzan gibi bu figürler de, bu parlaklık karmaşasında rengi kestirilemeyen ve malzemesi tüm tahminlere meydan okuyan bir metalden yapılmışa benziyordu. Bu figürler, kabartma çizgili fiçı biçiminde bir nesneyi temsil ediyordu; fiçının merkez halkasından tekerlek parmağı gibi çıkan yatay ince kollar ve üst tarafıyla tabanından çıkıntı yapan dikey topuzlar ya da yumrular vardı. Bu topuzların her biri, bir denizyıldızının kolları gibi etrafına dizilmiş beş uzun, düz, uçlara doğru incelen –neredeyse yatay, ama merkezdeki fiçıdan uzaklaştıkça hafifçe kavislenen– kolun göbeğiydi. Dipteki topuzun tabanı öylesine küçük bir noktadan, öylesine zarif bir şekilde tırabzana kaynatılmıştı ki, birçoğukopup kaybolmuştu. Figürlerin boyları dört buçuk parmak kadardı, sivri uçlu kollarsa figürlere en fazla iki buçuk parmaklık bir çap kazandırıyordu.

Gilman ayağa kalktığında kaldırım taşlarının çıplak ayakları için fazla sıcak olduğunu hissetti. Yapayalnızdı; ilk işi tırabzanlara doğru yürüyüp tam iki bin ayak aşağısındaki uçsuz bucaksız

dev kente başı dönerek bakmak oldu. Kulak kabartıp dinlerken, aşağıdaki dar sokaklardan geniş yelpazeli ritmik bir müzik sesinin yükselmekte olduğu duygusuna kapıldı ve kent sakinlerini de seçebiliyor olmayı diledi. Bir süre sonra manzara başını döndürdü, içgüdüyle parlak tırabzanlara tutunmasaydı, kaldırıma düşecekti. Sağ eli, çıkıntı yapan figürlerden birine değdi; bu onun sallanmasını biraz engeller gibi oldu. Ama bu kadarı, metal işçiliğinin egzotik inceliğine fazla geldi ve tutunmasıyla kopan sivri uçlu figür elinde kaldı. Hâlâ yarı şaşkın, diğer eliyle tırabzanın çıkıntısız bir yerine tutunurken figürü sıkı sıkıya elinde tutmaya devam etti.

Ama şimdi aşırı hassas kulakları arka tarafından gelen bazı sesler duydu ve yeniden taraçadan baktı. Gizlenmeye çalışarak olmasa da sessizce beş şekil yaklaşıyordu, bunlardan ikisi uğursuz yaşlı kadınla uzun dişli, tüylü küçük hayvandı. Diğer üçü, aklını başından aldı; çünkü bunlar, tam olarak tırabzanın üzerindeki sivri uçlu figürlere benzeyen, sekiz ayak boyunda canlı varlıklardı ve denizyıldızının kollarını andıran bacaklarını bir örümcek gibi kullanarak hareket ediyorlardı.

Gilman yüzünde, ellerinde ve ayaklarında bir acı hissiyle ve soğuk bir tere batmış olarak yatağında uyandı. Fırlayıp yatağından çıktı ve evden olabildiğince çabuk ayrılması gerekiyormuş gibi, alelacele yıkanıp, giyindi. Nereye gitmek istediğini bilmiyordu, ama derslerden bir kez daha fedakârlık etmesi gerektiğini hissediyordu. Gökyüzünde Hydra ve Argo takımyıldızları arasındaki noktanın o tuhaf çekim gücü azalmış, ama daha güçlü bir başkası onun yerini almıştı. Şimdi kuzeye –tam kuzeye– gitmesi gerektiğini hissediyordu. Issız adanın göründüğü, Miskatonic Caddesi köprüsünden geçmeye çekiniyordu, bu yüzden Peabody Caddesi köprüsüne yürüdü. Sık sık tökezledi, çünkü, gözleri ve kulakları açık mavi gökyüzündeki son derce yüksek bir noktaya çivili gibiydi.

Bir saat kadar sonra artık kendini daha iyi kontrol ediyordu ve kentten oldukça uzaklaşmış olduğunu gördü. Dört bir yanını ıpıssız tuzlu bataklıklar çevreliyor, önündeki dar yol bütün Arkhamlıların ziyaret etmekte tuhaf bir çekingenlik gösterdikleri yarı terk edilmiş, eski bir kasaba olan Innsmouth'a doğru

uzanıyordu. Kendini kuzeye doğru çeken güç zayıflamamış olmakla birlikte, diğer güce direndiği gibi bu güce de direndi ve sonunda birini diğeriyle dengeleyebildiğini gördü. Büyük bir zahmetle yürüyerek kente geri döndü, bir büfede kahve içtikten sonra kendini bir kütüphaneye atıp hafif dergi ve gazeteleri rasgele karıştırdı. Ne kadar tuhaf bir şekilde güneşte yanmış gibi göründüğünü farkeden bazı arkadaşlarına rastladı, ama onlara yaptığı yürüyüşten söz etmedi. Saat üçte bir lokantada yemek yedi ve bu arada çekim gücünün zayıflamış ya da bölünmüş olduğunu fark etti. Bundan sonra, ucuz bir sinemaya gitti, gösterilen anlamsız filmi ne olduğuna dikkat etmeden tekrar tekrar seyrederek zaman öldürdü.

Akşam dokuzda ayaklarını sürüyerek eskiye doğru yöneldi. Joe Mazurewicz sızlanır gibi bir sesle dualar okuyordu, Gilman, Elwood'un içerde olup olmadığını görmek için durmayarak, alelacele kendi tavan arası odasına çıktı. Zayıf bir ışık veren elektrik lambasının düğmesini çevirdiğinde şoka uğradı. Masanın üzerinde, oraya ait olmayan bir şeyin bulunduğunu hemen gördü; ikinci bir bakış hiçbir kuşkuya yer bırakmadı. Masanın üzerinde yan yatmış duran şey –çünkü dik duramazdı– anormal düşünde fantastik tırabzandan kopardığı sivri uçlu egzotik figürdü. Hiçbir ayrıntısı eksik değildi. Kabartma çizgili, fiçi biçimindeki merkez, merkezden etrafa yayılan ince kollar, her iki uçtaki topuzlar ve topuzlardan çıkan düz, hafif dışarıya doğru kıvrık denizyıldızı kollar – hepsi yerli yerindeydi. Rengi, elektrik ışığında, yeşil damarlı bir tür yanardöner gri idi ve Gilman içine düştüğü dehşet ve şaşkınlığa karşın, topuzlardan birinin eskiden düş-tırabzanına bağlı olduğu noktaya karşılık gelen yerinde, pürüzlü kırık izinin varlığını fark etti.

Şaşkınlıktan donakalmış olması avaz avaz çığlık atmasını engelledi. Düşle gerçeğin böylesine kaynaşması dayanılabilecek gibi değildi. Hâlâ yarı bilinçsiz, sivri uçlu şeyi sıkı sıkıya kavrayarak sarsak adımlarla ev sahibi Dombrowski'nin dairesine doğru inmeye başladı. Batıl inançlı dokuma tezgâhı tamircisinin sızlanır gibi duaları küf bağlamış koridorlar boyunca hâlâ duyuluyordu, ama Gilman şimdi buna aldırış edecek durumda değildi. Ev sahibi dairesindeydi, Gilman'ı nezaketle selamladı. Yo, hayır

bu şeyi daha önce görmemişti ve hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Ama karısı, öğle vakti odaları düzeltirken yataklardan birinde ince, tuhaf bir şey bulmuş olduğunu söylemişti; belki bu oydu. Dombrowski karısına seslendi, kadın paytak paytak yürüyerek geldi; evet bu, o şeydi. Onu küçük beyin yatağında, duvardan tarafta bulmuştu. Ona çok tuhaf görünmüştü, ama küçük beyin odasında yığınla tuhaf şey vardı – kitaplar, biblolar ve kâğıt üzerinde resimlerle işaretler. Bu şey hakkında kesinlikle hiçbir şey bilmiyordu.

Böylece Gilman kafası karmakarışık yeniden odasına çıktı; hâlâ düş görmekte olduğunu ya da uyurgezerliği en aşırı noktalara vardırarak bilinmeyen yerleri yağmalamış olduğunu düşünüyordu. Bu acayip garayip şeyi nereden almış olabilirdi. Arkham'da onu hiçbir müzede görmüş olduğunu anımsamıyordu. Ama yine de bir yerlerde bulunmalıydı ve uykuda onu koparıp alırken görmüş olması, o tuhaf, tırabzanlı taraça düşünü görmesine yol açmış olmalıydı. Ertesi gün etraflı bir araştırma yapacak ve belki de bir sinir hastalığı uzmanına gidecekti.

Bu arada, dikkatle uyurgezerliğinin izini sürecekti. Tavan arası odasına çıkarken merdivenlere ve koridora ev sahibinden –amacını açıkça itiraf ederek– ödünç aldığı unu serpti. Yarı yolda, Elwood'un kapısında durmuş, ama içerisinin kapkaranlık olduğunu görmüştü. Odasına girdiğinde sivri uçlu şeyi masasının üzerine koydu ve zihince ve bedence tükenmiş bir halde soyunma zahmetine katlanmadan yatağına uzandı. Eğik tavanın üzerindeki güvercinlikten sanki hafif bir tırmalama ve sessizce yürüme sesi duyar gibi olduğunu sandı, ama bunu kafasına takmayacak kadar altüst olmuştu. Kuzeyin şu gizemli çekim gücü, bu sefer gökyüzünde sanki daha alçak bir noktadan geliyor gibi görünse de, yeniden artmaya başlıyordu.

Düşün göz kamaştırıcı mor ışığında, yaşlı kadınla uzun dişli, tüylü şey daha önceki gelişlerinden çok daha net bir görüntüyle geri geldiler. Bu sefer ona gerçekten ulaştılar, kocakarının kurumuş pençesinin kendisini kavradığını hissetti. Yatağından çekilip çıkarılarak boşluğa sürüklendi ve bir an için ahenkli bir gürüldemeyle etrafında kaynayan bulanık uçurumun belirli bir şekilden yoksun alacakaranlığını gördü. Ama bu an çok

kısa sürdü, şimdi kaba saba, penceresiz, küçük bir yerdeydi; başının üzerinde kaba kiriş ve tahtalardan yükseltilmiş bir tavan, ayakların altında tuhaf bir şekilde eğik bir zemin vardı. İçleri parçalanmış antika kitaplarla dolu alçak sandıklar zeminin bir köşesine konup payandalarla desteklenmişti; ortada bir masa ve bir peyke vardı, her ikisi de belli ki yere sabitlenmişti. Sandıkların üstünde bilinmeyen biçim ve nitelikte küçük küçük nesneler diziliydi ve alev alev yanan mor ışıkta Gilman, kendisini müthiş surette şaşırtmış olan sivri uçlu figürün bir ikinci suretini gördüğünü sandı. Döşemenin sol tarafı, birdenbire ardında üçgen biçimi simsiyah bir boşluk bırakarak çöktü; bir saniye kadar süren şiddetli bir takırtının ardından, açılan boşluktan uzun dişli ve sakallı insan suratlı iğrenç, küçük tüylü şey tırmanıp çıktı.

Kötü kötü sırıtan acuze onu hâlâ sımsıkı tutuyordu ve masanın öte tarafında daha önce hiç görmediği ince, uzun –zenciye benzer hiçbir yanı olmayan– kara bir adam duruyordu; giysi olarak üzerinde kalın, siyah bir kumaştan biçimsiz bir elbise bulunan, saçsız, sakalsız biriydi. Masayla peyke yüzünden ayakları görülmüyordu, ama her hareket edişinde duyulan tıkırtıya bakılırsa ayakkabılı olmalıydı. Adam ağzını açmadı, düzenli küçük yüzünün hatları herhangi bir ifadeden yoksundu. Sadece masanın üzerinde açık duran kocaman kitaba işaret etti, bu arada acuze Gilman'ın sağ eline kocaman külrengi bir tüy kalem sokuşturdu. Her şeyin üzerine çıldırtıcı bir korkunun kasvetli havası çökmüştü ve tüylü şey düşteki genç adamın elbiseleri üzerinden omuzuna tırmanıp, oradan sol koluna inerek, sonunda sivri dişlerini bileğine geçirdiğinde dehşetin zirve noktasına ulaşılmış oldu. Yarasından kan fışkırırken Gilman bayıldı.

Gilman, yirmi ikisi sabahı sol bileğinde bir acıyla uyandı ve kol yeninin kurumuş kanla kahverengi bir renk almış olduğunu gördü. Anılarında her şey bulanık olmakla birlikte, kara adamın yer aldığı bilinmeyen yerdeki sahne çok canlıydı. Uyurken, fareler bileğini ısırarak düşündeki dehşeti doruğa çıkarmış olmalıydı. Kapıyı açtığında, tavan arasının öte ucundaki odada oturan kaba saba adamın kocaman ayak izleri dışında koridordaki unda herhangi bir iz olmadığını gördü. Demek ki, bu defa

uykusunda gezmemişti. Ama fareler konusunda bir şeyler yapmalıydı. Ev sahibine söyleyebilirdi. Eğik duvarın dibindeki deliği, uygun boyda gözüken bir şamdanla tıkamayı denedi yeniden. Düşünde duyduğu korkunç sesler yankılanıyormuş gibi, kulakları çınlıyordu.

Banyo yapıp giysilerini değiştirirken, mor ışıkla aydınlanmış sahneden sonra düşünde ne görmüş olduğunu anımsamaya çalıştı, ama zihninde hiçbir şey netlik kazanmadı. Bu sahnenin kendisi, hayalgücü üzerinde şiddetli bir baskı oluşturmaya başlayan, başının üzerindeki sıkı sıkıya kapalı güvercinliğe karşılık geliyor olmalıydı; ama bundan sonraki izlenimler zayıf ve bulanıktı. Belli belirsiz, alacakaranlık uçurumlar ve onların gerisinde daha derin, daha karanlık –hiçbiriyle ilgili net bir şey anımsamadığı– uçurumlar geliyordu aklına. Oraya kabarcık-kütle ve hiç peşini bırakmayan küçük çokyüzlü tarafından götürülmüştü; ama onlar da kendisi gibi, nihai karanlığın bu en uzak boşluğunda bir avuç sise dönüşmüşlerdi. Daha ilerde başka bir şey –zaman zaman yoğunlaşarak belirsiz bir şekil almaya yüz tutan daha büyükçe bir sis kütlesi– gitmekteydi; Gilman, hareketlerinin düz bir hat üzerinde olmayıp, tasarlanabilecek hiçbir kozmostaki fizik ve matematiğin bilmediği yasalara uyan havai bir girdabın helisler çizen garip hatları boyunca olduğunu düşünmüştü. Sonunda, sıçrayan kocaman gölgeleri, nabız atışı gibi yarı akustik sesleri ve görülmeyen bir flütün zayıf, tekdüze sesini duyar gibi olmuştu – ama hepsi bu kadar. Gilman bu son düşünceyi, Kaosun merkezindeki kara tahtından tüm zamanı ve uzayı yöneten bilinçsiz varlık Azathoth hakkında *Necronomicon*'da okuduğu şeylerden edindiğine karar verdi.

Gilman bileğindeki kanı yıkadığında yarasının önemli olmadığını gördü ve iki küçük deliğin yerinepek şaştı. Üstünde yattığı yatak örtüsünde hiç kan lekesi olmadığı aklına geldi – cildindeki ve kol ağzındaki kan miktarı düşünülecek olursa, bu oldukça tuhaftı. Uykusunda oda içinde gezinmiş de, bir sandalyeye oturduğunda ya da daha az mantıklı bir konumda dururken mi fareler tarafından ısırılmıştı? Kahverengi bir damla ya da lekeyi her köşede aradı, ama bir şey bulamadı. Odanın dışına olduğu gibi, içine de un serpmesinin iyi olacağını düşündü – gerçi,

uyurgezerliğinin kanıta gereksinmesi yoktu ya. Gezindiğini biliyordu – ve şimdi yapılması gereken şey bunun önüne geçmekti. Frank Elwood'dan yardım istemeliydi. Bu sabah uzayın o tuhaf çekim gücü azalmış görünüyordu, ama onun yerini daha da açıklanamaz bir başka duygu almıştı. Bulunduğu yerden uzaklara uçma yönünde içinde belli belirsiz, ısrarlı bir dürtü vardı, ama tam olarak hangi yöne uçmak istediği konusunda en ufak bir fikri yoktu. Sivri uçlu tuhaf figürü masanın üzerinden eline aldığında, kuzeyin çekim gücü birazcık kuvvetlenmiş geldi, ama o zaman bile, yeni ortaya çıkan, şaşırtıcı dürtü daha kuvvetliydi.

Dokuma tezgâhı tamircisinin zemin kattan gelen sızlanışlarına karşı kendi kendini yüreklendirmeye çalışarak, sivri uçlu figürü aşağıya, Elwood'un odasına götürdü. Tanrıya şükür, Elwood odasındaydı ve acelesi varmış gibi dolanıp duruyordu. Kahvaltı yapıp, yüksekokula gitmeden önce ancak kısa bir görüşme yapmaya yetecek kadar zaman vardı, bu yüzden Gilman, son gördüğü düşleri ve korkularını bir çırpıda anlatıverdi. Elwood, büyük bir yakınlık gösterdi ve bir şeyler yapılması gereğini kabul etti. Konuğunun süzülmüş, bitkin görünüşüne çok şaşırdı ve başkalarının önceki hafta fark ettikleri anormal güneş yanığı teninin farkına vardı. Ama, söyleyebileceği fazla bir şey yoktu. Gilman'ı uykuda gezinirken görmemişti ve acayip figürün ne olabileceği konusunda hiçbir fikri yoktu. Ama, Gilman'ın tam altında oturan Fransız-Kanadalıyı bir akşam Mazurewicz'le konuşurken görmüştü. Şunun şurasında sadece birkaç gün kalmış olan, cadıların toplanacağı gecenin yaklaşmasından nasıl fena halde korktuklarını birbirlerine anlatıyor ve mahvolmuş, zavallı genç adam hakkında acıma dolu sözler ediyorlardı. Desrochers – Gilman'ın odasının altındaki odanın kiracısı– geceleri duyduğu ayakkabılı ve ayakkabısız ayak sesleriyle, bir gece Gilman'ın kapısının anahtar deliğinden gözetlemek üzere korka korka ve gizlice yukarı çıktığında gördüğü mor ışıktan söz ediyordu. Mazurewicz'e anlattığına göre, kapının çatlaklarında sızan bu ışığı gördükten sonra, gözetlemeye cüret edememişti. Ayrıca hafif bir sesle yapılan konuşmalar da vardı– ve bunu tarif etmeye kalkıştığında, sesi neredeyse duyulmaz bir fısıltıya dönüşmüştü.

Elwood, bu batıl inançlı yaratıkların böyle dedikodu yapmalarına neyin sebep olduğunu bilmiyordu, ama bir yandan Gilman'ın geç saatlere kadar oturmasının, uykusunda dolaşmasının ve konuşmasının, bir yandan da öteden beri korktukları cadıların toplanacağı gecenin yaklaşmış olmasının, hayalgüçlerini harekete geçirmiş olduğunu sanıyordu. Gilman'ın uykusunda konuştuğu açıktı ve Desrochers'in anahtar deliğinden bu konuşmaları dinlemiş olmasının bu aldatıcı mor düş-ışığı fikrinin yayılmasına yolaçtığı ortadaydı. Bu basit insanların duydukları acayip şeyleri hemen gördüklerini hayal etmekte üstlerine yoktur. Nasıl bir yol tutmak gerektiğine gelince – Gilman'ın Elwood'un odasına taşınması ve yalnız yatmaktan kaçınması yerinde olurdu. Uykusunda konuşmaya ya da ayağa kalkmaya kalkıştığında, Elwood, kendisi uyanıksa, onu uyandırırdı. En kısa zamanda da bir uzmana görünmeliydi. Bu arada, sivri uçlu figürü çeşitli müzelere ve bazı profesörlere gösterip, onu sokaktaki çöp kutularından birinde bulduklarını söyleyerek ne olduğunu anlamaya çalışacaklardı. Ayrıca, Dombrowski de duvardaki farelerin icabına bakmalıydı.

Elwood'un arkadaşlığından destek alan Gilman o gün derslere devam etti. Tuhaf dürtülerin etkisini hâlâ kuvvetle hissediyor, ama oldukça büyük bir başarıyla onları savıyordu. Boş bir ders saatinde, acayip figürü bazı hocalara gösterdiler; hepsi de büyük bir ilgi göstermekle birlikte, hiçbiri ne olduğunu ya da nereden gelmiş olabileceğini aydınlatamadı. Gilman o gece, Elwood'un, ev sahibine söyleyerek ikinci kattaki odasına getirtmiş olduğu bir divanda yattı ve haftalardır ilk defa rahatsızlık veren düşleri görmedi. Ama harareti hâlâ devam ediyor ve dokuma tezgâhı tamircisinin sızlanmaları sinirlerine dokunuyordu.

Bundan sonraki birkaç gün boyunca Gilman hiçbir hastalık belirtisi göstermemiş olmaktan büyük bir hoşnutluk duydu. Elwood'un dediğine göre, Gilman uykusunda hiç konuşmaya ya da yürümeye kalkışmamıştı; bu arada da, ev sahibi her yere fare zehiri koyuyordu. Rahatsızlık veren tek şey, hayalgüçleri ileri derecede uyarılmış olan batıl inançlı yabancıların dedikodularıydı. Mazurewicz sürekli olarak onu bir haç edinmesi gerektiğine ikna etmeye çalışıyordu, sonunda da, Peder Iwanicki

tarafından kutsanmış olduğunu söylediği bir haçı zorla vermeye kalkıştı. Desrochers'in de söyleyecekleri vardı; Gilman'ın artık boş olan odasından Gilman'ın ayrılmasından sonraki ilk gün ve ikinci gün sakınımlı ayak sesleri duymuş olduğunda ısrar ediyordu. Bayan Dombrowski, Bütün Ölmüş Azizler Yortusundan bu yana ilk defa Esmer Jenkin'i görmüş olduğuna yemin ederken, Paul Choynski geceleri koridorlarda ve merdivenlerde sesler duyduğunu sanmıştı ve kapısının yavaşça yoklanmış olduğunu ileri sürüyordu. Ama Gilman böylesi saf söylentilere itibar etmedi ve metal haç, konuk olduğu odadaki dolaplardan birinin kolunda sallanıp durdu.

Gilman'la Elwood üç gün boyunca yöredeki müzeleri soruşturdularsa da hiçbir şey öğrenemediler. Ama gittikleri her yerde büyük bir ilgiyle karşılandılar; çünkü, ellerindeki nesnenin son derece yabancı oluşu, bilimsel meraka karşı büyük bir meydan okumaydı. Dışa doğru güneş ışınları gibi uzanan küçük kollardan biri kırılarak kimyasal analizi yapıldı. Profesör Ellery, tuhaf alaşımda platin, demir ve tellür buldu; ama bunlarla karışmış, atom ağırlığı yüksek en az üç element daha vardı ki, kimya bilimi bunların ne olduğunu söylemekten tamamen acizdi. Bilinen elementlerden hiçbirine karşılık gelmediği gibi, ilerde bulunabilecek elementler için periyotlar çizelgesinde ayrılmış boş yerlere de uymuyordu. Figür, Miskatonic Üniversitesi müzesinde sergileniyor olmakla birlikte, esrarı bugüne kadar çözülememiştir.

27 Nisan sabahı, Gilman'ın konuk olduğu odada yeni bir fare deliği ortaya çıktı, ama Dombrowski gündüzleyin bir teneke çakarak kapattı. Zehirin etkisi olmamış olmalıydı ki, duvarlardaki tırmalama ve koşuşturma sesleri pek öyle azalmamıştı.

O gece Elwood, geç saatlere kadar dışardaydı ve Gilman onu bekliyordu. Odada tek başınayken –özellikle de, düşlerine giren iğrenç yaşlı kadını akşamın alacakaranlığında görmüş olduğunu sanıyorken– uykuya dalmak istemiyordu. Kadının kim olduğunu ve bakımsız, pis bir avlunun girişindeki çöp yığınında, takırdayan teneke kutunun yanında ne yaptığını merak etti. Hayalinin ona oynadığı bir oyun olabilirdi, ama Gilman'a kocakarı kendisini fark etmiş ve kötü bakışlarla süzmüş gibi geldi.

Ertesi gece, iki genç kendilerini fena halde yorgun hissediyor, gece olduğunda kütük gibi uyuyacaklarını biliyorlardı. Akşam, Gilman'ın zihnini tamamen, belki de kendisine zarar verecek ölçüde işgal eden matematik incelemelerini tartışıp eski büyü ve söylencelerle esrarengiz bir şekilde olası gözüken bağlar üzerine fikir yürüttüler uykulu uykulu. Yaşlı Keziah Mason'dan söz ettiler ve Elwood, yaşlı kadının tuhaf ve önemli bilgilerle karşılaşmış olması gerektiğini düşünmekte Gilman'ın çok haklı olduğunu kabul etti. Cadıların bu gizli mezhepleri, çoğu kez unutulmuş, çok çok eski çağlardan kalma şaşırtıcı gizleri koruyup kuşaktan kuşağa aktarırdı; Keziah'ın, boyutlar kapısından geçme sanatını gerçekten öğrenmiş olması hiç de olanaksız gözükmüyordu. Söylenceler, cadıların hareketini engellemede maddi engellerin yararsızlığını ortaya koyuyordu ve geceleri süpürgesine binmiş uçan cadılarla ilgili eski masalların ardında nelerin yattığını kim bilebilirdi?

Sadece matematik alanındaki çalışmalarıyla günümüzün bir öğrencisinin benzer bir güce ulaşıp ulaşamayacağı ise görülecekti. Gilman, başarının tehlikeli ve öngörülemez sonuçlara yol açabileceğini kabul ediyordu; çünkü, yanı başımızda yer alan ama normalde ulaşılmaz bir boyutu dolduran tehlikeleri kim önceden bilebilirdi ki? Öte yandan kimbilir ne ilginç, ne tuhaf şeyler görülürdü! Uzayın belli kuşaklarında zaman olamazdı ve böyle bir kuşağa girip orada kalan kişi sonsuza kadar yaşlanmaz, kendi kuşağına ya da benzer bir kuşağagirdiği anlardaki hafif organik metabolizma ya da bozunma dışında bir bozunmaya uğramazdı. İnsan, örneğin zamanın olmadığı bir boyuta girip, dünya tarihinin çok eski devirlerinde, eskisi kadar genç olarak, ortaya çıkabilirdi.

Bugüne kadar herhangi bir insanın bunu başarıp başaramamış olduğunu kestirmek pek kolay değildi. Eski söylenceler bulanık ve belirsizdi ve tarihin eski dönemlerinde yasak uçurumları aşma yönündeki tüm çabalar, dışarıdan gelen varlıkların ve ulakların tuhaf ve korkunç ittifaklarıyla anlaşılmaz bir hal almış gibi görünüyordu. Gizli ve korkunç güçlerin temsilcisi ya da ulağı olan o çok eski figür vardı: Cadı mezhebinin 'Kara Adam'ı ve *Necronomicon*'un 'Nyarlathotep'i. Sonra, o şaşırtıcı,

ikinci dereceden ulaklar ya da aracılar sorunu vardı: Söylencelerin cadıların yardımcı cinleri olarak betimledikleri yarı hayvanlar ve acayip melezler. Gilman'la Elwood kendilerini daha fazla tartışamayacak kadar yorgun hissederek yataklarına girdiklerinde, Joe Mazurewicz'in yarı sarhoş sendeleyerek eve döndüğünü duydular ve sızlar gibi okuduğu dualaların yabanıllığından korkuyla ürperdiler.

O gece Gilman, yine mor ışığı gördü. Düşünde bölmelerden gelen tırmalama ve kemirme seslerini duydu ve birinin beceriksizce kilidin mandalıyla oynadığını düşündü. Sonra halı kaplı döşeme üzerinde yürüyerek yaklaşan yaşlı kadınla küçük, tüylü şeyi gördü. Acuzenin suratı insani olmayan bir sevinçle aydınlanmıştı, sarı dişli küçük canavarsa odanın diğer tarafındaki divanda derin bir uykuya dalmış olan Elwood'u işaret ederken alay eder gibi kıkırdadı. Gilman, korkudan felç olmuştu, bağıramadı bile. Daha önce olduğu gibi iğrenç kocakarı Gilman'ı omuzlarından kavradı ve birden yatağından dışarı çekerek boşluğa sürükledi. Yine çığlıklarla dolu sonsuz sayıda uçurumdan yıldırım hızıyla geçti ve bir an sonra, her tarafta eski evlerin küf bağlamış, pis kokulu duvarlarının yükseldiği, karanlık, çamurlu dar bir sokakta olduğu düşüncesine kapıldı.

Biraz ilerde, önceki düşte gördüğü kara adam uzun bir elbise giyinmiş halde duruyor, daha yakın bir mesafedeki yaşlı kadın sırıtarak emredercesine el ediyordu. Esmer Jenkin, sevgi gösterileriyle ve oynaşarak kara adamın, çamurun büyük ölçüde gizlediği topuklarına sürünüyordu. Sağ tarafta, kara adamın sessizce işaret ettiği karanlık bir kapı aralığı vardı. Sırıtıp duran kocakarı, pijamasının yeninden çekip Gilman'ı peşi sıra sürükleyerek bu geçide atıldı. Uğursuz bir şekilde gıcırdayan ve yaşlı kadının zayıf mor bir ışıkla aydınlattığı pis pis kokan merdiven basamakları vardı; basamaklar bir sahanlığa açılan kapıyla son buluyordu. Yaşlı kadın mandalla oynadı ve itip kapıyı açtıktan sonra, eliyle Gilman'a beklemesini işaret ederek karanlığa geçitte gözden kayboldu.

Genç adamın fazlasıyla hassaslaşmış kulaklarına korkunç, boğuk bir çığlık çalındı ve hemen ardından acuze ortaya çıkarak, elinde taşıdığı küçük, baygın bir bedeni, taşımasını emreder

gibi düşteki adamın kucağına attı. Bu bedenin görüntüsü ve yüzündeki ifade büyüyü bozdu. Gilman, hâlâ bağıramayacak kadar şaşkın, hiçbir şey düşünmeden kendini paldır küldür merdivenlerden aşağı, dışardaki çamura attı; ancak orada beklemekte olan kara adam yolunu keserek boğazını sıktı. Bilincini yitirirken, uzun dişli, fareye benzer anormal yaratığın zayıf, tiz kıkırdama sesini duydu.

Yirmi dokuzu sabahı Gilman tam bir dehşetin içine uyandı. Daha gözlerini açar açmaz bir şeylerin müthiş yanlış olduğunu anladı; çünkü, yeniden kendi eğik duvarlı, eğik tavanlı tavan arası odasına getirilerek bozulmamış yatağın üzerine sere serpe atılmıştı. Boğazı fena halde ağrıyordu ve doğrulup oturmaya kalktığında, giderek artan bir korkuyla ayaklarının ve pijama pantolonunun arka kısmının kurumuş çamur lekeleri içinde olduğunu gördü. O an için kafası pek yerinde değildi, ama en azından uykuda gezmiş olduğunu biliyordu. Elwood, onu duyup durduramayacak kadar derin bir uykuya dalmış olmalıydı. Zeminde, karmakarışık çamur izleri vardı, ama bu izlerin kapıya kadar gitmiyor olması çok tuhaftı. Gilman bu izlere ne kadar çok bakarsa, gözlerine o kadar tuhaf göründüler; çünkü zeminde kendi ayak izlerine ilaveten bazı küçük, neredeyse yuvarlak –iki parçalı olmaları dışında büyük bir sandalye ya da masanın ayak izini andıran– izler bulunuyordu. Ayrıca yeni bir fare deliğinden çıkan ve yeniden oraya dönen bazı tuhaf, çamurlu fare izleri de vardı. Sendeleyerek kapıya gidip de kapının dışında hiçbir iz olmadığını görünce büyük bir şaşkınlığa düştü ve delirmekte olduğu korkusu yüreğini dağladı. İğrenç düşünü ne kadar anımsarsa o kadar dehşete düşüyordu ve Joe Mazurewicz'in iki kat aşağıda kasvetli bir sesle ilahiler okuduğunu duymak umutsuzluğunu artırıyordu.

Aşağıya inerek hâlâ uyumakta olan Elwood'u uyandırdı ve kendini ne durumda bulduğunu anlatmaya başladı; ama Elwood ne olup bittiğini bir türlü anlayamıyordu. Gilman'ın nereye gitmiş olabileceği, koridorda iz bırakmadan nasıl kendi odasına dönmüş olduğu ve tavan arası odasında masa sandalye izlerini andırır izlerin onunkilerle nasıl karıştığı tahmin edilebilecek gibi değildi. Sonra, bir de, sanki kendi kendini boğmaya çalışmış

gibi, boğazındaki şu koyu, mor izler vardı. Elini bu izlerin üzerine koydu, ama yaklaşık olarak bile uymadığını gördü. Konuşurlarken, gecenin karanlık ilk saatlerinde başının üzerindeki odadan müthiş tıkırtılar duymuş olduğunu söylemek üzere Desrochers damladı. Hayır, geceyarısından sonra kimse merdivenlerden çıkmamıştı, ama geceyarısından önce tavan arasından hafif ayak sesleri gelmiş ve birinin dikkatle merdivenlerden inen hiç hoşlanmadığı ayak seslerini duymuştu. Arkham için yılın en kötü günlerinde olduklarını söylemeyi de ihmal etmedi. Genç adam, Mazurewicz'in kendisine verdiği haçı boynuna assa iyi ederdi. Gündüzleri bile emniyetli değildi, şafaktan sonra evde tuhaf sesler duyulmuştu – zayıf, çocukça bir ses alelacele susturulmuştu.

Gilman o sabah adeta düşünmeden derslere girdi, ama kafasını bir türlü konulara veremiyordu. Büyük bir kaygı ve beklenti içindeydi; yok edici bir darbenin inmesini bekler gibiydi. Öğle yemeğini üniversite kantininde yedi; tatlısını beklerken yanındaki sandalyeden bir gazete aldı. Ama, tatlısını asla yiyemedi; çünkü gazetenin ilk sayfasında gördüğü bir şeyle eli ayağı çözüldü, gözleri yuvalarından dışarı uğradı ve hesabı ödeyerek, sendeleye sendeleye Elwood'un odasına dönecek gücü kendinde zor buldu.

Evvelsi gece, Orney's Pasajı'nda tuhaf bir kaçırılma olayı cereyan etmiş, Anastasia Wolejko adlı aptal görünüşlü bir çamaşırcı kadının iki yaşındaki oğlu sırra kadem basmıştı. Anlaşıldığına göre anne, bir süreden beri bundan korkmaktaymış, ama ileri sürdüğü nedenler o kadar gülünçmüş ki, kimse bunları ciddiye almamış. Dediğine göre, Martın başlarından beri zaman zaman Esmer Jenkin'i o civarda görüyor ve suratındaki ifadeyle kıkırdamalarından Mayıs arefesindeki cadılar toplantısında kurban edilmek için küçük Ladislas'ın seçildiğini biliyormuş. Komşusu Mary Czanek'ten çocukla aynı odada yatarak onu korumasını istemiş, ama Mary buna cesaret edememiş. Polise gitmemişti, çünkü onlar asla böyle şeylere inanmazlardı. Kendini bildi bileli, her yıl çocuklar böyle götürülüyordu. Ve arkadaşı Pete Stowacki de yardım etmezdi, çünkü çocuğun yolundan çekilmesini istiyordu.

Ama Gilman'ı asıl soğuk soğuk terleten, geceyarısından hemen sonra pasajın girişinin yakınından geçen iki cümbüşçünün ifadesiydi. Sarhoş olduklarını kabul ediyorlardı, ama her ikisi de çılgın giyimli üç kişinin karanlık pasaja girdiğini gördüklerine yemin ediyordu. Uzun bir elbise giyinmiş dev gibi bir zenci, paçavralar içinde ufak tefek, yaşlı bir kadın ve gece kıyafetiyle genç bir beyaz adam. Ehlileştirilmiş bir fare zencinin ayaklarına sürtünerek çamurda oynaşıp dururken, yaşlı kadın genç adamı çeke çeke götürüyordu.

Gilman bütün öğleden sonra şaşkın şaşkın oturdu –bu arada gazeteleri okumuş ve korkunç tahminler yürütmüş olan Elwood– eve döndüğünde onu bu durumda buldu. Bu defa etraflarında son derece ciddi bir şeylerin dönmekte olduğundan kuşku duyulamazdı. Karabasanların kuruntularıyla nesnel dünyanın gerçekleri arasında korkunç ve düşünülmez bir ilişki şekillenmeye başlıyordu; ancak çok dikkatli ve uyanık davranmakla daha dehşet verici gelişmelerin önü alınabilirdi. Gilman er veya geç bir uzmana görünmek zorundaydı, ama bütün gazetelerin çocuk kaçırılması olayıyla ilgilendiği şu sıralar değil.

Gerçekte ne olup bittiği, insanı çıldırtacak kadar şüpheliydi ve bir süre için hem Gilman, hem Elwood fısıltıyla en korkunç türden kuramlar geliştirdiler. Yoksa, Gilman farkına varmadan uzay ve boyutlarıyla ilgili çalışmalarında sandığından daha mı fazla başarılı olmuştu? Bizim dünyamızın dışına çıkarak tahmin edilemez ve düşünülemez noktalara mı varmıştı? Kötü ruhların etkisi altında yabancılaştığı geceler –bir yerlere gitmişse– nerelere gitmişti? Gürleyen, alacakaranlık uçurumlar – yeşil yamaç – trabzanlı taraça – yıldızlardan çeken güçler – en sondaki kara girdap – kara adam – çamurlu sokak ve basamaklar – yaşlı cadı ve uzun dişli, tüylü korkunç şey – kabarcık yığınları ve küçük çokyüzlü – tuhaf güneş yanığı – bilekteki yara – açıklanamayan figür – çamurlu ayaklar – boğazındaki morartılar – batıl inançlı yabancıların öykü ve korkuları – tüm bunlar ne anlama geliyordu? Böyle bir olay ruh sağlığı kurallarıyla ne ölçüde bağdaşırdı?

O gece ikisi de gözlerini kırpmadı, ama ertesi gün derste uyukladılar. Nisanın 30'uydu ve akşam karanlığının çökmesiyle

bütün yabancıların ve batıl inançlı yaşlı insanların korktukları o korkunç, cadıların toplanma günü başlamış olacaktı. Mazurewicz saat altıda eve geldi ve fabrikadakilerin, büyücülerin toplantısının Meadow Hill'in ötesindeki karanlıkdere yatağında, beyaz bir taşın dikili olduğu ot bitmeyen tuhaf bir yerde yapılacağını fısıltılarla anlattıklarını söyledi. Hatta bazıları bunu polise de anlatıp kayıp çocuk Wolejko'yu orada aramalarını önerdiler, ama bir şey yapılabileceğine inanmıyorlardı. Joe, zavallı genç adamın nikel zincirli haçı boynuna takması konusunda ısrar etti ve Gilman adamın kaprisine boyun eğerek haçı boynuna takıp gömleğinin içine sarkıttı.

Alt kattaki dokuma tezgâhı tamircisinin dualarının sakinleştirdiği iki genç, gecenin geç saatlerinde uyuklayarak sandalyelerinde oturmaktaydılar. Başı önüne düşerken Gilman'ın olağanüstü keskinleşmiş kulaklarına eski evdeki gürültülerin ötesinde o korkulan hafif mırıltı çalındı. *Necronomicon*'daki ve Kara Kitap'taki şeylerle ilgili sağlıksız anılar su yüzüne çıktı ve Gilman kendini, büyücüler toplantısının en karanlık merasimlerine ait olduğu söylenen ve kaynağı bizim anladığımız zaman ve uzayın dışında bulunan iğrenç bir ahenkle salınır buldu.

Gilman, anında ne dinlemekte olduğunu kavradı – uzak karanlık vadide toplanmış olanların, monoton bir ses tonuyla söylediği murdar şarkılardı bunlar. Peki, onların ne beklediklerini nasıl bu kadar iyi biliyordu? Nahab'la çömezinin siyah horozla siyah keçinin ardından ağzına kadar dolu kâseyi ne zaman taşıyacaklarını nasıl biliyordu? Elwood'un uykuya daldığını gördü ve seslenip uyandırmak istedi. Ama bir şey sesinin çıkmasını engelledi. Kendine hâkim değildi. Yoksa sonunda kara adamın kitabını imzalamış mıydı?

Sonra ateşli, anormal işitme duyusu ta uzaklardan rüzgârın taşıdığı sesleri yakaladı. Tepeler, tarlalar, sokaklar aşarak millerce uzaktan geliyordu, ama yine de bu sesleri tanıdı. Ateşler yakılmış, dansçılar danslarına başlamış olmalıydılar. Oraya gitmekten kendini nasıl alıkoyacaktı? Ne, onu ağa düşürmüştü? Matematik – halkbilim – ev – yaşlı Keziah – Esmer Jenkin ... ve şimdi duvarda yatağına yakın yeni bir fare deliğinin bulunduğunu gördü. Uzaklardan gelen monoton seslerle Joe Mazurewicz'in

yakından gelen dualarından başka bir ses daha duyuldu – bölmelerden gelen sinsi, kararlı bir tırmalama sesi. Elektrik ışığının sönmemesini diledi. Sonra, fare deliğinde uzun dişli, sakallı ufak suratı –yaşlı Keziah'a şaşılacak derecede benzediğini en sonunda kavradığı kahrolası ufaksuratı–gördü ve kapının mandalıyla usulca oynandığını duydu.

Haykırışlarla dolu alacakaranlık uçurumlar önünde şimşek gibi çaktı ve yanardöner kabarcıklı şekilsiz yığınlar karşısında kendini çaresiz hissetti; ilerde kaleidoskopik çokyüzlü çalkalanan boşlukta hızla seğirtiyor, sesler tarifsiz, dayanılmaz bir doruk noktasına yaklaşılmakta olduğunu haberverirgibi yükselip hızlanıyordu. Neyin gelmekte olduğunu biliyor gibiydi – kozmik titreşiminde maddi dünyaların gerisinde yatan en ilkelinden en gelişmişine uzay-zaman kaynaşmasının yoğunlaşacağı ve bazen varlığın her katmanına sızarak bazı korkulan dönemlerin dünyalarına iğrenç bir anlam kazandıran ölçülü yansımalara yol açacak olan cadılar töreninin acayip ritim patlamasıydı bu.

Ama tüm bunlar anında yokoldu. Şimdi yeniden eski kitaplarla dolu alçak sandıkların, masa ve peykenin, acayip nesnelerin bulunduğu, bir tarafında üçgen biçimi dipsiz bir uçurum olan, mor bir ışığın aydınlattığı, eğik zeminli, sıkıntılı odadaydı. Masanın üzerinde küçük, beyaz bir beden –çıplak ve baygın bir erkek çocuğu– yatıyordu; masanın öte tarafındaysa, sağ elinde garip saplı, parıl parıl parlayan bir bıçak; sol elinde üzerine garip resimler oyulmuş zarif kulplu ve acayip boyutlu donuk renkli bir metalden bir kâse tutan ve bakışlarında öfke okunan korkunç, yaşlı kadın duruyordu. Çatlak bir sesle, Gilman'ın anlamadığı bir dilde, ama *Necronomicon*'da sakınımla sözü edilen bir şeye benzeyen bir ayini monoton bir makamla okuyordu.

Sahne aydınlanırken Gilman kocakarının öne doğru eğilip boş kâseyi masanın üzerinden ileri doğru uzattığını gördü – ve kendine hâkim olamayarak uzanıp kâseyi iki eliyle birden tuttu; bunu yaparken onun oldukça hafif olduğunu fark etti. Aynı anda da, Esmer Jenkin'in iğrenç görüntüsü sol tarafındaki üçgen biçimi karanlık deliğin ağzında beliriverdi. Kocakarı kocaman, tuhaf bıçağı küçük, beyaz kurbanın üzerinde, sağ kolunun kalkabileceği kadar yükseğe kaldırırken, Gilman'a kâseyi belli bir

konumda tutmasını işaret etti. Uzun dişli, tüylü şey bilinmeyen bir ayinin devamı niteliğinde bir şeyler gevelerken, cadı çatlak bir sesle iğrenç yanıtlar verdi ona. Gilman içini ezen, şiddetli bir tiksintinin beynini ve bedenini felce uğrattığını hissetti; kâseyi tutan elleri gevşedi. Bir saniye sonra, aşağı doğru inen bir bıçak büyüyü tamamen bozdu ve bu korkunç işi durdurmak için ellerini çılgınca ileri uzatırken, dalga dalga yankılanan büyük bir şangırtıyla kâseyi düşürdü.

Bir anda masanın etrafından dolanarak, eğimli zemini aştı, yaşlı kadının pençelerinden burkarak aldığı bıçağı fırlatıp üçgen biçimi dar deliğin kenarına attı. Ama bir anda iş tersine döndü; çünkü, yaşlı kadının buruş buruş suratı çılgınca bir öfkeyle çarpılırken, kanlı pençeleri bir mengene gibi boğazına kenetlendi. Ucuz haçın zincirinin boğazına sürtündüğünü hissetti ve bu nazik anda bu nesnenin görünmesinin kötü yaratığı nasıl etkileyeceğini merak etti. Kadın insanüstü bir kuvvete sahipti, o boğazını sıkmaya devam ederken, güçbela elini gömleğinin içine soktu ve zincirinden çekerek metal sembolü ortaya çıkardı.

Haçı gören cadı paniğe kapılarak ellerini gevşetti, bu da Gilman'a onlardan tamamen kurtulma fırsatı verdi. Çelik gibi pençeleri boğazından çekti; kadının pençeleri yeni bir güçle tekrar boğazına sarılmasaydı acuzeyi sürükleyip delikten fırlatacaktı. Bu sefer aynıyla karşılık vermeye karar verdi ve o da ellerini acuzenin boğazına doğru uzattı. Kadın daha onun ne yaptığını görmeden, haçın zincirini boğazına geçirdi ve bir anda soluğunu kesecek kadar sıktı. Kadın umutsuzca çırpınırken, Gilman bir şeyin topuğunu ısırmakta olduğunu hissetti ve Esmer Jenkin'in kadının yardımına koşmuş olduğunu gördü. Güçlü bir tekmeyle pis yaratığı delikten aşağı fırlattı ve onun çok aşağılarda bir yerlerde inleyip sızlandığını duydu.

Kocakarıyı öldürüp öldürmediğini bilmiyordu ama zeminde, düştüğü yerde bıraktı. Arkasını döndüğünde, masanın üstünde gördüğü şeyle aklı başından gidecek gibi oldu. Cadı Gilman'ın boğazını sıkarken, adaleli ve son derece mahir dört küçük ele sahip Esmer Jenkin, çocukla meşgul olmuş ve Gilman'ın bütün çabaları boşa gitmişti. Kurbanın göğsüne inmesini engellediği bıçağın yapacağı şeyi, tüylü küfrün dişleri bileğine yapmıştı – ve

daha önce yere düşmüş olan kâse, şimdi cansız küçük bedenin yanında dolu duruyordu.

Düş-sayıklamasında Gilman, sonsuz uzaklıktan gelen müthiş yabancı ritimli şarkıları duydu ve anladı ki, kara adam oradaydı. Karmakarışık anılar matematikle karıştı ve normal dünyaya ilk defa yardımsız dönmesini sağlayacak *açıların* bilinçaltında bulunduğuna inandı. Kendi odasının üzerindeki evvelden beri sıkı sıkıya kapalı güvercinlikte bulunduğundan emindi, ama eğimli zemininden ya da çoktandır kapalı çıkış kapısından çıkıp çıkamayacağından o kadar emin değildi. Ayrıca bir düş-güvercinlikten kaçış onu sadece aradığı gerçek yerin anormal bir izdüşümü olan bir düş-eve getirmez miydi? Tüm deneylerindeki düşle gerçek arasındaki ilişki konusunda tam bir şaşkınlık içindeydi.

Karanlık uçurumlardan geçiş korkunç olacaktı; çünkü, büyücüler toplantısından gelen şarkıların ritmi salınımlar yaratacak ve ölesiye korktuğu, nabız gibi atan şimdiye kadar perdelenmiş kozmik sesi duymak zorunda kalacaktı. Şimdi bile, temposu nedeniyle kuşku duymasına neden olan anormal bir sarsıntıyı sezmekteydi. Bu ses büyücülerin toplandığı zamanlarda her zaman yükselir ve adsız törenlerin başlatılması için bütün dünyalara ulaşırdı. Büyücü toplantılarındaki şarkıların yarısı, nabız gibi attığı hafiften duyulan ve uzayı doldurduğu haliyle duymaya hiçbir dünyevi kulağın dayanamayacağı bu tondaydı. Gilman, içgüdülerinin kendisini uzayın doğru noktasına döndürebileceğine güvenip güvenemeyeceğini de merak etti. Uzak bir gezegenin yeşil bir ışıkla aydınlanmış yamacına, galaksinin ötesinde bir yerlerdeki vantuzlu canavarların kentine hâkim mozaiklerle süslenmiş bir taraçaya ya da bilinçsiz şeytan-sultan Azathoth'un hüküm sürdüğü Kaos'un helezonik karanlık girdaplarının sonsuz boşluğuna gitmeyeceğinden nasıl emin olabilirdi?

Dalışa geçmesinden hemen önce, mor ışık sönerek onu zifiri karanlıkta bıraktı. Cadı – yaşlı Keziah – Nahab – bu, onun öldüğü anlamına geliyor olmalıydı. Gilman, bilinmez derinliklerden gelen ve büyücüler toplantısının uzaktan uzağa duyulan şarkılarıyla uçurumda bir yerlerde bulunan Esmer Jenkin'in sızlanmalarına karışan daha vahşi, başka bir inleme duyduğunu

sandı. Joe Mazurewicz – şimdi açıklanamaz bir zafer çığlığına dönüşen, Sürünen Kaos'a karşı okunan dualar – ateşli düş girdaplarının sınırlarını aşan acı gerçeklerin dünyaları – İä! Shub-Niggurath! Bin Oğlaklı Keçi

Gilman'ı şafaktan çok önce, garip açılı eski tavan arası odasının döşemesinde buldular; çünkü, müthiş bir çığlık Desrochers'in, Choynski'nin, Dombrowski'nin ve Mazurewicz'in derhal oraya koşmalarına yol açmış, sandalyesinde derin bir uykuya dalmış olan Elwood'u bile uyandırmıştı. Gilman yaşıyordu ve açık olan gözleri bir noktaya takılı kalmıştı, ama bilinci pek yerinde değildi. Boğazında katil ellerin bıraktığı izler, sol topuğunda derin fare ısırıkları vardı. Giysileri fena halde örselenmişti ve Joe'nun haçı kayıptı. Elwood, arkadaşının uyurgezerliğinin aldığı yeni şekil üzerine akıl yürütmeye bile korkarak tir tir titredi. Mazurewicz, dualarına yanıt olarak aldığını söylediği bir 'işaret' yüzünden çok şaşkın görünüyordu ve eğik bölmenin öte tarafından bir farenin ciyaklayan, sızlanan sesi duyulduğunda çılgınca haç çıkardı.

Genç adamı, Elwood'un odasındaki divana yatırdıktan sonra, –sıkıntı yaratabilecek öyküleri sağda solda anlatmayacak olan– Dr. Malkowski'yi çağırttılar; doktor Gilman'a doğal uyku haline benzer bir rahatlama veren iki iğne yaptı. Gün içerisinde hasta zaman zaman bilincine kavuştu ve Elwood'a fısıltıyla en son gördüğü düşleri bölük pörçük anlattı. Bu, çok zahmetli bir işti ve daha başlangıçta yeni ve çok rahatsız edici bir gerçeği ortaya çıkardı.

Gilman'ın son zamanlarda anormal derecede hassaslaşmış kulakları şimdi küp gibi sağırdı. Acele yeniden çağrılan Dr. Malkowski, Elwood'a insan havsalasının alamayacağı ya da dayanılması olanaksız çok güçlü bir sesin etkisiyle genç adamın her iki kulak zarının da patlamış olduğunu söyledi. Şu son birkaç saat içerisinde bütün Miskatonic vadisini ayağa kaldırmadan, böyle bir sesin genç adamın kulağına nasıl ulaşmış olduğu ise hekimin açıklayabileceği bir şey değildi.

Elwood, karşılıklı konuşmanın kendine düşen bölümlerini kâğıda yazdı; böylece oldukça kolay bir iletişim yolu bulunmuş oldu. İkisi de bu karışık işten bir şey anlamıyorlardı, bu yüzden

üzerinde ne kadar az düşünürlerse o kadar iyi olacağına karar verdiler. Ayrıca, bir başka ev bulur bulmaz bu lanetli, eski evden ayrılma hususunda anlaştılar. Akşam gazetelerinde, Meadow Hill'in ötesindeki dere yatağında cümbüş yapan bazı tuhaf insanlara polisin şafaktan hemen önce baskın yaptığı haberleri yer alıyor ve beyaz taşın çok eski zamanlardan beri bir batıl inanç konusu olduğu anlatılıyordu. Hiç kimse yakalanamamıştı, ama çil yavrusu gibi dağılan kaçaklar arasında dev gibi bir Zenci görülmüştü. Bir başka sütunda, kayıp çocuk Ladislav Wolejko'nun izine rastlanmadığı yazılıydı.

Dehşetin en büyüğünü o gece yaşadılar. Elwood bunu asla unutamayacaktı ve bu olay sonunda içine düştüğü ruhsal çöküntü nedeniyle o yarıyıl bir daha okula devam edemedi. Bütün akşam, bölmelerdeki farelerin sesini duyduğunu düşünmüş, ama pek önemsememişti. Sonra, her ikisi de yattıktan çok sonra, yürek paralayıcı çığlıklar duyulmaya başladı. Elwood ayağa fırladı, ışığı yakıp konuğunun yattığı divana koştu. Konuğu, sanki tarifsiz işkenceler görüyormuş gibi, insani olamayacak sesler çıkarıyordu. Gilman yatak örtülerinin altında kıvranıyordu ve büyük bir kan lekesi battaniye üzerinde yayılmaya başlamıştı.

Elwood, dokunmaya pek cesaret edemedi, ama Gilman'ın çığlıkları ve kıvranması yavaş yavaş dindi. Bu arada, Dombrowski, Choynski, Desrochers, Mazurewicz ve üst kattaki kiracı kapının önüne doluşmuşlar ve mal sahibi Dr. Malkowski'ye telefon etmesi için karısını geri göndermişti. Kanlı yatak örtülerinin altından birdenbire fareye benzer kocaman bir şey atlayıp, yakındaki yeni açılmış bir deliğe seğirttiğinde herkes çığlığı bastı. Doktor gelip, üzerindeki korkunç örtüleri kaldırdığında Gilman ölmüştü.

Gilman'ı neyin öldürmüş olduğunu ima etmekle yetinmemek çok barbarca olurdu. Gövdesine gerçek bir tünel açılmıştı – bir şey, yüreğini yiyip bitirmişti. Fare zehirleme işinde uğradığı başarısızlıktan çılgına dönen Dombrowski, bütün kira kontratlarını bir yana atıp, bir hafta içinde, eski kiracılarıyla birlikte Walnut Sokağındaki daha pis, ama daha az eski bir eve taşındılar. Bir süre için Joe Mazurewicz'i sakinleştirmekte çok zorlandılar, çünkü çok derin düşüncelere dalmış olan dokuma tezgâhı ta-

mircisi hiç ayık gezmiyor, sızlanır gibi mırıl mırıl hayaletlerden ve korkunç şeylerden söz ediyordu boyuna.

Öyle anlaşılıyor ki, o son korkunç gece, Joe, Gilman'ın yatağından yakındaki fare deliğine uzanan kanlı fare izlerine bakmak için durmuştu. Halının üzerindeki izler pek belirgin değildi, ama halının kenarıyla süpürgelik arasında zeminin çıplak olduğu bir bölüm vardı. Mazurewicz orada korkunç bir şey bulmuştu – ya da bulduğunu düşünmüştü, çünkü, izlerin yadsınamaz tuhaflığına karşın, hiç kimse onunla aynı fikirde değildi. Zemindeki izlerin pek de fare izine benzemediği kesindi ama, Choynski ve Desrochers bile bunların dört küçük insan elinin izi olduğunu kabule yanaşmadılar.

Evi bir daha kimse kiralamadı. Dombrowski terk eder terk etmez evin üzerine tam bir harabe havası çökmeye başladı; insanlar buradan hem eski kötü ünü yüzünden hem de şimdi ortaya çıkan pis koku yüzünden çekiniyorlardı. Belki de, eski mal sahibinin fare zehirleri en sonunda işe yaramıştı; Dombrowski'nin bırakmasından sonra ev, çok geçmeden komşuları için tam bir sıkıntı kaynağı haline geldi. Sağlık görevlileri pis kokuyu doğuya bakan tavan arası odasının üstündeki ve yanındaki kapalı alanlara kadar izlediler ve içerideki ölü farelerin sayısının çok fazla olduğuna hükmettiler. Çok uzun zamandır sıkı sıkıya kapalı olan bu yerlerin duvarlarını yıkıp dezenfekte etmeye değmeyeceğine karar verdiler, çünkü nasıl olsa çokgeçmeden koku kaybolurdu, hem zaten buralar standartlara titizlikle uyulmasını gerektiren bir yöre değildi. Elbette, Mayıs Arefesinden ve Bütün Ölmüş Azizler Yortusundan hemen sonra Cadı-Evi'nin yukarı katlarından gelen açıklanamaz pis bir kokuyla ilgili kuşkulu öyküler yörede hep anlatılıp durdu. Komşular durumu sessizce kabullendiler – ama pis kokuyu da evin hanesine yazdılar. Sonuna doğru, yapı müfettişleri evin konut olarak kullanılamayacağı hükmünü verdiler.

Gilman'ın düşleriyle onlara eşlik eden koşullar hiçbir zaman açıklanamadı. Bu olayla ilgili düşünceleri bazen tam bir delilik derecesine varan Elwood, ertesi sonbahar yüksekokula döndüve bir sonraki Haziranda mezun oldu. Kentteki hayalet dedikodularının azalmış olduğunu gördü ve –terk edilmiş ev

ayakta kaldığı sürece bir hayaletin kıkır kıkır güldüğü zaman zaman ileri sürülmüşse de– Gilman'ın ölümünden sonra ne yaşlı Keziah'ı ne de Esmer Jenkin'i gördüğünü söyleyen çıkmıştı. Ertesi yıl, eski dehşetlerle ilgili dedikodular birdenbire yeniden alevlendiğinde Elwood allahtan ki Arkham'da değildi. Bu söylentiler elbette daha sonra kulağına ulaştı ve birçok karanlık ve karmaşık tahminde bulunarak anlatılmaz işkenceler çekmesine yol açtı, ama bunlar çok yakında ortaya çıkacak olan bazı görüntülerin yanında hiç kalırdı.

1931 Martında bir fırtına boş Cadı-Evi'nin çatısını uçurup, bacasını yıktı, öyle ki, çok miktarda ufalanmış tuğla, kararmış, yosun bağlamış çatı kaplama malzemesi, çürümüş tahta ve kalas güvercinliğin üzerine çöküp, tabanını parçaladı. Bütün tavan arası yukarıdan dökülen yıkıntılarla dolmuştu, ama kaçınılmaz son binayı tümüyle yerle bir edinceye kadar hiç kimse bu döküntülere el sürme zahmetine katlanmadı. Bu son aşamaya Aralık ayında ulaşıldı ve Gilman'ın eski odası gönülsüz, kaygılı işçiler tarafından temizlendiğinde dedikodular başladı.

Çöken eski eğik tavanının döküntüleri arasında görülen bazı şeyler yüzünden işçiler işi bırakıp polis çağırdılar. Daha sonra polisler de sorgu memuruyla üniversiteden birçok profesörü çağırdılar. Fena halde ezilmiş, parçalanmış olmalarına karşın yine de insan kemiği oldukları kolayca anlaşılan kemikler vardı ve çok yakın zamanlara ait olmaları, gizlenmiş olabilecekleri tek yer olan alçak, eğik zeminli güvercinliğin çok eski zamanlarda hiç kimsenin giremeyeceği şekilde sıkı sıkıya kapatılmış olmasıyla şaşırtıcı bir zıtlık oluşturuyordu. Adli tıp hekimi bu kemiklerden bazılarının küçük bir çocuğa, –çürümüş kahverengi bir kumaşla karışık durumda bulunan– diğer bazı kemiklerinse, ilerlemiş yaşı nedeniyle beli bükülmüş oldukça ufak tefek bir kadına ait olduğuna karar verdi. Yığının dikkatle araştırılması, döküntülerin içinde ufak ufak birçok fare kemiğiyle, ateşli tartışmalara yol açacak şekilde küçük dişler tarafından kemirilmiş daha eski fare kemiklerinin bulunduğunu açığa çıkardı.

Bulunan diğer şeyler arasında birçok kitap ve gazete kalıntısının yanı sıra, tamamen çürümüş, daha eski kitap ve gazetelerden

geriye kalmış sarımtırak bir toz vardı. İstisnasız hepsi, kara büyünün en ileri ve en korkunç biçimleriyle ilgiliydi ve daha yakın bir zamana ait oldukları açıkça belli olan bir yığın öteberi de, tıpkı yakın zamanlı insan kemikleri gibi hâlâ çözülememiş bir sır olarak durmaktadır. Daha büyük bir esrar da, durumlarına ve filigranlarına bakılacak olursa aralarında en az yüz elli iki yüz yıllık bir zaman farkı olması gereken çok sayıda kâğıt üzerinde tıpatıp aynı okunaksız arkaik el yazısının bulunmasıydı. Daha başkalarına göre ise esrarların en büyüğü, değişik derecelerde hasar görmüş durumda enkaz içine dağılmış olarak bulunan –şekilleri, malzemesi, işçiliği ve amaçları her türlü tahmini boşa çıkaran– çok değişik garip garip nesnelerdi. Bu şeylerden –Miskatonic Üniversitesinin birçok profesörünü fazlasıyla heyecanlandıran– bir tanesi, büyüklüğü ve metal yerine mavimsi tuhaf bir taştan yapılmış olması dışında, Gilman'ın yüksekokul müzesine verdiği tuhaf figüre çok benzeyen, fena halde hasar görmüş bir garabet idi ve okunamayan hiyeroglifleriyle çok garip açılara sahip bir tabanı vardı.

Arkeologlar ve antropologlar, bugün hâlâ, bulunduğunda iç tarafında uğursuz kahverengimsi lekeler bulunan, hafif metalden kırık bir kâse üzerine kazılmış tuhaf desenleri açıklamaya çalışıyorlar. Yabancılar ve her şeye inanan nineler de aynı şekilde, enkazın arasında bulunan ve Joe Mazurewicz'in titreyerek, yıllar önce zavallı Gilman'a verdiği haç olduğunu tanıdığı, zinciri kopmuş modern bir nikel haç hakkında boşboğazlık edip duruyorlar. Bazı insanlar bu haçın kapalı güvercinliğe farelerce sürüklenip götürüldüğüne inanırken, bazıları da olay sırasında Gilman'ın eski odasında bir köşede olduğunu düşünmektedirler. İçlerinde Joe'nun da bulunduğu daha başkaları ise, aklı başında hiç kimsenin inanamayacağı fazlasıyla çılgın kuramlar ileri sürmektedirler.

Gilman'ın odasının eğik duvarı yarıldığında, evin kuzey duvarı ile bu bölme arasındaki kapalı üçgen alanda, büyüklüğüne oranla odanın kendisinden çıkandan çok daha az yapı enkazı bulunduğu görüldü; yıkımcıların dehşetle kanını donduran korkunç bir malzemeyle doluydu burası. Kısacası, zemin küçük çocuk kemikleriyle kaplıydı –kemiklerin bazıları yakın zaman-

lara aitti, geri kalanlar ise o kadar eskiden kalmaydı ki, bazıları tümüyle un ufak olmuştu. Bu kalın kemik tabakasının üzerinde, eski mi eski, acayip süslemeli, egzotik şekilli koskoca bir bıçak duruyordu – üzerinde bir döküntü yığını vardı.

Bu döküntü yığınının içerisinde, tavandan düşmüş bir tahta parçası ile bacadan yıkılmış betonlu tuğlalar arasına sıkışmış bir şey vardı ki, perili ve lanetli evde bulunan her şeyden fazla şaşkınlığa, korkuya ve açıkça batıl inançlı konuşmalara yol açtı, Arkaham'da.

Bu şey, Miskatonic Üniversitesi karşılaştırmalı anatomi bölümü üyeleri arasında anormal şekli hâlâ tartışma konusu edilen ve görülmedik bir ağız sıkılığının kaynağı olan hastalıklı, iri bir farenin kısmen parçalanmış iskeletiydi. Bu iskeletle ilgili dışarı çok az bilgi sızdı, ama onu bulan işçiler korkudan şoke olmuş bir ses tonuyla ve fısıldayarak kahverengimsi, uzun kıllardan söz ettiler.

Ufak pençelerinin fareden çok, küçük bir maymuna has kavrayıcı türden olduğu, yırtıcı, sarı dişleriyle, son derece anormal, küçük kafatasının bazı açılardan müthiş bozulmuş bir insan kafatasını andırdığı söylentileri yayıldı ortalığa. İşçiler bu küfre rasladıklarında korkuyla haç çıkardılar, ama daha sonra, hayaletlere has, o tiz kıkır kıkır gülüşü bir daha duymayacaklarını hissettikleri için Aziz Stanislas Kilisesinde minnettarlık mumu yaktılar.

RANDOLPH CARTER'IN İFADESİ

Tekrar ediyorum, baylar, boşuna sorguluyorsunuz. İsterseniz beni burada sonsuza kadar alıkoyun; adalet dediğiniz yanılsamaya bir kurban vermek gerekiyorsa beni hapsedin ya da asın; ama yine de söylemiş olduklarımdan fazlasını söyleyemem. Anımsadığım her şeyi size tam bir içtenlikle anlattım. Ne bir şeyi çarpıttım ne de gizledim, yine de bazı şeyler yeterince açık değilse, bu sadece zihnimi kaplayan kara bulut –ve o bulutu zihnime musallat eden dehşetin bulanıkniteliği– yüzündendir.

Yine söylüyorum, Harley Warren'a ne olduğunu bilmiyorum, ama sanıyorum–daha doğrusu umuyorum– ki, huzur içinde yatıyordur, tabii eğer herhangi bir yerde huzur diye bir şey varsa. Beş yıldır onun en yakın arkadaşı olduğum ve bilinmezle ilgili araştırmalarını kısmen paylaştığım doğrudur. Belleğimin güvenilmez ve bulanık olmasına karşın, sizin şu tanığınızın, söylediği gibi, o korkunç gece saat on bir buçukta bizi Gainsville yolunda, Büyük Selvi Bataklığı'na doğru beraberce yürürken görmüş olabileceğini, yadsımayacağım. Hatta, elektrik fenerleri, beller ve ilgili alet edevatla birlikte tuhaf bir kangal tel taşımakta olduğumuzu da söyleyeceğim; çünkü tüm bu şeyler altüst olmuş belleğime kazınan tek sahnede, o korkunç sahnede rol aldılar. Ama bundan sonra olanlar ve ertesi sabah bataklığın kıyısında yapayalnız ve yarı bilinçsiz bir durumda bulunma nedenim konusunda, size tekrar tekrar anlattıklarım dışında hiçbir şey bilmediğimde ısrar etmek zorundayım. Bataklıkta ya da yakınlarında, bu korkunç olayın geçebileceği hiçbir yer olmadığını söylüyorsunuz bana. Ben de diyorum ki, gördüğüm şeylerden başka bir şey bilmiyorum. Hayal ya da karabasan görmüş olabilirim –bunun böyle olmasını öyle isterdim ki– ama, insanların görüş alanından çıkışımızdan sonra geçen şok edici saatlerden aklımda kalanların hepsi bu. Ve Harley Warren'ın niçin geri dönmemiş olduğunu, ancak kendisi veya hayaleti –ya da tanımlayamayacağım adsız bir şey– söyleyebilir.

Daha önce söylediğim gibi, Harley Warren'ın esrarengiz araştırmalarını çok iyi biliyordum ve bir ölçüde ben de katılmıştım. Yasak konulardaki tuhaf, az bulunur kitaplardan oluşan engin koleksiyonundan bildiğim dillerde olanların hepsini okumuştum; ama bunların sayısı anlamadığım diğer dillerdeki kitaplara kıyasla çok azdı. Çoğu, sanırım Arapçaydı; sonunu getiren, şeytanın esinlediği kitap–dünyadan ayrılırken cebinde taşıdığı kitap–ise benzerlerini başka hiçbir yerde görmediğim harflerle yazılmıştı. Warren bu kitapta ne olduğunu bana asla anlatmazdı. Araştırmalarımızın niteliğine gelince – artık onları tam olarak aklımda tutamadığımı bir defa daha söylemek zorunda mıyım? Bunun böyle olması, bana Tanrının bir lütfu gibi geliyor, çünkü bu araştırmalar hakiki bir eğilim duymaktan çok, gönülsüz bir hayranlıkla sürdürdüğüm korkunç araştırmalardı. Warren her zaman bana hükmederdi; bazen ondan korkardım. O korkunç olaydan önceki gece, bazı cesetlerin niçin çürümeyip, mezarlarında binlece yıl sapasağlam kaldıkları konusundaki kuramını uzun uzun anlattığında yüzünün ifadesinden korkuya kapılarak nasıl titrediğimi anımsıyorum. Benim aklımın alamayacağı dehşetlerle tanışmış olduğundan kuşkulandığım için artıkondan korkmuyorum. Şimdi onun için korkuyorum.

Bir daha söylüyorum; o geceki amacımız hakkında net bir fikrim yok. Mutlaka, Warren'ın yanında taşıdığı kitapla–bir ay önce Hindistan'dan gelen, anlaşılmaz harflerle yazılmış şu eski kitapla– ilgili bir şey olmalıydı – ama yemin ederim ki, ne bulmayı umduğumuzu bilmiyorum. Tanığınız bizi saat on bir buçukta, Gainsville yolunda, Büyük Selvi Bataklığı'na doğru giderken gördüğünü söylüyor. Olabilir, ama ben hiç mi hiç anımsamıyorum. Ruhuma kazılmış bir tek sahne var, o da geceyarısından epey sonra olmalı; çünkü sondördünü geçmiş hilal puslu gökyüzünde iyice yükselmişti.

Yer, eski bir mezarlıktı; öylesine eskiydi ki, çok çok eski zamanlara ilişkin bir yığın iz karşısında korkuyla titredim. Mezarlık, sık otların, yosunların, tuhaf sürüngen bitkilerin büründüğü, başıboş hayal gücümün garip bir şekilde çürüyen taşlara bağladığı belli belirsiz duyulan pis bir kokuyla dolu rutubetli, derin bir çukurdaydı. Her tarafta ihmalin, perişanlığın izleri

görülüyordu, Warren'la benim, yüzyılların ölümcül sessizliğini bozan ilk canlılar olduğumuz düşüncesi geldi aklıma. Vadinin kıyısında solgun bir hilal, işitilmedik yeraltı mezarlıklarından çıkıyora benzeyen pis kokulu buharlar arasında göz kırpıyor, bu hilalin zayıf, titrek ışığında eski mezartaşlarının, urnaların, anıt mezarların, mozole cephelerinin iğrenç dizilerini seçebiliyordum; hepsi de ufalanmış, yosun bağlamış, rutubetten leke leke olmuştu ve sağlıksız, aşırı gür bir bitki örtüsü tarafından kısmen gizlenmişti.

Bu dehşet verici mezarlıkta kendi varlığıma ilişkin ilk güçlü izlenimim, Warren'la birlikte yarı yarıya yok olmuş bir mezarın önünde durup, taşımakta olduğumuzu anladığım bazı yükleri yere atmamızla ilgiliydi. O zaman yanımda bir elektrik feneriyle iki bel olduğunu gördüm; arkadaşımda da benzer bir fenerle taşınabilir bir telefon cihazı vardı. Tek kelime konuşmadık, çünkü bulunduğumuz yeri ve görevimizi biliyor gibiydik; zaman yitirmeden belleri kaparak otları temizlemeye, düz mezartaşı üzerindeki toprağı atmaya başladık. Üç büyük granit taştan oluşan kapağı ortaya çıkardıktan sonra, mezarı incelemek üzere birkaç adım geri çekildik. Warren aklından birtakım hesaplar yapıyor gibiydi. Sonra yeniden mezara yöneldi ve beli bir kaldıraç gibi kullanarak, bir zamanlar mezartaşı görevi yapmış olan taş kalıntısına en yakın kapağı kaldırmaya çalıştı. Başaramayınca, işaretle benden yardım istedi. İkimiz birden asılarak taşı yerinden oynattık ve sonunda kaldırıp bir yana devirdik.

Kapağın kalkması, içinden çıkan tiksindirici zehirli gazlar yüzünden dehşetle irkilerek geri çekilmemize yol açan karanlık bir deliği açığa çıkardı. Ama bir süre sonra yeniden çukura yaklaştık ve çıkan gazların biraz daha tahammül edilebilir olduğunu gördük. Fenerlerimiz, iç dünyanın iğrenç iriniyle sırsıklam ıslanmış ve güherçile bağlamış rutubetli duvarların çevrelediği taş bir merdivenin ilk basamaklarını aydınlattı. Ve şimdi belleğim ilk defa bir ses kaydediyor: Warren, içinde bulunduğumuz korkunç çevreden hiç mi hiç etkilenmemiş bir sesle, en sonunda o tatlı tenor sesiyle bana sesleniyor.

"Senden yukarda kalmanı istemek zorunda olduğum için özür dilerim," dedi, "ama, seningibi sinirleri zayıf birinin aşağıya

inmesine izin vermek düpedüz cinayet olurdu. Okumuş olduğun onca şeye ve sana anlatmış olduklarıma rağmen, görmek ve yapmak zorunda olduğum şeyleri hayal bile edemezsin. Bu, şeytanca bir iş Carter; sinirleri çelikgibi olmayan birinin her şeyi gördükten sonra sağ salim geri döneceğinden kuşku duyarım. Seni gücendirmek istemem, hem Tanrı da biliyor ya, senin yanımda gelmene memnun olurdum, ama sorumluluk bir bakıma bende ve ben senin gibi sinirleri zayıf birini aşağıya, ölümün ya da deliliğin kucağına atamam. Söylediğim gibi, o şeyin gerçekten neye benzediğini hayal bile edemezsin! Ama seni telefonla her hareketimden sürekli haberdar edeceğime söz veriyorum – görüyorsun ya, dünyanın merkezine kadar gidip gelmeme yetecek kadar tel var, yanımda!"

Soğukkanlılıkla söylenmiş bu sesleri hâlâ belleğimde duyabiliyor ve karşı çıkışlarımı hâlâ anımsayabiliyorum. Mezarlığın derinliklerine doğru yapacağı bu yolculukta arkadaşıma eşlik etmeye fena halde hevesli görünüyordum, ama o Nuh deyip peygamber demedi. Bir ara, ısrarımı sürdürürsem keşif gezisine son vereceği tehdidinde bulundu; o şeyin anahtarı sadece onda olduğundan bu tehdit etkili oldu. Her ne kadar neyin peşinde olduğumuzu artık bilmiyor olsam da, bütün bunları hâlâ anımsayabiliyorum. İstemeye istemeye de olsa planına razı olmamdan sonra, Warren tel makarasını aldı ve cihazları ayarladı. Başıyla işaret vermesi üzerine, bunlardan birini alarak, ortaya yeni çıkmış deliğin ağzına yakın, rengi bozulmuş, eski bir mezartaşının üstüne oturdum. Sonra elimi sıktı, telin kangalını omzuna vurdu ve ölü kemiklerinin korunduğu o tarifsiz mahzene girerek, gözden kayboldu.

Bir dakika kadar, fenerinin ışıltısını görmeye ve ardı sıra açarak gittiği telin hışırtısını duymaya devam ettim; ama sonra sanki merdiven birden yön değiştirmiş gibi fenerin parıltısı söndü, telin sesi de aynı hızla duyulmaz oldu. Artık yalnızdım, ama yine de batmakta olan hilalin zayıf ışığında yalıtılmış yeşil yüzeyi görülen şu büyülü tellerle bilinmezin derinliklerine bağlıydım.

Elektrik fenerimin ışığıyla ikide bir saatime bakıyor ve heyecanla telefonun kulaklığını dinliyordum; ama çeyrek saat, hiçbir

şey duymadım. Sonra cihazdan hafif bir tıkırtı geldi; gergin bir sesle arkadaşıma seslendim. Endişe içindeydim ama yine de, tekinsiz mahzenden gelen, Harley Warren'dan daha önce hiç duymadığım kadar korku dolu, titrek sesin söylediği lafı duymaya hazır değildim. Daha biraz önce yanımdan o kadar sakin bir şekilde ayrılan Warren, şimdi en kuvvetli çığlıklardan bile daha uğursuz titrek bir fısıltıyla bana sesleniyordu:

"Aman Tanrım! Gördüğüm şeyi bir görebilseydin!"

Yanıt veremedim. Dilim tutulmuş, öylece kalakalmıştım. Sonra o çılgına dönmüş sesi yeniden duydum:

"Carter, bu müthiş – korkunç – inanılmaz bir şey!"

Bu defa dilim çözüldü ve mikrofona heyecanla art arda soruları sıraladım. Dehşet içinde boyuna "Warren, ne görüyorsun, ne görüyorsun?" diye soruyordum.

Arkadaşımın sesini bir kez daha duydum, korkudan boğuk çıkan sesinde, şimdi açıkça umutsuzluk okunuyordu.

"Söyleyemem, Carter! Tasavvurun ötesinde bir şey bu – sana anlatma cüretini gösteremem – bunu bilen hiç kimse sağ kalamaz – Ulu Tanrım! Böyle bir şey aklımın köşesinden bile geçmemişti!"

Korkudan tüylerim ürpererek yağdırdığım abuk sabuk sorular dışında ortalığa yine sessizlik çöktü. Sonra, büyük bir dehşet ve panik içinde Warren'ın sesini duydum:

"Carter! Tanrı aşkına, mezarın kapağını kapatıp kaç buradan, kaçabilirsen! Çabuk ol! Bırak her şeyi, uzaklaş buradan – tek şansın bu! Dediğimi yap, benden açıklama isteme!"

Duyuyor, ama çılgınca sorularımı tekrarlamaktan başka bir şey yapamıyordum. Çevremde mezarlar, karanlık ve gölgeler vardı; altımdaysa insanın hayalgücünün sınırlarını aşan bir tehlike. Arkadaşım benden daha fazla tehlike içindeydi ve duyduğum tüm korkuya rağmen, beni, böyle bir durumda kendisini terk edebilecek biri saydığı için belli belirsiz gücendiğimi hissettim. Birtakım tıkırtıların ardından kısa bir sessizlik oldu, sonra da Warren'ın dokunaklı haykırışını duydum:

"Kirişi kır! Tanrı aşkına, kapağı kapatıp kirişi kır, Carter!"

Bahtsız arkadaşımın bu çocukça argosundaki bir şey bana yeniden hareket yeteneği kazandırdı. Kararımı vererek haykır-

dım: "Dayan, Warren! Aşağı geliyorum!" Bu önerime arkadaşımın yanıtı umutsuz bir çığlık oldu.

"Sakın ha! Anlasana! Artık çok geç – hepsi benim hatam. Kapağı kapatıp kaç – artık ne senin ne de kimsenin yapabileceği bir şey var!"

Sesinin tonu yeniden değişmiş, umutsuz bir boyuneğişle yumuşamıştı. Ama benim için duyduğu endişeyle hâlâ gergindi.

"Çabuk ol! – çok geç olmadan!"

Ona aldırış etmemeye çalıştım; elimi kolumu bağlayan felci alt ederek, yardımına koşma sözümü yerine getirmeye çalıştım. Fısıltıyla söylediği bir sonraki sözleri duyduğumda hâlâ dehşetten donmuş durumdaydım.

"Carter! Elini çabuk tut! Yararı yok – gitmelisin – ikimiz birden öleceğimize, hiç değilse sen kurtul – kapak –"

Kısa bir sessizlik, yeniden tıkırtılar ve ardından Warren'ın zayıf sesi:

"Artık neredeyse bitiyor – daha fazla zorlaştırma – şu kahrolası merdivenleri kapatıp canını kurtar – zaman kaybediyorsun – elveda Carter – bir daha görüşmeyeceğiz."

Warren'ın fısıltısı burada bir çığlığa, çağların dehşetiyle yüklü bir feryada dönüştü.

"Lanet olsun bu zebanilere – ne kadar da çoklar – Tanrım! Kirişi kır, Carter, çabuk, KİRİŞİ KIR!"

Bundan sonra ses seda kesildi. Aptallaşmış bir vaziyette, telefona fısıldayarak, mırıldanarak, seslenerek, haykırarak ne bitmez tükenmez çağlar boyunca oturduğumu bilmiyorum. Bu bitmez tükenmez çağlar boyunca tekrar tekrar fısıldadım, mırıldandım, seslendim, bağırdım, haykırdım, "Warren! Warren! Cevap ver bana – orada mısın?"

Ve sonra tüm dehşetlerin en büyüğünün –inanılmaz, düşünülemez, dile getirilemez bir dehşetin– pençesine düştüm. Warren'ın son umutsuz uyarısını haykırmasından sonra yüzyıllar geçmiş olduğunu söylemiştim; şimdi iğrenç sessizliği sadece benim kendi çığlıklarım yırtıyordu. Ama kısa bir süre sonra, telefondan yeniden tıkırtılar duyarak kulak kabarttım. Yeniden "Warren, orada mısın?" diye seslendim ve yanıt olarak, zihnimi bu bulutla örten şeyi duydum. Daha ilk sözler aklımı

başımdan aldığından ve hastanede kendime gelinceye kadar zihnimde bir boşluk oluştuğundan, ne bu şeyi –bu sesi– açıklamaya çalışacağım, baylar, ne de ayrıntılı bir şekilde betimlemeye cüret edebilirim. Boşluktan gelir gibi derin, yapış yapış, ırak, dünyadışı, insanlıkdışı bir ses olduğunu, somut bir varlıktan çıkmadığını söylememe bilmem gerek var mı? Ne diyeyim? Bu benim deneyimin de, öykümün de sonuydu. Onu duydum, başka da bir şey fark etmedim – çukurdaki bu bilinmeyen mezarlıkta, ufalanmış taşların ve yıkılmış mezarların, sık, uzun otların ve zehirli buharların arasında donakalmış vaziyette otururken onu duydum – lanetli bir hilalin altında cesetlerle beslenen şekilsiz gölgelerin dans edişlerini izlerken, kahrolası açık bir mezarın bağrından yükseldiğini duydum.

Şöyle dedi bana:

"Seni aptal, Warren ÖLDÜ!"

BİLİNMEYEN KADATH'A DÜŞ YOLCULUĞU

Randolph Carter, o olağanüstü kenti üç kez düşünde gördü ve üçünde de kentin üst tarafındaki yüksek taraçada dururken birden uzaklara götürülüverdi. Duvarları, tapınakları, sıra sıra sütunları ve damarlı mermerden kemerli köprüleri, meydanlar ve hoş kokulu bahçeler içinde suları dupduru fışkıran gümüş renkli havuzlu çeşmeleri, nefis ağaçların arasında uzanan geniş caddeleri, dizi dizi çiçek dolu vazoları ve fildişi heykelleriyle kent, günbatımında göze çok hoş görünen altın sarısı bir renkle parıl parıl yanıyor; sıra sıra kırmızı damlar ve ot bürümüş taş döşeli dar sokakları barındıran eski üçgen çatılar kuzey tarafındaki dik yamaca tırmanıyordu. Tanrıların telaşesi, semavi borazanların hep birden ötüşü, ölümsüz zillerin çınlamasıydı bu. Hiç kimselerin çıkmamış olduğu muhayyel bir dağın üzerinde asılı duran bulutlar gibi bir esrar bürümüştü ortalığı ve Carter, hemen hemen yok olmuş bir belleğin verdiği elem ve kuşkuyla, yitirilen şeylerin acısıyla ve bir zamanlar korku ve huşu veren önemli yeri tanıyabilmek için çılgınca yanıp tutuşarak bu korkuluk duvarı üzerinde bir şeyler bekleyerek soluksuz dikiliyordu.

Hangi devirya da enkarnasyonda, düşte mi yoksa uyanıkken mi bildiğini söyleyemese de, burasının kendisi için bir zamanlar çok şeyler ifade ettiğini biliyordu. Günün gizeminde şaşkınlık ve keyif bulduğu, şafakla alacakaranlığın sabırsız lavta ezgilerine ve şarkılarına aynı şekilde adım attığı, daha ileri ve şaşırtıcı mucizelere doğru ateşten kapılar açtığı o unutulmuş, uzak ilk gençliğinden bir şeyleri belli belirsiz anımsatıyordu. Ama, her gece tuhaf ayaklı vazolar ve oymalı parmaklıkları olan bu yüksek mermer taraçada durup güzelliğin ve dünyevi olmayan yakın bir tehlikenin bu sesi sedası kesilmiş günbatımı kentine bakarken düşlerin despot tanrılarına olan esaretini hissediyordu, çünkü hiçbir surette, bu yüksekyerden ayrılamaz ya da geniş mermer merdivenlerin sonsuz basamaklarından aşağı, eski büyücülüğün kapladığı davetkâr sokaklara inemezdi.

Bu basamaklardan henüz inmemiş ve günbatımının aydınlattığı sessiz sedasız sokaklarda henüz dolaşmamış olarak üçüncü defa uyandığında, insan ayağı değmemiş soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath üzerindeki bulutlarda mesken tutmuş bilinmeyen düş tanrılarına uzun uzun yakardı. Ama tanrılar ne yanıt verdiler, ne acıyıp merhamet gösterdiler ne de düşünde onlara yakardığında lütuf göstereceklerinin işaretini verdiler ve Carter, ateş sütunlu mağara-tapınakları uyanıklık dünyasının kapılarından fazla uzakta olmayan sakallı rahipler Nasht ve Kaman-Thah aracılığıyla tanrıların himayesini diledi fedakârca. Ama tanrılar, yakarılarını tersten duymuş olmalıydılar ki, Carter, daha ilkinden sonra bile, sanki kentin uzaktan üç defa görünmesi bir kaza ya da yanlışlıkmış gibi, tanrıların gizli bir planı ya da isteğiymiş gibi o olağanüstü kenti hiç göremez oldu.

En sonunda, günbatımında ışıl ışıl parlayan caddelere ve eski kiremitli çatıların arasındaki gizemli dar sokaklara duyduğu hasretle onları uykuda olsun uyanıkken olsun aklından çıkarıp atamayan Carter, büyük bir yüreklilikle, daha önce insanoğlunun gitmediği yerlere gitmeye, karanlık, buzlu çölleri aşıp, hayal edilemez yıldızların altında, bulutların gerisinde gizlenen bilinmeyen Kadath'ın "Yüceler"in damarlı akik şatolarını sürekli bir gece içerisinde herkesten sakladığı yere gitmeye karar verdi.

Hafif bir uyku halinde, ateş mağarasına giden yetmiş basamağı inerek sakallı rahipler Nasht ile Kaman-Thah'a niyetinden söz etti. Rahipler eski Mısır krallıklarının tacına benzer taçlarla süslü başlarını sallayarak, bunun ruhunun ölümü anlamına geleceğine yemin ettiler. "Yüceler"in arzularını zaten ortaya koymuş olduklarına ve ısrarlı ricalarla taciz edilmekten hoşlanmadıklarına işaret ettiler. Ayrıca, kimsenin Kadath'a girmiş olmak şöyle dursun, uzayın neresinde yer aldığını, bizim kendi dünyamız civarında bir düş âlemi mi yoksa Fomalhaut veya Eldeberan yıldızı civarında bir yerlerde mi olduğu hususunda en ufak bir bilgiye bile sahip olmadığını anımsattılar. Bizim düş âlemimizde ise oraya ulaşılabilirdi, ama zamanın başlangıcından bu yana salt insan olan sadece üç ruh diğer düş âlemleriyle aramızdaki karanlık allahsız boşluğu aştıktan sonra geri dönebilmişti ve bu üçünden ikisi döndüğünde neredeyse delirmişti.

Böylesi yolculuklarda sayısız tehlikeler vardı, hiçbir düşün ulaşamayacağı, düzenli evrenin dışından abuk sabuk söz eden, şok edici o son korku vardı, sonsuzluğun ortasında saygısızca konuşup fokurdayan en alttaki karmaşanın o şekilsiz çirkinliği –adını hiçbir ağzın yüksek sesle söylemeye cesaret edemediği; boğuk, çıldırtıcı, iğrenç davul vuruşlarının ve boru seslerinin En Büyük Tanrılara, ruhu ve habercisi sürünen kaos Nyarlathotep olan kör, dilsiz, karanlık, bilinçsiz Başka Tanrılara yavaşça, beceriksizce ve gülünç bir şekilde dans ettirdiği zamanın ötesindeki akıl sır ermez ışıksız odalarda iğrenç davul vuruşları ve lanetli flütlerin zayıf, tekdüze iniltileri arasında, aç kurt gibi kemirip duran hudutsuz şeytan sultan Azathoth– vardı.

Ateş mağarasındaki rahipler Nasht ve Kaman-Thah bunlardan bahsederek Carter'ı uyardılar, ama Carter, yine de nerede olursa olsun, soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'ın tanrılarını bulmaya ve onlardan görüş kuvveti, anımsama yeteneği ve olağanüstü günbatımı kentinde barınma talepetme kararında ısrarlıydı. Yolculuğunun garip ve uzun bir yolculuk olacağını ve Yüceler'in buna karşı olduğunu biliyordu; ama düş âleminde çok eski olduğundan kendisine yardım edecek yararlı anılara ve hünerine güveniyordu. Bu yüzden rahiplerden basit bir kutsama isteyerek, tutacağı yolu kurnazca planladı ve Derin Uyku Kapısı'na götüren yetmiş basamağı yüreklilikle inip Büyülü Koru'ya doğru yola koyuldu.

Pek yüksek olmayan koca koca meşelerin birbirine dolanıp, dallarının yoklaya yoklaya boy attığı ve tuhaf mantarların ışımasıyla hafif bir aydınlığa sahip bu korunun yeraltı yollarında, düş âleminin birçok karanlık sırrını ve korunun insanların toprağına –nerede olduğunu söylemenin felaket olacağı– iki noktada değmesi yüzünden uyanıklık dünyasının bazı sırlarını bilen gizliliğe meraklı Zooglar yaşamaktadır. Zoogların geçit bulduklarıyerde insanların arasında bazı açıklanamayan söylentiler dolaşır, olaylar ve ortadan kayboluşlar meydana gelir; Zoogların düş âleminin dışında çok uzaklara seyahat edemiyor olmaları çok isabetlidir. Ama ufacık ve kahverengi Zooglar düş âleminin yakınlarında, diğer tarafa kolayca geçip kimseye görünmeden, oraya buraya koşturup, sevdikleri ormanda ocak başında vakit

geçirmek için merak uyandıran öykülerle geri dönerler. Çoğu toprak altındaki kovuklarda, bazıları büyük ağaçların gövdelerinde yaşarlar ve çoğunlukla mantarlarla besleniyor olsalar da etten de, hem fiziksel hem de manevi olarak hoşlandıkları söylenir, çünkü bu ormana giren birçok düşçü bir daha geri dönmemiştir. Ama Carter hiç korkmuyordu, çünkü eski bir düşçüydü ve Zoogların titreşimli dillerini öğrenip onlarla birçok anlaşma yapmış ve hayattayken başka bir adı olan büyük Kral Kuranes'in yılın yarısında hükmettiği Tanaria dağlarının ötesindeki Ooth-Nargai'de bulunan görkemli Celephais kentini onların yardımıyla bulmuştu. Kuranes, yıldızlararası boşluğa gidip de delirmeden geri dönen tek kişiydi.

Carter, şimdi bu dev ağaçların arasındaki hafif ışıyan dar geçitlerde yol bulup geçmeye çalışırken Zooglar gibi titreşen sesler çıkarıyor ve zaman zaman durup verilecek karşılığı dinliyordu. Bu yaratıkların köylerinden birinin bir zamanlar açıklık olan bir yerdeki çember şeklinde dizilmiş, yosun bağlamış kocaman taşların çoktan unutulmuş daha eski ve daha korkunç yaratıkların eskiden burayı mesken tutmuş olduğunu anlattığı ormanın ortasında olduğunu anımsadı ve buraya doğru hızlandı. Ormanda yolunu, eski yaratıkların dans edip kurban kestikleri noktaya yaklaştıkça her zaman daha besili görünen acayip mantarlara bakarak buldu. Nihayet daha sık mantarların verdiği güçlü ışık, uğursuz bir yeşilliği ve ormanın çatısından yukarı göz alabildiğine uzanan engin bir kurşuniliği ortaya çıkardı. Burası büyük taş halkanın hemen yanı başındaydı ve Carter, Zoog köyüne yakın olduğunu biliyordu. Bir kez daha titreşen sesler çıkararak sabırsızlıkla yanıtını bekledi ve sonunda birçok gözün kendisini seyrettiği izlenimine kapılarak beklediği karşılığı aldı. Zooglardı bunlar, çünkü insan onların ufak, kararsız, kahverengi siluetlerini seçmeden önce o tuhaf gözlerini görürdü.

Zooglar gizli oyuklardan, gözgöz oyulmuş ağaç gövdelerinden dışarı üşüşerek loş bir ışıkla aydınlanmış açıklığa toplandılar. Daha vahşi olan bazıları nahoş duygulara neden olarak Carter'a sürtündü ve hatta iğrenme duygusu yaratacak şekilde kulağını çimdikledi, ama bu serkeş Zooglar çokgeçmeden yaşlı Zooglarca durduruldular. Ziyaretçiyi tanıyan İhtiyarlar Meclisi,

Ay'da yaşayan birinin ektiği bir tohumdan büyümüş, diğerlerinden farklı tekinsiz bir ağaçtan yapılmış bir maşrapa mayalanmış özsuyu sundular ve Carter merasimle içerken aralarında çok tuhaf bir konuşma başladı. Zooglar, ne yazık ki, Kadath doruğunun nerede olduğunu bilmiyorlardı, hatta soğuk çölün bizim düş âlemimizde mi, yoksa başka bir düş âleminde mi olduğunu bile söyleyemiyorlardı. Yüceler'le ilgili söylentiler hemen hemen her taraftan duyuluyordu, sadece Yüceler'in vadilerden çok, yüksek dağların doruklarında olmasının daha kuvvetli bir olasılık olduğu söylenebilirdi, çünkü, Ay tepelerinde, bulutlar ayaklarının altında, böylesi zirvelerde dans ettiklerini anımsayanlar vardı.

Sonra çok yaşlı bir Zoog, diğerlerinin duymadığı bir şey anımsadı ve unutulmuş Kuzey Kutbu krallıklarından uyanık insanlar tarafından yazılmış ve tüylü yamyam Gnophkehs çok tapınaklı Olathoe'yu alt edip Lomar Ülkesinin bütün kahramanlarını kestiğinde düşler âlemine getirilmiş olan inanılmaz eskilikteki Pnakotic Elyazmalarının son nüshasının hâlâ Skai Nehrinin ötesindeki Ulthar'da bulunduğunu söyledi. Dediğine göre, bu elyazmalarında tanrılar hakkında birçok bilgi bulunuyormuş ve Ulthar'da tanrıların işaretlerini görmüş olan birçok insan ve hatta ay ışığında tanrıların dansını seyretmek için büyük bir dağa tırmanmış yaşlı bir rahip varmış. Arkadaşı tanrıları görerek tarif edilemez bir şekilde yok olurken, bu rahip tanrıları görmeyi başaramamış.

Böylece Randolph Carter, titreşimlerle kendisiyle dostça konuşan ve yanında götürmesi için bir maşrapa daha Ay-ağacı içkisi veren Zooglara teşekkür etti ve hafif bir ışımayla aydınlanan ormanın öte yanına doğru, Skai Nehrinin Lerion'un yamaçlarından hızla aktığı ve Hatheg, Nir ve Ulthar'ın ovada bir benek gibi göründüğü tarafa doğru yola koyuldu. Birçok meraklı Zoog sinsice peşine düştü, çünkü başına neler geleceğini öğrenmek ve öyküsünü halklarına anlatmak istiyorlardı. Köyden uzaklaştıkça engin meşeler daha da sıklaştı, Carter meşelerin bir miktar seyreldiği, olağandışı sık mantarlar, çürümüş, küf bağlamış ve yıkılmış kardeşlerinin pelteye dönüşmüş kütükleri arasında ölmüş ya da ölmek üzere durduğu bir yeri görmek

için dikkatle etrafına bakınıyordu. Buradan keskin bir dönüşle sapacaktı, çünkü bu noktada ormanın zemininde kocaman taş bir kapak bulunuyordu ve yaklaşma cesaretini gösterenler kapağın üzerinde üç ayak genişliğinde demir bir halka bulunduğunu söylerler. Küf bağlamış arkaik kocaman taşlardan yapılmış çemberi ve niçin yapılmış olduğunu anımsayan Zooglar, üzerinde kocaman bir halka bulunan bu devasa kapağın yakınlarında pek oyalanmazlar; çünkü unutulmuş olanın mutlaka ölü olması gerekmediğinin pekâlâ farkındadırlar ve kapağın yavaş yavaş kaldırıldığını görmekten hiç hoşlanmazlar.

Carter, sapması gereken yerden saptı ve daha ürkek Zooglaların korku dolu seslerini duydu ardında. Kendisini takip edeceklerini biliyordu, bu yüzden bundan rahatsız olmadı; çünkü, insan bu gözetlemeye meraklı yaratıkların anormalliklerine alışıyordu. Ormanın kıyısına geldiğinde ortalık alacakaranlıktı ve aydınlığın artmasından birazdan şafak sökeceğini anladı. Skai Nehrinin döküldüğü yamaçların aşağısındaki bitek ovalarda kulübelerin bacalarını gördü; aşağıda huzur dolu bir ülkenin çitleri, sürülmüş tarlaları ve saz damları uzanıyordu. Bir defasında bir tas su almak için bir çiftlik evinin kuyusunda durdu ve bütün köpekler, göze çarpmadan otların arasına sıvışan Zooglara korkuyla havladılar. Carter, insanların kalkmış olduğu bir başka evde, tanrılar hakkında ve Lerion üzerinde sık sık dans edip etmedikleri hakkında sorular sordu, ama çiftçiyle karısı sadece Eski İşareti yaptılar ve Nir ile Ulthar'a giden yolu gösterdiler.

Öğlen, daha önce bir kez ziyaret etmiş olduğu ve bu yöndeki eski seyahatlerinin en uzak noktasını oluşturan Nir kentinin geniş bir caddesinde yürüyordu; sonra çok geçmeden, bin üç yüz yıl önce inşa edilirken ortasına taş ustalarının kurban olarak canlı bir insan kapattıkları büyük taş köprüye geldi. Öte yakaya geçince rastlanılan kedi bolluğu (hepsi de ardı sıra gelen Zooglar yüzünden sırtını kamburlaştırdı) Ulthar'ın yakın olduğunu gösteriyordu; çünkü, Ulthar'da çok eski ve anlamlı bir yasaya göre, hiç kimse kedi öldüremezdi. Ulthar'ın varoşları küçük yeşil kulübeleri ve düzenli çitlerle çevrilmiş çiftlikleriyle pek hoştu; alışılmadık derecede tuhaf kent ise, eski üçgen çatıları, çıkıntılı üst katları, sayısız baca külâhları, nazik kedilerinden

yeterince yer kalmışsa görülebilen eski taş döşeli, dar yokuşlarıyla daha da hoştu. Yarı-görünmez Zooglar, kedileri bir dereceye kadar dağıtmış olduğundan, Carter doğrudan, rahiplerin ve eski kayıtların Eskiler'in alçakgönüllü tapınağının bulunduğunu söyledikleri yere yöneldi ve Ulthar'ın en yüksek tepesini bir taç gibi süsleyen, taşlarını sarmaşıklar bürümüş saygın kulenin içine bir kez girdikten sonra, taşlık çöldeki yasak Hatheg-Kla doruğuna tırmanıp oradan sağ salim dönmüş olan yaşlı ve saygın Atal'ı aramaya başladı.

Tapınağın en üstünde, kavis şeklinde sarkan çiçeklerden yapılmış kordonlu bir fildişi kürsüde oturmakta olan Atal, tam üç yüz yaşındaydı ama aklı da belleği de sapasağlamdı. Carter ondan tanrılarla ilgili çok şey öğrendi; ama onlar Yeryüzünün tanrılarıydı ve bizim düş âlemimizi pek yönetmedikleri gibi başka bir yerde güçleri ve ikametgâhları da yoktu. Atal'ın söylediğine göre, iyi taraflarına denk gelirse bir insanın yakarışlarına karşılık verdikleri olurdu; ama insan onların soğuk çöldeki Kadath'ın doruğunda bulunan damarlı akik şatolarına tırmanmayı aklından bile geçirmemeliydi. Bereket versin, Kadath'ın gökyüzüne doğru yükseldiği yeri kimse bilmiyordu, çünkü oraya tırmanmanın sonuçları çok ciddi olurdu; Atal'ın yoldaşı Bilge Barzai sadece bilinen Hatheg-Kla'nın zirvesine tırmandığı için çığlık çığlığa gökyüzüne çekilip alınmıştı. Bilinmeyen Kadath da ise, eğer bulunabilirse, her şey daha kötü olurdu; çünkü, her ne kadar bazen akıllı bir ölümlü Yeryüzünün tanrılarını geçebilirse de, onlar Dışarıdan Başka Tanrılarca korunmaktaydılar ki, bu sonuncuları tartışmamak en iyisiydi. Dünya tarihinde en az iki defa Başka Tanrılar damgalarını vurmuşlardı; bir defa, okunamayacak kadar eski olan Pnakotic Elyazmalarındaki çizimden anlaşıldığı kadarıyla tufanöncesi dönemde, bir defa da Bilge Barzai Yeryüzü tanrılarının ay ışığında dans edişlerini görmek istediğinde Hatheg-Kla üzerinde. Bu yüzden, dedi Atal, diplomatça dualar dışında tanrıları rahatsız etmemek çok daha iyi olacaktı.

Atal'ın cesaret kırıcı öğüdüyle Pnakotik Elyazmaları ve Hsan'ın Gizemli Yedi Kitabını bulma konusunda pek yardımcı olmaması yüzünden düş kırıklığına uğrayan Carter, yine de

tümden umudunu yitirmedi. İlkin, tanrıların yardımı olmadan da bulabileceğini düşünerek, yaşlı rahibe parmaklıklı taraçadan görülen olağanüstü günbatımı kenti hakkında sorular sordu; ama Atal bu konuda hiçbir şey diyemedi. Belki de, dedi Atal, burası herkesin bildiği genel hayal âlemine değil de Carter'ın kendine has düş âlemine ait bir yerdi ve başka bir gezegende olması pekâlâ mümkündü. Bu durumda, Yeryüzü tanrıları isteseler de ona yol gösteremezlerdi. Ama durum pek böyle görünmüyordu, çünkü düşlerin engellenmesi, burasının Yüceler'in ondan gizlemek istedikleri bir yer olduğunu açıkça gösteriyordu.

O zaman Carter çok fena bir şey yaptı; içinde hiç kötülük olmayan ev sahibine Zoogların kendine vermiş olduğu ayşarabından o kadar cömert ikramlarda bulundu ki, yaşlı adamın çenesi düştü. Sakınımı bir yana bırakan zavallı Atal yasak şeyler konusunda gevezelik etti; gezginlerin anlattığı Güney Denizindeki Oriab adasında bulunan Ngranek dağında kayalara oyulmuş büyük bir resimden söz etti ve bunun, ay ışığında dans ettikleri günlerde yeryüzü tanrılarının bir keresinde kayalara resmetmiş oldukları kendi resimleri olabileceğini ima etti. Ve hıçkırıklar arasında, bu resmin çok tuhaf özellikleri olduğunu, insanın onu kolayca tanıyabileceğini ve sahici tanrıların kesin işareti olduğunu anlattı.

Carter bu bilgilerle tanrıları bulabileceğini anladı. Yüceler'in en gençlerinin zaman zaman kılık değiştirerek insanoğluyla evlendiği bilinir, bu yüzden Kadath'ın yer aldığı soğuk çölün sınırlarına yakın yerlerde yaşayan bütün köylüler onların kanını taşıyor olabilirdi. Durum böyle olunca, bu çölü bulma işi Ngranek'teki taş yüzü bularak özelliklerini belleğine kazıdıktan sonra, yaşayan insanlar arasında bu resme benzeyenleri arayıp bulmaya kalıyordu. Bu insanların en çok bulunduğu yer, tanrıların oturduğu yerin yakınlarında ve Kadath köylerin gerisinde uzanan taşlık çölde olabilirdi.

Böylesi bölgelerde Yüceler hakkında çok şey bilinir, kanlarını taşıyan insanların belleğinde araştırmacı için yararlı bazı bilgiler kalmış olabilirdi. Onlar kimin soyundan geldiklerini bilmiyor olabilirlerdi; tanrıların insanlar tarafından biliniyor olmaktan hoşlanmamaları yüzünden, Carter'ın daha Kadath'a

tırmanmayı düşünürken kavradığı gibi, bilinçle yüzlerini görmüş hiç kimse bulunamayabilirdi. Ama tanrıların, aralarında yaşadıkları insanlar tarafından yanlış anlaşılan tuhaf, yüce fikirleri olabilirdi; sıradan insanların onları aptallıkla nitelemelerine yol açan, düş âlemindekilere bile benzemeyen uzak yerlerden ve bahçelerden söz etmiş olabilirlerdi. Tüm bunlardan, insan belki de Kadath'ın sırlarını öğrenebilir, tanrıların gizli tuttukları o olağanüstü günbatımı kentiyle ilgili ipuçları edinebilir ve hatta bazı durumlarda bir tanrının sevgili çocuklarından birini rehine alabilir ve kimbilir belki de kılık değiştirerek güzel bir köylü kızıyla evlenmiş ve insanlar arasında oturan bir tanrıyı yakalayabilirdi.

Atal, Oriab adasındaki Ngranek'in nasıl bulunabileceğini bilmiyordu, ama bugüne kadar hiçbir Ultharlının asla gitmemiş olduğu, sadece tüccarların kayıklarıyla ya da çok sayıda katır ve iki tekerlekli arabadan oluşan kervanlarıyla geldikleri Güney Denizi'ne doğru köprülerin altından şakıyarak akan Skai nehrini izlemesini salık verdi. Orada Dylath-Lean adında bir kent vardı, ama adı açıkça söylenmeyen kıyılardan yakutlarla dönen üç sıra kürekli kara kadırgaları yüzünden bu kent Ulthar'da pek iyi tanınmıyordu. Mücevherat satıcılarıyla iş yapmak üzere bu kadırgalardan inen tüccarlar insandılar, ya da neredeyse insandılar, ama kürekçileri gören olmamıştı ve kara gemilerle bilinmeyen yerlerden gelen, kürekçileri görünmeyen bu tüccarlar hakkında Ulthar'da pek iyi şeyler düşünülmüyordu.

Bu bilgileri verirken Atal'ın uykusu geldi ve Carter, onun uzun sakalını uygun bir şekilde göğsünün üstüne toplayarak onu kakmalı abanoz yatağına yatırdı. Gitmek üzere döndüğünde bastırılmaya çalışılan hiçbir telaşlı sesin kendini izlemediğini görerek Zoogların meraklı takiplerini neden bu kadar tavsattıklarını merak etti. Sonra büyük bir zevkle yalanmakta olan kendilerinden hoşnut, besili Ulthar kedi yavrularını fark etti ve yaşlı rahiple konuşmaya daldıkları sırada tapınağın aşağı katlarından gelen belli belirsiz tıslama ve miyavlamaları anımsadı. Ayrıca, son derece küstah genç bir Zoog'un taş döşeli sokakta kara bir kedi yavrusuna nasıl kötü kötü baktığını da anımsadı. Ve Carter, bu dünyada küçük kara yavru kedilerden çok hiçbir şeyi sevme-

diği için, eğilip yalanmakta olan besili Ulthar kedilerini okşadı ve meraklı Zoogların artık ona eşlik etmeyecek oluşuna hiç üzülmedi.

Şimdi gün batmak üzereydi, bu yüzden Carter kente bakan dik bir yokuşun üzerindeki eski bir handa konakladı. Ve odasının balkonuna çıkıp da güneşin eğik ışıkları altında büyülü ve gayet hoş görünen kırmızı kiremitli çatıların denizine, taş döşeli yollara ve ötelerdeki nefis tarlalara baktığında, daha büyük günbatımı kentinin durmadan rahatsız eden, dürten anısı olmasaydı, Ulthar'ın sonsuza dek yaşanılacak bir yer olduğuna yemin ederdi. Sonra alacakaranlık çöktü; alçı sıvalı üçgen çatı duvarlarının rengi morarıp gizemli bir görünüme büründü ve küçük, sarı ışıklar eski kafesli pencerelerden birer birer süzüldü. Tepedeki tapınaktan gelen tatlı çan sesleri duyuldu ve Skai nehrinin karşı yakasındaki çayırların üzerinde, gökyüzünde ilk yıldız tatlı tatlı göz kırpmaya başladı. Gece olunca şarkılar duyuldu ve sesleri Ulthar'ın süslü balkonlarının gerisinden, mozaiklerle donatılmış avlularından duyulan lavtacıların eski günlere dizdiği övgüleri Carter başını sallayarak onayladı. Ulthar'ın çok sayıdaki kedisinin sesi de geceye bir güzellik katabilirdi, ama çektikleri tuhaf ziyafet nedeniyle çoğuna ağırlık basmış, üzerlerine sessizlik çökmüştü. Bazı kediler de sadece kedilerin bildiği ve köylülerin Ay'ın karanlık yüzünde olduğunu söyledikleri gizemli bir âleme sıvışmışlardı; kediler oraya yüksek evlerin tepelerinden sıçrıyorlardı. Ama küçük kara bir yavru yukarı çıkıp, mırıldanarak oynamak üzere Carter'ın kucağına sıçradı ve en sonunda, yastıkları uyku getiren, hoş kokulu otlarla doldurulmuş küçük yatağına uzandığında ayaklarının dibine kıvrıldı.

Sabahleyin Carter, Ulthar'ın eğrilmiş yünü ve verimli Ulthar çiftliklerinin lahanalarıyla Dylath-Leen'e doğru yola koyulan bir tüccar kervanına katıldı. Altı gün, Skai nehri boyunca uzanan düzgün yolda çın çın öten çanların eşliğinde yol aldılar; bazı geceler küçük, tuhaf balıkçı kasabalarının hanlarında konakladılar, diğer geceler de sakin nehirden gelen kayıkçıların şarkılarını dinleyerek yıldızların altında kamp kurdular. Yeşil çitleri ve korularıyla, garip çatılı kulübeleri ve sekizgen yeldeğirmenleriyle kırlar çok güzeldi.

Yedinci gün, ufukta bir duman belirdi ve ardından da Dylath-Leen'in, çoğu bazalttan yapılmış yüksek, kara kuleleri göründü. İnce, köşeli kuleleriyle Dylath-Leen uzaktan Devler Yolu'na[1] benziyordu ve karanlık sokakları hiç de davetkâr değildi. Çok sayıda rıhtımın yakınlarında birçok kasvetli meyhane vardı ve kent, bazılarının bu dünyaya ait olmadığı söylenen, dünyanın her tarafından garip denizcilerle kaynıyordu. Carter, kentin tuhaf giyimli insanlarına Oriab adasındaki Ngranek doruğu hakkında sorular sordu ve orayı çok iyi bildiklerini gördü. Bu adada bulunan Baharna'dan gemiler gelmişti; bunlardan biri bir ay içerisinde geri dönecekti ve Ngranek bu limandan zebra yürüyüşüyle iki günlük yoldaydı. Ama içlerinden çok azı tanrının taştan yüzünü görmüştü; çünkü bu yüz, Ngranek'in sarp uçurumlara ve uğursuz bir lav ovasına bakan en güç tarafındaydı. Bir defasında tanrılar bu taraftaki insanlara kızmış ve bu meseleden Başka Tanrılara söz etmişlerdi.

Bu bilgileri Dylath-Leen'in deniz kayısındaki meyhanelerde bulunan tüccarlardan ve gemicilerden almak zordu, çünkü, onlar daha çok kara kadırgalar hakkında söyleşmeyi yeğliyorlardı. Bu kadırgalardan birinin, bilinmeyen kıyılardan yüklediği yakutlarla bir hafta içinde gelmesi bekleniyordu ve kasabalılar onu limanda görmekten korkuyorlardı. Ticaret yapmak üzere bu gemilerden inen insanların ağızları kocamandı ve alınlarının üzerinde iki noktada çıkıntı yapan sarıklarında hoş olmayan bir şeyler vardı. Ve ayakkabıları Altı Krallık'ta bugüne kadar görülmüş en kısa ve en acayip ayakkabılardı. Ama en kötüsü görünmeyen kürekçilerdi. Bu üç sıra kürek insanı huzursuz edecek kadar canlı, uyumlu ve kuvvetli bir şekilde çekiliyordu ve tüccarlar haftalarca ticaretle uğraşırken limanda duran bir geminin tayfasının ortaya çıkmaması biraz tuhaftı. Dylath-Leen'in meyhanecileri açısından, manavlar ve kasaplar açısından adil değildi; çünkü gemiye erzakın kırıntısı bile gönderilmiyordu. Tüccarlar sadece altınla, nehrin öte yakasındaki Parg'dan güçlü kuvvetli siyah köleler alıyorlardı. Bu çirkin tüccarlarla görünmeyen kürekçilerin aldıkları bunlardan ibaretti; İngiliz Lirasıyla ödedikleri

1) Devler Yolu için *Delilik Dağları'nda* adlı öykünün 63. dipnotuna bakınız.

Parglı şişman kara adamlarla altın dışında kasaplardan ve manavlardan hiçbir şey almıyorlardı. Ve güney rüzgârının bu kadırgalardan rıhtıma taşıdığı kokular tarif edilir gibi değildi. Ancak meyhanelerin pis kokulara alışık en yürekli sakinleri bu kokuya dayanabilirlerdi. Böylesi yakutlar başka bir yerden elde ediliyor olsaydı Dylath-Leen asla kara kadırgalara hoşgörü göstermezdi; ama yeryüzünün bütün düş âlemlerinde böylesi yakutların çıkarılabileceği başka maden bilinmiyordu.

Carter kendisini, üzerine tanrı resmi kazılı Ngranek'in mağrur ve çıplak götürecek geminin Baharna'dan gelmesini sabırsızlıkla beklerken, Dylath-Leen'in kozmopolit halkı bunları konuşuyordu. Carter, bu arada gezginlerin peşine düşerek, onların soğuk çöldeki Kadath ya da günbatımında bir taraçanın altında uzanan duvarları mermer, çeşmeleri gümüş bir kent hakkında bir şeyler bilip bilmediklerini araştırmaktan da geri durmadı. Her ne kadar bu konuda bir şey öğrenemediyse de, bir seferinde, şaşı bakan yaşlı bir tüccarın, soğuk çölden söz edildiğinde tuhaf bir şekilde gözlerinin parladığını düşündü. Bu adam, hiçbir sağlıklı insanın ziyaret etmediği ve kötülük kokan ateşleri geceleri uzaktan görülen Leng'in buzlu çöl yaylasındaki korkunç taş köylerle yaptığı ticaretle ünlüydü. Hatta, yüzünde ipekten sarı bir maske olan ve tarihöncesi bir taş manastırda tek başına oturan başrahiple bile görüştüğü söylenirdi. Böyle birinin, soğuk çölde oturması muhtemel böylesi varlıklarla bir alış verişinin olmasından kuşkulanılması doğaldı, ama Carter, çok geçmeden ona sorular sormanın bir yararı olmadığını anladı.

Sonra kara kadırga, bazalt sırtı ve yüksek deniz fenerini geçerek, güneyden esen rüzgârların kente taşıdığı tuhaf pis bir kokuyla, sessizce ve ayrıksı, limana süzüldü. Kıyıdaki meyhaneleri bir huzursuzluk kapladı ve bir süre sonra çıkıntılı sarıkları ve kısa ayaklarıyla karanlık koca ağızlı tüccarlar, mücevherat pazarlarını aramak üzere ağır adımlarla karaya çıktılar. Carter onları dikkatle gözetlerken onlardan nefret etti. Sonra Parglı iri yarı kara adamları homur homur homurdanarak, tere batmış bir halde sürüp o benzersiz kadırgaya götürdüklerini gördü ve içler acısı bu şişman adamların, hangi ülkede –herhangi bir ülke söz konusuysa, eğer– nasıl bir hizmete koşulacaklarını merak etti.

Ve kadırganın limana gelişinin üçüncü gecesinde rahatsızlık verici bir görünüşü olan tüccarlardan biri, meyhanelerde yaptığı soruşturmayı ima ederek, suratında pis bir sırıtışla Carter'la konuştu. Görünüşe göre uluorta konuşulamayacak sırlara vakıftı ve sesinin dayanılamayacak kadar iğrenç olmasına karşın, Carter bu kadar uzaklara seyahatler yapmış birinin bilgisinin göz ardı edilemeyeceğini hissetti. Bu yüzden tüccara yukardaki odalardan birine çekilmeyi önerdi ve dilini çözmek için konuğuna Zooglaların Ay-şarabından kalan son yudumları ikram etti. Yabancı tüccar epeyce içtiyse de yüzündeki sırıtış hiç değişmedi. Sonra o da kendi tuhaf şarap şişesini çıkardı ve Carter, üzerine inanılmaz desenler kazılmış şişenin içi oyulmuş tek bir parça yakut olduğunu gördü. O da kendisini davet eden kişiye kendi şarabından sundu ve Carter çok küçük bir yudum almasına karşın boşluktaymış gibi başının döndüğünü ve hayal edilemez ormanların hararetini duydu. Bu arada konuğunun yüzündeki gülümseme gittikçe yayılıyordu ve karanlıklara yuvarlanırken Carter'ın gördüğü son şey kötücül bir gülüşle kasılan karanlık iğrenç bir yüz ve turuncu sarığın alnındaki iki çıkıntıdan birinin tutaraklı bir neşeyle sarsılarak çözülmesiyle ortaya çıkan dile gelmez bir şeydi.

Carter, Güney Denizi'nin hayranlık uyandırıcı sahilleri boyunca olağanüstü hızla uçan bir geminin güvertesine gerilmiş bir tente altında, iğrenç kokular içerisinde kendine geldi. Zincire vurulmamıştı, ama karanlık yüzlü, alaycı görünüşlü üç tüccar sırıtarak yanında duruyordu ve uğursuz ambar kapaklarından süzülen pis koku kadar sarıklarındaki tümseklerin görüntüsüyle de yeniden bayılayazdı. Yeryüzü düş arkadaşlarından birinin –eski Kingsport'taki bir deniz feneri bekçisinin– sık sık sözünü ettiği görkemli ülke ve kentlerin önünden kayar gibi geçtiklerini gördü ve unutulmuş düşlerin meskeni Zak'ın tapınaklı taraçalarını; hayalet Lathi'nin hüküm sürdüğü bin harikalı iblis kenti kepaze Thalarion'un ince uzun kulelerini; ulaşılmaz hazların ülkesi ve kutsal hayal kenti Sona-Nyl limanını koruyan şaşaalı bir kemerin üzerinde kavuşan kristal ikiz burunu, Zura'nın ölü kemikleriyle dolu bahçelerini tanıdı.

Aşağıdaki görünmez kürekçilerin anormal kürek vuruşlarıyla kanatlanmış fena kokulu gemi tüm bu harikulade ülkeleri

sağlıksız bir şekilde uçarak geçti. Ve gün sona ermeden, Carter dümencilerin hedefinin, sıradan insanların ötesinde muhteşem Cathuria'nın uzandığını söylediği, ama usta düşçülerin yeryüzü düş âlemi okyanuslarının toptan hiçliğin derin uçurumuna yuvarlandığı ve başka dünyalar ve başka yıldızlar arasındaki boşluğa, davul ve flüt sesleri arasında kör, dilsiz, karanlık ve bilinçsiz Başka Tanrıların bir cehennem dansı yaptıkları kaosta, ruhu ve habercisi Nyarlathotep olan iblis sultan Azathoth'un aç kurt gibi kemirip durduğu yer olan, bilinen evrenin dışındaki korkunç boşluğa savrulduğu muazzam bir şelalenin kapıları olduğunu çok iyi bildiği Batının Bazalt Sütunlarından başka bir yer olamayacağını anladı.

Bu arada üç alaycı tüccar niyetlerinden tek kelime söz etmediler, ama Carter, onların kendini konuğundan almak isteyenlerle ittifak içinde olduğunu çok iyi biliyordu. Düş âleminde, Başka Tanrıların insanlar arasında birçok casusu olduğu anlaşılmaktaydı ve ister insan, ister insandan daha aşağı varlıklar olsun, bu casuslar, tanrıların ruhu ve habercisi sürünen kaos Nyarlathotep'in lütfu karşılığında, onların isteklerini yerine getirmeye can atıyorlardı. Bu yüzden, Carter, Kadath'daki şatosunda oturan Yüceler'le ilgili cüretkâr araştırmasını duyan tümsek sarıklı tüccarların kendini kaçırarak kimbilir hangi ödül karşılığında Nyarlathotep'e teslim etmeye karar verdikleri sonucuna vardı. Bu tüccarların memleketlerinin bizim evrenimizde mi, yoksa bu evrenin dışında tekinsiz bir uzamda mı olduğunu Carter kestiremiyor, kendisini sürünen kaosa teslim etmek üzere nasıl cehennemi bir yerde buluşarak, ödüllerini isteyeceklerini tahmin edemiyordu. Ama Carter, bunlar gibi neredeyse insan olan yaratıkların iblis Azathoth'un şekilsiz merkezi boşluktaki zifiri karanlık tahtına yaklaşmaya cüret edemeyeceklerini biliyordu.

Gün batarken tüccarlar aşırı kocaman dudaklarını yalayarak aç gözlerle etrafa dik dik baktılar ve içlerinden biri aşağı giderek gizli ve pis kokulu bir kamaradan aldığı bir kap ve bir sepet tabakla geri döndü. Sonra tentenin altına çömelerek dumanı tüten yemeklerini yediler. Carter'a da bir tabak verdiklerinde yemeğin boyut ve biçiminde iğrenç bir şeyler olduğunu düşünerek beti benzi attı ve kimsenin kendisine bakmadığı bir sırada

tabağını denize boşalttı. Ve yeniden, aşağıdaki görünmeyen kürekçilerle, fazlasıyla mekanik güçlerini aldıkları niteliği kuşkulu besini düşündü.

Kadırga, Batı'nın Bazalt Sütunları arasından geçerken karanlık çökmüştü ve şelalerin en yükseğinin sesi ilerden uğursuzca yükseldi. Bu şelalenin serpintisi yıldızları karartıyor, güverteyi ıslatıyor ve uçurumdan dökülen suların yarattığı akıntıda gemi yalpalayıp duruyordu. Sonra gemi acayip bir ıslık sesiyle dalışa geçti ve dünya uzaklaşır, koca gemi bir kuyruklu yıldız gibi sessizce yıldızlar arası boşluğa yuvarlanırken Carter karabasanların dehşetini hissetti. Carter, esir[2] içerisinde nasıl şekilsiz karanlık şeylerin, yolcular yanlarından geçerken yan yan bakıp sırıtarak ve bazen meraklarını çeken bazı hareketli nesnelere kaygan pençeleriyle dokunarak pusuya yatıp beklediğini, hoplayıp zıpladığını, ağır ağır hareket ettiğini daha önce hiç bilmiyordu. Bunlar Başka Tanrılar'ın adsız larvalarıydı ve tıpkı onlar gibi kör ve bilinçsizdiler, görülmedik derecede aç ve susuzdular.

Ama pis kokulu kadırga Carter'ın korktuğu kadar uzakları hedeflemiyordu, çünkü dümencinin doğrudan Ay'a doğru bir rota tutturduğunu görmüştü. Parlak bir hilal olan Ay yaklaştıkça büyüyor, benzersiz krater ve dorukları rahatsızlık vererek gözler önüne seriliyordu. Gemi yanaşmaya başladı ve çok geçmeden hedefinin her zaman Dünya'ya dönük olan ve belki de düşçü Snireth-Ko dışında tamamen insan hiç kimse tarafından görülmemiş gizli ve esrarlı yüzü olduğu anlaşıldı. Geminin iyice yaklaşmasıyla Ay'ın yakından görünüşü Carter'a çok rahatsız edici geldi, sağda solda görülen harabelerin boyut ve şekillerinden hiç hoşlanmadı. Dağ başlarındaki ölü tapınaklar arazi üzerine öyle serpiştirilmişti ki, hiçbir uygun ya da sağlıklı tanrıyı ululuyor olamazdı ve parçalanmış sütunların simetrisinde çözümlenebilecek gibi gözükmeyen karanlık ve derin bir anlam var gibiydi. Ve Carter çoktan yok olmuş tapınanlarının boyut ve yapılarını tahmin etme cesaretini bulamadı kendinde.

Gemi Ay'ın görünmeyen yüzüne dolandığında, tuhaf manzarada bazı yaşam belirtileri göründü ve Carter acayip beyazımsı

2) Esir terimi için 56. dipnota bakınız.

mantar tarlaları arasında birçok alçak, kocaman ve yuvarlak kulübe gördü. Bu kulübelerin pencereleri olmadığını fark etti ve şekillerinin Eskimo kulübelerini andırdığını düşündü. Sonra gözüne yağlı dalgaları yavaş yavaş çalkalanan bir deniz ilişti ve yolculuğun bir kez daha suda –ya da bir sıvıda– yapılacağını anladı. Kadırga sıvının yüzeyine tuhaf bir sesle çarptı ve dalgaların gemiyi karşılamada gösterdiği esneklik Carter'ı oldukça şaşırttı. Şimdi dalgaların üzerine büyük bir hızla kayarak ilerliyorlardı ve bir seferine benzer biçimde bir gemiyi selamlayarak geçtiler, ama genellikle bu ilginç denizden ve kavurucu bir sıcaklıkla parıldayan güneşe karşın karanlık ve yıldızlarla dolu gökyüzünden başka bir şey görünmüyordu.

Sonra ilerde, cüzamlı bir görüntüye sahip sahildeki engebeli tepeler belirdi ve Carter bir kentin sık, çirkin, kül rengi kulelerini gördü. Kulelerin yana yatma, eğilme ve bir araya toplanma tarzlarıyla hiç pencerelerinin olmaması, tutukluyu çok rahatsız etti ve kendisine çıkıntılı sarıklı tüccarın acayip şarabından bir fırt çektiren deliliğe fena halde hayıflandı. Kıyıya yaklaştıkça kentin pis kokusu kuvvetlendi ve engebeli tepelerin üzerinde ormanlar bulunduğunu görüp ağaçlardan bazılarının küçük kahverengi Zoogların özsuyundan acayip şaraplarını mayaladıkları, dünyadaki büyülü ormanda tek başına bulunan Ayağacına benzediklerini fark etti.

Carter şimdi, ilerideki gürültülü rıhtımlarda hareket eden şekilleri seçebiliyordu ve onları seçebildiği oranda korkusu artıp onlardan nefret etmeye başladı. Çünkü bunlar insan değildi, hatta insan olmakla uzaktan yakından ilgileri yoktu, keyiflerince büyüyüp küçülen grimtırak beyaz kocaman şeylerdi ve –sık sık değişseler de– esas olarak gözsüz ama varla yok arası basık burunlarının ucunda tuhaf bir şekilde titreşen kısa, pembe bir kütle halinde dokunaçlar bulunan kurbağalar şeklindeydiler. Bu şeyler rıhtımlar üzerinde paytak paytak sağa sola seğirtiyor, balya, ağaç kafes ve sandıkları doğaüstü bir güçle hareket ettiriyor zaman zaman ön pençelerindeki uzun küreklerle demir atmış kadırgalara sıçrayıp biniyor ya da onlardan sıçrayıp iniyorlardı. Zaman zaman da birinin, Dylath-Leen'de ticaret yapan tüccarlara benzeyen koca ağızlı yarı insanımsı varlıklardan ağır ağır

yürüyen bir köle sürüsünü önüne katıp götürmekte olduğu görülüyordu, ancak sarıkları, ayakkabıları ve giysileri bulunmayan bu yaratıkların pek o kadar da insana benzer tarafları yoktu. Kölelerden bazıları –bir tür nezaretçinin tecrübeyle seçtiği şişmanca olanlar– gemilerden indiriliyor ve ağaç kafeslere tıkılıp çivilenerek kapatılıyor ve işçiler bu kafesleri alçak depolara iteliyor ya da hantal yük arabalarına yüklüyorlardı.

Yük arabasının yükünü tutmasından sonra arabayı çeken inanılmaz acayip şeyi gördüğünde, bu iğrenç yerdeki diğer canavarları görmüş olmasına karşın Carter'ın soluğu kesildi. Bazen karanlık görünüşlü tüccarlar gibi giydirilip sarıklar sarınmış küçük bir köle sürüsü bir kadırgaya götürülüyor, onları subay, tayfa ve kürekçi olarak kaygan kurbağaya benzer yaratıklardan bir kalabalık takip ediyordu. Ve Carter, insana en fazla benzeyen yaratıklara dümen kullanmak, yemek pişirmek, getir götür işleri yapmak, dünyada ya da ticaret yaptıkları diğer gezegenlerde insanlarla pazarlığı yürütmek gibi fazlaca kuvvet kullanılmasını gerektirmeyen daha aşağılık işlerin ayrılmış olduğunu gördü. Bu yaratıklar dünyada kullanılmaya elverişli olmalıydılar, çünkü giydirilip ayaklarına ayakkabı geçirilip kafaları da sarıkla sarıldığında hiç de insana benzemedikleri söylenemezdi ve tuhaf açıklamalar yapmak zorunda kalmadan dükkânlarda insanlarla rahatça çekişe çekişe pazarlık edebilirlerdi. Ama, fazlasıyla çelimsiz ve çirkin olmadıkça, çoğunluğu çıplaktı ve ağaç kafeslere doldurularak, hantal arabalarda inanılmaz acayip şeyler tarafından çekilip götürülüyorlardı. Zaman zaman da, bazıları yarı insan, bazıları insana pek benzemeyen, bazılarının insanla uzaktan yakından ilişkisi olmayan daha başka yaratıklar gemilerden indirilip kafeslere kapatılıyordu. Ve Carter, Parglı güçlü kuvvetli kara adamlardan gemiden indirilmeyen, sandıklara tıkılarak iç bölgelere gönderilmeyen kimsenin kalıp kalmadığını merak etti.

Kadırga, süngerimsi taşlardan yapılmış yağlı görünüşlü rıhtıma yanaştığında, karabasanı andırır bir kurbağamsı yaratık sürüsü ambar kapaklarından fırladı ve içlerinden ikisi Carter'ı yakalayarak kıyıya sürükledi. Bu kentin kokusu ve görünüşü anlatılabilir gibi değildi ve Carter, taş döşeli sokaklar, karanlık kapı girişleri ve penceresiz, kül rengi, yüksek dik duvarlarla ilgili

bölük pörçük imgeler yakalayabilmişti yalnızca. Sonunda alçak bir kapı girişinden içeri sokularak zifiri karanlıkta sonu gelmez basamaklar tırmandırıldı. Aydınlık ya da karanlığın kurbağa-şeyler için fark etmediği açıktı. Koku dayanılır gibi değildi ve Carter bir odaya kapatılarak yalnız bırakıldığında odanın biçimini ve büyüklüğünü anlamak için, kendinde sürünecek kuvveti zor buldu. Burası yuvarlak bir odaydı ve genişliği yirmi ayak kadardı.

Bu andan itibaren zaman durdu. Zaman zaman içeriye yiyecek itiliyordu, ama Carter bunlara dokunmuyordu. Başına gelecekleri bilmiyordu, ama sonsuzluğun Başka Tanrılarının ruhu ve habercisi sürünen kaos Nyarlathotep'in gelişini beklemek üzere tutulduğunu hissediyordu. Nihayet tahmin edilemez saatler ya da günler sonra büyük taş kapı yeniden sonuna kadar açıldı ve Carter taş basamaklardan aşağı sürüklenerek korkunç kentin kırmızı bir ışıkla aydınlanmış sokaklarına çıkarıldı. Ay'da geceydi ve kentin her yerine meşaleler taşıyan köleler yerleştirilmişti.

İğrenç bir meydanda kurbağa-şeylerden onuyla, on biri bir tarafta, on biri öbür tarafta, biri önde ve biri de arkada olmak üzere yirmi dört neredeyse-insan meşale taşıyıcıdan oluşan bir tür geçit töreni düzenlenmişti. Carter, beş kurbağa-şey önünde, beşi arkasında ve her iki yanında birer neredeyse-insan meşale taşıyıcı olmak üzere alayın ortasına yerleştirildi. Kurbağa-şeylerden bazıları üzerinde iğrenç oymalar bulunan fildişi flütler çıkararak iğrenç sesler üflediler. Bu çirkin boru sesiyle tören alayı harekete geçti, taş döşeli sokaklardan ve pis, karanlık mantar tarlalarının arasından geçip kentin arkasındaki alçak bir tepeye tırmanmaya başladı. Korkunç yamaçlardan birinde ya da tepede, sürünen kaosun beklediğinden Carter'ın hiç kuşkusu yoktu ve bu gerilimin bir an önce sona ermesini arzuluyordu. Bu saygısız flütlerin inildemesi çok tiksindiriciydi, Carter yarı-normal kabul edilebilecek bir ses için neler vermezdi ki, ama bu kurbağa-şeylerin başka sesleri yoktu ve esirler konuşmuyordu.

Sonra yıldızlarla bezeli karanlıktan normal bir ses geldi. Daha yüksek tepelerden gürleyen bu ses çevredeki engebeli doruklarda çoğalarak yankılandı. Kedinin geceyarısı attığı çığlıktı bu ve Carter, yaşlı köylülerin sadece kedilerin bildiği ve yüksek evlerin tepelerinden geceleri gizlice sıçrayarak gittikleri

gizemli ülkeler hakkında fısıldayarak tahminler yürütürken haklı olduklarını sonunda anlamıştı. Hakikaten Ay'ın karanlık yüzüne sıçrıyor ve tepelerin üzerinde oynayıp hoplayarak eski hayaletlerle konuşuyorlardı ve Carter burada bu iğrenç yürüyüş kolunun ortasında onların evi anımsatan, dostça çığlıklarını duydu ve evlerin dik çatılarını, sıcacık ocaklarını ve aydınlık küçük pencerelerini düşündü.

Randolph Carter kedi dilini oldukça biliyordu, bu ırak korkunç yerde en uygun şeyi haykırdı. Ama bunu yapmasının aslında gereği de yoktu, daha ağzını açmadan bağırtıların artıp yakınlaştığını duydu ve küçük zarif şekiller tepeden tepeye atlayarak bir araya toplanırken yıldızlara doğru atılan hızlı gölgeler gördü. Kabileye çağrı yapılmıştı ve iğrenç geçit alayı daha korkmaya bile fırsat bulamadan boğucu bir tüy bulutu ve öldürücü pençeler bir fırtına gibi dalga dalga üzerlerine çullandı. Flüt sesleri sustu, geceyi haykırışlar doldurdu. Ölmekte olan neredeyse-insanlar çığlıklar attı, kediler tıslayıp, uluyup kükrediler, ama kurbağa-şeylerin pis kokulu hayat sıvıları iğrenç mantarlarla delik deşik toprağa sızarak sonlarını getirirken hiç sesleri çıkmadı.

Yanmaya devam eden meşalelerin ışığında görülen manzara çok etkileyiciydi ve Carter ömründe bu kadar çok kedi görmemişti. Kara, gri, beyaz, sarı, tekir, alaca; sıradan, İran, Manks, Tibet, Ankara ve Mısır kedileri; hepsi orada muharebenin içindeydi ve Bubastis[3] tapınaklarındaki tanrıçalarını yücelten derin ve ihlal edilmemiş kudsiyetten bir şeyler üzerlerinde havada asılı duruyordu. Kedilerden güçlü kuvvetli yedisi neredeyse-insanlardan birinin boğazına ya da kurbağa-şeylerden birinin pembe dokunaçlı burnuna atılıp büyük bir şiddetle onu mantarlarla kaplı yere seriyor ve binlerce arkadaşı öfkeli pençe ve diş darbeleriyle üzerine çullanıyordu. Carter yere yıkılmış kölelerden birinden bir meşale kaptı, ama çok geçmeden hakikatli savunucuların kabaran saldırı dalgaları altında çöktü. O zaman, savaşın şakırtılarını ve galiplerin bağırtılarını dinleyerek ve arbede sırasında üzerinden ileri geri atlayan dostlarının yumuşak dokunuşlarını hissederek zifiri karanlıkta uzanıp yattı.

3) Bubastis: Kuzey Mısır'da bugünkü Zagazig yakınlarında eski bir kent.

Sonunda korku ve yorgunluktan Carter'ın gözleri kapandı ve gözlerini yeniden açtığında tuhaf bir manzarayla karşılaştı. Bizim gördüğümüz Ay'dan on üç defa büyük Yeryüzü diski, Ay manzarası üzerine dalga dalga vuran tuhaf ışıklarla gökte yükselmişti ve siluetleri testere dişi gibi tepelerle çevrili vahşi yaylada kilometrelerce uzunlukta düzenli sıralar halinde çömelmiş bir kedi denizi vardı. İç içe çemberler halinde dizilmişlerdi ve saflardan çıkan iki üç önder teselli edici mırıltılarla yüzünü yalıyordu. Ölü kölelerden ve kurbağa-şeylerden geriye pek bir şey kalmamıştı, ama Carter kendisiyle savaşçıların arasındaki açıklıkta biraz ötesinde bir kemik görür gibi olduğunu sandı.

Carter o zaman kedilerin yumuşak diliyle önderleriyle konuştu ve kedilere duyduğu muhabbetin çok iyi bilindiğini ve kedilerin toplandığı yerlerde sık sık dile getirildiğini öğrendi. Ulthar'da aralarından geçtiğinde fark edilmemiş değildi ve ipek gibi parlak tüylü yaşlı kediler küçük kara bir kedi yavrusuna kötükötü bakan aç Zooglara gözkulak olmak için geldiklerinde onları nasıl okşamış olduğunu unutmamışlardı. Ayrıca, handa onu görmeye gelen küçük kedi yavrusunu nasıl iyi karşılamış ve sabahleyin gitmeden önce ona bir tabak kaymak vermiş olduğunu da anımsıyorlardı. İşte o küçük kedi yavrusunun dedesi burada toplanmış olan ordunun lideriydi ve uzaktaki bir tepenin üzerinden kötü yürüyüş kolunu görüp tutuklunun kendi cinsinin dünyadaki ve düş âlemindeki ebedi dostu olduğunu tanımıştı.

O sırada uzaktaki doruklardan birinden bir uluma sesi duyuldu ve yaşlı önder onunla konuşmasına birden ara verdi. Dünya kedilerinin korktuğu bir düşmanı, Ay'ın karanlık yüzünün çekiciliklerini nedense unutmayan iri ve tuhaf Satürn kedilerini gözetlemek üzere dağların en yüksek yerine konumlanmış ileri karakoldan geliyordu bu ses. Yaptıkları antlaşmalarla kötücül kurbağa-şeylerle ittifak halindeydiler ve bizim dünyalı kedilerimize fena halde düşmandılar, bu yüzden bu nazik anda onlarla karşılaşmak ciddi sonuçlar doğurabilirdi.

Generallerin aralarında kısa bir görüşme yapmalarından sonra kediler kalktılar ve uzayda büyük bir sıçrama yaparak

gerisin geri bizim Dünyamızdaki evlerin üstüne ve Dünyanın düş âlemine dönmek üzere Carter'ın etrafında koruyucu bir halkaoluşturdular.Yaşlı mareşal Carter'a rahatça taşınmak üzere kendini, sıçrama yapacak tüylü kütleye bırakmasını tavsiye etti ve kediler sıçrarken nasıl yaylanacağını ve yere konarlarken nasıl zarafetle konacağını anlattı. Ayrıca onu istediği yerde toprağa indirmeyi de teklif etti ve Carter, kara kadırganın yola çıktığı Dylath-Leen kentine inmeye karar verdi; çünkü, oradan Oriab'a yelken açıp Ngranek doruğuna gitmeyi düşünüyor ve ayrıca kent halkını, bir daha kara kadırgalarla alışveriş yapmamaları için uyarmak istiyordu, tabii eğer bu alışveriş diplomatça ve tedbirlice sona erdirilebilirse. Sonra, Ay dağlarının tekinsiz zirvelerinden birindeki karanlık bir mağarada sürünen kaos Nyarlathotep boş yere beklerken, bir işaret üzerine, kediler dostlarını emniyetli bir şekilde aralarına almış olarak hep birden büyük bir zarafetle sıçradılar.

Kediler uzayda çok hızlı yol alıyorlardı ve Carter dostlarıyla çevrelenmiş olduğu için bu defa uçurumlarda pusuya yatmış, oynayıp sıçrayan, sürüklenip duran karanlık büyük şekilsizliği görmedi. Daha ne olup bittiğini anlamaya fırsat kalmadan kendini Dylath-Leen'deki hanın tanıdık odasında buluverdi; dost kediler akın akın pencerden dışarı akıyordu. Ultharlı yaşlı önder odayı en son terketti ve Carter patisini sıkarken, horozlar ötmeden eve varabileceğini söyledi. Şafak söktüğünde, Carter aşağı indi ve yakalanmasından serbest kalmasına kadar bir hafta geçmiş olduğunu öğrendi. Oriab'a gidecek gemiyi neredeyse iki hafta beklemesi gerekiyordu ve bu süre boyuncakara kadırgalar ve alçakça hareket tarzları hakkında söyleyebileceği her şeyi söyledi. Kent halkının çoğunluğu ona inandı ama mücevherat satıcıları büyük yakutlara o kadar düşkündüler ki, hiçbiri bundan böyle koca ağızlı tüccarlarla alışveriş yapmayacaklarına tam olaraksöz vermedi. Bu alışveriş yüzünden Dylath-Leen'in başı belaya girecek olursa, bunda onun bir suçu olmayacaktı.

Beklenen gemi bir hafta sonra kara sırtı ve yüksek deniz fenerini geçerek limana girdi ve Carter bunun yanları boyalı, üç köşeli sarı yelkenleri ve gri ipek elbiseli bir kaptanı olan sağlıklı insanların kullandığı üç direkli bir yelkenli olduğunu

görmekten büyük bir memnuniyet duydu. Yükü Oriab'ın iç bölgelerindeki ormanlardan elde edilmiş hoş kokulu reçineler, Baharnalı sanatçıların pişirdiği zarif çömlekler ve Ngranek'in eski lavlarından yontulmuş ilginç küçük heykellerdi. Bunların karşılığında onlara Ulthar yünü, Hatheg'in yanardöner dokumaları ve nehrin ötesinde Parg'daki kara adamlar tarafından işlenmiş fildişleri veriliyordu. Carter, Baharna'ya birlikte gitmek için kaptanla anlaştı ve kendisine yolculuğun on gün süreceği söylendi. Bir haftalık beklemesüresi içinde Ngranekli kaptanla epeyce konuştu ve kaptan ona adadaki taştan oyulmuş yüzü gerçekten gören çok az insan olduğunu söyledi; ama gezginlerin çoğunun, efsanesini yaşlı insanlardan, lav toplayıcılardan ve heykel yapımcılarından dinleyip sonra uzaklardaki memleketlerinde onu gerçekten görmüş olduklarını söylemekten memnun olduğunu söyledi. Kaptan taştan oyulmuş bu yüzü yaşayan birinin görmüş olduğundan da pek emin değildi, çünkü, Ngranek'in öte yüzü son derece dik, çıplak ve uğursuzdu ve zirvesine yakın yerlerde, içinde zebanilerin yaşadığına ilişkin söylentiler olan mağaralar vardı. Ama, kaptan bu sığırların ne menem şeyler olduğunu söylemek istemiyordu, çünkü onlar daha çok, sürekli onları düşünenlerin düşlerine giriyordu. Sonra Carter kaptana soğuk çöldeki Kadath'la olağanüstü günbatımı kenti hakkında sorular sordu, ama adamcağızın bunlar hakkında söyleyeceği hiçbir şeyi yoktu.

Carter, akıntı döndüğünde bir sabah erkenden Dylath-Leen'den yelken açtı ve günün ilk ışıklarının bu korku verici bazalt kentin köşeli kulelerine vurduğunu gördü. Ve iki gün süreyle yeşil kıyılar boyunca doğuya doğru yol aldılar, Carter sık sık kırmızı çatı ve baca külâhlarının, kuruması için ağların serildiği düşler içindeki eski rıhtımlar ve kıyılardan başlayarak dik yamaçlara tırmandığı sevimli balıkçı kasabaları gördü. Ama üçüncü gün, birdenbire dalgaların daha büyük bir hızla üzerlerine geldiği güneye döndüler ve çok geçmeden kara gözden yitti. Beşinci gün tayfalarda huzursuzluk belirtileri görüldü, ama kaptan geminin, anımsanmayacak kadar eski zamanlarda batmış bir kentin yosun bürümüş duvarları ve parçalanmış sütunları üzerinden geçeceğini ve suyun berrak olduğu zaman-

larda bu derin yerlerde basit insanların hoşlanmayacağı birçok hareketli gölge görüldüğünü söyleyerek onların bu korkularını mazur gördü. Ayrıca, yakından geçerken selamlanan ama bir daha hiç görülmeyen birçok geminin de bu bölgede kaybolduğunu sözlerine ilave etti.

O gece ay çok parlaktı ve suyun derinlikleri görülebiliyordu. Rüzgâr o kadar hafif esiyordu ki, gemi nerdeyse yerinde duruyordu ve okyanus çok sakindi. Küpeşteden bakan Carter, suyun metrelerce altında büyük bir tapınağın kubbesini ve önündeki, bir zamanlar halkın toplanmış olması gereken bir alana çıkan, doğaüstü sfenksli yolu görebiliyordu. Yunuslar harabelerin arasında neşeyle oynaşıyor, zaman zaman yüzeye doğru çıkıp, suyun dışına sıçrayarak beceriksizce eğleniyorlardı. Gemi biraz daha sürüklenince, okyanus dibinde tepeler ortaya çıktı; yokuş yukarı tırmanan eski yollar ve binlerce küçük evin yıkanmış tertemiz duvarları açıkça görülüyordu.

Sonra varoşlar, daha sonra da bir tepenin üzerinde öbürlerinden daha iyi durumda, mimarisi basit, tek başına kocaman bir bina belirdi. Taş döşeli kare şeklinde bir iç avlunun dört yanını çevreleyen karanlık, basık bir bina ydı; dört köşesinde birer kule yükseliyordu ve dört bir yanında tuhaf yuvarlak pencereleri vardı. Büyük bir kısmını otlar bürümüş olsa da, bazalttan yapılmışa benziyordu ve öylesine yalnız ve uzak bir tepede öylesine etkileyici bir yerdeydi ki bir tapınak ya da manastır olmalıydı. Bina içindeki ışık saçan bazı balıklar, küçük yuvarlak pencerelerin parıldar gibi görünmesine neden oluyordu; Carter, gemicileri korktukları için pek suçlamadı. Sonra ayışığıyla aydınlanan suda, merkezi avlunun ortasında yekpare, yüksek bir taştan tuhaf bir şey fark etti ve bir şeyin ona bağlı olduğunu gördü. Ve kaptanın kamarasından aldığı bir dürbünle baktığında, bağlı şeyin Oriab'ın ipek giysileri içinde baş aşağı bir gemici olduğunu gördü; gemicinin gözleri yoktu. Esmeye başlayan hafif bir yelin gemiyi daha sağlıklı sulara taşımasından Carter fazlasıyla memnun oldu.

Ertesi gün, tuhaf renklerde lale soğanları yüküyle, unutulmuş düşler ülkesi Zar'a gitmekte olan, mor yelkenli bir gemiyle konuştular. Ve on birinci günün akşamı, Oriab adasının görüş

alanına girdiler; sipsivri tepesi karlı Ngranek uzaklarda göğe doğru yükseliyordu. Oriab çok büyük bir ada ve limanı Baharna görkemli bir kentti. Baharna'nın rıhtımları somaki taşındandı ve kent bu rıhtımların gerisinden başlayan taştan taraçalar halinde yükseliyordu; basamaklı sokaklarının üzerinde binalar zaman zaman kemer oluşturuyordu ve binaların arasında köprüler vardı. Granit kapaklı bir tünel halinde bütün kentin altından geçerek, uzak kıyısında adını hiç kimsenin anımsamadığı eski bir kentin koca koca toprak tuğlalardan harabeleri bulunan Yath iç gölüne dökülen büyük bir kanal vardı. Akşamın karanlığında gemi limanın içinde ilerledikçe, Thon ve Thal ikiz fenerleri hoş geldin der gibi parıldadı ve başlarının üzerindeki alacakaranlıktaki yıldızlar bir bir ortaya çıkarken, Baharna'nın taraçalarındaki milyonlarca pencere yumuşak bir ışıkla yavaş yavaş aydınlandı ve dik yamaçlı liman gökyüzündeki yıldızlardan ve pencerelerden yansıyan ışıklarla parıl parıl bir takımyıldızı görünümüne büründü.

Karaya çıktıktan sonra kaptan Carter'ı, kentin Yath gölüne bakan yamacında yer alan arka mahallesindeki küçük evinde konuk etti ve karısıyla hizmetkârları gezgine nefis yiyecekler getirdiler. Ve bundan sonraki günlerde Carter lav-toplayıcılarının ve heykel yapanların gittiği bütün meyhanelerde ve halkın toplandığı yerlerde Ngranek'le ilgili söylenti ve efsaneleri araştırdı, ama dik yamaçlara tırmanmış ya da kayalara oyulu yüzü görmüş hiç kimseyle karşılaşmadı. Ngranek, öte yanında lanetli bir ova uzanan sarp bir dağdı ve insan zebanilerin tamamen uydurma olup olmadığından asla emin olamazdı.

Kaptan, Dylath-Leen'e doğru yeniden yelken açtığında, Carter kentin, Yath'ın öte yakasındaki harabelere benzeyen, tuğlalardan inşa edilmiş ilk kurulan kesiminde basamaklı bir sokağa açılan handa bir oda tuttu. Ngranek'e çıkan yollarla ilgili lav-toplayıcılardan edindiği bütün bilgileri bir araya getirerek Ngranek'e tırmanma planını burada oluşturdu. Hancı çok yaşlı biriydi ve Carter'a çok yararlı olan epeyce efsane duymuştu. Hatta Carter'ı hanın üst odalarından birine götürerek, insanların daha yürekli ve Ngranek'in doruğuna tırmanmaya daha hevesli olduğu eski günlerde bir gezginin toprak duvara

çizmiş olduğu kaba saba bir resmi bile gösterdi. Yaşlı hancının dedesinin babası kendi babasından bu resmi çiziktiren gezginin Ngranek'e tırmanıp taşa oyulu yüzü görmüş ve başkalarının seyretmesi için onu buraya çizmiş olduğunu duymuştu; ama Carter bundan oldukça kuşkuluydu, çünkü aceleyle ve dikkatsizce çizilmiş kocaman yüz resmi, çok sayıda boynuzlu, kanatlı, uzun pençeli ve kıvrık kuyruklu küçük iğrenç yaratık resimlerinin gölgesinde kalmıştı.

En sonunda meyhanelerden ve halkın devam ettiği yerlerden toplayabileceği bütün bilgiyi toplayan Carter, bir zebra kiraladı ve bir sabah Yath gölünün kıyılarını izleyerek, kayalık Ngranek'in gökyüzüne yükseldiği iç bölgelere doğru yola koyuldu. Sağ tarafında inişli yokuşlu tepeler, hoş bahçeler ve taştan derli toplu küçük çiftlik evleri vardı ve tüm bu manzara fena halde Skai nehri boyunca uzanan verimli tarlaları anımsatıyordu. Akşam olurken, Yath'ın öte kıyısındaki isimsiz eski harabelere yaklaşmıştı ve lav-toplayıcıların burada geceleyin kamp kurmaması konusunda kendisini uyarmış olmalarına karşın, zebrasını yıkık bir duvarın önündeki acayip bir sütuna bağladı ve battaniyesini anlamını çözemediği bir oymanın altındaki korunaklı bir köşeye serdi. Oriab'da gecelerin serin olması nedeniyle üzerine bir başka battaniye daha çekti ve henüz uykuya dalmamışken yüzüne bazı böceklerin kanatlarının dokunmakta olduğunu düşünerek battaniyeyi iyice kafasına çekti ve uzaklardaki çam ormanlarının magah kuşları tarafından uyandırılıncaya kadar rahatça uyudu.

Güneş, birçok eski tuğla yapının, yıkık duvarın, şurada burada görülen parçalanmış sütun ve temelin iç paralayıcı bir perişanlıkla Yath kıyılarına indiği yamacın üzerinde doğdu ve Carter bağladığı zebrasını gözleriyle aradı. Yumuşakbaşlı hayvanı bağlandığı tuhaf sütunun dibinde yere serilmiş yatar durumda görmekten büyük bir üzüntüye kapıldı, boğazındaki tuhaf bir yaradan bütün kanı emilmiş olan bineğinin ölmüş olduğunu anladığındaysa canı iyice sıkıldı. Denkleri karıştırılarak birçok cicibici alınmıştı ve çevredeki tozlu topraklarda ne olduğunu anlayamadığı kocaman perdeli ayak izleri vardı. Aklına efsaneler ve lav-toplayıcıların uyarıları geldi ve geceleyin yüzünü süpürüp

geçen şeyin ne olduğunu düşündü. Sonra denklerini sırtına vurarak ağır adımlarla Ngranek'e doğru yola koyuldu, ama yolunun eski bir tapınağın duvarları arasındaki alçak bir kemerin yıkıntıları üzerinden geçtiğini gördüğünde korkudan titremediği söylenemez; kemerin altındaki taş basamaklar karanlıkta göremeyeceği kadar aşağılara iniyordu.

Yolu şimdi daha vahşi görünümlü, kısmen ormanlık dağlara ulaşmıştı; artık sadece odun kömürü yapanların kulübelerine ve ormanlardan reçine toplayan insanların kamplarına rastlıyordu. Hava mis gibi pelesenk kokuyor, güneşin yedi rengiyle birden ortaya çıkan magah kuşları neşeyle şakıyordu. Akşama doğru, dolu torbalarıyla Ngranek eteklerinden dönmekte olan lav-toplayıcıların yeni kampına ulaştı ve adamların şarkılarını ve öykülerini dinleyip, yitirdikleri bir arkadaşları hakkındaki fısıldaşmalara kulak misafiri olarak o da orada kamp kurdu. Arkadaşları daha yukarılardaki güzel bir lav kütlesine ulaşmak için yükseklere tırmanmış ve hava karardığında dönüp aralarına katılmamıştı. Ertesi gün onu aradıklarında sarığından başka bir şey bulamamışlardı, düştüğü kayalık uçurumda ondan en ufak bir iz yoktu. Daha fazla aramamışlardı, çünkü aralarındaki yaşlı adam, bunun bir işe yaramayacağını söylemişti. Gerçi zebanilerin var olup olmadıkları kesin olarak bilinmiyordu ama, bu canavarların aldıkları bir şeyi bir daha hiç kimse bulamamıştı. Carter, zebanilerin kan emip emmediklerini, cicili bicili şeylere düşkün olup olmadıklarını ve perdeli ayak izi bırakıp bırakmadıklarını sordu; herkes olumsuz anlamda başını salladı, ama böyle şeyler sormasından korkmuş gibi göründüler. Onların ne kadar sessizleştiğini görerek daha fazla soru sormadı ve uyumak üzere battaniyesini başına çekti.

Ertesi gün lav-toplayıcılarla birlikte kalktı ve onlar batıya, kendisi onlardan satın aldığı bir zebra sırtında doğuya doğru yola çıkarken birbirlerine veda ettiler. Kafilenin yaşlısı onu kutsayıp uyarılarda bulundu ve Ngranek'in çok yükseklerine tırmanmamasını söyledi, ama onlara yürekten teşekkür ederken Carter niyetinden hiç caymış değildi. Çünkü hâlâ bilinmeyen Kadath'daki tanrıları bulmak ve hiç aklından çıkmayan olağanüstü günbatımı kentinin yolunu onlardan öğrenmek zorunda

olduğunu hissediyordu. Öğleye doğru, epeyce yokuş tırmandıktan sonra, bir zamanlar Ngranek'e yakın oturmuş ve yumuşak lavlarından heykeller oymuş dağlılar tarafından terk edilmiş bazı tuğla köylere rast geldi. Onlar burada yaşlı hancının dedesinin yaşadığı günlere kadar oturmuş, sonra burada oturmalarından hoşlanılmadığını hissetmişlerdi. Evleri git gide dağda daha yukarılara inşa etmiş ve yukarılara tırmandıkça gündoğumunda daha fazla insanın eksilmiş olduğunu görmüşlerdi. Sonunda çekip gitmenin daha iyi olacağına karar verdiler, çünkü karanlıkta bazen şöyle bir görünen şeyler hakkında kimse olumlu bir şey düşünemiyordu; böylece hepsi deniz kıyısında Baharna'ya inerek çok eski bir mahalleye yerleştiler ve çocuklarına bugüne kadar yapageldikleri eski heykelcilik sanatını öğrettiler. Carter, Baharna'nın eski meyhanelerinde araştırmalarını sürdürürken Ngranek'le ilgili en iyi öyküleri bu yerlerinden sürülmüş dağlıların torunlarından dinlemişti.

Tüm bu zaman zarfında, Carter yaklaştıkça, Ngranek'in kasvetli yüzü her an daha yüksek ve aslından daha korkunç ortaya çıkıyordu. Yamacın alt kısımlarında tek tük ağaçlar, daha yukarılarda cılız çalılar vardı, sonra çıplak, iğrenç görünüşlü kayalar kırağı, buz ve hiçbir zaman erimeyen karlarla buluşmak üzere gökyüzüne doğru yükseliyordu. Carter bu kasvetli kayaların yarıklarını, girinti ve çıkıntılarını görebiliyor, tırmanmanın kolay olmayacağını anlıyordu. Yer yer katılaşmış lav akıntılarıyla yamaçları ve çıkıntılı düz kayaları dolduran cüruf yığınları görünüyordu. Doksan devir önce, daha tanrılar sivri doruklarında dans etmeden önce, bu dağ ateşle konuşmuş ve bağrından kopan gök gürlemesini andırır seslerle kükremişti. Şimdi, gözlerden uzak tarafında, hakkında söylentiler dolaşan gizli kocaman bir tanrı suretiyle sessiz ve uğursuz gökyüzüne doğru yükseliyordu. Ve bu dağda, öteden beri süregelen karanlığıyla yapayalnız ve boş olabileceği gibi –söylenceler doğruysa– akla hayale sığmayacak dehşetleri barındıran mağaralar vardı.

Seyrek bir bodur meşe ve dişbudak ağacı örtüsüyle, etrafa saçılmış kaya parçaları, lav ve eski küllerle kaplı toprak Ngranek'in eteklerine doğru yükseliyordu. Lav-topla yıcıların kamp kurmayı alışkanlık haline getirdikleri yerlerde birçok kampın kömürleşmiş

artıklarıyla Yüceler'in gazabını dindirmek ya da Ngranek'in yüksek geçitlerinde ve labirenti andıran mağaralarında düşledikleri şeyleri savuşturmak amacıyla inşa ettikleri kaba saba birçok sunak görülüyordu. Akşamleyin Carter kömür kalıntılarının en uzaktaki yığınına ulaştı ve geceyi geçirmek üzere orada kamp kurdu; zebrasını bir fidana bağlayarak uyumak için battaniyesine bir güzel sarındı. Bütün gece uzaklardaki gizli bir gölcüğün kıyılarından bir voonith uluyup durdu, ama Carter, hem suda hem karada yaşayan bu korkunç hayvandan hiç korkmadı, çünkü onların Ngranek'in eteklerine yaklaşmaya asla cesaret edemeyecekleri kendisine kesin olarak anlatılmıştı.

Güneşin berrak gökte parıl parıl parladığı ertesi sabah Carter, zebrasını, bu yararlı hayvanı gidebileceği kadaryanında götürerek, ama seyrek ormanın zeminini iyice dikleştiğinde, bodur kalmış bir dişbudak ağacına bağlayarak uzun tırmanışına başladı. Bundan sonra tırmanışı tek başına sürdürdü; ilkin, büyükçe açıklıklarında eski köy harabeleri bulunan seyrek ormanın içinden, sonra da şurada burada cansız çalıların büyüdüğü sert otların arasından geçerek ilerledi. Ağaçlık alanın sona ermiş olmasına üzülüyordu, çünkü yokuş bir uçurum kadar dik ve başdöndürücüydü. Sonunda ne zaman dönüp etrafına bakacak olsa ayaklarının altına serilen tüm civarı seçmeye başladı; heykel yapımcılarının terk edilmiş kulübelerini, reçineli ağaç ormanlarını ve oralardan reçine toplayan insanların kamplarını, parlak renkli magah kuşlarının yuva kurup şakıdıkları ormanları ve hatta çok uzaktan bir çala, Yath'ın öte kıyısındaki adı unutulmuş yasak eski harabeleri. Carter, etrafına bakınmamanın daha iyi olacağı sonucuna vardı ve tırmanmaya devam etti. Çalıların çok seyrekleştiği ve sert otlardan başka tutunacak hiçbir şeyin kalmadığı yere kadar tırmandı.

Sonra toprak iyice azaldı; kocaman kocaman kayalar toprağın üzerinde belirmeye başladı, zaman zaman bir yarıkta akbaba yuvalarına rastlıyordu. En sonunda kayalardan başka hiçbir şey kalmadı; pürüzlü ve çok aşınmış olmasalardı daha fazla zor tırmanırdı. Ama yuvarlak, düz ve sivri çıkıntıların oldukça faydasını gördü. Ve zaman zaman, bir lav-toplayıcının gevrek kaya üzerine beceriksizce çiziktirdiği bir işareti görmek ve sağlıklı

insanların kendinden önce buralara kadar tırmanmış olduğunu bilmek sevindiriciydi. Belirli bir yükseklikten sonra, bir insanın buralara tırmanmış olduğu artık sadece gerektikçe yontulmuş tutunma veya ayak basma yerlerinden ve bazı seçme lav damarlarının bulunduğu yerlerdeki küçük kazılardan belli oluyordu. Bir yerde, asıl tırmanma hattının sağında uzakça bir yerdeki zengin bir yatağa ulaşmak için kayalar düz bir çıkıntı yapacak şekilde yontulmuştu. Bir ya da iki defa Carter çevresine bakma cesaretini gösterdi ve aşağısında uzanan manzaranın genişliğinden serseme döndü. Kendisiyle sahil arasında kalan tüm adayı, taş taraçaları ve bacalarından yükselen gizemli dumanlarıyla Baharna'yı ve ilginç sırlarıyla sonsuz güney denizini görebiliyordu.

Buraya kadar dağın çevresinde döne döne tırmanmıştı ve oymanın bulunduğu uzak taraf henüz görünmüyordu. Carter şimdi yukarı doğru giden raf gibi düz çıkıntılı bir kaya görüyordu; onun solunda tutmak istediği yönde ilerleyen bir yol vardı; sürekli olması umuduyla bu yolu tuttu. On dakika sonra bunun gerçekten de bir çıkmaz olmadığını gördü, bu yol dik bir kemerin üzerinden geçerek, birdenbire kesintiye uğramaz ya da başka bir yöne sapmazsa, birkaç saatlik bir tırmanıştan sonra onu ıssız uçurumlara ve lanetli lav ovalarına bakan bilinmeyen güney yamacına ulaştıracaktı. Aşağısında yeni topraklar görüş alanına girerken, buraların aşıp gelmiş olduğu deniz tarafındaki topraklardan daha çıplak ve yabanıl olduğunu gördü. Dağın bu yüzü de farklıydı; öte tarafta bulunmayan ilginç yarıklar ve mağaralarla delik deşikti. Bu deliklerden bazıları yukarısında, bazılarıysa aşağısında yer alıyordu ve dimdik uçurumların yüzeyindeki bu deliklerin hiçbirine insanın ulaşmasının yolu yoktu. Hava artık çok soğuktu, ama tırmanış o kadar güçtü ki, buna aldırış etmedi. Sadece havanın gitgide seyreliyor olmasından rahatsızlık duydu ve belki de diye düşündü, diğer gezginlerin başını bu döndürdü ve dağa tırmananların tehlikeli patikalardan düşerek ölmelerini açıklamak için şu saçma zebani öykülerini uydurdular. Gezginlerin öykülerinden pek o kadar etkilenmemişti, ama yine de ne olur ne olmaz diye yanına enli bir pala almıştı. Bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki tanrılara giden yolu bulmasını

sağlayacak olan kayalara oyulu resmi görme isteği karşısında tüm ikinci derece düşünceler önemini yitirmişti.

Nihayet, yükseklerin dondurucu, buz gibi havasında Ngranek'in gizli öte tarafına dolandı ve altındaki sonsuz uçurumları, daha az derin yarları ve Eskiler'in gazabına işaret eden, üzerinde ot bitmeyen lav uçurumlarını gördü. Gözlerinin önünde, ayrıca güneye doğru çok geniş topraklar uzanıyordu; ama bir çöldü burası, güzel tarlalar, tüten bacalar yoktu ve görünüşe göre uçsuz bucaksızdı. Oriab'ın çok büyük bir ada olması nedeniyle bu tarafta denizden eser görünmüyordu. Sarp uçurumun yüzünde sayısız karanlık mağara ve tuhaf yarıklar vardı, ama hiçbiri ulaşılabilir gibi değildi. Yukarılardan sarkan bir kütle daha yukarıların görülmesini engelliyordu ve Carter bir an için, oradan öteye gidemeyeceği kuşkusuyla sarsıldı. Bir tarafında sadece boşluk ve ölüm, öte tarafında kaygan bir kaya yüzeyi olmak üzere kilometrelerce yüksekte, sert rüzgârlar altında bu kararsız ve güvenlikten uzak durumda, insanların Ngranek'in gizli yüzünden çekinmelerine yol açan korkuyu bir an için tanıdı. Öte yana dönemeyecekti, oysa güneş epeyce alçalmıştı. Eğer yukarıya çıkan bir yol yoksa, gece onu orada çömelmiş olarak yakalayacak, şafaksa onu bulamayacaktı.

Ama bir yol vardı ve Carter onu tam zamanında gördü. Yalnızca çok uzman bir düşçü bu zor fark edilen tutunma yerlerinden yararlanabilmiş olmalıydı, ama Carter'a bu kadarı yeterliydi. Dışarı doğru çıkıntılı kayanın üzerine çıktığında yukarıdaki eğimin, aşağıdaki yoldan çok daha az olduğunu gördü; çünkü, büyük bir buzulun erimesi özlü toprakla ve düz kayalarla dolu kocaman bir yol açmıştı. Sol tarafında, başının üzerinde uzanamayacağı bir yerde karanlık bir mağara ağzıyla bilinmeyen yüksekliklerden bilinmeyen derinliklere dimdik inen bir uçurum vardı. Bunun dışında dağ her yerde geriye doğru yatıktı, öyle ki, üzerine doğru eğilerek dinlenebiliyordu bile.

İliklerine işleyen soğuktan, kar hattına yakın olması gerektiğini hissetti ve ışık saçan zirvenin kızıla kesmiş güneş ışığında nasıl parladığını görmek için yukarı baktı. Kimbilir kaç bin ayak yukarıda kar bulunduğu oldukça kesindi ve bu karın altında biraz önce tırmandığına benzer çıkıntılı kocaman bir kaya vardı

ve karın altında hiç değişmeyen bir hat oluşturuyordu. Bu çıkıntılı kayayı gördüğünde soluğu kesildi ve korku içerisinde var gücüyle haykırarak kayaların çıkıntısına tutundu. Çünkü devasa çıkıntı dünyanın şafak vaktinde aldığı biçimi koruyordu, bir tanrının oyulmuş ve cilalanmış yüzüyle günbatımında azametle kıpkırmızı parlıyordu.

Haşin ve korkutucu bu yüz, günbatımının tutuşturduğu ateşle alev alev yanıyordu. Büyüklüğünü kimseler ölçemezdi, ama Carter bunun insan işi olmadığını hemen anladı. O, tanrıların eliyle oyulmuş bir tanrıydı ve aşağıya, araştırmacıya doğru gurur ve haşmetle bakıyordu. Söylenceler onun acayip olduğunu, yanılma olanağının bulunmadığını söylüyordu ve Carter bunun böyle olduğunu gördü; kısık uzun gözleri, uzun kulak memeleri, ince burnu ve sivri çenesi, hepsi birden bunun insan değil tanrı soyundan olduğunu haykırıyordu.

Her ne kadar bunun için gelmiş, bunu bulmayı ummuş olsa da, korkudan donakalmış vaziyette bu yüksek ve tehlikeli kartal yuvasına sıkı sıkıya yapıştı; çünkü tanrının yüzü öngörülebilecek her şeyden daha şaşırtıcıydı ve büyük bir tapınaktan daha kocaman olan bu yüzün, koyu renkli lavlarından eskilerin kutsal bir yontu yaptığı yukarı dünyanın gizemli sessizliğinden günbatımında aşağı doğru bakmakta olduğu görüldüğünde, şaşırtıcılık öyle artıyordu ki, kimse ondan kaçamazdı.

Bu şaşkınlığa tanımış olmanın şaşkınlığı da ekleniyordu; çünkü her ne kadar, Carter bu yüze benzerlikleri tanrıların çocukları oldukları anlamına gelecek insanları bütün düş âleminde arayıp bulmayı planlamışsa da, artık bunu yapmasına gerek kalmadığını biliyordu. Bu dağın yüzüne oyulmuş yüz elbette ki çok tuhaf bir yüzdü, ama Tanaria dağlarının ötesindeki Ooth-Nargai'de bulunan ve Carter'ın uyanıkken bir defa tanışmış olduğu Kral Kuranes tarafından yönetilen Celephais kentinin liman meyhanelerinde benzerlerini sık sık görmüştü. Buna benzer yüzlü gemiciler yeşim taşı, ince altın işlemeler ve Celephais'in küçük ötücü kuşları karşılığında damarlı akik taşı ticareti yapmak üzere her yıl kapkara gemilerle kuzeyden gelirdi; bunların, aramakta olduğu yarım tanrılardan başkaları olmadığı açıktı. Bilinmeyen Kadath'la Yüceler'in damarlı akikten şatolarının

içinde yer aldığı soğuk çöl, onların oturduğu yerin yakınlarında uzanıyor olmalıydı. Öyleyse, Oriab adasından çok uzaklardaki Celephais'e gitmeliydi; bu bölgeye giderken Dylath-Leen'e, Skai nehrinin yukarısında Nir yakınlarındaki köprüye ve yeniden Zoogların büyülü ormanına gidecek, oradan kuzeye dönüp, Oukranos'un yanı başındaki bağlık bahçelik topraklardan geçerek Cerenar denizine yelken açacak bir kalyon bulabileceği narin kuleleri yaldızlı Thran'a varacaktı.

Ama şimdi karanlık iyice koyulaşmıştı ve taşa oyulu kocaman yüz, gölgede aşağıya doğru daha haşin bakıyordu. Gece, araştırmacıyı bu düz kaya parçası üzerine tünemiş olarak yakaladı; karanlıkta ne aşağı inebiliyor ne yukarı tırmanabiliyordu; bütün yapabildiği bu daracık yerde tir tir titreyerek kayalara yapışmaktan ve uykuya yenik düşüp ellerinin tutunduğu yeri bırakarak kilometrelerce aşağısında lanetli vadinin sivri kayaları bulunan başdöndürücü uçuruma yuvarlanmamak için uyanık kalmaya dua etmekten ibaretti. Yıldızlar çıktı, ama onların dışında gözlerine kapkara bir hiçlikten başka bir şey görünmüyordu; hiçlik ölümle ittifak kurmuştu ve onun çağrısına karşı bütün yapabildiği, görünmeyen bir kenardan kendini geri çekerek kayalara yaslanmaktı. Hava kararırken dünyadan son gördüğü şey, yan tarafındaki batı uçurumu üzerinde yükseklerde hareketsizmiş gibi duran ve Carter'ın ulaşamayacağı bir mağara ağzına yaklaştığında canhıraş bir feryatla ok gibi ileri atılan bir akbabaydı.

Ansızın, karanlıkta hiçbir uyarıcı ses duyulmaksızın, Carter belindeki enli palanın görünmeyen bir el tarafından çekilip alındığını hissetti. Sonra palanın aşağıdaki kayalara çarpmasından çıkan sesleri duydu. Ve kendisiyle Samanyolu arasında son derece ince, boynuzlu, kuyruklu ve yarasa kanatlı korkunç bir şeyin siluetini görür gibi oldu. Daha başka şeyler de batısına düşen yıldızları örtmeye başlamıştı, sanki uçurumun yüzündeki ulaşılmaz mağaradan çok sayıda zor fark edilir varlık sessizce dışarı uğruyor gibiydi. Sonra, lastik gibi soğukkollar boğazından, bir başka şey de ayaklarından yakalayıp dikkatsizce havaya kaldırdılar ve boşlukta salınarak ilerlemeye başladılar. Kısa bir süre sonra yıldızlar görünmez oldu ve Carter zebanilerin kendisini yakalamış olduklarını anladı.

Carter'ı soluk soluğa uçurum kıyısındaki mağaraya ve korkunç labirentlerden geçirerek daha ötelere taşıdılar. İlk başlarda içgüdüyle debelendiğinde onu usturupluca gıdıkladılar. Kendileriyse hiç ses çıkarmıyorlardı, hatta zarsı kanatları bile sessizdi. Korkunç derecede soğuk, nemli ve kaygandılar ve pençeleriyle mıncıklarlarken insanın içini tiksinti dolduruyordu. Çok geçmeden, mezar havası gibi rahatsız edici, rutubetli bir hava içinde dönerek, başdöndürücü bir hızla sonsuz derin bir uçurumdan aşağı inmeye başladılar; Carter iblisçe bir deliliğin girdabına daldıklarını hissetti. Çığlık çığlığa haykırmaya başladı, ama ne zaman ağzını açsa kapkara pençeler büyük bir ustalıkla onu gıdıkladılar. Sonra, etrafının fosforlu kül rengi bir ışıkla aydınlandığını gördü ve karanlık söylencelerde sözü edilen, Dünyanın merkezindeki kuyularda ta başlangıç devirlerinden kalma ağır bir havanın ve sislerin pis kokusuyla dolu solgun ölümışığıyla aydınlanan yeraltı dehşetlerinin iç dünyasına yaklaşmakta olduklarını tahmin etti.

Nihayet çok aşağılarda kül rengi ve uğursuz dorukların belli belirsiz hatlarını fark etti; bunlar ünlü Throk Dorukları olmalıydılar. Güneşsiz ve ebedi karanlığın tekinsiz dünyasında korkunç ve uğursuz yükseliyorlardı; kimsenin tahmin edemeyeceği kadar yüksektiler ve dhollerin sürünüp, toprağın altına iğrenç inler kazdıkları korkunç vadileri koruyorlardı. Ama Carter, pürüzsüz, yağlı, balinayı andıran derileri, birbirine doğru kıvrık boynuzları, çırpılırken ses çıkarmayan yarasa kanatları, çirkin, kavrayıcı pençeleri, gereksiz yere ve rahatsız edici bir şekilde havayı döven dikenli kuyruklarıyla şüphesiz çok şaşırtıcı ve görülmedik şeyler olan kendini yakalayan kapkara varlıklara bakmaktansa onlara bakmayı yeğledi. En kötüsüyse, bu şeyler hiç konuşmuyor, gülmüyor, hatta gülümsemiyorlardı, çünkü gülümseyecek bir yüzleri yoktu, yüzlerinin olması gereken yerde sedece bir boşluk vardı. Tüm yaptıkları sıkı sıkıya yakalamak ve gıdıklamaktı; bu, zebanilerin tarzıydı.

Grup aşağı indikçe, dört bir yanı dimdik yükselen kül rengi Throk Dorukları daha belirgin ortaya çıkıyor ve sonsuz alacakaranlığın bu haşin ve etkileyici graniti üzerinde yaşayan hiçbir varlığın olmadığı açıkça görülüyordu. Daha aşağı seviyelerde

havada ölüm ateşleri yanıyor ve yukarılardaki hayalet gibi gözüken sivri doruklar dışında, boşluğa has karanlıktan başka birşey bulunmuyordu. Çok geçmeden doruklar çok uzaklarda kalmıştı ve en derinlerdeki mağaralardan büyük bir hızla esen rutubetli rüzgârdan başka bir şey kalmamıştı. Sonra, zebaniler kemik olduğu hissedilen ve göremedikleri şeylerden bir zemine kondular ve Carter'ı karanlık vadide yapayalnız bıraktılar. Onu oraya getirmek Ngranek'i koruyan zebanilerin göreviydi ve bu görev yerine getirilince kanatlarını sessizce çırparak uzaklaştılar. Carter onların uçuşlarını gözleriyle izlemeye çalıştığında bunu beceremediğini gördü, çünkü Throk Dorukları bile doğru dürüst seçilemiyordu. Etrafta karanlıktan, sessizlik ve kemiklerin dehşetinden başka hiçbir şey yoktu.

Carter şimdi, önceden bildiği belirli bir kaynağa dayanarak, çok iri dhollerin sürünerek dolaştığı ve toprağın altına inler kazdığı Pnoth vadisinde olduğunu biliyordu; ama neyle karşılaşacağını tam olarak bilmiyordu, çünkü bir dholü ne kimse görmüş ne de neye benzediği konusunda bir tahmin yürütmüştü. Dholler karanlık söylencelerden, kemik yığınlarını karıştırırken çıkardığı seslerden ve birinin yanından kıvrılarak geçerkenki kaygan temasından biliniyordu. Sadece karanlıkta süründükleri için görünmezlerdi. Carter bir dholle karşılaşmak istemiyordu bu yüzden etrafındaki kemik yığınının derinliklerinden gelebilecek bir sesi duymak için kulak kesildi. Bu korkunç yerde bile bir planı ve amacı vardı; çünkü, Pnoth'la ilgili söylentiler eskiden uzun uzadıya konuştuğu birinin hiç de meçhulü değildi. Kısacası burası, uyanıklık dünyasının bütün gûllerinin ziyafette beğenmedikleri parçaları attığı yerdi ve eğer şansı varsa onların egemenlik alanının sınırlarını belirleyen, Throk doruklarından bile yüksek kayalığa rastlardı. Kemik sağanağı nereye bakması gerektiğini ona gösterecekti ve bulunca da bir merdiven uzatması için bir gûle seslenecekti; çünkü, söylemesi tuhaf ama, bu korkunç yaratıklarla eşsiz bir bağlantısı vardı.

Boston'dayken tanıdığı biri –mezarlık yakınındaki eski ve tekinsiz bir sokakta bulunan gizli stüdyosunda tuhaf resimler yapan bir ressam– gûllerle arkadaşlık kurmuştu ve Carter'a onların ciyaklamayı andıran bıcır bıcır iğrenç dillerinin basit

kısımlarını öğretmişti. Bu adam sonunda kayıplara karışmıştı ve Carter şimdi onu bulabileceğini ve onun uyanıkken kullandığı eski İngilizce'den düş âleminde ilk defa yararlanabileceğini hiç sanmıyordu. Ama Pnoth'dan çıkış yolunu göstermesi konusunda bir gûlü ikna edebileceğini hissediyordu ve insanın göremediği bir dhole rastlamasındansa görebileceği bir gûle rastlaması daha iyi olacaktı.

Böylece Carter karanlıkta yürüdü ve ayaklarının altındaki kemiklerden bir ses duyduğunu sandığı zamanlar da koştu. Bir seferinde kayalık bir yamaca çarptı ve bunun Throk Dorukları'nın tabanı olduğunu anladı. Sonra çok uzaklara kadar yayılan korkunç bir takırtı ve çatırtı duyduğunda gûllerin kayasının yakınlarına gelmiş olduğundan emin oldu. Kilometrelerce aşağıdaki vadiden sesini duyurabileceğinden emin değildi, ama iç dünyanın tuhaf yasaları olduğunu kavramıştı. Derin düşünceler içerisindeyken uçarak gelen ağır bir kemik Carter'a çarptı, bu bir kafatası olmalıydı; meşum kayalığa yakın olduğunu anlayan Carter gûllerin çağrısı olan acı çığlığı elinden geldiğince kuvvetle haykırdı.

Ses ağır yol alır, bu yüzden yanıt alması biraz zaman aldı. Ama sonunda yanıt geldi ve çok geçmeden, kendisine bir ip merdiven sarkıtılacağı söylendi. Bağırtısının kemikler arasında neleri harekete geçirmiş olabileceğini söylemenin yolu olmadığından, bekleyiş çok gergindi. İlerisinde bir yerlerde belli belirsiz bir hışırtı duyması için çok fazla beklemesi gerekmedi. Oraya doğru dikkatle yaklaşırken duyduğu huzursuzluk giderek arttı, çünkü merdivenin sarkıtılmış olduğu yerden uzaklaşmayı istemiyordu. Sonunda gerginliği dayanılamayacak derecede arttı, tam panik içerisinde kaçacaktı ki, yeni yığılmış kemiklerden gelen güm diye bir ses dikkatini diğer sesten uzaklaştırdı. Merdivendi, bu; bir dakika kadar el yordamıyla aradıktan sonra ipi sıkı sıkıya yakaladı. Ama diğer ses kesilmedi ve tırmanırken ardı sıra gelmeye devam etti. Tam beş ayak tırmanmıştı ki, alt taraftan gelen tıkırtı iyice güçlendi ve on ayak yüksekliğe vardığında aşağıdan bir şey merdiveni salladı. On beş ya da yirmi ayağa çıktığında sırayla çukurlaşıp, tümseklenen, kıvranan kocaman, kaygan, uzun bir şey yan taraftan gövdesine süründü;

bundan sonra, şeklini hiç kimsenin göremediği bu iğrenç ve aşırı doymuş dholün dürtüklemesinden kaçabilmek için canını dişine takarak umutsuzca tırmandı.

Sızlayan kollar ve patlamış ellerle saatlerce tırmandı; kül rengi ölüm ateşlerini ve Throk'un rahatsızlık veren zirvelerini yeniden görmeye başladı. Nihayet yukarılarda bir yerde gûllerin, düşey yüzünü göremediği büyük kayasının çıkıntı yapan kenarını seçti ve saatler sonra Notre Dame'ın korkuluklarından aşağı bakan oluk ağzı gibi aşağıyı süzen meraklı bir yüz gördü. Az kalsın bayılıp halatı bırakıyordu, ama çabucak kendini topladı; çünkü, ortalıktan kaybolan arkadaşı Richard Pickman bir zamanlar onu bir gûl ile tanıştırmıştı ve Carter onların bir köpeğinkini andıran suratlarını, ince uzun bedenlerini ve tuhaf huylarını çok iyi tanıyordu. Çıkıntılı kayanın kıyısında duran bu iğrenç şey kendini başdöndürücü boşluktan çekip alırken kendine hâkim oldu ve bir taraftaki kısmen yenmiş süprüntüler yığınını ya da halka halinde çömelmiş bir yandan kemirirken bir yandan da merakla bakıp duran gûlleri gördüğünde haykırmadı.

Şimdi, tek topoğrafik özelliği koca koca kayalar ve in girişleri olan loş bir düzlükteydi. Diğerleri zayıflığına tahminler yürüterek bakarken bir tanesi onu çimdiklemeye çalışsa da, gûller genel olarak saygılıydılar. Aceleci, bıcır bıcır konuşmalarla kayıp arkadaşı hakkında sorular sordu ve onun uyanıklık dünyası yakınlarındaki dipsiz bir uçurumda mühim bir gûl haline gelmiş olduğunu öğrendi. Yaşlıca, yeşil bir gûl, onu Pickman'ın şu anda oturmakta olduğu yere götürmeyi önerdi, böylece içinden doğal olarak yükselen iğrenmeye rağmen tiksinç yaratığın peşi sıra geniş ine girdi ve ağır kokulu, rutubetli bir karanlıkta saatlerce süründü. Etrafa dünyadan tuhaf tuhaf yadigârın –eski mezartaşları, kırık vazolar, acayip anıt parçaları– saçılmış olduğu loş bir yere çıktılar ve Carter ateş mağarasından Derin Uyku Kapısı'na doğru yedi yüz basamak aşağı inmesinden bu yana uyanıklık dünyasına ilk defa bu kadar yakın olduğunu heyecanla kavradı.

Orada, Boston'daki Granary mezarlığından çalınmış 1760 tarihli bir mezartaşı üzerinde bir zamanlar sanatçı Richard Upton Pickman olan bir gûl oturuyordu. Çıplak ve elastik bir bedeni

vardı ve öylesine gûllerin görünüşüne bürünmüştü ki, insana benzer bir yanı kalmamıştı. Ama yine de biraz İngilizce anımsıyordu ve ara sıra gûllerin o bıcır bıcır dillerinin de yardımıyla Carter'la homurtular ve tek heceli sözcüklerle konuşabiliyordu. Carter'ın büyülü ormana, oradan da Tanaria dağlarının ötesindeki Ooth-Nargai'de bulunan Celephais kentine gitmek istediğini öğrendiğinde Pickman oldukça kararsızlık gösterdi, çünkü uyanıklık dünyasının gûllerinin üst-düş âleminin mezarlıklarıyla hiçbir ilgileri yoktu (buraları ölü kentlere üreyen kırmızı ayaklı wamplara bırakmışlardı), üstelik kendi uçurumlarıyla büyülü orman arasındaki bölgede, Gugların korkunç krallığı da dahil birçok şey yer alıyordu.

Kıllı, dev Guglar bir zamanlar bu ormanda silindirik taşlar dikmiş, yaptıkları kötülüklerden biri bir gece Dünya tanrılarının kulağına ulaşıp da yerin derinliklerindeki mağaralara sürülünceye kadar, Başka Tanrılar'a ve sürünen kaos Nyarlathotep'e tuhaf kurbanlar sunmuşlardı. Sadece demir halkalı kapak şeklinde kocaman bir taş kapı yeryüzü gûllerinin uçurumuyla büyülü ormanı birbirine bağlıyordu ve Guglar lanetten korkularından bu kapıyı açmaya cesaret edemiyorlardı. Ölümlü bir düşçünün kendi mağaralarından geçerek bu kapıdan çıkması düşünülebilecek şey değildi; çünkü, ölümlü düşçüler onların eski besinleriydi ve sürgün olmaları yüzünden tüm beslenmelerinin gün ışığında ölüveren ve Zin mahzenlerinde yaşayıp kanguru gibi arka ayakları üzerinde sıçrayan iğrenç ghastlarla sınırlı olmasına karşın, ölümlü düşçülerin lezzetine ilişkin söylenceler hâlâ yaygındı.

Bu yüzden, bir zamanlar Pickman olan gûl, Carter'a, düş âleminden daha aşağıdaki uçurumlara inen, güherçile bağlamış kapkara basamakları kanatlı diarit aslanları tarafından korunan Leng'in aşağısındaki vadide bulunan terk edilmiş bir kent olan Şarkomand'a giderek uçurumdan çıkmasını ya da bir kilise avlusundan uyanıklık dünyasına dönmesini ve yolculuğa yeni baştan başlayarak hafif uykunun yetmiş basamağını inip ateş mağarasına, oradan da yedi yüz basamak aşağıya Derin Uyku Kapısına ve nihayet büyülü ormana ulaşmasını salık verdi. Ama bunların ikisi de araştırmacıya uygun değildi; çünkü Leng'den

Ooth-Nargai'ye giden yol hakkında hiçbir şey bilmiyordu ve aynı şekilde düşünde buraya kadar edindiği kazanımları unutmak korkusuyla uyanmaya da yanaşmıyordu. Kuzeyden Celephais'e akik ticareti yapmaya gelen ve tanrıların çocukları olmaları nedeniyle soğuk çöle ve Yüceler'in oturduğu Kadath'a giden yolu gösterecek olan denizcilerin saygın ve semavi yüzlerini unutmak araştırması açısından tam bir felaket olurdu.

Carter, epeyce dil döktükten sonra gûl, konuğuna, Gug Krallığının büyük duvarları içinde kılavuzluk etmeye razı oldu. Carter bir ihtimal, bütün devleriyice tıkınmış olarak evlerinde horul horul uyurken yuvarlak taş kulelerin alacakaranlık krallığını kimselere görünmeden aşabilir ve büyülü ormana açılan kapıya çıkan merdivenlerin bulunduğu, üzerinde Koth'un işareti olan merkezi kuleye ulaşabilirdi. Pickman ayrıca, taş kapağı kaldırmada yardımcı olmak üzere mezartaşı levyeleriyle üç gûlün Carter'la birlikte gelmesine de razı oldu; çünkü gûllerden Guglar az çok korkarlar ve onların oralarda boy gösterdiğini gördüklerinde çoğu kez kendi devasa mezarlıklarından kaçarlardı.

Pickman, Carter'a ayrıca sakalını traş edip (çünkü gûllerin hiç sakalı yoktu), bedeninin gerekli rengi alması için küf içerisinde çırılçıplak yatıp yuvarlanarak bir gûl kılığına girmesini, uzun sarsak adımlarla yürümesini ve giysilerini bir çıkında, içinde sanki bir mezardan alınmış nefis bir parça varmış gibi taşımasını salık verdi. Uygun yeraltı yollarından gidip içinde taş kapıya çıkan basamakların bulunduğu Koth Kulesinden çok uzakta olmayan bir mezarlıktan çıkarak–krallığın sınırındaki– Gug kentine ulaşabilirlerdi. Ama mezarlığın yakınlarındaki büyük bir mağaraya dikkat etmeleri gerekiyordu; çünkü, burası Zin mahzenlerinin ağzıydı ve kindar ghastlar, kendilerini avlayan yukarı uçurum sakinlerini öldürmek için sürekli olarak orada nöbetteydiler. Guglar uyurken ghastlar dışarı çıkıp Guglara olduğu kadar gûllere de saldırırlardı, çünkü ghastlar onları birbirinden ayırt edemezlerdi. Çok ilkeldiler ve birbirlerini yerlerdi. Guglar, Zin mahzenlerindeki dar bir geçide bir nöbetçi koyarlardı, ama bu nöbetçi sık sık uyuyakalır ya da kalabalık bir grup ghastın ani baskınına uğrardı. Ghastlar gerçek ışıkta yaşayamazlarsa da, uçurumun kül rengi alacakaranlığına saatlerce dayanabilirlerdi.

Böylece, 1719'da ölmüş ve Salem'de Charter Street Mezarlığına gömülmüş Albay Nepemiah Derby'nin arduvaz mezartaşını taşıyan üç yardımcı gûlle birlikte Carter sonunda sonsuz inlerde sürünmeye başladı. Yeniden alacakaranlığa çıktıklarında, göz alabildiğine yükseğe ulaşan ve Gugların en mütevazı mezartaşlarını oluşturan liken kaplı yekpare kocaman taşlardan bir ormandaydılar. İçinden sürünerekçıktıkları deliğin sağında, mezartaşlarının arasından, iç dünyanın kurşuni havasında sonsuz yüksekliğe ulaşan devasa yuvarlak kuleler görünüyordu. Burası, Gugların kapı girişleri otuz ayak yükseklikte olan büyük kentleriydi. Gûller sık sık buraya gelirlerdi, çünkü gömülmüş bir Gug, gûl topluluğunu hemen hemen bir yıl idare ederdi, ayrıca ilave tehlikelerine rağmen Gugların mezarını kazmak insan mezarlarını rahatsız etmekten daha iyiydi. Carter şimdi Pnoth vadisinde ayaklarının altında varlıklarını hissettiği dev kemiklerin ne anlama geldiğini anlamıştı.

Tam ilerisinde ve mezarlığın hemen dışında sarp mı sarp bir uçurum vardı ve bu uçurumun dibinde yasak bir mağaranın kocaman ağzı bulunuyordu. Buradan sakınmasını gûller Carter'a sıkı sıkıya tembih ettiler, çünkü burası Gugların karanlıkta ghastları avladığı Zin mahzenlerinin girişiydi. Ve doğrusu bu ya, bu uyarının ne kadar yerinde olduğu çok geçmeden anlaşıldı; çünkü, Gugların dinlenme saatleri tam tutturulabilmiş mi diye bakmak için gûllerden biri kulelere doğru sürünmeye başladığı sırada büyük mağaranın kasvetli karanlığından önce sarımtırak kırmızı bir çift göz, ardından bir ikinci çift göz çıktı; bu Gugların bir nöbetçi kaybettikleri ve ghastların koku duyularının gerçekten mükemmel olduğu anlamına geliyordu. Bunun üzerine gûl ine geri dönerek arkadaşlarına sessiz olmalarını işaret etti. En iyisi ghastları kendi haline bırakmaktı, hem sonra çok geçmeden geri çekilmeleri olasılığı vardı, çünkü çok doğaldı ki, karanlık mahzende bir Gug nöbetçisiyle başa çıkmaktan yorgun düşmüş olmalıydılar. Bir an sonra, küçük bir at büyüklüğünde tuhaf bir şey sıçrayıp kurşuni alacakaranlığa çıktı; Carter, burnunun, alnının ve diğer önemli kısımlarının olmamasına karşı yüzü yine de garip bir şekilde insana benzeyen bu pul pul kabuklu, tekinsiz canavarın görüntüsünden dehşete kapıldı.

Tam o sırada üç ghast daha fırlayıp arkadaşlarına katıldı ve bir gûl, o bıcır bıcır diliyle yavaşça Carter'a ghastların yarasız beresiz olmalarının kötüye işaret olduğunu söyledi. Bu, ghastların Gug nöbetçisiyle dövüşmeyip, uyurken yanından süzülerek geçtiklerini gösteriyordu; bu da demekti ki, güçlerinden ve vahşiliklerinden bir şey kaybetmemişlerdi ve kendilerine bir kurban bulup yararlanıncaya kadar meydanı terk etmeyeceklerdi. Sayıları çok geçmeden on beşe ulaşan, bu pis ve orantısız canavarların, dev kulelerin ve yekpare taş blokların içinde yükseldiği kurşuni alacakaranlıkta sağı solu karıştırararakve kangurular gibi sıçrayarak dolaştıklarını görmek çok nahoş bir şeydi; ama gırtlaktan gelen bir sesle öksürür gibi konuşmaları daha da iç bulandırıcıydı. Bununla birlikte ghastlar ne kadar korkunç olurlarsa olsunlar, yine de, tam o sırada birdenbire arkaları sıra mağaradan çıkan şey kadar korkunç değillerdi.

Bu, heybetli pençeleri olan iki buçuk ayak genişliğinde bir ayaktı. Sonra ikinci bir ayak, ardından da güçlü pençelerin kısa birer önkolla bağlı olduğu kapkara kıllarla kaplı bir kol göründü. Daha sonra da iki pembe göz parıldadı ve uyanmış olan Gug nöbetçisinin bir varil kadar kocaman başı sallanarakortaya çıktı. Aşırı büyümüş kıllarla kaplı kemikli çıkıntıların gölgelediği gözler her iki yanda ikişer parmak dışarı pörtlemişti. Ama bu baş, asıl ağzı yüzünden korkunçtu. Kocaman sarı dişleri olan bu ağız, yatay değil düşey yönde başın üstünden altına kadar uzanıyordu.

Ama bu bahtsız Gug mağaradan çıkıp yirmi ayak yüksekliğe ulaşan boyuyla dikelmeden önce kindar ghastlar üzerine çullandılar. Gûllerden biri, Gugların sesi olmadığını, yüz işaretleriyle konuştuklarını yavaş bir sesle bıcır bıcır söyleyinceye kadar Carter, Gug'ın alarm vererek bütün Gugları uyandıracağından korktu. Gözlerinin önünde cereyan eden mücadele hakikaten korkunç bir mücadeleydi. Kin dolu ghastlar, yerlerde sürünen Gug'ın üzerine her taraftan yağmur gibi yağıyor, ısırıp parçalıyor, sivri uçlu toynaklarıyla öldürücü çifteler atıyorlardı. Tüm bu kapışma sırasında ghastlar heyecanla öksürdüler, Gug'ın düşey ağzı zaman zaman aralarından birini ısırdıkça çığlıklar attılar; nöbetçinin güçten düşmesiyle kavga giderek mağaranın

içlerine doğru sürüklenmemiş olsaydı, bu gürültü patırtının uyuyan kenti ayağa kaldıracağı kesindi. Zaman zaman, kavganın sürmekte olduğunu gösteren hafif sesler duyuluyor olmakla birlikte, çok geçmeden patırtı karanlıkta azalıp neredeyse yok oldu.

Sonra gûllerin en açıkgözü herkesin ilerlemesini işaret etti ve Carter yekpare taş ormanından çıkarak, dev taşlardan yapılmış yuvarlak kuleleri gözün seçemeyeceği kadar yükseklere tırmanan bu korkunç kentin pis kokulu karanlık sokaklarına doğru uzun adımlarla koşturan gûlleri izledi. Karanlık kocaman kapı girişlerinden, Gugların uyumakta olduğunu gösteren iğrenç, boğuk horultuları dinleyerek, kaba taş döşenmiş sokaklarda ayaklarını sürüye sürüye sessizce ilerlediler. Dinlenme saatinin sona ereceğinden endişe eden gûller adımlarını hızlandırdılarsa da, kat edilmesi gereken yol öyle hemen bitecek gibi değildi, çünkü devlerin kentinde mesafeler çok büyüktü. Ama sonunda ötekilerden daha kocaman bir kulenin önündeki nispeten açık bir alana geldiler; devasa kapı girişinin üzerinde, anlamını bilmeyenleri bile korkudan titreten alçak-kabartma acayip semboller vardı. Burası Koth'un işaretini taşıyan merkez kuleydi ve alacakaranlıkta başlangıcı görülen basamaklar, yukarı-düş âlemine ve büyülü ormana çıkan merdivendi.

Zifiri karanlıkta sonsuz bir tırmanış başladı; Guglara göre yapılmış, yaklaşık yarımşar metrelik yüksek basamaklar, tırmanışı neredeyse olanaksız kılıyordu. Basamak sayısına gelince, Carter bir tahmin bile yürütemiyordu; çok geçmeden fazlasıyla bitkin düşmesi yüzünden, esnek bedenli gûller ona yardım etmek zorunda kaldılar. Tüm bu bitmez tükenmez tırmanış sırasında, her an fark edilmeleri ve peşlerine düşülmesi tehlikesi pusudaydı; çünkü, Yüceler'in laneti yüzünden Guglar ormana açılan kapağı kaldıramazlarsa da, kuleyle merdivenler konusunda bir kısıtlama söz konusu değildi; kaçan ghastlar çoğu kez ta tepeye kadar kovalanıyordu. Gugların kulakları o kadar keskindi ki, kent uyanıkken tırmanıcıların çıplak el ve ayaklarının sesi bile kolayca duyulabilirdi; Kocaman adımlarla yürüyen ve Zin mahzenlerindeki ghast avından ışıksız görmeye alışkın Gugların, kendilerinden daha yavaş ve daha küçük avlarını

yakalaması sadece bir an meselesi olurdu. Sessizce kendilerini izleyecek olan Gugların duyulmayacağını, karanlıkta birdenbire üzerlerine çullanacaklarını düşünmek çok can sıkıcıydı. Üstünlüğün fazlasıyla Guglarda olduğu böyle bir yerde, gûllerin tek korkusu geleneksel Gug korkusu değildi. Gugların uyuduğu saatlerde kuleye girmeyi başaran kaçak ve kindar ghastların yarattığı tehlike de söz konusuydu. Guglar uzun süre uyur da, çok geçmeden mağaradaki işlerini bitiren ghastlar geri dönecek olurlarsa, bu iğrenç ve kötü niyetli şeyler merdivenlerden tırmananların kokusunu hemen alırlardı ki, bu durumda, bir Gug tarafından yenilmek çok daha iyiydi.

Sonra asırlarca süren bir tırmanıştan sonra yukarılarındaki karanlıktan bir öksürük sesi geldi; gidişat çok ciddi ve beklenmedik bir hal almıştı. Carter'la kılavuzları kuleye girmeden önce bir ya da daha çok ghastın kaçıp buraya girmiş oldukları açıktı; ayrıca, tehlikenin yakın olduğu da bir o kadar açıktı. Soluksuz geçen bir saniyeden sonra, öndeki gûl Carter'ı duvara itti ve düşman görünür görünmez eski arduvaz mezartaşıyla vurup ezmek üzere arkadaşlarını mümkün olan en uygun şekilde dizdi. Gûller karanlıkta görebiliyorlardı, bu yüzden Carter'ın tek başına olması durumuna kıyasla, grup daha iyi durumdaydı. Bir an sonra yukarıdan gelen bir toynak tıkırtısı, en az bir canavarın aşağı inmekte olduğunu haber veriyordu; mezartaşını taşıyan gûller öldürücü darbeyi vurmak için silahlarını ellerinde tarttılar. Tam o sırada iki sarımtırak kırmızı göz karanlıkta parladı ve tıkırtıların yukarısından ghastın soluma sesi duyuldu. Gûllerin durduğu basamağın bir üstündeki basamağa adımını attığı anda, gûller mezartaşını öyle büyük bir hızla kaldırıp indirdiler ki, kurban biçimsiz, iğrenç bir yığın haline gelmeden önce sadece bir vızıltı ve boğuk bir ses duyuldu. Bu hayvandan başkası yok gibiydi; bir an dinledikten sonra gûller, yeniden ilerlemesini işaret etmek için hafifçe Carter'ın omzuna vurdular. Daha önce olduğu gibi, yine ona yardım etmek zorunda kaldılar ve Carter, ghastın karanlıkta görünmeyen iğrenç kalıntılarının yattığı kıyım yerinden uzaklaştığına memnun oldu.

En sonunda gûller yol arkadaşlarını durdurdular; Carter, sonunda büyük taş kapağa ulaşmış olduklarını anladı. Bu kadar

kocaman bir şeyi tam olarak açmak olacak şey değildi, ama gûller, ellerindeki mezartaşını kapağın altına destek olarak koyacak kadar onu kaldırabileceklerini umuyorlardı; böylece ortaya çıkan aralıktan Carter dışarı süzülebilecekti. Kendileri yeniden aşağı inip, Gugların kentinden geçerek geri dönmeyi planlıyorlardı, çünkü kendilerini yakalatmamak konusunda çok yetenekliydiler ve uçuruma açılan kapılarını aslanların koruduğu yukarıdaki, hayali Sarkomand diyarına giden yolu bilmiyorlardı.

Başları üzerindeki taş kapağı kaldırmak için üç gûl son derece zorlandılar ve Carter da ne kadar gücü kaldıysa onlara omuz verdi. Kapağın, merdivenin üst basamağına yakın olan kenarının doğru kenar olduğuna hükmederek kötü şöhretli bir beslenmenin yarattığı kaslarının bütün gücüyle oraya yüklendiler. Bir an sonra ince bir çizgi halinde ışık göründü ve ortaya çıkacak aralığa mezartaşının sürülmesi görevi verilmiş olan Carter, mezartaşının ucunu aralığa kaydırdı. Bundan sonra var güçleriyle kapağı kaldırmaya giriştiler, ama çok yavaş ilerliyorlardı ve kapağı döndürüp arasına destek koymada başarısızlığa uğradıkları her seferde, ilk baştaki konumlarına geri dönmek zorunda kalıyorlardı.

Aşağıdaki basamaklardan gelen bir sesle ansızın umutsuzlukları bin katına çıktı. Duyulan ses öldürülen ghastın toynaklı bedeninin aşağı basamaklara yuvarlanmasının çıkardığı boğuk ses ve tıkırtılardı sadece, ama bu bedenin aşağı yuvarlanması hiç de hayra alamet olmasa gerekti. Bu yüzden, Gugların hareket tarzlarını çok iyi bilen gûller çılgınca bir gayretle kapağa abandılar ve şaşılacak kadar kısa bir sürede kapağı yukarı kaldırıp, Carter'ın altına destek koymasına olanak verecek kadar o konumda tutmayı başardılar. Bundan sonra, lastik gibi esnek omuzlarından yukarı tırmanarak dışarıdaki düş âleminin kutsal topraklara adımını atması için Carter'a yardım ettiler. Bir saniye kadar sonra, aşağıdan gelen soluma sesleri duyulmaya başladığında gûller de kendilerini dışarı attılar ve mezartaşını vurup düşürerek büyük taş kapıyı kapattılar. Yüceler'in laneti yüzünden hiçbir Gug asla bu kapıdan dışarı çıkamazdı, bu nedenle derin bir rahatlama duygusuyla Carter büyülü ormanın tuhaf, sık mantarları arasına uzanırken, kılavuzları, gûllerin dinlenme usulüne uygun olarak çömeldiler.

Daha önce onca yolculuk yaptığı bu büyülü ormanın, ardında bıraktığı uçurumlardan sonra, gerçek bir sığınak ve tam bir zevk kaynağı olması çok tuhaftı. Etrafta hiçbir canlı görünmüyordu, çünkü Zooglar gizemli kapıdan korkup uzak duruyorlardı; Carter gûllerle bundan sonra izleyecekleri yol hususunda görüştü. Kuleden geçerek geri dönmeye cesaret edemezlerdi ve ateş mağarasındaki rahip Nasht'la Rahip Kaman-Thah'ı geçmek zorunda olduklarını öğrendiklerinde uyanıklık dünyası da pek çekici gelmedi gûllere. Bu yüzden en sonunda Sarkomand'ı aşmaya ve oraya nasıl ulaşılacağı konusunda hiçbir şey bilmiyor olsalar da, uçuruma açılan kapısından geçmeye karar verdiler. Carter, buranın Leng yaylasının altındaki vadide olduğunu anımsadı, yine aynı şekilde Leng'de ticaret yapmakla tanınan şaşı gözlü yaşlı bir tüccarı Dylath-Leen'de görmüş olduğunu da anımsadı; bu yüzden, gûllere, Nir tarlalarını ve Skai'yi aşıp, nehri ağzına kadar izleyerek Dylath-Leen'e ulaşmalarını salık verdi. Bunu derhal uygulamaya karar verdiler ve yola çıkmakta hiç vakit kaybetmediler, çünkü koyulaşmaya başlayan alacakaranlık, yolculuğa uygun uzun bir geceyi vaat ediyordu. Carter bu tiksinç canavarların pençelerini sıkarak onlara teşekkür etti ve bir zamanlar Pickman olan canavara minnet duygularını gönderdi, ama gûller gittiğinde hoşnutlukla iç çekmeden edemedi. Çünkü, ne de olsa bir gûl her zaman bir gûldür ve insan için en iyisi bile hoş bir yoldaş değildir. Bundan sonra, Carter bir su birikintisi buldu ve alt-dünyanın çamurundan yıkanıp arındı, sonra da, o kadar büyük bir dikkatle yanında taşımış olduğu giysilerini sırtına geçirdi.

Dev ağaçların bu korkutucu ormanında şimdi geceydi, ama mantarların yaydığı ışıma yüzünden gündüzmüş gibi yol alınabilirdi; bu yüzden Carter, Tanaria dağlarının ötesindeki Ooth-Nargai'de yer alan Celephais'e giden o çok iyi bildiği yola koyuldu. Yürürken, Oriab'dan çok uzaklarda Ngranek üzerinde bir dişbudak ağacına çok uzun zaman önce bağlamış olduğu zebra aklına düştü ve lav toplayıcılardan birinin onu besleyip beslemediğini ve serbest bırakıp bırakmadığını merak etti. Ayrıca, bir daha Baharna'ya dönüp, Yath kıyılarındaki harabelerde geceleyin öldürülen zebranın karşılığını ödeyip ödeyemeyece-

ğini ve yaşlı hancının kendisini tanıyıp tanıyamayacağını da merak etti. Yeniden geldiği yukarı-düş âleminin havasında aklına üşüşen düşünceler bunlardı.

Ama o sırada, içi oyuk kocaman bir ağaçtan gelen sesi duyunca yürümesine ara verdi. Şu anda Zooglarla konuşmayı canı istemediğinden büyük taş çemberden uzak durmuştu; ama bu kocaman ağaçtan gelen benzersiz titreşimli seslerden bir yerlerde önemli bir toplantının yapılmakta olduğu anlaşılıyordu. Yaklaşınca, gergin ve hararetli bir tartışmanın süregitmekte olduğunu fark etti ve çok geçmeden, büyük bir ilgiyle incelediği sorunun ne olduğunu kavradı. Zoogların yüce meclisi kedilere karşı yürütülen bir savaşı görüşmekteydi. Bu savaşın nedeni, Carter'ın peşi sıra gizlice yola koyulan ve uygunsuz niyetleri yüzünden kedilerin haklı olarak cezalandırdığı grubun toptan telef olmuş olmasıydı. Mesele uzun süre içlerine dert olmuştu ve şimdi, ya da en fazla bir ay içinde, liderlerinin komutası altında Zoog grupları, tek tek kedilere veya kedi gruplarına habersizce, sürpriz baskınlar vererek Ulthar'ın binlerce kedisine talim yapma ve seferberlik fırsatı vermeden bütün kedi kabilesine öldürücü bir darbe indirmeye hazırlanıyorlardı. Zoogların planı böyleydi ve Carter, büyük yolculuğuna çıkmak üzere ormanı terk etmeden önce bu planı bozmak zorunda olduğunu anladı.

Bu yüzden çok sessizce ormanın kıyısına kadar gelen Carter, yıldızların aydınlattığı tarlalara doğru kedi haykırışıyla bağırdı. Ve yakın kulübelerden birindeki iri bir yaşlı dişi kedi sorumluluğu üstlenerek mesajı inişli yokuşlu otlaklar boyunca siyah, gri, kaplan çizgili, beyaz, sarı, iri ve ufak savaşçılara iletti; mesaj, Nir boyunca, Skai nehrinin ötesinde ve hatta Ulthar'da yankılandı ve Ulthar'ın çok sayıda kedisi toplanıp hep beraber yürüyüşe geçti. Allahtan dolunay yoktu da, bütün kediler Dünyadaydı. Ocaklardan ve evlerin çatılarından çevik ve sessiz sıçrayışlarla atılıp büyük bir kıl-tüy denizi halinde ovayı aşarak ormanın kıyısına geldiler. Carter, onları orada karşıladı; uçurumda gördüğü ve yan yana yürüdüğü şeylerden sonra kedilerin biçimli ve sağlıklı görüntüleri gözünü okşadı. İpek gibi parlak boynunda rütbesini gösteren bir tasma ve askerce dikilen bıyıklarıyla Ulthar kolunun başında bir zamanlar hayatını kurtarmış olan

eski ve saygıdeğer dostunu görmekten memnunu oldu. Bundan daha da iyisi, o çok eskilerde kalmış sabah vakti Ulthar'daki handa bir tabak kaymak verdiği o küçük kara kedi yavrusunun asteğmen rütbesiyle ordudaya katılmış olan uyanık, genç kedi olduğunu görmekti. Şimdi, boylu poslu, gelecek vaat eden bir kediydi ve dostuyla el sıkışırken mırıl mırıl sesler çıkardı. Dedesi, orduda hızla yükselmekte olduğunu söyledi; bir sefere daha katıldıktan sonra yüzbaşı olması işten bile değildi.

Carter, kedi kabilesini bekleyen tehlikeyi ana hatlarıyla kısaca anlattı ve her taraftan minnettarlık ifade eden yürekten mırıltılar yükseldi. Generallerle görüşerek, Zoog konseyi ve Zoogların diğer müstahkem mevkilerine derhal baskın vermeyi; onların sürpriz baskınından önce davranarak istila ordularının seferber edilmesinden önce onları uzlaşmaya zorlamayı da kapsayan acil bir eylem planı hazırladı. Bunun üzerine bir an bile vakit kaybetmeden, kedi okyanusu büyülü ormana sel gibi aktı ve konseyin toplandığı ağaçla büyük taş çemberin etrafını sardı. Gelenleri gören Zooglar büyük bir paniğe kapıldılar; sinsi ve tuhaf kahverengi yaratıklardan pek direniş göstereni çıkmadı. Partiyi kaybettiklerini gören Zooglarda öç alma düşüncesi yerini canını kurtarma düşüncesine bıraktı.

Esir edilen Zooglar ortada olmak üzere, kedilerin yarısı bir halka oluşturacak şekilde oturmuş, diğer kedilerin, ormanın başka yerlerinden toparlayıp getirdiği yeni esirlerin geçmesi için halkada dar bir geçit bırakmışlardı. Sonunda, Carter'ın tercüman olarak katıldığı görüşmelere başlandı ve Zoogların kedilere tazminat olarak, ormanın daha az hayali tarafından, çok sayıda orman tavuğu, bıldırcın ve sülün vermeleri kaydıyla serbest bir kabile olarak kalmasına karar verildi. Ulthar'daki Kedi Tapınağında alıkonulmak üzere soylu ailelerden on iki genç Zoog rehine olarak alındı ve galipler, Zoogların egemenlik sahalarına yakın topraklarda herhangi bir kedinin kaybolmasının Zooglar açısından çok kötü sonuçlar doğuracağını çok net bir şekilde anlattılar. Bu meseleleri kesin bir sonuca bağladıktan sonra, kediler halkayı gevşeterek, Zoogların birer birer evlerine sıvışmalarına izin verdiler; Zooglar geriye doğru dönüp asık bir suratla son bir bakış fırlatarak alelacele uzaklaştılar.

O zaman yaşlı kedi generali, savaş planlarının boşa çıkarılması yüzünden Zoogların Carter'a fena halde içerlemiş olduklarını düşünerek, ormandan geçip istediği sınırlara ulaşıncaya kadar Carter'a koruma teklif etti. Carter, bu teklifi sadece sağladığı güvenlik açısından değil, kedilerin arkadaşlığından hoşlanıyor olması yüzünden de büyük bir minnettarlıkla karşıladı. Böylece, Randolph Carter fosforlu gibi ışıyan dev ağaçların ormanında, görevini yerine getirmenin verdiği rahatlıkla gevşemiş bu tatlı, şen ve şakrak alayın ortasında başı dik yürürken, yaşlı generalle torununa çıktığı yolculuğu anlatıyor, bu arada diğer kediler garip hareketlerle oynayıp sıçrıyor, rüzgârın bu kadim zeminin mantarları arasına sürüklediği yaprakları kovalıyordu. Yaşlı kedi soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath hakkında çok şeyler duymuş olduğunu söyledi, ama nerede olduğunu bilmiyordu. Olağanüstü kente gelince adını bile duymamıştı, ama bundan sonra herhangi bir şey öğrenecek olursa, memnuniyetle Carter'a iletecekti.

Yaşlı kedi, araştırmacıya düş âlemindeki kediler arasında çok değer verilen bazı parolalar verdi ve Carter'ın gitmekte olduğu Celephais'deki kedilerin yaşlı reisine özellikle selam yolladı. Carter'ın da şöyle böyle bildiği bu yaşlı kedi vakur bir Maltız kedisiydi ve her türlü işte çok yararlı olacağı açıktı. Ormanın kıyısına geldiklerinde şafak söküyordu, Carter dostlarına istemeye istemeye veda etti. Dedesi yasaklamasa, küçük bir kedi yavrusu olarak tanıdığı genç asteğmen, Carter'ı izleyecekti, ama sert ve otoriter atası, görevinin kabilesi arasında ve orduda kalmasını emrettiğini ısrarla belirtti. Böylece Carter, iki kenarına söğütler sıralanmış nehir boyunca gizemli bir şekilde uzanan altın sarısı tarlaları aşmak üzere yalnız başına yola koyulurken kediler ormana geri döndüler.

Gezgin, Cereneria Denizi'yle orman arasında uzanan bu bağlık bahçelik toprakları çok iyi tanıyordu, bu yüzden yolu boyunca çağlayarak akan Oukranus Nehrini neşeyle izledi. Güneş, korulukların ve çayırların hafif eğimli yamaçları üzerinde yükselerek tepecikleri ve minik dereleri yıldızlar gibi süsleyen binlerce çiçeğin renklerine canlılık verdi. Tüm bu bölgeyi tatlı bir sis kaplamıştı, gün ışığı diğer bölgelere göre buraya daha

az giriyor, yazın kuş cıvıltıları ve arı vızıltıları burada daha az işitiliyordu; bu yüzden insan büyülü topraklarda yürüdüğünü düşünüyor ve sonradan anımsayacağından fazla sevinç ve şaşkınlık duyuyordu.

Öğleye doğru Carter, nehrin kıyısına doğru dik bir meyille inen ve Ilek-Vad kralının alacakaranlık denizindeki uzak krallığından, gençliğinde kıyılarındaki bir kulübede yaşarken kendisiyle şakıyarak konuşan Oukranos tanrısına dua etmek üzere yılda bir defa altın bir tahtırevan içerisinde geldiği letafet tapınağının bulunduğu yeşim taşından Kiran taraçalarına vardı. Baştan aşağı yeşim taşındandı bu tapınak ve duvarları, avluları, sivri tepeli yedi kulesi, nehrin gizli kanallardan içine aktığı ve geceleri tanrının yumuşak bir sesle şarkı söylediği iç türbesiyle dört dönümden fazla yer kaplıyordu. Mehtap çoğu kez bu avlular, taraçalarve sivri kuleler üzerine ışırken tuhaf bir müzik sesi duyulur, ama bu müziğin tanrının şarkısı mı, yoksa rahiplerin makamla okuduğu şarkılar mı olduğunu Ilek-Vad kralından başka söyleyebilecek kimse yoktur, çünkü bir tek o tapınağa girmiş ve rahipleri görmüştür. Her şeyin yarı uykuya daldığı şu anda, kayalara oyulmuş bu zarif, küçük tapınak sessizliğe gömülmüştü ve Carter yoluna devam ederken sadece nehrin derinden gelen mırıltısıyla kuş cıvıltılarını ve arıların vızıltısını duyuyordu.

Bütün o öğleden sonrayı yolcumuz hoş kokulu çayırlar arasında ve nehrin kıyısındaki, huzur dolu, saz damlı evlerin ve yeşim taşı ya da kristoberilden oyulmuş dosttanrıların tapınakları bulunan alçak tepelerin duldasında dolaşıp durdu. Bazen Oukranos'un kıyısına gidip berrak nehrin kıpır kıpır ve yanardöner balıklarına ıslık çaldı, bazen hışırdayan sazlar arasında durup, ağaçları suyun kıyısına kadar inen karşı yakadaki karanlık ormana gözlerini dikip uzun uzun baktı. Daha önceki düşlerinde, bu ormandan ürkek ürkek çıkıp hantalca yürüyerek su içmeye gelen buopothlar gördüğünü anımsıyordu, ama şu anda hiçbiri ortalarda yoktu. Arada bir durup, etçil bir balığın, güneşte parlayan pullarını göstererek suya çektiği balıkçı bir kuşu avlamasını seyrediyordu; kanatlı avcı tam kendisini gagalayacağı sırada balık kocaman ağzıyla kuşu gagasından yakalıyordu.

Akşama doğru Carter, yeşillik küçük bir tepeyi tırmandı ve günbatımında alev alev yanan binlerce ince kulesiyle Thran kentinin önünde uzanmakta olduğunu gördü. Bu akıl almaz güzellikteki kentin, yukarıya doğru incelen ve üst sırasına, çok çok eski zamanlarda yapıldığı için kimsenin nasıl yapıldığını anımsamadığı yekpare bir taş bulunan kaymaktaşı duvarları inanılmaz derecede azametliydi. Bu duvarlar, yüz kapısı ve iki yüz gözetleme kulesiyle azametliydi ama, duvarların içinde bulunan, tepeleri altın sarısı küme küme bembeyaz ince kuleler daha da azametliydi; kenti çevreleyen ovadan bakanlar bu kulelerin bazen pırıl pırıl gökyüzüne ağdığını, bazen tepelerinin bulutlar ve sisle sarmalanmış olduğunu, bazen de bulutlar ortalarını sararken, zirvelerinin bulutların üzerinde parladığını görürler. Ve Thran'ın kapılarının nehre açıldığı yerde, hoş kokulu sedir ve kalamander[4] ağacından kalyonların demir atmışolarak hafif hafif salındığı, tuhaf sakallı denizcilerin uzak diyarlara ait hiyerogliflerin yazılı olduğu fıçılar ve balyalar üzerinde oturduğu büyük mermer rıhtımlar bulunuyordu. Duvarların karaya bakan tarafında, küçük beyaz kulübelerin alçak tepeler arasında uyukladığı ve üzerinde birçok taş köprü bulunan dar yolların dereler ve bahçeler arasında zarafetle kıvrıldığı çiftlik arazileri uzanıyordu.

Akşam çökerken Carter bu yeşil topraklardan aşağı inmeye başladı ve alacakaranlığın nehirden Thran'ın muhteşem altın kulelerine doğru yayıldığını gördü. Ve tam karanlık bastırırken güney kapısına geldi, üç inanılmaz öykü anlatarak Thran'ın gizemli, dik sokaklarında dolaşmayı ve süslü kalyonlar için çeşitli malların satıldığı pazarlarında oyalanmayı hak ettiğini kanıtlayıncaya kadar, kırmızı giysiler giyinmiş bir nöbetçi tarafından orada durduruldu. Sonra, duvarın kalınlığı nedeniyle bir tünel gibi olan kapıdan geçerek bu inanılmaz kente girdi ve gökyüzüne yükselen kuleler arasından kentin iç kısımlarına doğru giden dar ve kıvrımlı sokaklar boyunca ilerledi. Parmaklıklı ve balkonlu pencerelerden ışıklar sızıyor ve suların mermer fıskıyelerden fışkırdığı iç avlulardan lavta ve kaval sesleri geli-

4) Calamander: Hindistan'a mahsus, abanoza benzer bir tür kereste.

yordu. Carter yolu biliyordu, nehir kıyısındaki karanlık sokaklara doğru sokuldu ve eski bir meyhanede, daha önceki sayısız düşten tanıdığı kaptanları ve denizcileri buldu. Orada, büyük bir kalyonla Celephais'e gitmek için biletini satın aldı ve büyük bir ocağın önünde eski savaşları ve unutulmuş tanrıları düşünerek uykuya dalan, hanın saygıdeğer kedisiyle ciddi ciddi konuştuktan sonra geceyi geçirmek üzere orada kaldı.

Sabahleyin Carter, Celephais'e gidecek kalyona bindi ve halatlar çözülüp kalyon Cereneria Denizine doğru yelken açarken pruvaya geçip oturdu. Kıyı kilometrelerce, Thran'ın yukarı taraflarındakinden farklı değildi, ara sıra, sağda uzaklardaki tepelerin üzerinde bir tapınak yükseliyor ve kırmızı, dik çatıları, güneşe serilmiş ağlarıyla sahilde uyuklayan bir köy göze çarpıyordu. Yolculuğunun amacını bir an olsun unutmayan Carter, Celephais'teki meyhanelerde karşılaştığı bütün denizcileri oyma yeşim taşı, ince altın işlemeleri ve Celephais'in küçük ötücü kuşları karşılığında damarlı akik ticareti yapmak üzere kapkara gemilerle kuzeyden gelen uzun kısık gözlü, kulak memeleri uzun, ince burunlu ve sivri çeneli tuhaf insanların adları ve geldikleri yol konusunda sıkı sıkıya sorguladı. Denizciler, bu adamlar hakkında, nadiren konuşmaları ve çevrelerinde saygıyla karışık bir korku uyandırmaları dışında, pek fazla şey bilmiyorlardı.

Çok çok uzaklardaki ülkelerinin adı Inquanok'tu, soğuk ve alacakaranlık bir ülke olduğu için oraya gitmek kimsenin umurunda değildi; Leng'in bulunduğu düşünülen tarafın aşılmaz yüksek dağlarla çevrili olması nedeniyle korkunç taş köyleri ve adı ağza alınmaz manastırlarıyla bu kötü yaylanın gerçekten orada olup olmadığını hiç kimse söyleyemese ya da bu konudaki söylentilerin kaynağı geceleyin ay gökyüzünde yükselirken karanlık bir heyula gibi yükselen geçit vermez, korkunç dorukların ürkek halkta yarattığı korku olsa da, bu ülkenin iğrenç Leng'e yakın olduğu söyleniyordu. İnsanlar Leng'e elbette çok farklı okyanuslardan ulaşıyorlardı. Inquanok'un diğer sınırları konusunda bu denizcilerin hiçbir fikri yoktu; anlamı ve kaynağı belirsiz bir söylenti dışında ne soğuk çölü ne de bilinmeyen Kadath'ı duymuşlardı. Ve Carter'ın aradığı olağanüstü günbatımı kenti hakkındaysa hiçbir şey bilmiyorlardı. Bu yüzden, gezgin,

uzaklardaki şeyler hakkında daha fazla soru sormadı; yüzlerini Ngranek'e oyan tanrıların tohumları olan, soğuk ve alacakaranlık Inquanoklularla konuşabileceği uygun zamanı beklemeye karar verdi.

Öğleden sonra geç saatlerde kalyon, Kled'in hoş kokulu gür ormanlarından geçen nehrin dönemeçlerinin başladığı yere ulaştı. Carter burada gemiden inebilmeyi isterdi; çünkü, bir zamanlar bu balta girmez tropik ormanlarda, adı unutulmuş toprakların efsanevi hükümdarlarının oturduğu, şimdi ıssız ama el değmeden kalmış harikulade fildişi saraylar uyumaktaydı. Eskiler'in büyüsü buraların zarar görmeden ve bozulmadan kalmasını sağlıyordu, çünkü bir gün onlara yeniden ihtiyaç duyulabileceği yazılıydı; ay ışığında uzaktan bir fil sürüsünün geçtiğini gördüler, ama gereğince korunuyor olmaları nedeniyle hiç kimse daha fazla yaklaşmaya cesaret edemedi. Gemi salınarak yoluna devam etti ve çökmeye başlayan karanlık günün uğultusunu bastırdı; birbiri ardı sıra çıkmaya başlayan yıldızlar nehir kıyısındaki erkenci ateşböceklerine yanıt olarak göz kırparken, balta girmemiş orman anılarda yalnızca hoş kokusunu bırakarak gerilerde kaldı. Bir defasında gözcü, doğuda uzak tepelerde ateşler gördüğünü söyledi, ama uykulu kaptan, kimin ya da neyin bu ateşleri yaktığının çok kuşkulu olması nedeniyle çok fazla bakmamalarının daha iyi olacağını söyledi.

Sabah, nehir büyük ölçüde genişledi ve Carter, kıyıdaki sıra sıra evlerden Cereneria Denizi sahilindeki büyük ticaret kenti Hlanith'e yaklaşmış olduklarını anladı. Burada duvarlar yontulmamış granittendi ve kapı üstündeki üçgen tepelikleri kirişlerle desteklenip sıvanmış evler oldukça ilginçti. Hlanithliler diğer düş âlemlilerden çok uyanıklık dünyasının insanlarına benziyorlardı; bu yüzden takas yapmak isteyenlerin dışında kenti pek arayıp soran olmuyordu, ama zanaatçılarının işçiliği çok takdir ediliyordu. Hlanith'in rıhtımları meşedendi ve gemi, rıhtımda beklerken kaptan meyhanelerde alışveriş yaptı. Carter da karaya çıktı ve ağır ağır ilerleyen öküz arabalarının tekerlekleri altında yol yol oyulmuş sokaklarla pazarda mallarını satmak için avaz avaz bağıran telaşlı satıcıları ilgiyle seyretti. Deniz meyhanelerin hepsi de, deniz yükseldiğinde sıçrayan serpintilerle

tuz bağlamış kaldırım taşı döşeli yolların üzerindeki rıhtımlara yakındılar ve kararmış alçak tavan kirişleriyle, yeşilimtırak oval pencereleriyle çok eski görünüyorlardı. Bu meyhanelerdeki denizciler uzak limanlardan bol bol söz ettiler ve alacakaranlık Inquanok'tan gelmiş tuhaf insanlar hakkında birçok hikâye anlattılar, ama kalyondaki gemicilerin anlattıklarından pek farklı bir şey söylemediler. Nihayet yükleme, boşaltma işleri tamamlandıktan sonra, gemi bir kez daha batan güne karşı denize yelken açtı ve günün son altın ışıkları hiç kimsenin veremeyeceği bir harikuladelik ve güzellik verirken Hlanith'in yüksek duvarları ve üçgen tepelikli evleri git gide ufaldı.

İki gün, iki gece boyunca kalyon, hiçbir kara parçası görmeden ve bir tekne dışında hiçbir gemiye rastlamadan Cereneria denizinde yol aldı. Sonra ikinci gün, günbatımına yakın, yamaçlarının alt kesimlerinde gingko ağaçları dalgalanan karlı Aran dorukları ileride hayal gibi belirdi; Carter, Ooth-Nargai topraklarına ve muhteşem Celephais kentine geldiklerini anladı. Bu hayal kentin parıl parıl parlayan minareleri, bronz heykellerle süslenmiş tertemiz mermer duvarları ve Naraxa'nın denizle birleştiği yerdeki büyük taş köprü çok geçmeden gözler önüne serildi. Kentin arkasında, üzerinde küçük türbeler ve kulübeler bulunan, çirişotu korularıve bahçeleriyle alçak tepeler yükseliyor; daha uzaklarda etkileyici ve gizemli, mor Tanaria sırtları göze çarpıyordu; bu dağların ötesinde uyanıklık dünyasına ve düş âleminin diğer bölgelerine giden yasakyollar uzanıyordu.

Liman, bazıları denizin gökyüzüyle buluştuğu yerin ötesinde uzanan göksel bölgede yer alan mermer Serannia hayal-kentinden, bazıları düş âleminin daha önemli bölgelerinden türlü renklere boyalı çektirilerle doluydu. Dümenci bu çektiriler arasında yol bulup ilerledi ve kentin milyonlarca ışığı karanlıkta sularda yanıp sönerken kadırga, baharat kokulu rıhtıma yanaşıp durdu. Bu ölümsüz hayal-kent her daim yepyeni görünüyordu, çünkü burada zamanın eskitme ya da yıkma gücü yoktu. Nath-Horthath'ın turkuvazı hâlâ yerli yerindeydi ve seksen orkideli çelenkli rahipler, on bin yıl önce kenti kuran aynı rahiplerdi. Büyük bronz kapılar yine ilk günkü gibi parıldıyordu, damarlı akik kaldırımlarsa ne aşınmış ne de kırılmıştı. Ve duvarlardaki

bronz heykeller, efsanelerden daha eski ama yine de çatal sakallarında bir tek beyaz kıl bulunmayan tüccarlar ve deve sürücülere bakıyordu.

Carter tapınağı, sarayı ya da hisarı aramaya kalkışmadı hemen, deniz kıyısındaki duvarın dibinde, tüccarların ve gemicilerin arasında kaldı. Vakit ilerleyip de artık kimsenin hikâye anlatacak hali kalmadığında, çok iyi bildiği eski bir hanı aramaya çıktı ve aradığı bilinmeyen Kadath'ın tanrılarının düşünü görerek geceyi orada geçirdi. Ertesi gün, Inquanoklu tuhaf denizcileri aramak için bütün rıhtımları dolaştı, ama limanda hiçbir Inquanoklu bulunmadığını kuzeyden gelecek olan çektirilerinin iki haftadan önce beklenmediğini söylediler. Ama Carter, Inquanok'ta bulunmuş ve bu alacakaranlık yerin damarlı akik ocaklarında çalışmış Thorabanialı bir gemici buldu ve bu gemici, insanların yerleşmiş olduğu bölgenin kuzeyine elbette ki herkesin korkup uzak durduğu bir iniş olduğunu söyledi. Thorabanialı, kimsenin kullanmadığı bu ıssız geçidin korkunç Lengyaylasını çevreleyen geçit vermez dorukların en yüksek kenarından geçtiği ve bu yüzden insanların korktuğu fikrindeydi; ayrıca kötü varlıkların ve adsız nöbetçilerin bulunduğuna ilişkin daha başka söylentiler de olduğunu kabul etti. Buranın, bilinmeyen Kadath'ın bulunduğu ünlü çöl olup olmadığını bilmiyordu, ama bu varlıklar ve nöbetçiler, tabii eğer varlarsa, oraya boşuna dikilmiş değillerdi ya!

Ertesi gün Carter, Sütunlu Sokaktan turkuvaz tapınağa çıkıp Başrahiple konuştu. Her ne kadar Celephais'te esas olarak Nath-Horthath'a tapınılıyorsa da, günlük dualarda bütün Yüceler'in adı anılıyordu ve rahip kendi usullerinde oldukça bilgiliydi. Irak Ulthar'daki Atal gibi, bu rahip de tanrıların çok ters ve huysuz olduklarını, ayrıca ruhları ve haberciler sürünen kaos Nyarlathotep olan Dışarı'dan gelen Başka Tanrılarca tuhaf bir şekilde korunduklarını söyleyerek, onları görmeye kalkışmamasını şiddetle tavsiye etti. Olağanüstü günbatımı kentini kıskançlıkla gizlemeleri, Carter'ın oraya ulaşmasını istemediklerini açıkça göstermekteydi ve amacı kendilerini görüp ricada bulunmak olan birine ne gözle bakacakları ise bilinmiyordu. Kadath'ı geçmişte hiç kimse bulamamamıştı ve öyle görünüyordu ki, gele-

cekte de kimse bulamayacaktı. Yüceler'in damarlı akik şatolarıyla ilgili söylentiler pek güven verici değildi.

Orkide taçlı Başrahibe teşekkür ettikten sonra, Carter tapınaktan ayrıldı ve Celephais kedilerinin eski reisinin ipek gibi parlak ve kendinden hoşnut oturduğu koyun-kasaplarının pazarını aramaya gitti. Gri renkli ve vakarlı varlık, damarlı akikten kaldırımda güneşleniyordu ve konuğu yaklaşırken patisini mecalsizce kaldırdı. Ama Carter, Ulthar'ın yaşlı general kedisi tarafından kendisine verilen parolayı ve bilgileri tekrarladığında tüylü hükümran daha içten davranmaya başladı, çenesi açıldı ve Ooth-Nargai'nin denize bakan yamacında yaşayan kedilerce bilinen gizli bilgilerin çoğunu Carter'a anlattı. En önemlisi de, Celephais'in deniz tarafında yaşayan ürkek kedilerin, kapkara gemilerine hiçbir kedinin gitmeyeceği Inquanoklular hakkında kendisine gizlice anlattığı şeyleri tekrarlamasıydı.

Bu insanların dünyadışı bir havaları var gibiydi, ama hiçbir kedinin gemilerine adım atmamasının nedeni bu değildi. Bunun nedeni Inquanok'un hiçbir kedinin dayanamayacağı gölgeler barındırmasıydı, bu yüzden bu soğuk, alacakaranlık ülkesinde hiçbir neşeli mırıltı ya da basit miyavlama duyulmazdı. Rüzgârın varsayımsal Leng'den geçit vermez doruklara taşıdığı şeyler yüzünden mi, yoksa dondurucu çölden kuzeye doğru süzülen şeyler yüzünden mi olduğunu hiç kimse söyleyemezdi ama, bu uzak topraklarda kedilerin sevmediği ve kedilerin insanlara göre daha duyarlı olduğu dış uzaydan bir şeyler bulunduğu bir gerçekti. Bu yüzden kediler, Inquanok'un bazalt rıhtımlarına doğru yelken açan kapkara gemilere binmezlerdi.

Kedilerin yaşlı reisi, ayrıca, Carter'ın son düşlerinde Celephais'teki pembe kristalden Yetmiş Haz Sarayında ve gökyüzünde yüzen kuleli Serannia hayal şatosunda sırayla hüküm süren eski dostu Kral Kuranes'i nerede bulabileceğini de söyledi Carter'a. Anlaşıldığı kadarıyla Kuranes bu yerlerde artık huzur bulamıyor, küçük, uykulu köylerde kafesli pencerelerin gerisindeki havayı akşamları eski İngiltere şarkılarının doldurduğu, uzak vadilerin yeşillikleri arasında kurşuni kilise kulelerinin yükseldiği çocukluğunun İngiliz uçurum ve ovalarına karşı büyük bir özlem duyuyordu. Gövdesinin ölü olması nedeniyle,

Kuranes uyanıklık dünyasındaki bu şeylere geri dönemezdi; o da, bundan sonra yapabileceği en iyi şeyi yaptı ve otlakların deniz kıyısındaki uçurumlardan Tanaria dağlarının eteklerine kadar zarafetle uzandığı kentin doğu bölgesinde küçük bir arazi parçası düşledi. Orada denize bakan, taştan, gri renkli kocaman bir Gotik konakta oturarak bu konağın kendi doğduğu ve atalarından on üç kuşağın ışığı ilk defa gördüğü eski Trevor Kuleleri olduğunu düşünmeye çalıştı. Ve yakın sahilde, dik sokakları taş döşeli küçük bir Kelt balıkçı köyü kurarak, burayı çoğu İngiliz yüzlü adamlarla doldurup onlara eski Cornwallu balıkçıların o unutulmaz, aziz aksanını öğretmeye çalıştı. Çok uzak olmayan bir vadide, büyükbir Normandiya Manastırı inşa ederek binanın çevresine, üzerinde atalarının isimleri kazınmış ve eski İngiltere yosunlarına benzer yosunla kaplı gri taşlar yerleştirdi. Kuranes, düşlenebilecek tüm ihtişam ve harikalarla, saltanat ve güzelliklerle, kendinden geçiş ve hazlarla, dilediğince yönlendirebildiği yenilikler ve heyecanlarla düş âleminde hükümran olmakla birlikte, bu saf ve sakin İngiltere'de, kişiliğini biçimlendirmiş olan ve bundan böyle her zaman bir parçası olacağı sevgili İngiltere'de basit bir çocuk olarak bir tek gün yaşamak için tüm gücünden, lüksünden ve özgürlüğünden ebediyen vazgeçebilirdi.

Böylece, Carter kedilerin bu kül rengi, yaşlı reisine veda ettikten sonra, pembe kristalden taraçalı sarayı aramayıp, doğu kapısından çıktı ve papatyaya kesmiş tarlalardan geçerek, deniz kıyısındaki uçurumların yamacındaki bir parkın meşeleri arasından gözüne çarpan sivri bir çatıya doğru yürüdü. Bir süre sonra büyük bir çiti ve kapıyı aşarak küçük, tuğla bir eve geldi ve zili çaldığında, onu karşılamak için giyimli kuşamlı bir saray uşağı değil, ırak Cornwall'un tuhaf aksanıyla konuşan gömlekli bodur bir adam geldi seke seke. Ve Carter, olabildiğince İngiltere'deki ağaçlara benzetilmiş ağaçların arasındaki gölgeli bir patikayı izleyerek Kraliçe Anne zamanındaki bahçeler tarzında düzenlenmiş bahçeler arasından taraçaları tırmandı. Her iki yanında eski tarz taş kediler bulunan kapıda, uzun favorili, uygun bir üniforma giyinmiş bir kâhya tarafından karşılandı ve Ooth-Nargai'nin ve Serannia civarındaki gökyüzünün Efendisi Kuranes'in pencere

kenarındaki bir sandalyede düşünceli düşünceli oturup, deniz kıyısındaki küçük köyüne bakarak, papaz evinin bahçesindeki iğrenç partiye hazır olmadığı, araba beklemekte ve annesinin sabrı taşmak üzere olduğu için yaşlı dadısının gelip kendisini haşlamasını arzulayarak oturduğu kütüphaneye buyur edildi hemen.

Gençliğindeki Londralı terzilerin yeğlediği türden bir sabahlık giyinmiş olan Kuranes, konuğunu karşılamak üzere heyecanla ayağa fırladı; çünkü, uyanıklık dünyasından bir Anglo-Saxon'un görüntüsü, bu bir Cornwallu değil de, Boston, Massachusettsli bir Saxon olsa bile, onun için çok değerliydi. Ve uzun uzadıya eskilerden konuştular; inanılmaz yerlerdeki harikalar konusunda deneyimli eski düşçüler olduklarından, her ikisinin de söyleyecek çok şeyi vardı. Kuranes, aslındasonsuz boşluktaki yıldızların ötesine gitmişti ve böyle bir yolculuktan sağ salim dönebilmiş tek insan olduğu söylenmekteydi.

Sonunda Carter, sözü yolculuğunun amacına getirdi ve daha önce başkalarına defalarca sorduğu soruları ev sahibine de sordu. Kuranes ne Kadath'ın, ne de olağanüstü günbatımı kentinin yerini biliyordu, ama Yüceler'in araştırılması tehlikeli varlıklar olduğunu ve Başka Tanrıların onları münasebetsiz meraklardan korumak için acayip yollara başvurduklarını çok iyi biliyordu. Kuranes, uzayın uzak, özellikle de biçimin olmadığı ve renkli gazların en derin sırları incelediği bölgelerinde Başka Tanrılarla ilgili çok şey öğrenmişti. Mor gaz S'ngac, sürünen kaos Nyarlathotep hakkında korkunç şeyler anlatmış ve iblis sultan Azathoth'un karanlıkta büyük bir oburlukla kemirip durduğu merkez boşluğa yaklaşmaması konusunda onu uyarmıştı. Velhasıl, Eskiler'in işine burnunu sokmak pek doğru değildi ve madem ki olağanüstü günbatımı kentine girişi ısrarla engelliyorlardı, öyleyse bu kenti aramamak daha iyi olurdu.

Ayrıca Kuranes, konuğu bu kente ulaşabilse bile oraya girmekten zerrece yarar sağlar mı, pek emin değildi. Kendisi yıllar yılı güzelim Celephais ve Ooth-Nargai topraklarını, zincirlerinden, bağlantılarından ve aptallıklarından kurtulmuş özgür, renkli ve deneyimlerle dolu bir hayatı düşlemiş ve bunların hasretini çekmişti. Ama şimdi bu kente ve bu topraklara gelip,

buraların kralı olduktan sonra, tüm özgürlüğün ve canlılığın uçup gittiğini, hislerinde ve anılarında sıkı sıkıya tutunacak bir şeylerle bağların olmayışından kaynaklanan monotonluğun onların yerini aldığını görmüştü. Ooth-Nargai'nin kralıydı, ama bunda bir anlam bulamamıştı ve gençliğini biçimlendirmiş olan İngiltere'deki eski, tanıdık şeylere eğilim duymaya başlamıştı. Tüm krallığını yüksek meralar üzerindeki Kelt kiliselerinin çan seslerine, Celephais'in binlerce minaresini evinin yakınlarındaki köyün basit ve dik çatılarına feda edebilirdi. Bu yüzden, konuğuna, bilinmeyen günbatımı kentinin, aradığı mutluluğu sağlamayabileceğini, belki de görkemli ve yarım yamalakanımsanan bir düş olarak kalmasının daha iyi olacağını söyledi. Eski uyanıklık günlerinde Carter'ı sık sık ziyaret ettiğinden, Carter'ın doğduğu güzelim New England yamaçlarını çok iyi biliyordu.

Kuranes, araştırmacının eninde sonunda ilk gençlik anılarını, akşamları parıl parıl parlayan Beacon tepelerini, yabansı Kingsport'un dolana dolana tepelere çıkan sokaklarını, ince kulelerini, cadıların uğrak yeri olan Arkham'ın eski balık sırtı damlarını, taş duvarların çeşitli yönlerde düzensizce yayıldığı kutsal çayırları ve vadileri, beyaz çiftlik evlerinin yeşillikler arasında tepeleri görünen üçgen çatılarını özleyeceğinden emindi. Kuranes bütün bunları araştırmacıya anlattı, ama Carter kararından caymadı. Ve sonunda ikisi de birbirini ikna edemeden ayrıldı ve Carter, Celephais'e gitmek üzere yeniden bronz kapıdan geçti ve Sütunlu Caddeden inerek, uzaklimanlardangelen gemicilerle konuştuğu, sahildeki eski duvara gidip, tuhaf yüzlü gemicilerinin ve damarlı akik tüccarlarının Yüceler'in kanını taşıdığı Inquanok'tan gelecek kara gemileri beklemeye başladı.

Yıldızların aydınlattığı bir gece, özlemle yolu beklenen gemi Pharos debdebeyle limana girdi ve deniz kıyısındaki hanlarda, meyhanelerde tuhaf yüzlü gemiciler birer birer ve gruplar halinde boy göstermeye başladılar. Ngranek'teki tanrıresmine benzeyen canlı yüzleri görmek çok heyecan vericiydi, ama Carter, bu sessiz gemicilerle konuşmakta acele etmedi. Yüceler'in çocuklarının ne kadar gururlu ve gizliliğe meraklı, ne kadar semavi duygularla dolu olduklarını bilmiyordu ama araştırmasının

hedefinden onlara söz etmenin ya da alacakaranlık ülkelerinin kuzeyinde uzanan soğuk çöl hakkında onları sıkı sıkıya sorgulamanın akıllıca olmayacağından emindi. Bu adamlar, deniz meyhanelerinin eski sakinleriyle pek az konuşuyor, daha çok, uzak köşelerde toplanıp bilinmeyen yerlerin akıldan çıkmayan havalarını söylüyor ya da düş âleminin diğer sakinlerince bilinmeyen bir aksanla ve monoton bir ses tonuyla birbirlerine uzun mu uzun öyküler anlatıyorlardı. Bu havalar ve öyküler o kadar duyulmamış ve dokunaklıydı ki, sözleri sıradan kulaklara tuhaf bir ahenk ve karanlık bir ezgi gibi gelse de, ne kadar şaşırtıcı oldukları dinleyenlerin yüzüne bakılarak kestirilebilirdi.

Bir hafta süreyle yabancı gemiciler meyhanelerde oyalanıp, Celephais'in pazarlarında alışveriş yaptılar ve denize yelken açmalarından önce Carter, eski bir akik madencisi olduğunu, onların maden ocaklarında çalışmak istediğini söyleyerek kara gemide yerini almıştı. Tik ağacından gövdesi, abanozdan donanımı, altın süslemeleriyle bu gemi son derece güzeldi ve ustaca inşa edilmişti, gezginin yerleştiği odanın duvarlarına asılan kumaşlar ipek ve kadifedendi. Bir sabah deniz akıntıları değişirken yelkenler açılıp, demir alındı ve geminin kıç tarafında, yüksekçe bir yerde duran Carter, yaşı olmayan Celephais'in gündoğumunda alev alev yanan duvarlarının, bronz heykellerinin ve altın minarelerinin uzakta yavaş yavaş gözden yittiğini ve Aran Dağı'nın karlı doruklarının git gide küçüldüğünü gördü. Öğleye doğru, denizin gökyüzüyle buluştuğu yerdeki Serannia ülkesine doğru gitmekte olan çok uzaklardaki boyalı bir çektirmeyle Cereneria Denizinin tatlı mavisinden başka hiçbir şey yoktu görünürde.

Ve gece olduğunda gökyüzü göz kamaştıran yıldızlarla doldu; Büyük Ayı ve Küçük Ayı takımyıldızları yavaşça kutba doğru kayarken kara gemi onlara doğru dümen kırdı. Ve gemiciler bilinmeyen yerlerle ilgili tuhaf şarkılar söylediler ve düşünceli gözcüler eski şarkılar mırıldanarak, denizin altında pruva lenger çıpalarıyla oynaşan parıltılı balıkları seyretmek için küpeşteden sarkarken, gemiciler birer birer ön kasaraya sıvıştılar. Carter geceyarısı yattı ve yeni bir günün ilk ışıklarıyla uyandığında güneşin her zamanki yerinden daha güneyde olduğunu fark etti. Tüm o ikinci gün boyunca gemideki insanlarla tanışık-

lığı ilerletti, konuşmayı yavaş yavaş onların soğuk, alacakaranlık ülkelerine, akik taşından zarif kentlerine ve ötesinde Leng yaylasının uzandığı söylenilen geçit vermez, yüksek doruklardan duydukları korkuya getirdi. Gemiciler Inquanok topraklarında hiçbir kedinin durmamasından ne kadar üzüntü duyduklarını ve bunun suçlusunun Leng'in gizli yakınlığı olduğunu düşündüklerini anlattılar Carter'a. Ancak, kuzeydeki taşlık çölden söz edemezlerdi. Çölde rahatsız edici bir şeyler vardı; çölün varlığını kabul etmemenin daha doğru olacağı düşünülüyordu.

Sonraki günler, Carter'ın çalışmaya gittiğini söylediği maden ocakları hakkında konuştular. O kadar çok sayıda ocak vardı ki tüm Inquanokkenti akikten inşa edilmişti; öte yandan parlatılmış büyük akikblokları Rinar'da, Ogrothan'da, Celephais'te satılıyor, Thraalı, Ilarnekli ve Kadatheronlu tüccarlar tarafından bu efsanevi liman kentlerinin olağanüstü malları karşılığında ülke içinde pazarlanıyordu. Ve daha kuzeyde, varlığını Inquanokluların kabule yanaşmadıkları soğuk çöle yakın bölgede, bütün diğer ocaklardan daha büyük, terk edilmiş bir ocak vardı; bu ocaktan çok çok eski zamanlarda öylesine kocaman bloklar kesilip çıkarılmıştı ki, geride kalan boşluklar göreni dehşet içinde bırakıyordu. Bu akıl almaz büyüklükteki blokları kimin çıkardığını ve blokların nereye götürüldüğünü kimse bilmiyordu; ama muhtemelen insanlıkdışı böylesi anılar taşıyan bu ocaktan uzak durmanın yerinde olacağı düşünülüyordu. Bu yüzden, yücelerine tünemiş kuzgun ve efsane Shantak kuşuyla alacakaranlıkta kendi kaderine terk edilmişti. Carter bu ocağı duyduğunda derin düşüncelere daldı, çünkü eski öykülerden Yüceler'in bilinmeyen Kadath'daki şatolarının akikten olduğunu biliyordu.

Her geçen gün güneş gökyüzünde daha alçak bir çember çizdi ve başlarının üzerindeki sis koyulaştı. Ve iki hafta içerisinde, gün ışığı büsbütün yok oldu; geriye sadece gündüzleri, başlarının üzerinden hiç eksilmeyen bulutlardan süzülen tuhaf, gri bir alacakaranlık, geceleriyse bu bulutun altından yansıyan soğuk, yıldızsız bir ışıltı kaldı. Yirminci gün sivri uçlu kocaman bir kaya göründü uzaktan; bu, Aran'ın karlı doruklarının yavaş yavaş arkalarında kaybolmasından bu yana rastladıkları ilk karaydı. Carter kaptana bu kayanın adını sordu, ama bu kayanın

herhangi bir adının olmadığı ve geceleri bu kayadan gelen sesler nedeniyle hiçbir geminin buraya yaklaşmadığı yanıtını aldı. Ve karanlık çöktükten sonra, sivri uçlu granitten, dur durak bilmez kasvetli bir uluma sesi yükseldi; yolcular, oralarda durmadıklarına ve kayanın bir adının olmamasına çok memnun oldular. Gürültü kulaklarına erişemez oluncaya kadar denizciler monoton bir sesle dualar okudular ve Carter, geceyarısından sonraki ilk saatlerde düş içinde korkunç düşler gördü.

Bundan iki gün sonra, sağ tarafta, uzakta, tepeleri bu alacakaranlık dünyanın hareketsiz bulutları içinde kaybolan kül rengi, sıra sıra yüksek doruklar belirdi. Bu görüntünün ortaya çıkmasıyla gemiciler neşeyle şarkılar söylemeye başladılar, bazıları güverteye çöküp dua etti; böylece Carter, Inquanok topraklarına geldiğini ve çok geçmeden bu topraklarla aynı adı taşıyan büyük kentin bazalt rıhtımlarına yanaşıp demirleyeceklerini anladı. Öğleye doğru koyu renkli bir sahil şeridi gözler önüne serildi ve saat üç olmadan akik kentin soğanı andıran kubbeleri ve fantastik kuleleri kuzey göğünde yükseldiler. Duvarlarının ve rıhtımlarının gerisinde, bu arkaik kent, tomar şeklinde ve yivli kararmış, zarif süslemeleriyle, altın kakmalı arabeskleriyle az bulunur ve ilginç bir görüntü sergiliyordu. Evler yüksek ve çok pencereliydi, bütün duvarları çiçeklerle ve esrarlı simetrisi ışıktan daha göz kamaştırıcı desenlerle süslenmişti. Evlerden bazıları, tepesi sivri bir kubbeyle; bazıları, üzerinde akla, havsalaya sığmaz tuhaf minarelerin yükseldiği taraçalı piramitlerle sona eriyordu. Duvarlar alçaktı ve duvarların içine sık aralıklarla kapılar açılmıştı; kapıların üzerinde duvarların genel seviyesinin çok üstüne yükselen kocaman kemerler, kemerlerin üzerinde de Ngranek'teki kocaman taş yüzle aynı ustalıkla oyulmuş birer tanrı başı bulunuyordu. Kentin ortasındaki bir tepede, tüm diğer kulelerden daha yüksek, on altı köşeli bir kule vardı; kulenin üzerini kapatan yassı kubbenin üstünde sivri bir çan kulesi yükseliyordu. Denizciler buranın Eskiler Tapınağı olduğunu ve derin sırlara vakıf yaşlı bir başrahip tarafından yönetildiğini söylediler.

Belirli aralıklarla, tuhaf bir çan sesi akik kentin üzerindeki havayı titreşimlere boğuyor ve her seferinde borazan, viyol ve

monoton insan seslerinden tuhaf bir müzik buna yanıt veriyordu. Ve tapınağın yüksek kubbesi etrafına üç ayak üzerine yerleştirilmiş bir dizi kazandan zaman zaman alevler yükseliyordu; çünkü bu kentin rahibi ve sakinleri eski gizemleri çok iyi biliyor, Eskiler'in, Pnakotic Elyazmalarından daha eski parşömenlerde kayıtlı ayinlerini sadakatle sürdürüyorlardı. Tekne, büyük bazalt dalgakıranı geçip limana girdiğinde, kentin hafif sesleri iyice duyulur hale geldi ve Carter, rıhtımlardaki köleleri, gemicileri ve tüccarları gördü. Gemiciler ve tüccarlar tanrıların tuhaf görünüşlü yüzlerine sahiptiler; ama köleler, bodur, şaşı gözlü insanlardı; Leng'in ötesindeki vadilerden aşılmaz dorukları bir şekilde aşıp gelmiş oldukları söyleniyordu. Kent duvarlarının dışında uzanan geniş rıhtımlarda, limana demirlemiş çektirmelerin malları sergileniyordu; bir uçta, işlenmiş ve işlenmemiş büyük akik yığınları uzak Rinar, Ograthan ve Celephais pazarlarına gönderilmek üzere gemilere yüklenmeyi bekliyordu.

Kara gemi, çıkıntılı taş rıhtımın yanına demir attığında henüz akşam olmamıştı, bütün gemiciler ve tüccarlar karaya çıkıp, kemerli kapılardan kente girdiler. Bu kentin sokakları akik döşeliydi ve bazıları geniş düz, bazılarıysa dar ve dolambaçlıydı. Suya yakın evler diğerlerinden daha alçaktı ve tuhaf şekilde kemerli kapı girişlerinin üzerinde her biri çeşitli küçük tanrıların onuruna yapılmış bazı altın işaretler vardı. Geminin kaptanı Carter'ı garip memleketlerden gelmiş gemicilerin üşüştüğü sahil meyhanelerinden birine götürdü ve ertesi gün ona alacakaranlık kentin harikalarını göstereceğine ve onunla birlikte kuzey duvarı yakınlarındaki akik madencilerinin meyhanesine geleceğine söz verdi. Ve akşam oldu, küçük bronz lambalar yakıldı, meyhanedeki gemiciler uzak yerlerden şarkılar söylediler. Ama yüksek kulede çalınan çan sesi havada yankılanıp da borazan, viyol ve insan seslerinin korosu gizemli bir tarzda ona yanıt vermeye başlayınca herkes şarkı söylemeye, öykü anlatmaya ara verip, sesler tümden kesilinceye kadar sessizce başını önüne eğdi. Alacakaranlık Inquanok kentinde bir fevkaladelik, bir tuhaflık vardı, insanlar, pusuda bekleyen akla hayale gelmez bir felaket ve intikamı yakınlaştırmak korkusuyla dinsel törenleri ihmal etmeye çekiniyorlardı.

Carter, meyhanenin uzak ve karanlık bir köşesinde hoşlanmadığı bodur bir siluet gördü; bunun, çok zaman önce Dylath-Leen'de gördüğü ve hiçbir sağlıklı insanın ziyaretetmeye cesaret edemediği, geceleri kötü ateşlerinin yandığı uzaktan görülen Leng'in korkunç taş köyleriyle alışveriş yapmasıyla ünlü ve yüzünde sarı ipekten bir maske taşıyan ve tarihöncesi bir taş manastırda tek başına yaşıyan tarifedilemez başrahiple bile görüştüğü rivayet edilen şaşı gözlü tüccar olduğuna hiç şüphe yoktu. Carter, Dylath-Leenli tüccarlara soğuk çöl ve Kadath'la ilgili sorular sorarken, bu adamın yüzüne sanki bildiğini gösteren bir ifade yayılmıştı ve bu adamın kuzeyin harikalarına bu kadar yakın olan karanlık ve tekinsiz Inquanok'taki mevcudiyeti her nasılsa rahatsız ediciydi. Carter onunla konuşamadan gözden kayboldu ve daha sonra gemiciler onun, tüccarların Ilarnek'ten getirmiş olduğu şahane yeşim kâselerle değiştokuş etmek üzere efsanevi Shantak kuşunun lezzetli ve kocaman yumurtasıyla pek belli olmayan bir yerden bir yak kervanıyla gelmiş olduğunu anlattılar.

Ertesi gün kaptan, alacakaranlık gökyüzünün altında Inquanok'un karanlık akik sokaklarında Carter'ı gezdirdi. Kakma işlemeli kapılar, desenlerle süslenmiş bina cepheleri, oymalı balkonlar ve kristal camlı yuvarlak ve çok köşeli cumbalar hepsi de ağırbaşlı bir sevimlilikle parıldıyordu; ara sıra kapkara sütunların, tuhaf insan ve hayali varlık heykellerinin bulunduğu bir alana çıkıyorlardı. Dümdüz uzanan caddeler ve daryan sokaklar arasından, soğanımsı kubbeler, ince kuleler ve arabesk çatılar üzerinden görülen bazı manzaralar öylesine acayipti ki kelimelerle ifadesi mümkün değildi ve oymalarla süslü on altı yan duvarı, yassı kubbesi, çevredeki her şeyden yüksek ve gözün gördüğü her şeyden daha haşmetli, yüksek tepelikli çan kulesi ile Eskiler'in merkezi tapınağından daha görkemli hiçbir şey yoktu. Ve doğu yönünde, kent duvarlarının ve çayırların fersah fersah ilerisinde, öte tarafında iğrenç Leng'in uzandığı söylenen, tepeleri gözükmeyen, geçit vermez dorukların kasvetli gri yamaçları yükseliyordu.

Kaptan, Carter'ı, bir tekerleğin göbeğinden çıkan çubuklar gibi her yöne uzanan caddelerin başlangıç noktası olan büyük

ve yuvarlak bir meydanda duvarlarla çevrili bir bahçe içerisine kurulmuş büyük tapınağa götürdü. Her birinin üzerinde kent kapılarındakine benzer suretler oyulmuş kemerli yedi bahçe kapısı her zaman açıktı ve insanlar tapınak bahçesinin tuğla döşenmiş sokaklarında, tuhaf şekilde süslenmiş, alçakgönüllü tanrıların türbelerine çıkan dar yollarında keyiflerince saygıyla dolaşıyorlardı. Ve yüksek balkondaki üç ayaklı kazanlardan sık sık yükselen alevleri yansıtan fıskıyeler, havuzlar ve gölcükler vardı; hepsi de akiktendi ve içinde okyanus diplerinden dalgıçlarca çıkarılmış ışıklı küçük balıklar bulunuyordu. Tapınağın çan kulesinden gelen derin ses havayı doldurup da, bahçe kapılarının yakınındaki yedi evden borazan, viyol ve insan sesi korosu buna cevap verdiğinde, tapınağın yedi kapısından siyahlar giyinmiş, maskeli ve kukuletalı rahipler, içerisinden tuhaf dumanlar yükselen altın kâseler taşıyarak yedi uzun saf halinde çıkmaya başladılar. Rahipler tek sıra halinde, azametle tuhaf bir şekilde yürüyor, dizlerini bükmeden adım atarak, yedi eve girip gözden kayboluyor ve bir daha görünmüyorlardı. Yeraltı yollarının evlerle tapınağı birbirine bağladığı ve rahiplerin bu yollardan geri döndükleri söylenmekteyse de, akik basamakların asla ağza alınmayan gizemlere indiğinden kimse söz etmiyordu. Sadece birkaç kişi, maskeli ve kukuletalı rahiplerin insan olmadıklarını ima etti.

Carter tapınağa girmedi, çünkü Peçeli Kral'dan başka hiç kimsenin içeri girmesine izin verilmiyordu. Ama, Carter tapınaktan ayrılmadan önce, çanın çalınma vakti geldi ve Carter başının üzerindeki havayı dolduran sağır edici titreşimli sesi ve kapıların yanındaki evlerden ona karşılık olarak yükselen borazan, viyol ve insan seslerini duydu. Ve, kâse taşıyan rahipler, gezgine, insan rahiplerin genellikle vermediği kadar korku vererek, yedi koldan tuhaf bir azametle yürüdüler. Rahiplerin sonuncusu gözden yittiğinde, Carter bahçeden ayrıldı; bu arada, kaldırımda, kâselerin üzerinden geçtiği bir nokta dikkatini çekmişti. Bu noktadan kaptan da hoşlanmamıştı ve Carter'ı Peçeli Kral'ın sarayının birçok kubbesiyle garip bir şekilde yükseldiği tepeye doğru sürükledi.

Kralın ve maiyetindekilerin yaklar ya da yakların çektiği arabalarla geçtiği geniş ve dolambaçlı bir yol dışında, akik saraya

çıkan yolların hepsi dik ve dardı. Carter'la kılavuzu tuhaf altın işaretler kakılmış duvarların arasından ve bazen yumuşak bir ezgi ya da egzotik kokular gelen balkon ve cumbaların altından geçerek dik ve dar bir yokuşu tırmandılar. Dev duvarlar, güçlü payandalar ve Peçeli Kral'ın sarayını ünlü kılan soğanımsı küme küme kubbeler hep önlerinde bir hayal gibi yükselmekteydi ve en sonunda büyükkara kemerin altından geçerek hükümranın zevkine uygun olarak düzenlenmiş bahçeye girdiler. Carter karşılaştığı güzellik karşısında bayılayazdı; çünkü, akik taraçalar ve sütunlu yollar, sevimli tarhlar ve dallarını altın bir kafes gibi açmış zarif çiçekli ağaçlar, üzerine sanatla yarım kabartmalar işlenmiş pirinç vazolar ve üç ayaklı kazanlar, kaideler üzerine yerleştirilmiş damarlı siyah mermerden soluk kesici heykeller, içinde ışıklı balıkların yüzdüğü bazalt tabanlı, çini döşeli, fıskıyeli havuzlar, oyma sütunlarının tepesinde yanardöner ötücü kuşlar bulunan küçük tapınaklar, büyük bronz kapıların muhteşem tomarsüslemeleri ve parıl parıl duvarların her santimetre karesini dolduran çiçeğe durmuş asmalar, bütün bunlar düş âleminde bile yarı-hayali sayılabilecek, gerçekliğin ötesinde güzel bir görüntü oluşturuyordu. Bu kül rengi alacakaranlık gökyüzü altında, saray, kubbelerinin ve kenar süslerinin ihtişamıyla ilerde, geçit vermez, dorukların fantastik silueti sağda uzakta donuk bir ışıkla titriyordu. Ve küçük kuşlar durmadan öter, fıskıyeler çağıltılarla dökülürken, görülmedik çiçeklerin güzel kokuları bu inanılmaz bahçenin üzerini bir perde gibi örtüyordu. Başka hiçbir insan görünmüyordu ortalarda ve Carter bunun böyle olmasından çok hoşnuttu. Sonra geri dönüp akik merdivenli sokaktan inmeye başladılar, çünkü saraya hiçbir ziyaretçi kabul edilmiyordu ve gözünü dikip uzun uzun merkez kubbeye bakmanın iyi olmadığı söyleniyordu, çünkü burası efsanevi Shantak kuşlarının hepsinin atalarının yuvasıydı ve meraklı insanların acayip düşler görmesine yol açıyordu.

Bundan sonra kaptan, Carter'ı, yak tüccarlarıyla akik madencilerinin devam ettiği meyhanelerin bulunduğu Kervanlar Kapısı'nın yakınlarındaki kentin kuzey bölgesine götürdü. Ve madencilerle dolu alçak tavanlı meyhanede veda edip ayrıldılar; çünkü, kaptanın yapacak işleri vardı, Carter ise kuzeydeki maden-

lerle ilgili olarak konuşmaya can atıyordu. Meyhane insanlarla dopdoluydu ve eski bir akik madencisi olduğunu, Inquanok madenleri hakkında bilgi edinmekistediğini söyleyerek, gezginin konuşacakbirilerini bulması çok fazla zamanını almadı. Ama daha önce bildiklerinden fazla bir şey öğrenemedi, çünkü madenciler kuzeydeki soğuk çölden ve kimsenin ziyaret etmediği madenden söz etmeyeçekiniyor, kaçamaklı yanıtlar veriyorlardı. Madenciler, ötesinde Leng'in uzandığı söylenen dağlardan gelen gizli muhbirlerden ve sağa sola serpilmiş kayaların arasındaki adsız nöbetçilerin kötü varlığından korkuyorlardı. Ayrıca kulağına efsanevi Shantak kuşlarının hiç de tekin şeyler olmadığını fısıldadılar, çünkü hiç kimse şimdiye kadar gerçekten bir Shantak kuşu görmemişti (kralın kubbesindeki Shantakların atası karanlıkta besleniyordu).

Ertesi gün, çeşitli madenlere bizzat göz atmak ve Inquanok'un dağınık çiftlikleriyle tuhaf köylerini ziyaret etmek istediğini söyleyerek, Carter bir yak kiraladı ve büyük deri heybeleri yolculuk için tıkabasa doldurdu. Kervanlar Kapısı'nın ötesinde yol, ekili tarlaların arasında dümdüz uzanıyor, tuhaf, alçak kubbeli birçok çiftlik evi göze çarpıyordu. Araştırmacı, soru sormak için, bu evlerden bazılarında durdu ve bir seferinde öylesine haşin, ağzı sıkı ve Ngranek'teki büyük resimdeki gibi heybetli bir ev sahibiyle karşılaştı ki, nihayet Eskiler'den birineya da onda dokuz oranında Eskiler'in kanını taşıyan ve insanlar arasında yaşayan birine rastlamış olduğunu anladı. Ve bu haşin, az konuşan yoksul köylüyle tanrılar hakkında konuşurken çok dikkatli davrandı; kendisine o güne kadar öğretileri bütün övgüleri tanrılara yağdırmaya özen gösterdi.

Carter, o gece yol kıyısındaki bir çayırda, hayvanını bağladığı büyük bir lygath ağacının altında konakladı ve sabahleyin kuzeye doğru yolculuğuna yeniden başladı. Saat on sıralarında, tüccarların dinlenip, madencilerin öyküler anlattığı küçük kubbeli Urg köyüne vardı ve öğleye kadar köyün meyhanelerinde zaman geçirdi. Büyük kervan yolu buradan batıya, Selarn'a dönüyordu, ama Carter, madenlere çıkan kuzey yolunu tuttu. Bütün öğleden sonra, yokuş yukarı giden ve genel yoldan daha dar olan bu yolu izledi; yol şimdi sürülmüş tarlalar arasında

olduğundan daha fazla kayaların arasından geçiyordu. Ve akşama doğru sol tarafındaki alçak tepeler hatırı sayılır kapkara uçurumlara dönüşmüş bulunuyordu, bu yüzden Carter, maden bölgesine çok yaklaşmış olduğunu anladı. Bu süre zarfında, geçit vermez dorukların kasvetli yamaçları sağ tarafında, uzaklarda gökyüzüne doğru yükselmeye devam etmişti ve yoluna devam ettikçe, arada sırada rastladığı çiftçilerden, tüccarlardan ve ağır hantal arabaları önüne katmış giden sürücülerden daha korkunç öyküler duyuyordu.

İkinci gece, hayvanını yere çaktığı bir kazığa bağlayarak kapkara kocaman bir kayanın gölgesinde konakladı. Kuzeyin bu uzak noktasında bulutların fosforlu gibi ışıldaması dikkatini çekti ve birçok defalar bulutlarda karanlık şekiller gördüğünü düşündü. Ve üçüncü günün sabahı ilk akik madenini gördü; kazma ve keskilerle orada çalışan insanları selamladı. Akşam olmadan on bir maden ocağını ardında bıraktı; toprak buralarda yerini tamamen akik kayalara bırakmıştı, sağa sola saçılmış koca kaya parçalarından başka bir bitki örtüsü görünmüyor, buna karşılık sağda uzaklarda aşılmaz doruklar kasvetli ve uğursuz yükselmeye devam ediyordu. Üçüncü geceyi, titrek kamp alevlerinin batıdaki dik ve parlak akik kayaları üzerine tuhaf gölgeler düşürdüğü bir madenci kampında geçirdi. Madenciler, eski günler ve tanrıların huyları konusunda öylesine acayip bilgiler sergileyen şarkılar söyleyip, öyküler anlattılar ki, Carter onların belleklerinde, ataları olan Yüceler'le ilgili birçok gizli anı bulunduğunu anladı. Carter'a nereye gittiğini sordular ve çok fazla kuzeye gitmemesi hususunda onu uyardılar; ama Carter yanıt olarak, yeni akik kayaları aradığını ve sıradan bir madencinin girdiğinden fazla riske girmeyeceğini söyledi. Ertesi sabah madencilere veda ederek, daha insanların olmadığı devirlerde çok büyük kaya parçalarının çıkarıldığı, şimdi korkudan kimselerin yaklaşmaya cesaret edemediği maden ocağına rastlayabileceği konusunda kendini uyardıkları karanlık kuzeye doğru yola çıktı. Ama son bir defa el sallamak üzere kampa döndüğünde, uzaklarda kalmış Dylath-Leen'de, Leng'e gidip geldiği dedikoduları yapılan şu bodur, ele avuca sığmaz, şaşı gözlü tüccarın kampa yaklaştığını görür gibi oldu ve buna canı çok sıkıldı.

İki maden ocağı daha geçtikten sonra, Inquanok'un insan bulunan bölgesinin sonuna gelmiş oldu ve kapkara çirkin kaya parçaları arasından geçen yol bundan sonra sadece yakların geçebildiği son derece dik bir patika halini aldı. Sağ tarafında kasvetli ve uzak doruklar gökyüzüne yükselmeye devam ediyordu ve Carter bu ayak basılmamış bölgeye tırmandıkça, karanlık ve soğuğun arttığını gördü. Çok geçmeden yürüdüğü kara patikada hiçbir ayak ya da toynak izi olmadığını fark etti ve eski zamanların tuhaf ve ıssız yollarına gerçekten gelmiş olduğunu kavradı. Arada sırada yükseklerde bir yerde bir kuzgun ötüyor, zaman zaman kocaman bir kayanın arkasından duyduğu kanat sesleri efsanevi Shantak kuşunu aklına getirerek rahatsız olmasına yol açıyordu. Ama çoğunlukla, kaba tüylü hayvanıyla yapayalnızdı ve bu mükemmel hayvanın ilerlemede git gide daha fazla gönülsüz davrandığını ve yol alırken duyduğu en ufak gürültüde korkup daha fazla homordandığını görmekten büyük bir rahatsızlık duydu.

Yol şimdi parıldayan siyah duvarların arasına sıkışmış ve daha da dikleşmişti. Zemin çok kötüydü ve bol miktardaki taş parçaları yüzünden yavaş adım atmakta zorlanıyor, sık sık ayağı kayıyordu. İki saat kadar sonra Carter, ötesinde donuk, kül rengi bir gökyüzünden başka hiçbir şeyin olmadığı bir tepe silueti gördü önünde ve oradan itibaren düz ya da iniş bir yolun olmasına dua etti. Ama bu tepeye ulaşmak pek o kadar kolay bir iş değildi, çünkü, yol neredeyse dimdik olmuş, gevşek siyah çakıllar ve küçük taşlarla tehlikeli bir hal almıştı. Sonunda Carter, bineğinden inip kararsız hayvanın önüne düştü; elinden geldiğince yere sağlam basmaya çalışarak, hayvan durakladığında ya da tökezlediğinde ipinden kuvvetle çekiyordu. Ve hiç beklemediği bir anda tepeye vardı, öte tarafa baktı ve gördüğü şeyden soluğu kesildi.

Yol, aslında, önceki gibi doğal duvarlarla çevrili olarak ve hafif bir eğimle dümdüz ileriye doğru uzanıyordu, ama sol tarafta dönümlerce büyüklükte bir boşluk vardı; arkaik bir güç kayaları kesip muazzam akik bloklar çıkarmıştı, sanki devlerin maden ocağıydı burası. Kübik kayaların gerisinde bu dev oyuk vardı; dünyanın içine doğru uzanan derin bir çukur esner gibi ağzını açmış duruyordu. Bu, insan işi olamazdı; çukurun iç

tarafındaki metrelerce büyüklükte kare şeklinde izler, bir zamanlar kayaları kesip çıkaran adsız ellerin ve keskilerin büyüklüğünü gösteriyordu. Kayaların testere gibi diş diş olmuş kenarlarının üstünde koca koca kuzgunlar kanat çırpıp çatlak sesleriyle bağırışıyorlardı ve dibi görünmeyen derinliklerden belli belirsiz duyulan kanat sesleri sonsuz karanlıklarda yarasaların, urhagların veya pek ağza alınmayacak varlıkların mevcudiyetine işaret ediyordu. Carter, aşağı doğru meyilli, dar, kayalık patikanın ortasında alacakaranlıkta, orada öylece durup bekledi; sağ tarafında göz alabildiğine yüksek akik kayalar uzanıyordu ve sol tarafındaki akik kayalar kesilip çıkarılarak bu korkunç ve dünyadışı ocak oluşturulmuştu.

Birdenbire, korkunç bir böğürtüyle yak kontrolden çıktı ve panik içerisinde ileri atılarak, dar patikadan hızla kuzeye doğru seğirtip gözden yitti. Uçarcasına koşan hayvanın toynaklarının fırlattığı taşlar maden ocağının kenarından aşağı yuvarlanıp dibe çarptıklarını anlatan bir ses duyulmadan karanlıklarda yitip gitti; ama Carter kaçan binek hayvanının ardı sıra soluk soluğa koştururken bu daracık patikanın tehlikelerine aldırış etmedi. Çok geçmeden sol tarafındaki sarp kayalıklar normal seyrine kavuştu, yol bir kez daha dar bir geçit haline gelmişti; gezgin, umutsuzca kaçtığı ayak izleri arasındaki mesafeden anlaşılan hayvanının ardından koşmaya devam etti.

Bir ara, korkmuş hayvanın ayak seslerini duyar gibi oldu ve bundan aldığı cesaretle hızını artırdı. Kilometreleri kat etmişti; yol yavaş yavaş genişliyordu ve Carter biliyordu ki, çok geçmeden kuzeyin soğuk ve korkutucu çölüne çıkacaktı. Geçit vermez, uzak dorukların kasvetli kül rengi yamaçları sağ tarafındaki kayaların üzerinden yeniden görünmeye başladı; ilerisinde, açık alanda, soğuk ve sınırsız ovanın habercileri olan koca koca kayalar vardı. Kulağına, öncekinden daha net olmak üzere, yeniden ayak sesleri çalındı, ama bu sesler bu defa ona cesaret vermek yerine içini korkuyla doldurdu, çünkü, bunun kaçan yakın ayak sesleri olmadığını anlamıştı. Canavarlar, acımasız ve kötü niyetliydiler ve onun peşindeydiler.

Carter'ın yaktakibi şimdi görünmeyen bir şeyden kaçışa dönüşmüştü, çünkü, ardına bakmaya cesaret edemese de peşindeki

varlığın hayra alamet bir varlık olamayacağını biliyordu. Yak, onu kendinden önce görmüş ya da hissetmiş olmalıydı ve onun insanların sık sık uğradığı bir yerden itibaren mi peşinde olduğunu, yoksa şu karanlık maden çukurundan mı çıktığını kendi kendine sormayı canı istemiyordu. Bu arada büyük kayalar gerilerde kalmış, yaklaşan gece, içinde bütün yolların kaybolduğu geniş kumluk bir alan ve hayalet gibi görünen kayaların üzerine çökmüştü. Kendi hayvanının ayak izlerini göremiyordu, ama gerisinden, zaman zaman dev bir kuşun kanat sesleri olduğunu düşündüğü seslerle karışık o iğrenç, ağır ayak sesleri geliyordu hep. Her geçen saniye durumun daha kötüye gittiği kafasına dank etti, bu insan ayağı değmemiş kumların ve anlamsız kayaların çölünde fena halde kaybolduğunu biliyordu artık. Sadece uzaklardaki geçit vermez doruklara bakarak yön tayin edebiliyordu ve kül rengi alacakaranlık sönüp de yerini bulutların hastalıklı fosfor ışıltısına bıraktığında onlar bile seçilmez oldu.

Sonra ileride, kuzey yönünde bulanık, puslu ve korkunç bir şey gözüne çarptı Carter'ın. Carter, bir süre onun kapkara sıradağlar olduğunu düşünmüştü, ama şimdi bundan daha fazla bir şey olduğunu görüyordu. Üzerine abanan bulutun fosfor aydınlığı bu şeyi, hatta geri tarafındaki buharlar parıldarken siluetini açıkça gösteriyordu. Uzaklığını kestiremiyordu, ama çok uzaklarda olmalıydı. Geçit vermez kül rengi doruklardan batıya doğru akıl almaz uzaklıklara tümsek bir yay halinde uzanan binlerce ayak yüksekliğindeki bu şey, birzamanların büyük akik tepelerinin sırtı olmalıydı. Ama bu tepeler, tepe olmaktan çıkmıştı artık, çünkü, onlara insan elinden büyük bir el dokunmuştu. Dünyanın tepesinde kurtlar ya da gûller gibi sessizce çömelmiş, üzerlerini kaplayan bulutlar ve puslarla, kuzeyin sırlarını sonsuza kadar koruyorlardı. Bir yarım çember halinde çömelmişti, kocaman bir bekçi köpeği şeklinde oyulmuş bu dağlar ve sağ ellerini insanlığa karşı bir tehdit olarak yukarı kaldırmışlardı.

Bulutların titrek ışığı yüzünden, dağların piskoposluk tacı giyinmiş çifte başı hareket eder gibi görünüyordu, ama Carter düşe kalkayoluna devam ederken, hareketleri hiç de yanılsamaya benzemeyen kocaman bir şeylerin dağların gölgeli tepelerinden yükseldiğini gördü. Kanat çırparak yaklaşan bu şeyler her geçen

an daha da büyüdüler ve gezgin, düşe kalka yürüyüşünün sonuna geldiğini anladı. Dünyada ya da düş âleminde bilinen türden bir kuş ya da yarasa değildi bunlar; filden büyüktüler ve kafaları at kafasına benziyordu. Carter biliyordu ki, bunlar kötü ünlü Shantak kuşları olmalıydı; bundan sonra, insanların kuzeyin kayalık çölünden çekinmesine hangi kötü muhafızların ve adsız nöbetçilerin yol açtığını merak etmedi. Tam bir boyun eğmişlikle durduğunda, sonunda dönüp ardına bakma cesaretini gösterdi; hakkında kötü söylentiler dolaşan şaşı gözlü bodur tüccar, kanatlarına derin uçurumların zamanı ve güherçilesi bulaşmış öfkeli bakışlı, akla ziyan bir Shantak sürüsünü önüne katmış, zayıf bir yakın üzerinde sırıtarak tırısa geliyordu.

Her taraftan üzerine çullanan at kafalı, kanatlı karabasanların tuzağına düşmüş olmasına rağmen Randolph Carter kendini kaybetmedi. Çirkin suratlı bu dev yaratıklar tepesine dikilirken, şaşı gözlü tüccar yaktan atlayıp indi ve gülerek gelip tutsağının önünde durdu. Sonra adam, duyduğu tiksintiyi yenmesine yardım ederek, Carter'a bu iğrenç Shantaklardan birine binmesini işaret etti. Shantakın üzerine çıkmak zor bir işti, çünkü kuşun üzeri tüy yerine çok kaygan pullarla kaplıydı. Carter, kuşun üzerine yerleştiğinde, şaşı gözlü adam, zayıf yakıoyularak halka şekline sokulmuş kuzeydeki dağlara doğru götürmesi için dev kuşlardan birine bırakarak, zıplayıp Carter'ın yanına çıktı.

Bundan sonra, doğuya, ötesinde Leng'in bulunduğu söylenen şu geçit vermez dağların kasvetli, kül rengi yamaçlarına doğru buz gibi bir havada sonu gelmez korkunç hızlı bir yolculuk başladı. Bulutların çok üzerine çıktılar, öyle ki, sonunda Inquanokluların hiç görmediği ve her zaman parıldayan bir pus içinde yüzen efsanevi doruklar altlarında kaldı. Üstünden geçerken Carter dikkatle bu doruklara baktı ve üst kısımlarında, kendine Ngranek'tekileri anımsatan tuhaf mağaralar bulunduğunu gördü; ama, kendini esir eden adamın da, at başlı Shantakların da bu mağaralardan fena halde korktuklarını ve onlar gerilerde kalıncaya kadar çok gergin olduklarını gördüğü için bu konuda herhangi bir soru sormadı.

Shantak şimdi daha alçaktan uçuyordu; bulutların örtüsü altında kül rengi çıplak bir ova uzanıyor, uzaklarda küçük, zayıf

ateşler yanıyordu. Yere inerlerken, küçük pencereleri solgun bir ışıkla parlayan, tek tük granit kulübeler ve çıplak taş köyler ortaya çıktı. Ve bu kulübelerle köylerden, Inquanokluların bu yörelerle ilgili söylentilerini haklı çıkaran tiz boru sesleriyle, kastanyet şıngırtıları geliyordu. Gezginler buna benzer sesleri daha önce duymuşlardı ve bu seslerin, hiçbir sağlıklı insanın ziyaret etmediği soğuk çölden, kötülüğün ve gizemin büyülü yeri olan Leng yaylasından geldiğini biliyorlardı.

Zayıf ateşlerin çevresinde karanlık bazı şekiller dans ediyordu, Carter bunların ne türyaratıklar olduğunu fena halde merak etti; çünkü, hiçbir sağlıklı insan asla Leng'e ayak basmamıştı ve burası sadece yanan ateşlerle uzaktan görülen kulübelerden biliniyordu. Bu şekiller, göze hiç de hoş görünmeyen çılgınca bükülüş ve kıvranışlarla, çok yavaş ve beceriksizce sıçrıyorlardı; bu yüzden Carter karanlık söylencelerin bunlara yüklediği canavarca kötülüğe ya da tüm düş âleminde donmuş yayladan duyulan korkuya hiç şaşmadı. Shantak kuşu daha da alçaldığında, dansçıların iğrençliği uğursuz bir benzerlikle daha da ilginç bir boyut kazandı; yaratıklardan gözünü alamayan tutuklu, daha önce bunlara benzer yaratıkları nerede görmüş olduğunu anımsamak için belleğini zorlayıp durdu.

Sanki ayakları değil de toynakları varmış gibi sıçrıyorlardı ve küçük boynuzlu bir türperukaya da başlık giymişe benziyorlardı. Üzerlerinde başkaca bir giysi yoktu, ama çoğunluğu, fazlasıyla kıllıydı. Gerilerinde ufak bir kuyrukları vardı ve başlarını yukarı kaldırdıklarında, Carter ağızlarının aşırı ölçüde büyük olduğunu gördü. O zaman Carter onların peruka ya da başlık giyinmediklerini ve aslında ne olduklarını anladı. Çünkü gizemli Leng ahalisi, kara kadırgalarla Dylath-Leen'e gelen rahatsız edici yakut tüccarı ırklardandı; Aydaki canavar şeylerin şu tam insan olmayan kölelerindendiler. Bunlar, hiç kuşku yok ki, uzun zaman önce Carter'ı sarhoş edip iğrenç kadırgalarına götüren, lanetli Ay kentinin pis rıhtımları civarında yakın arkadaşlarının sürüler halinde götürüldüğünü Carter'ın gördüğü, zayıf olanları çalışıp çabalarken, şişmanca olanları polipe benzer şekilsiz efendilerinin başka ihtiyaçları için kafesler içerisinde götürülen ırktandılar. Carter şimdi bu kuşkulu yaratıkların ne-

reden geldiğini biliyordu ve Aydaki iğrenç yaratıkların Leng'i bildiklerini düşününce korkuyla titredi.

Ama Shantak ateşlerin, kulübelerin ve insanımsı yaratıkların üzerinden aşıp kül rengi granitler, kara kara taşlar, buz ve karla kaplı otsuz bir tepenin üzerinde süzülerek uçmaya devam etti. Gün ağardı, alçak bulutların fosforlu aydınlığı yerini kuzey dünyasının puslu alacakaranlığına bıraktı; çirkin kuş soğukta ve sessizlikte manalı manalı kanat çırpmaya devam ediyordu. Zaman zaman şaşı gözlü adam binek hayvanıyla gırtlaktan gelen nefret dolu bir sesle konuşuyor ve Shantak, tırnakla buzlu cam kazınıyormuş gibi kulak tırmalayan bir sesle ve kıkır kıkır gülüyormuş gibi ona yanıt veriyordu. Bu arada arazi git gide yükseliyordu ve sonunda kimselerin bulunmadığı dünyanın tepesinde, rüzgârlara açık düz ve yüksek bir yaylaya geldiler. Burada, sessizliğin, karanlığın ve soğuğun ortasında biçimsiz taşlardan penceresiz, alçak bir bina yükseliyordu; çevresinde yekpare kaba taşlardan bir halka bulunuyordu. Bütün bu düzenlemede insani olmayan bir şeyler vardı ve Carter, önceden duyduğu eski öykülerden en korkunç, en gizemli yere, yüzüne sarı ipekten bir maske giyen, Başka Tanrılara ve onların sürünen kaosu Nyarlathotep'e yakaran, hiçbir eşi, dostu bulunmayan tarifsiz başrahibin oturduğu o en uzak ve tarihöncesi manastıra gelmiş olduğunu tahmin etti.

İğrenç kuş o zaman yere kondu ve şaşı gözlü adam yere atlayıp, tutsağının da inmesi için yardım etti. Carter, adamın kendini tutuşundan amacını kesin olarak anladı; bilinmeyen Kadath'ı bulmak ve akik şatolarında oturan Yüceler'in önünde dua etmek gibi bir arsızlığa niyetlenen bir ölümlüyü yaka paça efendilerinin önüne sürüklemek isteyen bu şaşı gözlü tüccar karanlık güçlerin bir ajanıydı. Öyle anlaşılıyordu ki, daha önce Dylath-Leen'de Ay yaratıklarının köleleri tarafından tutsak edilmesine de bu şaşı gözlü tüccar önayak olmuştu ve şimdi, kediler tarafından kurtarılmasının engellediği şeyi yapmak; kurbanını korkunç Nyarlathotep'le buluşturup, hangi cesaretle bilinmeyen Kadath'ı aradığının hesabını sormak istiyordu. Leng ve Inquanok'un kuzeyindeki soğuk çöl, Başka Tanrılara yakın olmalıydı; oradan Kadath'a geçişe karşı çok sıkı önlemler alınmıştı.

Şaşı gözlü adam ufak tefekti, ama at başlı iri kuş ona itaat edilip edilmediğini gözetlemek üzere oradaydı; bu yüzden Carter, adamın elinden tutup götürdüğü yere onunla gitti; dikili taşlardan oluşan halkayı geçip, alçak kemerli bir kapı girişinden penceresiz manastıra girdiler. İçerde hiç ışık yoktu, ama kötü kalpli tüccar, üzerinde kötücül yarım kabartmalar bulunan toprak bir lambayı yaktı ve tutsağını, labirenti andıran dar ve dolambaçlı koridorlarda dürterek yürüttü. Koridorların duvarlarına, tarihten eski ve Yeryüzü arkeologlarının bilmediği bir tarzda korkunç sahneler resmedilmişti. Aradan geçen sayısız çağa rağmen boyalar parlaklığından hâlâ bir şey kaybetmemişti; çünkü soğuk ve iğrenç Leng'in kuru havası çok eski şeyleri bozulmadan koruyordu. Carter bunları az ışık veren, hareket halindeki lambanın bir an için aydınlatan ışığındagördü ve bu resimlerin anlattığı öykü korkudan titremesine neden oldu.

Bu arkaik fresklerde Leng'in tarihi okunuyordu ve boynuzlu, toynaklı, koca ağızlı neredeyse-insan yaratıklar bu fresklerde unutulmuş kentlerin ortasında şeytanca dans ediyorlardı. Bu fresklere savaş sahneleri resmedilmişti; bu sahnelerde Leng'in neredeyse-insan yaratıkları komşu vadilerin pembe, dev örümcekleriyle savaşıyordu; sonra, Ay'dan gelen kara kadırgaları, kadırgalardan inip her tarafı istila eden şekilsiz iğrenç yaratıklara Lenglilerin boyun eğişlerini gösteren sahneler vardı. Lengliler, bu kaygan, kül rengi-beyaz iğrenç varlıkları tanrı kabul edip onlara tapındılar ve aralarından çok sayıda sağlıklı, şişman erkek seçilip kara kadırgalarla uzaklara götürüldüğünde, hiç yakınmadılar. Korkunç Ay-canavarları denizin ortasındaki sivri kayalarla dolu bir adada kamp kurmuşlardı ve fresklere bakarak Carter, buranın, Inquanok'a giderken gördüğü denizin ortasındaki yalnız kayalıktan, Inquanoklu gemicilerin çekindiği ve yankısı geceyi dolduran uluma seslerinin duyulduğu kül rengi, lanetli kayalıktan başka bir yer olmadığını söyleyebilirdi.

Ve bu fresklerde, neredeyse-insan yaratıkların, yüksek kayalarla bazalt rıhtımlar arasında yer alan, sütunlarla süslenmiş, yüksek mabetleriyle mağrur limanları ve başkentleri resmedilmişti. Büyük bahçeler, kayalıklardan ve altı sfenksli kapıdan büyük merkezi meydana uzanan sütunlu caddeler ve bu mey-

danda, yeraltına inen merdivenlerin başlangıcın, koruyan bir çift kanatlı dev aslan görülüyordu. Gündüzün kül rengi alacakaranlığında ve gecenin bulutlu fosfor ışığında parıldayan dioritten güçlü böğürleriyle bu kanatlı büyük aslanlar tekrar tekrar resmedilmişti. Ve Carter sık aralıklarla defalarca çizilmiş resimlerin önünden sendeleyerek geçerken, birden bunların ne anlama geldiğini ve kara kadırgaların gelişinden önce neredeyse-insan yaratıkların yönettiği kentin neresi olduğunu anladı. Yanılmış olamazdı, çünkü düş âleminin söylenceleri çok cömert ve boldu. Bu eski kentin, harabelerinin rengi ilk insan günışığını görmeden milyon yıl önce solan ve ikiz dev aslanları düş âleminden Büyük Uçurum'a çıkan merdivenleri ebediyen koruyan destan olmuş Sarkomand olduğuna hiç şüphe yoktu.

Diğer resimlerde Leng'i Inquanoktan ayıran kasvetli, kül rengi doruklar ve dağların orta kısımlarındaki düz kayalar üzerinde yuva yapan korkunç Shantak kuşları görülüyordu. Aynı şekilde, zirvelere yakın tuhaf mağaralar ve Shantakların en cesurunun bile nasıl haykırarak bu mağarlardan uzaklara kaçtığı görülüyordu. Üzerinden geçerken Carter bu mağaraları görmüş ve Ngranek'teki mağaralara benzerliklerini fark etmişti. Şimdi bu benzerliğin tesadüften ileri bir anlamı olduğunu biliyordu, çünkü bu resimlerde mağaraların korkulan sakinleri çizilmişti ve bu yarasakanatları, kavisli boynuzlar, dikenli kuyruklar, kavrayıcı pençelerle lastik gibi esnek bedenler ona yabancı değildi. Bu kuş gibi hızlı ve kavrama yetenekleri gelişmiş, sessiz yaratıklarla, Yüceler'in bile korktuğu ve efendi olarak Nyarlathotep'i değil de saçlarına ak düşmüş Nodens'i gören, Büyük Uçurum'un bu bilinçsiz muhafızlarıyla daha önce karşılaşmıştı. Çünkü bunlar, yüzleri olmadığı için asla gülmeyen ya da gülümsemeyen ve Pnath Vadisi ile dış dünyanın geçitleri arasında ebediyen kanat çırpan, herkesin korktuğu zebanilerdi.

Şaşı gözlü tüccar Carter'ı duvarlarında şaşırtıcı yarım kabartmalar oyulmuş, ortasında ağzı açık yuvarlak bir kuyu ve etrafında halka halinde dizilmiş altı adet pis taş sunak bulunan büyük kubbeli bir alana doğru iteledi. Kötü kokan bu kocaman kapalı yerde hiç ışık yoktu ve uğursuz tüccarın küçük lambası o kadar az ışık veriyordu ki, ayrıntılar yavaş yavaş fark ediliyordu. En

uzak uçta, beş basamakla çıkılan taş bir kürsü üzerindeki altın tahtta, kırmızı desenlerle süslü sarı ipekten bir giysi giyinmiş ve yüzünde sarı ipekten bir maske bulunan yumru gibi, biçimsiz biri oturuyordu. Bu varlığa şaşı gözlü adam elleriyle bazı işaretler yaptı ve karanlıklarda saklanan bu şey buna, ipeklerle kaplı pençeleriyle tuttuğu, üzerine iğrenç resimler kazınmış fildişinden bir flüttle, ipek maskesinin altından iğrenç sesler üfleyerek yanıt verdi. Bu karşılıklı konuşma bir süre devam etti; bu flüt sesiyle bu pis yerin iğrenç kokusunda Carter'a fena halde tanıdık gelen bir şeyler vardı. Bunlar ona, Dünyalı dost kedilerin kendini kurtarmak üzere saldırıya geçmelerinden önceki, kırmızı bir ışıkla aydınlatılmış korkunç kenti ve bir zamanlar içinde yer aldığı iğrenç bir yürüyüş alayını düşündürdü. Carter kürsüdeki yaratığın, söylencelerin hakkında iblisçe ve çok anormal şeyler anlattığı, tarif edilmemesi gereken başrahip olduğundan hiç kuşku duymuyordu; ama bu iğrenç başrahibin ne menem bir şey olabileceğini düşünmeye korkuyordu.

Sonra, desenlerle süslenmiş ipek, grimsi-beyaz pençelerden birinden birazcık sıyrıldı ve Carter, iğrenç başrahibin ne olduğunu anladı. Ve o anda ruhunu saran çılgınca korku, aklı başındayken dünyada kalkışamayacağı bir şey yaptırdı ona; çünkü, altın tahta çöreklenmiş şeyden kaçıp kurtulma isteğinden başka zihninde hiçbir şeye yer kalmamıştı. Kendisiyle dışarıdaki soğuk, düz tepe arasında geçmeyi umamayacağı taş labirentler uzandığını, bunları aşsa bile dışarıda o iğrenç Shantakın beklediğini biliyordu; yine de bu kıvranıp duran, ipek giysili canavardan derhal uzaklaşmaktan başka bir şey düşünemiyordu.

Şaşı gözlü adam tuhaf lambasını kuyunun yakınındaki fena halde pis, yüksek taş sunaklardan birinin üzerine koymuş ve elleriyle bir şeyler anlatmak için başrahibe yaklaşmıştı. O ana kadar son derece edilgen davranmış olan Carter, korkunun verdiği güçle bu adamı öyle itti ki, kurbanı, söylentilerin Guglarla ghastların karanlıkta avlandıkları cehennemi Zin Mahzenlerine kadar indiğini söylediği ağzı açık kuyuya tepe taklak yuvarlandı. Aynı anda da sunaktan lambayı kaptığı gibi, peşi sıra gelen biçimsiz pençelerin taşlar üzerindeki perdelenmiş seslerini ya da karanlık koridorlardaki sessiz kıvrılıp bükülmeleri ve

sürünmeleri düşünmemeye çalışarak bir kurtuluş şansı olarak gördüğü fresklerle süslü koridorlara doğru atıldı.

Bir an sonra bu düşüncesiz aceleciliğinden pişmanlık duydu ve keşke içeri girerken geçtiğim freskli koridorlardan geri dönseydim diye düşündü. Bu koridorların çok karmaşık olduğu doğruydu, ama yine de denemiş olmayı diledi. Şimdi gördüğü freskler daha önce gördüklerinden bile korkunçtu ve bu koridorların kendisini dışarı çıkaracak koridorlar olmadığını biliyordu. Bir süre sonra takip edilmediğinden kesinlikle emin oldu ve biraz yavaşladı; ama daha bir oh demeden yeni bir tehlike baş gösterdi. Lambası sönüyordu, çok geçmeden bir kılavuzu ve görmesini sağlayacak hiçbir aracı olmadan zifiri karanlıkta kalacaktı.

Işığı söndüğünde el yordamıyla yavaş yavaş ilerlemeye başladı, bu arada kendine yardım etmeleri için Yüceler'e yakardı durdu. Bir süre sonra taş zeminin aşağı ya da yukarı meylettiğini fark etti ve bir defasında var olması için herhangi bir sebep görülmeyen bir basamağa ayağı takıldı. Carter'a, ilerledikçe rutubet artıyor gibi geldi ve ne zaman bir kavşağa ya da bir yan geçidin ağzına gelse, her seferinde aşağı doğru en az eğimli olanını seçti. Ama genel olarak aşağı doğru indiğine inanıyordu ve mahzen kokusuna benzer kokuyla, kabuk bağlamış kirli duvarlar ve zemin, Leng'in tekinsiz düz-tepesinin derinlerine doğru inmekte olduğu konusunda Carter'ı uyarıyordu. Ama sonunda olan şey için hiçbir uyarıyla karşılaşmadı; şok eden bir dehşet ve soluk kesen bir karmaşayla olay meydana geldi. Eğimi olmayan kaygan bir zeminde el yordamıyla yavaş yavaş yürüyordu ki, birdenbire neredeyse dimdik aşağı inen bir delikten başdöndürücü bir hızla aşağı kaymaya başladı.

Ne kadar süreyle kaydığını kesin olarak bilemiyordu ama, müthiş bir iç bulantısı ve delice bir kendinden geçişle ona saatler sürmüş gibi geldi. Sonra, bir kuzey gecesinin başının üzerinde fosforlu gibi parlayan bulutlarının hastalıklı ışığı altında durmuş olduğunu kavradı. Etrafı eskilikten ufalanan duvarlarla, parçalanmış sütunlarla doluydu; üzerinde yatmakta olduğu kaldırım taşları orasından burasında büyüyen otlarla delik deşik olmuş, çalılar ve ağaç kökleriyle parçalara ayrılmıştı. Gerisindeki, tepesi görünmeyen bazalt bir kaya dimdik göğe yükseliyordu;

karanlık yüzüne iğrenç sahneler kazınmış ve Carter'ın içinden çıktığı karanlığa açılan kemerli bir giriş oyulmuştu. İlerde çift sıra sütunlar ve burada bir zamanlar çok geniş bir cadde bulunduğunu anlatan sütun ve sütun kaidesi parçaları uzanıyordu; Carter yolun kıyısındaki ayaklı vazolardan ve havuzlardan, bu yolun bahçelerin arasından geçen büyük cadde olması gerektiğini çıkardı. Sütunların sona erip iki yana doğru yayıldığı yerde geniş, yuvarlak bir meydan vardı ve bu meydandaki dev gibi bir çift korkunç şey bulutların donuk ışığında olduğundan daha büyük ve korkunç görünüyordu. Bunlar dioritten, kanatlı kocaman aslanlardı. Yukarı diktikleri tuhaf görünüşlü, parçalanmamış başları tam yirmi ayak geliyordu ve çevrelerindeki harabelere alay eder gibi hırlayarak bakıyorlardı. Carter, bunların ne olduğunu çok iyi biliyordu; çünkü efsaneler buna benzer sadece bir çiftten söz ediyordu. Bunlar Büyük Uçurumun değişmeyen muhafızlarıydılar ve bu karanlık yıkıntılar da, gerçekte, o eski zamanların Sarkomand'ı idi.

Carter'ın ilk yaptığı hareket, kayanın içindeki girişi etraftaki kırık bloklarla ve tuhaf tuhaf döküntülerle kapatmak oldu. Leng'in iğrenç manastırından hiç kimsenin kendini izlemesini istemiyordu, çünkü daha pusuya yatmış bir sürü tehlikeyle karşılaşacaktı. Sarkomand'dan düş âleminin insanlı bölgelerine nasıl ulaşacağı konusunda hiçbir fikri yoktu; gûllerin mağaralarına inmekle de eline bir şey geçmezdi, çünkü onlar da kendinden fazla bir şey bilmiyorlardı. Gugların kentinden dış dünyaya çıkmasına yardım etmiş olan üç gûl geri dönüş yolunda Sarkomand'a nasıl geleceklerini bilmiyorlardı ama Dylath-Leen'deki yaşlı tüccarlara sormayı düşünüyorlardı. Yeniden Gugların yeraltı dünyasına gitme ve korkunç Koth kulesinin dış dünyaya çıkan devasa basamaklarını tırmanma tehlikesini göze alma fikrinden hiç hoşlanmıyordu, ama bütün çareler suya düşecek olursa bu yolu yeniden denemek zorunda kalacağını hissediyordu. Leng yaylasının üzerinde tek başına dikilen manastırdan yardımsız geçmeyi göze alamazdı; çünkü başrahibin çok sayıda casusu olmalıydı, üstüne üstlük yolculuğun sonunda, başa çıkılması gereken Shantakların ve belki de daha başka şeylerin olacağına hiç şüphe yoktu. Eğer bir kayık ele geçirebilecek olursa denizin

ortasındaki o iğrenç sivri kayalığı geçerek yeniden Inquanok'a ulaşabilirdi; çünkü manastırın labirentlerindeki çok eski zamanlardan kalma fresklerde bu korkunç yerin Sarkomand'ın bazalt rıhtımlarından çok uzakta olmadığını görmüştü. Ama milyonlarca yıldan beri terk edilmiş bu kentte bir kayık bulmak olacak şey değildi, kendisinin bir kayık yapması ise hiç mümkün değildi.

Kafasında yeni bir fikir doğmaya başladığı sırada Randolph Carter'ın düşünceleri böyleydi. Kapkara kırık sütunları, ufalanan sfenks başlı kapıları, devasa taşları ve kocaman kanatlı aslanlarıyla efsanevi Sarkomand parıltılı gece bulutlarının hastalıklı ışığında kocaman bir ceset gibi yatıyordu. O sırada ileride, sağ tarafta bulutların ışıltısına verilemeyecek bir parıltı gördü ve bu ölü kentin sessizliğinde yalnız olmadığını anladı. Yeşilimsi bir parıltı, seyredene hiç güven vermeyen bir tarzda düzensiz aralıklarla artıp azalıyordu. Ve Carter, yıkıntılarla dolu sokaklardan, yıkılmış duvarların arasındaki dar geçitlerden sürünerek yaklaştığında, bunun, rıhtımların yakınında yakılmış bir kamp ateşi olduğunu gördü; ateşin etrafında birçok karanlık şekil toplanmıştı ve havada iğrenç, ağır bir koku vardı. Daha ötede, büyük bir geminin demir attığı limanın yağlı dalgaları kıyıyı dövüyordu ve Carter, bu geminin Ay'ın korkulan kara kadırgalarından biri olduğunu gördüğünde dehşetten donakaldı.

Sonra, tam bu iğrenç ateşten sürünerek uzaklaşacağı sırada, karanlık şekiller arasında bir kımıldanma olduğunu gördü ve hiçbir yanılgıya yer vermeyecek o kendine has sesi duydu. Bu, bir gûlün korku dolu sesiydi ve bir an içinde yükselerek kaygı dolu bir koroya dönüştü. Muazzam yıkıntıların gölgesinde emniyette olduğundan, Carter merakının korkusuna baskın çıkmasına izin verdi ve geri çekilmek yerine sürünerek ilerlemeye devam etti. Bir ara, açık bir caddeyi geçerken solucan gibi kıvrılarak ilerledi, bir başka yerde ise kırık mermer yığınları arasında gürültü yapmamak için doğrulmak zorunda kaldı. Ama her seferinde görülmeden ilerlemeyi başardı ve çok geçmeden, dev bir sütunun altında, yeşil ışıkla aydınlanmış sahneyi rahatça seyredebileceği bir yer buldu. Bir halka halinde çömelip oturmuş, kurbağaya benzeyen pis kokulu Ay yaratıklarıyla neredeyse insan esirlerinin ortasında Ay mantarlarının iğrenç gövdeleriyle

beslenen çirkin bir ateş yanıyordu. Kölelerden bazıları sıçrayıp duran alevlerde tuhaf demir mızraklar kızdırıyorve ateşten bembeyaz olmuş uçlarını zaman zaman, önderlerinin yanında yerde kıvranmakta olan sıkı sıkıya bağlanmış üç mahkûmun bedenlerine bastırıyorlardı. Dokunaçlarının hareketlerinden Carter, küt burunlu Ay yaratıklarının bu görüntüden fazlasıyla hoşlandıklarını anladı ve birdenbire bu çılgınca çığlıkları tanıyıp, işkence gören gûllerin kendisini uçurumdan emniyetle çıkardıktan sonra kendi derinliklerine dönmek için Sarkomand'ı ve kapıyı bulmak üzere büyülü ormandan yola koyulan sadık üçlüden başkaları olmadığını anladığında tarifsiz bir dehşete düştü.

Bu yeşilimsi ateşin çevresindeki pis kokulu Ay yaratıklarının sayısı çok fazlaydı ve Carter, eski müttefiklerini kurtarmak için şimdilik yapacak bir şeyi olmadığını görüyordu. Gûllerin nasıl yakalandıklarını tahmin edemiyordu; ama kurbağaya benzer iğrenç yaratıkların, onların Dylath-Leen'de Sarkomand yoluyla ilgili sorular sorduklarını ve iğrenç Leng yaylasına ve tarif edilmemesi gereken başrahibe bu kadar yaklaşmalarını istemediklerini düşünüyordu. Carter bir süre, ne yapması gerektiğini düşündü ve gûllerin karanlık krallığının kapısına ne kadar yakın olduğunu anımsadı. Doğudaki çifte aslanlı meydana sürünüp hemen uçuruma inmenin en akıllıca davranış olacağı açıktı; besbelli orada yukarıdakinden daha büyük bir dehşetle karşılaşamazdı, hem orada kardeşlerini kurtarmaya hevesli, belki de Ay yaratıklarını kara kadırgadan süpürüp atacak gûllere de rastlayabilirdi. Birden, uçurumun diğer kapıları gibi bu girişin de bir zebani sürüsü tarafından korunuyor olması gerektiği aklına geldi; ama bu yüzsüz yaratıklardan korkmuyordu artık. Onların ciddi antlaşmalarla gûllere bağlanmış olduklarını öğrenmişti ve bir zamanlar Pickman olan gûl, onların anlayacağı parolayı nasıl söyleyeceğini Carter'a öğretmişti.

Böylece Carter yeniden sessizce sürünmeye başlayıp kentin ortasındaki meydana ve kanatlı aslanlara doğru sokuldu. Nazik ve tehlikeli bir işti bu, ama Ay yaratıkları, etrafa saçılmış taşların arasında bir iki defa kazayla çıkardığı sesleri duyamayacak kadar eğlencelerine dalmışlardı. Sonunda açık alana ulaştı ve etrafı saran bodur ağaçlarla asmaların arasına daldı. Dev aslanlar, fosforlu

gibi parıldayan gece bulutlarının hastalıklı ışığında, olduklarından daha heybetli ve korkunç görünüyordu, ama yiğitçe ilerlemeye devam etti ve aslanların korudukları karanlığı diğer tarafta bulacağını bildiğinden burunlarının dibinden öte tarafa döndü. Alaycı yüzlü diorit canavarlar, yan taraflarına korkunç kabartmalar kazınmış birbirlerinden on ayak uzaklıktaki dev kaideler üzerine oturmuşlardı. Aralarında, bir zamanlar orta yerinde damarlı akikten tırabzanlar uzanan, seramik kaplı geniş bir yol bulunuyordu. Bu alanın tam orta yerinde karanlık bir kuyunun olduğu görülüyordu; Carter, kabuk ve küf bağlamış taş basamakları karabasan derinliklere inen uçurumun ardına kadar açık ağzına sahiden ulaşmış olduğunu çok geçmeden anladı.

Döne döne diklemesine inen bu dipsiz merdivenin kaygan basamaklarını karanlıkta, önünü görmeden saatler boyu inen Carter için bu karanlık inişin anısı bile çok korkunçtu. Basamaklar o kadar aşınmış, o kadar dar ve iç dünyanın rutubetiyle öylesine kaygandı ki, Carter ne zaman ayağı kayıp da kuyunun dibine kadar yuvarlanacağını bilemiyordu, ayrıca muhafız zebanilerin, tabii eğer bu çok eski zamanlardan kalma geçit civarında varlarsa, ne zaman üzerine çullanacaklarından da emin değildi. Tüm çevresi, güherçileli kuyuların boğucu havasıyla doluydu ve bu boğucu derinliklerin havasının insanlara göre olmadığını hissediyordu. Zamanla uyuştu ve uykusu geldi, adımlarını bilinçle değil de, daha çok düşünmeden mekanik bir şekilde atıyordu ve bir şey onu arkasından sıkı sıkıya tutup hareket edemez hale getirdiğinde, bu değişikliği de tam olarak kavrayamadı. Kötü niyetli bir gıdıklama ona lastiğimsi zebanilerin görevlerini yapmakta olduklarını anlatmadan önce, havada hızla uçmaya başlamıştı bile.

Çırpınır gibi hızla hareket eden yüzsüz yaratıkların soğuk ve nemli organlarının kendisini sıkı sıkıya yakalamış olduğunu anlayan Carter, gûllerin parolasını anımsayarak bütün bu uçuş karmaşası içerisinde yüksek sesle parolayı söyledi. Zebanilerin bilinçsiz oldukları söylense de, parola anında etkisini gösterdi; tüm gıdıklamalar birden durdu ve yaratıklar, tutsaklarını çabucak daha rahat bir konuma getirdiler. Bundan cesaret alan Carter, hemen bazı açıklamalar yapmaya girişti; Ay yaratıkları tarafından

tutsak edilen üç gûle işkence yapıldığını, onları kurtarmak için bir ekip kurmak gerektiğini söyledi. Zebaniler her ne kadar dilsiz olsalar da, söyleneni anlamışa benziyorlardı; daha büyük bir hızla ve bilinçle uçmaya başladılar. Ansızın koyu karanlık yerini iç dünyanın kül rengi alacakaranlığına bıraktı ve ileride gûllerin çömelerek oturup bir şeyler kemirmeyi sevdiği ürün vermez düz ovalardan biri ortaya çıktı. Sağa sola saçılmış mezartaşları ve kemik kalıntıları bu yerin sakinlerinin kimler olduğunu anlatıyordu ve Carter yüksek sesle toplanma işareti verdiğinde çok sayıda delikten köpeğe benzer sırım gibi yaratık dışarı çıktı. Zebaniler şimdi daha alçaktan uçuyorlardı ve sonunda yolcularını ayakları üzerine bıraktıktan sonra, gûller yeni geleni selamlarken biraz geri çekilerek bir yarım çember oluşturdular.

Carter bu tuhaf topluluğa alelacele ama açıkça mesajını verdi ve bunlardan dördü haberi etrafa yaymak ve arkadaşlarını kurtarmakiçin gerekli birlikleri toplamak üzere ayrılıp çeşitli deliklere girdiler. Uzun bir bekleyişten sonra, önemli olduğu anlaşılan bir gûl ortaya çıktı ve zebanilere anlamlı işaretler yaparak bunlardan ikisinin uçup karanlıklara dalmasına neden oldu. Bundan sonra pis toprak zebanilerle kapkara oluncaya kadar ovadaki topluluğa sürekli yeni katılımlar oldu. Bu arada deliklerden yeni gûller çıkıyordu birer birer ve heyecanla konuşarak zebanilerden uzak olmayan bir yerde yeni savaş safları oluşturuyorlardı. Zamanla, gururlu ve etkili gûlün bir zamanların Bostonlu sanatçı Richard Pickman olduğu ortaya çıktı ve Carter ona gûllerin bıcır bıcır dilleriyle olup bitenleri ayrıntılı bir şekilde anlattı. Eski arkadaşını yeniden görmekten büyük bir memnuniyetduyan bir zamanların Pickman'ı Carter'dan çok etkilendi ve giderek büyüyen kalabalıktan biraz uzakta diğer şeflerle bir görüşme yaptı.

Bir araya toplanmış şefler, safları dikkatle gözden geçirdikten sonra, gûl ve zebani kalabalığına hep bir ağızdan emirler yağdırmaya başladılar. Boynuzlu uçan yaratıklardan büyük bir müfreze derhal gözden kaybolurken, geri kalanlar ikişer ikişer dizlerini yere koyup, kollarını birer birer yakalaşan gûllere doğru uzattılar. Ve her gûl kendisisine tahsis edilen zebanilerin kolları arasına yerleştikten sonra derhal havalandırılıp karanlığın içine doğru

uçuruldu; sonunda, geriye sadece Carter, Pickman, diğer şefler ve birkaç çift zebani kaldı. Pickman, zebanilerin, gûllerin ileri muhafızları ve savaş atları olduğunu ve ordunun Ay yaratıklarıyla ilgilenmek için Sarkomand'a doğru hareket etmiş olduğunu açıkladı. Sonra Carter'la diğer şefler bekleyen taşıyıcılara yaklaşıp nemli, kaygan pençelerin arasına oturdular. Ve hemen karanlıklar içinde havalanıp durmadan yukarıya, yukarıya doğru, kanatlı aslanların kapısına ve çok eski zamanların Sarkomand'ının yıkıntılarına doğru hep birlikte uçmaya başladılar.

Uzunca bir zaman sonra, Carter, Sarkomand'ın hastalıklı gece ışıklarını yeniden gördü; savaşçı gûllerve zebanilerle kaynayan ana meydan görülecek gibiydi. Neredeyse şafak sökmek üzereydi, ama ordu o kadar güçlüydü ki, düşmana ani bir baskın verilmesi gerekmiyordu. Rıhtımların yakınındaki yeşilimsi alev hâlâ zayıfça parlıyordu, ama gûllerden bir haykırış duyulmadığına göre tutuklulara yapılan işkenceye şimdilik ara verilmiş olmalıydı. Bineklerine ve ilerideki sürücüsüz zebanilere alçak sesle emirler verdikten sonra, gûller çıplak yıkıntıların arasından dört koldan çirkin aleve doğru hücuma geçtiler. Carter, şimdi Pickman'ın yanı başında, gûllerin ileri saflarındaydı ve iğrenç kampa yaklaşırlarken Ay yaratıklarının tamamen hazırlıksız olduğunu görüyordu. Üç tutuklu ateşin yanında sıkı sıkıya bağlanmış, hareketsiz yatarken, kurbağaya benzer yaratıklar düzensiz olarak birer köşeye düşmüş uyukluyorlardı. Neredeyse-insan esirler uyuyor, nöbetçiler bile, böylesi bir yerde kendilerine pek gerekli görülmeyen görevlerini savsaklıyordu.

Bindirilmiş gûller ve zebaniler o kadar ani olarak üstlerine çullandılar ki, kurbağaya benzer, yeşilimsi iğrenç varlıkların her biri ve nerdeyse-insan köleleri, daha seslerini çıkaramadan kalabalık bir grup zebani tarafından yakalandı. Ay yaratıklarının elbette ki sesleri yoktu, kölelerse seslerini çıkarmaya fırsat bulamadan, lastiğimsi pençelerce ağızları kapatılıp susturuldular. Alaycı zebaniler tarafından yakalanırken bu kocaman bir pelteyi andıran yaratıklar dehşet içerisinde kıvranıyorlardı, ama bu kara pençelerin gücüne karşı hiçbir şey işe yaramazdı. Ay yaratıklarından biri fazlasıyla kıvrandığında, bir zebani onun titreyen pembe dokunaçlarından birini yakalayıp çekiyordu; bu canını

çok yakıyor olmalıydı ki, kurban mücadele etmekten vazgeçiyordu hemen. Carter, daha fazla kan dökületeceğini sanıyordu, ama gûllerin çok ustalıklı bir plan yapmış olduğunu gördü. Gûller, tutsakları sıkı sıkıya kavramış olan zebanilere, gerisini içgüdülerine bırakarak, basit emirler verdiler ve şanssız yaratıklar, çok geçmeden, Dhollar, Guglar, ghastlar ve karanlık dünyanın, beslenme tarzları seçtikleri kurbanları için hiç de acısız olmayan diğer sakinleri arasında adil bir şekilde paylaştırılmak üzere sessizce Büyük uçuruma taşındılar. Bu arada, bağlı bulunan üç gûlün bağları çözülüp, galip gelen arkadaşlarınca teselli edilirken, çeşitli gruplar civarda başka Ayyaratığı kalıp kalmadığını araştırdılar ve genel yenilgiden hiç kimsenin kurtulamaması için iskeledeki pis kokulu kara kadırgaya çıktılar. Tam bir zafer elde edilmişti; galipler, başka hiçbir canlı bulamadılar. Carter, düş âleminin geri kalan bölgelerine gidebileceği bir aracı koruyabilmek düşüncesiyle, gûllerden limanda demirli gemiyi batırmamalarını istedi, yakalanan üç gûlün başına gelen felaketi haber vermesinden dolayı duydukları minnet duygusuyla, gûller onun bu ricasını seve seve kabul ettiler. Gemide, bazılarını Carter'ın hemen denize fırlattığı bazı acayip şeyler ve süsler buldular.

Gûller ve zebaniler ayrı ayrı gruplar halinde toplandılar, gûller kurtardıkları arkadaşlarını, başlarından geçenlerle ilgili olarak sorguladılar. Anlaşıldığına göre, gûller Carter'ın salık verdiği gibi büyülü ormandan Dyalth-Leen'e ulaşmak için, Nir ve Skai nehrini izlemişler, bu arada, tek başına bir çiftlik evinden insan giysileri çalıp, mümkün olduğunca insanların yürümesini taklit etmişlerdi. Dylath-Leen meyhanelerinde tuhaf davranışları ve yüzleri epeyce şüphe çekmiş, ama onlar sonunda kendilerine bu yolu söyleyebilecek yaşlı bir gezgine rastlayıncaya kadar ısrarla Sarkomand'a giden yolu sormaya devam etmişler. Sonunda, amaçlarına hizmet edecek tek geminin Lelag-Leng'e gidecek gemi olduğunu öğrenmiş ve sabırla bu gemiyi beklemeye başlamışlar.

Ama kötü niyetli casusların daha fazlasını rapor ettiklerine hiç kuşku yokmuş, çünkü, çokgeçmeden kara bir kadırga girmiş limana ve koca ağızlı yakut tüccarları, gûlleri beraberce içki içmek için bir meyhaneye davet etmişler. İçkiler, şu yekpare

yakuttan tuhaf bir şekilde oyularak yapılmış uğursuz şişelerden birinden sunulmuş ve bundan sonra gûller kendilerini tıpkı Carter gibi kara kadırgada esir bulmuşlar. Ama bu sefer görünmeyen kürekçiler Ay'a doğru dümen kırmak yerine, belli ki, esirlerini tarif edilmemesi gereken başrahibin huzuruna çıkarmak için rotayı Sarkomand'a çevirmişler. Yolda, Inquanoklu gemicilerin korkup uzak durdukları kuzey denizindeki sivri kayalıklı adaya uğramışlar ve gûller orada, ilk defa geminin kızıl sahiplerini görmüşler ve kendi nasırlı bedenlerine karşın, böylesine iğrenç, aşırı ölçüde şekilsiz ve pis kokulu yaratıklar karşısında büyük bir tiksinti duymuşlar. Kurbağa benzeri yaratıkların garnizonunda gûller, bazı eğlencelere, hani şu, geceleri insanların korkmalarının nedeni olan uluma seslerine yol açan eğlencelere de tanık olmuşlar. Bundan sonra Sarkomand yıkıntılarına gelmişler ve bu saldırı sayesinde kurtuldukları işkencelere sıra gelmiş.

Bundan sonra, ilerde yapılacak şeyler tartışıldı ve kurtarılan üç gûl, sivri kayalıklara bir baskın verilerek kurbağamsı yaratıkların oradaki garnizonunun ortadan kaldırılmasını teklif ettiler. Ama, zebaniler su üzerinde uçmaktan hoşlanmadıkları için bu teklife karşı çıktılar. Gûllerin çoğunluğu bu fikre katılmakla birlikte, kanatlı zebanilerin yardımı olmaksızın bu tasarıyı nasıl gerçekleştireceklerini bilmiyordu. Demirli gemiyi kullanamayacaklarını gören Carter, bunun üzerine onlara sıra sıra kürekleri nasıl kullanacaklarını öğretmeyi teklif etti ve bu teklifi hevesle kabul edildi. Şimdi kül rengi bir gün başlamıştı ve kurşuni kuzey göğü altında seçilmiş bir gûl müfrezesi tek sıra halinde iğrenç gemiye yürüyüp küreklerin başındaki yerlerini aldılar. Carter, gûllerin öğrenmeye son derece yatkın olduklarını gördü ve gece çökmeden liman civarında birkaç deneme yapmayı göze aldı. Bununla birlikte, ancak üç günden sonra, emniyetle fetih yolculuğuna çıkabileceklerine hükmetti. Sonra, talim görmüş kürekçilerle zebaniler emniyetle baş kasarasına yerleştirildi ve en sonunda yelken açıldı; Pickman ve diğer şefler güvertede toplanarak ada ya nasıl yaklaşacaklarını ve tutulacak yolu tartıştılar.

Daha o gece, kayalıklardan gelen uluma sesleri duyuldu. Bu seslerin tonu öyleydi ki gemideki herkes görülür bir şekilde

korkuyla titredi, ama en çok titreyenler, bu ulumaların ne anlama geldiğini tam olarak bilen üç gûldü. Geceleyin saldırmanın pek uygun olmayacağı düşünüldü, bu yüzden gemi, kurşuni günün sökmesini beklemek üzere fosforlu gibi ışık yayan bulutların altında faça edip durdu. Ortalık aydınlanıp ulumalar dindiğinde kürekçiler yeniden küreklere asıldılar ve gemi, granit dorukları fantastik bir şekilde kasvetli göğe çengelini takmış kayalığa yaklaştı. Kayaların yan yüzleri çok sarptı, ama orada burada görülen çıkıntılı düz kayaların üzerinde penceresiz tuhaf konutlar ve yüksek yolları koruyan tırabzanlar görülüyordu. Bugüne kadar hiçbir insan gemisi buraya bu kadar yaklaşmamıştı ya da yaklaşmışsa bile geri dönememişti; ama ne Carter'da ne de gûllerde korkudan eser vardı; kayalığın doğu tarafına dolanmaya devam ederek, üç gûlün tarif ettiği, adanın güneyindeki dik burunların oluşturduğu bir limanda olması gereken rıhtımı aramayı kararlılıkla sürdürdüler.

Bu burunlar, tam adaya yaraşır uzantılardı ve birbirlerine o kadar yaklaşıyorlardı ki, aralarından bir seferinde ancak tek gemi geçebilirdi. Dışarıda hiç gözcü görünmüyordu; böylece kadırga daracık boğazdan, ötesindeki durgun, kokuşmuş limana serbestçe geçti. Ama burada tam bir telaş ve faaliyet vardı; birçok gemi çirkin rıhtımın yanında demirlemiş yatıyor, su kıyısındaki elli altmış kadar neredeyse-insan köleyle Ay yaratığı kutu ve sandık yükleyip boşaltıyor ya da dehşet verici, adsız yaratıklar koşulmuş hantal arabaları sürüyorlardı. Rıhtımların üst tarafındaki dimdik yükselen kayalara oyulmuş taştan küçük bir kent ve daha yukarıdaki düz kayalara doğru dolana dolana çıkarak gözden kaybolan bir yolun başlangıcı vardı. Bu muazzam granit doruğun içinde ne olduğunu kimse söyleyebilecek durumda değildi, ama dışarıdan görülebilenler cesaret verici olmaktan çok uzaktı.

Kadırganın ortaya çıkması rıhtımdaki kalabalığı hareketlendirdi; gözleri olanlar gözlerini dikip dikkatle bakmaya, gözü olmayanlarsa ümitle pembe dokunaçlarını sağa sola çevirmeye başladılar. Kara geminin el değiştirmiş olduğunu elbette anlamamışlardı; çünkü gûller boynuzlu ve toynaklı neredeyse-insan kölelere oldukça benziyordu ve bütün zebaniler aşağıda, gözden ıraktı. Bu arada önderler bir plan yapmışlardı; bu plana göre

rıhtıma yanaşır yanaşmaz zebanileri serbest bırakıp, yeniden uzaklaşacak ve işi, bu neredeyse-bilinçsiz yaratıkların içgüdülerine bırakacaklardı. Kayalara çıkarılan boynuzlu uçan yaratıklar ilkin orada buldukları tüm canlı yaratıkları yakalayacak, sonra da içgüdüleriyle eve dönmekten başka bir şey düşünemeyerek, sudan duydukları korkuyu unutacak ve iğrenç avlarını hemen hiçbirinin sağ çıkamayacağı karanlık dünyadaki uygun hedeflere götürmek üzere beraberlerinde taşıyarak, gerisin geri uçuruma döneceklerdi.

Gemi uğursuz ve pis kokulu rıhtıma yaklaşırken, bir zamanlar Pickman olan gûl aşağı inip zebanilere basit talimatlar verdi. Su kıyısında o sırada başlayan karışıklıktan Carter, geminin hareketlerinin kuşku yaratmaya başladığını anladı. Dümencinin yanlış iskeleye yöneldiği açıktı, ayrıca nöbetçiler de neredeyse-insan kölelerle onların yerini alan korkunç gûller arasındaki farkı anlamış olabilirlerdi. Sessiz bir alarm verilmiş olmalıydı, çünkü, neredeyse bir anda, penceresiz evlerin karanlık küçük kapı girişlerinden beliren bir sürü pis kokulu Ay yaratığı sağ taraftaki dolambaçlı yola fırladılar. Pruvası iskeleye çarparken, tuhaf mızraklar bir yağmur gibi kadırganın üzerine yağdı; iki gûl düştü, bir başkası hafifçe yaralandı; ama tam bu sırada ambar kapakları açıldı, kara bir bulut gibi kanat çırparak havalanan zebaniler boynuzlu dev yarasalar gibi kenti istila ettiler.

Peltemsi Ay yaratıkları bir yerlerden bulup çıkardıkları kocaman bir sırıkla istilacı kadırgayı iskeleden uzaklaştırmaya çalışıyorlardı, ama zebanilerin darbesini yiyince artık böyle şeyleri düşünmez oldular. Yüzleri olmayan bu lastiğimsi yaratıkların eğlenceleri korkunç bir manzaraydı, yoğun bir bulut gibi kentin ve dolana dolana ta tepelere çıkan yolların üzerine yayılmaları son derece etkileyiciydi. Bazen bir grup hızla kanat çırpan kara yaratık, kurbağaya benzer tutsaklarından birini kazayla yukarıdan düşürüyordu, o zaman kurban görenleri rahatsız edecek bir şekilde patlıyor ve ortalığı pis kokular sarıyordu. Zebanilerin sonuncusu da kadırgadan ayrıldığında, gûllerin önderleri geri çekilme emri verdiler ve kent tam bir savaş ve fetih karmaşasının ortasındayken kürekçiler sessizce kürek çekerek gemiyi kül rengi burunların arasından geçirip limandan çıkardılar.

İlkel zebanilerin bir karara varmaları ve deniz üzerinden uçma korkularını yenmeleri için, bir zamanların Pickman'ı gûl, kadırgayı saatlerce kayalık adadan bir mil açıkta bekletti ve bu arada yaralı adamlarıyla ilgilendi. Akşam çöktü ve kül rengi alacakaranlık yerini alçak bulutların hastalıklı fosfor ışığına bıraktı; bu arada önderler zebanilerin uçup uçmadıklarını görmek için sürekli olarak lanetli kayalığın yüksek doruklarını gözetliyordu. Sabaha karşı, en yüksek zirvelerin üzerinde ürkek ürkek uçan kara bir benek belirdi ve bundan hemen sonra bu benek koca bir sürüye dönüştü. Şafak sökmeden bu sürü dağılır gibi oldu ve çeyrek saat içinde kuzeydoğu yönünde tamamen gözden yitti. Bir iki defa gözden yitmek üzere olan sürüden bir şeyler denize düşer gibi oldu; ama bu Carter'ı endişelendirmedi, çünkü gözlemlerinden kurbağaya benzer Ay yaratıklarının yüzemediklerini biliyordu. Sonunda, gûller, bütün zebanilerin ölüme mahkûm edilmiş yükleriyle birlikte Sarkomand'a ve Büyük Uçurum'a gitmek üzere adadan ayrıldıklarına kanaat getirdikten sonra, kadırgayı yeniden kül rengi burunlar arasındaki limana soktular ve hep birlikte karaya çıkan korkunç topluluk çıplak kayalar, kayalara oyulmuş kuleler, kartal yuvaları ve hisarlarda merakla dolaştı.

Bu iç karartıcı, penceresiz inlerde ortaya çıkarılan sırlar çok korkunçtu; çünkü, bitirilmemiş ziyafetlerden geriye birçokşey kalmıştı ve bunlar ölüme farklı farklı derecelerde yaklaşmışlardı. Carter, hâlâ canlı şeylerin icabına baktı, ama canlı olup olmadığından kesinlikle emin olamadığı bazılarından çabucak uzaklaştı. Pis kokulara boğulmuş evlerde mobilya olarak çoğunlukla Ay ağaçlarından yontulmuş tuhaf tabure ve sıralar vardı ve evlerin içine adsız, çılgın desenler çizilmişti. Çevreye, sayısız silah, araç gereç, Dünyada bulunmayan tuhaf varlıkları betimleyen som yakuttan kocaman heykeller de dahil birçok süs eşyası dağılmıştı. Bu süsler, çok değerli bir malzemeden yapılmış olmalarına karşın, ne beğenilecek gibiydi ne de uzun uzun incelenmeyi gerektiriyordu, Carter bir çekiç kaptığı gibi bunlardan beşini tuzla buz etti. Etrafa saçılmış mızrak ve kargıları toplayıp Pickman'ın onayıyla gûllere dağıttı. Böylesi şeyler köpek gibi yürüyen yaratıklar için yeniydi, Ama oldukça basit olmaları

yüzünden, birkaç denemeden sonra gûller bunları kullanmada epeyce ustalaştılar.

Kayaların yukarı bölümlerinde özel evlerden fazla tapınak vardı ve oyularak yapılmış sayısız odada korkunç sunaklar ve bu yaratıkların tapındığı, Kadath'ın tepesindeki vahşi tanrılardan daha korkunç şeyler için olduğundan kuşku duyulamayacak kirli kurnalar ve türbeler bulunuyordu. Büyük bir tapınağın arka tarafında alçak tavanlı karanlık bir geçit vardı, Carter çok büyük, ışıksız, kubbeli bir salona gelinceye kadar, kayaların içine oyulmuş bu geçitte, elinde bir meşaleyle ilerledi; salonun kemerlerine şeytani desenler oyulmuştu ve tanımlanmaması gereken başrahibin tek başına pineklediği, o iğrenç Leng manastırındakine benzer pis ve dipsiz bir kuyu açık ağzıyla salonun ortasında duruyordu. İğrenç kuyunun ötesinde, uzaktaki gölgeli tarafta Carter, dövme bronzdan küçük, tuhaf bir kapı bulunduğunu fark etti, ama bir nedenle onu açmaktan, hatta ona yaklaşmaktan tarifsiz bir korkuya kapıldı ve aceleyle mağaradan geçip, ayaklarını sürüye sürüye rahat ve aldırışsız dolaşan sevimsiz arkadaşlarının yanına döndü. Gûller sona ermemiş ziyafeti fark etmiş, kendi usullerince ondan yararlanmışlardı. Gûller ayrıca koca bir fıçı güçlü Ay şarabı bulmuş, kurtarılan üç gûlün Dylath-Leen'de kendi üzerlerinde nasıl bir etki yaratmış olduğunu anımsayarak arkadaşlarını bu şaraptan tatmamaları konusunda uyarmalarına karşın, ilerde diplomatik işlerinde ondan yararlanmak için yuvarlaya yuvarlaya rıhtıma indirmişlerdi. Denize yakın kemerlerden birinde ham ve işlenmiş Ay yakutlarından bol miktarda vardı; ama gûller yenilmez olduğunu görünce hiç ilgi göstermediler. Carter bunlardan yanında götürmeye kalkışmadı, çünkü onları kazıp çıkaranlar hakkında çok şey biliyordu.

Ansızın rıhtımdaki nöbetçilerin heyecanla bağırıştıkları duyuldu ve bütün iğrenç yağmacılar ellerindeki işi bırakarak denize ve orada kümelenmiş gruba bakmak için döndüler. Külrengi burunlar arasından yeni bir kara kadırga hızla limana girmekteydi ve güvertedeki neredeyse-insan yaratıkların kentin işgal edildiğini anlayıp, aşağıdaki canavarlara alarm vermeleri sadece bir anlarını aldı. Bereket versin, Carter'ın dağıttığı mızrak ve kargılar

hâlâ gûllerin yanındaydı ve Carter'ın, bir zamanlar Pickman olan varlığın da destek verdiği emriyle bir muharebe hattı oluşturarak geminin karaya yanaşmasını engellemeye hazırlandılar. O anda kadırgada kopan patırtı ve tayfaların değişen durumu bildirmeleriyle geminin birden durması, gûllerin ne kadar çok sayıda olduğunun farkına varılıp dikkate alındığını kanıtlıyordu. Bir anlık duraksamadan sonra yeni gelenler sessizce geri dönüp burunların arasından dışarı çıktılar, ama gûller bir an için bile çatışmanın savuşturulduğunu düşünmediler. Kara gemi ya takviye arayacak ya da tayfalar adanın bir başka noktasında karaya çıkmaya çalışacaklardı; bu yüzden düşmanın nasıl bir yol izleyeceğini izlemek üzere doruklara gözcüler gönderildi.

Birkaç dakika sonra, bir gûl, Ay yaratıklarının ve neredeyse-insan kölelerinin kül rengi burunların doğusunda bir yerlerde karaya çıktıklarını ve ancak keçilerin tırmanabileceği gizli patikalar ve çıkıntılı düz kayalardan yukarı doğru tırmanmaya başladıklarını haber vermek üzere soluk soluğa koşarak geldi. Hemen hemen aynı anda, kadırga dar boğazda yalnızca bir anlığına görünüp kayboldu. Birkaç saniye sonra, ikinci bir haberci, bir grup yaratığın da diğer buruna çıkmakta olduğunu soluk soluğa bağırarak bildirdi; her iki grup da kadırganın boyutlarından umulmayacak kadar kalabalıktı. Küreklerinde az sayıda kol kalmış olan gemi çok geçmeden dik burunlar arasından yavaşça süzülerek yeniden ortaya çıktı ve yaklaşmakta olan arbedeyi izlemek, gerekirse yardıma koşmak ister gibi kokuşmuş limanda faça edip durdu.

O zamana kadar Carter'la Pickman, gûlleri, ikisi iki koldan saldırıya geçen düşmanları karşılamak, üçüncüsü kentte kalmak üzere üç gruba ayırmışlardı. İlk iki grup verilen talimatlar doğrultusunda derhal kayalara tırmanırken, üçüncü grup kara ve deniz grubu olarak yeniden ikiye ayrıldı. Carter'ın komutasındaki deniz grubu, demirli gemiye binip yeni gelenlerin tayfası azalmış kadırgasına doğru kürek çekmeye başladılar, bunun üzerine yaratıkların gemisi boğazdan geçerek açık denize çıktı. Carter geminin peşine düşmedi, çünkü kendisine kentte daha fazla ihtiyaç duyulabileceğini biliyordu.

Bu arada Ay yaratıklarının ve neredeyse-insanların korku verici müfrezeleri ağır adımlarla burunların tepelerine çıkmış-

lardı ve her iki yanda kül rengi alacakaranlık gökyüzüne doğru şok edici siluetleri düşüyordu. Şimdi istilacıların zayıf, cehennemi flütleriinler gibi seslerle çalınmaya başlamıştı ve bu melez, biçimsiz alayın etkisi kurbağaya benzer Aylı iğrenç yaratıkların yaydığı pis koku kadar mide bulandırıcıydı. Sonra iki grup gûl ortaya çıkıp siluetlerini bu manzaraya kattılar. Karşılıklı olarak kargılar, mızraklar fırlatılmaya başlandı, gûllerin yükselen haykırışları ve yarı-insan yaratıkların hayvani böğürtüleri flütlerin cehennemi iniltilerine katılarak tarifsiz bir karmaşa, şeytani bir kakofoni oluşturuyordu. Zaman zaman burunların dar sırtlarından açık denize yada iç limana düşenler oluyordu; iç limana düşenler, suyun altında pusuya yatmış, varlığı sadece çıkardığı kocaman kabarcıklardan belli olan bazı varlıklar tarafından çabucak emilerek yutuluyorlardı.

Bu mücadele yarım saat kadar batı burnu üzerindeki istilacılar tamamen yok edilene kadar gökte devam etti. Ay canavarlarının önderinin de bulunduğu anlaşılan batı burnundaysa, gûller o kadar başarı elde edemediler ve yavaş yavaş kayalığın eteklerine doğru geri çekildiler. Pickman, derhal kentteki gruptan buraya takviye gönderilmesini emretti ve mücadelenin ilk aşamalarında bu oldukça işe yaradı. Sonra, batı burnundaki savaş bitince, ayakta kalan gûller, zor durumdaki arkadaşlarının yardımına koştular, saldırıyı durdurup, burnun dar sırtı boyunca istilacıları püskürttüler. Bu zamana kadar, neredeyse-insanların tümü öldürülmüştü, ama kurbağaya benzer korkunç yaratıkların sonuncuları güçlü ve iğrenç pençeleriyle kavradıkları kocaman mızraklarla umutsuzca savaşmaya devam ediyorlardı. Kargılarla savaşmanın zamanı geçmişti, mücadele, dar sırttta karşı karşıya gelebilen birkaç mızraklı savaşçının göğüs göğüse çarpışmasına dönüşmüştü.

Öfke ve pervasızlık arttıkça denizedüşenlerin sayısı da arttı. Liman tarafına düşenler, kabarcıklar çıkaran adsız yaratıklarca kapılıyor, açık denize düşenlerse, denizin çekilmesiyle ortaya çıkan kayalara yüzebiliyorlardı; bu arada, etrafta dolaşan düşman kadırgası Ay canavarlarından bazılarını kurtardı. Canavarların çıkarma yaptıkları yer dışında, kayalar tırmanmaya uygun değildi, bu yüzden kayaların üzerindeki gûller savaş hattına katıla-

mıyordu. Bu gûllerin çoğu düşman kadırgasından ya da yukarıdaki Ay canavarlarınca fırlatılan kargılarla öldürüldü, hayatta kalıp kurtarılanlar çok az oldu. Kara grubunun emniyetinin sağlandığı belli olunca, Carter'ın kadırgası iki burun arasından dışarı fırlayarak düşman gemisini uzaklara sürdü, sonra durarak kayaların üzerindekileri ve hâlâ denizde yüzmekte olan gûlleri kurtardı. Kayalara ve resiflere çıkmayı başarmış çok sayıda Ay canavarının da bu arada icabına bakıldı.

Nihayet, Ay canavarlarının gemisi yeterince uzaklara sürülüp, istilacı kara grubu bir yerde toplandığında, Carter doğu burnunda, düşmanın gerisine büyük bir kuvvet çıkardı ve kavga, bundan sonra tabiatıyla kısa sürdü. Her iki yandan saldırıya uğrayan iğrenç yaratıklar çabucak doğrandı ya da denize döküldü; akşam olduğunda gûl şefleri adanın bir kez daha bu canavarlardan temizlendiği kanısına vardılar. Düşman gemisi bu arada gözden yitmişti; Ay canavarlarından daha kalabalık bir sürünün toplanarak galiplere baskın vermelerinden önce bu kötülük dolu kayalığı terketmenin yapılacak en iyi iş olduğuna karar verildi.

Böylece, akşamleyin Pickman'la Carter, bütün gûlleri toplayıp dikkatle saydılar ve gündüz savaşlarında dörtte birden fazla kayıp vermiş olduklarını gördüler. Pickman, gûlleri kendi yaralılarını öldürüp yeme geleneklerinden vazgeçirmiş olduğu için yaralılar kadırgadaki yataklara yatırıldı ve sağlam olanlar küreklere ve faydalı olabilecekleri başka işlere verildi. Alçak gece bulutlarının fosforlu ışığında kadırga yola çıktı; dipsiz kuyusu ve insanın yaklaşmaya korktuğu bronz kapısıyla ışıksız, kubbeli salonu hiç aklından çıkmayan Carter, bu akla ziyan sırların adasından ayrıldığına hiç üzülmüyordu. Şafakta, gemi, parçalanmış sütunları ve ufalanan fenksleri üzerinde birkaç zebaninin, çömelmiş, boynuzlu kapkara siluetler şeklinde hâlâ nöbet tuttuğu, insanoğlunun dünyaya gelişinden çok zaman önce yaşayıp ölen korkunç Sarkomand kentinin harap olmuş bazalt rıhtımlarının açığında bulunuyordu.

Gûller, binek hayvanı olarak uygun sayıda zebani gelmesi için haberci göndererek Sarkomand'ın yıkıntılarında kamp kurdular. Pickman ve diğer şefler, yaptığı yardım için Carter'a

büyük bir minnet duyuyorlardı. Carter planlarını gerçekleştirmek için zamanın olgunlaştığını, bu korkunç müttefiklerinden sadece düş âleminin bu bölgesinden ayrılmak için değil, bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki tanrıları ve uykusunda kendisinden tuhaf bir şekilde esirgenen olağanüstü günbatımı kentini araştırmak için de yardım isteyebileceğini düşündü. Ve bunları gûl önderlerine açtı; Kadath'ın bulunduğu soğuk çöl, canavar Shantak kuşları ve Kadath'ı koruyan çift başlı figür halinde oyulmuş dağlar hakkında bildiklerini anlattı. Shantakların zebanilerden duydukları korkudan, Inquanok'u iğrenç Leng'den ayıran kasvetli, kül rengi dorukların yukarı bölümlerindeki kara oyukların önünden at başlı kocaman kuşların nasıl çığlık çığlığa uçtuklarından söz etti. Tarif edilmemesi gereken başrahibin penceresiz manastırındaki fresklerden zebaniler hakkında öğrendiklerinden, Yüceler'in bile onlardan nasıl korktuğundan ve onların hükümranının sürünen kaos Nyarlathotep olmayıp, Büyük Uçurumun Efendisi ak saçlı Nodens olduğundan da söz etti.

Carter bütün bunları toplanmış gûllere bıcır bıcır anlattı, sonra, köpek gibi yürüyen bu lastiğimsi yaratıklara son zamanlarda yaptığı yardım nedeniyle hiç de aşırı saymadığı isteğini dile getirdi. Yeterince sayıda zebaninin kendini havadan taşıyarak, Shantakların bulunduğu bölgenin ve oyulmuş dağların ötesine, hiçbir ölümlünün geri dönmediği soğuk çöle götürmesini çok istediğini söyledi. Kendinden esirgenen günbatımı kenti için Yüceler'den ricada bulunmak üzere soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki damarlı akik şatoya uçmayı çok arzuluyordu ve zebanilerin hiçbir zorlukla karşılaşmadan, ovanın tehlikelerinden uzak yüksekliklerden, kül rengi karanlıkta sonsuza kadar oturan dağlara oyulmuş nöbetçilerin iğrenç çifte başları üzerinden uçurarak kendini oraya götürebileceğinden emindi. Yüzü olmayan boynuzlu yaratıklar için zerrece tehlike yoktu, çünkü Yüceler'in kendileri de onlardan korkuyordu. Ve Dünyanın yumuşakbaşlı tanrılarının işlerini seyretme eğiliminde olan Başka Tanrılardan gelebilecek umulmadık şeylerden bile zebanilerin korkmasına gerek yoktu; çünkü bu dışcehennemler, efendi olarak Nyarlathotep'i tanımayan, sadece

güçlü ve çok yaşlı Nodens'e boyun eğen böylesi sessiz ve ele avuca gelmez uçan yaratıklara karşı tamamen kayıtsızlardı.

Carter, on on beş zebaninin Shantakları uzak tutmaya yeteceğini söyledi, ama bu yaratıkları yönetmek için, onların huylarını insanlardan daha iyi bilen birkaç da gûlün gelmesi yerinde olurdu. Grup kendini bu hayalakik hisarın içine indirip, kendisi dünyanın tanrılarına yakarmak için şatoya girmeye çalışırken, onlar gölgede oturup dönmesini veya işaretini beklerlerdi. Eğer Yüceler'in saltanat odasına girerken gûllerden birkaçı kendine eşlik ederse, Carter bundan dolayı onlara minnettar kalırdı, çünkü mevcudiyetleri, ricasına ağırlık ve önem katardı. Ama bu konuda ısrarlı değildi, sadece bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki şatoya götürülüp geri getirilmeyi istiyordu; son yolculuk, tanrılar lütufkâr davranacak olurlarsa olağanüstü günbatımı kentine, yok eğer yakarıları boşa giderse, Büyülü Orman'daki Derin Uyku kapısı yoluyla gerisin geri Dünyaya doğru olacaktı.

Carter konuşurken bütün gûller büyük bir dikkatle dinlediler ve zaman ilerlerken gökyüzü, haberciler gönderilip çağırılan zebani bulutlarıyla kapkara oldu. Kanatlı korkunç yaratıklar, gûl ordusunun etrafında yarım halka oluşturacak şekilde dizildiler ve köpeğe benzer reisler dünyalı gezginin isteğini düşünürlerken saygıyla beklediler. Bir zamanlar Pickman olan gûl, arkadaşlarıyla ciddi bir şekilde konuştu ve sonunda Carter'a umduğundan daha fazlasını sundular. Gûllerin Ay canavarlarını yenmesine yardım ettiğinden, ona sadece birkaç müttefik zebaniyi değil, kamp kurmuş bütün orduyu, ele geçirilen kara kadırga ve denizdeki sivri kayalıklardan getirilen ganimet için nöbetçi olarak bırakılan küçük bir garnizon dışında, savaşa katılmış gûllerden ve yeni katılan zebanilerden oluşan bütün orduyu vererek, kimsenin geri dönmediği yerlere yapacağı cüretkâr yolculuğunda yardımcı olacaklardı. Carter ne zaman isterse havalanacaklar ve Kadath'a vardıklarında, Carter akik şatodaki dünyalı tanrılara dilekçesini sunarken, münasip sayıda gûl ona resmi olarak eşlik edecekti.

Tarif siz bir minnet ve memnuniyet duyan Carter, gûl önderleriyle cüretli yolculuğu için planlar yapmaya koyuldu. Ordunun, adsız manastırı ve habis taş köyleriyle iğrenç Leng'in

çok yükseklerinden uçmasına; sadece, Shantakları korkutan, mağaraları dağın yukarı kısımlarını petek gibi delik deşik eden zebanilerle görüşmek için kül rengi, engin doruklarda durulmasına karar verildi. Sonra, bu mağara sakinlerinin tavsiyelerine göre, bilinmeyen Kadath'a ya Inquanok'un kuzeyindeki oyulmuş dağa uzanan çölü geçerek ya da iğrenç Leng'in daha kuzeyinden geçerek yolculuğun son kısmını tamamlayacaklardı. Gûller ve zebaniler köpeğe benzer, ruhsuz yaratıklar olduklarından, ayak basılmamış çöllerde karşılaşılabilecek hiçbir şeyden korkuları yoktu; ne de esrarlı akik şatosuyla gökyüzüne yapayalnız yükselen Kadath'ı düşünmek korkup caymalarına yol açabilirdi.

Öğleye doğru, gûller ve zebaniler uçuşa hazırlandılar; her gûl kendini taşıyacak uygun bir boynuzlu binekçifti seçti. Carter, Pickman'ın yanında saldırı kolunun başındaydı ve hepsinin önünde öncü kolu olarak iki sıra halinde binicisiz zebaniler vardı. Pickman'ın verdiği işaretle, bu şok edici ordu, Sarkomand'ın parçalanmış sütunları ve ufalanan sfenksleri arasından bir karabasan bulutu halinde havalanıp git gide daha yukarılara, kentin arkasındaki büyük bazalt kayalık gözden yitip, Leng'in eteklerindeki düz tepeli dağ gözler önüne serilene kadar yükseldi. Bu kapkara ordu, düz tepe altlarında küçücük bir nokta kalıncaya kadar yükselmeye devam etti ve rüzgârlara açık bu dehşet yaylası üzerinde kuzeye doğru uçarlarken Carter, bir kere daha korkuyla yekpare taşlardan halkayı ve pençelerinden güçbela kaçabildiği ipek maskeli korkunç yaratığın oturduğunu bildiği penceresiz, alçak binayı gördü. Ama bu defa aşağı inmek sözkonusu değildi; ordu, çorak arazinin üzerinden, orada dans edip kaval çalan toynaklı, boynuzlu neredeyse-insan varlıklara durup bir göz atmaya tenezzül bile etmeden, zayıf ateşler yanan sağlıksız taş köylerin çok yukarılarından bir yarasa sürüsü gibi uçup gitti. Bir defasında düzlüğün üzerinde, alçaktan uçan bir Shantak kuşu gördüler, ama kuş onları görünce iğrenç çığlıklar atarak, garip bir panik içerisinde kuzeye doğru kanat çırpıp uzaklaştı.

Akşam karanlığı çökerken, Inquanok'un sınırını oluşturan kül rengi, sivri doruklara vardılar ve Carter'ın Shantakları korkuttuğunu anımsattığı, zirveye yakın tuhaf mağaraların civa-

rında süzülerek dolaşmaya başladılar. Gûl önderlerinin ısrarlı seslenişleri üzerine zirveye yakın mağaraların her birinden bir sürü boynuzlu, kapkara, uçan yaratık çıktı; gûller ve zebanilerden oluşan grup onlarla sonunda çirkin el kol hareketleriyle görüşmeye başladı. Çok geçmeden takip edilecek en iyi yolun, Inquanok'un kuzeyindeki soğuk çöl olduğu ortaya çıktı; çünkü, Leng'in kuzeyindeki bölgeler zebanilerin bile hoşlanmadığı görünmez tuzaklarla doluydu; genel olarak Başka tanrılarla ve onların sürünen kaosu Nyarlathotep'le ilişkili olduğu düşünülen, tuhaf tepeciklerdeki bazı beyaz yarım küre evlerde yoğunlaşan güçlü etkiler söz konusuydu.

Dorukların bu hızlı kanat çırpıcıları, Kadath'la ilgili olarak, kuzeyde, Shantakların ve oyulmuş dağların beklediği çok acayip bir esrar olması gerektiğinden başka bir şey bilmiyorlardı. Bunun ötesinde kuş uçmaz kervan geçmez engin alanların uzanmakta olduğuna ilişkin söylentilerden, ebediyen hüküm süren geceler hakkındaki muğlak fısıltılardan söz ettiler, ama kesin bilgiler veremediler. Bunun üzerine Carter'la beraberindekiler onlara kibarca teşekkür edip, en tepedeki granit zirveleri aşarak, Inquanok göklerine geçtiler ve fosforlu gibi ışıyan gece bulutlarının altına indiklerinde, dev bir el onları oyuncaya kadar bir dağ olan çömelmiş korkunç yaratıkları uzaktan gördüler.

Cehennemi bir yarım daire şeklinde çömelmiş oturuyorlardı orada; ayakları çöl kumundaydı, yeleleri parlak bulutları deliyordu; uğursuz, kurda benzer, çift başlı, öfke dolu yüzleriyle sağ ellerini yukarı kaldırmış, hışımla ve kötü niyetle insanların dünyasını gözetliyor ve insanlara ait olmayan bir soğuk kuzey dünyasını dehşet saçarak koruyorlardı. İğrenç eteklerinden fil büyüklüğünde çirkin Shantak kuşları havalandı, ama puslu gökte zebanilerin öncü kolunu görünce çılgınca çığlıklar atarak uzaklaştılar. Ordu, bu iğrenç biçimde oyulmuş dağların üzerinden kuzeye doğru, kasvetli çölün üzerinde hiçbir hudut işaretiyle karşılaşmadan uçtu da uçtu. Bulutlardan yayılan ışık git gide azaldı, sonunda Carter, etrafında karanlıktan başka bir şey göremez oldu; ama kanatlı binek hayvanları şuncacık duraksamadılar, dünyanın en karanlık derinliklerinde yetişmiş olduklarından gözleriyle değil, kaygan bedenlerinin tüm ıslak yüzeyiyle

görüyorlardı. Durmadan uçtular; kuşkulu kokular ve kuşkulu sesler taşıyan rüzgârları geçtiler; sürekli karanlıklar içerisinde, o kadar uzun mesafeler katettiler ki, Carter hâlâ Dünyanın düş âleminde olup olmadıklarını merak etti.

Sonra ansızın bulutlar inceldi ve başlarının üzerinde yıldızlar bir hayal gibi parlamaya başladı. Aşağısı hâlâ karanlıktı, ama bu solgun fenerler, başka hiçbir yerde olmadığı kadar anlam ve yol göstericilikle canlı gibiydiler. Dizilişleri farklı değildi, ama bu tanıdık şekiller şimdi, daha önce böylesine açıkça ifade edemedikleri kadar anlamlıydılar. Her şey kuzeye doğru odaklanıyordu; pırıl pırıl parlayan gökyüzündeki her eğri ve yıldızlar kümesi, işlevi önce gözü, sonra tüm gözlemciyi, ötesinde donmuş bir çölün sonsuzca uzandığı gizemli ve korkunç bir hedefe doğru yöneltmek olan engin tasarımın bir parçası olmuştu. Carter doğuya, dorukların Inquanok boyunca aşılmaz bir sırt oluşturduğu yere doğru baktı ve dağların hâlâ devam ettiğini anlatan çentikli bir siluetin yıldızlara karşı yükseldiğini gördü. Dağlar şimdi daha girintili çıkıntılıydı, şurada burada derin yarıklar, çılgınca düzensiz yükseltiler görünüyordu; Carter, kuzeye doğru yönelmekte yıldızlarla ortak bir güdüye sahip gibi görünen bu tuhaf hatları, anlamlı bir dönemeç ve meyil görmek umuduyla dikkatle inceliyordu.

O kadar büyük bir hızla uçuyorlardı ki, gözlemci ayrıntıları seçerken zorlanıyordu; sonra Carter, birdenbire en yüksek zirvelerin hattı üzerinde yıldızlara doğru uçan ve güzergâhı bu tuhaf grubunkiyle aynı olan karanlık ve hareketli bir nesne gördü. Gûller de onun farkına varmışlar, aralarında fısıldaşmaya başlamışlardı; Carter bir an için bu şeyin, türünün ortalama büyüklüğünden çok iri bir Shantak kuşu olduğunu düşündü. Ama çok geçmeden yanıldığı ortaya çıktı; dağların üzerindeki bu şey hiç de at kafalı bir kuşa benzemiyordu. Yıldızların ışığında hatları belli belirsiz seçilen bu şey, daha çok yeleli bir başa, daha doğrusu sonsuz derecede büyük bir çift başa benziyordu; kanatları olmamasına karşın, başını aşağı yukarı hareket ettirerek hızla uçuyordu. Carter, onun dağın hangi yüzünde olduğunu kestiremiyordu, ama çok geçmeden ilk gördüğü alt kısımların da altında bazı kısımları olduğunu anladı, çünkü, dağ sırtında

kocaman gediklerin bulunduğu yerlerde bütün yıldızları gözden saklıyordu.

Sonra, sıradağlarda kocaman bir yarıkla karşılaştılar; burada, dağın öte yüzündeki Leng'in iğrenç toprakları, arasından solgun yıldızlar görülen alçak bir geçitle bu yüzdeki soğuk çölle birleşiyordu. Carter, zirvelerin üzerinde yükselip alçalarak dalgalı bir şekilde uçan kocaman şeyin alt kısımlarının siluetini görebileceğini bildiğinden, bu yarığı çok büyük bir dikkatle gözledi. Bu şey şimdi biraz ilerilerinde uçuyordu ve ordudaki bütün gözler birazdan bütün siluetinin belireceği boşluğa çevrilmişti. Dorukların üzerindeki kocaman şey, gûl ordusunun uzaklığını yanlış değerlendirmiş olduğunu fark etmiş gibi, hızını yavaş yavaş azalttı. Bundan sonraki dakikanın gerilimi dayanılacak gibi değildi, sonra kısa bir an için kocaman yaratığın silueti bütün haşmetiyle ortaya çıktı; duydukları büyük korkuyla gûllerin çığlıkları boğazlarına düğümlendi ve gezginin ruhunu bir daha asla tam olarak kurtulamadığı bir ürperme kapladı. Çünkü, dağların sırtından daha yüksekte dalgalanarak ilerleyen mamut gibi şey sadece bir, daha doğrusu bir çift yeleli baştı, ve altında inanılmaz büyüklükte bir gövde; ses çıkarmadan yürüyen dağ büyüklüğünde bir canavar; yeleli çift başı yıldızlara uzanan, tırısa giden insanımsı dev bir şeklin sırtlan gibi çarpık karanlık silueti.

Carter eski bir düşçü olduğundan ne kendini kaybetti ne de yüksek sesle haykırdı; ama ilkinin peşi sıra gelen daha başka canavar kafaların siluetlerini dorukların üzerinde gördüğünde arkasına bakıp korkuyla titredi. Ve tam arkasında güney yıldızlarının ışığında bütünüyle görünen, yeleleri binlerce ayak yüksekliğe ulaşan üç canavar dağ, kurt gibi ayak uçlarına basarak ağır ağır ilerliyordu. Oyulmuş dağlar demek ki, sağ ellerini yukarı kaldırarak, Inquanok'un kuzeyinde yerinden kıpırdamadan bir yarım halka halinde çömelip beklemiyorlarmış. Yerine getirecek bir görevleri vardı ve görevlerini hiç ihmal etmiyorlardı. Ama hiç konuşmamaları ve yürürken bile hiç ses çıkarmamaları çok korkunçtu.

Bu arada, eskinin Pickman'ı gûl, zebanilere bir emir verdi ve bütün ordu birden gökyüzüne doğru süzüldü. Tuhaf ordu yıldızlara doğru o kadar yükseldi ki, ne hareketsiz kül rengi,

granit sırtlar ne de yürüyen, yeleli dağlar kaldı görünürde. Kanatlarını titreştirir gibi hızla hareket ettiren bu kalabalık müfreze sert esen rüzgârlar ve esir içindeki görünmez gülüşler arasında hızla kuzeye doğru atılırken, aşağısı koyu karanlıklar içindeydi ve tekinsiz çöllerden onları izlemek için ne bir Shantak kuşu ne de daha az iğrenç başka yaratıklar havalandı. İlerledikçe hızları arttı, öyle ki kısa bir süre sonra bu başdöndürücü hız, mermi hızını geçip, yörüngesinde dönen bir gezegenin hızına yaklaştı. Carter, bu hızla nasıl olup da dünyanın hâlâ altlarında uzanmakta olduğunu merak etti, ama düş âleminde boyutların tuhaf özellikleri olduğunu biliyordu. Sonsuz gece ülkesinde olduklarından kesinlikle emindi ve tıpkı içerisindeki son kırıntıları dışarıatmak için bir torbanın kıvrımlarının bir araya toplanması gibi, başlarının üzerindeki yıldızlar kümesinin yukarıda bir araya gelerek, uçan orduyu kuzey kutbunun boşluğuna fırlatmak üzere, kuzeye yönelmesini ustaca kolaylaştırdığını hayal etti.

Sonra, zebanilerin artık kanat çırpmadıklarını dehşetle fark etti. Yüzü olmayan, boynuzlu binek hayvanları zarsı eklentilerini kapamış, kendilerini, kıkırdayarak döne döne esen rüzgâra bırakmışlardı. Dünyadışı bir güç orduyu ele geçirmişti; gûller ve zebaniler kendilerini kimsenin geri dönmediği kuzeye doğru çılgınca ve amansızca çeken bir akımın önünde çaresizdiler. Sonunda gökyüzünde, yaklaştıkça hızla yükselen ve altında yıldızları gözden saklayan karanlık bir kütle bulunan tek başına solgun bir ışık kaldı önlerinde. Carter, bunundağın tepesindeki bir fener olması gerektiğini düşündü, çünkü gökyüzünde böylesi bir yüksekliğe ancak bir dağ ulaşabilirdi.

Düzensiz konik bir kütle kuzey göğünün yarısını kaplayıncaya kadar ışık yükseldi, altındaki karanlık büyüdü. Ordu yükseldikçe bu solgun ve uğursuz fener de yükseldi; Yeryüzünün tüm doruklarını ardında bırakarak, gizemli Ay'ın ve çılgın gezegenlerin içinde döndüğü atomsuz esirin tadına bakarak yükseldi. Önlerinde hayal gibi yükselen bu dağ insanoğunun bildiği dağlardan değildi. En yüksek bulutlar, bu dağın eteklerinde ancak püskül, havanın başdöndürücü bir hal aldığı yer belinde bir kuşaktı. Yeryüzüyle gökyüzü arasındaki bu köprü, zifiri karanlık sonsuz gecede her şeyi küçümseyerek bir hayal gibi yük-

seliyor, korkunç ve anlamlı hatları her an biraz daha ortaya çıkan meçhul yıldızlar başını bir taç gibi süslüyordu. Bunu gören gûller hayretle bağırıştılar; Carter, hızla ileri atılan ordu bu yol vermez dev akik kayaya çarpıp paramparça olacak diye korkuyla titredi.

Işık, başucunun en yüksek kürelerine karışana kadar yükseldikçe yükselip, oradan, uçan yaratıklara korkutucu bir alaycılıkla göz kırpmaya başladı. Aşağısındaki tüm kuzey karanlıklar içindeydi şimdi; sadece ulaşılmaz bir yükseklikte göz kırpan fenerin ölgün ışığıyla, sonsuz derinliklerden sonsuz yüksekliklere uzanan ürkütücü, soğuk karanlık vardı. Carter, ışığı daha bir dikkatle inceledi ve sonunda, ardındaki simsiyah fonun yıldızlı gökyüzünde çizdiği hatları seçebildi. Bu dev dağın tepesinde kuleler vardı; insan yapısı olduğu düşünülemeyecek, hesaba gelmez sayıda kat kat, küme küme korkunç kubbeli kuleler; acayip ve tehditkâr mazgallı siperler ve taraçalar; hepsi de kötücül bir ışıkla yıldız gibi parlayan tepe noktasından uzak, kapkara ve mini minnacık. Dağların bu en ölçüsüzünün tepesinde hiçbir ölümlü düşüncenin kavrayamayacağı bir şato bulunuyor ve içinde şeytani bir ışık parlıyordu. Randolph Carter, yolculuğunun sonuna gelmiş olduğunu ve başının üzerinde, bütün ürkütücü adımların ve cüretli hayallerin hedefinin, Yüceler'in bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki efsanevi, inanılmaz evinin bulunduğunu biliyordu.

Carter, bunu aklından geçirirken, rüzgârın önünde çaresizce sürüklenen ordunun rotasında bir değişiklik olduğunu fark etti. Şimdi, diklemesine yükseliyorlardı ve uçuş hedefinin, solgun bir ışığın parladığı damarlı akik şato olduğu besbelliydi. Yüksek, kara dağa o kadar yakındılar ki, bir mermi gibi yükselirlerken dağın yüzeyi başdöndürücü bir hızla yanlarından kayıyordu ve karanlıkta dağın üzerindeki hiçbir şey seçemiyorlardı. Gecenin sürekli hüküm sürdüğü şato git gide büyüyordu ve Carter bu büyüklükte iğrenç bir küfrün mevcudiyetini hissediyordu. Şatonun yapıldığı taşlar, pekâlâ Inquanok'un kuzeyindeki tepelerden adsız işçilerin kesip çıkardığı devasa kayalar olabilirdi, çünkü öylesine büyüktüler ki, eşiğinde duran biri dünyadaki en yüksek hisarın en yüksek basamağında duruyor gibi

olurdu. Kubbeli, sayısız kulesi üzerinde birer taç gibi duran bilinmeyen yıldızların ölgün, soluk ışığında kasvetli, kaygan akik duvarlar bir tür alacakaranlık içerisinde kalıyordu. Şimdi solgun fenerin, en yüksek kulelerden birinin parıldayan tek penceresi olduğu görülüyordu ve çaresiz ordu dağın tepesine yaklaşırken, Carter, zayıf bir ışıkla aydınlanmış pencerede hızla hareket eden nahoş gölgeler görür gibi oldu sanki. Tasarımı Dünyaya yabancı, tuhaf kemerli bir pencereydi bu.

Şimdi kesintisiz kayaların yerini korkunç şatonun dev binaları almıştı ve ordu biraz hız kesmişe benziyordu. Yukarı doğru korkunç yüksek duvarlar uzanıyor ve ordunun çaresizce sürüklendiği büyük bir kapı göze çarpıyordu. Dev avluda her şey karanlıklar içindeydi ve sonra kemerli kocaman bir giriş orduyu yutarken derinliklerin koyu karanlığı her yere egemen oldu. Göz gözü görmez akik labirentlerde soğuk, rutubetli rüzgârlar burgaçlar yaparak esiyordu ve Carter, helisler çizerek yaptığı bu sonu gelmez hava yolculuğu boyunca hangi dev merdiven basamaklarının ve koridorların sessizce uzandığını söyleyecek durumda değildi. Karanlıkta hep yukarı doğru sürüklendiler ve asla ne bir ses, ne bir dokunuş, ne de bir ışıltı esrarın kalın perdesini araladı. Gûl ve zebani ordusu çok büyük de olsa, bu dünyadışı şatonun muazzam boşluklarında kayboldu. Ve nihayet, yüksek penceresi karanlıklarda bir fener işlevi gören kule odasının donukışığı birden çevresini sardığında, Carter'ın odanın uzak duvarlarını, yüksek tavanını seçmesi ve yeniden dışarının hudutsuz açık havasında olmadığını kavraması epeyce zamanını aldı.

Randolph Carter, Yüceler'in saltanat odasına, bir tören düzeniyle peşi sıra gelen etkileyici bir gûl ordusunun desteğinde, güvenli, vakur adımlarla gelmeyi ve özgür ve kudretli bir düşçü olarak rica da bulunmayı ummuştu. Yüceler'in kendilerinin hiç de ölümlülerin boy ölçüşemeyeceği kadar güçlü olmadığını biliyordu ve insanlar Yeryüzü tanrılarını kendi evlerinde ya da dağlarında aramaya kalkıştıklarında, daha önce olduğu gibi Başka Tanrılar'la sürünen kaos Nyarlathotep'in en nazik zamanda yardıma koşmayacakları konusunda şansına güvenmişti. Ve gûllerin hiç efendisi olmadığını, zebanilerinse efendi olarak

Nyarlathotep'i değil sadece yaşlı Nodens'i tanıdıklarını bildiğinden, gerekirse, korkunç maiyetiyle Başka Tanrılar'ı yenebileceğini bile ummuştu. Ama şimdi, soğukçöldeki semavi Kadath'ın karanlık mucizeler ve adsız nöbetçilerle donatılmış olduğunu ve Başka Tanrılar'ın zayıf, yumuşakbaşlı Yeryüzü tanrılarını koruma konusunda tetikte olduğunu görüyordu. Gûller ve zebaniler üzerinde egemen olmasalar da, dış-uzayın bu bilinçsiz, biçimsiz küfürleri, yine de gerektiğinde onları kontrol edebiliyorlardı, bu yüzden Randolph Carter, Yüceler'in saltanat odasına, gûllerle birlikte özgür ve güçlü bir düş ustası olarak giremedi. Yıldızlardan esen karabasan fırtınaların önüne katılıp eli kolu bağlı sürüklenen ve kuzey çöllerinin görünmeyen dehşetleri tarafından izlenen bütün ordu, duyulmayan bir emir korkunç rüzgârlara son verdiğinde hissizce akik zemine serilmişti.

Randolph Carter, ne bir altın kürsünün önüne gelmişti, ne de bir düşçünün yalvaracağı, Ngranek'te kayalara oyulmuş yüze benzer kısık gözlü, uzun kulak memeli, ince burunlu, sivri çeneli ve başı bir haleyle çevrelenmiş varlıklar vardı. Kadath'ın tepesindeki akik şato, bir kule odası dışında karanlıktı ve efendiler ortada yoktu. Carter, soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'a gelmiş, ama tanrıları bulamamıştı. Yine de, helezoni hareketlerle kıvrılan ince bir siste uzak duvarları ve çatısı zor seçilen, neredeyse avlu büyüklüğündeki bu kule odasında donuk bir ışık parıldıyordu. Yeryüzü tanrılarının burada olmadığı doğruydu ama daha mahir ve daha zor görülür varlıklar eksik olmayabilirdi. Yumuşakbaşlı tanrıların bulunmadığı yerde, Başka Tanrıların temsilcisi bulunmalıydı; akik şatoda kimsenin oturmadığı düşünülemezdi. Şato sakininin nasıl çirkin bir şekilde veya şekillerde ortaya çıkacağını Carter gözünde canlandıramıyordu. Carter, ziyaretinin beklenmekte olduğunu hissetti ve sürünen kaos Nyarlathotep'in bu süre boyunca kendini ne kadar yakından gözetlemiş olduğunu merak etti. Bu, mantarsı Ay canavarlarının hizmet ettiği, Başka Tanrılar'ın habercisi, sonsuz biçimlere girebilen, korkunç ruh Nyarlathotep idi ve Carter'ın aklına denizdeki sivri kayalıkta girişilen savaş, kurbağaya benzer çirkin yaratıkların aleyhine döndüğünde ortadan kaybolan kara kadırga geldi.

Solgun bir ışıkla aydınlanmış, hudutsuz büyük odada birdenbire iğrenç ve şeytani bir boru sesi duyulduğunda, Carter bunları düşünerek, karabasanları andıran maiyetinin arasında olduğu yerde sendelemekteydi. Bu korkunç pirinç çığlık üç defa duyuldu ve üçüncüsü bir gülüş gibi sönerken Randolph Carter yalnız olduğunu gördü. Gûllerin ve zebanilerin niçin, nasıl ve nereye götürülmüş olduğu Carter'ın bilebileceği bir şey değildi. Bütün bildiği, birdenbire yalnız kalmış olduğu ve etrafında pusuya yatmış, alaycı, görünmez güçlerin, Yeryüzü düş âlemlerinin dost güçlerinden olmadığıydı. Tam o sırada odanın yukarılarından yeni bir ses duyuldu. Bu da, ahenkli bir boru sesiydi; ama maiyetini ortadan kaldıran önceki, boğuk boru sesiyle uzaktan yakından benzerliği yoktu. Bu alçak fanfar sesinde tüm semavi düşlerin alışılmadık ezgisi yankılandı; her tuhaf notasından ve yabancı ahenginden hayal edilemez güzellikte egzotik manzaralar serildi gözler önüne. Bu fevkalade notalara yaraşır günlük kokuları yayıldı ortalığa ve borazanların çaldığı tuhaf ezginin ahengine uyarak, sürekli değişip, Dünyada bilinmeyen renklere giren güçlü bir ışık belirdi başının üzerinde. Uzakta meşaleler yandı ve endişeli beklenti dalgaları arasında gittikçe yaklaşan davul sesleri bir nabız gibi attı.

İncelen sisin ve acayip tütsülerin içinden, bellerine sarılmış yanardöner ipekli kumaşlarla iki sıra halinde dev zenci köleler belirdi. Başlarının üzerinde pırıl pırıl parlayan metalden kaska benzer meşaleler taşıyorlar, bu meşalelerden kıvrıla kıvrıla yükselen dumanlarla ne olduğu anlaşılmayan güzel kokular yayılıyordu ortalığa. Sağ ellerinde, kristal asalar vardı, bu asaların uç kısımları, başı ve göğsü aslan, karnı keçi, kuyruğu ejderha olan ve ağzından alevler püskürten masal hayvanı şeklinde oyulmuştu; sol ellerindeyse, sırayla üfledikleri uzun, ince, gümüş borazanları sıkı sıkıya tutuyorlardı. Altın kolçak ve halhalları vardı, her halhal çiftinin arasında, taşıyanın ölçülü yürümesini sağlayan altın bir zincir uzanıyordu. Bunların yeryüzünün düş âleminden gerçek karaderili insanlar olduğu açıktı, ama ayinlerinin ve giysilerinin Dünyamızla ilgili şeyler olduğu pek söylenemezdi. Carter'ın on ayak uzağında, yürüyüş kolu durdu ve aynı anda da bütün borazanlar sahiplerinin kalın dudaklarına

gitti. Ardından yabanıl ve esrik sesler duyuldu ve karanlık hançerelerden koro halinde çıkan bu sesler yükselerek tiz bir çığlığa dönüştü.

Sonra, yürüyüş kollarının oluşturduğu geniş koridorun alt ucunda, uzun adımlarla yürüyen biri belirdi; eski firavunların yüzüne sahip, rengârenk giysiler giyinmiş, başında eski Mısır'ın taçlarını andıran ışıklı altın bir taç bulunan ince, uzun biri. Gururlu tavırlarında ve gösterişli hatlarında karanlık bir tanrının veya düşmüş bir başmeleğin büyüleyiciliği olan ve gözlerinin etrafında havai bir nüktedanlığın isteksiz kıvılcımları oynaşan bu soylu kişi uzun adımlarla Carter'a yaklaştı. Unutkanlık nehirlerinin yabanıl müziğini çağrıştıran yumuşak bir ses tonuyla konuşmaya başladı.

"Randolph Carter," dedi ses, "insanların görmeleri yasak olan Yüceler'i görmeye geldin. Gözcüler bunları rapor etti ve Başka Tanrılar, hiçbir dudağın yüksek sesle adını telaffuz etmeye cesaret edemeyeceği iblis-sultanın oturduğu karanlık, sonsuz boşlukta hafif flüt sesleriyle bilinçsizce hoplayıp zıplarken öfkeyle homurdandılar.

Bilge Barzai, Yüceler'in ay ışığında bulutların üstünde dans edip ulumalarını seyretmek için Hatheg-Kla'ya tırmandığında bir daha geri dönmedi. Başka Tanrılar oradaydılar ve kendilerinden bekleneni yaptılar. Aphoratlı Zenig soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'a ulaşmaya çalıştı, şimdi kafatası, adını vermem gerekmeyen birinin küçük parmağındaki yüzüğü süslüyor.

Ama, sen Randolph Carter, sen Yeryüzünün düş âlemindeki her şeye meydan okudun ve hâlâ da araştırma ateşiyle yanıp tutuşuyorsun. Sen buraya merak ettiğin için değil, hakkın olan bir şeyi aramak için geldin ve Yeryüzünün yumuşakbaşlı tanrılarına saygıda da kusur etmedin. Yine de bu tanrılar, sırf tamahkârlıklarından, düşlerinin olağanüstü günbatımı kentini senden esirgediler; doğruyu söylemek gerekirse, senin hayalgücünün biçimlendirdiği olağanüstü güzelliği şiddetle arzuladılar ve bundan böyle oradan başka bir yerde oturmayacaklarına ant içtiler.

Senin olağanüstü kentinde oturmak için bilinmeyen Kadath'taki şatolarından ayrıldılar. Damarlı mermer saraylarında

bütün gün cümbüş yapıyor ve güneş battığında hoş kokulu bahçelere gidip tapınakların ve sütunlu yolların, kemerli köprülerin ve gümüş tabanlı havuzların ve her iki yanı çiçek açmış vazolar ve parıldayan sıra sıra heykelle süslü geniş caddelerin altın ihtişamını seyrediyorlar. Gece çöktüğünde, çiyler içindeki yüksek taraçalara tırmanıyor, oymalı somaki sıralara oturarak yıldızları inceliyor ya da basit mumların huzur veren sarı ışıklarının eski üçgen çatıların küçük pencerelerini birer birer aydınlattığı kentin dik kuzey yamaçlarını seyretmek için renksiz parmaklıklardan sarkıyorlar.

Tanrılar senin olağanüstü kentini seviyorlar ve artık tanrıların yolundan gitmiyorlar. Yeryüzünün yüksek bölgelerini ve gençliklerinde tanıdıkları dağları unuttular. Yeryüzünde artık tanrıya benzer tanrı yok, sadece dış-uzaydan gelen Başkalar, anımsanmayan Kadath'ta hüküm sürüyorlar. Senin kendi çocukluğunun uzak vadilerinde gamsız Yüceler oyun oynuyorlar. Çok iyi düşler kurdun, sen ey bilge başdüşçü, çünkü, düşlerin tanrılarını bütün insanların hayal dünyalarından çekip çıkararak sadece kendine ait hayal dünyasına götürdün, çocukluğunun küçük hayallerinden bugüne kadarhayal edilen tüm kentlerden daha güzel bir kent yarattın.

Yeryüzü tanrılarının tahtlarını terk edip, orada örümceklerin ağ örmesi ve krallıklarında Başkalar'ın kendi karanlık tarzlarında hüküm sürmeleri hoş değil. Tanrıları dünyalarına sadece senin geri gönderebileceğini bilmeselerdi, Randolph Carter, dış güçler, düzenlerinin altüst olmasına yol açtığın için seni seve seve mahvederlerdi. Sana ait olan bu yarı-uyanık düş âleminde, en karanlık gecenin güçleri âcizdir ve sadece sen, bencil Yüceler'i senin olağanüstü günbatımı kentinden nazikçe çıkarıp, kuzeyin alacakaranlığı içinden, soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'ın tepesinde bulunan her zamanki yerlerine gönderebilirsin.

Bu yüzden Randolph Carter, Başka Tanrılar adına sana hayatını bağışlıyor ve emirlerime uymanı emrediyorum. Kendine ait olan günbatımı kentini bulmanı ve uyuşuk, firari tanrıları oradan, kendilerini bekleyen düş âlemine göndermeni emrediyorum. Tanrıların gül renkli ateşlerini, semavi borazanların

fanfarını ve ölümsüz zillerin sesini, yeri ve anlamı uyanıklığın koridorlarında ve düşlerin uçurumlarında sürekli seni taciz eden, belleğinden silinmiş anı kırıntılarıyla ve yitirilmiş korkunç ve önemli şeylerin acısıyla sana işkence eden gizemleri bulman zor olmayacak. Harika günlerinin sembol ve yadigârını bulman zor olmayacak; çünkü, o hakikatte, senin akşam karanlığındaki yolunu billur kıvılcımlarıyla aydınlatan ölümsüz ve sonsuz cevherden başka bir şey değil. Araştırmalarını bilinmeyen denizlerin ötesine değil, çok iyi bildiğin yılların öncesine; çocukluğunun parıltılı tuhaf olaylarına ve eski sahnelerin genç gözlerinin önüne serdiği günışığına boğulmuş bir anlık büyülü parıltılara doğru yapmalısın.

Çünkü, bilmelisin ki, senin altın ve mermer harika kentin gençliğinde görüp sevdiğin şeylerin toplamıdır sadece. Boston'ın batı yamaçlarındaki çatıların ve günbatımında alev alev yanan pencerelerin, çiçek kokularına boğulmuş kent meydanının, tepedeki büyük kubbenin ve çok köprülü Charles nehrinin tembel tembel aktığı mor vadideki birbirine karışmış üçgen çatılar ve bacaların ihtişamıdır. Bu şeyleri, Randolph Carter, dadın seni ilkbaharda ilk defa dışarı çıkarıp arabanla gezdirdiğinde gördün ve onlar, belleğin ve aşkın gözleriyle göreceğin son şeyler olacak. Sonra, kasvetli yıllarıyla antik Salem ve kayalık uçurumları geçmiş yüzyıllarda oluşmuş etkileyici Marblehead var; Marblehead'in, limanın ötesindeki çayırlarından güneş batarken görünen Salem'in kuleleri var.

Mavi limandaki yedi tepe üzerinde, hâlâ ayakta kalmış antik çan kulelerine ve hisarlara çıkan yeşil taraçalarıyla yabanıl ve azametli Providence ve düşler içindeki dalgakırandan bir hayal gibi yükselen Newport var. Küf bağlamış, balıksırtı damları ve gerisinde görülen kayalık ve inişli çıkışlı çayırlarıyla Arkham ve sıra sıra bacaları, terk edilmiş rıhtımları, bel vermiş üçgen çatıları ve şaşırtıcı yüksek uçurumlarıyla eski mi eski Kingsport ve berisinde şıngır şıngır sesler çıkaran şamandıralarla bembeyaz bir sisin kapladığı okyanus var.

Concord'un serin vadileri, Portsmouth'un taş döşeli dar sokakları, beyaz çiftlik evlerinin duvarlarını ve gıcırtılı kuyu kaldıraçlarını dev karaağaçların yarı gizlediği New Hamsphire'ın

köy yollarındaki alacakaranlık dönemeçler. Glouscester'ın tuzlu rıhtımları ve Truro'nun rüzgârla salınan söğütleri. Uzaktan çan kuleleri görülen kentlerin ve North Shore boyunca birbiri ardına dizilmiş tepeleri, Rhode Island'ın arka taraflarındaki kocaman kayaların duldasında kalan, derin bir sessizlik içindeki kayalık yamaçlar ve sarmaşık bürümüş alçak duvarlar. Denizin ve tarlaların kokusu, karanlık koruların büyüsü, bahçelerin ve bostanların şafaktaki canlılığı. Bunlar, Randolph Carter, bunlar senin kentin; çünkü bunlar sen kendinsin. New England seni doğurdu ve hiç ölmeyecek cevval bir güzellik halinde ruhuna doldu. Yıllar boyu görülen düşlerle ve anımsayışlarla yoğrulan, belirginleşen ve incelen bu güzellik senin anlaşılmaz günbatımlarının taraçalı harikasıdır; tuhaf vazolarla ve oyma parmaklıklarla süslü mermer korkuluğu bulmak ve bu sonu gelmez tırabzanlı basamaklardan geniş meydanlarla ve berrak çeşmelerle dolu kente inmek için bütün yapman gereken sadece özlemlerle yanıp tutuştuğun çocukluğunun düşüncelerine ve hayallerine geri dönmektir.

Bak! Şu pencereden ebedi gecenin yıldızlarının parladığını göreceksin. Onlar şimdi bile, düş bahçeleri üzerinde daha güzel parlamak için senin çok iyi bildiğin ve anılarını aziz tuttuğun sahnelerin cazibesini içlerine çekerek, onların üzerinde parlıyorlar. Sonra Antares var – o, şu anda Tremont caddesinin damlarının üzerinde göz kırpıyor ve sen onu Beacon Hill'deki evinin penceresinden görebilirdin. Bu yıldızların ötesinde beni buraya gönderen bilinçsiz efendilerimin oturduğu uçurumlar uzanır. Bir gün belki sen de oralara gidebilirsin, ama aklın varsa böyle bir çılgınlıktan uzak durursun; çünkü, oraya gidip de geri dönebilen ölümlülerden sadece biri, boşlukta bir yürek gibi atan, pençelerini gösteren dehşetten aklını koruyabilmiştir. Uzayda dehşet verici, iğrenç yaratıklar birbirinin boğazına sarılmaktadır ve seni benim ellerime teslim etmek isteyen yaratıkların yaptıklarından senin de bildiğin gibi, güçsüzler güçlülerden daha kötüdür; oysa, benim seni mahvetmek gibi bir niyetim yoktu ve başka yerlerde işlerim olmasaydı sana çoktan yardım ederdim ve sen de yolu kendin bulabilirdin. Dış-cehennemlerden uzak dur ve gençliğinin sakin, güzel şeylerine sıkı sıkıya

yapış. Olağanüstü kentini ara ve oradan alçak Yüceler'i kendi gençliklerinin geçtiği ve sıkıntıyla onların dönüşünü bekleyen yerlere geri gönder.

Bulanık anıların yolundan daha kolay bir yol hazırlayacağım sana. Bak! Aklını korumak için görünmez kılınmış bir kölenin yönettiği dev bir Shantak buraya doğru geliyor. Hemen ona bin –hadi! Kara Yogash pullu, korkunç yaratık üzerinde sana yardımcı olacak. Başucunun tam güneyindeki en parlak yıldıza –Vega'ya– doğru yönel, iki saate kalmaz senin şu günbatımı kentinin taraçası üzerinde olacaksın. Göklerin en yüksek katından gelen bir müzik sesi duyuncaya kadar o yöne git; oradan daha yukarıda delilik pusuya yatmıştır; bu yüzden, müziğin ilk notalarını duyar duymaz Shantakın dizginlerine asıl. Sonra, dönüp Yeryüzüne bak, o zaman bir tapınağın kutsal çatısındaki Irad-Naa'nın ölümsüz sunak ateşinin parıldadığını göreceksin. Bu tapınak senin özlemini çektiğin günbatımı kentindedir; müziğe kapılıp boşlukta kaybolmadan, oraya yönel.

Kente yaklaştığında, bir zamanlar kentin ihtişamını seyrettiğin korkuluğa doğru git ve bağırtıncaya kadar Shantakı dürt. Bu çığlığı hoş kokulu taraçalarda oturan Yüceler duyup tanıyacaklar ve Kadath'ın kasvetli şatosuyla, şatonun tepesini taçlandıran ebedi yıldızlara karşı, senin kentinin bütün harikalarının teselli etmeye yetmeyeceği bir özlem duyacaklar.

Sonra, Shantakla tanrıların arasına inmeli, bu iğrenç at kafalı kuşu görmelerini ve ona dokunmalarını sağlamalısın; bu arada da, kısa bir süre önce ayrıldığın bilinmeyen Kadath'dan söz etmeli, eskiden semavi bir şaşaa içinde oynayıp cümbüş yaptıkları hudutsuz salonların ne kadar güzel ve karanlık olduğunu sürekli anlatmalısın. Ve Shantak da kendi Shantak dilinde onlarla konuşacaktır, ama bunun onlara eski günleri anımsatmak dışında hiçbir ikna gücü olmayacaktır.

Gezgin Yüceler ağlayarak, çoktan unuttukları dönüş yolunun kendilerine gösterilmesini isteyinceye kadar, onlara tekrar tekrar yurtlarından ve gençliklerinden bahsedeceksin. Bundan sonra, beklemekte olanı Shantakı, kendi türüne has yuvaya dönüş çığlığıyla gökyüzüne doğru uçması için serbest bırakacaksın; bunu duyan Yüceler sevinçle hoplayıp zıplayacaklar ve

iğrenç kuşu tanrılara has bir yöntemle takip ederek, gökyüzünün dipsiz uçurumlarından geçip Kadath'ın tanıdık kule ve kubbelerine gelecekler.

Bundan sonra olağanüstü günbatımı kenti, bağrına basman ve ebediyen oturman için senin olacak ve bir kez daha Yeryüzü tanrıları alışageldikleri yerlerinden insanların düşlerini yönetecekler. Şimdi git – pencere açık ve dışarıda yıldızlar bekliyor. Shantakın sabırsızlıkla sızıldayıp kıkırdamaya başladı bile. Gece boyunca Vega'ya doğru git, ama müziği duyunca dön. Akla hayale gelmez dehşetler seni bangır bangır bağıran deliliğin içine çekmesin diye, sakın ha, bu uyarıyı unutma. Başka Tanrıları aklından çıkarma; onlar büyük, bilinçsiz ve korkunçturlar; dış-boşluklarda pusuya yatmış beklemektedirler. Onlar, sakınılması gereken tanrılardır.

Hei! Aa-Shanta 'nygh! Hadi, yola çık artık! Yeryüzü tanrılarını bilinmeyen Kadath'daki mekânlarına geri gönder ve binlerce diğer biçimimden biriyle karşına çıkmadığım için tüm uzaya dua et. Hadi uğurlar olsun, Randolph Carter ve dikkatli ol; *çünkü ben Sürünen Kaos Nyarlathotep'im.*"

Ve Randolph Carter, iğrenç Shantakın üzerinde soluğu kesilip başı dönerek kuzeydeki Vega'nın soğukmavi parıltısına doğru boşluğa atıldı; Yeryüzü düş âleminin bulutlarının üzerindeki pencerede tek bir donuk ışığın hâlâ parıldadığı akik karabasanın küme küme, karmaşık kulelerine bakmak için sadece bir kez arkasına döndü. Karanlıkta yanından dehşet verici, biçimsiz kocaman şeyler geçti, görünmeyen sayısız yarasa kanat çırptı, ama Carter at kafalı ve pullu kuşun iğrenç yelesine sıkı sıkıya yapışmaya devam etti. Yıldızlar, alay edercesine etrafında dans ettiler ve zaman zaman yer değiştirerek daha önce kimsenin karşılaşmadığı kötü bir kadere işaret eden solgun belirtiler oluşturdular ve cehennemi rüzgârlar kozmosun ötesindeki muğlak karanlık ve boşluğun nefesiyle estiler.

Sonra, parıl parıl parlayan göğe uğursuz bir sessizlik çöktü ve şafağın önünden gecenin kaçması gibi bütün rüzgârlar ve dehşet verici şeyler uzaklaşıp gitti. Bir nebula gibi dalga dalga titreşen sapsarı ışıklar, görmeyi zorlaştırdı ve bizim bildiğimiz yıldızların evreninde bilinmeyen hafif bir melodi duyulmaya

başlandı uzaktan uzağa. Müzik giderekgüçlenirken Shantak kulaklarını dikip ileri atıldı; Carter da aynı şekilde bu güzel ezgiyi daha iyi duyabilmek için öne eğilerek kulak kabarttı. Bu bir şarkıydı, ama sözlü bir şarkı değildi. Gece ve dış dünyalar söylüyordu bu şarkıyı ve uzay, Nyarlathotep ve Başka Tanrılar doğduğunda o çoktan eskimişti.

Shantakın hızı arttıkça, fırıl fırıl dönen yabancı büyülerin billur döngüsünde, tuhaf uçurumların ihtişamıyla başı dönen sürücü, kuşun boynuna iyice yapıştı. Kötü yaratığın uyarısı, bu şarkının delirticiliği konusunda iblisin elçisinin araştırmacıya yaptığı acı uyarı aklına çok geç geldi. Sırf eziyet etmek için, Nyarlathotep esenliğe ve olağanüstü kente götüren yolu göstermişti; sırf alay etmek için bu uğursuz ulak, canı çektiğinde Carter'ın kolayca geri gönderebileceği firari tanrıların gizini açığa vurmuştu. Çünkü, delilik ve boşluğun öcü, Nyarlathotep'in küstah kişilere vereceği tek hediyeydi ve binicisi, iğrenç binek hayvanını geri döndürmek için ne kadar çılgın bir çabaya girerse girsin, bu yan yan bakan, kıkırdayan Shantak kaygan, koca kanatlarını kötücül bir neşeyle çırparak hiç yavaşlamadan büyük bir hızla yol almaya devam etti ve hiçbir düşün ulaşamadığı dipsiz uçurumlara, adını kimsenin yüksek sesle söylemeye cüret edemeyeceği iblis sultan Azathoth'un öfkesinden fokur fokur kaynadığı sonsuzluğun merkezindeki karmaşaya doğru yöneldi.

Bu korkunç kuş, yolundan sapmadan ve murdar elçinin emirlerinden çıkmadan, karanlıkta gizli gizli dolaşan, hoplayıp zıplayan sürüyle şekilsiz varlık arasından, başka Tanrıların larvaları olan, onlar gibi kör ve bilinçsiz, ama benzersiz derecede aç ve susuz olan, sağa sola pençeler atarak el yordamıyla ilerleyen bir sürü anlamsız varlığın arasından geçerek ileri atıldı.

Gecenin ve dış dünyaların şarkısı git gide güçlenerek isterik bir kıkırdamaya dönüşürken bu uğursuz, pullu canavar neşeyle kıkırdayarak, hiçbir yana sapmadan, hızını azaltmadan çaresiz binicisini taşıyarak ileriye hep ileriye doğru atıldı, bir mermi hızıyla en uzak uçurumları aştı yıldızları ve madde dünyasını ardında bırakıp, en ileri derecede şekilsizliğin içinden bir göktaşı gibi geçerek, boğuk, çıldırtıcı davul sesleri ve lanetli flütlerin tekdüze inlemeleri arasında biçimsiz Azathoth'un öfkeden

kudurarak kendi kendini yediği zamanın ötesindeki şu inanılmaz derecede ışıksız bölgelere doğru atıldı.

İleri – hep ileri – çığlıklar atan, kesik kesik gülen, korkunç yaratıklarla dolu uçurumları aşarak daima ileri – ve sonra sislerin içindeki mutlu günlerden bir hayal belirdi ölüme yargılı Randolph Carter'ın gözlerinin önünde, kafasında bir düşünce doğdu. Nyarlathotep alayını ve eziyetini çok iyi planlamıştı, insanı iliklerine kadar donduran hiçbir dehşet kasırgasının büsbütün silemeyeceği bir şeydi bu. Ev – New England – Beacon Hill – uyanıklık dünyası.

"Çünkü, bilmelisin ki, senin altın ve mermer harika kentin gençliğinde görüp sevdiğin şeylerin toplamıdır sadece. Boston'ın batı yamaçlarındaki çatıların ve günbatımında alev alev yanan pencerelerin, çiçek kokularına boğulmuş kent meydanının, tepedeki büyük kubbenin ve çok köprülü Charles nehrinin tembel tembel aktığı mor vadideki birbirine karışmış üçgen çatılar ve bacaların ihtişamıdır... Yıllar boyu görülen düşlerle ve anımsayışlarla yoğrulan, belirginleşen ve incelen bu güzellik senin anlaşılmaz günbatımlarının taraçalı harikasıdır; tuhaf vazolarla ve oyma parmaklıklarla süslü mermer korkuluğu bulmak ve bu sonu gelmez tırabzanlı basamaklardan geniş meydanlarla ve berrak çeşmelerle dolu kente inmek için bütün yapman gereken sadece özlemlerle yanıp tutuştuğun çocukluğunun düşüncelerine ve hayallerine geri dönmektir."

İleri – daima ileri – görmeyen, sadece hisseden yaratıkların pençeler savurduğu, kaygan burunların çarptığı ve adsız şeylerin hiç durmadan kıkırdadığı karanlıkların içinden nihai felakete doğru hep ileri. Ama hayal ve düşünce ortaya çıkmıştı ve Randolph Carter düş görmekte olduğunu, sadece düş gördüğünü ve gerilerde bir yerlerde uyanıklık dünyasının ve çocukluğunun kentinin sessiz sakin uzandığını çok iyi biliyordu. Söylenen sözler yeniden aklına geldi – "Bütün yapman gereken sadece özlemlerle yanıp tutuştuğun çocukluğunun düşüncelerine ve hayallerine geri dönmektir." Dönmek –dönmek– her taraf kapkaranlıktı, ama Randolph Carter dönebilirdi.

Üzerine çullanıp duyularını felç eden karabasanın koyuluğuna rağmen, Randolph Carter dönebilir ve hareket edebilirdi.

Hareket edebilir, hatta isterse, Nyarlathotep'in emriyle kendisini felakete götürmekte olan iğrenç Shantakın üzerinden aşağı atlayabilirdi. Aşağı atlayabilir ve ağzını sonsuzca açmış gecenin derinliklerine; dehşeti, kaosun merkezinde pusuya yatmış bekleyen adsız felaketi yine de aşamayan korkunun derinliklerine meydan okuyabilirdi. Dönebilir, hareket edebilir, atlayabilirdi –yapabilirdi– ve yapacaktı da.

Bahtsız ve umutsuz düşçü, bu at kafalı kocaman, iğrenç yaratıktan atlayıp duygun karanlığın sonsuz boşluğuna yuvarlandı. Çağlar çağları izledi, evrenler öldü ve yeniden doğdu, yıldızlar nebulalara, nebulalar yıldızlara dönüştü ve Randolph Carter duygun karanlığın sonsuz boşluklarında düşmeye devam etti.

Sonra, sonsuzluğun yavaş yavaş emekleyen seyrinde, evren çalkalanıp bir başka boş ve anlamsız bütünlüğe ulaştı ve her şey yeniden milyarlarca yıl[5] önceki benliğine kavuştu. Madde ve ışık, bir zamanlar onları uzayın tanıdığı halleriyle yeniden doğdu; kuyrukluyıldızlar, güneşler ve dünyalar, onların durmadan ve tekrar tekrar, ta ilk başlangıca kadar doğup öldüğünü anlatacak hiçbir şey varlığını sürdüremediyse de alevler saçarak yaşama döndü.

Ve sonra yeniden bir gökyüzü oldu ve rüzgâr çıktı; düşmeye devam eden düşçünün gözlerine pembe bir ışığın parıltısı düştü. Tanrılar, varlıklar ve istenç vardı artık; güzel ve çirkin vardı ve çığlıklarla dolu iğrenç gece avından mahrum kaldı. Çünkü, bir düşçünün çocukluğundan bir hayal ve bir düşünce, çok ama çok uzun bir süre yaşamıştı ve şimdi bunlara gerçeklik kazandırmak ve bunları doğrulamak için yeniden yaratılmış bir uyanıklık dünyası ve bağra basılan eski bir kent vardı. Boşluktan çıkmak için mor S'ngac gazı yol gösterdi, sonsuz derinliklerden arkaik Nodens kükreyerek kılavuzluk etti.

Gençyıldızlar doğdu; yıldızlar doğarken gökler altın sarısına, kızıla ve mora kesti ve düşçünün düşüşü sürdü. Çığlıklar boşluğu yırtarken yol yol ışıklar dış âlemlerin ifritlerini geri püs-

5) Metinde "Kalpa". Brahma'nın bir gün ve bir gecesi; 4320000000 güneş yılına eşit bir zaman dilimi.

kürttü. Ve parlak bir ışığın, şekilsiz dehşetlerini gri bir toza dönüştürmesi üzerine, avına yakın duran Nyarlathotep şaşkınlıktan donakaldığında, ak saçlı Nodens bir zafer çığlığı attı. Randolph Carter, aslında, geniş mermer basamaklardan olağanüstü kentine inmişti en sonunda; çünkü, kendini biçimlendiren güzelim New England dünyasına gelmişti yeniden.

Böylece Randolph Carter, sabahı dolduran binlerce org sesi arasında ve tepenin üzerindeki Hükümet Konağının kocaman altın kubbesinden mor pencerelere yansıyan göz kamaştırıcı seher aydınlığında, çığlık çığlığa Boston'daki odasında uyandı. Gizli bahçelerde kuşlar öter, dedesinin inşa ettiği çardaklardan kafeslere sarılmış asmaların özlem dolu kokusu duyulur, klasik şömine raflarından, oymalı geniş silmelerden, tuhaf desenlerle süslenmiş duvarlardan Güzellik ve ışık yayılırken, ocağın yanında uyuyan parlak tüylü kara bir kedi sahibinin sıçrayıp çığlık atmasından rahatsız oldu ve esneyerek kalktı. Ve sonsuzluk kadar uzakta, Derin Uyku Kapısının ve büyülü ormanın ve bağlık bahçelik ülkelerin ve Cereneria denizinin ve alacakaranlık Inquanok topraklarının ötesinde, sürünen kaos Nyarlathotep uzun adımlarla soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'ın tepesinde bulunan damarlı akik şatoya yürüdü ve olağanüstü günbatımı kentindeki güzel kokular içindeki eğlencelerinden birdenbire çekip aldığı yumuşakbaşlı Yeryüzü tanrılarını küstahça azarladı.

GÜMÜŞ ANAHTAR

Randolph Carter otuzuna geldiğinde düş kapısının anahtarını kaybetti. Bu zamandan önce yaşamın cansıkıcılığını telafi etmek için, uzayın ötesindeki tuhaf ve eski kentlere, gök denizlerinin ilerisindeki inanılmaz güzellikteki bahçelere geceleyin yolculuklar yapardı; ama orta yaşlar onu katılaştırdığında, bu özgürlüklerin yavaş yavaş ellerinin arasından kaymaya başladığını hissetti, sonunda da onlardan tamamen yoksun kaldı. Kadırgaları, artık Thran'ın altın yaldızlı ince kulelerini geçerek Oukranos Nehrine yukarı seyredemiyor, fil kervanları, damarlı fildişi sütunlu unutulmuş sarayların Ay ışığı altında inanılmaz güzellikte ve el değmemiş bir şekilde uyumakta olduğu Kled'in balta girmemiş hoş kokulu ormanlarında dolaşmıyordu.

Maddenin niteliği konusunda çok okumuş ve çok fazla insanla konuşmuştu. İyi niyetli düşünürler ona şeylerin mantıksal ilişkilerini araştırmayı ve düşünceleriyle hayallerini biçimlendiren süreçleri çözümlemeyi öğretmişlerdi. Hiçbir şeye şaşmaz olmuş ve tüm yaşamın beyindeki bir dizi resim olduğunu, gerçek şeylerden doğan resimlerle düşlerden doğan resimler arasında hiçbir fark olmadığını ve birini diğerinden üstün tutmak için bir neden bulunmadığını unutmuştu. Gelenek, elle tutulabilir ve fiziksel olarak mevcut şeylere karşı inanç derecesinde bir saygıyı kafasına sokmuş ve hayal âleminde yaşamaktan gizliden gizliye utanmasına neden olmuştu. Bilge kişiler, basit hayallerinin çılgınca ve çocukça olduğunu ve kozmosun kör güçleri karanlıkta ara sıra birkaç saniyeliğine parlayıp sönen bilinçlerin isteklerine ya da varlıklarına aldırış etmeden, hattafarkına bile varmadan hiçlikten amaçsızca bir şeyler yaratır, sonra bir şeyleri yeniden hiçliğe döndürürken, onların anlamlı ve amaçlı olduğu varsayımında ısrar etmenin büsbütün saçma olduğunu söylemişlerdi.

Onu, mevcut olan şeylere zincirlerle bağlamışlar, sonra hiçbir gizeme yer kalmayıncaya kadar bu şeylerin işleyişini açıklamış-

lardı. O, bunlardan yakınıp, büyünün parlak renkleriyle yoğrulmuş, soluk soluğa bırakan umutlarla, doyulmaz hazlar veren manzaralarla dolu alacakaranlık diyarlara kaçmayı arzuladığında, atomun burgaçlarında ve gizeminde gökyüzü boyutlarında harikalar bulmasını isteyerek, ona bilimin yeni keşfedilmiş harikalarını göstermişlerdi. Ve yasaları bilinen ve ölçülebilen bu şeylerde sözü edilen nimetleri bulamayınca da, hayalgücünden yoksun ve düş-yanılsamalarını fiziksel yaratılarımızın yanılsamalarına yeğlediği için olgunlaşmamış olduğunu söylemişlerdi.

Bu yüzden Carter, başkalarının yaptığı gibi yapmayı denemiş ve alelade olayların ve sıradan kafaların heyecanlarının nadir ve narin bir ruhun fantezilerinden daha önemli olduğunu yalandan ileri sürmüştü. Gerçek yaşamda, boğazlanmış bir domuzun veya hazımsızlık çeken bir köylünün acısının, düşlerinden şöyle böyle anımsadığı ve onların yol göstericiliğinde acı veren bir merhamet duygusuyla trajedi tohumları ektiği, oymalarla süslü yüz kapısı ve kadıköytaşından kubbeleri bulunan eşsiz güzellikteki Narath'dan daha büyük bir şey olduğu söylendiğinde karşı çıkmamıştı.

Ama zaman zaman, bütün insan arzularının ne kadar sığ, kararsız ve anlamsız olduğunu, hakiki güdülerimizin ağzımızdan çıkan gösterişli ideallerle nasıl çeliştiğini görmüyor da değildi. O zaman düşlerin saçmalık ve yapaylığına karşı ona öğrettikleri nazik gülüşe başvuruyordu; çünkü, dünyamızdaki günlük yaşamın her anının bir saçmalık ve yapaylık olduğunu, güzellik yoksulu olmaktan başka, aklıselim ve niyet noksanlığını kabul etmede de isteksiz olması yüzünden daha az saygın olduğunu görüyordu. Böylece, tutarlılık ya da tutarsızlık konusunda hakiki bir standarttan yoksun, bilinçsiz bir evrende mizahın bile boş olduğunu anlamadığından bir tür mizahçı oldu çıktı.

Esaretinin ilk günlerinde, atalarının saf güveninin sevdirdiği kilise inancına yöneldi, çünkü oradan, yaşamdan kaçma umudu vaat eden gizemli yollar uzanıyor gibiydi. Ama daha yakından gözlemleyince, hayalgücünden ve güzellikten yoksunluğu, bayatve can sıkıcı bayağılığı, baykuş ciddiyetini ve öğreticilerinin çoğuna egemen olan o tuhaf, sıkıcı ve gına getiren hakikate ulaşılmış olduğu iddiasını fark etti ya da bilinmeyenle karşılaşan

ilk insanın aşırı korku ve tahminlerini hakikatin ta kendisi olarak canlı tutmaya çalışmasındaki yakışıksızlığı hissetti. Ağırbaşlı insanların, öğündükleri bilimlerinin her adımının çürüttüğü eski efsaneleri dünyanın gerçekleri yerine koymaya çalışmaları Carter'ı bezdirdi ve yanlış bir konuda gösterilen bu ciddiyet, yüksek sesli törenlerini ve semavi fantezilerindeki gerçek duygusal çıkış kapılarını sunmakla yetinecek olsalardı eski inançlara karşı besleyebileceği bağlılığı öldürdü.

Ama, eski efsanelerden kendini kurtarmış olanları incelediğinde onları, efsanelerden kurtulamamış olanlardan daha çirkin buldu. Güzelliğin ahenkte yattığını ve amaçsız bir evrende, yaşamın güzelliğinin, daha önce gördüğümüz ve kaosun geri kalanından bizim küçük dünyalarımızı bilinçsizce yoğurup yaratan düş ve duygularla uyum dışında, herhangi bir standartı olmadığını bilmiyorlardı. İyiliğin ve kötülüğün, güzelliğin ve çirkinliğin, sadece, tek değeri tesadüfen atalarımızın düşünüp hissettiği ve daha ince ayrıntıları her ırk ve kültür için farklı olan şeylerle olan bağında yatan görüş açısının süslü meyveleri olduğunu bilmiyorlardı. Ya bu şeyleri toptan yadsıyor ya da onları hayvanlarla ve köylülerle paylaştıkları kaba, belirsiz içgüdülere dönüştürüyorlardı; böylece, acılar, çirkinlikler ve oransızlıklar içinde, ama yine de hâlâ pençesinde kıvrandıkları şeylerden daha az sağlıksız bir şeylerden kurtulmuş olmaktan duydukları gülünç bir gururla pis kokulu bir yaşam sürdürüyorlardı. Aşırı serbestlik ve anarşiye karşı, korku ve kör merhametin sahte tanrılarını takas ediyorlardı.

Carter bu çağdaş özgürlüklerden pek hazzetmedi; çünkü, bunlardaki ucuzluk ve sefalet güzelliklere âşık ruhunu hasta ederken, aklı, önde gelen savunucularının, vahşi güdüleri, bir yana attıkları yanlış fikirlerden alınma kutsallıkla allayıp pullamaya çalışmalarındaki mantık yanlışlığına karşı isyan ediyordu. Reddettikleri papazlıkla ortaklaşa bir şekilde, bunların çoğunun, insanların düşlediklerinin dışında yaşamın bir anlamı olduğu kuruntusundan kendilerini kurtaramadıklarını ve bilimsel buluşlarının ışığında, Doğa bilinçsizliğini ve kişisel olmayan bir ahlaktan yoksunluğunu haykırırken yükümlülükleri ve incelikten uzak bir ahlak kavramını güzellik kavramından ayırt

edemediklerini gördü. Adalet, özgürlük ve bağlılık önyargılarıyla yoldan çıktıkları ve dar görüşlü oldukları için eski bilgileri ve eskilerin inançlarını bir yana ittiler ve bu bilgilerle inançların bugünkü düşünce ve yargılarının tek yaratıcısı, sabit bir amaçtan ve güvenilir başvuru noktalarından yoksun, anlamsız bir evrende tek kılavuzları olduğunu bir an bile durup düşünmediler. Bu yapay ortamdan yoksun kalınca, yaşamlarını yöneltebilecekleri bir amaç kalmadı, o zaman can sıkıntılarını koşuşturma, sözde yararlılık, şamata, heyecan, barbarca gösteriler ve tensel duyularda boğmaya çalıştılar. Bu şeyler yavanlaşıp, düş kırıklıklarına yol açtığında ya da duygularda meydana gelen ani değişikliklerle tiksindirici olduğunda her şeyi alaya aldılar, yerden yere vurdular ve toplumsal düzeni suçladılar. Mantıksız kurumlarının, eskilerin tanrılarının yerine koydukları bir şey, o tanrıların yadsınması olduğunu ve bir andan hoşnut olmanın bir sonrakini zehredeceğini kavramadılar bile. Sakin, sürekli güzellik sadece düşte gelir; gerçeğe tapınma uğruna dünyanın vazgeçtiği bu teselli, çocukluğun ve masumiyetin gizlerini de yanında götürdü.

Boşluğun ve huzursuzluğun bu karmaşası içinde Carter, görüşü kuvvetli ve iyi kalıta sahip bir insan olarak yaşamaya çalıştı. Çağın alaycılığıyla düşleri solarken hiçbir şeye inanamıyordu, ama uyuma duyduğu aşk, onu ırkının inançlarına ve bulunduğu yere yakın tuttu. Hiç etkilenmeden kentlerden geçti ve hiçbir manzara gözüne yeterince gerçek görünmediğinden derin derin içini çekti; çünkü, yüksek çatılarda aniden çakan sapsarı gün ışığı da, korkuluklu meydanlarda akşamları yanan ilk lambaların parıltısı da, ona bir zamanlar gördüğü düşleri anımsatıyor ve nasıl bulacağını artık bilmediği göksel ülkelerin hasretiyle yüreğinin dağlanmasına yol açıyordu. Seyahat, alaydan başka bir şey değildi ve I. Dünya Savaşı bile onu pek heyecanlandırmadı, ama başından itibaren Fransa'nın Yabancılar Lejyonunda görev aldı. Bir süre, dostlar edinmeye çalıştı, ama çok geçmeden heyecanlarının ilkelliğinden, hayallerinin aynılığından ve bayağılığından bezdi. Zihinsel yaşamını anlayamayacakları için, tüm yakınlarının uzakta olmasından belli belirsiz bir memnuniyet duydu. Doğrusunu söylemek gerekirse onu

dedesiyle dedesinin kardeşi Christopher'dan başka kimse anlayamazdı; onlarsa çoktan ölüp gitmişlerdi.

Sonra, Carter, düş göremez olduktan sonra bir yana bıraktığı kitap yazma işine yeniden başladı. Ama bundan da tatmin olmadı, çünkü, zihni maddi dünyanın etkisi altındaydı ve vaktiyle düşündüğü kadar güzel şeyler düşünemiyordu. Alaycı yaklaşımlar, yükselttiği tüm alacakaranlık minareleri yerle bir etmiş, kaba saba olanaksızlık korkusu, inanılmaz güzellikteki bahçelerde yetiştirdiği zarif, harikulade çiçekleri yakıp kavurmuştu. Basmakalıp, sözde merhamet, roman kahramanlarını yavanlaştırırken, önemli gerçekler, büyük olaylar ve heyecanlar üstün nitelikli tüm fantezilerini ince bir tül gerisindeki alegorilere ve ucuz, toplumsal taşlamalara dönüştürmüştü. Yeni romanları, eskilerinden çok ama çok başarılıydı; boş kafalı kalabalıkları hoşnut etmek için romanlarının ne kadar boş olmaları gerektiğini bildiğinden kitaplarını yakıp yazmaya son verdi. Bunlar, pek ciddiye almadan resmettiği düşlere kibarca güldüğü çok zarif romanlardı; ama fazlasıyla karmaşık yapıları, onları cansız yapıtlar haline getiriyordu.

Bundan sonradır ki, yapıtlarına kasıtlı olarak yanılsamalar kattı ve sıradanlığın panzehiri olarak biraz tuhaflık ve acayiplik serpiştirdi. Ama çok geçmeden bunların çoğunluğunun yetersiz ve verimsiz olduğu anlaşıldı; Carter, halkın itibar ettiği büyücülük ve gizli güçlerle ilgili görüşlerin, kendilerini bağışlatmaya yetecek en ufak bir hakikat kırıntısı içermedikleri gibi, en az bilimsel düşünceler kadar da kuru ve esneklikten yoksun olduğunu gördü. Salaklık, yalan ve karmakarışık düşünceler düş değildi ve onlardan daha üst düzeyde eğitimli bir beyne kaçış sağlamıyordu. Bu yüzden Carter acayip kitaplar satın aldı, fantastik konularda derin bilgi sahibi korkunç insanlarla görüştü, çok az insanın bugünece adım attığı bilincin arka bahçelerini araştırdı ve hayatın, efsanelerin ve çok çok eski zamanların, daha sonraları bile kendisini rahatsız eden derin sırlarını öğrendi. Değişen ruh hallerine uygun döşenmiş odalarda yaşamaya karar verdi ve Boston'daki evinin her odasını ayrı ayrı renklere boyayıp, uygun kitaplarla ve nesnelerle doldurdu, gerekli gördüğü ışık, ısı, ses, tat ve kokuyu sağlayacak kaynakları temin etti.

Güneyde yaşayan ve tarihöncesi kitaplarla Hindistan ve Arabistan'dan kaçırılmış kil tabletlerden okuduğu iğrenç şeyler nedeniyle herkesin korkup çekindiği bir adamdan söz edildiğini duydu. Onu ziyarete gitti ve çalışmalarını paylaşarak, onunla yedi yıl birlikte yaşadı, ta ki, iki kişi olarak girdikleri bilinmeyen eski bir mezarlıkta birdenbire dehşetle yüz yüze geldikten sonra oradan tek başına çıkıncaya kadar. Sonra, atalarının New England'daki eski ve korkunç kentine, cadıların uğrak yeri olan Arkham'a geri döndü ve asırlık söğütlerle, çılgın fikirli atalarının günlüklerindeki bazı sayfaları ebediyen mühürlemesini sağlayan yıkıldı yıkılacak balıksırtı damlar arasında karanlık deneyler yaptı. Ama bu dehşetler onu, gençliğinde tanıdığı sahici düş âlemine değil, sadece gerçekliğin kıyısına götürdü; bu yüzden, ellisinde, güzelliğe zaman ayıramayacak kadar meşgul ve düş göremeyecek kadar açıkgöz bir dünyada huzur ve mutluluk bulmaktan umudunu kesti.

Gerçek şeylerin boşluğunu ve değersizliğini en sonunda anlayan Carter, inzivaya çekildi ve düşlerle dolu geçliğinin özlemle andığı, birbirinden kopuk anılarına daldı. Hayata katlanmanın aptalca bir şey olduğunu düşündü ve Güney Amerikalı bir tanıdığından acı vermeden unutmayı sağlayan acayip bir sıvı aldı. Ama, tembellik ve alışkanlık harekete geçmesini geciktirdi ve Carter eski zamanların düşünceleri arasında kararsızca bocalayıp durdu; duvarlara astığı tuhaf şeyleri indirdi ve evi mor pencereleri, Kraliçe Viktorya dönemi mobilyaları ve her şeyiyle çocukluğundaki eski haline koydu.

Zaman ilerledikçe, oyalanmış olmaktan hoşnutluk duymaya başladı, çünkü gençliğinin kutsal anıları ve dünyadan kopmuş olması, bütün karmaşıklığıyla yaşamın uzak ve gerçekdışı görülmesine yol açtı ve gece uykularına yavaş yavaş büyü ve umut sızmaya başladı. Yıllardır bu uykularda en sıradan uykularda rastlanılan gündelik şeylerin çarpık yansımalarından başka bir şey yoktu, ama şimdi, daha tuhaf ve yabanıl bir şeylerin geçici belirtileri, yakında korkunç bir şeylerin olacağına işaret eden ve çocukluk günlerinden kalma bazı görüntülerin biçimine bürünerek ona çoktan unuttuğu birbiriyle bağlantısız birçok önemsiz olayı anımsatan bir şeyler görünmeye başlamıştı. Sık

sık, her ikisi de çeyrek yüzyıldır mezarlıkta olan annesiyle dedesini çağırarak uyanıyordu.

Sonra bir gece, dedesi ona anahtarı anımsattı. Eskisi kadar hayat dolu olan yaşlı âlim, atalarından ve bu zarif, duyarlı insanların garip bakış açılarından ciddiyetle ve uzun uzun söz etti. Kendini tutsak eden Arapların sırlarını öğrenen, Haçlı seferlerine katılmış, alev saçan gözlere sahip atasından ve Elizabeth kraliçeyken sihir öğrenen ilk Sir Randolph Carter'dan söz etti. Ayrıca, büyücü olduğu gerekçesiyle Salem'de asılmaktan kıl payı kurtulan ve eski bir kutuya yerleştirdiği büyük, gümüş anahtar kuşaktan kuşağa devredilen Edmund Carter'dan da söz etti. Carter uyanmadan önce kibar konuğu bu kutuyu, iki yüz yıldır hiç kimsenin acayip kapağını kaldırmadığı, oymalarla süslü, bu garip, eski meşe kutuyu nerede bulacağını anlattı.

Carter onu, tozlu, karanlık tavan arasında, kocaman bir sandığın çekmecesinin gerisinde unutulmuş buldu. Kenarları yaklaşık otuzar santimetre kadar olan kare şeklinde bir kutuydu ve gotik oymaları o kadar korku vericiydi ki, Edmund Carter'dan bu yana hiç kimsenin onu açmaya cesaret edememiş olmasında şaşılacak bir şey yoktu. Sallandığında hiç ses çıkarmıyordu, ama anımsanmayan baharatların kokusuyla son derece gizemliydi. İçinde bir anahtar olduğu kesin olmaktan uzak bir söylentiydi ve Randolph Carter'ın babası böyle bir kutunun varlığından bile haberdar değildi. Kutu paslı demirlerle bağlanmıştı ve heybetli kilit mekanizmasını harekete geçirecek bir araç görünmüyordu ortada. Carter, kutuda düşlerin kaybolmuş kapısını açacak bir anahtar bulacağını sezinledi, ama bu kapının nerede olduğu ve anahtarı nasıl kullanacağı konusunda dedesi hiçbir şey anlatmamıştı.

Ve yaşlı uşak oymalarla süslü kapağı zorla açtı, kutuyu sallayıp silkelerken kararmış tahta üzerindeki tiksinç yüzler, tanıdık hiçbir şeye benzetilemeyen korkunç gözlerle bakıyordu. Kutunun içinde, rengi atmış bir parşömene sarılı, gizemli arabesklerle süslü, karamış, kocaman bir gümüş anahtar vardı, ama okunabilir herhangi bir açıklama yoktu. Parşömen kocamandı ve üzerinde sadece kamışla bilinmeyen bir dilde yazılmış tuhaf hiyeroglifler vardı. Carter, bilinmeyen bir mezarlıkta bir geceyarısı

ortadan kaybolan şu Güneyli korkunç âlime ait bir papirus tomarında gördüğü harfleri tanıdı. Adamcağız bu tomarı ne zaman okusa korkudan titrerdi, şimdi de Carter titriyordu.

Ama Carter anahtarı temizledi ve geceleri yanı başındaki, keskin kokulu eski meşe kutunun içinde tuttu. Bu arada düşleri daha canlı bir hal alıyordu ve her ne kadar bu düşler eski günlerin tuhaf kentlerinden ve inanılmaz bahçelerinden hiçbirini gösteriyor olmasa da, amacı konusunda hiçbir yanılgıya yer vermeyen kesin biçimler almaya başlamıştı. Carter'ı geçmiş yılların ötesine çağırıyorlardı ve atalarının birbirine karışmış istekleri onu gizli ve geçmiş zamanlara ait bir kaynağa doğru çekiyordu. Sonra, geçmişe gitmesi ve eski şeylerle bütünleşmesi gerektiğini anladı ve günden güne kuzeydeki tepeleri, tekin olmayan Arkham'ı, hızla akan Miskatonic'i ve ailesinin oturduğu evi daha çok düşünür oldu.

Ilık bir sonbahar günü, Carter, inişli çıkışlı zarif tepeleri ve duvarlarla çevrili otlakları, uzak vadileri, dik yamaçları kaplayan ormanları, dolambaçlı yolları, birbirine sokulmuş çiftlik evlerini, üzerinde birçok ahşap ve taş kaba saba köprü bulunan Miskatonic'in billur dönemeçlerini geçerek eskiden anımsadığı yolu tuttu. Bir dönemeçte, yüz elli yıl kadar önce atalarından birinin içinde kaybolduğu bir grup dev karaağaca rastladı ve rüzgâr aralarından anlamlı bir şekilde estiğinde Carter korkuyla ürperdi. Sonra, cadı Goody Fowler'ın eskilikten dökülen ve kocaman çatısı kuzey yönünde yere kadar uzanan, küçük pencereleri kötü kötü bakan çiftlik evini gördü. Burayı geçerken arabasının hızını artırdı; ufukta Kingsport'un ince kulelerinin, daha gerilerde düş yüklü arkaik bir denizin işaretlerinin göründüğü soluk kesecek derecede güzel bir manzarası olan kayalık bir yamaçtan ve yeşil bir vadiden geçen yolun öte tarafındaki tepede annesiyle, annesinin atalarının doğdukları eski beyaz evin üzerinde hâlâ gururla yükseldiği tepeye varıncaya kadar da yavaşlamadı.

Sonra, kırk yılı aşkın süredir görmediği eski Carter malikânesinin bulunduğu daha dik yamaçlara geldi. Yamacın eteklerine geldiğinde vakit ikindiyi çoktan gerilerde bırakmıştı ve yamacın ortalarındaki dönemeçte bir an durup, batmakta olan güneşin eğik ışınlarının sarıya boyadığı görkemli manzarayı seyretti.

Son zamanlarda gördüğü bütün düşlerin tuhaflıkları ve beklentileri bu dünyadışı ve sessiz manzarada mevcuttu ve gözleri, yıkılmış duvarların arasında parıltılar saçarak dalgalanan kadifemsi, ıssız çayırlar, uzak mor tepelerdeki inanılmaz güzellikte ormanlar, damla damla akan suların mırıltılarla çağlayarak yanıra yumru kökler arasında aktığı gölgeler içindeki ormanlık vadiler üzerinde dolaşırken başka gezegenlerin bilinmeyen yalnızlıklarını düşündü.

Bir şey, motorların araştırdığı dünyaya ait olmadığını ona hissettirdi, bu yüzden ormanın kıyısında arabasından indi ve büyük anahtarı paltosunun cebine koyarak tepeye kadar yürüdü. Orman şimdi onu tam olarak yutmuştu, ama evin, kuzey tarafı dışında her yanı ağaçsız yüksek bir tepecik üzerinde olduğunu biliyordu. Evin nasıl göründüğünü merak ediyordu, çünkü dedesinin kardeşi olan tuhaf huylu Christopher'ın otuz yıl önceki ölümünden sonra ihmal yüzünden buralara gelmeyi boşlamıştı. Çocukluğunda buralara keyifli, uzun yolculuklara yapar, meyve ağaçlarının ötesindeki koruda şaşırtıcı harikalar bulurdu.

Etrafındaki gölgeler koyulaştı, çünkü gece çökmek üzereydi. Bir ara ağaçların arasında sağda bir açıklığa rastladı ve kilometrelerce uzanan alacakaranlık çayırları gördü ve Kingsport'taki Central Hill üzerinde bulunan, günün son ışıklarıyla pembeleşmiş, yansıttığı ışıklarla küçük yuvarlak pencereleri alev alev yanan Congregational çan kulesini uzaktan seçti. Sonra yeniden koyu gölgelerin içine daldığında, bu görüntülerin çocukluğuna ilişkin anılardan kaynaklanmış olabileceğini düşündü ürpererek, çünkü, yerine Congregational Hastanesi yapılmak üzere eski beyaz kiliseyıkılalı çok oluyordu. Bu konuda gazetelerin yazdıklarını büyük bir ilgiyle okumuştu, çünkü, gazeteler kilisenin altındaki kayalık tepede bulunan tuhaf oyuklardan ve geçitlerden söz ediyordu.

Kulağına çalınan boru sesleri şaşırmasına neden oldu ve bu seslerin çok uzun yıllar ötesinden anımsadığı bir sesle olan benzerliğiirkilmesine yol açtı. İhtiyar Benijah Corey, Christopher Amca'sının ücretle tuttuğu adamdı ve Carter'ın o uzak çocukluk yıllarında yaptığı ziyaretler sırasında bile yaşlıydı. Şimdi

yüz yaşını aşmış olmalıydı, ama bu boruyu ondan başkası çalıyor olamazdı. Hiçbir sözü yakalayamadıysa da, müziğin tonu akıldan çıkmayan ve yanlışlığa yer bırakmayan cinstendi. "İhtiyar Benijy"nin hâlâ hayatta olması olacak şey değildi!

"Bay Randy! Bay Randy! Nerde kaldın? Martha Halanın yüreğine indirip öldürmek mi istiyorsun? O, sana öğleden sonraları uzaklaşmamanı ve karanlık basmadan geri dönmeni söylemedi mi? Randy! Ha, Ran... dee!... Hep ormana kaçıyorsun; sen, hayatımda gördüğüm en dayakarsızı çocuksun, zamanının yarısında ormanlıkarazideki şu yılan yuvasının etrafında sürtüp duruyorsun, Randy! Sana diyorum Ran ...dee!"

Randolph Carter zifiri karanlıklar içinde durup gözlerini oğuşturdu. Bir acayiplik vardı. Olmaması gereken bir yere gelmişti; çok uzaklaşmıştı ve mazeretsiz olarak geç kalmıştı. Kingsport çan kulesi üzerindeki saati fark etmemişti, oysa ki cep dürbünüyle saati kolayca görebilirdi; ama daha önce hiç olmadığı kadar geç kalmış olması çok tuhaftı. Küçük dürbününün yanında olduğundan pek emin değildi, dürbününün yanında olup olmadığını anlamak için gömleğinin cebini yokladı. Orada değildi, ama cebinde, bir yerlerdeki bir kutuda bulduğu büyük gümüş anahtar vardı. Chris Amca, bir keresinde, içinde bir anahtar bulunan, kapağı açılamayan eski bir kutuyla ilgili tuhaf bir şeyler anlatmıştı, ama birden araya giren Martha Hala, bunların, kafası zaten acayip hayallerle dolu bir çocuğa anlatılacak türden şeyler olmadığını söyleyerek onu susturmuştu. Anahtarı nerede bulduğunu anımsamaya çalıştı, ama bir şey çok karışık görünüyordu. Boston'daki evin tavan arasında bulmuş olduğunu tahmin etti ve kutuyu açmasına yardımcı olup, ağzını sıkı tutması için Park'a haftalık harçlığının yarısını rüşvet verdiğini belli belirsiz anımsadı; ama bunu anımsadığında, Park'ın yüzü, sanki uzun yılların buruşuklukları yerinde duramayan küçük Londralının üzerine saldırıya kalkmış gibi, çok tuhaf bir şekilde gözlerinin önünde belirdi.

"Ran...dee! Ran...dee! Hey! Randy!"

İki yana sallanan bir fener karanlık dönemeçte belirdi ve ihtiyar Benijah, ağır adımlarla sessiz ve şaşkın gezginin üzerine doğru gelmeye başladı.

"Sen tam bir başbelasısın çocuk! Dilin yok mu, senin? Niye cevap vermiyorsun? Yarım saattir sana sesleniyorum, beni çoktan duymuş olmalısın. Karanlık bastırdıktan sonra uzaklarda olmanın Martha Halanı huzursuz ettiğini bilmiyor musun? Chris Amcan eve döndüğünde söyleyeyim de gör! Bu ormanın bu saatte dolaşmaya uygun bir yer olmadığını bilmelisin! Büyük Beyin bana çoktan öğrettiği gibi dışarıdaki şeylerden kimseye hayır gelmez. Gelin, Bay Randy, yoksa Hannah bize çorba vermez."

Böylece Randolph Carter, yoldan yukarı doğru, sonbaharın çıplak dalları arasından insanı şaşkınlığa sürükleyen yıldızların parladığı yere doğru yürüdü. Küçük camlı pencerelerin sarı ışığı ilerideki dönemeçte parlarken köpekler havladı ve gölgeler içindeki batı göğüne doğru kocaman bir balıksırtı damın kapkaranlık yükseldiği tepeciğin üzerinde Süreyya takımyıldızı göz kırpıştırdı. Martha Hala girişte bekliyordu, Benijah kaçağı içeri soktuğunda, onu çok fazla haşlamadı. Carter soyundan böyle şeyler beklenmesi gerektiğini Chris Amcadan dolayı çok iyi biliyordu. Randolph anahtarını göstermedi ve yemeğini sessizce yedi, ama yatma zamanı gelince itiraz etti. Bazen uyanıkken daha iyi düş görüyordu ve bu anahtarı kullanmayı istiyordu.

Randolph, sabah erkenden kalktı, Chris Amca onu yakalayıp kahvaltı masasındaki sandalyesine oturmaya zorlamasaydı ormanın yukarılarına kaçacaktı. Randolph, yırtık pırtık halılarla döşeli, hatılları ve köşe destekleri açıkta olan, çatısı hafif meyilli bu odaya sıkıntıyla baktı ve ancak meyve dalları arka pencerenin kurşunlu camlarını tırmaladığında gülümsedi. Ağaçlar ve tepeler ona yakındılar ve gerçek ülkesi olan zamansız krallığın kapısını oluşturuyorlardı.

Sonra, serbest kaldığında, anahtarın yerinde olup olmadığını anlamak için gömleğinin cebini yokladı ve anahtarın yerinde olduğundan emin olunca, meyve bahçesini iki adımda aşıp, ormanlık arazinin ağaçsız tepeden bile daha yükseklere ulaştığı bayıra vurdu kendini. Ormanın zemini yosun kaplı ve gizemliydi; kutsal koruluğun yanın yumru ve çarpık ağaçları arasında yer yer, yekpare taştan Druid anıtları gibi liken bürümüş kocaman kayalar görülüyordu. Randolph dağa tırmanırken, pusuya

yatmış faunlara, aegipanlara ve dryadlara* efsunlu şarkılar söyleyerek biraz ileride çağıldayan, hızla akan bir dereyi geçti.

Sonra, yamaçta tuhaf bir mağaraya rastladı; burası yöre halkının korkup çekindiği ve ötesine geçmemesi için Benijah'ın onu tekrar tekrar uyardığı "yılan yuvası" idi. Mağara derindi; Randolph'dan başka hiç kimsenin tahmin edemeyeceği kadar derin di; çocuk, mağaranın en uzaktaki karanlık köşesinde daha büyük bir mağaraya –granit duvarları insan elinden çıkmışa benzeyen kasvetli, tekinsiz bir yere– açılan bir yarık buldu. Oturma odasındaki kibrit kutusundan aşırdığı kibritlerle yolunu aydınlatarak, tahmin edilebileceği gibi, hemen bu yarıktan içeri süzüldü ve kendine bile açıklamakta zorlandığı bir hevesle yarığın sonuna kadar süründü. En uzak duvara neden bu kadar güvenle sokulmuş olduğunu ya da duvara yaklaşırken neden içgüdüsel olarak büyük gümüş anahtarı çıkarmış olduğunu söyleyebilecek durumda değildi. Ama ilerlemeye devam etti ve gece neşe içerisindeeve döndüğünde, geç kalmasıyla ilgili hiçbir mazeret ileri sürmeye kalkışmadı, ne de öğlen yemeğini kaçırmış olduğu için azarlanmasına aldırış etti.

Şimdi bütün uzak akrabaları, on yaşındayken bir şeylerin Randolph Carter'ın hayal gücünü kamçılamış olduğunu kabul etmektedirler. Carter'ın kendinden tam on yaş büyük kuzeni, saygıdeğer Chicago'lu Ernest B. Aspinwall, 1883 sonbaharından sonra çocukta bir değişiklik olduğunu çok açık anımsamaktadır. Carter, bugüne kadar çok az insanın gördüğü hayaller görüyor ve çok sıradan şeylerle ilgili çok tuhaf davranışlarda bulunuyordu. Kısacası, tuhaf bir kehanet yeteneği kazanmışa benziyordu ve olaylar karşısında, o anda anlamsız görünse de, sonraları onu haklı çıkaran, alışılmadık tepkiler gösteriyordu. Daha sonraki yıllarda yeni buluşlar, yeni adlar, yeni olaylar birer birer tarihin kayıtlarına geçerken, insanlar zaman zaman Carter'ın nasıl olup da yıllar öncesinde, ilerde olacak bu şeylerle ilgili sözler sarf etmiş olduğunu hayretler içerisinde anımsayacaklardı. Bu lafları Carter'ın kendisi de anlamıyordu, bazı şeylerin

* Faun: Yarısı keçi yarısı insan olduğuna inanılan bir ilah. Aegipan: Zeus'un güzel vücutlu ama korkunç yüzlü hastabakıcısı. Dryad: Orman perisi.

kendinde niçin bazı duygular yarattığını bilmiyordu; ama bazı anımsanmayan düşlerin bunda payı olması gerektiğini düşünüyordu. Ta 1897'de bir gezgin, Belloy-en-Santerre adlı Fransız kentinden söz ettiğinde sapsarı kesilmişti ve I. Dünya Savaşında Yabancılar Lejyonu'ndayken 1916'da bu kentte ölümcül bir yara aldığında dostları bunu anımsadılar.

Carter'ın son zamanlarda ortadan kaybolması üzerine yakınları bu şeylerden çokca söz ettiler. Yıllardır kaprislerine katlanan küçük yaşlı uşağı Park, Carter'ı son olarak, son zamanlarda bulduğu bir anahtarla, arabasına binip tek başına gittiği sabah gördü. Park, anahtarın kutudan çıkarılmasına yardım etmiş ve kutunun üzerindeki acayip oymalarla, adlandıramadığı daha başka garip özelliklerinden tuhaf bir şekilde etkilenmişti. Carter giderken, Arkham civarındaki atalarının eski topraklarını ziyaret edeceğini söylemişti.

Arabasını, Carter'ların eski malikânelerinin kalıntılarına giden yolda, Elm Dağı'nın ortalarında, yol kıyısına dikkatle bırakılmış halde buldular; içerisinde görenleri korku içinde bırakan oymalarla süslü, keskin kokulu bir ağaç kutu vardı. Kutuda, hiçbir dilbilimcinin ve eski yazı uzmanının çözemediği, hatta tanıyamadığı harflerle yazılmış tuhaf bir parşömen bulunuyordu yalnızca. Yağmur, olası ayak izlerini çoktan silmişti, ama Bostonlu araştırmacılar, Carter malikânesinin yıkılmış kerestelerinin bazı ipuçları içerdiği fikrindeydiler. İddialarına göre, çok uzak olmayan bir zamanda biri yıkıntıları körü körüne araştırmıştı. Ormanın öte yamacındaki kayalar arasında bulunan sıradan beyaz bir mendilin kayıp kişiye ait olup olmadığı anlaşılamadı.

Randolp Carter'ın mirasının varisleri arasında pay edilmesi söz konusu edildiyse de, ben buna şiddetle karşı çıkıyorum, çünkü onun ölmüş olduğuna inanmıyorum. Zamanın ve uzayın, hayalin ve gerçekliğin yalnızca bir düşçü tarafından sezilebilecek dönüşüm noktaları vardır ve Carter hakkında bildiğim şeylere dayanarak, onun bu labirentler arasından bir yol bulmuş olduğunu sanıyorum. Geri dönüp dönmeyeceğini söyleyemem. Yitirmiş olduğu düş âlemlerine gitmekistiyor ve çocukluk günlerinin hasretini çekiyordu. Sonra bir anahtar buldu ve inanıyorum ki, tuhaf bir şekilde ondan yararlandı.

Gördüğümde bunu ona sormalıyım, çünkü her ikimizin de sık sık uğradığımız bir düş-kentinde çok geçmeden ona rastlamayı umuyorum. Skai Nehrinin ötesindeki Ulthar'da, dikenli ve yüzgeçli Gnorri'nin eşi menendi bulunmayan labirentlerini inşa ettiği alacakaranlık denize bakan camdan uçurumların tepesindeki kuleleriyle ünlü Ilek-Vad kentinin opal tahtında yeni bir kralın hüküm sürmeye başladığı yolunda bir söylenti yayıldı ortalığa ve ben bu söylentiyi nasıl yorumlayacağımı çok iyi biliyorum. Şurası kesin ki, büyük gümüş anahtarın gözlerimin önüne sereceği manzaraları görmeye can atıyorum, çünkü, üzerindeki gizemli arabesk süslemelerde, kişisellikten uzak kozmosun bütün amaç ve sırları simgelerle ifade edilmiş olabilir.

GÜMÜŞ ANAHTARIN AÇTIĞI KAPILARIN ÖTESİ*

* E. Hoffman Price ile birlikte yazılmıştır.

I

Duvarları tuhaf desenli halılarla kaplı, zemini çok eski ve değerli Buhara halılarıyla döşenmiş büyük odada, dört adam, üzerine belgeler yayılmış bir masanın etrafında oturuyorlardı. Koyu renkli uşak üniformalı, inanılmaz yaşlı bir siyahinin zaman zaman yeniden doldurduğu dövme demirden mangalların bulunduğu uzak köşeden ortalığa uyku veren günlük dumanları yayılırken, duvarlardan birindeki derin bir oyuktan, kadranında şaşırtıcı hiyeroglifler bulunan ve dört ibresi bu gezegende bilinen hiçbir zaman sistemine uymayan bir sistemle hareket eden, tabut biçimindeki acayip bir saatin tik takları gelmekteydi. İnsanı tedirgin eden, garip, ama tam da görüşülmekte olan konuya uygun bir oda aydı. Çünkü, kıtanın en büyük gizemcisi, matematikçisi ve oryantalistine ait olan New Orleans'taki bu evde, dört yıl önce sırra kadem basan en az onun kadar büyük bir gizemci, âlim, yazar ve düşçü olan birinin vasiyeti ele alınıyordu nihayet.

Tüm hayatı boyunca uyanıklık dünyasının can sıkıcılığından ve sınırlamalarından düş manzaralarına ve başka boyutların hayal ürünü caddelerine kaçmaya çalışmış olan Randolph Carter elli dört yaşında, 7 Ekim 1928 günü ortadan kayboldu. Tek başına sürdürdüğü, son derece alışılmadık bir meslek hayatı olmuştu ve ilginç romanlarından, bazı insanlar Carter'ın hayatında, kayıtlara geçmiş bütün dönemlerinden daha garip dönemler bulunduğu sonucunu çıkarıyorlardı. Himalayalı rahiplerin eski Naacal dilinde yaptığı çalışmalardan son derece çirkin sonuçlar çıkarılan Güney Carolinalı gizemci Harley Warren'la çok yakın bir arkadaşlığı olmuştu. Warren'ı sisli, korkunç bir gece eski bir mezarlıkta, bir daha geri yukarı çıkmadığı, güherçile bağlamış, küf kokulu bir yeraltı kemerine inerken gören de ondan başkası değildi. Carter, Boston'da yaşadı, ama tüm ataları, cadıların lanetine uğramış eski Arkham'ın ötesindeki yabanıl ve tekinsiz tepelerden gelmeydi. Ve en sonunda Carter, bu eski ve gizemli bir şekilde kasvetli tepelerde ortadan kaybolmuştu.

1930'ların başlarında ölen yaşlı uşağı Parks, Carter'ın da mektuplarında sözünü ettiği şeylerden; tavan arasında buldukları üzerinde iğrenç oymalar bulunan tuhaf, keskin kokulu bir kutudan ve kutunun içindeki okunamayan bir parşömen ile garip bir şekli olan gümüş bir anahtardan söz etmişti. Parks'ın söylediğine göre, Carter, bu anahtarın kendisine atalarından kalmış olduğunu, onunla kaybettiği çocukluğunun ve şimdiye kadar ancak belli belirsiz, kısa ve anlaşılmaz düşlerde ziyaret etmiş olduğu tuhaf boyutların ve fantastik krallıkların kapılarını açacağını anlatmıştı. Sonra, bir gün Carter, içindekilerle birlikte kutuyu alıp, arabasına atladığı gibi uzaklara gitmiş, bir daha da geri dönmemişti.

Daha sonra, Carter'ın arabasını harabe halindeki Arkham'ın ötesinde yükselen –Carter'ın atalarının bir zamanlar oturduğu ve Carter malikânesinin yıkıntı halindeki bodrum katının hâlâ ağzını gökyüzüne açtığı– tepelerde ot bürümüş bir yolun kıyısında buldular. Burası, bir başka Carter'ın 1781'de gizemli bir şekilde yakınlarında kaybolduğu yüksek karaağaçlardan bir korunun içinde, cadı Goody Fowler'ın eskiden uğursuz iksirlerini kaynattığı yarı çürümüş kulübesinden pek de uzak olmayan bir yerdi. Bu bölgeye ilk yerleşenler 1692'de, Salem'deki cadı yargılamalarından kaçan insanlar oldu ve buraların bugün bile zihinde pek canlandırılamayan uğursuz şeyleri çağrıştıran kötü bir ünü vardır. Edmund Carter, Darağacı Tepesi'nin gölgesinden tam zamanında kaçmıştı ve hakkında sürüyle büyücülük hikâyesi anlatılmaktaydı. Şimdi öyle görünüyordu ki, soyundan geriye kalmış tek kişi, onunla buluşmak üzere bir yerlere gitmişti.

Arabada keskin kokulu bir ağaçtan yapılmış, üzeri iğrenç oymalarla süslü bir kutuyla, kutunun içinde kimsenin okuyamadığı bir parşömen buldular. Gümüş anahtar ortalarda görünmüyordu – büyük bir olasılıkla, Carter yanında götürmüştü. Bundan sonrası için hiçbir kesin ipucu yoktu ortada. Bostonlu dedektifler eski Carter yıkılan konağından düşen kerestelerin tuhaf bir şekilde karıştırılmış olduğunu söylediler ve biri, yıkıntıların ötesinde Yılan İni denilen herkesin çekindiği mağaranın yakınlarında, meşum görünüşlü ağaçlarla kaplı yamaçtaki kayalık sırtta bir mendil buldu.

Bunun üzerine yörede Yılan İni'yle ilgili olarak dolaşan söylentiler yeni bir canlılık kazandı. Çiftçiler, yaşlı büyücü Edmund Carter'ın bu korkunç mağarada ne pis işler çevirdiğini fısıltıyla gizli gizli anlattılar ve daha sonra anlattıkları şeylere Randolph Carter'ın çocukluğunda buraya gösterdiği düşkünlükle ilgili öyküler ilave ettiler. Carter'ın çocukluğunda saygıdeğer balıksırtı damlı konak hâlâ ayaktaydı ve içinde dedesinin kardeşi Christopher oturuyordu. Carter burayı sık sık ziyaret ediyor ve hemen hemen sadece Yılan İni hakkında konuşuyordu. İnsanlar, onun mağaranın dibindeki derin bir çatlaktan ve ötesindeki bilinmeyen iç mağaradan söz ettiğini anımsadılar ve dokuz yaşındayken bütün bir günü mağarada geçirdikten sonra çocukta görülen değişiklikler hakkında ileri geri yorumlar yaptılar. Bu olay, Ekim ayında meydana gelmiş ve bu tarihten sonra çocuk sanki gelecekteki olayları bilme konusunda tekinsiz bir hüner sergiler olmuştu.

Carter'ın ortadan kaybolduğu gece geç saatlere kadar yağmur yağmış ve hiç kimse arabasından itibaren ayak izlerini takip etmeyi başaramamıştı. Bol miktarda sızıntı olması nedeniyle Yılan İni'nin içi bir çamur deryasıydı. Sadece cahil köylüler yolun üst tarafındaki koca koca karaağaçların yakınlarında ve mendilin bulunduğu Yılan İni'nin yanındaki uğursuz yamaçta gördüklerini sandıkları izler hakkında gizli gizli konuştular. Randolph Carter'ın küçücük bir çocukken giydiği köşeli ökçeli ayakkabıların bıraktığı izleri andıran küçük küt izler hakkındaki fısıltıları kim ciddiye alırdı ki? Bu, ihtiyar Benijah Corey'in kendine has topuksuz ayakkabılarına ait izlerin küçük küt izlerle bir yerde buluştuğu yolundaki diğer fısıltı kadar çılgıncaydı. İhtiyar Benijah, Carterlar'ın yanında çalışan adamdı ve otuz yıl önce ölmüştü.

Bu söylentiler ve Carter'ın Parks'a ve daha başkalarına söylediği, tuhaf arabesklerle süslü bu gümüş anahtarın kayıp çocukluğunun kapılarını açmada kendine yardımcı olacağı yolundaki sözler, çok sayıda mistik araştırmacının, kayıp adamın gerçekte, zamanda geri giderek, küçük bir çocukken Yılan İni'nde bütün gün kaldığı kırk beş yıl önceki 1883 yılının o Ekim gününe geri dönmüş olduğunu ileri sürmesine neden oldu. Bu araştır-

macıların savlarına göre, o gece Yılan İni'nden çıktığında Carter, bir şekilde,1928 yılına bir yolculuk yapıp geri dönmüştü; çünkü, bundan sonra, ileride olacakları bilmemiş miydi? Ama, 1928'den sonra olan şeylerle ilgili tek söz etmemişti.

Bir başka araştırmacı –Carter'la uzun süre, sık sık mektuplaşmış, Rhode Island, Providencelı, acayip tavırlı, yaşlıca biri– daha ayrıntılı bir kuram ileri sürmekte ve Carter'ın çocukluğuna dönmekle kalmayıp, çocukluğunun rengârenk düşleri arasında dilediğince dolaşabilmenin yolunu bulduğuna da inanmaktadır. Bu adam, tuhaf bir önseziyle, Carter'ın ortadan kayboluşuyla ilgili bir öykü yayımladı; bu öyküde kayıp kişinin şu anda, dikenli ve yüzgeçli Gnorri'nin eşi menendi bulunmayan labirentlerini inşa ettiği alacakaranlık denize bakan camdan uçurumların tepesindeki kuleleriyle ünlü Ilek-Vad kentinin opal tahtında hüküm sürmekte olduğunu ima ediyordu.

Carter'ın vasiyetinin –uzaktan kuzenleri olan– varisleri arasında pay edilmesi isteğine, Carter'ın bir başka zaman ve boyutta hâlâ yaşıyor olduğu ve bir gün pekâlâ geri dönebileceği gerekçesiyle en fazla karşı çıkan bu yaşlı adam, yani Ward Phillips idi. Carter'ın adli davalara düşkün kuzenlerinden biri, kendinden on yaş büyük, Chicagolu Ernest K. Aspinwall buna karşı çıkıyordu. Çekişme dört yıldır sürüyordu, ama şimdi paylaşma zamanı gelmişti ve New Orleans'taki bu büyük oda sözkonusu anlaşmazlığın çözüme bağlandığı sahne olacaktı.

Burası Carter'ın edebi ve mali işlerini yürüten, gizemlerin ve Doğu antikitesinin seçkin araştırmacısı Creole[1], Etienne-Laurent de Marigny'nin eviydi. Carter, de Marigny ile, her ikisi de Fransız yabancılar Lejyonu'ndayken, savaş sırasında karşılaşmıştı ve benzer zevk ve görüşlere sahip olmaları nedeniyle aralarında hemen derin bir dostluk kurulmuştu. Beraber çıktıkları o unutulmaz izinde, engin bir bilgiye sahip Creole, Bostonlu istekli düşçüyü Fransa'nın güneyindeki Bayonne'a götürmüş ve milyarlarca yılın yükünü taşıyan kentin altına yuvalanmış zifiri karanlıklar içindeki kadim zamanlardan kalma yeraltı ke-

1) Creole: Fransız asıllı, fakat Louisiana'da doğmuş kimse, İspanyol asıllı olup Karayip adalarında doğup yaşayan kimse.

merlerinin korkunç sırlarını göstermişti; böylece dostlukları perçinlenmişti. Carter'ın vasiyeti, de Marigny'yi vasiyetin hükümlerini yerine getirecek kişi olarak belirliyordu ve şimdi hırslı âlim miras meselesinin halledilmesi işine gönülsüz olarak başkanlık ediyordu. Bu, onun için hüzünlü bir işti, çünkü o da Rhode Islandlı gibi, Carter'ın ölmüş olduğuna inanmıyordu. Ama, mistiklerin gördüğü düşlerin dünyanın acımasız akılcılığı karşısında ne ağırlığı olabilirdi ki?

Eski Fransız mahallesindeki bu tuhaf evdeki masanın etrafında, mirasta hak iddia eden kişiler oturuyordu. Carter'ın mirasçıların oturduğu düşünülen yerlerin gazetelerine toplantıyla ilgili alışıldık yasal ilanlar verilmişti; ama şu anda sadece dört kişi, dünyevi olmayan bir zamanı gösteren tabut biçimi saatin anormal tik taklarını ve iç avludaki çeşmenin, perdeyle yarı örtülmüş, kapı üzerindeki açık yelpaze şeklindeki pencerenin gerisinden duyulan sesini dinleyerek oturuyordu. Saatler ilerledikçe, bu dördünün yüzü, kayar gibi sessizce hareket eden ve gittikçe çekingenleşen yaşlı zencinin ilgilenmesini pek de gerektirmeyen, tepeleme yakıt doldurulmuş üç ayaklı mangallardan kıvrıla kıvrıla yükselen dumanların gerisinde kaldı.

Bu dörtkişiden biri, ince, uzun, esmer tenli, yakışıklı, bıyıklı ve hâlâ genç Etienne de Marigny idi. Mirasçıları temsil eden Aspinwall beyazsaçlı, felçli suratlı, favorili ve iri yapılıydı. Providenceli gizemci Phillips zayıf, yaşlı, uzun burunlu, sinekkaydı tıraşlı ve çökük omuzluydu. Dördüncü şahsın yaşı belli olmuyordu; oldukça zayıftı ve çok biçimli hatlara sahip, olağanüstü kıpırtısız, sakallı, esmer tenli bir yüzü vardı, başına Brahman yukarı-kast türbanı bağlamıştı ve yüzünün çok gerisinde bir yerlerden bakıyormuş gibi görünen gece-karası, delici, neredeyse irissiz gözlere sahipti. Kendini, verecek önemli bilgileri olan, Benaresli Swami[2] Chandraputra olarak tanıtmıştı ve –onunla mektuplaşmış olan– de Marigny ile Phillips, onun mistik iddialarının hakiki olduğunu anlamakta gecikmemişlerdi. Ağzından güçlükle çıkıyormuş izlenimini veren sesi boşluktan geliyormuş gibiydi ve metalik bir nitelik taşıyordu; sanki İngilizce

2) Swami: Hindu dininde çileciliği öğreten hoca.

konuşmak onun için bir külfetti; bununla birlikte İngilizceyi, anadiliymişçesine, herhangi bir Anglosakson kadar akıcı ve düzgün konuşuyordu. Kılığı genel olarak Avrupalıydı, ama kendine bol gelen giysileri üzerinde iğreti duruyordu, öte yandan çalıyı andıran kara sakalı, Doğulu türbanı ve tek parmaklı büyük beyaz eldivenleri ona son derece egzotik ve garip bir hava veriyordu.

De Marigny, Carter'ın arabasında bulunan parşömeni parmağıyla göstererek konuşuyordu.

"Hayır, parşömenden bir şey anlayamadım. Bay Phillips de benim gibi pes etti. Albay Churchward onun Naacal dilinde olmadığını söylüyor ve Paskalya Adası'ndaki savaş kulübünde bulunan hiyerogliflere de benzer bir yanı yok. Kutu üzerindeki oymalarsa Paskalya Adası'ndaki desenleri akla getiriyor. Bu parşömendeki harfleri en fazla benzettiğim şey –bütün harflerin nasıl çizgilerin altına doğru sarkma eğiliminde olduğuna dikkat eder misiniz?– zavallı Harley Warren'da bir zamanlar bulunan bir kitaptaki harfler oldu. Carter'la ben ziyaretine gittiğimiz sırada bu kitap Hindistan'dan geldi; o, bilmememizin daha iyi olacağını söyledi ve kitabın Dünya dışında bir yerden gelmiş olabileceğini ima ederek, bize bu kitap hakkında hiçbir zaman bir şey anlatmadı. Aralık ayında şu eski mezarlıktaki yeraltı kemerine indiğinde onu da beraberinde götürdü, ama bir daha ne o, ne de kitap yeryüzüne çıktı. Birsüreönce, şu anda aramızda bulunan dostumuz Swami Chandraputra'ya, aklımda kaldığı kadarıyla bu harfleri çizip, Carter'ın parşömeninin fotostatik bir kopyasıyla birlikte gönderdim. Dostumuz bazı kaynaklara baktıktan sonra bu konuyu aydınlatabileceğini umuyor.

Ama anahtara gelince –Carter bana bir fotoğrafını göstermişti– üzerindeki acayip arabeskler harf olmasa da, parşömenle aynı gelenekten ve kültürden geliyor gibiydiler. Carter, hiçbir zaman ayrıntılara girmemekle birlikte, sırrı çözmeküzere olduğundan sözedip duruyordu. Bir ara, bu konuda şairane bir tutum takındı. Dediğine göre, bu antik gümüş anahtarla uzay ve zamanın olağanüstü koridorlarında serbestçe dolaşmamızı engelleyen kapıları art arda açarak, müthiş dehasıyla, muazzam kubbeleri olan, sayısız minareli ve bin sütunlu Cennet Bahçesini inşa

edip Kayalık Arabistan'ın kumları arasında saklayan Shaddad'dan beri hiç kimsenin aşmadığı Sınırlara ulaşacaktı. Açlıktan kadidi çıkmış dervişler –diye yazıyordu Carter– ve susuzluktan aklını oynatmış göçebeler geri döndüklerinde bu heybetli kapıdan ve kemerin kilittaşı üzerine oyulmuş el figüründen söz etmişlerdi, ama bu kapıdan hiç kimse geçip de yeniden aynı yoldan geri dönerek lâl serpili kumlar üzerindeki ayak izlerinin ziyaretine tanıklık ettiğini söyleyememiştir. Carter, anahtarın, dev el oymasının boş yere tuttuğu şey için olduğunu tahmin ediyordu.

Carter'ın anahtar gibi parşömeni de neden yanında götürmediğini söyleyemiyoruz. Belki unuttu – belki, benzer harflerle yazılmış bir kitapla birlikte bir yeraltı kemerine girip de bir daha geri dönemeyen birini anımsayarak yanına almaya çekindi. Belki de, yapmak istediği şeyle hiç ilgisi yoktu."

Marigny konuşmasına bir an için ara verdiğinde, yaşlı Bay Phillips haşin, tiz bir sesle konuşmaya başladı.

"Biz, Randolph Carter'ın gezintilerini ancak gördüğümüz düşlerden bilebiliriz. Düşlerimde ben birçok tuhaf yerde bulundum ve Skai Nehrinin ötesindeki Ulthar hakkında birçok tuhaf ve önemli şey duydum. Parşömene gerek duyulmamış gibi görünüyor, çünkü Carter'ın yeniden çocukluğunun düş dünyasına girdiği ve şu anda Ilek-Vad'da kral olduğu besbelli."

Bay Aspinwall tükürükler saçarak çabuk çabuk ve anlaşılmaz bir şekilde konuşurken suratı sanki daha bir çarpılmış gibiydi: "Bu bunağı kimse susturmayacak mı? Bu sabah bu boş lakırdılardan gına geldi. Sorun, mal paylaşımı sorunu ve artık bunu halletmenin zamanı geldi de geçiyor."

Swami Chandraputra, tuhaf bir şekilde yabancı sesiyle ilk defa konuştu.

"Baylar, bu mesele sizin düşündüğünüzden çok daha derin. Bay Aspinwall düşleri ciddiye almamakla iyi yapmıyor. Bay Phillips, belki yeterince düş görmediğinden olacak, meseleyi eksik kavramış. Ben, kendim çok fazla düş gördüm. Biz, Hindistan'da tıpkı bütün Carterlar gibi hep düş görürüz. Siz, Bay Aspinwall, siz anne tarafından kuzen olduğunuz için, doğal olarak bir Carter değilsiniz. Benim kendi düşlerim ve bazı başka bilgi kaynakları, sizin hâlâ kuşkulu bulacağınız birçok şey

öğretti. Söz gelimi, Randolph Carter, okuyamadığı şu parşömeni unuttu – ama, onu yanına almayı unutmasaydı kendisi için daha iyi olurdu. Gördüğünüz gibi, Carter dört yıl önce Ekimin yedisinde gün batarken elinde gümüş anahtarla arabasından ayrıldıktan sonra başına ne geldiğini gerçekten öğrenmiş durumdayım."

Aspinwall abartılı bir şekilde alayla dudak büktü, ama diğerleri artan bir ilgiyle kulak kabarttılar. Üç ayaklı mangallardan çıkan dumanların yoğunluğu arttı ve tabut biçimi saatin çılgın tik takları sanki uzayın derinliklerinden gönderilen yabancı ve çözülemez bir telgrafın nokta ve çizgileri halini aldı. Hindu, gözleri yarı kapalı arkasına yaslandı ve garip bir şekilde ağzından güçlükle dökülen düzgün İngilizcesiyle konuşmasını sürdürürken, Randolph Carter'ın başına gelenler dinleyicilerinin gözlerinin önünden bir film şeridi gibi geçmeye başladı.

II

Arkham'ın arkasındaki tepeler –yaşlı büyücü Edmund Carter'ın belki yıldızlardan indirdiği, belki de 1692'de Salem'den kaçtığında aşağı dünyanın derinliklerinden çıkardığı– tuhaf bir büyüyle doludur. Randolph Carter bu dağlara döndüğünde, birkaç cüretkâr, hor görülen ve yabancı-ruhlu insanın Dünya ile mutlak dışarı arasındaki dev duvarlarda açtığı kapılardan birine yakın olduğunu bildi. Kararmış ve inanılmaz derecede eski gümüş anahtarın üzerindeki arabesklerden aylar önce okuduğu mesajın gereklerini yılın bu gününde, burada başarıyla yerine getirebileceğini hissetti. Şimdi, onun nasıl çevrilmesi gerektiğini, batan güneşe karşı nasıl havaya kaldırılacağını ve dokuzuncu ve son çevrilişinde boşluğa hangi törensel sözlerin okunacağını çok iyi biliyordu. Karanlık kutba bu kadar yakın bir noktada ve bunun gibi düş gücüyle yaratılmış bir kapıda, anahtar, temel işlevlerini mutlaka yerine getirecekti. Bu gece, yasını tutmaktan asla vazgeçmediği kayıp çocukluğunda dinleneceği kesindi.

Cebinde anahtarla arabasından indi ve dolana dolana giden yolların, asmaların sarıldığı taş duvarların, kara ormanlık arazinin, yamru yumru ağaçlı, bakımsız bahçelerin, pencereleri açık,

terk edilmiş çiftlik evlerinin ve adsız kalıntıların koyu gölgeler içindeki kasvetli, tekinsiz merkezine doğru yürüdü. Güneşin battığı saatte, uzaklardaki Kingsport kuleleri kıpkızıl bir parıltıyla yanarken, anahtarı çıkararak gerekli çevirmeleri yapıp, gerekli sözleri söyledi. Bu ayinin ne kadar çabuk etkisini gösterdiğini ancak daha sonra kavrayabildi.

Sonra karanlık koyulaşırken, geçmişten bir ses duydu: Büyükamcasının parayla tuttuğu ihtiyar Benijah Corey. Benijah otuz yıl önce ölmemiş miydi? *Ne zamandan* otuz yıl önce? Şimdi hangi yıldı? Benijah'ın bu 7 Ekim 1883 günü ona sesleniyor olması niçin tuhaftı? Martha Halasının izin verdiğinden daha fazla geç kalmamış mıydı? İki ay önce dokuz yaşına bastığında babasının armağan ettiği küçük dürbünün bulunması gereken gömlek cebindeki bu anahtar da neyin nesiydi? Onu, evde, tavan arasında mı bulmuştu? Bununla, tepedeki Yılan İni'nin gerisindeki iç mağaranın sivri uçlu kayaları arasında keskin gözlerinin seçtiği gizemli pilonu açmayacak mıydı? Burası, yaşlı büyücü Edmund Carter'la her zaman bağlantığı kurduğu yerdi. İnsanlar oraya gitmezdi ve ondan başka kimse ne pilonlu karanlık iç odayı fark etmiş ne de bitki köklerinin tıkadığı yarıktan sürünerek oraya geçmişti. Hangi eller bu sert kayayı pilona benzeterek oymuştu? Yaşlı büyücü Edmund'un eli mi, yoksa büyüyle çağırdığı ve komutlar verdiği *başkalarının* eli mi?

O akşam küçük Randolph, akşam yemeğini, çiftlikteki balıksırtı damlı eski evde, Chris Amca ve Martha Hala'yla yedi.

Ertesi sabah Carter, erkenden kalkıp dışarı çıktı ve yamru yumru dallı elma bahçesinden geçerek Yılan İni'nin karanlık ve ürkütücü ağzının, aşırı büyük acayip meşeler arasında pusuda beklediği yukarı ormanlık araziye doğru çıktı. Adını koyamadığı bir beklenti içindeydi ve tuhaf gümüş anahtarın yerinde durup durmadığını anlamak için gömleğinin cebini yoklarken mendilini düşürdüğünü fark etmedi bile. Oturma odasından aldığı kibritlerle yolunu aydınlatarak sinirleri kopacak gibi gerilmiş ama aşırı bir kendine güvenle, sürünerek karanlık delikten içeri süzüldü. Bir an sonra, mağaranın ilerisindeki köklerle tıkanmış yarıktan sürünerek geçip, en ilerisindeki kaya bilinçle kocaman bir pilon şekline sokulmuş olan, kimselerin bilmediği

geniş iç mağaraya ulaştı. Sular damlayan bu rutubetli duvarın önünde kibritleri birbiri ardına yakarak korkuyla karışık bir saygıyla sessizce dikildi. Hayal edilen kemerin kilittaşı üzerindeki şu kayalık tümsek gerçekten el biçiminde miydi? Sonra, gümüş anahtarı çıkardı ve nereden öğrendiğini açıkça anımsayamadığı hareketleri yapıp, sözleri söyledi. Unutulan bir şey var mıydı? Sadece, düşlerinin özgür ülkelerine ve bütün boyutların mutlak olarak çözüldüğü uçurumlara girmesini engeleleyen sınırları aşmak istediğini biliyordu.

III

Bundan sonra olanları dile getirmeye kelimeler yetmez. Uyanıklık dünyasında yeri olmayan, ancak en fantastik düşlerimizi dolduran, elle tutulur sebep-sonuç ilkelerine göre işleyen mantığımızın dar, katı ve nesnel dünyasına dönünceye kadar sorun olarak kabul edilen paradokslar, çelişkiler ve anormalliklerle doluydu olup bitenler. Hindu öyküsüne devam ederken, çocukça bir havayla ileri geri konuşan, saçmalayan –yılların ötesinde kalmış çocukluğuna geri dönmüş– biri gibi görünmek istemiyor ama bu etkiyi yaratmakta zorlanıyordu. Bay Aspinwall, bıkkınlıkla suratını asmıştı ve gerçekte artık dinlemiyordu.

Bu karanlık, tekinsiz mağara içindeki mağarada Randolph Carter'ın gümüş anahtarla yaptığı tören etkisini göstermekte gecikmedi. Yapılan ilk el hareketi ve söylenen ilk sözle havada tuhaf, korku verici bir değişimin kokusu –zamanda ve uzamda süresi ve büyüklüğü konusunda hiçbir bilgiye sahip olmadığımız hesaba kitaba gelmez bir karışıklık ve karmaşa oluştuğu hissi– kendini belli etti. Zaman ve mekân gibi şeyler, fark edilmez bir şekilde, anlamını yitirdiler. Önceki gün Randolph Carter bir mucizeyle uzun yılların üzerinden atlamıştı. Şimdi artık, çocuk olmakla yetişkin biri olmak arasında bir fark kalmamıştı. Şimdi, zihninde yeryüzüyle ilgili sahneler ve kazanımlarla tüm bağını koparmış birtakım imgeler taşıyan Randolph Carter diye bir varlık vardı sadece. Daha biraz önce, kocaman bir kemeri ve dev bir el oyulmuş uzak duvarı belli belirsiz akla getiren bir iç

mağara vardı. Şimdiyse, ne mağara vardı, ne de duvar. Sadece beyinden geçenler kadar görsel olmayan izlenimlerin akışı vardı, bunların ortasında Randolph Carter adlı varlık zihninin etrafında döndüğü şeyleri seziyor ya da kaydediyordu, ama bu algılara nasıl ulaştığının bilincine tam olarak varamıyordu.

Tören bittiğinde, Carter, Dünyalı hiçbir coğrafyacının söyleyemeyeceği bir yerde ve tarihin belirleyemeyeceği bir çağda olduğunu biliyordu; çünkü olup bitenler hiç de onun aşina olmadığı şeyler değildi. Bunun ipuçları gizemli Pnakotic elyazmalarında vardı ve deli Arap Abdul Alhazred'in yasak *Necronomicon*'undaki bir bölümün tamamı, gümüş anahtar üzerine kazınınış şifreyi çözdüğünde önem kazanmıştı. Bir kapı açılmıştı –ama elbette ki Nihai kapı değil, sadece Dünya'dan ve zamandan, Dünya'nın zamanın dışındaki uzantısına açılan kapı; sonra Nihai kapıdan geçilerek, bütün dünyaların, bütün evrenlerin ve tüm maddenin dışındaki korkunç ve tehlikeli Son Boşluk'a ulaşılıyordu.

Bir Rehber, hem de en korkuncundan bir rehber olacaktı; milyonlarca yıl önce, daha insanoğlunun akla hayale gelmediği ve çoktan unutulmuş hayallerin tüten bir gezegende, –son kalıntıları arasında ilk memelilerin oynadığı– tuhaf kentleri inşa ettiği çağlarda Yeryüzü'nde varolmuş bir Rehber. Carter, iğrenç *Necronomicon*'un bu Rehberle ilgili belli belirsiz ve rahatsız edici imalarını anımsadı. Şöyle yazıyordu, deli Arap:

"Öte Yan'a bir an için göz atma ve O'NU rehber olarak kabul etme cesaretini gösterenler, O'NUNLA ilişkiye girmekten kaçınmakla daha akıllıdavranmış olurlardı; çünkü, Thoth'un Kitabı'nda bir an için görmenin ne kadar pahalıya patlayacağı yazılıdır. Öte yana geçenler, bir daha geri dönmezler, çünkü bizim dünyamızdan çok çok büyük bir dünyada karanlığın hayaletleri onları yakalar ve esir eder. Geceleyin ayaklarını sürüyerek dolaşan Şey, Eski İşaret'e meydan okuyan kötülük, her mezarın sahip olduğu bilinen gizli kapısında nöbet bekleyen Sürü ve mezarların sakinlerinden hasıl olan garabet – tüm bu Karanlık şeyler, Giriş'i koruyan O'NUN, Gözüpek insanlara bütün dünyaların ötesindeki adlandırılamaz canavarların Uçurumuna giden yolda rehberlik edecek olan O'NUN yanında hiç kalır. Çünkü, o, fakihin ÖMRÜ UZATILMIŞ OLAN şeklinde tanımladığı En Eski, yani 'UMRAT-TAWIL'dir"

Belleği ve hayal gücü, kaynayan kaosun ortasında sınırları kesin olmayan bulanık yarı resimler oluşturuyor, ama Carter bunların anı ve hayalden ibaret olduğunu biliyordu. Yine de, bu şeyleri bilincinde tesadüfün değil, etrafını saran ve kendini Carter'ın kavrayabileceği sembollere dönüştürmeye çabalayan dile gelmez büyük ve boyutsuz bir gerçekliğin biçimlendirdiğini hissediyordu. Çünkü, Dünya'daki hiçbir zihin, bildiğimiz zaman ve boyutların dışındaki meyilli uçurumu dokuyan hayalin uzantılarını kavrayamaz.

Gözlerinin önünde, Dünya'nın çoktan unutulmuş geçmişiyle bir şekilde bağdaştırdığı hayallerin ve sahnelerin bulanık bir geçittöreni yapılmaktaydı. Çok iri ve korkunç canlılar, hiçbir aklı başında düşte asla yer almamış, inanılmaz bir bitki örtüsü, uçurumlar, dağlar ve insan işi olmayan taş yapılardan fantastik bir manzarada sakınımla hareket ediyorlardı. Denizaltında, İçinde yaşayan sakinleriyle kentler ve büyük çöllerde kürelerin, silindirlerin ve adsız kanatlı varlıkların uzaya atıldığı veya uzayın dışına fırladığı kuleler vardı. Carter, tüm bu hayalleri, birbiriyle ve kendisiyle belirli, sabit bir ilişkisi olmasa da, algıladı. Kendinin de, fırıl fırıl dönen imgeleminin esinlediği hızla değişen biçim ve konum dışında, kararlı bir biçimi ya da konumu yoktu.

Kadırgaların, Oukranos Nehri'ne, Thran'ın altın yaldızlı ince kulelerinden öteye yelken açtığı; fil kervanlarının, ötesinde unutulmuş sarayların ve damarlı fildişi sütunların ay ışığı altında bütün ihtişamıyla, el değmemiş bir durumda beklediği Kled'in hoş kokulu balta girmemiş ormanlarında dolaştığı çocukluk düşlerinin büyülü bölgelerini bulmayı istemişti. Şimdi daha muhteşem görüntülerden sarhoş olmuş bir halde, ne aradığını tam olarak bilemiyordu. Zihninde son derece cüretkâr düşünceler doğuyor; o çok korkulan Rehber'in karşısına gözünü kırpmadan çıkabileceğini ve ondan anormal, korkunç şeyler isteyeceğini biliyordu.

Birden, izlenimler geçidi belli belirsiz bir istikrara kavuşur gibi oldu. Yabancı ve anlaşılmaz bir tasarımla işlenmiş, bilinmeyen, ters bir geometrinin kurallarına göre şekillendirilmiş çok kocaman kaya kütleleri vardı. Işık, rengi kestirilemeyen bir gök

yüzünden şaşırtıcı ve birbirine zıtyönlerde geliyor ve dev hiyerogliflerle süslü, çoğunlukla altıgen kaidelerin üzerine monte edilmiş, ne olduğu anlaşılmayan örtülü şekiller üzerinde adeta bilinçle geziniyordu.

Bulutumsu zeminde kayıyor ya da yüzüyor gibi görünen kaidesiz bir başka şekil daha vardı. Dış hatları sürekli olarak aynı kalmıyor, bir insan biçimine uzaktan paralellikler göstererek değişiyordu. Kaidelerin üzerindeki diğer şekiller gibi bu şekil de rengi belli olmayan bir kumaşla sıkı sıkıya örtülüydü ve Carter, şeklin arasından bakacağı hiçbir göz deliği göremedi. Muhtemelen bakması gerekmiyordu; çünkü, sadece fiziksel bir organizma ve yeteneklere sahip sınıfların çok uzağında varlıklar sınıfından olmalıydı.

Çok geçmeden Carter, bunun böyle olduğunu anladı, çünkü Şekil, ses ya da dil kullanmadan zihninin içinde konuşmuştu. Ve telaffuz ettiği ismin korkulan, korkunç bir isim olmasına karşın Carter, korku içinde geri çekilmedi. Hatta tam tersine, aynı şekilde sesini ve dilini kullanmadan cesaretle karşılık verdi ve iğrenç *Necronomicon*'dan öğrendiği saygı hareketlerini yaptı. Çünkü bu şekil, Lomar'ın denizden yükselmesinden ve Ateş Sisi Çocukları'nın, insanoğluna Eski Bilimi öğretmek üzere Yeryüzüne gelmesinden bu yana bütün dünyanın korktuğu şeyden aşağı kalır bir şey değildi. Bu şekil elbette ki, korkulan Rehber, Kapı'nın Koruyucusu, fakihin ÖMRÜ UZATILMIŞ OLAN şeklinde tanımladığı 'UMR AT-TAWIL, yani en eski idi.

Rehber her şeyi bildiği gibi, düşlerin ve esrarların peşindeki bu adamın, Carter'ın, neyin peşinde olduğunu, buraya nasıl geldiğini ve şu anda önünde korkmadan durduğunu biliyordu. Rehberden etrafa yayılanlarda dehşet ve kötülük yoktu ve bir an için Carter, deli Arab'ın korkunç iğrenç anıştırmalarının hasetten ve şu anda yapılacak olan şey karşısında duyulan şaşkınlıktan dolayı mı olduğunu düşündü. Ya da belki de, Rehber dehşet ve kötülüğünü, ondan korkanlara saklıyordu. Dalgalar yayılmaya devam ederken Carter, sonunda onları sözcük olarak algılamaya başladı.

"Ben," dedi Rehber, "elbette ki, senin bildiğin En Eski'yim. Biz –Eskiler ve ben– seni bekliyorduk. Çok gecikmiş de olsan

hoş geldin. Senin anahtarın var ve İlk Kapıyı açtın. Şimdi Son Kapı seni bekliyor. Korkuyorsan, daha ileriye gitmek zorunda değilsin. Hiç zarar görmeden, geldiğin yoldan geri dönebilirsin. Ama ilerlemeyi seçersen..."

Bu duraklamada uğursuz bir şeyler vardı, ama dalgalar dostça yayılmaya devam etti. Carter bir an için olsun duraksamadı, yakıcı bir merakın pençesinde kıvranıyordu.

"İlerleyeceğim," diye beyin dalgalarıyla yanıtladı, "ve senin Rehberim olmanı kabul ediyorum."

Bunun üzerine Rehber, giysisinin bazı hareketleriyle bir kolun ya da benzer bir uzvun kaldırıldığını düşündüren hareketler yaptı. Bunu ikinci bir işaret izledi ve Carter çok iyi öğrendiği eski zaman bilimlerinden, nihayet Son kapıya iyice yaklaşmış olduğunu anladı. Işık şimdi açıklanamaz bir renge bürünmüş, neredeyse altıgen kaideler üzerindeki şekiller daha anlaşılır bir hal almıştı. Daha dik oturduklarından dış hatları insanı daha fazla andırır olmuştu, ama Carter onların insan olmadığını biliyordu. Örtülü başlarının üzerinde, adı çoktan unutulmuş bir yontucunun Tataristan'daki yüksek, haşin bir dağın derin uçurumları kıyısında yonttuğu bazı adsız heykellerin başlarındaki taçları tuhaf bir şekilde akla getiren, rengi belli olmayan bir tür yüksek taçlar bulunduğu görülürken, Carter, bazı sargı kıvrımlarının altında, oymalarla süslü başları acayip ve arkaik bir sırrı barındıran uzun saltanat asaları bulunduğunu anladı.

Carter, onların ne olduklarını, nereden geldiklerini ve Kime hizmetettiklerini de hizmetlerinin bedelini de tahmin ediyordu. Ama, yine de hoşnuttu, çünkü bir tek büyük serüvende hepsini öğrenecekti. Lanet, diye düşündü, körlükleri yüzünden tek gözle bile olsa görebilen herkesi mahkûm edenlerin ortaya attıkları bir sözcükten başka neydi ki. *Kötü niyetli* Eskiler hakkında, sanki ebedi düşlerinden bir an için uyanıp da insanoğlunun üzerine gazap yağdıracaklarmış gibi saçma sapan sözler edenlerin kibrinin büyüklüğüne şaştı. Sanki bir mamut bir solucandan çılgınca öç almaya kalkışırmış gibi, diye düşündü. Şimdi altıgen kaidelerin üzerinde bulunanlar tuhaf bir şekilde oymalarla süslenmiş saltanat asalarını sallayarak onu selamlıyor ve Carter'ın anladığı mesajlar yayıyorlardı:

"Seni selamlıyoruz, En Eski ve gösterdiğin büyük cesaretle bizlerden biri olan seni, Randolph Carter."

Carter, o zaman kaidelerden birinin boş olduğunu gördü ve En Eski'nin bir hareketinden oranın kendine ayrılmış olduğunu anladı. Diğerlerinden daha yüksek ve onların oluşturduğu yarım çember, elips, parabol ya da hiperbol olmayan tuhaf kavisli hattın ortasında bir kaide daha gördü. Bunun, Rehber'in kendi tahtı olduğunu tahmin etti. Carter ilerleyip, anlaşılmaz bir şekilde yükselerek yerini alırken Rehber'in de yerini almış olduğunu gördü.

Çok net olmasa da, yavaş yavaş ortaya çıktı ki, En Eski elinde bir şey tutuyordu – örtülerin altındaki arkadaşlarının görmesi için ya da onların gördüğü bir şeye yanıt olarak elbisesinin öteye savrulmuş kıvrımlarının altında sıkı sıkıya tuttuğu bir şey. Bu, yanardöner bir metalden kocaman bir küre ya da görünüşte bir küreydi ve Rehber küreyi ileri doğru uzattığı zaman, dünyadakilere hiç benzemeyen bir ritimle zaman zaman yükselip alçalan hafif bir müzik sesi ortalığa yayılmaya başladı. Bu ses, bir şarkıyı, daha doğrusu insan imgeleminin bir şarkı olarak yorumlayacağı bir ezgiyi akla getiriyordu. O sırada sözde küre ışımaya başladı ve ne idüğü belirsiz renklerin bir nabız gibi atan soğukışığıyla parıldarken, Carter, renk titreşimlerinin şarkının yabancı ritmine uyduğunu gördü. O zaman, kaidelerin üzerindeki taçlı, saltanat asalı şekiller, örtülü başlarının etrafında –sözde küreden yayılan ışıklara benzer– hiçbir sınıfa sokulamayacak türden ışık bulutları oynaşırken, yine aynı açıklanamaz ritimle hafif, tuhaf bir salınım tutturdular.

Hindu, öyküsünün burasında susup çılgın tik takları dünyada bilinen hiçbir ritme uymayan dört gösterge kollu, kadranı hiyeroglifli, tabut biçimi saate anlamlı bir şekilde baktı.

"Bay de Marigny," dedi Hindu, bilge ev sahibine ansızın, "altıgen kaidelerin üzerindeki şarkı söyleyip başlarını sallayan bu kukuletalı şekillerin yabancı ritmini özellikle size anlatmaya gerek yok. Siz Dış Uzantılardan hoş bir armağan almış –Amerika'daki– tek insansınız: Şu saat – Sanırım zavallı Harley Warren'ın sana sık sık sözünü ettiği, çağlarca eski Leng'in gizli mirası Yian-Ho'ya gitmiş ve o korkunç, yasak kentten bazı şeyler getirmiş

tek canlı olduğunu söyleyen kâhin Yogi tarafından gönderilmiş olmalı. Onun incelikli özelliklerinden ne kadarını bildiğinizi doğrusu merak ediyorum. Düşlerim ve okuduklarım doğruysa, İlk Kapı'yı çok iyi bilenler tarafından yapılmış olmalı. Neyse, biz öykümüze dönelim."

Sonunda, diye devam etti Swami, sallanmalar ve şarkıyı andıran sesler sustu, artık aşağı sarkmakta olan hareketsiz başların etrafındaki hafifçe parlayan aylalar sönerken örtülü şekiller tuhaf bir şekilde kaideleri üzerine yığıldılar. Ama, sözde küre şiddeti azalıp çoğalan açıklanamaz bir ışıkla parıldamaya devam etti. Carter, Eskiler'in, onları ilk gördüğü zamanki gibi, yeniden uykuya dalmış olduğunu hissetti ve gelişiyle ne tür kozmik düşler görmelerine yol açtığını merak etti. Yavaş yavaş, bu tuhaf şarkılı ayinin bilgi verme amaçlı olduğunu ve pasaportu gümüş anahtar olan Son Kapı'yı düşleri açsın diye En Eski'nin Arkadaşlarını şarkılarla yeni ve tuhaf bir tür uykuya daldırdığını anladı. Carter, Eskiler'in, daldıkları derin uykuda, mutlak uzaklığın dipsiz büyüklüğünü düşünmekte olduklarını ve mevcudiyetinin gerektirdiği şeyi başaracaklarını biliyordu.

Rehber bu uykuyu paylaşmadı, ama daha ince ve sessiz bir yoldan onlara bilgi aktarmaya devam eder göründü. Rehber'in, Arkadaşlarının düşlerinde görmelerini istediği şeylerin imgelerini ektiği besbelliydi ve Carter, Eskiler'den her biri emredilen düşünceyi hayal ederken, bir görüntünün çekirdeğinin kendi dünyevi gözlerinde doğacağını biliyordu. Tüm bu Şekillerin hepsinin düşleri Tek ve Aynı olduğunda bu görüntü oluşacak ve gereksindiği her şey yoğunlaşma yoluyla ete kemiğe bürünecekti. Böyle şeylere Yeryüzünde tanık olmuştu – bir grup uzmanın aynı amaca yönelmiş arzusunun bir düşünceyi somut bir nesneye dönüştürdüğü Hindistan'da ve çok az insanın hakkında konuşmayı göze alabildiği eski Atlaanât'ta.

Carter, Son Kapı'nın nasıl bir şey olduğundan ve nasıl geçileceğinden emin olamıyor, gergin bir beklentinin pençesinde kıvranıyordu. Bir tür bedene sahip olduğunun ve meşum gümüş anahtarı elinde tuttuğunun bilincindeydi. Tam karşısındaki yüksek taş kütleler bir duvar kadar düzgündü ve Carter'ın bakışları karşı konulamaz bir tarzda bu kütlenin ortasına doğru

çekiliyordu. Ve sonra birden En Eski'nin zihin dalgalarının artık yayılmadığını hissetti.

İlk defa olarak Carter mutlak sessizliğin hem fiziksel hem ruhsal bakımdan ne kadar korkunç bir şey olduğunu kavradı. İlk anlarda, dünyanın boyutsal uzantılarının gizemli bir şekilde zayıflayıp güçlenmesinden başka bir şey olmayan bazı zayıf, zor hissedilir titreşimler vardı, ama şimdi uçurumun sessizliği her şeyin üzerine çullanmıştı. Bedenini belli belirsiz sezinlemesine karşın, duyulur bir şekilde soluk alıp vermiyordu ve 'Umr at-Tawil'in sözde küresi kıpırtısız ve titreşimsiz parıldıyordu. Şekillerinin başlarının etrafında oynaşanlardan daha parlak bir ışık bulutu, korkunç Rehber'in örtülerin altındaki başının etrafında donmuşçasına parlıyordu.

Carter'ı uyku bastı ve yönünü kaybetmişlik duygusu içine yuvarlandı. Garip ışıklar, altıgenimsi kaidelerinde oturan Eskiler'in etrafında kopkoyu karanlıklara dönüşürken, akıl almaz uzaklıklara has bir hava doğdu. Sonra, ılık, hoş kokuların dalga dalga yüzüne çarptığı dipsiz derinliklere doğru yavaş yavaş sürüklendiğini hissetti. Sanki yakıcı, gül rengi bir denizde, dalgaları alev alev yanan bir sahile çarpıp köpüklenen ilaçlı şaraptan bir denizde yüzüyordu. Kabaran dalgaları uzak sahilleri döven bu engin denizi yarım yamalak gördüğünde büyük bir korkunun pençeleri arasına düştü. Ama sessizlik kırılmıştı – dalgalar fiziksel olmayan bir ses ve kolay anlaşılmayan sözcüklerden bir dille onunla konuşuyordu.

"*Hakikat insanı, iyinin ve kötünün ötesindedir,*" dedi, ses olmayan bir ses, "*Hakikat insanı, Her Şey Birdir'e ulaşmıştır. Hakikat İnsanı, Yanılsamanın Tek Gerçek olduğunu ve Özdeğin Büyük bir Sahtekâr olduğunu öğrenmiştir.*"

Ve şimdi, bakışlarının karşı konulamaz bir şekilde çekildiği bu kaya yüzeyinde, çok uzaklarda kalmış olan üç boyutlu Yeryüzünün gerçek olmayan yüzeyinde bulunan mağara içindeki mağarada, çok uzun bir süre önce kısacık bir an için gördüğüne hiç benzemeyen bir kemer belirmişti. Carter, İç Kapı'yı açmış olan harekete çok benzeyen öğrenilmemiş, içgüdüsel bir hareketle gümüş anahtarı kullanmakta olduğunu kavradı. Yanaklarını yalayan bu gül-sarhoşu denizin, kendi büyüsünün ve Eskiler'in

bu büyüye yardım eden düşünce girdabının önünde açılıp yol veren sert ve parlak kaya kütlesinden başka bir şey olmadığını anladı. Hâlâ içgüdünün ve körlemesine kararlılığın yol göstericiliğinde ileriye, Son Kapı'dan içerilere doğru yüzmeye devam etti.

IV

Randolph Carter'ın dev kaya kütlesi içinde ilerlemesi, yıldızlar arası sonsuz boşlukta başdöndüren bir düşüşe benziyordu. Çok uzaktan, fevkalade büyük, inanılmaz tatlılıkta dalgaları hissetti ve sonra kocaman kanatların çarpma sesini ve Yeryüzünde, hatta Güneş sisteminde bilinmeyen cıvıltı ve mırıltılara benzeyen sesler duydu. Arkaya bir göz attığında, bir tek değil birçok kapı gördü; bazılarında, sonradan anımsamamaya çalıştığı bazı Şekiller yaygara koparıyorlardı.

Ve sonra, ansızın Şekiller'in verebileceğinden daha büyük –kendisiyle bağlantılı olduğu için, önünden kaçamayacağı– bir korku duydu. Daha İlk Kapı, dengesini alt üst etmiş, bedeninin varlığından ve etrafındaki puslar içindeki nesnelerle olan ilişkilerden kuşku duymasına yol açmıştı, ama ondaki teklik duygusunu parçalamamıştı. Hâlâ Randolph Carter ve kaynaşan boyutlar içinde sabit bir noktaydı. Ama şimdi Son Kapı'nın ötesinde, yiyip bitiren bir korkuyla tek bir kişi değil birçok kişi olduğunu kavradı.

Aynı anda birçok yerdeydi. Yeryüzünde, 7 Ekim 1883 günü Randolph Carter adlı küçük bir çocuk, Yılan İni'ni akşamın sessizliği içinde terk ediyor, kayalık yamaçtan aşağı koşuyor, dalları yamru yumru meyve bahçesinin içinden geçerek Arkham'ın arkasındaki tepelerde bulunan Christopher Amcasının evine yollanıyordu; yine, Dünya takvimine göre nasılsa 1928 yılı olan aynı anda, Randolph Carter'dan başka biri olmayan belli belirsiz bir gölge, Yeryüzünün boyutlarötesindeki uzantısında Eskiler'in arasında bir kaidede oturuyordu. Burada, Son Kapı'nın ötesindeki bilinmeyen ve şekilsiz kozmik uçurumda da bir üçüncü Randolph Carter vardı. Ve başka bir yerde, sonsuz çokluğu ve muazzam çeşitliliği onu deliliğin eşiğine getiren

bir manzaralar karmaşası içinde, Son Kapı'nın ötesindeki yerel görüntünün olduğu kadar bizzat kendinin de olduğunu bildiği varlıkların sınırsız karmaşası bulunuyordu.

Yerküre tarihinin bilinen ve kuşkulanılan bütün evrelerine ve maddi varoluşun bilgiyi, kuşkuyu ve güvenilirliği aşan en uzak çağlarına ilişkin tüm dekorlarda Carterlar vardı; aynı anda insan ve insan-olmayan, omurgalı ve omurgasız, bilinçli ve bilinçsiz, hayvan ve bitki biçiminde Carterlar. Ve dahası, dünyevi yaşamla ortak hiçbir yanı olmayan, ama başka gezegenler, sistemler, galaksiler ve kozmik sistemlerin arka planında taşkınca hareket eden Carterlar vardı; ebedi yaşamın sporları dünyadan dünyaya, evrenden evrene damlıyordu ve yine de hepsi aynı derecede kendisiydi. Bir an için gözüne çarpan şeylerden bazıları –zayıf ve canlı, anlık ve sürekli– ilk düş görmeye başladığı çok eskiden içinde bulunduğu düşleri anımsatıyordu, bir kaçıysa, dünyevi hiçbir mantığın açıklayamayacağı akıldan çıkmayacak türde, büyüleyici ve dehşet verici bir şeylere benziyordu.

Bu gerçekle yüzyüze kalan Randolph Carter, büyük bir korkunun –batmakta olan bir ayın zayıf ışığında eski ve iğrenç bir mezarlığa iki kişi girip de tek başına çıktığı o iğrenç gecenin en nazik anında duyduğu korkudan bile büyük bir korkunun– pençesinde dönenip durdu. *Kimliğini* yitirmekten doğan umutsuzlukla hiçbir ölüm, hiçbir felaket, hiçbir ıstırap boy ölçüşemez. Hiçlikle bütünleşmek huzurlu bir unutuştur; oysa ki, varoluşunun bilincinde olup da artık diğer varlıklardan değişik, belirli bir varlık olmadığını bilmek –artık bir *ben* olmamak– bu, adsız ıstırap ve dehşetin doruğudur.

Geçmişte Bostonlu bir Randolph Carter'ın var olduğunu biliyordu, ama onun Son Kapı'nın ötesindeki varlığın bir parçası mı, yoksa bir sureti mi olduğundan emin olamıyordu. Kendi *benliği* ortadan kalkmıştı ve yine de o – bireysel varoluşun bu mutlak yokluğu karşısında, o denilebilecek bir şey varsa eğer– anlaşılmaz bir şekilde bir yığın *ben* olduğununun bilincindeydi. Bedeni sanki birdenbire Hint tapınaklarındaki o çok-kollu, çok-başlı heykellere dönüşmüştü ve o şimdi şaşkınlık içerisinde bunlardan hangisinin orijinal, hangilerinin sonradan ilave edilmiş olduğunu anlamaya çalışıyor gibiydi – tabii eğer (ne canavarca

bir düşünce), diğer ete kemiğe bürünmelerden farklı bir orijinal *var idiyse*.

Sonra, Carter'ın kapı-ötesi parçası, perişan eden bu düşünceler içinde, dehşetin başucu olarak görülen yerden, olanca hızıyla çok daha derinlerdeki, dehşetin insanı çekip içine alan karanlık çukuruna atıldı. Bu sefer büyükölçüde dışsal bir güçtü – aynı anda kendini karşılayan, sarmalayan, saptıran ve ilaveten o yöredeki varlığına kendi kendinin bir parçası ve tüm zamanlarda, tüm uzaylara bitişik görünen bir kişilik gücü. Hiçbir görsel imge yoktu, yine de, varlık duygusuyla yöresellik, özdeşlik ve sonsuzluğun o korkunç birlikteliği kavramı hiçbir Carter-parçasının bugüne kadar var olabileceğini düşünemeyeceği ölçüde felç edici bir dehşete düşmesine yol açıyordu.

Bu müthiş büyük şaşkınlık içerisine, kısmen-Carter, parçalanmış kişiliğinden kaynaklanan dehşeti unuttu. Bu, sınırsız varlıkla *ben*'in Tümün-Bir, Birin-Tüm olması haliydi – sadece uzay-zaman sürekliliğine ilişkin değil, varoluşun hayali ve matematiği aşan, sınırsız, nihai ve mutlak alanının özüne hayat veren şeye ilişkin bir durumdu. Belki de, Dünya'daki bazı gizli mezheplerin gizliden gizliye *Yog-Sothoth* olarak adlandırdığı, daha birçok adı olan bir tanrıydı; Yuggoth kabuklularının Öteki olarak tapındığı, helezoni bulutsuların hayalperest beyinlerinin tercüme edilemez bir işaret olarak algıladığı şeydi –yine de, Carter-suret tüm bu kavramların ne kadar eksik ve önemsiz olduğunu şimşek hızıyla kavradı.

Ve şimdi Varlık, Carter-surete, çarpan, yakan ve gümbürdeyen –neredeyse dayanılmaz bir şiddetle içinde bulunduğu kabı mahveden ve Eskiler'in dünyevi olmayan garip salınımlarına ve İlk Kapı'nın ötesinde uzanan bu şaşırtıcı bölgedeki anormal ışık titreşimlerine benzeyen bir enerji yoğunlaşması olan– muazzam dalgalarla hitap etmekteydi. Sanki güneşler, dünyalar ve evrenler karşı konulmaz bir öfkeyle vurup yok etmek için işbirliği yapmak üzere uzayda bir noktada buluşmuşlardı. Ama, büyük dehşetler arasında nispeten küçük bir tanesi iyice azalmıştı; çünkü kavurucu dalgalar, Kapı-ötesi-Carter'ı sonsuz sayıda kopyasından ayırmış, onun yeniden bir kimliğe kavuştuğu duygusunu edinmesine yol açmıştı. Dinleyici, bir süre sonra, dalga-

ları bildiği konuşma biçimlerine tercüme etmeye başladı; duyduğu dehşet ve sıkıntı azaldı. Korku, salt huşuya dönüştü, gözüne bir küfür kadar anormal görünen şey tarif edilemez derecede haşmetli göründü.

"Randolph Carter," dedi ses sanki, "senin gezegeninin uzanımındaki görüntülerim olan Eskiler, seni, kaybetmiş olduğu küçük düş ülkelerine bu yakınlarda geri dönmüş, ama bu kez sahip olduğu daha büyük özgürlüklerle daha büyük ve daha asil arzu ve meraklar duyan biri olarak gönderdiler. Tepeden tırnağa orkideye kesmiş Kled'in unutulmuş fildişi kentlerini aramak üzere altın Oukranos'tan yukarıyelken açmak, efsanevi kuleleri ve sayısız kubbesi senin Dünyana ve tüm maddelere yabancı bir gökte parlayan tek kırmızı yıldız altında haşmetle yükselen Ilek-Vad'ın opal tahtında hüküm sürmek istedin. Şimdi, iki Kapı'dan geçtikten sonra daha yüce şeyler istiyorsun. Bir çocuk gibi, hoşlanılmayan bir sahneden sevilen bir düşe kaçmayacak, bir erkek gibi bu sahne ve düşlerin arkasında yatan en derin sırların içine dalacaksın.

İsteğini uygun buldum ve –senin insan dediklerine veya onlara benzeyenlere beş defa olmak üzere– senin gezegeninden varlıklara sadece on bir defa verdiğim şeyi sana da vermeye hazırım. Bir bakışın zayıf bir ruhu mahvedeceği Nihai Esrarı sana göstermeye hazırım. Bununla birlikte, bu ilk ve son gizeme tam olarak bakmadan önce hür iradenle, istersen gözlerinin önündeki Perde kalkmadan iki Kapı'dan geri dönebilirsin."

V

Dalgaların ansızın durması, Carter'ı yalnızlık duygusuyla, ürpertici ve korkutan bir sessizlik içinde bıraktı. Her taraftan boşluğun hudutsuz büyüklüğü üstüne çullandı, ama araştırmacı, Varlık'ın hâlâ orada olduğunu biliyordu. Bir süre sonra, zihinsel esasını uçuruma fırlattığı sözcükleri düşündü: "Kabul ediyorum. Geri çekilmeyeceğim."

Dalgalar yeniden akmaya başladı ve Carter, Varlık'ın kendini duymuş olduğunu anladı. O zaman, araştırmacının gözlerinin

önüne yeni görüş sahaları açan ve ona kozmos konusunda asla sahip olmayı ummadığı bir kavrayış sağlayan bir bilgi ve açıklama seli aktı sınırsız Zihin'den. Ona, üç-boyutlu dünya algısının ne kadar çocukça ve yetersiz olduğu ve bilinen yukarı-aşağı, ileri-geri ve sağa-sola yönlerinin dışında sonsuz sayıda yön olduğu anlatıldı. Küçük, insanca çıkarlar ve ilişkileriyle –kinleri, öfkeleri, aşkları ve kibirleriyle, övülmeye ve fedakarlığa duydukları özlemle, akla ve doğaya aykırı sadakat talepleriyle– küçük Dünya tanrılarının küçüklüğü ve gösterişli boşluğu gösterildi.

İzlenimlerin çoğu, kendilerini Carter'a sözcükler olarak ifade ederken, diğer duyuların tercümanlık yaptığı daha başka izlenimler de vardı. İnsanoğlunun gözü ve beyniyle kavranabilecek boyutların ötesinde bir boyutta olduğunu Carter belki gözleriyle, belki de hayal gücüyle kavradı. Başlangıçta bir güç kasırgası, sonra da sonsuz bir boşluk olan şeyin kasvetli gölgesinde, şimdi, duyularını uyuşturan bir dizi yaratılış görüyordu. Ömrü boyunca gizemli konuları incelemiş olmasına karşın, çok sayıda uzantısı, düşünebildiği bütün büyüklük ve boyutları aşan muazzam şekillere bulunduğu inanılmaz derecede elverişli noktadan bakıyordu. Arkham'daki çiftlik evinde 1883 yılında küçük Randolph Carter'ın, İlk Kapı'nın ötesinde, belli belirsiz altıgen bir kaidenin üzerindeki belirsiz şeklin, sınırsız boşluktaki Varlık'la şu anda karşı karşıya olan parça'nın ve hayal ya da kavrama gücünün tasavvur ettiği diğer Carterların nasıl olup da aynı anda var olabildiğini bulanık bir şekilde anlamaya başlıyordu.

Sonra dalgalar güçlendi ve onu, şu anki parçasının son derece küçük bir bölümünü oluşturduğu çok-biçimli varlığıyla uzlaştırarak, anlayışını artırmaya çalıştı. Dalgalar ona, uzaydaki her şeklin bir üst boyuttaki kendisine karşılık gelen başka bir şeklin bir düzlemle kesilmesinin sonucundan başka bir şey olmadığını anlattı–tıpkı küpün bir düzlem tarafından kesilmesinin kareyi, kürenin bir düzlem tarafından kesilmesinin daireyi oluşturması gibi. Üç-boyutun küpü ve küresi dört-boyutun kendilerine karşılık gelen şekillerinden, bunlar da beş-boyutun şekillerinden kesilmişlerdir ve bu böylece başdöndürücü yüksekliklere kadar, sonsuzluktaki ilk modele kadar sürer gider. İnsanların ve insanların tanrılarının dünyası sonsuzca küçük bir şeyin sonsuzca

küçük bir aşamasından başka bir şey değildir – bu küçük bütünlüğün üç boyutlu aşamasına, 'Umr at-Tawil'in Eskiler'e düşler dikte ettirdiği İlk Kapı'dan ulaşılır. İnsanların onu gerçeklik olarak selamlamasına ve onun çok boyutlu orijinali düşüncesini gerçeklikdışı olarak damgalamasına karşın, gerçek bunun tam tersidir. Bizim madde ve gerçeklik dediğimiz şey, gölge ve yanılsama; bizim gölge ve yanılsama dediğimiz şeyse madde ve gerçekliktir.

Zaman, diye devam etti dalgalar, hareketsizdir ve ne başı ne de sonu vardır. Onun hareketli olduğu ve değişime yol açtığı bir yanılsamadır. Aslında onun kendisi bir yanılsamadır ve sınırlı boyutların dar görüşüne sahip olmadıkça geçmiş, şimdi ve gelecek diye bir şey yoktur. İnsanlar zamanı sadece değişim dedikleri, kendisi de bir yanılsama olan şey yüzünden düşünürler. Geçmiş, şimdi ve gelecek aynı anda mevcuttur.

Bu vahiy, Carter'ın kuşkusuna yer bırakmayacak tarzda tanrısal bir ağırbaşlılıkla geldi. Söylenenlerin onun algı sınırlarının çok ötesinde olmasına karşın, tüm yerel görüş açılarını ve dar, kısmi görüşleri çürüten son kozmik gerçekliğin ışığında, doğru olmaları gerektiğini biliyordu ve yerel ve kısmi görüşlerin tutsağı olmadığından, derin spekülasyonlardan haberdardı. Ve tüm araştırması, yerel ve kısmi olanın gerçekdışılığı inancına dayanmıyor muydu?

Etkileyici bir suskunluktan sonra dalgalar konuşmaya devam ederek, az-boyutlu bölgelerin sakinlerinin değişimi sadece, dış dünyayı çeşitli kozmik açılardan gören bilinçlerinin bir işlevi olarak adlandırdığını söyledi. Bir koninin kesilmesi sonucu ortaya çıkan şeklin, kesme açısıyla değişmesi–koninin kendinde bir değişiklik olmadan, kesme açısına göre çember, elips, parabol veya hiperbol olması– gibi değişmeyen ve sonsuz bir gerçekliğin yerel görünümleri de kozmik bakış açısındaki farklılıklarla değişebilir. Bu bakış açılarının çeşitliliğine iç dünyaların zayıf varlıkları tutsaktırlar, çünkü küçük bir istisna dışında, onları denetlemesini öğrenemezler. Yasak şeyleri araştıranlardan sadece çok küçük bir bölümü bu denetim yeteneğini kazanabilmiş ve sonuçta zamanı ve değişimi fethetmişlerdir. Ama, Kapıların dışındaki varlıklar tüm açılara kumanda eder, kozmosun

sayısız parçasını parça parça değişimler içeren bakış açıları ya da bakış açılarının ötesindeki değişimsiz bütünlük açılarından, canlarının istediğince görebilirler.

Dalgalar geçici olarak yeniden sustuğunda, Carter, başlangıçta kendini o kadar dehşete düşürmüş olan kayıp kimlik bulmacasının ardında yatan nihai gerçeği dehşet içerisinde ve belli belirsiz anlamaya başladı. Sezgisi vahyin parçalarını bir araya getirdi ve sırrı kavramaya iyice yaklaştırdı. İlk Kapı'nın berisinde gümüş anahtarı Son Kapı'yı açabilsin diye doğru kullanması için 'Umr at-Tawil'in büyüleri onu korumamış olsaydı, vahiydeki korkunç felaketlerin çoğuna uğramış olacağını –beninin sayısız dünyevi benzerlere bölünmüş olacağını– anladı. Daha net bilgiler edinmeyi çok istediğinden, çeşitli suretleri –şu anda Son Kapı'nın ötesinde bulunan parçası, hâlâ İlk Kapı'nın berisindeki altıgenimsi kaidede oturmakta olan parça, 1883'ün küçük çocuğu, 1928'in ergin insanı, kalıtını oluşturan ve benliğinin siperi olan ataları ve bir anda ulaştığı korkunç kavrama gücünün ilk anda kendisiyle özdeşleştirdiği başka çağların ve başka dünyaların adsız sakinleri – arasındaki ilişkilerin tam olarak ne olduğunu soran düşünce dalgaları yolladı. Varlık'ın dalgaları, yanıt olarak, dünyevi bir zihin için neredeyse erişilmez olan şeyleri anlaşılır kılmak üzere yavaş yavaş kabarmaya başladı.

Sınırlı boyutların varlıklarının soyundan gelenlerin hepsi, diye devam etti dalgalar, ve bu varlıkların her birinin gelişimlerindeki her aşama, boyut-dışı uzaydaki ilkörnek olan ebedi bir varlığın görüntüleridir sadece. Her yerel varlık –oğul, baba, dede, vb.– ve bireysel varlığın her aşaması –bebek, çocuk, ergen, yetişkin– aynı ilkörnek ve ebedi varlığın, onu kesen bilinç-düzlemi açısındaki değişimin neden olduğu, farklı aşamalarından başka bir şey değildir. Her yaştaki Randolph Carter; Randolph Carter ve onun insan ve insan-öncesi, dünyalı ve dünya-öncesi ataları, bunların hepsi uzay ve zamanın dışındaki nihai ve ebedi bir 'Carter'ın aşamalarıdır sadece – her durumda ebedi ilkörneği kesen bilinç düzlemi açısındaki değişikliğin farklılaştırdığı hayali izdüşümlerdir.

Küçük bir açı değişikliği, bugünün araştırmacısını, dünün çocuğuna dönüştürebilir; Randolph Carter'ı, 1692'de Salem'den

Arkaham'ın arkalarındaki tepelere kaçan büyücü Edmund Carter'a ya da 2169'da Moğol sürülerini Avustralya'dan püskürtmede tuhaf yollara başvuracak olan Pickman Carter'a dönüştürebilir; insan Carter'ı, çok eski devirlerin Hyperborea'sında oturan ve bir zamanlar Arcturus çevresinde dönen çifte gezegen Kythamil'den kaçtıktan sonra, yoğurulabilir, kara Tsathoggua'ya tapınan şu eski varlıklardan birine dönüştürebilir; dünyalı Carter'ı, uzak atası ve kuşkulu bir şekle sahip Kythamilli bir varlığa veya galaksiler ötesi Stronti'li daha uzak bir yaratığa veya daha eski bir uzay-zaman dizgesindeki gaz halinde bir bilince veya kavranamaz bir yörüngede dönen karanlık, radyoaktif bir kuyrukluyıldız üzerindeki geleceğin bitki beynine ya da sonsuz kozmik çevrimde daha başka şeylere dönüştürebilir.

İlkörnekler, diye devam etti bir nabızgibi zonklayarak dalgalar, Nihai Uçurum'un –şekilsiz, tarif olunamaz ve az-boyutlu dünyaların ancak çok az sayıdaki düşçüsü tarafından tahmin edilebilen– halkıdır. Bunların önde gelenlerinden biri olan, bilgi veren Varlık'ın kendisi...*aslında Carter'ın kendi İlkörneği idi.* Carter'ın ve tüm atalarının yasak kozmik sırlara duydukları doymak bilmez açlık Üstün İlkörneklerinden gelen doğal bir sonuçtu. Bütün dünyalarda bütün büyük büyücüler, bütün büyük düşünürler, bütün büyük sanatçılar Onun suretleriydi.

Duyduğu saygıyla karışık korkudan afallamış halde ve dehşet verici bir tür hazla Randolph Carter'ın bilinci, kendisinden türediği bu aşkın Varlık'ın önünde saygıyla eğildi. Dalgalar yeniden susarken, Carter, tuhaf methiyeler, tuhaf sorular ve daha da tuhaf ricaları aklından geçirerek bu görkemli sessizlikte derin düşüncelere daldı. Alışılmadık manzaralar ve öngörülmedik ifşaatlardan şaşkına dönmüş zihninden birbiriyle çelişen garip düşünceler geçiyordu. Birden, bu ifşaatların gerçekten doğru olması halinde, bilinç-düzleminin açısını değiştirecek büyüye hükmedebilirse, şimdiye kadar sadece düşlerinde ziyaret ettiği sonsuz uzak çağlara ve evrenin sonsuz uzak kısımlarına bedenen gidebileceğini akıl etti. Peki, gümüş anahtar bu büyüyü sağlayamaz mıydı? Onu ilkin 1928'deki bir adamdan, 1883'teki bir çocuğa, sonra da zamanın oldukça dışında bir şeye dönüştürmemiş miydi? Tuhaf olmakla birlikte, şu anda bedeninin yok

gibi görünmesine karşın, anahtarın hâlâ yanında olduğunu biliyordu.

Sessizlik sürerken, Randolph Carter aklına üşüşen düşünce ve soruları dalgalar halinde yaydı. Bu sonsuz boşlukta, ilkörneğinin –insan veya insan-öncesi, dünyalı veya dünya-dışı, galakside veya galaksi-ötesinde–bütün görüntülerinden eşit uzaklıkta olduğunu biliyor ve varlığının diğer aşamaları –özellikle de, 1928 dünyasından zaman ve uzayda en uzak olan ya da hayatı boyunca düşlerine en fazla girmiş olan aşamalar– konusunda yakıcı bir merak duyuyordu. İlkörneği olan Varlık'ın, canı isterse, bilinç düzlemini değiştirerek onu hayatının bu çok uzaklarda kalmış aşamalarından herhangi birine bedenen gönderebileceğini hissediyor ve başına gelen bunca mucizevi şeye rağmen, düşlerinde parça parça gördüğü acayip ve inanılmaz sahnelere bedenen gitmek için yanıp tutuşuyordu.

Kesin bir niyet taşımaksızın Varlık'tan kendini, çok renkli beş güneşi, yabancı takımyıldızları, başdöndürücü kara uçurumları, pençeli, tapir-burunlu sakinleri, garip, metal kuleleri, anlaşılmaz tünelleri ve havada yüzen gizemli silindirleri ile boyuna uykularına giren loş, fantastik bir dünyaya sokmasını istiyordu. Bu dünyanın, kişinin serbestçe başkalarıyla ilişkisini sürdürebileceği tasarlanabilir kozmosun bütünü olduğunu sezinliyor, başlangıcını şöyle bir gördüğü manzaraları keşfetmeye ve pençeli, hortumlu yaratıkların dolaştığı daha uzak dünyalara doğru uzay yolculuğuna çıkmaya can atıyordu. Korkmaya vakit yoktu. Çünkü, tuhaf yaşamının bütün bunalım anlarında, salt kozmik merakı her şeye baskın çıkmıştı.

Dalgalar korkutucu titreşimlerine yeniden başladığında, Carter aşırı ricasının kabul gördüğünü biliyordu. Varlık ona içinden geçeceği zifiri karanlık uçurumları, etrafında yabancı bir dünyanın dönmekte olduğu, mevcudiyetinden kimsenin haberdar olmadığı, bilinmeyen beşli yıldızı ve bu dünyanın pençeli, hortumlu yaratıklarının sürekli savaş halinde olduğu dehşet verici varlıkların inlerini anlatıyordu. Varlık ona ayrıca, Carter-suretin oturmuş olduğu dünyayı geri getirmek üzere onun kişisel bilinç düzlemi ile aranılan dünyanın uzay-zaman unsurlarının bilinç düzleminin, nasıl aynı anda eğileceğini anlattı.

Varlık, seçtiği uzak ve yabancı dünyadan geri dönmek istiyorsa sembollerinden emin olması gerektiği hususunda Carter'ı uyardı ve Carter da sabırsızlıkla onayladığını belirten dalgalar gönderdi; yanında olduğunu hissettiği ve kendini 1883'e yollamak için dünyanın düzlemiyle onun kişisel düzlemini aynı açıyla eğen gümüş anahtarın kastedilen sembolleri içerdiğini düşünüyordu. Carter'ın sabırsızlandığını gören Varlık, bunun üzerine, bu muazzam düşüşü gerçekleştirmeye hazır olduğunu belirtti. Dalga akışı, yerini adsız, korkunç beklentilerle dolu gerilimli bir sessizliğe terk ederek ansızın kesildi.

Sonra hiçbir ön belirti olmaksızın bir vızıltı ve davul sesi duyuldu; bu sesler güçlenerek müthiş bir gümbürtüye dönüştü. Carter bir defa daha kendini, alev alev yanan yıldızın yakan ısısı mı yoksa nihai uçurumun her şeyi kaskatı donduran soğuğu mu olduğunu kestiremediği ve dış uzayın şimdi artık o tanıdık, dayanılmaz ritmiyle vuran, yakıp kavuran büyük bir enerji yoğunlaşmasının odağında buldu. Bizim evrenimize son derece yabancı renklerden bantlar ve ışınlar önünde oynayıp, dans etti, desenler çizdi; Carter, korkunç hareket hızının bilincindeydi. Bir ara, bulutlar içerisinde ve başka bir biçimden çok altıgen denilebilecek bir taht üzerinde *tek başına* oturan bir şekil gözüne çarptı...

VI

Hindu, susup öyküsüne ara verdiğinde, de Marigny ile Phillips'in dalgın dalgın kendine bakmakta olduklarını gördü. Aspinwall, anlatılanları dinlemiyormuş gibi yapıyor, bakışlarını gösterişli bir şekilde önündeki kağıtların üzerinde dolaştırıyordu. Boğulmuş, ihmal edilmiş üç ayaklı mangallardan çıkan dumanlar havada acayip, inanılmaz şekiller çizer ve hava akımıyla uçuşan halıların garip figürleriyle rahatsız edici bileşimler yaratırken, tabut biçimi saatin yabancı ritimli tik takları yeni ve daha meşum bir anlam kazanmıştı. Mangallara bakan yaşlı Zenci gitmişti – evdeki giderek artan gerilimden korkmuş olmalıydı. Konuşmacı, tuhaf bir şekilde güçlükle ağzından dökülen sözcük-

lerle, ama yine de akıcı bir şekilde yeniden konuşmaya başladığında özür niteliğinde bir duraksamayla biraz tutuktu.

"Uçurumla ilgili şeyleri inanılmaz buldunuz," dedi, "ama, ilerde anlatacağım daha somut ve maddi şeyleri daha da inanılmaz bulacaksınız. Kafamızın çalışma şekli böyledir. Mucizeler, sınırları belirsiz, olası düş bölgelerinden üç-boyuta getirildiğinde iki misli inanılmaz olurlar. Size bu konuda daha fazla şey anlatacak değilim, bu tamamen farklı bir hikâye. Size sadece kesinlikle bilmeniz gerekenleri anlatacağım.

Carter, yabancı ve çok renkli bu son girdaptan sonra, bir an için eski, sebatkâr düşü olduğunu düşündüğü bir ortamda buldu kendini. Çok geceler önce olduğu gibi, farklı renkte bir güneşin ışınları altında alev alev yanan açıklanamaz türde bir metalden yapılmış sokaklarda pençeli, hortumlu kalabalık bir yaratık sürüsü arasında yürümekteydi; aşağı baktığında kendi gövdesinin de onlarınki gibi olduğunu gördü – buruşuk, kısmen pullarla kaplı, esas olarak böceklere benzer tuhaf şekilde eklemli, ama yine de insan görüntüsünün karikatürüne bile benzemeyen. İğrenç görünüşlü bir pençeyle tutuyor da olsa, gümüş anahtar hâlâ elindeydi.

Bir an sonra düş-duygusu yok oldu ve Carter daha çok düşten yeni uyanmış biri gibi hissetti kendini. Nihai uçurum –Varlık– henüz doğmamış bir gelecek dünyasında Randolph Carter denilen absürd, acayip bir döl; bu şeylerden bazıları Yaddith gezegenindeki büyücü Zkauba'nın tekrar tekrar gördüğü inatçı düşlerinin bir kısmıydı. Bu düşler fazlasıyla inatçıydı – korku verici dholleri inlerinde tutmak için büyü yapma görevini engelliyor ve ışık hûzmesi bir zarf içerisinde ziyaret ettiği sayısız gerçek dünyayla ilgili anılarına karışıyordu. Ve şimdi de, daha önce hiç olmadıkları kadar yarı-gerçek olmuşlardı. Sağ üst pençesindeki bu ağır, maddi gümüş anahtar, düşlediği bir şeyin hakiki imgesi hiç de hayra alamet değildi. Dinlenmeli ve düşünmeliydi; ne yapması gerektiği hususunda tavsiye almak için Nhing tabletlerine başvurmalıydı. Ana yolun dışındaki dar bir yolda bulunan metal bir duvarı aşarak kendi dairesine girdi ve tabletlerin durduğu rafa yaklaştı.

Yedi gün-kesri sonra Zkauba, huşu içinde ve neredeyse umutsuz bir halde prizmasının üzerinde çömelmişti; çünkü

hakikat, zihninde yeni ve birbiriyle çelişen bir dizi anının doğmasına yol açmıştı. Tek varlık olmanın huzurunu bir daha asla bilemeyecekti. Çünkü tüm zamanlarda ve tüm uzaylarda iki kişiydi: Bir zamanlar dünyalı iğrenç memeli Carter olduğu düşüncesine çok içerleyen Yaddithli büyücü Zkauba ve eskiden olduğu pençeli, hortumlu yaratık karşısında korkudan titreyen Bostonlu Randolph Carter.

Güçbela çıkan sesinde yorgunluk belirtileri görülmeye başlayan Swami, Yaddith'te geçirilen zaman birimleri, diye karga gibi bir sesle devam etti, kısa zamanda anlatılamayacak başlı başına bir hikâyedir. Stronti'ye, Mthura'ya, Kath'a ve Yaddithli yaratıkların ışık hûzmesi zarflar içerisinde ulaşabildikleri yirmi dört galaksideki dünyalara yapılan yolculuklar vardı; gümüş anahtarın ve Yaddithli büyücülerin bildiği diğer sembollerin yardımıyla milyarlarca yıllık bir zaman dilimi içinde ileriye ve geriye yolculuklar vardı. Gezegeni bir petek gibi delik deşik eden, çok eski tüneller içindeki karbeyazı, yapış yapış Dholler ile yapılan iğrenç kavgalar vardı. Yaşayan ve ölü on binlerce dünyanın bilgisinin toplandığı kütüphanelerde huşu içinde yapılan toplantılar vardı. Baş-Eski Buo da dahil Yaddith'in diğer zekâlarıyla yapılan gergin görüşmeler vardı. Zkauba, kişiliğinin başına gelenlerden kimselere söz etmedi, fakat Randolph Carter-suret üste çıktığında, öfkeyle Yeryüzüne ve insan biçimine dönmenin çarelerini aradı ve insan konuşmasına uygun olmayan yabancı boğaz-organıyla umutsuz bir şekilde insan konuşması egzersizleri yaptı.

Carter-suret çok geçmeden gümüş anahtarın insan biçimine dönüşmesini sağlayamayacağını dehşet içerisinde öğrendi. Anımsadığı şeylerden, düşlediği şeylerden ve Yaddith biliminden çıkarsadığı şeylerden çok geç anladığı gibi, anahtar, Dünya'daki Hyperborea'nın ürünüydü ve sadece insan varlıkların kişisel bilinç açılarını değiştirme gücüne sahipti. Bununla birlikte, gezegen açısını değiştirerek, kullanıcısınınbedence değişikliğe uğramadan zaman içerisinde istediğince dolaşmasını sağlayabilirdi. Anahtara sınırsız bir güç veren ilave bir büyü daha vardı –onsuz anahtarın gücü eksik kalırdı– ama, bu da uzayda ulaşılması olanaksız bir bölgeye has bir insan icadıydı

ve Yaddithli büyücülerce eşi yapılamazdı. Bu büyü, iğrenç oymalarla süslü kutuda gümüş anahtarın yanında bulunan bir parşömene şifresi çözülemeyen bir yazıyla yazılmıştı; Carter onu orada bıraktığına fena halde hayıflandı. Uçurumun artık ulaşılmaz olan Varlık'ı, sembollerinden emin olması konusunda onu uyarmıştı ve kuşkusuz Carter'ın hiçbir eksiği olmadığını düşünmüştü.

Zaman yavaş yavaş ilerlerken, Carter-suret her şeye kadir Varlık'a ve uçuruma geri dönüş yolunu bulabilmek için muazzam Yaddith ilminden yararlanmaya daha çok çalıştı. Yeni edindiği bilgilerle gizemli parşömeni okuma konusunda daha başarılı olabilirdi; ama içinde bulunduğu koşullarda bu güç, acı bir ironiden başka bir şey değildi. Bununla birlikte Zkauba-suretin üste çıktığı anlar oluyordu; o zaman onu huzursuz eden çelişkili Carter anılarını silmeye uğraşıyordu.

Böylece çok uzun zaman dilimleri yavaş yavaş akıp gitti –insan beyninin kavrayabileceğinden uzun çağlar; çünkü Yaddithliler çok uzun dönemlerden sonra ölür. Yüzlerce dönüşümden sonra Carter-surete, Zkauba-suretle aradaki mesafeyi kapatır gibi oldu ve Yaddith'in, insan Dünyasına uzay ve zamandaki uzaklığını hesaplamak için çok fazla zaman harcamaya başladı. Rakamlar şaşırtıcıydı –sayısız ışık yılı– ama Yaddith'in kadim bilimi Carter'ı böylesi şeyleri kavrar duruma getirmişti. Düş görme gücünü, kendini geçici olarak dünyada düşleyecek şekilde terbiye etti ve gezegenimiz hakkında daha önce asla bilmediği şeyler öğrendi. Ama kayıp parşömen üzerindeki, gerek duyulan formülü düşleyemedi.

Sonra, –Zkauba-sureti sürekli uyur durumda tutacak, ama bilgi ve anılarını yok etmeyecek bir ilaç bulduğunda– Yaddith'ten kaçmak için cüretli bir plan tasarladı. Hesaplarına göre, bir ışık dalgası zarfı içerisinde Yaddithli olmayan hiçbir varlığın asla yapmadığı türden bir yolculuk yapabilecekti –sayısız galaksiden öteye Güneş sistemine ve Dünya'ya yapılacak milyarlarca yıllık *bedensel* bir yolculuk. Dünya'ya ulaştığında, pençeli, hortumlu bir bedenle bile olsa, Arkham'da arabasında bıraktığı tuhaf hiyeroglifli parşömeni bir şekilde bulup okuyacak; onun –ve elbette anahtarın– yardımıyla yeryüzündeki eski görünümüne kavuşacaktı.

Bu girişimin tehlikelerini görmeyecek kadar kör değildi. Gezegen-açısını doğru çağa getirdiğinde (uzayda büyük bir hızla yol alırken yapılması olanaksız bir şey), Yaddith, galip gelen Dhollerin egemenliğinde ölü bir dünya olacaktı ve bir ışık dalgası zarfı içinde kaçması çok zor olacaktı. Aynı şekilde, dipsiz uçurumda milyarlaca yıl sürecek bu uçuşta, geçici olarak askıya alınmış yaşamı nasıl ustaca sürdürmesi gerektiğinden de haberdardı. Yolculuğu başaracağı varsayımıyla, Yaddithli bir bedene düşman bakterilere ve diğer dünya koşullarına karşı kendini aşılaması gerektiğini de biliyordu. Dahası, parşömeni bulup şifresini çözünceye ve gerçek biçimine kavuşuncaya kadar insan gibi görünmenin bir yolunu bulmalıydı. Yoksa onu keşfeden insanlar duydukları dehşetle onu ortadan kaldırabilirlerdi. Ve araştırma yaptığı süre boyunca onu idare edecek altına gereksinmesi vardı ki, allahtan bunu Yaddith'ten sağlayabilirdi.

İşler, yavaş da olsa, Carter'ın planladığı gibi yürüdü. Zamanda ve uzayda yapılacak bu çok uzun ve benzeri görülmemiş yolculuğa dayanacak, anormal sağlamlıkta bir ışık dalgası zarfı buldu. Bütün hesaplarını yeniden gözden geçirdi ve mümkün olduğunca 1928'e kadar uzanacak şekilde tekrar tekrar Yeryüzü yönünde düşler gördü. Olağanüstü bir başarıyla, yaşamın askıya alınması egzersizleri yaptı. Tam da gereksindiği türden bakterileri buldu ve alışmak zorunda olduğu, değişen yerçekiminin üzerinde yaratacağı yük sorununu bir çözüme kavuşturdu. Büyük bir ustalıkla, insanlar arasında bir tür insan gibi kabul edilmesini sağlayacak balmumu bir maskeyle bol bir giysi yaptı ve ölü, karanlık Yaddith'den kavranılamaz uzak bir geleceğe doğru yola çıkarken Dholları uzak tutacak iki kat güçlü bir büyü hazırladı. Yaddith bedeni ayırıp bir kenara koyuncaya kadar Zkaubasureti askıda tutacak –Dünya'da bulunmayan– ilaçlardan çok miktarda temin etti ve Dünya'da kullanmak üzere bir miktar altın bulmayı da ihmal etmedi.

Yolculuğun başladığı gün kuşku ve kaygılarla dolu bir gün oldu. Carter, üçlü yıldız Nython'a gidecekmiş gibi zarf-platformuna çıktı ve parlak metal kılıfın içine süzüldü. İçerde, gümüş anahtar ayinini yapmaya ancak yetecek kadar yer vardı; ayini tamamladığında içinde bulunduğu zarf yavaş yavaş havalan-

maya başladı. Gün korkutucu bir şekilde kaynıyor, kararıyor, Carter acı içerisinde kıvranıyordu. Kozmos sanki başıboş bir dönüş tuttur muştu; kapkara gökte takımyıldızlar dans ediyordu.

Carter ansızın yeni bir dengeye kavuştuğunu hissetti. Dışarıda yıldızlararası boşluğun ısıran soğuğu vardı ve uzayda serbestçe yüzmekte olduğunu görebiliyordu – yolculuğa başladığı metal bina yıllarca önce çürümüştü. Altında, yer dev Dhollarla kaynıyordu; hatta Carter bakarken bir tanesi yüzlerce metre yüksekliğe şahlanarak kar gibi ağarmış yapış yapış ucunu ona doğrulttu. Ama Carter'ın büyüleri etkiliydi ve bir an sonra kılına zarar gelmeden Yaddith'ten uzaklara düşmeye başladı.

VII

Yaşlı siyahi uşağın içgüdülerine uyarak kaçtığı, New Orleans'taki bu acayip odada, Swami Chandraputra'nın tuhaf sesi daha da pürüzlü çıkmaya başladı.

"Baylar", diye sürdürdü konuşmasını, "özel bir kanıt gösterinceye kadar bu anlattıklarıma inanmanızı isteyecek değilim sizden. O zaman, Randolph Carter'ın elektronla hareket eden ince bir zarf içerisinde yaptığı *milyarlarca ışık-yılı, –milyarlarca yıl, milyarlarca, milyarlarca mil*– süren yolculuğundan söz ettiğimde onu bir efsane olarak kabul edin. Carter, yaşamını askıya aldığı süreyi, Dünya'ya 1928 ya da buna çok yakın bir tarihte inmeyi planlayarak, çok dakik bir şekilde ayarlamıştı.

Carter bu uyanış anını asla unutmayacaktır. Unutmayınız ki, baylar, O, bu milyarlarca yıllık uykudan önce, *Yaddith'in yabancı ve dehşet verici acibeleri arasında binlerce Dünya-yılı bilinçle yaşamıştı.* İğrenç, ısıran bir soğuk vardı, tehdit edici düşler sona ermişti ve zarfın gözetleme-levhalarından dışarı göz atabiliyordu. Her tarafta yıldızlar, kümeler, nebulalar vardı – ve nihayet *bildiği Dünya'nın da içinde bulunduğu takımyıldızlarının dış hatlarını seçmeye başladı.*

Carter'ın Dünya'ya inişi belki bir gün anlatılabilir. Kenarda Kynarth ve Yuggoth'u gördü, Neptün'ün yakınından geçti ve onu benek benek gösteren korkunç beyaz mantarlar bir an için gözüne ilişti, kısa bir süre yakından gördüğü Jüpiter'in sislerin-

den anlatılamaz birçok sırrı öğrenip gezegenlerden birindeki dehşeti gördü ve Mars'ın kızıl diski üzerinde uzanan dev yıkıntılara gözünü dikip baktı. Dünya'ya yaklaştığında korkunç bir hızla büyüyen ince bir hilal halinde gördü onu. Eve dönüş duygusu yüzünden bir an bile kaybetmeyi istemese de hız kesti. Carter'dan öğrenmiş olduğum bu duyguları size anlatmayacağım.

Sonra yolculuğun en sonunda, gün ışığı kuzeyyarımküresine düşünceye kadar, Carter atmosferin üst katmanlarında havada asılı bekledi. Dünya'dan ayrıldığı noktaya –Arkham'ın arkasındaki tepelerde bulunan Yılan İni'ne– inmek istiyordu. Eğer evinizden çok uzaklaşmışsanız –ki, içinizden birinin uzaklaşmış olduğunu biliyorum– New England'ın inişli yokuşlu tepelerinin, koca koca karaağaçların, eğri büğrü meyve ağaçlarının ve eski taş duvarların görüntüsünün onu nasıl etkilemiş olabileceğini size bırakıyorum.

Şafakta, eski Carter çiftliğinin aşağı çayırlarına indi; buraların sessiz ve ıssız olduğunu görmekten büyük bir memnuniyet duydu. Mevsim, tıpkı gittiği zamanki gibi sonbahardı ve tepelerin kokusu ruhuna ferahlık verdi. Metal zarfı ağaçlıklı yamaçtan yukarı Yılan İni'ne sürüklemeyi başardı, ama ayrık otlarının bürüdüğü yarıktan geçerek iç mağaraya ulaşamadı. Orada, yabancı bedeninin üzerine insan giysisiyle balmumu maskeyi giyindi. Bazı durumlar yeni bir saklama yerini gerektirinceye kadar metal zarfı bir yıl orada sakladı.

Arkham'a gitti –bu arada, yerçekimine karşı insanlar gibi dik durarak yürüme egzersizi yapmaktan geri durmadı– ve bir bankada altınını paraya çevirdi. Ayrıca, pek fazla İngilizce bilmeyen bir yabancıymış gibi yaparak soruşturup 1930'da olduğunu öğrendi; hedefi olan yıldan sadece iki yıl sonrasındaydı.

Aslında çok zor bir durumdaydı. Kimliğini açığa vuramadığından yiyecek konusunda bazı sıkıntılar çekerek ve Zkaubasuretini uyur durumda tutan yabancı ilacı saklamak zorunluluğuyla sürekli tetikte yaşamak zorundaydı; elini çabuk tutması gerektiğini hissediyordu. Boston'a gidip, ucuz ve göze çarpmadan yaşayabileceği, çürümeye yüz tutmuş West End'de bir oda kiraladı ve hemen Randolph Carter'ın malını mülkünü soruşturmaya başladı. İşte o zaman, Bay Aspinwall'ın mülkünü pay-

laşmaya ne kadar hevesli olduğunu ve Bay de Maligny ile Bay Phillips'in de mülke el sürdürmeme konusunda nasıl yiğitçe uğraştıklarını öğrendi."

Hindu başını eğerek oturanları selamladı, ama gür bir sakalla kaplı esmer, sakin yüzünde hiçbir ifade yoktu.

"Dolambaçlı yollardan," diye devam etti Hindu, "Carter, kayıp parşömenin iyi bir kopyasını ele geçirdi ve şifresini çözmek için çalışmaya başladı. Ona bu konuda yardım edebildiğimi söylemekten memnunum – çünkü oldukça erken bir tarihte bana başvurdu ve benim vasıtamla dünyanın diğer gizemleriyle tanıştı. Onunla beraber yaşamak üzere Boston'a gittim – Chambers Street'te sefil bir yerdi burası. Parşömene gelince – Bay de Marigny'nin bu konudaki kafa karışıklığını gidermekten memnun olurum. İzninizle o hiyeroglİflerin Naacal dilinde olmayıp, sayısız çağlar önce Cthulhu'nun dölü tarafından Yeryüzü'ne getirilmiş olan R'lyeh dilinde olduğunu söylemeliyim. Elbette ki o bir tercümeydi –ilkel Tsat-ho dilinde milyonlarca yıl önce orijinal bir Hyperborea nüshası da vardı.

Carter'ın aradığı şeyi deşifre etmeye daha çok vardı, ama o hiçbir zaman umudunu yitirmedi. Bu yılın başlarında Nepal'den getirttiği bir kitap sayesinde oldukça ilerleme kaydetti, çok geçmeden sonuca ulaşacağına kuşku yoktu. Ama ne yazık ki, bir terslik ortaya çıktı –Zkauba-sureti uyur durumda tutan yabancı ilaç tükendi. Ancak, bu, Carter'ın korktuğu kadar büyük bir felaket olmadı. Carter'ın kimliği bedeninde ağır basıyor, ancak olağanüstü heyecanlandığı zamanlarda ve gitgide daha kısa sürelerle ortaya çıkan Zkauba genellikle Carter'ın işlerini bozamayacak kadar yarı bilinçsiz oluyordu. Kendini Yaddith'e geri götürecek metal zarfı bulamazdı, çünkü Zkauba-suretin tamamen gizli olduğu bir anda Carter metal zarfı yeniden saklamıştı. Carter'a verdiği bütün zarar, birkaç kişiyi korkutarak West End'deki Polonyalılarla Litvanyalılar arasında karabasanı andıran söylentilerin yayılmasına yol açmak oldu. Şimdiye kadar, Carter-suretin dikkatle hazırladığı kılık değişikliğine zarar verecek hiçbir şey yapamadı, ama bazen bu maskenin bazı kısımlarının yenilenmesini gerektirecek kadar sakatladığı oldu. Maskenin altında yatan şeyi gördüm – hiç de bakılabilecek gibi değildi.

Carter bir ay önce bu toplantıyla ilgili ilanı gördü ve mülkünü kurtarmak için elini çabuk tutması gerektiğini anladı. Parşömeni okumayı ve insan biçimine dönmeyi bekleyemezdi. Sonuç olarakkendini temsil etmem için beni vekil olarak gönderdi.

Baylar, sizlere Randolph Carter'ın ölmemiş olduğunu, geçici olarak anormal bir durumda bulunduğunu, ama taş çatlasın iki üç ay içinde normal bir görünümle ortaya çıkıp mallarını isteyeceğini söylemeliyim. Gerekirse, bunun kanıtlarını size sunmaya hazırım. Bu yüzden sizlerden bu toplantıyı belirsiz bir tarihe ertelemenizi rica ediyorum."

VIII

De Marigny ile Phillips, Hindu'ya ipnotize olmuş gibi bakarken, Aspinwall çılgınca böğürmeye başladı. Yaşlı dava vekilinin tiksintisi şimdi açık bir hiddete dönüşmüştü, felç inmiş gibi damarlı yumruğuyla masayı dövmeye başladı. Konuşmaya başladığında, neredeyse havlıyordu.

"Bu aptallığa daha ne kadar tahammül edeceğiz? Bu deliyi –bu sahtekârı– bir saattir dinlemekteyim; şimdi de kalkmış Randolph Carter'ın hayatta olduğunu söylemek küstahlığını gösteriyor, hiç de makul olmayan sebeplerle toplantıyı ertelememizi istiyor. Bu rezil adamı neden tutup dışarı atmıyorsunuz de Marigny? Hepimizi bir şarlatanın, bir geri zekâlının oyuncağı mı yapmak niyetindesiniz?"

De Marigny, sakin bir şekilde elini kaldırdı ve yumuşak bir sesle konuştu.

"Yavaş ve açık bir tarzda düşünelim. Bu çok benzersiz bir öykü ve bunda, hiç de cahil sayılmayacak bir mistik olarak benim, olanaksız bulmadığım noktalar var. Ayrıca 1930'dan beri Swami'den bu anlattıklarıyla uyuşan mektuplar alıyorum."

De Marigny susarken, yaşlı Bay Phillips söze girme cesaretini gösterdi.

"Swami Chandraputra kanıtlardan söz etti. Ben de bu öyküde birçok şeyi anlamlı buluyorum ve ben de bu son iki yıl boyunca

Swami'den bunları doğrulayan çok sayıda tuhaf mektup aldım, ama burada söylenenlerden bazıları çok aşırı. Gösterilebilecek somut bir şeyler yok mu?"

Sonunda, yüzünden hiçbir duygusu okunmayan Swami, üzerinde bol duran ceketinin cebinden bir şey çıkarırken boğuk bir sesle yanıtladı.

"İçinizden hiç kimse gümüş anahtarı *görmemiş* olmakla birlikte Bay de Marigny ile Bay Phillips onun fotoğrafını görmüşlerdi. *Bu, size tanıdık geliyor mu?*"

Tek parmaklı beyaz eldivenli kocaman eliyle, kararmış gümüş bir anahtarı beceriksizce masaya koydu –on iki on üç santimetre uzunluğunda, son derece egzotik bir işçiliği olan ve üzerinde baştanbaşa bilinmedik, çok tuhaf hiyeroglifler bulunan bir anahtardı bu. De Marigny ve Phillips nefeslerini tuttu.

"Bu, o," diye haykırdı de Marigny. "Fotoğraf makinesi yalan söylemez. Yanılmış olamam!"

Ama Aspinwall yanıtı yapıştırmıştı bile.

"Aptallar! Bu neyi ispat eder? Eğer bu anahtar gerçekten kuzeniminse, onu nasıl ele geçirdiğini açıklamak bu yabancıya –bu lanet olası zenciye– düşer! Randolph Carter dört yıl önce anahtarla birlikte ortadan kayboldu. Onun soyulup öldürülmediğini ne biliyoruz? Zaten yarı deliydi ve kendinden daha deli insanlarla ilişkileri vardı.

Buraya bak zenci – bu anahtarı nereden aldın? Randolph Carter'ı öldürdün mü?"

Swami'nin anormal derecede sakin yüz hatlarında hiçbir değişiklik olmadı, ama bu yüzün gerisindeki irissiz, soğuk gözleri tehlikeli bir şekilde parladı. Büyük bir güçlükle konuştu.

"Lütfen kendinize hâkim olun, Bay Aspinwall, size *gösterebileceğim* başka bir kanıt daha var, ancak bunun üzerinizdeki etkisi hoş olmayacaktır. Buyrun, burada Randolph Carter'ın üslubuyla yazılmış olduğundan kuşku duyulamayacak olan, 1930'dan sonra yazılmış bazı belgeler var."

Bol ceketinin içinden beceriksizce bir zarf çıkarıp, dili dolaşarak konuşan dava vekiline uzattı; de Marigny ile Phillips karmaşık duygular içinde seyrediyorlar ve doğa ötesi bir mucizeye tanık olduklarını sezinliyorlardı.

"Elbette ki, el yazısı neredeyse okunaksız – ama, Randolph Carter'ın insan gibi yazmaya uygun ellerinin olmadığını unutmayınız."

Aspinwall aceleyle kağıtlara baktı; çok şaşırdığı görülüyordu, ama tavrını değiştirmedi. Odada büyük bir gerilim ve heyecan yaşanıyordu; adsız korkular ve tabut biçimindeki saatin yabancı ritmi de Marigny ile Phillips'e son derece şeytani geliyor, ama hukukçuyu pek etkilemiş görünmüyordu.

Aspinwall yeniden konuştu. "Bunlar ustaca yapılmış sahtekârlıklara benziyor. Yok eğer sahte değillerse, Randolph Carter'ın hiç de iyi amaçları olmayan kişilerin eline geçmiş olduğu anlamına gelebilir. Yapılacak bir tek şey var– bu sahtekarı tutuklatın. De Marigny, polise telefon eder misiniz?"

"Biraz bekleyelim," diye yanıtladı ev sahibi, "ortada polis çağırmayı gerektirecek bir şey olduğunu sanmıyorum. Aklıma bir fikir geldi. Bay Aspinwall, bu bay gerçek hüner sahibi bir gizemci. Randolph Carter'ın sırdaşı olduğunu söylüyor. Ancak böyle bir sırdaşın yanıtlayabileceği bazı soruları yanıtlayacak olursa, bu sizi tatmin eder mi? Ben Carter'ı tanıyorum ve böyle sorular sorabilirim. İzninizle, iyi bir tecrübe yapmamıza yarayacak bir kitabı gidip getireyim."

Kütüphane kapısına doğru yöneldi; Phillips, şaşkınlık içinde ve neredeyse düşünmeden onu takip ediyordu. Aspinwall, kıpırtısız bir yüzle karşısında oturmakta olan Hinduyu yakından inceleyerek odada kaldı. Chandraputra beceriksiz bir hareketle gümüş anahtarı ceketinin cebine koyarken, Aspinwall ansızın, gırtlaktan çıkan bir sesle haykırdı.

"Aman Tanrım! Anladım! Bu alçak, kılık değiştirmiş. Onun Doğu Hintli olduğuna hiç inanmıyorum. Bu yüz – bu bir yüz değil, bir *maske*! Sanırım bu fikri kafama onun anlattığı öykü soktu, ama doğru. Yüzü hiç hareket etmiyor ve bu sarıkla sakal maskenin kenarlarını saklıyor. Bu adam sıradan bir dolandırıcı! Diline dikkat ettim de, bir yabancı bile değil. O bir Yankee. Sonra şu eldivene bakın –parmak izlerinin tanınacağını biliyor. Seni kahrolası, onları çıkaracağım–"

"Dur! Swami'nin boğuk yabancı sesi, şimdi dünyasal olmayan korkutucu bir hal almıştı. "*Gerekirse size göstereceğim başka*

kanıtlarım da olduğunu söylemiş ve beni bunu yapmaya zorlamamanız konusunda sizi uyarmıştım. Bu, her şeye burnunu sokan kızıl suratlı yaşlı adam haklı – ben gerçekten de Doğu Hintli değilim. *Bu yüzbir maske ve örttüğü şeyse insan değil.* Siz diğerleriniz bunu tahmin etmiş bulunuyorsunuz – birkaç dakika önce bunu hissettim. Bu maskeyi çıkaracak olsam, –Ernest dışında– hiçbiriniz bundan hoşlanmazsınız. Ayrıca söylemem gerekiyor ki, ben *Randolph Carter*'ın.

Hiç kimse yerinden kıpırdamadı. Aspinwall öfkeyle homurdandı. De Marigny ile Phillips odanın öbür tarafından Aspinwall'ın kıpkırmızı suratının seğirmesini ve onun karşısındaki sarıklı şahsın sırtını dikkatle seyrediyorlardı. Saatin anormal tik takları korkunçtu ve mangallardan çıkan dumanlarla dalgalanan duvar halıları bir ölüm dansı yapıyordu. Öfkeden boğulacak gibi olan hukukçu sessizliği bozdu.

"Hayır, dalavereci, hayır, beni korkutamayacaksın! Maskeni çıkarmamak için kendince nedenlerin olmalı. Belki de, seni tanıyoruz. Çıkar şunu –"

Aspinwall ileri doğru uzanırken, Swami, eldivenli uzvuyla beceriksizce kolunu yakalayarak Aspinwall'ın acı ve şaşkınlık karışımı tuhaf bir çığlık atmasına yol açtı. De Marigny ikisine doğru atılacak gibi oldu, ama sözde-Hindunun protesto çığlığının tamamen açıklanamaz nitelikte bir takırtı ve vızıltıya dönüşmesinin verdiği şaşkınlıkla duraladı. Aspinwall'ın kırmızı suratı öfkeliydi serbest kalan eliyle hasmının çalı gibi gür sakalına doğru yeni bir hamle yaptı. Bu defa yakalamayı başardı ve çılgınca asılmasıyla balmumu maske, sarığın altından olduğu gibi sıyrılarak hukukçunun inmeli avucunda kaldı.

Bunu yaptığında, Aspinwall çın çın öten, korku dolu bir çığlık attı ve Phillips'le de Marigny, Aspinwall'ın yüzünün büyük bir panik içerisinde, daha önce hiçbir insanın yüzünde görmedikleri kadar korkunç bir şekilde çarpıldığını gördüler. Sözde-Swami bu arada diğer elini bırakmış, sanki şakınlıktan donakalmış gibi ayakta dikiliyor, anormal nitelikte vızıltı sesleri çıkarıyordu. Sonra sarıklı şekil, pek insana benzemeyen bir konumda tuhaf bir şekilde ayaklarını sürüyerek anormal bir ritmle tıkırdayan tabut biçimi saate doğru ilerlemeye başladı. Şimdi artık açığa

çıkmış bulunan yüzü öte tarafa dönüktü, de Marigny ile Phillips, hukukçunun hareketinin neyi ortaya çıkardığını göremiyorlardı. Sonra, bakışlarını yavaş yavaş yere yıkılmakta olan Aspinwall'a çevirdiler. Büyü bozulmuştu – yanına vardıklarında, yaşlı adam ölmüştü.

Hemen, ayaklarını sürüyerek uzaklaşmakta olan Swami'ye döndüklerinde, de Marigny tek parmaklı kocaman eldivenlerden birinin aşağı doğru sarkan bir koldan kayıtsızca kayıp düştüğünü gördü. Günlük dumanları çok koyuydu ve bir anlığına bütün görebildikleri uzun ve kapkara bir şeydi. Creole, uzaklaşmakta olan figürün peşinden koşmak üzereyken, yaşlı Bay Phillips, elini omzuna koyarak onu durdurdu.

"Gitme!," diye fısıldadı, "Neyle karşı karşıya olduğumuzu bilmiyoruz. Hani, şu diğer suret – Yaddithli büyücü Zkauba..."

Sarıklı figür şimdi anormal saate varmıştı; arkasından bakanlar, pek net seçilemeyen kara bir pençenin koyu dumanların arasında hiyeroglifli uzun kapağı el yordamıyla beceriksizce açmaya çalıştığını gördüler. Saatin kapağının kurcalanması garip tıkırtıların çıkmasına yol açıyordu. Sonra şekil tabut biçimi saatin kasasına girdi ve çekip kapağını kapattı.

De Marigny artık kendini daha fazla tutamadı, ama koşup saatin kapağını açtığında, içi boştu. Tüm mistik kapıları vurgulayan karanlık, kozmik bir ritmle anormal tik taklar vurmaya devam ediyordu. Yerdeki tek parmaklı kocaman eldiven ve avuçladığı sakallı maskeyle yatan ölünün açıklayacağı daha fazla bir şey yoktu.

Aradan bir yıl geçti ve Randolph Carter'dan hiçbir haber çıkmadı. Mirası hâlâ paylaşılmadı. 'Swami Chandraputra' diye birinin 1930-31-32 yıllarında birçok gizemciye sorgulayıcı mektuplar gönderdiği Boston'daki adreste elbette tuhaf bir Hindu oturmuş ama New Orleans'taki buluşma tarihinden kısa bir süre önce ortadan kaybolmuş, o tarihten bu yana bir daha görülmemişti. Kara tenli, ifadesiz yüzlü ve sakallı biri olduğu söyleniyordu; ev sahibi, –uygun bir şekilde kendisine gösterilen– esmer maskenin ona çok benzediğini söylemektedir. Ama, yöredeki Slavların fısıltıyla anlattıkları korkunç görüntülerle bir ilişkisi olduğundan hiç kuşkulanmamıştı. Arkham'ın arkasına

düşen tepelerde 'metal zarf' arandıysa da, bu türden bir şey bulunamadı. Bununla birlikte Arkham's First National Bank'taki bir memur, 1930 yılının Ekiminde tuhaf bir küçük altın külçe bozduran acayip sarıklı birini açık seçik anımsamaktadır.

De Marigny ile Phillips bu konuda ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Ne kanıtlanmıştı ki? Bir öykü vardı. Carter'ın 1928'de sağa sola dağıttığı resimlerden kolayca yapılabilecek bir anahtar vardı. Hepsi de kuşkulu, birtakım kağıtlar vardı. Maskeli bir yabancı vardı, ama maskenin gerisinde ne olduğunu gören canlı kim vardı? Onca gerilim ve kesif günlük dumanları arasında saatin içinde kaybolma pekâlâ bir çifte varsanı olabilirdi. Hindular ipnotizma konusunda çok ileridirler. Mantık, 'Swami'nin, Randolph Carter'ın mülkünde gözü olan bir suçlu olduğunu söylüyordu. Ama otopsi, Aspinwall'ın şoktan öldüğünü ortaya koydu. Sadece *öfke* mi buna yol açmıştı? Ve bu öyküde bulunan bir şey...

Tuhaf desenli duvar halılarının asılı olduğu, günlük dumanlarıyla dolu büyük bir odada, Etienne-Laurent de Marigny, sık sık kafasında netleştiremediği duygularla, bu hiyeroglifli, tabut biçimi saatin anormal ritimli tik taklarını dinleyerek oturur.

H.P. LOVECRAFT

Toplu Eserleri 1

Türkçesi: Hasan Fehmi Nemli

Yeni keşfedilmiş ve sonsuz bir dünyanın daha önce hiç anlatılmamış, kötücül öyküsü... Sorgulanamayan inançlar ve sarsılmaz gibi görünen toplumsal katmanların ayrıştığı ipince sınır... Gecenin sırrıyla irkilen, uzak olduğu kadar yakın, bıçaksırtı bir metafor... Tüm kehanet ve mucizeleriyle somut bir evren tasarımı olarak dehşet... Varlığıyla dünyayı lanetleyen bir giz ve çıkışsız bir aynalar salonu...

H. P. Lovecraft, kınında uyuyan kadim bir yüzle size dönüyor...

Kapak resmi: Marshall Arisman (detay).

30 00 T

ISBN 975-8457-90-x
9 758457 90X008

edebiyat
bilimkurgu-fantezi